

LEHRSTÜCK EINS

GİRİŞ

FONO Correspondence Institute derslere başlarken sizlere bütün çalışmalarınızda başarılar diler.

Derslere başlamadan önce Almancanın doğuşu, özellikleri ve öğrenimi konusunda bazı bilgiler vermeyi faydalı buluyoruz.

Büyük uygarlık ve dünya dillerinden biri olup bugün 90 milyon kişi tarafından konuşulan Almanca, Germen dillerindedir. Önceleri değişik diyalekter halinde görülen bu dil zamanımıza kadar çeşitli etkiler altında kalmış, diğer dillerle temas ederek daima zenginleşmiş, imlâsı, telâffuzu, grameri büyük değişikliklere uğramıştır. Almancanın bugünkü şeklini alması için ilk adım Luther adlı bir papaz tarafından atılmıştır. Diyalekleri ortadan kaldıran Luther'den sonra zamanla Latince ve Fransızca kelimeler de Almancadan çıkarılmıştır.

Almanca gramer bakımından nispeten zor, buna karşılık telâffuzu çok kolay bir dildir. Cins isimlerin önünde erkek, dişi ve nötr olmak üzere üç çeşit tarif harfi (Artikel) bulunur. Cümlede kelimelerin sıralanışı da Türkçedekinden farklıdır. Cümlede kelimeler arasındaki ilgi çeşitli ekler, takılar, sıfat, zamir, öntakılar ve zarflar gibi gramer araçlarıyla anlatılır. Bütün bunlar Almancanın öğrenilmesi güç özellikleri değildir. Her dilin özellikleri vardır. Önemli olan bunları öğretmek için kullanılan metottur. Enstitümüzün metodu sayesinde kolaydan zora doğru farkına varmadan gidecek, Almancanın, yaygın olan fikrin aksine hiç de öğrenilmesi güç bir dil olmadığını bizzat göreceksiniz.

DERSLERİN HAZIRLANMASINDA UYGULANAN ESASLAR

Derslerin hazırlanmasında uygulanan esasları maddeler halinde sıralıyoruz:

1 — Kelime zenginliğini yavaş yavaş ve uygulamalı olarak arttırmak. İlerde, sık sık resimli metinlerle, öğretilen dersler ve kelimeler üzerinde çalışma imkânları sağlamak.

2 — Uygulama sahasında pek faydası olmayan uzun gramer izahlarından mümkün mertebe kaçınmak. Bunun yanında, açık, kısa ve lüzumlu gramer bilgilerini bol örneklerle vermek.

3 — İlk derslerde dilin yapısını teşkil eden cümle kuruluşu ve önemli gramer konuları hakkında kısaca bilgi vererek ilerde aynı konuları daha geniş olarak tekrar ele almak.

4 — Öğrencilerin öğrendiklerini hemen uygulama sahasına koyarak hem öğrendiklerini daha sağlamlaştırmaları hem de durumlarını kontrol edebilmeleri için bol miktarda testler vermek.

5 — Derslerde öğretilenlere paralel olarak hazırlanmış hikâye kitapları gibi yardımcı yayınlarımızdan göndererek uygulama ve tekrarlama konusunda geniş imkânlar sağlamak.

TAVSİYELERİMİZ

Derslerimizden tam randıman alabilmeniz için aşağıdaki tavsiyelerimize uymanızı rica ediyoruz.

1 — Bir dersi tamamen öğrenmeden diğerine geçmeyiniz. Her dersi ağır ağır hazmederek öğreniniz. Elinizde çalışılmamış derslerin birikmesi sizi korkutmasın. Elinize geçen imkânlar dahilinde çalışınız. 104 ders tamamlandığı zaman Enstitümüzle ilişkiniz kesilmiş olmayacaktır. Çalışmalarınıza bundan sonra da devam edebilir, imtihan sorularını cevaplandırıp tetkik ettirebilirsiniz. Enstitümüz her zaman yanınızda ve yardımcınız olacaktır.

2 — Her derste testleri mutlaka yapınız. Bunları, isterseniz tetkik edilmek üzere bize gönderebileceğiniz gibi, müteakip hafta verilecek yapılmış şekilleriyle kendiniz de karşılaştırabilirsiniz. Yanlış yaptığınız konular üzerinde tekrar çalışınız.

12. derste başlayarak her on derste bir genel imtihanlar yapılmaktadır. Bu imtihanları mutlaka cevaplandırıp, tetkik edilmek üzere Enstitümüze gönderiniz.

3 — Gerek kelimelerin, gerekse cümlelerin okunuşlarını yüksek sesle yapın. Arada sırada Almanca bilgisine güvendiğiniz kimselere okuyuşlarınızı dinletin. Bu kimseler bölgenizde bulunan Almanca öğretmenleri, ecnebler olabilir. Böyle bir imkânınız yoksa, kulağınızın alışması bakımından, radyolardaki Almanca yayımlardan, konuşulanları anlamadan dahi faydalanabilirsiniz.

4 — Arada bir eski dersleri gözden geçirerek kelime ve gramer bilginizi tazeleyip kuvvetlendiriniz. Bunu 10-15 günde bir tekrarlayınız.

5 — Kelime öğrenmeye önem veriniz. Derslerde öğretilen ve kullanılan kelimeler sizler için en lüzumlu olanlardır.

6 — Kelime ezberlemeniz için şöyle bir yol tavsiye ederiz:

Her dersin başında, o derste geçecek olan yeni kelimeler, köşeli parantez içinde okunuşlarıyla birlikte verilmektedir. Bu kelimelerin her birini 3x6 cm. büyüklüğünde keseceğiniz karton veya kâğıt parçalarının bir tarafına, okunuşlarıyla birlikte yazınız. Kâğıdın arka tarafına, mümkünse, yani kelime «ağaç», «adam» gibi kolayca resmi yapılabilecek bir şeyse Türkçe karşılığı yerine basit çizgilerle resmini yapınız, aksi takdirde Türkçe karşılığını yazınız.

Bu karton veya kâğıtların Almanca kısmında bulunan kelimenin altına o kelimenin kullanıldığı bir cümleyi de yazarsanız çok faydalı olur. Bunları cebinizde taşıyarak fırsat buldukça çıkarıp Almanca kısmına bakarak Türkçesini, Türkçe kısmına bakarak Almancasını söyleyiniz.

Tarif ettiğimiz şekilde kelime öğrenmenin iki bakımdan faydası vardır. Birincisi, kelimeler bir kâğıda alt alta yazılarak ezberlenirse bir sıra dahilinde hatırdaki kalabilir. Halbuki burada hepsi ayrı ve sırasız bir durumdadır. İkincisi, günün her saatinde ve her yerde akla geldikçe kelimeleri tekrarlamak, böylece çalışmayı belirli bir saate sıkıştırmak yerine, günün her saatine yaymak ve dolayısıyla sürekli bir Almanca öğrenme atmosferi yaratmak pek büyük faydalar sağlar.

7 — Her imtihan sonunda, yaptığımız yanlışları bir yere yazınız, yeni imtihanları cevaplandırırken bu yanlış listelerinizi gözden geçiriniz.

8 — Derslerinizde bir hayli ilerlemeden, meselâ 52. dersi geçmeden Türkçeden Almancaya, öğretilenler dışında, tercüme yapmaya fazla gayret etmeyin.

9 — Cevaplandırarak gönderdiğiniz imtihanlar Enstitümüzde tetkik

edildikten sonra gerekirse öğretmen tarafından size bazı tavsiyelerde bulunulacaktır. Bu tavsiyeleri dikkatle ve titizlikle yerine getiriniz.

10 — Öğrendiklerinizi mümkün olduğu kadar çok tekrarlayınız. Çünkü bir şey ne kadar çok tekrarlanırsa o kadar iyi hatırdaki kalır.

11 — Muntazam çalışma ve karşılaşılacak güçlüklerden yılmama her lisan öğrencisinin başarı anahtarıdır. Bunu hiç bir zaman hatırdan çıkarmayınız.

12 — Çalışmalarınız sadece ders notlarınız önünüzde olduğu zamanlarda olmasın. Günlük meşgaleleriniz arasında da öğrendiklerinizi aklınızda tekrar ediniz. Belleğinizin kelimelerle ilgili eşyayı çevrenizde gördükçe bu eşyanın Almanca karşılığını düşününüz.

TELÂFFUZ

ALMAN ALFABESİ

Latin harfleriyle yazılan Alman alfabesi aşağıda gösterilen 26 harften meydana gelmiştir.

B. harf	K. harf	Okunuşu	B. harf	K. harf	Okunuşu
A	a	[a]	N	n	[en]
B	b	[be]	O	o	[o]
C	c	[tse]	P	p	[pe]
D	d	[de]	Q	q	[ku]
E	e	[e]	R	r	[er]
F	f	[ef]	S	s	[es]
G	g	[ge]	T	t	[te]
H	h	[ha]	U	u	[u]
I	i	[i]	V	v	[fau]
J	j	[yot]	W	w	[ve]
K	k	[ka]	X	x	[iks]
L	l	[el]	Y	y	[ipsilon]
M	m	[em]	Z	z	[tset]

Alman alfabesindeki harflerin okunuşu yalnız bu harfler tek tek söylendiği zaman yukarıda gösterildiği gibidir. Kelime içinde okunuşları değişebilir. Bu değişikliklerin başlıcalarını göreceğiz. Bütün derslerimiz boyunca okunuşlar köşeli parantez içinde verilecektir. Okunuşlarda bir sesli harfin sağında bulunan iki nokta (:) o sesin biraz uzunca okunacağını gösterir.

Sesli harfler şunlardır:

a, e, i, o, u

Bu harflerin, e hariç hepsinin okunuşları Türkçedeki gibidir.

e Kelimelerin sonundaki **-l, -ln, -lst, -m, -n, -nd, -nt, -s** veya **-r, -rm, -rn, -rt, -rst** harflerinden önceki ve kelime sonuna gelen **e** harfi kapalı olarak, Türkçedeki [ɪ] sesli harfine benzer bir şekilde söylenir. Derslerimizde kelimelerin okunuşlarını verirken böyle okunan e harflerini siyah olarak vereceğiz [e].

bitten [bitten]

Bauer [bauer]

Diğer hallerde Türkçedeki e gibi okunur.

Weg [weg]

Telefon [telefon]

Bunlardan başka aynı Türkçedeki gibi okunan **ö** ve **ü** harfleriyle **a** harfinin üzerinin noktalanmasıyla meydana gelen **ä** harfi de sesli harflerden sayılır.

ä Türkçedeki [e] gibi, geniş ve açık bir şekilde okunur.

Käse [ke:se]

wählen [we:len]

Bazı sesli harfler yanyana gelerek değişik sesler verirler. Bu sesli harfler grubuna «birleşik sesli harfler» denir.

ai, ay Her ikisi de [ay] gibi okunur.

Mai [may]

äu [oy] okunur.

läuten [loyten]

eu Bu da [oy] okunur.

heute [hoyte]

ei, ey Her ikisi de [ay] okunur.

klein [klayn]

Meyer [Mayer]

ie Uzun bir [i] gibi okunur.

hier [hi:r]

oe Uzun bir [ö] gibi okunur.

Goethe [gö:te]

İki aynı sesli harf yanyana gelirse o hece uzun okunur.

aa	Haar	[ha:r]
ee	Meer	[me:r]
oo	Boot	[bo:t]

Sessiz harflerin ekserisi Türkçede olduğu gibi okunur. Bunların belli başlı istisnalarını veriyoruz.

c Yalnız yabancı kelimelerde görülür.

1.) [k] gibi okunur.

Cafe [kafe:]

2.) [ts] sesi verecek şekilde, Türkçede «bitsin» derken söylenen [ts] gibi okunur.

Celsius [tselzius]

h Bu harf

1.) Kelime başında:

hinein [hinayn]

2.) Vurgulu sesli harflerden önce:

Halt [halt]

3.) **Uhu** [uhu] ve **Alkohol** [alkohol] gibi kelimelerde kendine has olan bir sesle, Türkçedeki gibi okunur.

Bütün diğer hallerde **h** okunmaz, solundaki sesli harfin okunuşunu uzatır.

gehen [ge:en]

Ehe [e:e]

j [y] okunur.

Jahr [ya:r]

jeder [ye:der]

Yabancı kelimelerde Türkçedeki [j] gibi okunur.

Jalousie [jaluzi:]

q [kv] okunur.

Quelle [kvele]

bequem [bekvem]

r Genellikle Türkçedeki [r] gibi okunur. Yalnız kelime sonuna gelen **-er** hecesinde **r** çok hafif, hatta hemen hemen hiç okunmaz.

Lehrer [le:rer]
Bauer [bauer]

s Bu harf:

- 1.) Kelime veya hece başında sesli harften önce
See [ze:] **Absicht** [abziht]
- 2.) İki sesli harf arasında
lesen [lezen]
- 3.) **m, n, l, r** harflerinden sonra
Linse [linze]
[z] olarak okunur.

Bütün diğer hallerde [s] gibi okunur.
ist [ist]

v Genellikle [f] olarak okunur.

Vater [fa:ter]

Yabancı kelimelerin başında veya ortasında Türkçedeki [v] gibi okunur.

Vase [va:se]
November [november]

w [v] okunur.

Welt [velt]

x [ks] okunur.

Axt [akst]
Hexe [hekse]

y [ü] okunur.

Symbol [sümbol]
Lyrik [lürük]

z [ts] okunur. Bu [ts] Türkçede «bitsin» derken söylenen (ts) gibidir.

zwei [tsvay]
Zimmer [tsimmer]

ß Türkçede olmayan bu harf iki tane **s** harfi (**ss**) yerine kullanılır. Tek başına [estset] olarak okunur. Kelime içinde ve sonunda [s] telâffuz edilir. Derslerimizde bu harfi kullanılmıyacağız, yerine bugünkü Almancada olduğu gibi **ss** koyacağız.

Bazı sessiz harfler yanyana gelerek değişik sesler verirler.

ch	[h] okunur. ich machen	[ih] [mahen]
chs	[ks] okunur. sechs	[zeks]
ck	[k] okunur. Brücke	[brüke]
ng	Burundan, Türkçedeki «pingpong» kelimesindeki [ng] gibi okunmalıdır. Junge	[yunge]
ph	[f] okunur. phonetik	[fonetik]
sp	Kelime başında ve ön eklerden (ver- , be- , zer- ,...) sonra [sp] okunur. Beispiel	[bayşpi:l]
st	Kelime başında ve ön eklerden sonra [st] olarak okunur. stehen	[şte:en]
sch	[ş] okunur. schön	[şö:n]

Almancada genellikle ilk hece vurgulu okunur. Fiillerin önüne gelen **er-**, **be-**, **ver-** öntakıları esas kelime kadar önemli olmadıklarından bunlar vurgulu okunmaz. Gene fiillerin önüne gelen **ab-**, **an-**, **auf-**, **aus-**, **heraus**, **zu-** öntakıları çok önemlidir. Bunun için bu takılar vurgulu okunurlar.

Almancada **i** ve **j** harfleri büyük yazıldıkları zaman üzerlerine nokta konmaz: **I** ve **J** şeklinde yazılırlar.

Bazı derslerimizin sonunda bu resmi göreceksiniz. Bu resmin yanında o dersin en önemli noktaları açıklayıcı resimler, kalıplar veya kısa cümlelerle bir kere daha kısaca belirtilecektir. Sonradan bunları arada bir gözden geçirirseniz eski konuları ana hatlarıyla tekrarlamış olursunuz.

LEHRSTÜCK ZWEI

Öğrenilecek kelimeler

Aşağıdakiler bu derste kullanılacak kelimelerdir. Bunları birinci dersimizde izah edildiği şekilde ezberleyiniz. Siyah ve kalın olarak yazılmış Almanca kelimenin yanına köşeli parantez içinde verilen bu kelimenin okunuş şeklidir. Türkçe anlamı da bunların karşısındadır.

der Apfel [apfel]	elma	der Hut [hu:t]	şapka
das Bild [bild]	resim	ist [ist]	-dir, -dır
der Bleistift [blaystift]	kalem	das Lehrstück [le:rştük]	ders
die Blume [blu:me]	çiçek	die Mappe [mappe]	çanta
das Buch [buh]	kitap	der Stuhl [ştu:l]	sandalye
das [das]	bu, şu, o	der Tisch [tiş]	masa
das Ei [ay]	yumurta	die Tür [tür]	kapı
ein, eine [ayn, ayne]	bir	die Übung [übung]	çalıştırma
eins [ayns]	bir	was [was]	ne
das Fenster [fenster]	pencere	das Zimmer [tsimmer]	oda
das Haus [haus]	ev	zwei [tsvay]	iki

DER, DIE, DAS

Varlıklara ad olan kelimelere isim denir. «Elma, kitap, sandalye, şapka» kelimeleri birer isimdir. Almancada bütün isimlerin önüne artikel de-

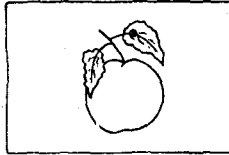
nilen **DER, DIE, DAS** kelimelerinden biri gelir. Bunlar **der** [der], **die** [di:], **das** [das] şeklinde telâffuz edilir. Bu üç kelimenin Türkçe karşılığı yoktur, tercüme edilmez. Önünde buldukları ismin bir parçası gibidirler. Vazifeleri bu ismin bilinen ve belirli olduğunu göstermektir. Bir ismi öğrenirken muhakkak onun artikeli yani önüne **der, die, das** kelimelerinden hangisinin geldiğini de öğrenmek gerekir. Örneğin, kitap anlamına gelen **Buch** kelimesi **das** artikeli alır. Bu kelimeyi yalnız **Buch** olarak değil de **das Buch** olarak öğrenmeliyiz. Derslerimizde geçen isimlerin artikellerini de birlikte vereceğiz.

Almancada bütün isimler, yani önüne **der, die** veya **das** artikellerinden biri gelen bütün kelimelerin baş harfleri büyük yazılır.

EIN, EINE

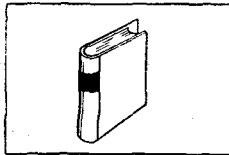
«bir» anlamına gelen **ein** kelimesi artikel olarak **der** veya **das** alan isimlerin önünde **ein** şeklinde bulunur.

der Apfel [der apfel]
elma

ein Apfel [ayn apfel]
bir elma

das Buch [das buh]
kitap

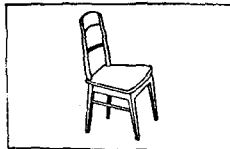
ein Buch [ayn buh]
bir kitap

das Haus [das haus]
ev

ein Haus [ayn haus]
bir ev

der Stuhl [der stu:l]
sandalye

ein Stuhl [ayn stu:l]
bir sandalye

ein kelimesi artikel olarak **die** alan isimlerin önündeyse **eine** şeklinde bulunur.

die Blume [di: blu:me]
çiçek

eine Blume [ayne blu:me]
bir çiçek

die Tür [di: tür]
kapı

eine Tür [ayne tür]
bir kapı

ein ya da **eine** «bir adet» anlamındaki «bir» den farklıdır. Türkçede «Sokaktan bir adam geçti.» dendiği zaman nasıl buradaki «bir adam» adamın bir tane olduğunu göstermekten ziyade «herhangi bir adam, adamın biri» anlamını taşıyorsa Almancadaki **ein** da bu anlamda «bir, herhangi bir»dir.

Yukarıdaki örneklerde **ein Buch** «bir kitap, herhangi bir kitap» anlamındadır. **Das Buch** dendiğinde ise burada söz edilen kitap herhangi bir kitap değil, gerek sözü söyleyen, gerekse dinleyen tarafından bilinen belli bir kitaptır.

Almancada bütün tekil isimlerin önünde mutlaka **ein**, **eine** veya **der**, **die**, **das** artikellerinden biri bulunur. Almanca öğrenen Türklerin yaptıkları önemli yanlışlardan biri de çoğu zaman isimlerin önüne ne **ein**, **eine** ne de **der**, **die**, **das** artikellerinden birini koymamalarıdır. Böyle bir yanlış yapmanız için kuralı hatırdan çıkarmamanızı ve her tekil ismin önüne şayet belirli değilse **ein** veya **eine**, aksi halde **der**, **die**, **das** artikellerinden birini koymayı unutmamanızı önemle hatırlatırız.

ALMANCA CÜMLE KURULUŞU

Almancada en basit cümle «bu» anlamına gelen **das** kelimesiyle «-dır» anlamına gelen **ist** fiil eki, «bir» anlamına gelen **ein** veya **eine** ve bir de isimden meydana gelir. Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Almanca ve Türkçe cümlelerde kelime sıralanışındaki farkı belirtmek için bu cümlelerin Almancalarında büyük harfle yazılan kelimenin Türkçe cümledeki karşılığı da büyük yazılmıştır.

DAS ist ein Buch.

[das ist ayn buh]

BU bir kitaptır.

Das IST ein Bleistift.

[das ist ayn blaystift]

Bu bir kalemDİR.

Das ist EINE Übung.

[das ist ayne übung]

Bu BİR çalıştırmadır.

Das ist ein ZIMMER.

[das ist ayn tsimmer]

Bu bir ODAdır.

Yukarıdaki en basit Almanca cümlelerde şu önemli noktalara dikkat etmeliyiz:

Almanca cümlede kelime sıralanışı Türkçedekinden farklıdır. Her iki cümlede de ilk kelimeler aynı yeri işgal ettikleri halde, Almancada **ist** ikinci olarak, yani öznenen sonra gelmekte, halbuki bunun Türkçe karşılığı «-dır» cümleinin sonunda ve isme bitişik olarak bulunmaktadır.

Das IST ein Buch.

Bu bir kitapTIR.

Das IST ein Bleistift.

Bu bir kalemDİR.

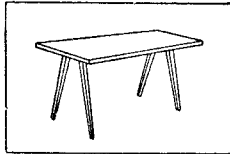
Ist her cümlede aynı kaldığı halde Türkçe karşılığı, bağlı bulunduğu ismin ses yapısına uyarak (-dır, -dir, -dur, -tır, -tir, -tür) gibi değişik şekiller almaktadır. (kitapTIR, kalemDİR, odaDIR).

Das kelimesi Türkçeye hem «bu», hem de «şu» veya «o» olarak çevrilebilir. Ama **das** genellikle Türkçeye «bu» olarak çevrilir. İşaret sıfatı olan bu **das**'ı aynı yazılmalarına rağmen artikkel olan **das**'la karıştırmamak gerekir. Artikkel olan **das** daima bir ismin önünde kullanılır ve hiçbir Türkçe karşılığı yoktur. İşaret sıfatı olan **das** ise ismin önünde bulunmaz tek başına kullanılır.

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz.

Das ist ein Tisch.

[das ist ayn tiş]

Bu bir masadır.

Das ist ein Stuhl.

[das ist ayn ştu:l]

Bu bir sandalyedir.

Das ist eine Blume.
[das ist aynə blu:me]

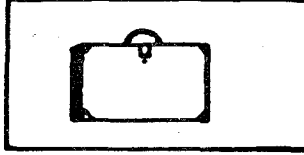
Bu bir çiçektir.

Das ist ein Haus.
[das ist ayn haus]

Bu bir evdir.

Das ist eine Mappe.
[das ist aynə mappə]

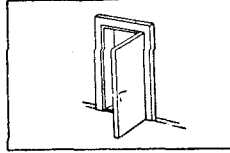
Bu bir çantadır.

Das ist ein Hut.
[das ist ayn hu:t]

Bu bir şapkadır.

Das ist eine Tür.
[das ist aynə tür]

Bu bir kapıdır.

Das ist ein Bild.
[das ist ayn bild]

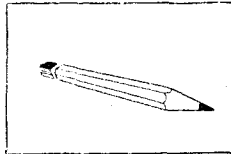
Bu bir resimdir.

Das ist ein Apfel.
[das ist ayn apfel]

Bu bir elmadır.

Das ist ein Bleistift.
[das ist ayn blaystift]

Bu bir kalemdir.

WAS IST DAS?

[was ist das]

Almancada en basit soru cümlesi yukarıda gördüğümüz **Was ist das?**dır. Türkçe karşılıkları **was:ne, ist:dir, das:bu,** olan bu soru cümlesinin Türkçesi budur:

BU NEDİR?

Bu soruya en basit cümle kuruluşunda öğrendiğimiz cümlelerle cevap verebiliriz. Şimdi birkaç örnek görelim:

Was ist das?

[was ist das]

Bu nedir?

Das ist ein Buch.

[das ist ayn buh]

Bu bir kitaptır.

Was ist das?

[was ist das]

Bu nedir?

Das ist eine Mappe.

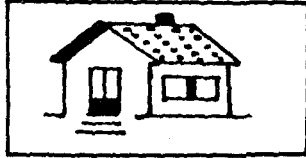
[das ist ayn mappe]

Bu bir çantadır.

Was ist das?

[was ist das]

Bu nedir?

Das ist ein Haus.

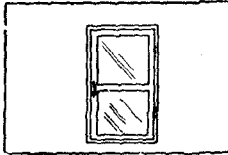
[das ist ayn haus]

Bu bir evdir.

Was ist das?

[was ist das]

Bu nedir?

Das ist ein Fenster.

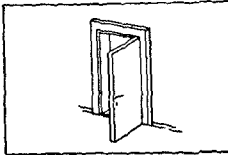
[das ist ayn fenster]

Bu bir penceredir.

Was ist das?

[was ist das]

Bu nedir?

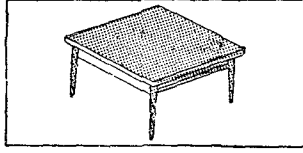

Das ist eine Tür.

[das ist ayn tür]

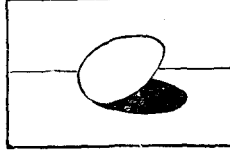
Bu bir kapıdır.

Was ist das?
[was ist das]
Bu nedir?

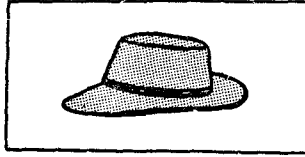
Das ist ein Tisch.
[das ist ayn tiş]
Bu bir masadır.

Was ist das?
[was ist das]
Bu nedir?

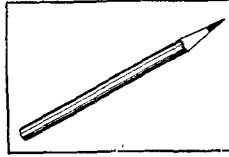
Das ist ein Ei.
[das ist ayn ay]
Bu bir yumurtadır.

Was ist das?
[was ist das]
Bu nedir?

Das ist ein Hut.
[das ist ayn hu:t]
Bu bir şapkadır.

Was ist das?
[was ist das]
Bu nedir?

Das ist ein Bleistift.
[das ist ayn blaystift]
Bu bir kalemdir.

Was ist das?
[was ist das]
Bu nedir?

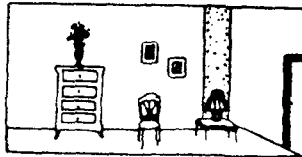
Das ist ein Apfel.
[das ist ayn apfel]
Bu bir elmadır.

Was ist das?
[was ist das]
Bu nedir?

Das ist ein Bild.
[das ist ayn bild]
Bu bir resimdir.

Was ist das?
[was ist das]
Bu nedir?

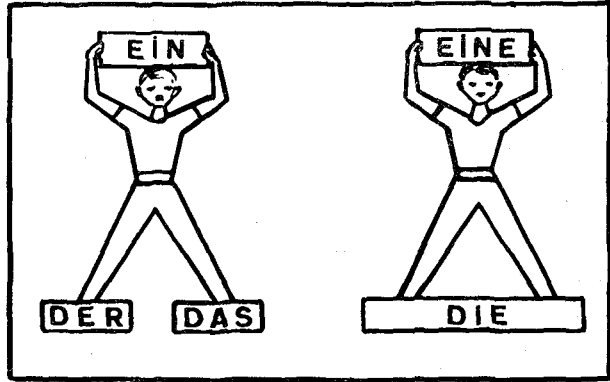
Das ist ein Zimmer.
[das ist ayn tsimmer]
Bu bir odadır.

En basit cümle kalıbı

das	ist	ein veya eine	isim
Das	ist	eine	Übung.
Das	ist	ein	Lehrstück.
Das	ist	eine	Mappe.
Das	ist	ein	Zimmer.
Das	ist	ein	Fenster.

İleriki derslerimizde de yukarıdakine benzer cümle kalıpları vereceğiz. Bu kalıpların yardımıyla örnek olarak verilenlerden çok daha fazla cümleler kurabilirsiniz. Bunun için de kalıptaki her bölüme o bölümün üstünde istenilen cinsten bir kelime koymak kâfidir. Örneğin, bu kalıpta üstünde «isim» yazılı bölümün altına başka isimler koyarak bir sürü cümle yapabilirsiniz.

Bu derste öğrendiğimiz önemli bilgileri kısaca gözden geçirelim.

Almancada her tekil ismin önüne **der**, **die**, **das** kelimelerinden biri veya **ein**, **eine** kelimelerinden biri gelir.

C

B listesinde karışık olarak A listesindeki Türkçe cümlelerin Almanca karşılığı verilmiştir. A listesindeki her cümlenin Almanca karşılığını bulunuz.

A Listesi

- 1 — Bu nedir?
- 2 — Bu bir kalemdir.
- 3 — Bu bir penceredir.
- 4 — Bu bir çalğıtırmadır.
- 5 — Bu bir şapkadır.
- 6 — Bu bir çantadır.
- 7 — Bu bir çiçektir.
- 8 — Bu bir evdir.

B Listesi

- × A — Das ist ein Haus.
- B — Das ist eine Tür.
- * C — Was ist das?
- × D — Das ist ein Fenster.
- × E — Das ist eine Mappe.
- × F — Das ist eine Übung.
- × G — Das ist ein Bleistift.
- H — Das ist ein Hut.
- I — Das ist ein Tisch.
- × J — Das ist eine Blume.

E

Aşağıdaki isimlerin önüne ein veya eine koyunuz. Cevap kâğıdında E ile gösterilen bölüme yazınız.

- 1 — ein Lehrstück 2 — eine Mappe 3 — ein Bleistift 4 — eine Blume
- 5 — ein Tisch 6 — ein Stuhl 7 — ein Bild 8 — ein Fenster 9 — eine Übung 10 — eine Tür

LEHRSTÜCK DREI

OLUMSUZ CÜMLE

İkinci dersimizde Almandaca en basit cümle kuruluşunu ve **was** ile yapılmış soru cümlesini gördük. Şimdi de bu en basit cümlelerin nasıl olumsuz yapılacağını öğrenelim:

Bu basit cümleleri olumsuz yapmak için cümledeki **ein** kelimesini **kein** şekline, **eine** kelimesini **keine** şekline sokmak lâzımdır.

Aşağıda olumlu cümleleri ve aynı cümlelerin olumsuz şekillerini görüyoruz:

Das ist ein Buch.

[das ist ayn buh]

Bu bir kitaptır.

Das ist ein Apfel.

[das ist ayn apfel]

Bu bir elmadır.

Das ist eine Blume.

[das ist ayne blu:me]

Bu bir çiçektir.

Das ist ein Ei.

[das ist ayn ay]

Bu bir yumurtadır.

Das ist kein Buch.

[das ist kayn buh]

Bu bir kitap değildir.

Das ist kein Apfel.

[das ist kayn apfel]

Bu bir elma değildir.

Das ist keine Blume.

[das ist kayne blu:me]

Bu bir çiçek değildir.

Das ist kein Ei.

[das ist kayn ay]

Bu bir yumurta değildir.

LEHRSTÜCK DREI

OLUMSUZ CÜMLE

İkinci dersimizde Almandada en basit cümle kuruluşunu ve **was** ile yapılmış soru cümlesini gördük. Şimdi de bu en basit cümlelerin nasıl olumsuz yapılabileceğini öğrenelim:

Bu basit cümleleri olumsuz yapmak için cümledeki **ein** kelimesini **kein** şekline, **eine** kelimesini **keine** şekline sokmak lâzımdır.

Aşağıda olumlu cümleleri ve aynı cümlelerin olumsuz şekillerini görüyoruz:

Das ist ein Buch.

[das ist ayn buh]

Bu bir kitaptır.

Das ist kein Buch.

[das ist kayn buh]

Bu bir kitap değildir.

Das ist ein Apfel.

[das ist ayn apfel]

Bu bir elmadır.

Das ist kein Apfel.

[das ist kayn apfel]

Bu bir elma değildir.

Das ist eine Blume.

[das ist ayne blu:me]

Bu bir çiçektir.

Das ist keine Blume.

[das ist kayne blu:me]

Bu bir çiçek değildir.

Das ist ein Ei.

[das ist ayn ay]

Bu bir yumurtadır.

Das ist kein Ei.

[das ist kayn ay]

Bu bir yumurta değildir.

Das ist ein Bleistift.
[das ist ayn blaystift]
Bu bir kalemdir.

Das ist eine Übung.
[das ist ayne übung]
Bu bir çalıştırmadır.

Das ist ein Lehrstück.
[das ist ayn le:rştük]
Bu bir derstir.

Das ist ein Hut.
[das ist ayn hu:t]
Bu bir şapkadır.

Das ist eine Mappe.
[das ist ayne mappe]
Bu bir çantadır.

Das ist ein Zimmer.
[das ist ayn tsimmer]
Bu bir odadır.

Das ist kein Bleistift.
[das ist kayn blaystift]
Bu bir kalem değildir.

Das ist keine Übung.
[das ist kayne übung]
Bu bir çalıştırma değildir.

Das ist kein Lehrstück.
[das ist kayn le:rştük]
Bu bir ders değildir.

Das ist kein Hut.
[das ist kayn hu:t]
Bu bir şapka değildir.

Das ist keine Mappe.
[das ist kayne mappe]
Bu bir çanta değildir.

Das ist kein Zimmer.
[das ist kayn tsimmer]
Bu bir oda değildir.

Yukarıda Almanca en basit cümlenin olumsuz şeklini gördük. İleride daha zor ve geniş cümleler öğrenirken bunların nasıl olumsuz yapıldıklarını da birlikte göstereceğiz.

SORU CÜMLESİ

İkinci dersimizde **was** ile yapılmış soru cümleleri gördük. Şimdi, öğrenmiş olduğumuz olumlu cümlelerin nasıl soru haline sokulacağını görelim:

Olumlu bir cümleyi soru haline sokmak için yapılacak şey, cümledeki «...dır» anlamına gelen **ist** kelimesini cümlenin başına getirmektir. (Bu arada şunu da tekrar hatırlatalım: Almancada **i** harfi büyük harf olarak yazılınca noktasız olarak yazılır.)

Das ist ein Buch.
[das ist ayn buh]
Bu bir kitaptır.

Ist das ein Buch?
[ist das ayn buh]
Bu bir kitap mıdır?

Das ist ein Bild.

[das ist ayn bild]

Bu bir resimdir.

Das ist ein Fenster.

[das ist ayn fenster]

Bu bir penceredir.

Das ist ein Haus.

[das ist ayn haus]

Bu bir evdir.

Das ist ein Tisch.

[das ist ayn tiş]

Bu bir masadır.

Das ist eine Tür.

[das ist ayne tür]

Bu bir kapıdır.

Das ist ein Stuhl.

[das ist ayn ştu:l]

Bu bir sandalyedir.

Ist das ein Bild?

[ist das ayn bild]

Bu bir resim midir?

Ist das ein Fenster?

[ist das ayn fenster]

Bu bir pencere midir?

Ist das ein Haus?

[ist das ayn haus]

Bu bir ev midir?

Ist das ein Tisch?

[ist das ayn tiş]

Bu bir masa mıdır?

Ist das eine Tür?

[ist das ayne tür]

Bu bir kapı mıdır?

Ist das ein Stuhl?

[ist das ayn ştu:l]

Bu bir sandalye midir?

İkinci dersimizde **was** ile başlayan soru cümlelerini ve bunlara verilen cevapları gördük. Şimdi yukarıda öğrendiğimiz soru cümlelerine verilecek cevaplar nasıl olacaktır bunları tetkik edelim. İlk olarak olumlu cevapları görelim.

Kolayca tahmin edileceği gibi bu sorulara verilecek cevap soru cümlesinin olumlu şekli olacaktır. Ayrıca cevabın başında olumlu olduğu için «evet» anlamına gelen **ja** [ya] kelimesi yer alacaktır.

Ist das ein Apfel?

[ist das ayn apfel]

Bu bir elma mıdır?

Ja, das ist ein Apfel.

[ya das ist ayn apfel]

Evet, bu bir elmadır.

Ist das eine Blume?

[ist das ayne blu:me]

Bu bir çiçek midir?

Ja, das ist eine Blume.

[ya das ist ayne blu:me]

Evet, bu bir çiçektir.

Ist das ein Bleistift?
[ist das ayn blaystift]
Bu bir kalem midir?

Ist das eine Mappe?
[ist das ayne mappe]
Bu bir çanta midir?

Ist das ein Hut?
[ist das ayn hu:t]
Bu bir şapka midir?

Ja, das ist ein Bleistift.
[ya das ist ayn blaystift]
Evet, bu bir kalemdir.

Ja, das ist eine Mappe.
[ya das ist ayne mappe]
Evet, bu bir çantadır.

Ja, das ist ein Hut.
[ya das ist ayn hu:t]
Evet, bu bir şapkadır.

Ist ile başlayan soru cümlelerine verilecek olumlu cevaplardan sonra şimdi de olumsuz cevapları tetkik edelim. Bu cevaplarda **ja** yerine «hayır» anlamına gelen **nein** [nayn] kullanılır.

Ist das ein Ei?
[ist das ayn ay]
Bu bir yumurta midir?

Ist das eine Übung?
[ist das ayne übung]
Bu bir çalıştırma midir?

Ist das ein Buch?
[ist das ayn buh]
Bu bir kitap midir?

Ist das ein Haus?
[ist das ayn haus]
Bu bir ev midir?

Nein, das ist kein Ei.
[nayn das ist kayn ay]
Hayır, bu bir yumurta değildir.

Nein, das ist keine Übung.
[nayn das ist kayne übung]
Hayır, bu bir çalıştırma değildir.

Nein, das ist kein Buch.
[nayn das ist kayn buh]
Hayır, bu bir kitap değildir.

Nein, das ist kein Haus.
[nayn das ist kayn haus]
Hayır, bu bir ev değildir.

SONDERN

Yukarıda gördüğümüz olumsuz cevaplara «bilâkis» anlamına gelen **sondern** [zondern] kelimesiyle olumlu cevaplar eklemek mümkündür. Birkaç örnek görelim:

Ist das ein-Ei?

[ist das ayn ay]

Bu bir yumurta mıdır?

Nein, das ist kein Ei, sondern das ist ein Apfel.

[nayn das ist kayn ay zondern das ist ayn apfel]

Hayır, bu bir yumurta değildir, bilâkis bu bir elmadır.

Ist das eine Übung?

[ist das ayne übung]

Bu bir çalıştırma mıdır?

Nein, das ist keine Übung, sondern das ist ein Lehrstück.

[nayn das ist kayne übung zondern] das ist ayn le:rştük]

Hayır, bu bir çalıştırma değildir, bilâkis bu bir derstir.

Yukarıdaki örneklerde **sondern** kelimesinin olumsuz ve olumlu cevapların arasına girerek her ikisini de birbirine bağladığımızı görüyoruz. Yalnız biz Türkçede «bilâkis» kelimesini pek fazla kullanmayız ve bu çeşit cümlelerde «bilâkis»i kaldırır, «Bu bir yumurta değil, bir elmadır.» deriz. Böyle cümleleri Türkçeye her iki şekilde de tercüme edebilirsiniz. Biz derslerimizde bu ikinci şekli tercih edeceğiz. Ayrıca **sondern** ile yapılan cümlelerde olumlu cümledeki «**das ist**» çıkartılarak cümle kısaltılabilir. Bu kısaltılmış şekil Almancada daha çok kullanılır. Şimdi örnekler görelim:

Ist das ein Buch?

[ist das ayn buh]

Bu bir kitap mıdır?

Nein, das ist kein Buch, sondern ein Hut.

[nayn das ist kayn buh zondern ayn hu:t]

Hayır, bu bir kitap değil, bir şapkadır.

Ist das ein Stuhl?

[ist das ayn ştu:l]

Bu bir sandalye midir?

Nein, das ist kein Stuhl, sondern ein Tisch.

[nayn das ist kayn ştu:l zondern ayn tiş]

Hayır, bu bir sandalye değil, bir masadır.

Ist das ein Bleistift?

[ist das ayn blayştift]

Bu bir kalem midir?

Nein, das ist kein Bleistift, sondern ein Bild.

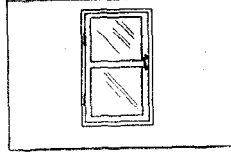
[nayn das ist kayn blayştift zondern ayn bild]

Hayır, bu bir kalem değil, bir resimdir.

Örneklerde görüldüğü gibi, **Nein, das ist kein Buch, sondern ein Hut.** cümlesi, **Nein, das ist kein Buch, sondern das ist ein Hut.** cümlesinin yerini tutmaktadır. Bu şekilde cümlelerin ikinci kısmında **das ist** tekrarlanmamış olmaktadır.

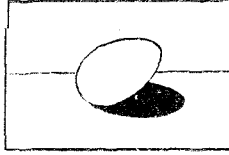
Aşağıdaki cümlelere karşısındaki resimlere göre cevaplar verilmiştir.
Bu cümleleri ve cevaplarını tetkik ediniz:

Ist das ein Fenster?
[ist das ayn fenster]
Bu bir pencere
midir?

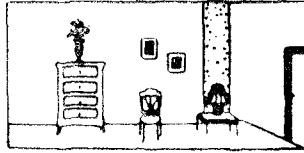
Ja, das ist ein Fenster.
[ya das ist ayn fenster]
Evet, bu bir penceredir.

Ist das ein Apfel?
[ist das ayn apfel]
Bu bir elma mıdır?

**Nein, das ist kein Apfel,
sondern ein Ei.**
[nayn das ist kayn apfel
zondern ayn ay]
Hayır, bu bir elma değil,
bir yumurtadır.

Ist das ein Haus?
[ist das ayn haus]
Bu bir ev midir?

**Nein, das ist kein Haus,
sondern ein Zimmer.**
[nayn das ist kayn haus
zondern ayn tsimmer]
Hayır, bu bir ev değil, bir
odadır.

Ist das eine Blume?
[ist das ayne blu:me]
Bu bir çiçek midir?

Ja, das ist eine Blume.
[ya das ist ayne blu:me]
Evet, bu bir çiçektir.

Ist das ein Hut?
[ist das ayn hu:t]
Bu bir şapka mıdır?

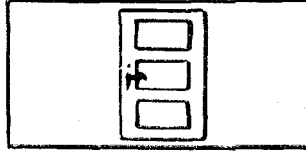

**Nein, das ist kein Hut, son-
dern eine Mappe.**
[nayn das ist kayn hu:t
zondern ayne mappe]
Hayır, bu bir şapka değil,
bir çantadır.

Was ist das?

[was ist das]

Bu nedir?

Das ist eine Tür.

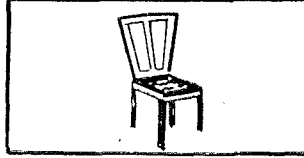
[das ist ayne tür]

Bu bir kapıdır.

Ist das ein Tisch?

[ist das ayn tiş]

Bu bir masa mıdır?

**Nein, das ist kein Tisch,
sondern ein Stuhl.**

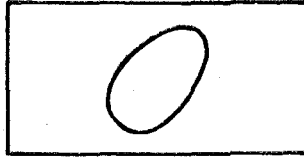
[nayn das ist kayn tiş
zondern ayn ştu:]

Hayır, bu bir masa değil,
bir sandalyedir.

Ist das ein Ei?

[ist das ayn ay]

Bu bir yumurta
mıdır?

Ja, das ist ein Ei.

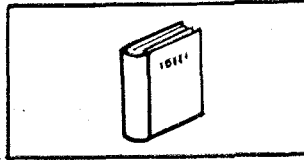
[ya das ist ayn ay]

Evet, bu bir yumurtadır.

Ist das eine Mappe?

[ist das ayne mappe]

Bu bir çanta mıdır?

**Nein, das ist keine Mappe,
sondern ein Buch.**

[nayn das ist kayne mappe
zondern ayn buh]

Hayır, bu bir çanta değil,
bir kitaptır.

Ist das eine Tür?

[ist das ayne tür]

Bu bir kapı mıdır?

**Nein, das ist keine Tür,
sondern ein Haus.**

[nayn das ist kayne tür
zondern ayn haus]

Hayır, bu bir kapı değil,
bir evdir.

ODER

«Bu bir kapı mıdır yoksa bir pencere midir?» soru cümlesinde «yoksa» kelimesi Almancada **oder** [o:der] ile ifade edilir. Aşağıdaki örnekleri tetkik ediniz:

Ist das eine Tür oder ein Fenster?
[ist das ayne tür o:der ayn fenster]
Bu bir kapı mıdır yoksa bir pencere midir?

Das ist ein Fenster.
[das ist ayn fenster]
Bu bir penceredir.

Ist das ein Stuhl oder ein Tisch?
[ist das ayn ştu:l o:der ayn tiş]
Bu bir sandalye midir yoksa bir masa mıdır?

Das ist ein Stuhl.
[das ist ayn ştu:l]
Bu bir sandalyedir.

Ist das eine Übung oder ein Lehrstück?
[ist das ayne übung o:der ayn le:rştük]
Bu bir çalıştırma mıdır yoksa bir ders midir?

Das ist ein Lehrstück.
[das ist ayn le:rştük]
Bu bir derstir.

Yukarıdaki örneklerden de anlaşılacağı gibi böyle bir soruda iki şeyden hangisinin doğru olduğu sorulmaktadır. Bu bakımdan cevabın tam bir cümle olması ve başında **ja** veya **nein** bulunmaması gerekir.

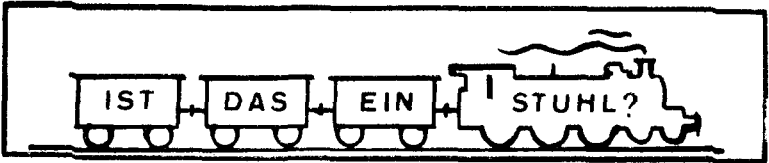

I —

olumlu	ein	eine
olumsuz	kein	keine

II —

was gibi bir soru kelimesi yoksa soru cümlelerinde fiil (ist) başa gelir.

III —

sondern olumsuz ve olumlu iki cümleyi birbirine bağlar.

LEHRSTÜCK VIER

Öğrenilecek kelimeler

der Baum [baum]	ağaç	oder [o:der]	yoksa
drei [dray]	üç	das Pferd [pferd]	at
der Hund [hund]	köpek	sondern [zondern]	bilâkis
der Junge [yunge]	erkek çocuk	die Schule [şu:le]	okul
ja [ya]	evet	der Schüler [şü:ler]	erkek öğrenci
die Katze [katse]	kedi	die Schülerin	kız öğrenci
der Lehrer [le:rer]	öğretmen	[şü:lerin]	
das Mädchen	kız	vier [fi:r]	dört
[medhen]		der Vogel [fo:gel]	kuş
nein [nayn]	hayır	der Zug [tsu:g]	tren

Öğrenilecek kelimelerde isimlerin yanında bulunan **der**, **die**, **das** artikellerinin okunuşları 2. derste öğretildi. Bu bakımdan bunların okunuşları her isimle birlikte tekrar edilmeyecek, sadece ismin okunuşu verilecektir.

ÇOĞUL YAPMA

Türkçede isimleri çoğul yapmak için sonlarına «ler, lar» eklenir.

kitap	kitaplar
çiçek	çiçekler

Almancada isimleri çoğul yapmak için böyle bir kural yoktur. Her kelimenin çoğulu değişiktir. Bunun için isimleri öğrenirken nasıl bunların **der**, **die**, **das** artikellerinden hangisini aldıklarını ezberlememiz gerekiyor, çoğullarını da aynı şekilde kelimeyle birlikte öğrenmek lâzımdır. Derslerimizde her öğrendiğimiz yeni ismin yanında çoğul şeklini de vereceğiz.

Almancada isimler çoğul yapılmca önlerinde bulunan artikkel değişir. Çoğul halinde bulunan bir ismin önünde artikkel olarak mutlaka **die** bulunur. Şimdi öğrendiğimiz bütün isimlerin çoğullarını görelim:

Bazı isimler sonuna -e harfi alarak çoğul olurlar.

der Bleistift [blaystift] kalem	die Bleistifte [blaystifte] kalemler	das Pferd [pferd] at	die Pferde [pferde] atlar
der Hund [hund] köpek	die Hunde [hunde] köpekler	der Tisch [tiş] masa	die Tische [tişe] masalar
das Lehrstück [le:rştük] ders	die Lehrstücke [le:rştüke] dersler		

Bazı isimlerin sonuna -n veya -en takısı gelir.

die Blume [blu:mə] çiçek	die Blumen [blu:men] çiçekler	die Schule [şu:le] okul	die Schulen [şu:len] okullar
der Junge [yunge] erkek çocuk	die Jungen [yungen] erkek çocuklar	die Schülerin [şü:lerin] kız öğrenci	die Schülerinnen [şü:lerin- nen] kız öğrenciler
die Katze [katse] kedi	die Katzen [katsen] kediler	die Tür [tür] kapı	die Türen [türen] kapılar
die Mappe [mappe] çanta	die Mappen [mappen] çantalar	die Übung [übung] çalıştırma	die Übungen [übungen] çalıştırmalar

Bazı isimlerin sonuna -er takısı gelir.

das Bild [bild] resim	die Bilder [bilder] resimler	das Ei [ay] yumurta	die Eier [ayer] yumurtalar
------------------------------------	---	----------------------------------	---

Bazı isimler de çoğul yapılırken hiç değişmezler. Sadece artikelleri **die** olur.

das Fenster [fenster] pencere	die Fenster [fenster] pencereler	der Schüler [şü:ler] erkek öğrenci	die Schüler [şü:ler] erkek öğrenciler
der Lehrer [le:rer] öğretmen	die Lehrer [le:rer] öğretmenler	das Zimmer [tsimmer] oda	die Zimmer [tsimmer] odalar
das Mädchen [medhen] kız	die Mädchen [medhen] kızlar		

Bazı isimlerin içindeki sesli harflerin üzerine nokta konur ve sonuna yukarıda gördüğümüz **-e**, **-n** veya **-en**, **-er** takılarından biri gelir. Bu çeşit isimlerin hiç takı almayanları da vardır.

der Apfel [apfel] elma	die Äpfel [epfel] elmalar	der Stuhl [шту:l] sandalye	die Stühle [ştü:le] sandalyeler
das Buch [buh] kitap	die Bücher [büher] kitaplar	der Hut [hu:t] şapka	die Hüte [hü:te] şapkalar
der Baum [baum] ağaç	die Bäume [boyme] ağaçlar	der Vogel [fo:gel] kuş	die Vögel [fö:gel] kuşlar
das Haus [haus] ev	die Häuser [hoyzer] evler	der Zug [tsu:g] tren	die Züge [tsü:ge] trenler

SIND

sind [zind] kelimesi ikinci dersimizdeki cümlelerde kullandığımız **ist** fiil ekinin çoğul şeklidir. Bir cümlede isim tekil haldeyse **ist** kullanılır, çoğul haldeyse **ist**'in çoğulu olan **sind** kullanılır. **Ist** kelimesinin anlamı «...dır» olduğuna göre bunun çoğulu olan **sind**'in anlamı da «... dırlar»dır.

Şimdiye kadar cümlelerde «kitap, kapı, ev» gibi tekil hallerde gördüğümüz isimler çoğul yapıldıkları zaman cümlelerin nasıl bir şekil alacağını görelim:

Das ist ein Buch.

Bu bir kitaptır.

cümlesindeki isim **das Buch** çoğul yapılırsa, yani bu cümle «Bunlar kitaplardır.» şekline sokulursa «bu» anlamına geldiğini bildiğimiz **das** kelimesi «bunlar» anlamına da geldiği için cümlede **das** yer alır. **das Buch** «= kitap» kelimesinin çoğulu yukarıda öğrendiğimiz gibi **die Bücher** «= kitaplar»dır.

«bir» anlamına gelen **ein** (veya **eine**), çoğul bir ismin önünde tabiatıyla bulunmaz, çünkü «bir kitaplar, bir masalar» denemez. İsmi'nin çoğul hali tek başına, önüne **die** artikeli de gelmeden kullanılır.

Daha önce de söylendiği gibi çoğul bir ismin önünde **ist** yerine **sind** kullanılır. Şu halde bunları tatbik edersek çoğul cümlemizi şöyle kurabiliriz.

Das sind Bücher.

Bunlar kitaplardır.

[das zind büher]

Bu cümle'nin Türkçesinde **sind** kelimesinin karşılığı olan «...dırlar» Türkçe gramere uygun olduğu halde kulağa hoş gelmemektedir. Hattâ ismi'nin çoğul eki «ler, lar» bile fazla gözükmektedir. Bu cümle Türkçede daha çok «Bunlar kitaptır.» şeklinde kullanılır. Burada kitabın çoğul oluşunu «bunlar» kelimesi göstermektedir. Biz derslerimizde **Das sind Bücher.** gibi çoğul bir cümle'nin tercümesini «Bunlar kitaptır.» şeklinde vereceğiz. Siz bu cümledeki «kitaptır»ın aslında çoğul ve «kitaplardır» şeklinde olması gerekeceğini düşünmeli ve Almancasında «kitap»ın çoğul (**die Bücher**), fiil ekinin de **ist**'in çoğulu **sind** olacağını bilmelisiniz.

Aşağıdaki cümleleri tetkik ediniz.

Das ist ein Apfel.

[das ist ayn apfel]

Bu bir elmadır.

Das sind Äpfel.

[das zind epfel]

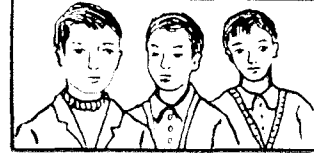
Bunlar elmadır.

Das ist ein Junge.
[das ist ayn yunge]
Bu bir erkek çocuktur.

Das sind Jungen.
[das zind yungen]
Bunlar erkek çocuktur.

Das ist eine Katze.
[das ist ayn katse]
Bu bir kedidir.

Das sind Katzen.
[das zind katsen]
Bunlar kedidir.

SIND DAS?

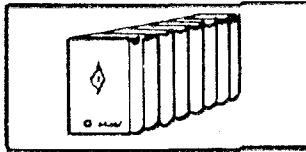
Ist ile başlayan soru cümlelerini biliyoruz. Bunlar da çoğul hale sokulacak olursa **ist** yerine **sind** gelir ve cümle içindeki isim çoğul şekle döner. Cevap olarak da yeni öğrendiğimiz olumlu cümlelerin çoğul şekli kullanılır:

Ist das ein Buch?
[ist das ayn buh]
Bu bir kitap mıdır?

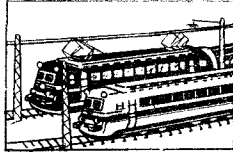
Ja, das ist ein Buch.
[ya das ist ayn buh]
Evet, bu bir kitaptır.

Sind das Bücher?
[zind das büher]
Bunlar kitap mıdır?

Ja, das sind Bücher.
[ya das zind büher]
Evet, bunlar kitaptır.

Sind das Züge?
[zind das tsü:ge]
Bunlar tren midir?

Ja, das sind Züge.
[ya das zind tsü:ge]
Evet, bunlar trendir.

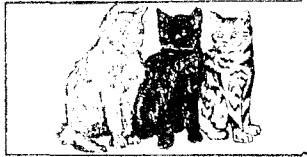
Sind das Schülerinnen?
[zind das şü:lerinnen]
Bunlar kız öğrenci midir?

Ja, das sind Schülerinnen.
[ya das zind şü:lerinnen]
Evet, bunlar kız öğrencidir.

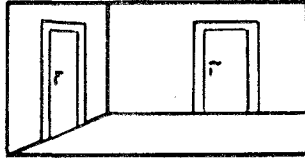
Yukarıda «Sind das?» soru cümlesine verilen olumlu cevapları gördük. Şimdi de olumsuz cevapları inceleyelim. Olumsuz cevaplarda cevabın başına **nein** kelimesi ve onu takibeden cümledeki ismin soluna da **keine** kelimesi gelir.

Sind das Pferde?
[zind das pferde]
Bunlar at mıdır?

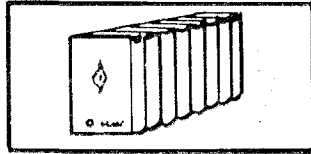
Nein, das sind keine Pferde.
[nayn das zind kayne pferde]
Hayır, bunlar at değildir.

Sind das Fenster?
[zind das fenster]
Bunlar pencere midir?

Nein, das sind keine Fenster.
[nayn das zind kayne fenster]
Hayır, bunlar pencere değildir.

Sind das Mappen?
[zind das mappen]
Bunlar çanta mıdır?

Nein, das sind keine Mappen.
[nayn das zind kayne mappen]
Hayır, bunlar çanta değildir.

Sind das Blumen?
[zind das blu:men]
Bunlar çiçek midir?

Nein, das sind keine Blumen.
[nayn das zind kayne blu:men]
Hayır, bunlar çiçek değildir.

Sind das Eier?
[zind das ayer]
Bunlar yumurta
midir?

Nein, das sind keine Eier.
[nayn das zind kayne
ayer]
Hayır, bunlar yumurta
değildir.

Şimdi bu cevapların biraz daha geniş şekillerini görelim.

Sind das Katzen?
[zind das katsen]
Bunlar kedi midir?

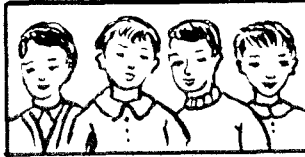
Nein, das sind keine Katzen, sondern Hunde.
[nayn das zind kayne kat-
sen zondern hunde]
Hayır, bunlar kedi değil,
köpektir.

Sind das Mädchen?
[zind das medhen]
Bunlar kız çocuk
mudur?

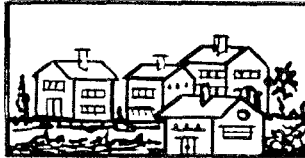
Nein, das sind keine Mädchen, sondern Jungen.
[nayn das zind kayne med-
hen zondern yungen]
Hayır, bunlar kız değil, er-
kek çocuklardır.

Sind das Lehrer?
[zind das le:rer]
Bunlar öğretmen
midir?

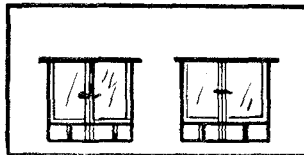
Nein, das sind keine Lehrer, sondern Schüler.
[nayn das zind kayne le:rer
zondern şü:ler]
Hayır, bunlar öğretmen de-
ğil, erkek öğrencilerdir.

Sind das Schulen?
[zind das şu:len]
Bunlar okul mudur?

Nein, das sind keine Schulen, sondern Häuser.
[nayn das zind kayne şu:-
len zondern hoyzer]
Hayır, bunlar okul değil,
evdir.

Sind das Türen?
[zind das tü:ren]
Bunlar kapı midir?

Nein, das sind keine Türen, sondern Fenster.
[nayn das zind kayne
tü:ren zondern fenster]
Hayır, bunlar kapı değil,
penceredir.

Bu dersimizde öğrendiğimiz çeşitli cümle şekillerini kalıplar halinde inceleyelim.

olumlu çoğul cümleler

das	sind	çoğul isim
Das	sind	Bäume.
Das	sind	Schulen.
Das	sind	Pferde.
Das	sind	Vögel.

çoğul soru cümleleri

sind	das	çoğul isim
Sind	das	Eier?
Sind	das	Bleistifte?
Sind	das	Blumen?
Sind	das	Mappen?

olumlu cevaplar

ja	das	sind	çoğul isim
Ja,	das	sind	Eier.
Ja,	das	sind	Bleistifte.
Ja,	das	sind	Blumen.
Ja,	das	sind	Mappen.

olumsuz cevaplar

nein	das	sind	keine	çoğul isim
Nein,	das	sind	keine	Eier.
Nein,	das	sind	keine	Bleistifte.
Nein,	das	sind	keine	Blumen.
Nein,	das	sind	keine	Mappen.

sondern ile verilen cevaplar

nein	das	sind	keine	çoğul isim	sondern	çoğul isim
Nein,	das	sind	keine	Fenster,	sondern	Türen.
Nein,	das	sind	keine	Tische,	sondern	Stühle.
Nein,	das	sind	keine	Schüler,	sondern	Schülerinnen.
Nein,	das	sind	keine	Jungen,	sondern	Mädchen.
Nein,	das	sind	keine	Katzen,	sondern	Hunde.

TEST 2

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — *Ist* das ein Buch? 2 — Das *sind* Bilder. 3 — *das*. ist ein Stuhl. 4 — *sind* das Bäume? 5 — Ist das eine Tür *oder* ein Fenster? 6 — Ja, das *sind* Eier. 7 — *Nein*, das ist kein Bild. 8 — *Ja*., das sind Katzen. 9 — Nein, das ist kein Lehrer, sondern ein Schüler. 10 — Ist das ein Hund oder *eine* Katze?

B

B listesinde karışık olarak A listesindeki Almanca cümlelerin Türkçe karşılığı verilmiştir. A listesindeki her cümlenin Türkçe karşılığını bulunuz.

A Listesi

- 1 — Ist das ein Zimmer?
- 2 — Das ist eine Blume.
- 3 — Was ist das?
- 4 — Das ist ein Fenster.
- 5 — Das ist kein Vogel.
- 6 — Das ist kein Junge, sondern ein Mädchen.
- 7 — Ist das ein Hut oder eine Mappe?
- 8 — Das ist kein Zug.
- 9 — Nein, das ist kein Bleistift.
- 10 — Ja, das ist eine Übung.

B Listesi

- A — Hayır, bu bir kalem değildir.
- B — Bu bir penceredir.
- ✓ C — Bu bir şapka mıdır yoksa bir çanta mıdır?
- D — Bu bir kuştur.
- ✓ E — Evet, bu bir çalıştırmadır.
- ✓ F — Bu bir kuş değildir.
- G — Bu bir şapka mıdır?
- ✓ H — Bu bir erkek çocuk değil, bir kız çocuktur.
- ✓ I — Bu bir çiçektir.
- ✓ J — Bu nedir?
- ✓ K — Bu bir tren değildir.
- ✓ L — Bu bir oda mıdır?

C

B listesinde karışık olarak A listesindeki Türkçe cümlelerin Almanca karşılığı verilmiştir. A listesindeki her cümlenin Almanca karşılığını bulunuz.

A Listesi

- 1 — Bu bir okuldur.
- 2 — Bunlar kapıdır.
- 3 — Bunlar şapkadır.
- 4 — Bunlar resim değildir.
- 5 — Bunlar tren midir?
- 6 — Evet, bunlar trendir.
- 7 — Hayır, bunlar kuş değildir.

B Listesi

- ✓ A — Das sind keine Bilder.
- ✓ B — Nein, das sind keine Vögel.
- ✓ C — Ist das ein Zug?
- ✓ D — Das sind Hüte.
- ✓ E — Das ist eine Schule.
- ✓ F — Sind das Bäume?
- ✓ G — Ja, das sind Züge.

- 8 — Bu bir kapı mıdır yoksa bir pencere midir? ~~X~~H — Das sind Türen.
~~X~~I — Sind das Züge?
 9 — Bunlar ağaç mıdır? ~~X~~J — Das ist kein Schüler, sondern eine Schülerin.
 10 — Bu bir erkek öğrenci değil, bir kız öğrencidir. ~~X~~K — Ist das eine Tür oder ein Fenster?

D

Aşağıda her cümlemin altında dört cümle daha verilmiştir. Bu dört şıktan hangisinin üstteki cümlemin çoğula çevrilmiş şekli olduğunu bulunuz. Bu dört şıktan sadece bir tanesi doğrudur. Bu doğru cümlemin önündeki harfi, kaç numaralı cümleye aitse cevap kâğıdının D bölümünde o numaranın yanındaki boş yere yazınız.

1 — Das ist ein Haus.

- a. Das ist Häuser. b. Das sind Häuser. c. Das sind eine Häuser.
 d. Das sind Haus.

2 — Ist das ein Hund?

- a. Das sind Hunde. b. Ist das Hunde? c. Sind das eine Hunde?
 d. Sind das Hunde?

3 — Das ist kein Fenster.

- ~~X~~a. Das sind keine Fenster. b. Das sind nicht Fenster. c. Das ist keine Fenster. d. Das sind Fenster.

4 — Ist das ein Bild oder ein Buch?

- a. Sind das eine Bilder oder Bücher? b. Sind das Bilder oder Bücher?
 c. Ist das Bilder oder Bücher? d. Sind das Bilder oder ein Buch?

5 — Das ist kein Stuhl, sondern ein Tisch.

- a. Das sind nicht Stühle, sondern Tische. b. Das sind keine Stühle, sondern keine Tische. c. ~~X~~Das sind keine Stühle, sondern Tische. d. Das sind keine Tische, sondern Stühle.

Test I'in yapılmış şekli

A. 1 — ist 2 — ein 3 — was 4 — eine 5 — ein 6 — ist 7 — das, ist 8 — ist das? 9 — das, ein 10 — eine

B. 1 — C, 2 — B, 3 — D, 4 — A, 5 — E, 6 — G, 7 — M, 8 — H, 9 — K, 10 — F

C. 1 — C, 2 — G, 3 — D, 4 — F, 5 — H, 6 — E, 7 — J, 8 — A

E. 1 — ein 2 — eine 3 — ein 4 — eine 5 — ein 6 — ein 7 — ein 8 — ein 9 — eine 10 — eine

LEHRSTÜCK FÜNF

SIFATLAR

Bir şeyin özelliğini bildiren kelimeye sıfat denir. «büyük, küçük, temiz, iyi» kelimeleri birer sıfattır. «büyük masa, küçük kitap, temiz elma» gibi sıfat tamlamalarında «büyük, küçük, temiz» kelimeleri «masa, kitap ve elmanın özelliklerini bildirmekte, onların vasfını açıklamaktadır.

Bu dersimizdeki cümlelerde karşılaşacağınız sıfatları aşağıda okunuşlarıyla veriyoruz:

klein [klayn]	küçük	sauber [zauber]	temiz
gross [gro:s]	büyük	schmutzig [şmuttsih]	kirli
gut [gu:t]	iyi	kurz [kurts]	kısa
schlecht [şleht]	kötü	lang [lang]	uzun
schön [şö:n]	güzel	offen [offen]	açık

Bu öğrendiğimiz sıfatlarla ikinci dersimizdeki gibi basit cümleler yapalım:

Bu cümlelerde gene başta «bu» anlamına gelen **das**, ikinci yerde «-dır» anlamına gelen **ist** ve sonra da bu defa isim yerine bir sıfat kullanalım.

Das ist klein.
Das ist gross.
Das ist schön.
Das ist lang.
Das ist kurz.

Bu küçüktür.
Bu büyüktür.
Bu güzeldir.
Bu uzundur.
Bu kısadır.

Şimdi bu cümlelerin başta bu defa **das** yerine konan bir isimden, gene ikinci yerde **ist**'den ve en sonda bir sıfattan meydana gelen biraz daha geniş şekillerini görelim.

Das Bild ist schön.	Resim güzeldir.
Das Zimmer ist klein.	Oda küçüktür.
Der Bleistift ist lang.	Kalem uzundur.
Der Lehrer ist gut.	Öğretmen iyidir.
Die Tür ist offen.	Kapı açıktır.
Der Stuhl ist schmutzig.	Sandalye kirlidir.

SIFAT TAMLAMALARI

Türkçede «büyük masa, kısa kalem» gibi bir sıfat tamlaması yaparken kullanılan sıfat ismin önüne getirilir. Almancada da sıfatlar niteledikleri ismin önünde bulunurlar. Sıfat tamlaması yaparken sıfat, isimle artikelinin arasına girer ve isim tekil haldeyse sonuna bir **-e** takısı alır.

schön	güzel
das Mädchen	kız
das schönE Mädchen	güzel kız
klein	küçük
der Vogel	kuş
der kleinE Vogel	küçük kuş
gross	büyük
die Mappe	çanta
die grosse Mappe	büyük çanta

Çoğul halde bulunan bir isimle sıfat tamlaması yaparken kullanılan sıfat gene artikel ile isim arasına girer. Yalnız bu defa sonuna **-e** takısı yerine **-en** takısı alır. Örnek olarak gene yukarıdaki isimlerin çoğullarını alalım.

schön	güzel
die Mädchen	kızlar
die schönEN Mädchen	güzel kızlar

klein	küçük
die Vögel	kuşlar
die kleinEN Vögel	küçük kuşlar
gross	büyük
die Mappen	çantalar
die grossEN Mappen	büyük çantalar

«bir» anlamına gelen **ein** kelimesinin, artikeli **der**, **das** olan isimlerin; gene aynı anlama gelen **eine** kelimesinin ise artikeli **die** olan isimlerin önüne geldiğini biliyoruz. **Ein** ve **eine** ile yapılan sıfat tamlamaları biraz değişiktir.

Önlerinde **ein** bulunan isimlerle sıfat tamlamaları yaparken sıfat **ein** ile isim arasına girer. Şayet ismin artikeli **der** ise sıfatın sonuna **-er** takısı gelir.

klein	küçük
der Hund	köpek
ein Hund	bir köpek
ein kleinER Hund	küçük bir köpek

Das artikeli alan ve dolayısıyla önüne gelen «bir» kelimesi gene **ein** şeklinde olan isimlerde **ein** ile isim arasına giren sıfatlara **-es** eklenir.

schön	güzel
das Bild	resim
ein Bild	bir resim
ein schönES Bild	bir güzel resim, güzel bir resim

Die artikeli alan ve dolayısıyla önüne gelen «bir» kelimesi **eine** şeklinde olan isimlerde **eine** ile isim arasına giren sıfatlara **-e** eklenir.

gross	büyük
die Schule	okul
eine Schule	bir okul
eine grossE Schule	büyük bir okul

Yukarıda **der Hund**, **das Bild** ve **die Schule** isimlerinin önlerinde **ein** (**eine**) bulunduğu zaman yapılmış sıfat tamlamaları gördünüz. Bu sıfat tamlamalarında **Bild** ismi **das** artikkelini aldığı için **ein Bild** ibaresinin arasına giren sıfata **-es** takısı eklenmiştir. **Hund** ismi **der** artikkelini aldığı için **ein Hund** arasına giren sıfata **-er** eklenmiştir. **Schule** ismi **die** artikkelini aldığı için **eine Schule** arasına giren sıfata **-e** eklenmiştir. Burada **der** artikeliyle **-er** takısı, **das** artikeliyle **-es** takısı ve **die** artikeliyle **-e** takısı arasında son harflerin benzemesinden doğan ilişkiye dikkatinizi çekeriz. Bu, **ein** veya **eine** ile yapılan sıfat tamlamalarında sıfata eklenecek takıyı bulmakta size yardımcı olacaktır.

Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

gut
das Buch
ein Buch
das gute Buch
ein gutes Buch
Das ist ein gutes Buch.

iyi
kitap
bir kitap
iyi kitap
iyi bir kitap
Bu iyi bir kitaptır.

lang
der Zug
ein Zug
der lange Zug
ein langer Zug
Das ist ein langer Zug.

uzun
tren
bir tren
uzun tren
uzun bir tren
Bu uzun bir trendir.

klein
die Katze
eine Katze
die kleine Katze
eine kleine Katze
Das ist eine kleine Katze.

küçük
kedi
bir kedi
küçük kedi
küçük bir kedi
Bu küçük bir kedidir.

sauber
das Zimmer
ein Zimmer
das saubere Zimmer
ein sauberes Zimmer
Das ist ein sauberes Zimmer.

temiz
oda
bir oda
temiz oda
temiz bir oda
Bu temiz bir odadır.

gross
der Apfel
ein Apfel
der grosse Apfel
ein grosser Apfel
Das ist ein grosser Apfel.

büyük
elma
bir elma
büyük elma
büyük bir elma
Bu büyük bir elmadır.

offen
die Tür
eine Tür
die offene Tür
eine offene Tür
Das ist eine offene Tür.

açık
kapı
bir kapı
açık kapı
açık bir kapı
Bu açık bir kapıdır.

WIE

İkinci dersimizde **was** ile yapılan soru cümlelerini ve bunlara verilen cevapları öğrenmiştik. Şimdi de «nasıl» anlamına gelen **wie** [vi:] ile yapılan soruları ve bunlara verilen cevapları inceleyelim.

Wie ile en basit soru cümlesini, ikinci dersimizde öğrendiğimiz. **Was ist das?** soru cümlesinde **was**'ı kaldırıp yerine **wie** koyarak yapabiliriz.

Wie ist das?

«nasıl» anlamına gelen **wie**, «-dır» anlamına gelen **ist** ve «bu» anlamına gelen **das**'dan meydana gelen bu soru Türkçeye şu şekilde çevrilir:

Bu nasıldır?

Yukarıda öğrendiğimiz sıfatlı cümlelerle bu soruya cevap verebiliriz.

Wie ist das?
Bu nasıldır?

Das ist schlecht.
Bu kötüdür.

Wie ist das?
Bu nasıldır?

Das ist kurz.
Bu kısadır.

Ist kelimesinin yerine **sind** koyarak bu soruyu çoğul yapabiliriz. **Wie** ve **das** kelimelerinde hiçbir değişiklik olmaz. (Bildiginiz gibi **das**, bir işaret sıfatı olarak hem «bu» hem de «bunlar» anlamını vermektedir.)

Wie sind das?
Bunlar nasıldır?

Das sind sauber.
Bunlar temizdir.

Wie sind das?
Bunlar nasıldır?

Das sind schmutzig.
Bunlar kirlidir.

Wie ist das? sorusunda **das**'ın yerine herhangi bir isim koyarak başka çeşit sorular da yapabiliriz.

Wie ist der Apfel?
Elma nasıldır?

Der Apfel ist klein.
Elma küçüktür.

Wie ist der Baum?
Ağaç nasıldır?

Der Baum ist gross.
Ağaç büyüktür.

Wie ist der Junge?
Erkek çocuk nasıldır?

Der Junge ist klein.
Erkek çocuk küçüktür.

Ist kelimesinin yerine **sind** koyup ismi de çoğul hale getirirsek soruları çoğul yapmış oluruz.

Wie sind die Äpfel?
Elmalar nasıldır?

Die Äpfel sind klein.
Elmalar küçüktür.

Wie sind die Bäume?
Ağaçlar nasıldır?

Die Bäume sind gross.
Ağaçlar büyüktür.

Wie sind die Jungen?
Erkek çocuklar nasıldır?

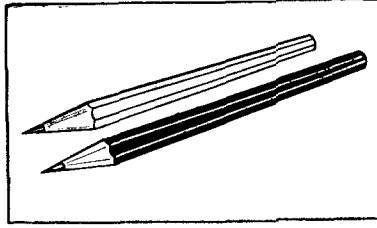
Die Jungen sind klein.
Erkek çocuklar küçüktür.

Wie ist das Bild?
Resim nasıldır?

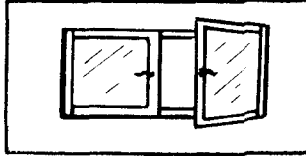
Das Bild ist schön.
Resim güzeldir.

**Wie sind
die Bleistifte?**
Kalemler nasıldır?

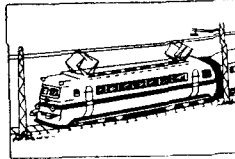
**Die Bleistifte sind
kurz.**
Kalemler kısadır.

Wie ist das Fenster?
Pencere nasıldır?

Das Fenster ist offen.
Pencere açıktır.

Wie ist der Zug?
Tren nasıldır?

Der Zug ist lang.
Tren uzundur.

Wie sind die Vögel?
Kuşlar nasıldır?

Die Vögel sind klein.
Kuşlar küçüktür.

Daha başka cümle örnekleri görelim:

Die Blume ist schön.
Das ist eine schöne Blume.

Çiçek güzeldir.
Bu güzel bir çiçektir.

Das Haus ist schön.
Das ist ein schönes Haus.

Ev güzeldir.
Bu güzel bir evdir.

Die Übung ist lang.
Das ist eine lange Übung.

Çalıştırma uzundur.
Bu uzun bir çalıştırmadır.

Das Lehrstück ist kurz.
Das ist ein kurzes Lehrstück.

Ders kısadır.
Bu kısa bir derstir.

Bu dersimizde öğrendiğimiz sıfat tamlamalarını bir şema halinde veriyoruz. Örnek olarak **der Apfel**, **das Buch**, **die Tür** kelimelerini aldık ve bunlarla birer sıfat tamlaması yaptık. Sıfatların tekil ve çoğul haldeki isimlerle yapılan tamlamalarda aldıkları takılara çok dikkat edin ve bunları iyice öğrenin.

	der	das	die
Tekil	der kleinE Apfel	das grossE Buch	die offenE Tür
	die		
Çoğul	die kleinEN Äpfel	die grossEN Bücher	die offenEN Türen
	ein		eine
Tekil	ein kleinER Apfel	ein grossES Buch	eine offenE Tür

Yukarıdaki şemada şu önemli noktalara dikkat edelim:

Önünde **der**, **die** veya **das** bulunan isimlerle yapılan sıfat tamlamalarında şayet isim tekilse, sıfat **-e** takısı alır. İsim çoğul haldeyse sıfat **-en** takısı alır. Önünde **ein** veya **eine** bulunan isimlerle yapılan sıfat tamlamalarındaysa sıfat ismin artikeline göre **-er**, **-es**, **-e** takılarından birini alır.

Der gute Hund.
İyi köpek.

LEHRSTÜCK SECHS

Öğrenilecek kelimeler

die Frau [frau]	kadın	nicht [niht]	değil
die Frauen [frauen]	kadınlar	offen [offen]	açık
fünf [fünf]	beş	sauber [zauber]	temiz
gross [gro:s]	büyük	schlecht [sleht]	kötü
gut [gu:t]	iyi	schmutzig	kirli
das Kind [kind]	çocuk	[smuttsih]	
die Kinder [kinder]	çocuklar	schön [şö:n]	güzel
klein [klayn]	küçük	sechs [zeks]	altı
kurz [kurts]	kısa	der Soldat [zolda:t]	asker
lang [lang]	uzun	die Soldaten	askerler
der Mann [man]	adam	[zolda:ten]	
die Männer [menner]	adamlar	wie [vi:]	nasıl

OLUMSUZ CÜMLE

Üçüncü dersimizde **kein** veya **keine** ile olumsuz hale getirilen cümleler öğrendik. Ama cümlede **ein** veya **eine** bulunmazsa (Örneğin: **Der Apfel ist klein.**) olumsuz yaparken **kein** veya **keine**'yi kullanamayız. Bu tip cümleler «değil» anlamına gelen **nicht** ile olumsuz yapılırlar. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

Das ist gross.
Bu büyüktür.

Das ist nicht gross.
Bu büyük değildir.

Das ist sauber.

Bu temizdir.

Das sind schlecht.

Bunlar kötüdür.

Das ist offen.

Bu açıktır.

Das ist nicht sauber.

Bu temiz değildir.

Das sind nicht schlecht.

Bunlar kötü değildir.

Das ist nicht offen.

Bu açık değildir.

Yukarıdaki örneklerde cümle çoğul olsa da **nicht**'in hiç değişmediğini görüyoruz. Şimdi daha geniş cümleleri olumsuz yapalım:

Das Mädchen ist schön.

Kız güzeldir.

Das Mädchen ist nicht schön.

Kız güzel değildir.

Das Kind ist klein.

Çocuk küçüktür.

Das Kind ist nicht klein.

Çocuk küçük değildir.

Die Türen sind offen.

Kapılar açıktır.

Die Türen sind nicht offen.

Kapılar açık değildir.

Die Männer sind gross.

Adamlar büyüktür.

Die Männer sind nicht gross.

Adamlar büyük değildir.

Das Buch ist gut.

Kitap iyidir.

Das Buch ist nicht gut.

Kitap iyi değildir.

Die Hunde sind schmutzig.

Köpekler kirlidir.

Die Hunde sind nicht schmutzig.

Köpekler kirli değildir.

Der Hut ist sauber.

Şapka temizdir.

Der Hut ist nicht sauber.

Şapka temiz değildir.

Die Übungen sind schlecht.

Çalıştırmalar kötüdür.

Die Übungen sind nicht schlecht.

Çalıştırmalar kötü değildir.

Das Lehrstück ist kurz.

Ders kısadır.

Das Lehrstück ist nicht kurz.

Ders kısa değildir.

Die Zimmer sind gross.

Odalar büyüktür.

Die Zimmer sind nicht gross.

Odalar büyük değildir.

Geçen dersimizde öğrendiğimiz sıfat tamlamalarını tekrarlayalım. Örnek olarak, **der Lehrer**, **die Schule**, **das Mädchen** isimlerini alalım ve bunlarla birer sıfat tamlaması yapalım.

der gute Lehrer iyi öğretmen	die grosse Schule büyük okul	das schöne Mädchen güzel kız
die guten Lehrer iyi öğretmenler	die grossen Schulen büyük okullar	die schönen Mädchen güzel kızlar

Yukarıda hem tekil hem de çoğul sıfat tamlamaları için örnekler verilmiştir. Gördüğümüz gibi, tekil sıfat tamlamalarında ismin artikeli ne olursa olsun sıfat mutlaka -e takısı alır. Çoğul sıfat tamlamalarında ise sıfat mutlaka -en takısı alır. Bu takılar bütün sıfatlar için aynıdır.

ein guter Lehrer iyi bir öğretmen	eine grosse Schule büyük bir okul	ein schönes Mädchen güzel bir kız
---	---	---

Yukarıda gene geçen derste öğrendiğimiz, «bir» anlamına gelen **ein**, **eine** ile yapılmış sıfat tamlamaları görüyorsunuz. İkinci dersimizde «bir» anlamına gelen **ein**'in artikeli **der** veya **das** olan isimlerin önünde, gene aynı anlama gelen **eine**'nin ise artikeli **die** olan isimlerin önünde bulunduğunu öğrenmiştik. Bu **ein** veya **eine** ile yapılan sıfat tamlamaları **der**, **die**, **das** ile yapılanlardan biraz farklıdır. Sıfatın aldığı takı ismin artikkeline göre değişir. Örneğin, yukarıdaki örneklerde **Lehrer** ismi **der** artikkelini aldığı için ortadaki **gut** sıfatı -er takısını almıştır; **Schule** ismi **die** artikkelini aldığı için ortadaki **gross** sıfatı -e takısını almıştır. **Mädchen** ismi ise **das** artikkelini aldığından **schön** sıfatı -es takısını almıştır. Bu takılar her sıfat için aynıdır, değişmez.

Şimdi de bu **ein**, **eine** ile yapılan sıfat tamlamalarının çoğul şekillerini görelim.

gut	iyi
der Lehrer	öğretmen
ein Lehrer	bir öğretmen
Lehrer	öğretmenler
ein guter Lehrer	iyi bir öğretmen
gute Lehrer	iyi öğretmenler

gross	büyük
die Schule	okul
eine Schule	bir okul
Schulen	okullar
eine grosse Schule	büyük bir okul
grossE Schulen	büyük okullar
schön	güzel
das Mädchen	kız
ein Mädchen	bir kız
Mädchen	kızlar
ein schönes Mädchen	güzel bir kız
schönE Mädchen	güzel kızlar

Önünde **ein** veya **eine** bulunan isimler çoğul yapılırken, **ein** veya **eine**'nin kalktığını, ismin çoğul şeklinin tek başına kullanıldığını öğrenmiştik. (Dördüncü dersin dördüncü sayfasını okuyunuz.) «**ein guter Lehrer, eine grosse Schule, ein schönes Mädchen**» gibi **ein** veya **eine** ile yapılan sıfat tamlamalarının çoğulunda da **ein**, **eine** kalkar yalnız sıfat ve bir de ismin çoğul şekli kullanılır. Buna göre yukarıdaki sıfat tamlamalarının çoğulu şöyle olur: **gute Lehrer, grosse Schulen, schöne Mädchen**. Sıfat sadece bir -e takısı alır.

Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

ein schmutziger Apfel	kirli bir elma
schmutzige Äpfel	kirli elmalar
ein sauberes Zimmer	temiz bir oda
saubere Zimmer	temiz odalar
eine offene Tür	açık bir kapı
offene Türen	açık kapılar

Burada önemli bir noktaya dikkatinizi çekmek isteriz. Örneğin «**die guten Lehrer** ve **gute Lehrer** sıfat tamlamalarının her ikisi de Türkçeye «iyi öğretmenler» diye çevrilirler. Oysa ki bunların Almancalarının kullanışları arasında önemli bir fark vardır. **die guten Lehrer** dediğimiz zaman buradaki «iyi öğretmenler» bilinen, tanınan, belirli kimselerdir, **gute Lehrer** dediğimiz zaman buradaki «iyi öğretmenler» bilinmeyen, tanınmayan, belirli olmayan kimselerdir. Bu farkı daha iyi anlamak için ikinci dersin üçüncü sayfasını tekrar okuyunuz.

Bu dersimizin başında **nicht** ile yapılan olumsuz cümleler gördük. Şimdi de geçen dersimizde öğrendiğimiz **ein** ve **eine** ile yapılan sıfat tamlamalarının nasıl olumsuz hale getirildiğini görelim.

ein kleiner Stuhl	küçük bir sandalye
kein kleiner Stuhl	küçük bir sandalye değil
eine schöne Blume	güzel bir çiçek
keine schöne Blume	güzel bir çiçek değil
ein gutes Buch	iyi bir kitap
kein gutes Buch	iyi bir kitap değil

Şu halde bu çeşit sıfat tamlamalarını olumsuz yapmak için **ein**'i, **kein**, ve **eine**'yi **keine** şekline getirmek kâfidir. Ortadaki sıfat ve aldığı takı değişmez aynı kalır.

Bu sıfat tamlamalarının çoğul şekillerini olumsuz yapmak için tamlamanın önüne **keine** getirilir, ortadaki sıfat da **-en** takısı alır.

kleine Stühle	küçük sandalyeler
keine kleinen Stühle	küçük sandalyeler değil
schöne Blumen	güzel çiçekler
keine schönen Blumen	güzel çiçekler değil
gute Bücher	iyi kitaplar
keine guten Bücher	iyi kitaplar değil

Önemli bir noktaya dikkatinizi çekmek isteriz. «**ein kleiner Stuhl, ein gutes Buch...**» gibi **ein** veya **eine** ile yapılan sıfat tamlamaları çoğul yapılmıca **ein** ve **eine** kalkar, sıfat da **-e** takısı alır. Bu tamlamaların yukarıda öğrendiğimiz çoğul olumsuz şekillerindeyse kalkan **ein** veya **eine**'nin yerine sadece **keine** geliyor, sıfat da **-en** takısı alıyor. Her iki şekli bir birine karıştırmayınız.

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz.

Das ist eine schöne Frau.	Bu güzel bir kadındır.
Das ist keine schöne Frau.	Bu güzel bir kadın değildir.

Das ist ein kleines Kind.
Das ist kein kleines Kind.

Bu küçük bir çocuktur.
Bu küçük bir çocuk değildir.

Das ist ein grosser Baum.
Das ist kein grosser Baum.

Bu büyük bir ağaçtır.
Bu büyük bir ağaç değildir.

Das sind offene Türen.
Das sind keine offenen Türen.

Bunlar açık kapıdır.
Bunlar açık kapı değildir.

Das sind lange Zimmer.
Das sind keine langen Zimmer.

Bunlar uzun odadır.
Bunlar uzun oda değildir.

lang
der Bleistift
der lange Bleistift
die Bleistifte
die langen Bleistifte
ein Bleistift
ein langer Bleistift
Bleistifte
lange Bleistifte
kein Bleistift
kein langer Bleistift
keine Bleistifte
keine langen Bleistifte

uzun
kalem
uzun kalem
kalemler
uzun kalemler
bir kalem
uzun bir kalem
kalemler
uzun kalemler
bir kalem değil
uzun bir kalem değil
kalemler değil
uzun kalemler değil

klein
das Kind
das kleine Kind
die Kinder
die kleinen Kinder
ein Kind
ein kleines Kind
Kinder
die kleinen Kinder
kein Kind
kein kleines Kind
keine Kinder
keine kleinen Kinder

küçük
çocuk
küçük çocuk
çocuklar
küçük çocuklar
bir çocuk
küçük bir çocuk
çocuklar
küçük çocuklar
bir çocuk değil
küçük bir çocuk değil
çocuklar değil
küçük çocuklar değil

schön	güzel
die Frau	kadın
die schöne Frau	güzel kadın
die Frauen	kadınlar
die schönen Frauen	güzel kadınlar
eine Frau	bir kadın
eine schöne Frau	güzel bir kadın
Frauen	kadınlar
schöne Frauen	güzel kadınlar
keine Frau	bir kadın değil
keine schöne Frau	güzel bir kadın değil
keine Frauen	kadınlar değil
keine schönen Frauen	güzel kadınlar değil

Sorular ve cevaplar

Was ist schmutzig?
Ne kirlidir?

Das Zimmer ist schmutzig.
Oda kirlidir.

Ist das ein langer Bleistift?
Bu uzun bir kalem midir?

Nein, das ist kein langer Bleistift.
Hayır, bu uzun bir kalem değildir.

Sind das offene Fenster?
Bunlar açık pencere midir?

Nein, das sind keine offenen Fenster.
Hayır, bunlar açık pencere değildir.

Ist die Schule gross?
Okul büyük müdür?

**Nein, die Schule ist nicht gross,
sondern klein.**
Hayır, okul büyük değil, küçüktür.

Ist das ein kleiner Baum?
Bu küçük bir ağaç mıdır?

Nein, das ist kein kleiner Baum.
Hayır, bu küçük bir ağaç değildir.

Sind das schöne Mädchen?
Bunlar güzel kız mıdır?

Nein, das sind keine schönen Mädchen.
Hayır, bunlar güzel kız değildir.

**Sind das gute Bilder oder
schlechte Bilder?**
Bunlar iyi resim midir yoksa
kötü resim midir?

Das sind schlechte Bilder.
Bunlar kötü resimdir.

Aşağıda şimdiye kadar öğrendiğimiz bütün sıfat tamlamalarını ve bunlarda sıfatların aldıkları takıları bir şema halinde veriyoruz. Örnek olarak, **der Tisch**, **das Haus**, **die Blume** isimlerini aldık ve bunlarla birer tamlama yaptık. Burada göreceğiniz takılar diğer bütün sıfatlar için aynıdır.

	artikeli der olan bir isim	artikeli das olan bir isim	artikeli die olan bir isim
Tekil	der grosse Tisch büyük masa	das kleine Haus küçük ev	die schöne Blume güzel çiçek
Çoğul	die grossen Tische büyük masalar	die kleinen Häuser küçük evler	die schönen Blumen güzel çiçekler
Tekil	ein grosser Tisch büyük bir masa	ein kleines Haus küçük bir ev	eine schöne Blume güzel bir çiçek
Çoğul	grosse Tische büyük masalar	kleine Häuser küçük evler	schöne Blumen güzel çiçekler
Tekil	kein grosser Tisch büyük bir masa değil	kein kleines Haus küçük bir ev değil	keine schöne Blume güzel bir çiçek değil
Çoğul	keine grossen Tische büyük masalar değil	keine kleinen Häuser küçük evler değil	keine schönen Blumen güzel çiçekler değil

Burada size böyle bir şemanın faydasını ve bundan nasıl faydalanılabileceğini açıklamak isteriz. Örneğin, **Tisch** ismi yerine artikeli gene **der** olan başka isimler koyarak daha başka sıfat tamlamaları yapabilirsiniz. Aynı şey **Haus** ve **Blume** isimleri için de söylenebilir. Yahut takılar her sıfat için aynı kaldığından **gross**, **klein**, **schön** sıfatlarını değiştirerek bir sürü tamlama daha yapabilirsiniz. Bunları yaparken de hiçbir yanlış yapmamış olursunuz.

TEST 3

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Das offene Fenster *ist* gross. 2 — Wie *ist* der Stuhl? 3 — *Nicht* kurze Übung. 4 — *Der* Hut *ist* sauber. 5 — Wie *sind* die Ma
6 — Das *sind* lange Bleistifte. 7 — Das *sind* keine grossen Schulen. 8
das *ein* guter Mann *oder* ein schlechter Mann? 9 — *Ist* das *ein*
Kind? 10 — *Sind* das kleine Jungen?

B

B listesinde karışık olarak A listesindeki Almanca cümlelerin Türkçe karşılığı verilmiştir. A listesindeki her cümlenin Türkçe karşılığını bulunuz.

A Listesi

- 1 — Das ist schlecht.
2 — Die Tür ist offen.
3 — Der Tisch ist schmutzig.
4 — Das ist ein schmutziger Tisch.
5 — Das ist kein guter Hut.
6 — Wie ist der Zug?
7 — Sind das grosse Häuser?
8 — Das sind keine grossen Äpfel.

B Listesi

- ✓ A — Bunlar büyük ev midir?
✓ B — Tren nasıldır?
C — Bu iyi bir şapkadır.
✗ D — Bu iyi bir şapka değildir.
E — Elmalar büyük değildir.
F — Bunlar büyük elmalardır.
✗ G — Bu kötüdür.
✗ H — Bunlar büyük elmalar değildir.
✗ I — Bu kirli bir masadır.
✗ J — Kapı açıktır.
✗ K — Masa kirlidir.

C

B listesinde karışık olarak A listesindeki Türkçe cümlelerin Almanca karşılığı verilmiştir. A listesindeki her cümlenin Almanca karşılığını bulunuz.

A Listesi

- 1 — Bu iyi bir resim değil, kötü bir resimdir.
2 — Elmalar büyük değildir.
3 — Bu nasıldır?
4 — Bunlar küçük odalardır.
5 — Bunlar iyi çalışmalar mıdır yoksa kötü çalışmalar mıdır?
6 — Bu iyi bir öğretmen değildir.
7 — Ne temizdir?
8 — Bu iyi bir öğretmendir.

B Listesi

- ✗ A — Die Äpfel sind nicht gross.
B — Wie sind das?
✗ C — Was ist sauber?
D — Das sind keine kleinen Zimmern.
✓ E — Wie ist das?
✗ F — Das sind kleine Zimmer.
✗ G — Das ist kein guter Lehrer.
✗ H — Das ist ein guter Lehrer.
✗ I — Sind das gute Übungen oder schlechte Übungen?
✗ J — Das ist kein gutes Bild, sondern ein schlechtes Bild.

D

şagıda Türkçe sıfat tamlamaları verilmiştir. Her tamlamann altında ve-
en dört şıktan hangisinin yukarıdaki cümlelerin Almanca karşılığı olduğunu
bulunuz. Hepsinde sadece bir şık doğrudur.

— iyi asker
— gute Soldat b — der gute Soldat c — ein guter Soldat d — der guten
ldat

— küçük çocuk
— das kleine Kind b — ein kleines Kind c — kleine Kinder d — die kleinen
nder

— büyük kitaplar
— eine grosse Bücher b — grosse Bücher c — die grossen Bücher d — gros-
n Bücher

— iyi bir adam
— ein guter Mann b — der gute Mann c — kein guter Mann d — gute Mann

— küçük bir kedi
— die kleine Katze b — ein kleine Katze c — eine klein Katze d — eine
eine Katze

— iyi bir kız
— ein gut Mädchen b — gute Mädchen c — das gute Mädchen d — ein
tes Mädchen.

— güzel bir kadın değil
— nicht eine schöne Frau b — nicht ein schöne Frau c — keine schöne
raud — keine schön Frau

— güzel bir resim değil
— keine gutes Bild b — nicht gutes Bild c — kein gutes Bild d — nicht ein
tes Bild

— temiz evler değil
— nicht saubere Häuser b — keine sauberen Häuser c — kein sauberes
aus d — keine saubere Häuser

— uzun kalemler değil
— nicht lange Bleistifte b — keine lange Bleistifte c — nicht eine langen
leistifte d — keine langen Bleistifte

Test 2'nin yapılmış şekli

. 1 — ist 2 — sind 3 — das 4 — sind 5 — oder 6 — sind 7 — nein 8 — ja
9 — ein 10 — eine

. 1 — L 2 — İ 3 — J 4 — B 5 — F 6 — H 7 — C 8 — K 9 — A 10 — E

. 1 — E 2 — H 3 — D 4 — A 5 — İ 6 — G 7 — B 8 — K 9 — F 10 — J

. 1 — b 2 — d 3 — a 4 — b 5 — c

LEHRSTÜCK SIEBEN

ŞAHIS ZAMİRLERİ

Şahıs gösteren «ben, sen, o, biz, siz, onlar» kelimelerine şahıs zamiri denir. Almandaki şahıs zamirlerini okunuşları ve Türkçe karşılıklarıyla veriyoruz.

ich	[ih]	ben
du	[du:]	sen
er	[er]	o
sie	[zi:]	o
es	[es]	o
wir	[wi:r]	biz
ihr	[i:r]	siz
sie	[zi:]	onlar
Sie	[zi:]	Siz

Yukarıda gördüğümüz bu şahıs zamirlerinde iki nokta dikkati çekmektedir:

1 — Almandaki **er**, **sie**, **es** kelimelerinin Türkçe karşılığı tektir, «o». Türkçede kendisinden bahsedilen şey veya şahıs için «o» kelimesi kullanılır. «o» kelimesinin gösterdiği, bir kadın veya bir erkek yahut da cinsiyetsiz bir varlık olabilir. Hangisini gösterirse gösterecek kelimenin şekli aynıdır. Yani «o» dur.

Almandada durum değişiktir. Kendisinden bahsedilen şey veya şahsın artikeli **der** ise Türkçedeki «o» kelimesinin karşılığı olarak **er**, artikeli **die** ise **sie**, artikeli **das** ise **es** kullanılır.

Meselâ **der Mann için er, die Frau için sie, das Haus için es** kullanılır. Bu **er, sie, es** kelimelerinin üçü de ayrı yazıldıkları halde aynı anlama, yani «o» anlamına gelirler. Türkçedeki «o» nun karşılığı olarak Almancada bu anlama gelen üç ayrı kelimehin kullanılmasının sebebi Almancada isimlerin önüne üç ayrı artikel (**der, die, das**) gelmesi ve «o» derken kendisinden bahsettiğimiz ismin artikelini de göz önünde bulundurmamız gerektiğindedir. Hiçbir zaman artikeli **der** olan bir isim için **es, das** olan bir isim için de **er** kullanılamaz.

Ahmet, Ayşe gibi özel isimlerden, yani önlerine artikel gelmeyen isimlerden bahsederken burada **er, sie, es**'den hangisini kullanacağımızı şahsın cinsiyetine bakarak buluruz. Şöyle ki: Cinsiyeti erkek olan isimler için **er**, kadınlar için de **sie** kullanılır. Öyleyse Ahmet'ten bahsederken **er**, Ayşe'den bahsederken **sie** diyeceğiz.

2 — Yukarıda verdiğimiz listenin sonunda **sie** kelimesinin iki defa geçtiğini, yalnız bunların sonuncusunun, yani «Siz» anlamına geleninin büyük harfle başladığını görüyoruz. Bildiğimiz gibi Türkçede «siz» iki maksatla kullanılır; birincisi hitap edilen kimseler birden fazla yani çoğul olduğu zaman, ikincisi şahıs tek olduğu halde kendisine kibar bir şekilde hitap etmek istendiği zaman. İşte bu **Sie** tek bir şahsa hitaben söylenen «siz» kelimesinin Almanca karşılığıdır.

SEIN fiili

«Sen bir öğretmensin. Bu bir kapıdır. Ben bir askerim. Biz öğrenciyiz.» cümlelerinde görülen «sin, dır, im, yiz» ekleri Almancada **sein** [zayn] denilen bir fiille yapılır.

Türkçede nasıl bu ekler şahıslara göre değişiyorsa **sein** fiili de şahsa göre değişik şekildedir. Ancak Türkçede bu ekler cümle sonunda ekli buldukları kelimenin sesine uyarak da bir miktar değişirler. «askerim» de «im», «doktorum»da «um», «öğrenciyim»de «yim» oluşu gibi. Bu eklerin vazifesini gören **sein** fiilinde ise böyle bir değişme olmaz. Esasen cümle içinde bir kelimeye bitişik değildir, ayrı olarak yazılır.

Şimdiye kadar derslerimizde gördüğümüz **ist** ve **sind**, **sein** fiilinin iki şeklidir. Tekil isimlerle kullanıldığını öğrendiğimiz **ist** kelimesi yalnız tekil üçüncü şahıs zamirler (**er, sie, es**) için kullanılır. **Sein** fiilinin **ich**=ben ve **du**=sen için özel bir şekli vardır, **bin** ve **bist**. **Sind** ise, bütün çoğul zamirler ile kullanılır, ama bir istisna olarak **sein** fiilinin «**ihr**=siz» için özel bir şekli vardır, **seid**.

ich bin	[ih bin]	ben im
du bist	[du: bist]	sen sin
er ist	[er ist]	o dur
sie ist	[zi: ist]	o dur
es ist	[es ist]	o dur
wir sind	[wi:r zind]	biz iz
ihr seid	[i:r zayt]	sizsiniz
sie sind	[zi: zind]	onlar dır(lar)
Sie sind	[zi: zind]	Siz siniz

ich bin	ben im
Ich bin eine Frau.	Ben bir kadınım.
Ich bin ein Arzt.	Ben bir doktorum.
Ich bin ein Lehrer.	Ben bir öğretmenim.

Du bist ein Mann.	Sen bir adamsın.
Du bist eine Schülerin.	Sen bir kız öğrencisin.
Du bist ein Soldat.	Sen bir askersin.

Er ist ein Schüler.	O bir erkek öğrencidir.
Er ist ein Lehrer.	O bir öğretmendir.
Er ist ein Soldat.	O bir askerdir.

Sie ist eine Schülerin.	O bir kız öğrencidir.
Sie ist eine Frau.	O bir kadındır.

Es ist ein Mädchen.	O bir kızdır.
Es ist ein Haus.	O bir evdir.
Es ist ein Fenster.	O bir penceredir.

Wir sind Schüler.	Biz öğreniyiz.
Wir sind Ärzte.	Biz doktoruz.
Wir sind Frauen.	Biz kadınız.

Ihr seid Soldaten.	Siz askersiniz.
Ihr seid Kinder.	Siz çocuksunuz.
Ihr seid Jungen.	Siz erkek çocuksunuz.

Sie sind Ärzte.	Onlar doktordur.
Sie sind Bilder.	Onlar resimdir.
Sie sind Kinder.	Onlar çocuktur.

Sie sind eine Frau.	Siz bir kadınsınız.
Sie sind ein Mann.	Siz bir adamsınız.
Sie sind ein Arzt.	Siz bir doktorsunuz.

Yukarıdaki örneklerde gördüğümüz «Siz» anlamına gelen **Sie** ile gene «siz» anlamına gelen, ama değişik yazılan **ihr**'i karıştırmamanızı hatırlatırız. Örneklerde **ihr** ile yapılan cümlelerde kullanılan ismin daima çoğul halde bulunduğunu gördük. **Sie** ile yapılan cümlelerde ise isim daima tekil haldedir. «Siz» anlamına gelen **Sie**'yi «onlar» anlamına gelen **sie**'den gene bu şekilde ayırt edebiliriz. «onlar» anlamına gelen **sie** cümle içinde daima çoğul halde bulunan bir isimle kullanılır.

soru hali

Şahıs zamirleriyle yapılan cümleleri soru haline sokmak için yapılacak şey (**bin, bist, ist, sind, seid**) ı cümle başına getirmektir.

ich bin	ben
Bin ich...?	Ben miyim?
Bin ich eine Frau?	Ben bir kadın mıyım?
Bin ich ein Arzt?	Ben bir doktor muyum?
Bin ich ein Lehrer?	Ben bir öğretmen miyim?
Bist du ein Mann?	Sen bir adam mısın?
Bist du eine Schülerin?	Sen bir kız öğrenci misin?
Bist du ein Soldat?	Sen bir asker misin?
Ist er ein Schüler?	O bir erkek öğrenci midir?
Ist er ein Lehrer?	O bir öğretmen midir?
Ist er ein Soldat?	O bir asker midir?
Ist sie eine Schülerin?	O bir kız öğrenci midir?
Ist sie eine Frau?	O bir kadın mıdır?
Ist es ein Mädchen?	O bir kız mıdır?
Ist es ein Haus?	O bir ev midir?

Ist es ein Fenster?

O bir pencere midir?

Sind wir Schüler?

Biz öğrenci miyiz?

Sind wir Ärzte?

Biz doktor muyuz?

Sind wir Frauen?

Biz kadın mıyız?

Seid ihr Soldaten?

Siz asker misiniz?

Seid ihr Kinder?

Siz çocuk musunuz?

Seid ihr Jungen?

Siz erkek çocuk musunuz?

Sind sie Ärzte?

Onlar doktor mudur?

Sind sie Bilder?

Onlar resim midir?

Sind sie Kinder?

Onlar çocuk mudur?

Sind Sie eine Frau?

Siz bir kadın mısınız?

Sind Sie ein Mann?

Siz bir adam mısınız?

Sind Sie ein Arzt?

Siz bir doktor musunuz?

Yukarıdaki örneklerde de gene «onlar» anlamına gelen **sie**'nin küçük, «Siz» anlamına gelen **Sie**'nin büyük yazıldığını ve böylece birbirlerinden ayırt edildiklerini görüyoruz.

olumsuz hal

Şahıs zamirleriyle yapılan cümleler aynı geçen derslerimizde gördüğümüz şekilde, isimlerin önüne **kein** veya **keine** getirilerek olumsuz yapılır. Başka hiçbir değişiklik yapılmaz.

Ich bin keine Frau.

Ben bir kadın değilim.

Ich bin kein Arzt.

Ben bir doktor değilim.

Du bist kein Mann.

Sen bir adam değilsin.

Du bist keine Schülerin.

Sen bir kız öğrenci değilsin.

Er ist kein Schüler.

O bir erkek öğrenci değildir.

Er ist kein Lehrer.

O bir öğretmen değildir.

Sie ist keine Schülerin.

O bir kız öğrenci değildir.

Sie ist keine Frau.

O bir kadın değildir.

Es ist kein Mädchen.

O bir kız değildir.

Es ist kein Haus.

O bir ev değildir.

Wir sind keine Schüler.

Biz erkek öğrenci değiliz.

Wir sind keine Ärzte.

Biz doktor değiliz.

Ihr seid keine Soldaten.

Siz asker değilsiniz.

Ihr seid keine Kinder.

Siz çocuk değilsiniz.

Sie sind keine Ärzte.

Onlar doktor değildir.

Sie sind keine Bilder.

Onlar resim değildir.

Sie sind keine Frau.

Siz bir kadın değilsiniz.

Sie sind kein Mann.

Siz bir adam değilsiniz.

Dersimizin başında **der, die das** artikelli isimler için üç tane ayrı üçüncü tekil şahıs zamiri bulunduğunu, buna karşılık Türkçede her üçünün karşılığının bir kelimeyle, «o» ile ifade edildiğini söylemiştik. İlerki derslerimizde «o (erkek)», «o (kadın)» gibi kelimelere rastlayacaksınız. «o» dan sonra parantez içindeki kelime o şahsın cinsiyetini gösterir. Şu halde «o (erkek)» için tabii ki **er**, «o (kadın)» için de **sie** kullanmalıyız.

Şahıs zamirlerinin kaldırılması

Türkçe bir cümlede şahıs zamirleri umumiyetle cümlenin anlamını bozmadan kaldırılabilir. Meselâ, «Biz askeriz.» yerine «Askeriz.», «Sen bir öğrencisin.» yerine «Bir öğrencisin.» dersek anlam bakımından bir değişiklik olmaz.

Ich bin ein Lehrer.

Ben bir öğretmenim. - Bir öğretmenim.

Du bist ein Schüler.

Sen bir öğrencisin. - Bir öğrencisin.

Almancada böyle bir kaldırış mümkün değildir. Yukarıdaki cümlelerde **ich, du** zamirlerinin Türkçedeki karşılıkları cümlelerden çıkarıldığı halde «im, sin» takıları sayesinde bahsedilen şahsın kim olduğu anlaşılmaktadır. Buna karşılık Almancada şahıs zamirleri hiçbir zaman atılamazlar. Bu yüzden «Öğretmenim.» şeklindeki bir cümleyi Almancaya çevirirken bunun «Ben bir öğretmenim.» şeklinde olması gerekeceğini düşünerek hareket etmelidir. Almanca veya Türkçe bir cümledeki her ekin karşılığını tercümesinde de mutlaka aramamalıdır. Lisanların yapısı icabı cümle bünyeleri de değişiktir.

Sorular ve Cevaplar

Sind sie Schüler.

Onlar öğrenci midir?

Ja, sie sind Schüler.

Evet, onlar öğrencidir.

Ist er ein Arzt?

O bir doktor mudur?

Nein, er ist kein Arzt, sondern ein Soldat.

Hayır, o bir doktor değil, bir askerdir.

Ist sie ein Hund oder eine Katze?

O bir kedi midir yoksa bir köpek midir?

Sie ist eine Katze.

O bir kedidir.

Ist es ein Buch?

O bir kitap mıdır?

Ja, es ist ein Buch.

Evet, o bir kitaptır.

WIEVIEL

Sayılabilen isimlerin kaç tane olduğunu sormak için «kaç, kaç tane» anlamına gelen **wieviel** [vi:fi:l] kullanılır.

wieviel?

kaç, kaç tane?

wieviel Bleistifte?

kaç kalem?

wieviel Äpfel?

kaç elma?

İsimlerin kaç tane olduğunu öğrenmek için sorduğumuz bu soru da Türkçedekine yakın bir şekilde kullanılır. Yani Türkçede olduğu gibi «Kaç tane kalem?» diye sorduğumuz zaman «kalem» ismi «kaç tane»den hemen sonra gelir: **wieviel Bleistifte?**

Miktarı öğrenilmek istenen isim birden fazla olabileceğine göre **wieviel** sorusundan sonra gelen ismin muhakkak çoğul halde olması gerekir. Aslında «kaç tane» sözü de çoğul bir anlam taşımaktadır.

Was ve **wie** soru kelimeleriyle başlayan sorularda bu kelimelerden hemen sonra **ist** veya **sind** yer almaktaydı. **Wieviel** ile başlayan soru cümlesinde durum biraz değişiktir. Bu cümlelerde **wieviel** sorusundan sonra «kaç tane» olduğu sorulan isim yer alır ve bundan sonra da **sind das** gelir.

Wieviel Häuser sind das?

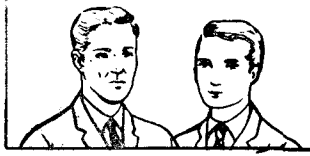
Bunlar kaç evdir?

Das sind zwei Häuser.

Bunlar iki evdir.

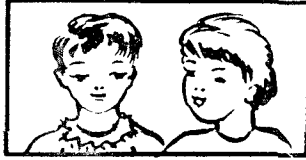
Cevapta «Bunlar iki evdir.» dediğimiz halde «ev» kelimesinin Almanca da çoğul halde bulunduğunu (**Häuser**) görüyoruz. Türkçede «iki kitap, üç çocuk, dört çiçek» derken «kitap, çocuk, çiçek» isimleri tekil halde bulunurlar. Almancada ise önlere birinden fazla olduklarını gösteren kelimeler (iki, üç, dört, ...) bulunduğu için daima çoğuldurlar. (**zwei Bücher, drei Kinder, vier Blumen, fünf Kinder,**...) gibi.

Wieviel Männer sind das?
Bunlar kaç adamdır?

Das sind zwei Männer.
Bunlar iki adamdır.

Wieviel Kinder sind das?
Bu çocuklar kaç tane-dir?

Das sind zwei Kinder.
Bunlar iki çocuktur

Wieviel Vögel sind das?
Bunlar kaç kuştur?

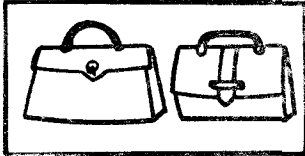
Das sind drei Vögel.
Bunlar üç kuştur.

Wieviel Frauen sind das?
Bunlar kaç kadındır?

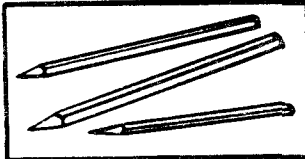
Das sind vier Frauen.
Bunlar dört kadındır.

Wieviel Mappen sind das?
Bunlar kaç çantadır?

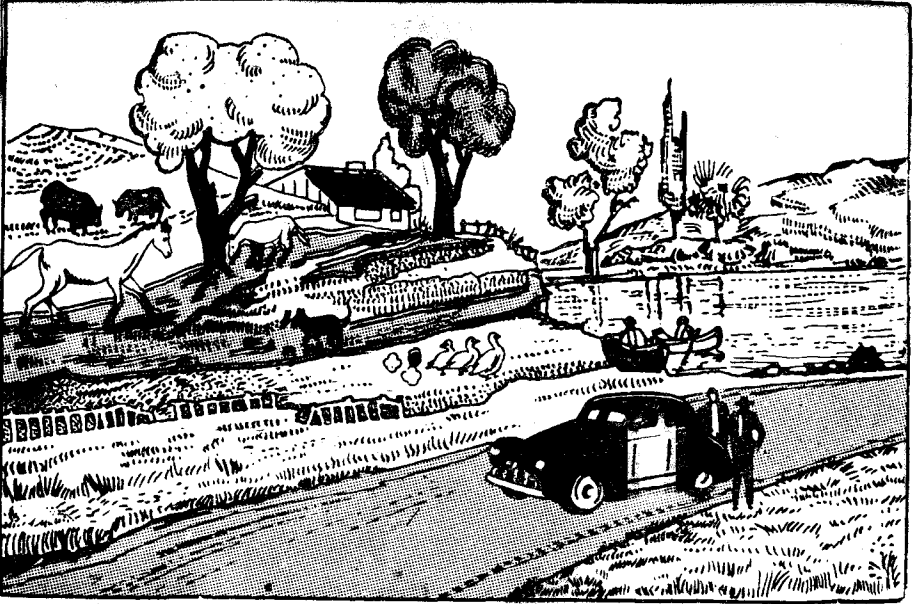
Das sind zwei Mappen.
Bunlar iki çantadır.

Wieviel Bleistifte sind das?
Bunlar kaç kalemdir?

Das sind drei Bleistifte.
Bunlar üç kalemdir .

LEHRSTÜCK ACHT

Öğrenilecek kelimeler

acht [aht]	sekiz	dort [dort]	orada
das Auto [auto]	otomobil	du [du:]	sen
die Autos [autos]	otomobiller	die Ente [ente]	ördek
der Arzt [artst]	doktor	die Enten [enten]	ördekler
die Ärzte [ertste]	doktorlar	er [er]	o
blau [blau]	mavi	es [es]	o
das Boot [bo:t]	sandal	das Feld [feld]	tarla
die Boote [bo:te]	sandallar	die Felder [felder]	tarlalar
braun [braun]	kahverengi		

der Fischer [fi:ʃer]	balıkçı	das Meer [me:r]	deniz
die Fischer [fi:ʃer]	balıkçılar	die Meere [me:re]	denizler
gelb [gelb]	sarı	rot [ro:t]	kırmızı
grün [grü:n]	yeşil	schwarz [ʃvarts]	siyah
hier [hi:r]	burada	sein [zayn]	olmak
hoch [hoh]	yüksek	sie [zi:]	o (kadın), onlar
der Hügel [hü:gel]	tepe	Sie [zi]	Siz
die Hügel [hü:gel]	tepeler	sieben [zi:ben]	yedi
ich [ih]	ben	und [und]	ve
ihr [i:r]	siz	weiss [ways]	beyaz
die Kuh [ku:]	inek	wer [ve:r]	kim
die Kühe [kü:e]	inekler	wieviel [vi:fi:l]	kaç, kaç tane
		wir [vi:r]	biz

AÇIKLAMALAR

WER

Okuma parçasındaki yeni kelimeler yanında size yeni bir soru şekli de öğreteceğiz. İkinci dersimizde ne olduğunu öğrenmek istediğimiz bir cisim için **Was ist das?** şeklinde bir soru sorduğumuzu öğrendik. Şahısların kim olduğunu öğrenmek için sorulacak soru Almancada «kim» kelimesinin karşılığı olan **wer** ile yapılır. **Wer** kelimesinin cümle içindeki yeri ve kullanılışı **was** gibidir.

Was ist das?

Bu nedir?

Das ist ein Buch.

Bu bir kitaptır.

Wer ist das?

Bu kimdir?

Er ist Hasan.

O Hasandır.

Wer ist dort?

Kim oradadır?

Der Lehrer ist dort.

Öğretmen oradadır.

Wer ist hier?

Kim buradadır?

Der Schüler ist hier.

Öğrenci buradadır.

Wer ist sie?

O kimdir?

Sie ist Aysel.

O Aysedir.

Wer ist er?

O kimdir?

Er ist Hans.

O Hans'tır.

Wer bin ich?

Ben kimim?

Du bist Ahmet.

Sen Ahmetsin.

Wer bist du?

Sen kimsin?

Ich bin Peter.

Ben Peterim.

Wer ist klein?

Kim küçüktür?

Der Schüler ist klein.

Öğrenci küçüktür.

Wer ist gross?

Kim büyüktür?

Der Fischer ist gross.

Balıkçı büyüktür.

EIN BILD

Das ist ein Bild. Das ist ein kleiner Hügel. Was ist das? Das ist ein weisses Haus. Dort sind die Bäume. Sie sind hoch. Was sind das? Das sind Kühe, Pferde und Enten. Die Pferde und die Enten sind weiss. Die Kühe sind schwarz. Das Feld ist gross und grün. Ist das ein Auto? Ja, das ist ein Auto. Es ist ein rotes Auto. Wieviel Männer sind dort? Zwei Männer sind dort.

Das Meer ist blau. Die Boote sind nicht blau, sondern sie sind rot und gelb. Das sind zwei Männer. Wer sind sie? Sie sind Fischer. Ist das ein schönes Bild? Ja, das ist ein schönes Bild.

BİR RESİM

Bu bir resimdir. Bu küçük bir tepedir. Bu nedir? Bu beyaz bir evdir. Ağaçlar oradadır. Onlar yüksektir. Bunlar nedir? Bunlar inekler, atlar ve ördeklerdir. Atlar ve ördekler beyazdır. İnekler siyahtır. Tarla büyük ve yeşildir. Bu bir otomobil midir? Evet, bu bir otomobildir. O kırmızı bir otomobildir. Oradaki adamlar kaç tanedir? Oradaki adamlar iki tanedir.

Deniz mavidir. Sandallar mavi değildir, bilâkis onlar kırmızı ve sarıdır. Bunlar iki adamdır. Onlar kimdir? Onlar balıkçıdır. Bu güzel bir resim midir? Evet, bu güzel bir resimdir.

UND

Okuma parçasında kullandığımız «ve» anlamına gelen bu kelimenin kullanılışı çok basittir, ama dikkat edilmezse büyük yanlışlar da yapılabilir. **Und** bazan iki ayrı cümleyi birbirine bağlar, bazan da cümle içinde iki ismin veya iki zamirin veya iki sıfatın arasına girer. Şimdi bütün bu halleri açıklayan örnekler görelim.

Das ist eine Mappe, und das ist ein Buch.

Bu bir çantadır ve bu bir kitaptır.

Ahmet ist klein, und Ayşe ist gross.

Ahmet küçüktür ve Ayşe büyüktür.

Das Pferd ist weiss, und die Kuh ist schwarz.

At beyazdır ve inek siyahtır.

Bu örneklerde **und** iki cümleyi birbirine bağlamış ve cümlelerin yapısında hiçbir değişiklik olmamıştır. Hepsi aynı kalmıştır. Yalnız **und**'un önüne böyle hallerde bir virgül koymalısınız.

Der Bleistift ist schwarz und lang.

Kalem siyah ve uzundur.

Das Auto ist rot und gross.

Otomobil kırmızı ve büyüktür.

Die Pferde sind weiss und schön.

Atlar beyaz ve güzeldir.

Yukarıdaki cümlelerde ise **und** iki sıfat arasına girmiş ve cümlelerin anlamını daha genişletmiştir.

Ahmet und Ayşe sind Kinder.

Ahmet ve Ayşe çocuktur.

Die Katze und der Hund sind hier.

Kedi ve köpek buradadır.

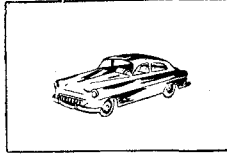
Das Fenster und die Tür sind nicht offen.

Pencere ve kapı açık değildir.

Yukarıdaki cümlelerde de **und** cümlelerin başına gelen iki ismin arasına girmiştir. Cümlelerin başında birden fazla isim bulunduğu için fiil eki olarak çoğul hallerde kullandığımız **sind** kullanılmıştır. Böyle **und** ile bağlanmış iki isimle başlayan cümlelerde mutlaka **sind** kullanılmalıdır, çünkü cümlelerin öznesi bu şekilde çoğul hale gelmiştir. Cümlelerin diğer kısımlarında bir değişiklik olmaz.

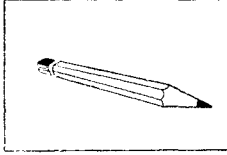
Sorular ve cevaplar

Ist das Auto grün?
Otomobil yeşil midir?

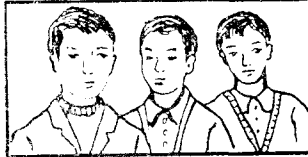
Nein, das Auto ist nicht grün, sondern schwarz.
Hayır, otomobil yeşil değil, siyahtır.

Ist der Bleistift kurz oder lang?
Kalem kısa mıdır yoksa uzun mudur?

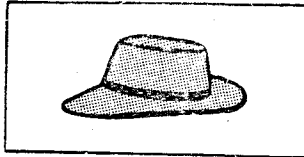
Der Bleistift ist kurz.
Kalem kısadır.

Wer sind sie?
Onlar kimdir?

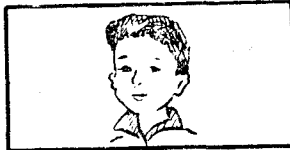
Sie sind Kinder.
Onlar çocuktur.

Ist das ein schwarzer Hut?
Bu siyah bir şapka mıdır?

Ja, das ist ein schwarzer Hut.
Evet, bu siyah bir şapkadır.

Ist er Ahmet?
O Ahmet midir?

Nein, er ist nicht Ahmet, sondern Veli.
Hayır, o Ahmet değil, Veli'dir.

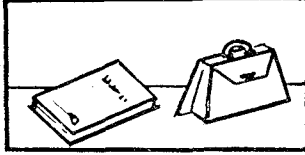
Wer ist es?
O kimdir?

Es ist ein Mädchen.
O bir kızdır.

**Sind das ein Buch und
eine Mappe?**

Bunlar bir kitap ve
bir çanta mıdır?

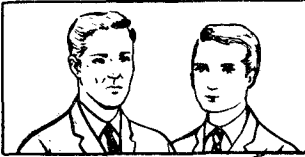

**Ja, das sind ein Buch
und eine Mappe.**

Evet, bunlar bir kitap ve
bir çantadır.

**Wieviel Männer sind
das?**

Bunlar kaç adamdır?

Das sind zwei Männer.
Bunlar iki adamdır.

Sind sie Kinder?
Onlar çocuk mudur?

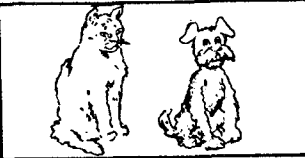
Ja, sie sind Kinder.
Evet, onlar çocuktur.

Ist er ein Junge?
O bir erkek çocuk
mudur?

Ja, er ist ein Junge.
Evet, o bir erkek çocuk-
tur.

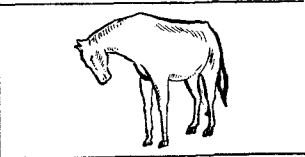
**Sind das ein Hund
und eine Katze?**
Bunlar bir köpek ve
bir kedi midir?

**Ja, das sind ein Hund
und eine Katze.**

Evet, bunlar bir köpek ve
kedidir.

**Ist das Pferd weiss
und gross?**
At beyaz ve büyük
müdür?

**Ja, das Pferd ist weiss
und gross.**

Evet, at beyaz ve büyük-
tür.

İSİMLERİN YERİNE ŞAHİS ZAMİRİ KULLANILMASI

Bu konuyu yedinci dersimizde etraflıca işledik, ama bir kere daha örneklerle hatırlatmayı uygun buluyoruz.

Ist das EIN BUCH?

Ja, DAS ist ein Buch.

Ja, ES ist ein Buch.

Bu bir KİTAP mıdır?

Evet, BU bir kitaptır.

Evet, O bir kitaptır.

Ist die Tür offen?

Ja, DIE TÜR ist offen.

Ja, SIE ist offen.

Kapı açık mıdır?

Evet, KAPI açıktır.

Evet, O açıktır.

Wie ist der Schüler?

DER SCHÜLER ist gut.

ER ist gut.

Öğrenci nasıldır?

ÖĞRENCİ iyidir.

O iyidir.

Wer ist hier?

DER LEHRER ist hier.

ER ist hier.

Kim buradadır?

ÖĞRETMEN buradadır.

O buradadır.

Sind die Kuh und das Pferd weiss?

Ja, DIE KUH UND DAS PFERD sind weiss.

Ja, SIE sind weiss.

İnek ve at beyaz mıdır?

Evet, İNEK VE AT beyazdır.

Evet, ONLAR beyazdır.

Sind die Fischer dort?

Ja, DIE FISCHER sind dort.

Ja, SIE sind dort.

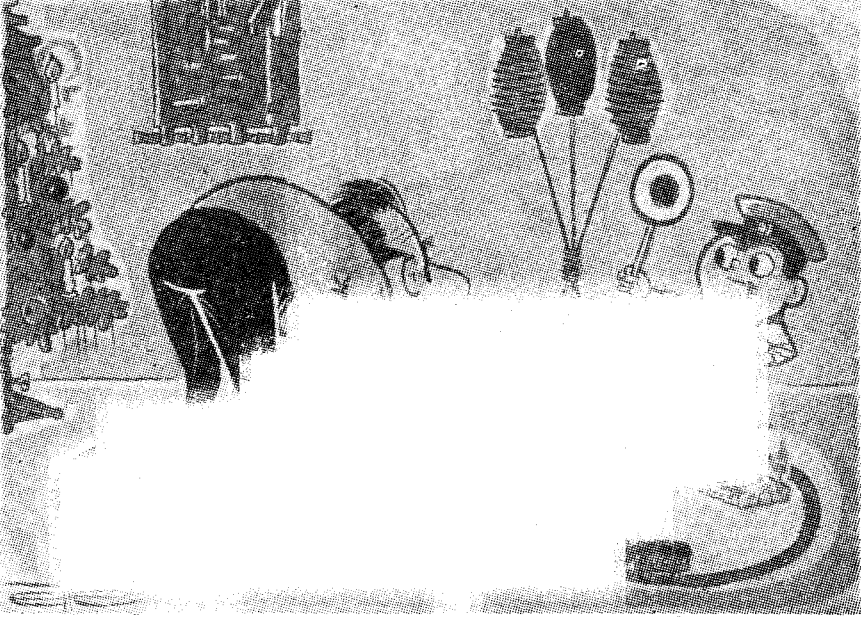
Balıkçılar orada mıdır?

Evet, BALIKÇILAR oradadır.

Evet, ONLAR oradadır.

Yukarıdaki örneklerde daha önce de öğrendiğimiz gibi artikeli **die** olan isimlerin yerine **sie**, artikeli **der** olan isimlerin yerine **er**, ve artikeli **das** olan isimlerin yerine de **es** kullanılmıştır. Çoğul isimlerin yerine de «onlar» anlamına gelen **sie** gelmiştir. «**und**» ile birleştirilmiş iki ismin yerine (**die Kuh und das Pferd** gibi) ikisi de tekil olmasına rağmen gene **sie** kullanılır. Cümlelerin olumsuz olması hiçbir şey değiştirmez. İsmine yerine «o» ya da «onlar»

gibi şahıs zamirleri kullanabilmemiz için bu kelimelerle neyi kastettiğimiz açıkça bilinmelidir. Örneğin, **Ist die Tür offen?** sorusuna, **Ja, sie ist offen.** diye ismin yerine şahıs zamiri kullanarak cevap verebiliriz, çünkü **sie** ile kapıyı kastettiğimiz açıkça bellidir.

- Vater, du bist kein guter Tunnel.
— Baba, sen iyi bir tünel değilsin.

TEST 4

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Ich bin ein Arzt. 2 — Das ist ^{ein} kleines Auto. 3 — ^{Wieviel} ~~Die~~ Enten sind das? 4 — Wer seid ihr? 5 — ~~Das~~ ^{sind} die Hügel hoch? 6 — Ahmet und Ali sind nicht hier. 7 — Du bist kein guter Lehrer. 8 — Wir sind keine Fischer. 9 — Seid ihr Soldaten? 10 — sind Sie ein Arzt?

B

A listesindeki her cümle için B listesindeki Türkçe karşılığını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

1 — Sie ist eine gute Schülerin.	☒ A — Bunlar kaç attır?
2 — Seid ihr Schüler?	B — İyi bir erkek öğrencidir.
3 — Wieviel Kühe sind das?	☒ C — Bunlar bir kedi ve bir köpektir.
4 — Das sind eine Katze und ein Hund.	☒ D — Biz iyi (erkek) çocuklarız.
5 — Wer bist du?	☒ E — İyi bir kız öğrencidir.
6 — Wir sind gute Jungen.	F — Erkek öğrenci ve kız öğrenci buradadır.
7 — Sind Sie ein Lehrer?	☒ G — Erkek öğrenci ve kız öğrenci burada mıdır?
8 — Wieviel Pferde sind das?	☒ H — Erkek öğrenci misiniz?
9 — Sind der Schüler und die Schülerin hier?	☒ I — Bir öğretmen misiniz?
	☒ J — Bunlar kaç ineştir?
	☒ K — Sen kimsin?

C

A listesindeki her cümle için B listesindeki Almanca karşılığını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

1 — Bunlar kaç sandaldır?	A — Sie sind kein guter Fischer.
2 — Kim güzeldir?	☒ B — Wieviel Boote sind das?
3 — Bir doktor musun?	☒ C — Du bist kein guter Fischer.
4 — İyi bir balıkçı değilsin.	☒ D — Bist du ein Arzt?
5 — Bunlar kaç tepedir?	E — Ihr seid gute Soldaten.
6 — İyi asker değilsiniz.	☒ F — Ihr seid keine guten Soldaten.
7 — Kimsiniz?	☒ G — Wer ist schön?
8 — Kitap ve çanta yeşil değildir.	☒ H — Wieviel Hügel sind das?
9 — At kahverengi ve büyük müdür?	☒ I — Wer seid ihr?
	☒ J — Das Buch und die Mappe sind nicht grün.
	☒ K — Ist das Pferd braun und gross?

D

Aşağıda birtakım sorular verilmiştir. Bunların altındaki dört sıktan hangisinin bu soruların cevabı olduğunu bulunuz.

1 — Wieviel Blumen sind das?

a — Das sind Blumen. b — Das ist eine Blume. c — Das sind acht Blumen.
d — Die Blumen sind hier.

2 — Sind Sie ein Arzt?

a — Ja, du bist ein Arzt. b — Nein, ich bin kein Arzt. c — Das ist ein Arzt.
d — Ja, er ist ein Arzt.

3 — Wer ist schön?

a — Die Frau ist schön. b — Nein, die Frau ist nicht schön. c — Ich bin nicht schön.
d — Die Frau ist gut.

4 — Wieviel Bäume sind das?

a — Das sind Bäume. b — Das sind zwei Bäume. c — Das sind zwei Baum.
d — Das ist zwei Bäume.

E

Aşağıdaki cümlelerde büyük harfle yazılı kelimelerin yerine hangi şahıs zamirinin kullanılabileceğini bulunuz. Cevaplar kâğıdına sadece bu şahıs zamirini yazın.

1 — DIE KUH UND DAS PFERD sind weiss.

2 — Ist DAS AUTO grün oder gelb?

3 — AHMET ist ein guter Junge.

4 — AYŞE ist ein schönes Mädchen.

5 — DER MANN ist hier.

6 — DIE FRAU ist schön und gut.

Test 3'ün yapılmış şekli:

A. 1 — das, ist, 2 — ist, 3 — eine, 4 — der, ist, 5 — sind, die, 6 — sind,
7 — sind, 8 — ein, oder, 9 — ist, ein, 10 — sind

B. 1 — G, 2 — J, 3 — K, 4 — İ, 5 — D, 6 — B, 7 — A, 8 — H

C. 1 — J, 2 — A, 3 — E, 4 — F, 5 — İ, 6 — G, 7 — C, 8 — H

D. 1 — b, 2 — a, 3 — c, 4 — a, 5 — d, 6 — d, 7 — c, 8 — c, 9 — b,
10 — d

LEHRSTÜCK NEUN

WELCHER, WELCHE, WELCHES

Yukarıda gördüğümüz, [velher, velhe, velhes] olarak okunan bu üç kelime Türkçede «hangi» anlamına gelir. Türkçede bu soru zamirinin daima bir ismin önünde bulunduğunu biliyoruz. «Hangi adam? Hangi kadın? Hangi kitap?» gibi. Almandada da bu soru zamiri aynı Türkçedeki gibi bir ismin önünde bulunur. Öğrendiğimiz bu kelimeler **welch-** köküne «er, e, es» takılarının eklenmesiyle meydana gelmiştir. Her üçü de yalnız bir anlama, «hangi» anlamına gelir. Artikeli **der** olan bir ismin önünde **welcher**, **die** olan bir ismin önünde **welche**, **das** olan bir ismin önünde de **welches** kullanılır. Çoğul bir ismin artikeli **die** olduğu için çoğul isim önünde **welche** kullanılır.

Welcher Mann? - Hangi adam?

Welche Männer? - Hangi adamlar?

Welche Frau? - Hangi kadın?

Welche Frauen? - Hangi kadınlar?

Welches Buch? - Hangi kitap?

Welche Bücher? - Hangi kitaplar?

Bu örneklerde **Mann**'ın artikeli **der** olduğu için **welcher**, **Frau**'nun artikeli **die** olduğu için **welche**, **Buch**'unki **das** olduğundan **welches** kullanılmıştır. İsmi önüne hem **welcher**, **welche**, **welches** soru kelimelerinden birini, hem de o ismin artikelini yazmak olmaz. Yâni katiyen «**Welcher der Mann? Welche die Frau?...**» yazılamaz.

Şimdi **welcher**, **welche**, **welches** ile daha uzun sorular yapalım.

Welcher Baum ist gross?

Hangi ağaç büyüktür?

Welche Tür ist offen?	Hangi kapı açıktır?
Welches Mädchen ist hier?	Hangi kız buradadır?
Welche Boote sind gelb?	Hangi sandallar sarıdır?
Welche Kuh ist schwarz?	Hangi inek siyahtır?
Welche Enten sind weiss?	Hangi ördekler beyazdır?
Welcher Junge ist gut?	Hangi erkek çocuk iyidir?
Welche Felder sind gross?	Hangi tarlalar büyüktür?
Welches Kind ist schlecht?	Hangi çocuk kötüdür?
Welche Autos sind rot?	Hangi otomobiller kırmızıdır?
Welche Blume ist schön?	Hangi çiçek güzeldir?
Welche Katzen sind dort?	Hangi kediler oradadır?

Gördüğümüz gibi çoğul örneklerin tekillerden farkı, bunlarda, **artikel** daima **die** olduğu için **welche**, çoğul bir isim ve **sind** kullanılmasıdır.

DIESER, DIESE, DIESES ve JENER, JENE, JENES

Türkçedeki işaret zamirleri «bu, şu, o» ve bunların çoğulları «bunlar, şunlar, onlar» Almandada **dieser** [di:zer], **diese** [di:ze], **dieses** [di:zes] ve **jener** [ye:ner], **jene** [ye:ne], **jenes** [ye:nes] ile ifade edilir. Bu kelimelerde de **dies-** ve **jen-** köklerine «er, e, es» takılarının eklendiğini görüyoruz. Artikeli **der** olan isimlerle **dieser** ve **jener**, **die** olan isimlerle **diese** ve **jene**, **das** olan isimlerle de **dieses** ve **jenes** kullanılır. Çoğul isimlerin artikelleri yalnız **die** olduğu için **diese** ve **jene** kullanılır. Bunlardan **dieser**, **diese**, **dieses** daha çok «bu», **jener**, **jene**, **jenes** ise «şu veya o» anlamına gelir. Biz derslerimizde **jener**, **jene**, **jenes**'i sadece «şu» anlamında kullanacağız.

dieser Mann - bu adam

diese Männer - bu adamlar

diese Frau - bu kadın

diese Frauen - bu kadınlar

dieses Buch - bu kitap

diese Bücher - bu kitaplar

jener Mann - şu (veya o) adam

jene Männer - şu adamlar

jene Frau - şu (veya o) kadın

jene Frauen - şu kadınlar

jenes Buch - şu (veya o) kitap

jene Bücher - şu kitaplar

Şimdi bunlarla cümleler yapalım.

Dieser Fischer ist gut.

Bu balıkçı iyidir.

Jenes Auto ist nicht grün.

Şu otomobil yeşil değildir.

Dieser Schüler ist gut; jener Schüler ist schlecht.

Bu öğrenci iyidir; şu öğrenci kötüdür.

Diese Züge sind lang.

Bu trenler uzundur.

Jene Schule ist nicht gross.

Şu okul büyük değildir.

Dieses Lehrstück ist lang, und diese Übung ist kurz.

Bu ders uzundur ve bu **çalıştırma** kısadır.

Jene Zimmer sind sauber.

Şu odalar temizdir.

Diese Bilder sind nicht schön.

Bu resimler güzel değildir.

Dieses Pferd ist schmutzig.

Bu at kirlidir.

Jener Soldat ist gut.

Şu asker iyidir.

Dieses Boot ist nicht grün, sondern blau.

Bu sandal yeşil değil, **mavidir.**

Sorular ve cevaplar

Welcher Apfel ist sauber?
Hangi elma temizdir?

Dieser Apfel ist sauber.
Bu elma temizdir.

Welche Blumen sind rot?
Hangi çiçekler kırmızıdır?

Jene Blumen sind rot.
Şu çiçekler kırmızıdır.

Welcher Bleistift ist lang?
Hangi kalem uzundur?

Jener Bleistift ist lang.
Şu kalem uzundur.

Welches Pferd ist hier?
Hangi at buradadır?

Dieses Pferd ist hier.
Bu at buradadır.

Welches Kind ist dort?
Hangi çocuk oradadır?

Jenes Kind ist dort.
Şu çocuk oradadır.

Welche Schüler sind gut?
Hangi öğrenciler iyidir?

Diese Schüler sind gut.
Bu öğrenciler iyidir.

Welcher Vogel ist klein ?
Hangi kuş küçüktür?

Dieser Vogel ist klein.
Bu kuş küçüktür.

Welche Frau ist schön?
Hangi kadın güzeldir?

Jene Frau ist schön.
Şu kadın güzeldir.

Welche Türen sind offen?
Hangi kapılar açıktır?

Diese Türen sind offen.
Bu kapılar açıktır.

Welche Hunde sind klein?
Hangi köpekler küçüktür?

Jene Hunde sind klein.
Şu köpekler küçüktür.

Welche Katze ist dort?
Hangi kedi oradadır?

Diese Katze ist dort.
Bu kedi oradadır.

Welche Schule ist gross?
Hangi okul büyüktür?

Jene Schule ist gross.
Şu okul büyüktür.

Welcher Arzt ist gut?
Hangi doktor iyidir?

Dieser Arzt ist gut.
Bu doktor iyidir.

Ist jener Hügel hoch?
Şu tepe yüksek midir?

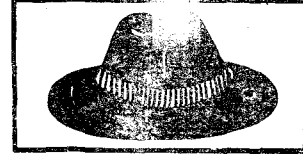
Ja, jener Hügel ist hoch.
Evet, şu tepe yüksektir.

Sind diese Mappen rot oder weiss?
Bu çantalar kırmızı mıdır yoksa beyaz mıdır?

Diese Mappen sind weiss.
Bu çantalar beyazdır.

Ist dieser Hut weiss oder schwarz?
Bu şapka beyaz mıdır yoksa siyah mıdır?

Dieser Hut ist schwarz.
Bu şapka siyahtır.

Welche Enten sind weiss?
Hangi ördekler beyazdır?

Diese Enten sind weiss.
Bu ördekler beyazdır.

Wieviel Blumen sind das?
Bunlar kaç çiçektir?

Das sind zwei Blumen.
Bunlar iki çiçektir.

Wer sind sie?
Onlar kimdir?

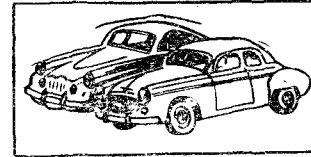
Sie sind Schüler.
Onlar öğrencidir.

Wie ist diese Kuh?
Bu inek nasıldır?

Diese Kuh ist schwarz.
Bu inek siyahtır.

Sind diese Autos klein?
Bu otomobiller küçük müdür?

Nein, diese Autos sind nicht klein, sondern gross.
Hayır, bu otomobiller küçük değil, büyüktür.

KISALTILMIŞ ÇOĞUL EKLERİ

Şimdiye kadar öğrendiğimiz her ismin altında çoğulunu da tam olarak veriyorduk. Fakat Avrupada basılmış birçok kitap ve sözlüklerde çoğullar kısaltılmış bir şekilde verilir. Biz de bundan sonraki derslerimizde çoğulları kısaltarak vereceğiz.

İsimler çoğul olunca artikellerinin **die** olduğunu ve bir takım takılar aldıklarını öğrenmiştik. Biz de çoğulları kısaltarak verirken ismin yanına bir virgül koyup sadece bu takıyı yazacağız. Bu takıyı yanında duran isme ekleyerek o ismi çoğul hale getirmiş olacaksınız. Meselâ, derslerimizde «resim» anlamına gelen **das Bild** kelimesinin çoğulunu **die Bilder** şeklinde ismi tam yazarak vermiştik. Bu kelimenin çoğulunu kısaltmış yeni şekle göre, çoğulda aldığı takı «-er» olduğundan «**das Bild, er**» şeklinde vereceğiz. Her çoğul ismin artikeli **die** olduğu için bunu ayrıca belirtmeyeceğiz. Çoğulda artikel olarak daima **die** kullanmalısınız.

Şimdiye kadar öğrendiğimiz isimlerin çoğullarını böyle kısaltılmış olarak görelim. Her ismin altında çoğulu eskiden verdiğimiz gibi yazılmıştır. Bunların yanında ise çoğulları kısaltılmış olarak verilmiştir. Bu örnekleri dikkatle inceleyiniz.

das Bild die Bilder	das Bild,er	der Tisch die Tische	der Tisch,e
der Bleistift die Bleistifte	der Bleistift,e	die Tür die Türen	die Tür,en
die Blume die Blumen	die Blume,n	die Übung die Übungen	die Übung,en
das Ei die Eier	das Ei,er	das Zimmer die Zimmer	das Zimmer,-
das Fenster die Fenster	das Fenster,-	der Hund die Hunde	der Hund,e
das Lehrstück die Lehrstücke	das Lehrstück,e	der Junge die Jungen	der Junge,n
die Mappe die Mappen	die Mappe,n	die Katze die Katzen	die Katze,n
		der Lehrer die Lehrer	der Lehrer,-

das Mädchen die Mädchen	das Mädchen,-	das Auto die Autos	das Auto,s
das Pferd die Pferde	das Pferd,e	das Boot die Boote	das Boot,e
die Schule die Schulen	die Schule,n	die Ente die Enten	die Ente,n
der Schüler die Schüler	der Schüler,-	das Feld die Felder	das Feld,er
die Schülerin die Schülerinnen	die Schülerin,nen	der Fischer die Fischer	der Fischer,-
die Frau die Frauen	die Frau,en	der Hügel die Hügel	der Hügel,-
das Kind die Kinder	das Kind,er	das Meer die Meere	das Meer,e
der Soldat die Soldaten	der Soldat,en		

Yukarıdaki örneklerde, meselâ **die Blume** kelimesinin yanında virgülden sonra bir «n» harfi duruyor. Bu ismi çoğul yapmak için başa **die** artikekini, kelimenin sonuna da «n» eklemek kâfidir: **die Blumen**. **Das Ei** kelimesinin yanında virgülden sonra «er» takısı vardır. Kelimenin başına **die**, sonuna da «er» eklersek çoğul yapmış oluruz: **die Eier**.

Bazı kelimelerin yanında virgülden sonra sadece bir çizgi görüyorsunuz. Bunlar çoğulda da aynı kalan, hiçbir takı almayan kelimelerdir. (**das Fenster**, **das Zimmer**, **der Lehrer**, **das Mädchen**, **der Schüler...** gibi). Bu kelimelerde başa tabii ki artikel olarak **die** gelir ve bütün kelime hiç değiştirilmeden yazılır. Örnekleri inceleyiniz.

Bazı isimlerin ise çoğulda ilk sesli harflerinin üzerine iki nokta konduğunu öğrendik. Bunu kelimedenden sonraki virgülün yanına iki nokta koyarak belirteceğiz (...). Şayet isim hem iki nokta hem de bir takı alıyorsa, bu takıyı bu iki noktadan sonra vereceğiz. Örnekleri inceleyiniz.

der Apfel die Äpfel	der Apfel,..	das Buch die Bücher	das Buch,..er
------------------------	--------------	------------------------	---------------

das Haus die Häuser	das Haus,..er	der Vogel die Vögel	der Vogel,..
der Hut die Hüte	der Hut,..e	der Zug die Züge	der Zug,..e
der Stuhl die Stühle	der Stuhl,..e	der Arzt die Ärzte	der Arzt,..e
der Mann die Männer	der Mann,..er	die Kuh die Kühe	die Kuh,..e
der Baum die Bäume	der Baum,..e		

Das Haus kelimesinin çoğulunun kısaltılmış şeklinde iki nokta (..) ve «er» takısı var. Şu halde bu kelimeyi çoğul yaparken başa die artikkelini koyup ilk sesli harfin, yani «a» nun üstüne iki nokta, sona da «er» takısını ekleyeceğiz. Der Vogel kelimesinde ise virgülden sonra sadece iki nokta verilmiş. Bu durumda ilk sesli harfin, yani «o» nun üstüne iki nokta koyacağız, sona birşey eklemeyeceğiz.

Bunlar dışında, çoğul yapılırken çok büyük değişiklikler gösteren kelimelerin çoğullarını kısaltılmış olarak değil de gene tam yazarak vereceğiz.

«hangi», «bu» ve «şu veya o» kelimelerinin Almanca'nın artikele göre hangi takıları aldıklarını bir kere daha şematik olarak görelim.

der	die	das
welchER Mann?	welchE Frau?	welchES Kind?
diesER Mann	diesE Frau	diesES Kind
jenER Mann	jenE Frau	jenES Kind

die (çoğul)		
welchEMänner?	welchE Frauen?	welchE Kinder?
diesE Männer	diesE Frauen	dieseE Kinder
jenE Männer	jenE Frauen	jenE Kinder

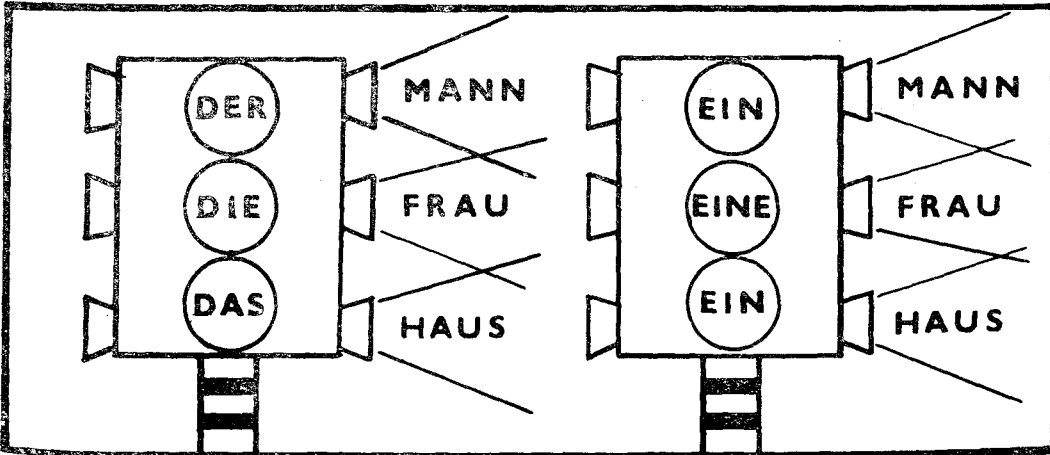
LEHRSTÜCK ZEHN

ÖZET

Bu dersten başlayarak kurs sonuna kadar her on derste bir, son on ders içinde öğretilenler bir özet halinde tekrarlanacaktır. Özet derslerini çalışırken burada kısaca değinilen konuların daha geniş olarak anlatıldığı dersleri de gözden geçirmenizi öğütleriz.

I

Almancada özel isimler hariç her ismin önünde mutlaka artikel denilen **der**, **die**, **das** kelimelerinden biri ya da «bir» anlamına gelen **ein** veya **eine** bulunur. Her ismi öğrenirken muhakkak onun hangi artikeli aldığını da öğrenmek gerekir.

KISALTIILMIŞ ÇOĞUL EKLERİ

Şimdiye kadar öğrendiğimiz her ismin altında çoğulunu da tam olarak veriyorduk. Fakat Avrupada basılmış birçok kitap ve sözlüklerde çoğullar kısaltılmış bir şekilde verilir. Biz de bundan sonraki derslerimizde çoğulları kısaltarak vereceğiz.

İsimler çoğul olunca artikellerinin **die** olduğunu ve bir takım takılar aldıklarını öğrenmiştik. Biz de çoğulları kısaltarak verirken ismin yanına bir virgül koyup sadece bu takıyı yazacağız. Bu takıyı yanında duran isme ekleyerek o ismi çoğul hale getirmiş olacaksınız. Meselâ, derslerimizde «re-sim» anlamına gelen **das Bild** kelimesinin çoğulunu **die Bilder** şeklinde ismi tam yazarak vermiştik. Bu kelimenin çoğulunu kısaltmış yeni şekle göre, çoğulda aldığı takı «-er» olduğundan «**das Bild, er**» şeklinde vereceğiz. Her çoğul ismin artikeli **die** olduğu için bunu ayrıca belirtmeyeceğiz. Çoğulda artikel olarak daima **die** kullanmalısınız.

Şimdiye kadar öğrendiğimiz isimlerin çoğullarını böyle kısaltılmış olarak görelim. Her ismin altında çoğulu eskiden verdiğimiz gibi yazılmıştır. Bunların yanında ise çoğulları kısaltılmış olarak verilmiştir. Bu örnekleri dikkatle inceleyiniz.

das Bild die Bilder	das Bild,er	der Tisch die Tische	der Tisch,e
der Bleistift die Bleistifte	der Bleistift,e	die Tür die Türen	die Tür,en
die Blume die Blumen	die Blume,n	die Übung die Übungen	die Übung,en
das Ei die Eier	das Ei,er	das Zimmer die Zimmer	das Zimmer,-
das Fenster die Fenster	das Fenster,-	der Hund die Hunde	der Hund,e
das Lehrstück die Lehrstücke	das Lehrstück,e	der Junge die Jungen	der Junge,n
die Mappe die Mappen	die Mappe,n	die Katze die Katzen	die Katze,n
		der Lehrer die Lehrer	der Lehrer,-

das Mädchen die Mädchen	das Mädchen,-	das Auto die Autos	das Auto,s
das Pferd die Pferde	das Pferd,e	das Boot die Boote	das Boot,e
die Schule die Schulen	die Schule,n	die Ente die Enten	die Ente,n
der Schüler die Schüler	der Schüler,-	das Feld die Felder	das Feld,er
die Schölerin die Schölerinnen	die Schölerin,nen	der Fischer die Fischer	der Fischer,-
die Frau die Frauen	die Frau,en	der Hölgel die Hölgel	der Hölgel,-
das Kind die Kinder	das Kind,er	das Meer die Meere	das Meer,e
der Soldat die Soldaten	der Sokdat,en		

Yukarıdaki örneklere, meselâ **die Blume** kelimesinin yanında virgölden sonra bir «n» harfi duruyor. Bu ismi çoöl yapmak için başa **die** artikekini, kelimenin sonuna da «n» eklemek kâfidir: **die Blumen**. **Das Ei** kelimesinin yanında virgölden sonra «er» takısı vardır. Kelimenin başına **die**, sonuna da «er» eklersek çoöl yapmış oluruz: **die Eier**.

Bazı kelimelerin yanında virgölden sonra sadece bir çizgi göröyorsunuz. Bunlar çoölde da aynı kalan, hiçbir takı almayan kelimelerdir. (**das Fenster, das Zimmer, der Lehrer, das Mädchen, der Schüler...** gibi). Bu kelimelerde başa tabii ki artikel olarak **die** gelir ve bütün kelime hiç değıştirilmeden yazılır. Örneklere inceleyiniz.

Bazı isimlerin ise çoölde ilk sesli harflerinin üzerine iki nokta konduğunu öğrendik. Bunu kelimedenden sonraki virgölün yanına iki nokta koyarak belirteceğiz (...). Şayet isim hem iki nokta hem de bir takı alıyorsa, bu takıyı bu iki noktadan sonra vereceğiz. Örneklere inceleyiniz.

der Apfel die Äpfel	der Apfel,..	das Buch die Bücher	das Buch,..er
------------------------	--------------	------------------------	---------------

IV

Bir cümleyi olumsuz yapmak için cümlede **ein** veya **eine** varsa bunlar **kein** veya **keine** şekline getirilir. Cümlede **ein** veya **eine** yoksa **nicht** kullanılır. Örnekler görelim:

Das ist ein Haus.

Das ist kein Haus.

Das ist eine Frau.

Das ist keine Frau.

Das sind Kinder.

Das sind keine Kinder.

Der Apfel ist gross.

Der Apfel ist nicht gross.

Die Blumen sind schön.

Die Blumen sind nicht schön.

Bu bir evdir.

Bu bir ev değildir.

Bu bir kadındır.

Bu bir kadın değildir.

Bunlar çocuktur.

Bunlar çocuk değildir.

Elma büyüktür.

Elma büyük değildir.

Çiçekler güzeldir.

Çiçekler güzel değildir.

Artikelleri gösteren bu şemayı inceleyiniz.

tekil		çoğul
der, das	die	die
ein	eine	çoğul yok
kein	keine	keine

Burada **ein**, **eine**'nin çoğulu olmadığını, ama bu çeşit çoğul cümleler olumsuz yapılıırken **keine** kullanıldığını hatırlatalım. Örneğin,

Das ist ein Tisch.

Das sind Tische.

Das sind keine Tische.

Bu bir masadır.

Bunlar masadır.

Bunlar masa değildir.

V

Şimdiye kadar aşağıdaki soru kelimelerini öğrendik:

was?	:	ne?
wie?	:	nasıl?
wer?	:	kim?
wieviel?	:	kaç tane?
welcher?	:	hangi?
welche?	:	»
welches?	:	»

Bunlardan **wieviel** ile **welcher**, **welche**, **welches** öbürlerine nazaran bazı özellikler gösterirler.

Wieviel'den sonra bir fiil yerine bir isim gelir. Bu isim daima çoğul halde bulunur.

Wieviel BÜCHER sind das?

Bunlar kaç kitaptır?

Wieviel KINDER sind das?

Bunlar kaç çocuktur?

Welcher, **welche**, **welches** soru kelimelerinden sonra da bir isim gelir. Bu ismin artikeline göre bu üç kelimedenden biri kullanılır.

der Mann	adam
welcher Mann?	hangi adam?
das Buch	kitap
welches Buch?	hangi kitap?
die Frau	kadın
welche Frau?	hangi kadın?

VI

Türkçedeki «bu» kelimesi Almancada **dieser**, **diese**, **dieses** kelimeleriyle ifade edilir. Bunlar ismin hemen önüne gelirler. İsmi artikeline göre üçünden biri kullanılır. «şu» veya «o» anlamına gelen **jener**, **jene**, **jenes** kelimelerinin kullanılışı da aynıdır.

Welche Tür ist offen?	Hangi kapı açıktır?
Welches Mädchen ist hier?	Hangi kız buradadır?
Welche Boote sind gelb?	Hangi sandallar sarıdır?
Welche Kuh ist schwarz?	Hangi inek siyahtır?
Welche Enten sind weiss?	Hangi ördekler beyazdır?
Welcher Junge ist gut?	Hangi erkek çocuk iyidir?
Welche Felder sind gross?	Hangi tarlalar büyüktür?
Welches Kind ist schlecht?	Hangi çocuk kötüdür?
Welche Autos sind rot?	Hangi otomobiller kırmızıdır?
Welche Blume ist schön?	Hangi çiçek güzeldir?
Welche Katzen sind dort?	Hangi kediler oradadır?

Gördüğümüz gibi çoğul örneklerin tekillerden farkı, bunlarda, artikel daima **die** olduğu için **welche**, çoğul bir isim ve **sind** kullanılmasıdır.

DIESER, DIESE, DIESES ve JENER, JENE, JENES

Türkçedeki işaret zamirleri «bu, şu, o» ve bunların çoğulları «bunlar, şunlar, onlar» Almancada **dieser** [di:zer], **diese** [di:ze], **dieses** [di:zes] ve **jener** [ye:ner], **jene** [ye:ne], **jenes** [ye:nes] ile ifade edilir. Bu kelimelerde de **dies-** ve **jen-** köklerine «er, e, es» takılarının eklendiğini görüyoruz. Artikeli **der** olan isimlerle **dieser** ve **jener**, **die** olan isimlerle **diese** ve **jene**, **das** olan isimlerle de **dieses** ve **jenes** kullanılır. Çoğul isimlerin artikelleri yalnız **die** olduğu için **diese** ve **jene** kullanılır. Bunlardan **dieser**, **diese**, **dieses** daha çok «bu», **jener**, **jene**, **jenes** ise «şu veya o» anlamına gelir. Biz derslerimizde **jener**, **jene**, **jenes**'i sadece «şu» anlamında kullanacağız.

dieser Mann - bu adam

diese Männer - bu adamlar

diese Frau - bu kadın

diese Frauen - bu kadınlar

dieses Buch - bu kitap

diese Bücher - bu kitaplar

jener Mann - şu (veya o) adam

jene Männer - şu adamlar

jene Frau - şu (veya o) kadın

jene Frauen - şu kadınlar

jenes Buch - şu (veya o) kitap

jene Bücher - şu kitaplar

Şimdi bunlarla cümleler yapalım.

Dieser Fischer ist gut.

Bu balıkçı iyidir.

Jenes Auto ist nicht grün.

Şu otomobil yeşil değildir.

Dieser Schüler ist gut; jener Schüler ist schlecht.

Bu öğrenci iyidir; şu öğrenci kötüdür.

Diese Züge sind lang.

Bu trenler uzundur.

Jene Schule ist nicht gross.

Şu okul büyük değildir.

Dieses Lehrstück ist lang, und diese Übung ist kurz.

Bu ders uzundur ve bu çalıştırma kısadır.

Jene Zimmer sind sauber.

Şu odalar temizdir.

Diese Bilder sind nicht schön.

Bu resimler güzel değildir.

Dieses Pferd ist schmutzig.

Bu at kirlidir.

Jener Soldat ist gut.

Şu asker iyidir.

Dieses Boot ist nicht grün, sondern blau.

Bu sandal yeşil değil, mavidir.

Şahıs zamirleri Türkçeye nazaran bazı farklar gösterirler. Türkçede bir tane üçüncü şahıs, yani «o» bulunmasına rağmen Almancada bu üç ayrı kelimeyle anlatılır. Kendisinden «o» diye bahsettiğimiz ismin artikeli **der** ise **er**, **die** ise **sie**, **das** ise **es** kullanılır.

Bunlardan başka bir de kibar bir hitap şekli olan ve «siz » anlamına gelen **Sie** vardır.

Şimdiye kadar öğrendiğimiz **ist** ve **sind** fiil ekleri **sein** fiilinin özel şekilleridir. Bu fiilin şahıslara göre çekimi şu şekilde olur:

Ich bin.....	Ben.....im.
Du bist.....	Sen.....sin.
Er ist.....	O.....dur.
Sie ist.....	O.....dur.
Es ist.....	O.....dur.
Wir sind.....	Biz.....iz.
Ihr seid.....	Siz.....sınız.
Sie sind.....	Onlar.....dır.
Sie sind.....	Siz.....sınız.

VIII

Aşağıda yanyana geldikleri zaman okunuşları değişen harflerin en önemlilerinden bazılarını görüyorsunuz. Bunların yanında içinde bu harfler geçen kelimeler verilmiştir.

ei [ay]	weiss, Bleistift, sein
ie [i:]	hier, sie, wieviel
j [y]	Junge, ja
z [ts]	Arzt, Katze
ch [h]	acht, ich, Mädchen
sch [ş]	Tisch, Fischer, Schule

TEST 5

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

1 — Welche Pferde *sind* weiss? 2 — Welcher Arzt *ist* gut? 3 — Jener Fischer *ist* hier. 4 — Welche Bücher *sind* klein? 5 — Ich *bin* ein Arzt.

B

A listesindeki her cümlenin B listesindeki Türkçe karşılığını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

1 — Welches Haus ist gross?	☒ A — Hangi adam bir doktordur?
2 — Diese Boote sind blau.	☐ B — Bu tarla büyüktür.
3 — Dieser Mann ist ein Fischer.	☒ C — Hangi ev büyüktür?
4 — Jenes Mädchen ist eine Schülerin.	☐ D — Şu kız bir öğretmendir.
5 — Das ist keine Kuh.	☒ E — Bu sandallar mavidir.
6 — Dieses Feld ist nicht gross.	☒ F — Bu tepe yüksektir.
7 — Wieviel Ärzte sind das?	☒ G — Bu bir inek değildir.
8 — Dieser Hügel ist hoch.	☒ H — Şu ördek beyaz değildir.
9 — Jene Ente ist nicht weiss.	☒ İ — Bu adam bir balıkçıdır.
10 — Welcher Mann ist ein Arzt?	☒ J — Bunlar kaç doktordur?
	☒ K — Bu tarla büyük değildir.
	☒ L — Şu kız bir öğrencidir.

C

A listesindeki her cümlenin B listesindeki Almanca karşılığını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

1 — Hangi kız öğrenci buradadır?	☒ A — Diese Männer sind Soldaten.
2 — Bu inek beyaz ve büyüktür.	☒ B — Jenes Fenster ist offen.
3 — Şu otomobil siyah değildir.	☐ C — Jenes Bild ist schön.
4 — Bu resim güzeldir.	☒ D — Dieser Mann ist kein Soldat.
5 — O bir balıkçı değildir.	☒ E — Diese Kuh ist weiss und gross.
6 — Şu adam bir öğretmendir.	☒ F — Dieses Bild ist schön.
7 — Hangi çocuk bir erkek öğrencidir?	☒ G — Welche Schülerin ist hier?
8 — Şu pencere açıktır.	☒ H — Jener Mann ist ein Lehrer.
9 — Bu adamlar asker değildir.	☒ İ — Diese Männer sind keine Soldaten.
10 — Bu adamlar askerdir.	☒ J — Jenes Auto ist nicht schwarz.
	☒ K — Er ist kein Fischer.
	☒ L — Welches Kind ist ein Schüler?

E

Aşağıdaki boş bırakılan yerlere uygun takıları koyunuz.

1 — dies e f. Vogel 2 — jene r. Baum 3 — dies e ... Übung 4 — dies e s..
Ei 5 — jene ... Enten 6 — welche ... Schule 7 — dies e ... Boote 8 —
jene ... Katze 9 — welche ... Hunde 10 — jene s.. Zimmer

Test 4'ün yapılmış şekli

- A. 1 — ich 2 — ist, ein 3 — wieviel 4 — seid 5 — sind 6 — sind 7 — bist,
-er 8 — sind 9 — ihr 10 — sind
- B. 1 — E 2 — H 3 — J 4 — C 5 — K 6 — D 7 — I 8 — A 9 — G
- C. 1 — B 2 — G 3 — D 4 — C 5 — H 6 — F 7 — I 8 — J — 9 — K
- D. 1 — c 2 — b 3 — a 4 — b
- E. 1 — sie 2 — es 3 — er 4 — sie 5 — er 6 — sie

ALMANCA DERSLERİ

LEHRSTÜCK ELF

MÜLKİYET SIFATLARI

Türkçede «benim, senin, onun, bizim, sizin, onların» kelimelerine mülkiyet sıfatı denir. Bunların Almancalarını okunuşlarıyla veriyoruz. Görüleceği gibi, mülkiyet sıfatı, önünde bulunduğu ismin artikeline göre küçük bir değişikliğe tabi olmaktadır.

Artikeli **der** veya **das** olan isimlerin önünde

mein [mayn]

dein [dayn]

sein [zayn]

ihr [i:r]

sein [zayn]

unser [unzer]

euer [oyer]

ihr [i:r]

Ihr [i:r]

Artikeli **die** olan isimlerin önünde

meine [mayne]

deine [dayne]

seine [zayne]

ihre [i:re]

seine [zayne]

unsere [unzere]

eure [oyre]

ihre [i:re]

Ihre [i:re]

benim

senin

onun (erkek, **der**)

onun (dişi, **die**)

onun (**das**)

bizim

sizin

onların

Sizin (nezaket ifadesi)

Almancada mülkiyet sıfatlarının yeri, Türkçede olduğu gibi, isimlerin önüdür.

mein Buch	benim kitabım
dein Haus	senin evin
sein Pferd	onun atı
ihr Apfel	onun elması
sein Fenster	onun penceresi
unser Arzt	bizim doktorumuz
euer Auto	sizin otomobiliniz
ihr Boot	onların sandalı
Ihr Schüler	Sizin öğrenciniz

Yukarıda mülkiyet sıfatları artikeli **der** veya **das** olan isimlerin önüne gelmiştir. Şimdi de bunların artikeli **die** olan isimlerin önünde nasıl kullanıldıklarını görelim.

meine Mappe	benim çantam
deine Blume	senin çiçeğin
seine Ente	onun ördeği
ihre Mappe	onun çantası
seine Tür	onun kapısı
unsere Schule	bizim okulumuz
eure Lehrerin	sizin öğretmeniniz
ihre Schule	onların okulu
Ihre Schülerin	Sizin öğrenciniz

Almancada mülkiyet sıfatlarını kullanırken şu önemli noktalara dikkat etmeliyiz:

1 — İlk sayfada verdiğimiz listede gördüğümüz gibi artikeli **der** veya **das** olan isimlerin önünde bulunan mülkiyet sıfatlarıyla, artikeli **die** olan isimlerin önünde bulunan mülkiyet sıfatları farklıdır. Artikeli **die** olan isimlerin önünde bulunan mülkiyet sıfatlarına bir (e) eklenmiştir.

Şu halde, örneğin, **das Buch** kelimesinin artikeli **das** olduğu için yalnız **mein Buch**, **dein Buch**, **sein Buch**,... denebilir. **Der Apfel** kelimesinin artikeli **der** olduğu için yalnız **mein Apfel**, **dein Apfel**,... denebilir. Yani bunların her ikisinin de önüne artikeli **der** veya **das** olan isimlerle kullanılan mülkiyet sıfatları gelir. Buna karşılık, örneğin, **die Blume** kelimesinin artikeli **die** olduğu için **meine Blume**, **deine Blume**,... denir. Yukarıda gösterdiğimiz örnekleri bir kere daha inceleyiniz.

«sizin» anlamına gelen **euer** kelimesinin önüne e gelince **u**'dan sonraki e kalkar ve kelime **eure** şekline girer. Bu da yukarıda gördüğümüz gibi artikeli **die** olan isimlerin önündeki mülkiyet sıfatlarında olur.

2 — Şahıs zamirlerini öğrenirken «o» şahıs zamirinin Almancada üç ayrı karşılığı olduğunu görmüştük. Mülkiyet sıfatlarında da «onun» kelimesinin Almancada üç karşılığı vardır. Bunlar **sein** veya **seine**, **ihr** veya **ihre** ve gene **sein** veya **seine**'dir. Birinci ile üçüncü şeklin birbirinin aynı olduğunu görüyoruz. Bunu 5. sayfadaki listede tetkik ediniz.

Erkek veya artikeli **der** olan bir isim için **sein** veya **seine**, artikeli **das** olan bir isim için gene **sein**, **seine** ve artikeli **die** veya kendisi dışı olan bir isim için de **ihr** veya **ihre** kullanılır.

Seine Mappe ist schwarz.

Onun çantası siyahtır.

Yukarıdaki örnekte çantanın sahibi bir erkek olduğu ve **die** artikeli alan **Mappe** önünde bulunduğu için **seine** kullanılmıştır. Şu halde «onun» derken kastedilen, cinsiyeti erkek olan bir şahıs (Ali, Ahmet, Mehmet... gibi) veya artikeli **der** olan herhangi bir isim olabilir. (Örneğin, **der Schüler** = öğrenci, **der Mann** = adam, **der Tisch** = masa, gibi).

Sein Fenster ist klein.

Onun penceresi küçüktür.

Bu örnekte **sein Fenster** = onun penceresi derken burada pencerenin sahibi bir evdir. Almancada ev = **das Haus** kelimesinin artikeli **das** olduğu ve **das** artikeli alan **Haus** önünde bulunduğu için de **sein** kullanılmıştır. Şu halde «onun» derken canlının veya cismin artikeli, **das Haus** gibi, **das** ise **sein** veya **seine** mülkiyet sıfatları kullanılır.

Ihr Hund ist schwarz.

Onun köpeği siyahtır.

Burada da **ihr Hund** = onun köpeği derken köpek bir kadının olduğu, yani «onun» ile kastedilen bir kadın = **die Frau**, artikeli **die** olan bir isim olduğu ve **der** artikeli alan **Hund** önünde bulunduğu için **ihr** kullanılmıştır. «onun» derken kastedilen canlının veya cismin artikeli **die** ise **ihr** veya **ihre** kullanılır.

Netice olarak şunu söyleyebiliriz: mülkiyet sıfatlarının e eki almış şekilleri artikeli **die** olan isimlerin önünde; ek almamış olanları, artikeli **der** veya **das** olan isimlerin önünde kullanılır.

3 — İlk sayfadaki listenin en sonunda ilk harfi büyük yazılan **Ihr, Ihre** kelimelerini gördünüz. Bunların Türkçe karşılığı «Sizin» dir. Bu «Sizin» kendimizden büyük birisine, bir yabancıya hitap ederken veya diğer nezaket göstermemiz gereken yerlerde ve durumlarda kullandığımız nazik hitap şeklidir. Bunu, ilk harfi küçük yazılan ve hem «onun» (**kadın, die**), hem de «onların» anlamına gelen **ihr** ile karıştırmamalısınız. Büyük harfle başlayan bu **Ihr, Ihre**'nin, Türkçesi gene «sizin» olan **euer, eure** ile farkı **euer, eure**'nin bir topluluk, bir grup (örneğin, bir grup öğrenci, bir sürü çocuk gibi) için, **Ihr, Ihre**'nin ise bir şahıs için kullanılmasıdır.

Şimdi önemli bir noktayı daha açıklayalım. Çoğul isimlerin önüne artikeli **die** olan isimlerin önünde kullanılan mülkiyet sıfatları gelir, çünkü bildiğimiz gibi çoğul isimlerin artikeli daima **die**'dir. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

meine Bücher	benim kitaplarım
deine Blumen	senin çiçeklerin
seine Häuser	onun evleri
ihre Mappen	onun çantaları
seine Fenster	onun pencereleri
unsere Schulen	bizim okullarımız
eure Autos	sizin otomobilleriniz
ihre Pferde	onların atları
Ihre Schüler	Sizin öğrencileriniz

Mülkiyet sıfatlarının Türkçeye çevrilmesi

Dillerin yapısındaki fark yüzünden Almanca bir cümledeki her kelime ve her ekin karşılığı Türkçeye aynen tercüme edilemez.

Yukarıdaki örneklerde de böyle bir durum gözle çarpmaktadır.

mein Buch	benim kitabım
------------------	---------------

derken **mein** = benim, **Buch** = kitap olduğu halde **mein Buch** Türkçeye «be-

nim kitabım» olarak çevrilmekte, Almandaki **Buch** kelimesinde bir ek olmadığı halde Türkçede «kitabım» denmekte, yani kitap kelimesine «-ım» eklenmektedir.

mein		benim
das Haus		ev
mein Haus		benim ev - benim evim
dein Feld		senin tarla - senin tarlan
seine Frau		onun hanım - onun hanımı
ihre Schule		onun okul - onun okulu
sein Stuhl		onun sandalye - onun sandalyesi
unsere Boote		bizim sandallar - bizim sandallarımız
euer Lehrer		sizin öğretmen - sizin öğretmeniniz
ihre Lehrerinnen		onların öğretmenler - onların öğretmenleri
Ihr Laden		Sizin dükkân - Sizin dükkânınız

Bir dilden öbürüne tercüme yaparken ortaya çıkan bu farklara daima rastlayacağız. Bunlara çok dikkat etmelisiniz.

Şahıs zamirleri ve mülkiyet sıfatları

Şahıs zamirlerini ve mülkiyet sıfatlarını incelemeniz için bir tablo halinde veriyoruz.

ich	ben	mein, meine	benim
du	sen	dein, deine	senin
er	o (erkek, der)	sein, seine	onun (erkek, der)
sie	o (dişi, die)	ihr, ihre	onun (dişi, die)
es	o (das)	sein, seine	onun (das)
wir	biz	unsere, unsere	bizim
ihr	siz	euer, eure	sizin
sie	onlar	ihr, ihre	onların
Sie	Siz	Ihr, Ihre	Sizin

Şahıs zamiri ve mülkiyet sıfatlarının kaldırılması

Şahıs zamirlerini öğrendiğimiz derste bunların cümlelerin anlamına zarar vermeden çıkarılabileceğini gördük.

Ich bin ein Schüler.

Ben bir öğrenciyim. - Bir öğrenciyim.

Sie ist eine Lehrerin.

O bir öğretmendir. - Bir öğretmendir.

Mülkiyet sıfatları için de aynı şey söylenebilir. «benim kitabım» yerine «kitabım» dersek anlam bakımından hiçbir değişiklik olmaz. İsmin sonundaki takılar mülkiyet sıfatının hangi şahsa ait olduğunu gösterir. Örneğimizde, «im» eki, kullanılması gereken mülkiyet sıfatının «benim» olduğunu göstermektedir.

Almancada böyle bir kaldırış katıyen olamayacağından mülkiyet sıfatı kaldırılmış Türkçe bir cümleyi Almancaya çevirirken, bu kelimeyi varmış gibi düşünerek tercüme etmelidir.

Kitabım yeşildir. - Benim kitabım yeşildir. - **Mein Buch ist grün.**

Masanız sarıdır. - Sizin masanız sarıdır. - **Euer Tisch ist gelb.**

Birinci şekilden ikincisine geçerken birincide kaldırılmış olan mülkiyet sıfatları tekrar eklenmiş ve Almancaya bu ikinci şekiller tercüme edilmiştir.

Dein Buch ist hier.

Senin kitabın buradadır.

Kitabın buradadır.

Seine Mappe ist klein.

Onun çantası küçüktür.

Çantası küçüktür.

Ihr Hut ist dort.

Şapkası oradadır.

Unser Haus ist gross.

Evimiz büyüktür.

Eure Bücher sind gut.

Kitaplarınız iyidir.

Ihre Lehrer sind gut.

Öğretmenleri iyidir.

Das ist Ihr Auto.

Bu otomobilinizdir.

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz.

Meine Katze ist klein.

Kedim küçüktür.

Dein Lehrer ist gut.

Öğretmenin iyidir.

Sein Apfel ist rot.

Elması kırmızıdır.

Ihr Auto ist schwarz.

Otomobili siyahtır.

Sein Fenster ist gross.

Penceresi büyüktür.

Das ist unser Feld.

Bu tarlamızdır.

Diese Ente ist eure Ente.

Bu ördek (sizin) ördeğinizdir.

Jenes Zimmer ist ihr Zimmer.

Şu oda onun odasıdır. (onların odasıdır.)

Das ist Ihr Haus.

Bu Sizin evinizdir.

Ist Ihr Haus schön?

Eviniz güzel midir?

Sind ihre Kühe weiss?

İnekleri beyaz mıdır?

Seine Türen sind offen.

Kapıları açıktır.

Seine Schule ist gross.

Okulu büyüktür.

Sind unsere Mappen gelb?

Çantalarımız sarı mıdır?

Wie sind seine Boote?

Sandalları nasıldır?

Euer Hund ist klein und schön.

Köpeğiniz küçük ve güzeldir.

Deine Tische sind schmutzig.

Masaların kirlidir.

Meine Deutschlehrerin ist nicht hier, sondern dort.

Almanca öğretmenim burada değil, oradadır.

Das ist nicht unser Laden.

Bu bizim dükkânımız değildir.

Das sind nicht deine Blumen.

Bunlar senin çiçeklerin değildir.

Meine Kinder sind nicht hier.

Çocuklarım burada değildir.

Sind eure Bäume grün?

Ağaçlarımız yeşil midir?

Ja, unsere Bäume sind grün.

Evet, ağaçlarımız yeşildir.

Sind diese Jungen Ihre Schüler?

Bu erkek çocuklar öğrencileriniz midir?

Nein, diese Jungen sind nicht meine Schüler.

Diese Mädchen sind ihre Schülerinnen.

Unsere Schüler sind klein.

Ist das dein Haus oder sein Haus?

Hayır, bu erkek çocuklar öğrencilerim değildir.

Bu kızlar onların öğrencileridir.

Öğrencilerimiz küçüktür.

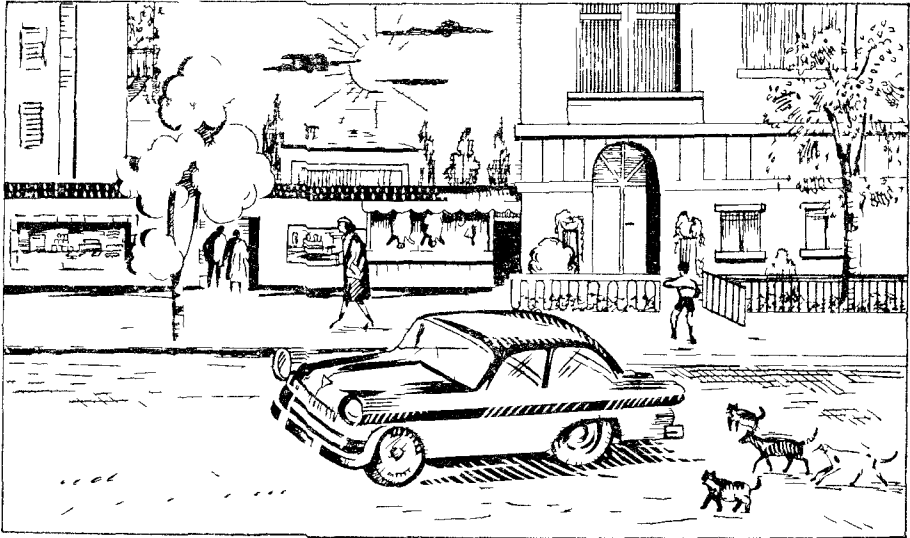
Bu senin evin midir yoksa onun evi midir?

Aşağıda mülkiyet sıfatlarını bir şema halinde vereceğiz. Burada «**der Lehrer, das Buch, die Mappe**» kelimeleri sadece birer örnektir. Bunların yerine sırasıyla **der, das** veya **die** alan isimler gelebilir.

	artikeli der olan isimler	artikeli das olan isimler	artikeli die olan isimler
benim	mein Lehrer	mein Buch	meine Mappe
senin	dein Lehrer	dein Buch	deine Mappe
onun	sein Lehrer	sein Buch	seine Mappe
onun	ihr Lehrer	ihr Buch	ihre Mappe
onun	sein Lehrer	sein Buch	seine Mappe
bizim	unser Lehrer	unser Buch	unsere Mappe
sizin	euer Lehrer	euer Buch	eure Mappe
onların	ihr Lehrer	ihr Buch	ihre Mappe
Sizin	Ihr Lehrer	Ihr Buch	Ihre Mappe

LEHRSTÜCK ZWÖLF

Oğrenilecek kelimeler

dein [dayn]	senin	jener [ye:ner],	su, o
die Deutschlehrerin, Almanca		jene [ye:ne]	
nen [doyle:rerin]	öğretmeni	jenes [ye:nes]	
dieser, [di:zer],	bu	die Kolonialwaren-	bakkal dükkânı
diese [di:ze], dieses		handlung,en	
[di:zes] ,		[kolonyalvaren-	
elf [elf]	onbir	handlung]	

euer [oyer]	sizin	der Laden,.. [laden]	dükkân
hinten [hinten]	arkada	die Lehrerin, nen	(kadın) öğret-
ihr	onun, onların	[le:rerin]	men
Ihr	Sizin	links [links]	sol, solda
neun [noyn]	dokuz	mein [mayn]	benim
rechts [rehts]	sağ, sağda	vorne [fornø]	önde
sein [zayn]	onun	welcher, [velher],	hangi
die Sonne [zonne]	güneş	welche [velhe],	
die Strasse,n	cadde	welches [velhes]	
[stra:se]		die Wolke,n [volke]	bulut
das Tor,e [to:r]	bahçe kapısı	zehn [tse:n]	on
unser [unzer]	bizim	zwölf [tstvölf]	oniki

EINE STRASSE

Das ist eine Strasse. Das sind Häuser und Läden. Sie sind hinten. Dort ist die Kolonialwarenhandlung. Das ist ein Auto. Es ist vorne. Ist dieses Auto rot? Nein, es ist nicht rot, sondern schwarz. Wer ist diese Frau? Sie ist eine Lehrerin; sie ist eine Deutschlehrerin. Sie ist unsere Deutschlehrerin. Diese Lehrerin ist gut. Wer ist dort? Dort ist ein kleiner Junge. Das ist ein Tor. Wie ist das Tor? Es ist klein. Der Junge und das Tor sind rechts. Was sind das? Das sind Katzen und Hunde. Die schwarzen Katzen und der schwarze Hund sind vorne. Der weisse Hund ist hinten. Ist diese Strasse gross? Ja, sie ist gross.

Das ist die Sonne. Das sind die Wolken. Sie sind schwarz.

BİR CADDE

Bu bir caddedir. Bunlar ev ve dükkândır. Onlar arkadadır. Bakkal dükkânı oradadır. Bu bir otomobildir. O öndedir. Bu otomobil kırmızı mıdır? Hayır, o kırmızı değil, siyahtır. Bu kadın kimdir? O bir öğretmendir; o bir Almanca öğretmenidir. O bizim öğretmenimizdir. Bu öğretmen iyidir. Kim oradadır? Küçük bir erkek çocuk oradadır. Bu bir bahçe kapısıdır. O küçüktür. Kapı ve çocuk sağdadır. Bunlar nedir? Bunlar kedi ve köpektir. Siyah kediler ve siyah köpek öndedir. Beyaz köpek arkadadır. Bu cadde büyük müdür? Evet, o büyüktür.

Bu güneştir. Bunlar buluttur. Onlar siyahtır.

İ-HALİ

Türkçede bir ismi i-haline sokmak için bu ismin sonuna bir i, ı, u veya ü harfi ekleriz. Örneğin, «evi, çocuğu, kadını, elmayı...» şeklini almış «ev, çocuk, kadın, elma» isimleri i-halindedir. Almancada ise isimleri ancak artikellerini değiştirmek suretiyle i-haline sokabiliriz. İsmi kendisinde bir değişiklik olmaz. Şimdi i-halinde artikellerin nasıl değiştiğini görelim:

der Mann	— adam
den Mann	— adamı
die Frau	— kadın
die Frau	— kadını
das Haus	— ev
das Haus	— evi

Yukarıda **der**, **die**, **das** artikellerinden herbiri için bir örnek aldık ve bunları i-haline soktuk. Gördüğümüz gibi i-haline girerken sadece **der** artikeli **den** [den] şeklini almış diğerleri aynı kalmıştır. Artikelleri **die** ve **das** olan isimler i-haline girerken hiçbir değişikliğe uğramaz aynı kalırlar. Şu halde bir cümlede artikeli **die** ve **das** olan isimleri i-halinde kullanmak gerekirse bunların yalnız hallerini, yani «Öğrenilecek kelimeler» bölümünde öğrendiğimiz normal şekillerini vermek yeter. Sadece artikeli **der** olan isimler i-haline girerken değişikliklerine göre i-halinin kullanılması gereken yerlerde bu çeşit isimlere çok dikkat etmeli, artikeli **die** ve **das** olan isimleri aynen kullanmalısınız.

Tekil isimleri i-haline sokmayı öğrendikten sonra şimdi de çoğul isimleri i-haline sokalım. Örnek olarak gene aynı isimleri alıyoruz.

die Männer	— adamlar
die Männer	— adamları
die Frauen	— kadınlar
die Frauen	— kadınları
die Häuser	— evler
die Häuser	— evleri

Çoğul isimler de i-haline girerken hiçbir değişikliğe uğramaz, aynı kalırlar.

Artikeli **die** ve **das** olan isimlerle bütün çoğul isimlerin i-haline girerken bir değişikliğe uğradıklarını, aynı kaldıklarını göz önüne alırsak bu hal'in öğrenilmesinin çok kolay olduğunu anlarız.

İ-halinde bir değişikliğe uğramayan bu isimlerle bütün isimlerin çoğullarının bir cümlede yalın halde mi yoksa i-halinde mi kullanıldığını ancak bunların cümle içindeki yerlerine veya diğer kelimelerin anlamlarına bakarak anlarız. İleride bu konuyu bir daha etraflıca ele alacağız.

Önlerinde artikel yerine **ein** veya **eine** bulunan isimler de kolayca i-haline sokulur. Burada «bir» anlamına gelen **ein** kelimesinin artikeli **der** ve **das** olan isimlerin önünde, gene aynı anlama gelen **eine** kelimesinin ise artikeli **die** olan isimlerin önüne geldiğini hatırlatmayı uygun buluyoruz. Buna göre artikeli **der** olan bir ismin önündeki **ein** kelimesi i-halinde **einen** [aynen] şekline girer, diğerleri aynı, yalın haldeki gibi kalır. Gene aynı isimleri örnek olarak alalım.

ein Mann	— bir adam
einen Mann	— bir adamI
eine Frau	— bir kadın
eine Frau	— bir kadınI
ein Haus	— bir ev
ein Haus	— bir evI

Yukarıda **der Mann** isminin önünde bulunan **ein** kelimesinin i-halinde **einen** şekline geldiğini, diğer isimlerin önündeki **eine** ve **ein** kelimelerinin i-halinde değişmeyip aynı kaldıklarını görüyoruz. Şu halde önünde **ein** bulunan bir ismi i-haline sokmadan önce artikeline bakmalıyız. Artikeli şayet **das** ise bu isim i-halinde hiçbir değişikliğe uğramaz, **ein** gene **ein** kalır. (**ein Haus** - bir ev sözü, **Haus** ismi **das** artikelini aldığı için, i-halinde de **ein Haus** olarak kullanılır ve «bir evi» anlamına gelir.) Şayet ismin artikeli **der** ise bu ismin önündeki **ein** kelimesi i-halinde **einen** şekline girer. (**ein Mann** - **einen Mann**). Artikeli **die** olan isimlerin önüne gelen **eine** ise i-halinde de gene aynı kalır. (Örnekte **eine Frau** i-haline sokulunca gene **eine Frau** şeklinde kalmıştır.)

Önlerinde artikel yerine **ein** veya **eine** bulunan isimler çoğul yapılırken bu kelimelerin kalktığını ve ismin çoğul şeklinin yalnız kullanıldığını öğrenmiştik. Her ismin çoğulu i-halinde de aynıdır.

Männer	— adamlar
MännerI	— adamlarI
Frauen	— kadınlar
FrauenI	— kadınlarI
Häuser	— evler
HäuserI	— evlerI

Önlerinde **ein** veya **eine** bulunan isimler olumsuz yapılırken **ein**'in **kein**, **eine**'nin de **keine** şekline girdiğini biliyoruz. (3. Derse bakınız) Çoğu zaman i-halinde bulunan bir ismi de olumsuz yapmak gerekir. O zaman **einen** kelimesi **keinen** [kaynen] şekline girer, diğerlerinin olumsuz şekillerinde bir değişiklik olmaz.

kein Mann	— bir adam değil
keinen Mann	— bir adamI değil
keine Frau	— bir kadın değil
keine Frau	— bir kadınI değil
kein Haus	— bir ev değil
kein Haus	— bir evI değil

Yukarıda gördüğümüz gibi artikeli **der** olan bir ismin önündeki **kein** i-halinde muhakkak **keinen** şekline girmelidir. Artikeli **das** olan bir ismin önündeki **kein** ise i-halinde değişmez gene **kein** kalır. **Keine** de i-halinde aynı kalır.

Önlerinde **kein** veya **keine** bulunan isimler çoğul yapılırken ismin önüne muhakkak **keine** geldiğini ve ismin de çoğul hale sokulduğunu biliyorsunuz. Gene bu şekilde çoğul yapılmış isimler de i-halinde aynı kalırlar.

keine Männer	— adamlar değil veya adamlarI değil
keine Frauen	— kadınlar değil veya kadınlarI değil
keine Häuser	— evler değil veya evlerI değil

Geçen dersimizde öğrendiğimiz mülkiyet sıfatları da kolayca i-haline sokulur.

Bunlarda da sadece artikeli **der** olan isimlerin önündeki mülkiyet sıfatları bir takı alır, artikelleri **das** ve **die** olan isimlerin önündeki mülkiyet sıfatları aynı kalır.

Bu yüzden biz burada sadece artikeli **der** olan isimlerin önünde bulunan mülkiyet sıfatları için örnek vereceğiz. Bunları i-haline sokmak için bir **-en** eklenir.

meinen Bleistift	kalemimİ
deinen Bleistift	kaleminİ
seinen Bleistift	kaleminİ
ihren Bleistift	kaleminİ
seinen Bleistift	kaleminİ
unseren Bleistift	kalemimizİ
euren Bleistift	kaleminizİ
ihren Bleistift	kalemlerinİ
Ihren Bleistift	kaleminizİ

Çoğul isimlerin önünde bulunan mülkiyet sıfatları da aynı kalır. Artikeli **das** ve **die** olan isimlerin önündeki mülkiyet sıfatları da hiç değişmedikleri, geçen dersimizde öğrendiğimiz şekilde kullanıldıkları için bunların üzerinde durmuyoruz. Yani bu mülkiyet sıfatlarının yalın halleri i-halinde kullanılmaları gereken yerlere de konur.

Bu derste isimleri i-haline koyarken sadece artikeli **der** olan isimlerin artikellerinin bir değişikliğe uğradığını öğrendik.

Artikeli **der** olan isimlerde görülen değişiklik de bu artikelin **den** haline sokularak veya bu artikel yerine gelen kelimelere (**ein**, **kein** veya **mein**, **dein**, **ihr** gibi bütün mülkiyet sıfatları) bir **-en** takısı ekleyerek oluyordu.

i-halinde **das** ve **die** artikelleri hiç değişmedikleri için aşağıdaki örneklerde sadece artikeli **der** olan isimleri i-haline sokacağız.

der Tisch	masa
den Tisch	masayı

ein Tisch
einen Tisch
kein Tisch
keinen Tisch
mein Tisch
meinen Tisch
deinen Tisch
seinen Tisch
die Tische
die Tische

bir masa
bir masayI
bir masa değil
bir masayI değil
masam
masamI
masanI
masasınI
masalar
masalarI

der Vogel
den Vogel
ein Vogel
einen Vogel
kein Vogel
keinen Vogel
ihr Vogel
ihren Vogel
unseren Vogel
euren Vogel
die Vögel
die Vögel

kuş
kuşU
bir kuş
bir kuşU
bir kuş değil
bir kuşU değil
onun (kadın) kuşu
onun kuşunU
kuşumuzU
kuşunuzU
kuşlar
kuşlarI

der Arzt
den Arzt
ein Arzt
einen Arzt
kein Arzt
keinen Arzt
Ihr Arzt
Ihren Arzt
deinen Arzt
seinen Arzt
unseren Arzt
die Ärzte

doktor
doktorU
bir doktor
bir doktorU
bir doktor değil
bir doktorU değil
doktorunuz
doktorunuzU
doktorunU
onun doktorunU
doktorumuzU
doktorlar veya doktorlarI

Aşağıdaki şema **der**, **die** ve **das** artikellerinin i-halinde nasıl değiştiklerini göstermektedir.

	der alan isimler	die alan isimler	das alan isimler
TEKİL	der Mann adam DEN Mann adamı	die Blume çiçek die Blume çiçeği	das Zimmer oda das Zimmer odayı
ÇOĞUL	die Männer adamlar die Männer adamları	die Blumen çiçekler die Blumen çiçekleri	die Zimmer odalar die Zimmer odaları
TEKİL	ein Mann bir adam EINEN Mann bir adamı	eine Blume bir çiçek eine Blume bir çiçeği	ein Zimmer bir oda ein Zimmer bir odayı
TEKİL	kein Mann bir adam değil KEINEN Mann bir adamı değil	keine Blume bir çiçek değil keine Blume bir çiçeği değil	kein Zimmer bir oda değil kein Zimmer bir odayı değil
ÇOĞUL	keine Männer adamlar değil keine Männer adamları değil	keine Blumen çiçekler değil keine Blumen çiçekleri değil	keine Zimmer odalar değil keine Zimmer odaları değil

Yukarıdaki şemada her ismin altında bunların i-halleri de verilmiştir. İ-haline girerken değişen artikeller büyük harfle yazılmıştır. Dikkat edersek sadece artikeli **der** olan isimlerde bir değişiklik görülmektedir.

Test 6

İMTİHAN I

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Was ~~ist~~ das? 2 — Das ist ~~der~~ Schüler. 3 — Nein, das ist ~~ein~~ Pferd, ~~sondern~~ eine Kuh. 4 — Sind ~~da~~ Ärzte ~~und~~ Soldaten? 5 — ~~das~~ Fenster ~~ist~~. nicht offen. 6 — Ist das ~~ein~~ gross ~~ein~~ Boot? 7 — Wie ~~ist~~ die Übung? 8 — Unsere Schule ~~ist~~. nicht klein. 9 — Das ~~ist~~. keine klein ~~Schule~~ Schule. 10 — Sie ~~ist~~. keine Fischer. 11 — ~~bist~~ du ~~ein~~. guter Schüler? 12 — Wieviel Enten ~~sind~~ das? 13 — Der Schüler ~~und~~ der Lehrer sind hier. 14 — Wer ~~ist~~. dieser Mann? 15 — ~~Sind~~ das ~~ist~~ kleiner Junge?
 ~~keine~~

B

A listesindeki her cümlenin B listesindeki Türkçe karşılığını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

1 — Das ist ein Mädchen.	☒ A — Benim sandalım küçüktür ve
2 — Ist das euer Haus?	senin sandalın büyüktür.
3 — Ist dieser Laden gross oder klein?	☐ B — Bu onların evi midir?
4 — Das ist kein Bleistift.	☒ C — Bu bir kalem değildir.
5 — Sind das keine Mappen?	☐ D — Bu kadın kimdir?
6 — Ja, dieser Hügel ist hoch.	☒ E — Bunlar çanta değil midir?
7 — Wieviel Lehrerinnen sind das?	☒ F — Bu sizin eviniz midir?
8 — Das ist kein Haus, sondern eine Schule.	☒ G — Evet, bu tepe yüksektir.
9 — Sind das blaue Autos?	☒ H — Bunlar mavi otomobil midir?
10 — Wer ist jene Frau?	☒ I — Bu bir kızdır.
11 — Ist sie eine Lehrerin?	☒ J — Şu kadın kimdir?
12 — Das sind keine grossen Zimmer.	☒ K — O (kadın) bir öğretmen midir?
13 — Wir sind gute Schüler.	☒ L — Bu dükkân büyük müdür yoksa küçük müdür?
14 — Mein Boot ist klein, und dein Boot ist gross.	☒ M — İyi öğrencileriz.
15 — Er ist nicht unser Lehrer, sondern ihr Lehrer.	☒ N — Bunlar kaç öğretmendir?
	☒ O — Bunlar büyük odalar değildir.
	☒ P — O (erkek) öğretmenimiz değil, onların öğretmenidir.
	☒ R — Bu bir ev değil, bir okuldur.

C

A listesindeki her cümlenin B listesindeki Almanca karşılığını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

1 — Bunlar sizin öğrencilerinizdir?	✗	A — Seine Mappe und sein Hut sind dort.
2 — Bunlar resim değildir.		
3 — Bunlar uzun tren midir?	✗	B — Sind das lange Züge?
4 — Bu iyi bir erkek öğrenci değil, iyi bir kız öğrencidir.	✗	C — Ist das ein grosses Fenster oder eine grosse Tür?
5 — Bu büyük bir kapı mıdır yoksa büyük bir pencere midir?	✗	D — Ist das braune Pferd hinten?
6 — Bunlar kaç askerdir?	✗	E — Das sind ihre Schüler.
7 — Kimsin?	✗	F — Das ist kein Schüler, sondern eine Schülerin.
8 — Beyaz atlar nasıldır?	✗	G — Wieviel Soldaten sind das?
9 — Ne temiz değildir?	✗	H — Das sind keine Bilder.
10 — İyi bir doktor değilim.	✗	I — Ist das eine grosse Tür oder ein grosses Fenster?
11 — Bir öğretmen misin?		
12 — Bizim köpeğimiz ve kedimiz burada mıdır?	✗	J — Wer bist du?
13 — Onun (kadın) çantası ve şapkası oradadır.	✗	K — Ich bin kein guter Arzt.
14 — Hayır, bu benim kalemim değil, onun (erkek) kalemidir.	✗	L — Ihre Mappe und ihr Hut sind dort.
15 — Kahverengi at arkada mıdır?	✗	M — Wie sind die weissen Pferde?
	✗	N — Bist du ein Lehrer?
		O — Das ist kein guter Schüler, sondern eine gute Schülerin.
	✗	P — Was ist nicht sauber?
	✗	R — Nein, das ist nicht mein Bleistift, sondern sein Bleistift.
	✗	S — Sind unser Hund und unsere Katze hier?

D

Aşağıdaki soruların cevaplarını bulunuz. Her sorunun altındaki dört şıktan biri bu sorunun cevabıdır.

1 — Wer bist du?

✗ a — Ich bin Ahmet. b — Du bist Ahmet. c — Ich ist Ahmet. d — Ich bin nicht Ahmet.

2 — Wieviel Vögel sind das?

a — Das ist ein Vogel. b — Das sind Vögel. c — Das sind drei Vögel. d — Das ist drei Vögel.

3 — Welcher Mann ist ein Lehrer?

a — Dieser Mann ist kein Lehrer. b — Dieser Mann sind Lehrer. c — Diese Männer sind Lehrer. d — ~~Dieser Mann ist ein Lehrer.~~

4 — Welches Mädchen ist eine Schülerin?

a — ~~Das schöne Mädchen ist eine Schülerin.~~ b — Das schöne Mädchen ist keine Schülerin. c — ~~Dieses Mädchen ist ein Schüler.~~ d — ~~Dieses Mädchen ist kein Schüler.~~

5 — Wie ist der grüne Baum?

a — Der grüne Baum ist dort. b — Der Baum ist grün. c — Das ist ein grüner Baum. d — ~~Der grüne Baum ist gross.~~

6 — Wer ist jene Frau?

a — Das ist eine Frau. b — Sie ist eine Lehrerin. c — Jene Frau ist hier. d — ~~Jene Frau ist schön.~~

7 — Sind eure Autos hinten?

a — Nein, eure Autos sind nicht hinten. b — Ja, die Autos sind hinten. c — Nein, unsere Autos sind nicht hinten, sondern vorne. d — ~~Das sind keine Autos.~~

8 — Wie sind die Häuser?

a — Die Häuser sind nicht hier. b — ~~Die Häuser sind gross.~~ c — Das sind die grossen Häuser. d — ~~Diese Häuser sind grün.~~

9 — Wieviel Schülerinnen sind das?

a — Das ist eine Schülerin. b — Die Schülerinnen sind vier. c — Die Schülerinnen ist vier. d — ~~Das sind vier Schülerinnen.~~

10 — Wer ist dieser Mann?

a — Er ist ein Lehrer. b — Dieser Mann ist hier. c — ~~Er sind ein Lehrer.~~ d — Dieser Mann ist gut.

E

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere mülkiyet sıfatları gelecektir. Cümlelerin başında parantez içinde verilen şahıs zamiri hangi mülkiyet sıfatının istendiğini gösterir. Örneğin, cümlelerin başında (ich) varsa boş bırakılan yere *mein* veya *meine* gelecek demektir.

- 1 — (du) Äpfel sind gross und rot.
- 2 — Das sind (wir) Hunde.
- 3 — Wie ist (er) Hut?
- 4 — (er) Bleistift ist lang, und (ich) Bleistift ist kurz.
- 5 — (Sie) Schülerinnen sind gut.

Test 5'in yapılmış şekli

- A. 1 — sind 2 — ist 3 — ist 4 — sind 5 — bin
- B. 1 — C 2 — E 3 — İ 4 — L 5 — G 6 — K 7 — J 8 — F 9 — H 10 — A
- C. 1 — G 2 — E 3 — J 4 — F 5 — K 6 — H 7 — L 8 — B 9 — İ 10 — A
- E. 1 — er 2 — er 3 — e 4 — es 5 — e 6 — e 7 — e 8 — e 9 — e 10 — es

LEHRSTÜCK DREIZEHN

FİLLER

Bir iş, bir oluş veya bir hareket bildiren kelimelere fiil denir. Örneğin, «gitmek, gelmek, kapamak, yapmak, sormak, yazmak, .. » kelimeleri birer fiildir. Fiillerin sonundaki «-mek veya -mak» takılarına mastar eki, geriye kalan kısma da fiilin kökü denir.

Örneğin, «gitmek» fiilinde «-mek» mastar eki, «git» ise fiilin köküdür. Şimdi bu dersimizde inceleyeceğimiz fiilleri görelim.

antworten [antvorten]	cevap vermek
arbeiten [arbayten]	çalışmak
fragen [fragen]	sormak
gehen [ge:en]	gitmek
kommen [kommen]	gelmek
machen [mahen]	yapmak
öffnen [öfnen]	açmak
schliessen [şli:sen]	kapatmak
schreiben [şrayben]	yazmak
trinken [trinken]	içmek

Almancada her fiilin sonunda bir **-en** takısı bulunur. Buna, Türkçedeki gibi mastar eki, geriye kalana da fiilin kökü denir.

Örneğin, **antworten** fiilinin kökü **antwort**, mastar eki ise **-en**'dir; **fragen** fiilinin kökü **frag**, mastar eki ise gene **-en**'dir.

FİLLERDE ZAMAN

Fiillerin bir iş, hareket veya oluş bildiren kelimeler olduğunu söylemiştik. Bir iş, hareket veya oluş mutlaka belirli bir zaman içinde yapılır. İşte bu zamana fiilin zamanı denir. Şu halde fiil, bir iş, hareket veya oluşu meydana geldiği zamanla belirten kelimedir.

Bir iş, hareket veya oluş ya geçmişte yapılmıştır, ya şimdi yapılmaktadır ya da gelecekte yapılacaktır. «Gittim» denince bu fiilin geçmişte yapıldığı anlaşılır; «gidiyorum» ise şimdi yapılmakta olduğunu gösterir; «gideceğim» de bu hareketin gelecekte olacağını belirtir.

Bu açıklamadan da anlaşılacağı gibi fiillerde genel olarak üç zaman vardır:

1 — Geçmiş Zaman	örnek: «okudum»
2 — Şimdiki Zaman	örnek: «okuyorum»
3 — Gelecek Zaman	örnek: «okuyacağım»

Bunlardan başka bir de Geniş Zaman vardır ki bu bütün zamanları içine alır. «Her gün okula giderim.» cümlesindeki «gitmek» fiili her zaman için tekrarlanan bir hareketi gösterir. Bu hareket belirli bir zaman içinde değil bütün zamanlar içinde olagelmektedir.

Bu fiil zamanları derslerimizde teker teker ele alınarak incelenecektir.

ŞİMDİKİ ZAMAN

Şimdiki zaman, şimdi olan, yani sözü söylediğimiz an devam etmekte olan bir iş, hareket veya oluşu anlatmak için kullanılır. Türkçede bir fiili bu zamana sokmak için köküne «-yor» eki konur. Ayrıca buna işi, hareketi veya oluşu yapan şahsı gösteren bir takı eklenir.

Kitabımı okuyorum.

Radyo dinliyorsun.

Ders çalışıyor.

Top oynuyoruz.

Okula gidiyorlar.

Almancada da Şimdiki Zamanı teşkil etmek için fiilin köküne bazı takılar eklenir ve böylece fiil şahıslara göre çekimlenir:

ich frag-e frage	sor-uyorum
du frag-st [fragst	sor-uyorsun
er frag-t fragt	sor-uyor
sie frag-t fragt	sor-uyor
es frag-t fragt	sor-uyor
wir frag-en [fragen]	sor-uyoruz
ihr frag-t fragt	sor-uyorsunuz
sie frag-en [fragen]	sor-uyorlar
Sie frag-en fragen]	sor-uyorsunuz

Yukarıda **fragen** fiilinin çekimini görüyoruz. Görüldüğü gibi fiil, köküne şahıslara göre değişen birtakım takılar eklenerek çekimlenmiştir. Bu örnekte takılar kolayca anlaşılabilmesi için fiilin kökünden ayrı yazılmışlardır. Yoksa normal olarak fiilin köküne bitişik yazılırlar.

Çok iyi öğrenmeniz gereken bu her şahsa ait takıları bir kere daha kısaca belirtelim:

Takılar	-E	-ST	-T	-T	-T	-EN	-T	-EN	-EN
Şahıslar	ich	du	er	sie	es	wir	ihr	sie	Sie

Bu takılar her fiil için aynıdır, değişmez. Bütün fiillerin köklerine bunları ekleyerek Şimdiki Zamanlarını teşkil edebilirsiniz.

Şimdi dersimizin başında öğrendiğimiz öbür fiillerin çekimlerini inceleyelim:

GEHEN

ich gehe [ge:e]	gıdıyorum
du gehst [ge:st]	gıdıyorsun
er geht [ge:t]	gidiyor
sie geht [ge:t]	gidiyor
es geht [ge:t]	gidiyor
wir gehen [ge:en]	gidiyoruz
ihr geht [ge:t]	gıdıyorsunuz
sie gehen [ge:en]	gidiyorlar
Sie gehen [ge:en]	gıdıyorsunuz

KOMMEN

ich komme	geliyorum
du kommst	geliyorsun
er kommt	geliyor
sie kommt	geliyor
es kommt	geliyor

wir kommen	geliyoruz
ihr kommt	geliyorsunuz
sie kommen	geliyorlar
Sie kommen	geliyorsunuz

MACHEN

ich mache	yapıyorum
du machst	yapıyorsun
er macht	yapıyor
sie macht	yapıyor
es macht	yapıyor
wir machen	yapıyoruz
ihr macht	yapıyorsunuz
sie machen	yapıyorlar
Sie machen	yapıyorsunuz

ÖFFNEN

ich öffne	açıyorum
du öffnest	açıyorsun
er öffnet	açıyor
sie öffnet	açıyor
es öffnet	açıyor
wir öffnen	açıyoruz
ihr öffnet	açıyorsunuz
sie öffnen	açıyorlar
Sie öffnen	açıyorsunuz

SCHLIESSEN

ich schliesse	kapıyorum
du schliesst	kapıyorsun
er schliesst	kapıyor
sie schliesst	kapıyor
es schliesst	kapıyor
wir schliessen	kapıyoruz
ihr schliesst	kapıyorsunuz
sie schliessen	kapıyorlar
Sie schliessen	kapıyorsunuz

Bu fiilin kökü **schliess**'dir. İkinci şahısta köke **-st** eklenince kelimenin sonunda arka arkaya üç s harfi gelmesi gerekirdi. Ama s'lerin biri düşer ve sadece iki tanesi yazılır.

SCHREIBEN

ich schreibe	yazıyorum
du schreibst	yazıyorsun
er schreibt	yazıyor
sie schreibt	yazıyor
es schreibt	yazıyor
wir schreiben	yazıyoruz
ihr schreibt	yazıyorsunuz
sie schreiben	yazıyorlar
Sie schreiben	yazıyorsunuz

TRINKEN

ich trinke	içiyorum
du trinkst	içiyorsun
er trinkt	içiyor
sie trinkt	içiyor
es trinkt	içiyor
wir trinken	içiyoruz
ihr trinkt	içiyorsunuz
sie trinken	içiyorlar
Sie trinken	içiyorsunuz

ANTWORTEN

ich antworte	cevap veriyorum
du antwortest	cevap veriyorsun
er antwortet	cevap veriyor
sie antwortet	cevap veriyor
es antwortet	cevap veriyor
wir antworten	cevap veriyoruz
ihr antwortet	cevap veriyorsunuz
sie antworten	cevap veriyorlar
Sie antworten	cevap veriyorsunuz

ARBEITEN

ich arbeite	çalışıyorum
du arbeitest	çalışıyorsun
er arbeitet	çalışıyor
sie arbeitet	çalışıyor

es arbeitet	çalışıyor
wir arbeiten	çalışıyoruz
ihr arbeitet	çalışıyorsunuz
sie arbeiten	çalışıyorlar
Sie arbeiten	çalışıyorsunuz

Yukarıda gördüğümüz son iki fiilin, **antworten** ve **arbeiten**, çekiminde ufak bir değişiklik vardır. Her iki fiilin kökü de **t** harfiyle bitmektedir: **antwort** ve **arbeit**. Bunun için **-st** ve **-t** takıları bu köklere doğrudan doğruya eklenemez. Kökle bu takılar arasına bir **e** harfi konur. Kökü **t** harfiyle biten her fiilin çekimi bu şekilde yapılır.

Şimdiki Zaman teşkil ederken fiil köküne eklenen takılar:

—E
—ST
—T
—T
—T
—EN
—T
—EN
—EN

ich komme	du kommst	er kommt sie kommt es kommt ihr kommt	wir kommen sie kommen Sie kommen
-----------	-----------	--	--

Bu şemada fiillerin çekiminde **-t** takısının dört ayrı şahıs için (**er, sie, es, ihr**) ve **-en** takısının üç ayrı şahıs (**wir, sie, Sie**) için kullanıldığını görüyoruz. Şu halde bir fiilin Şimdiki Zamanını teşkil edip çekimleyebilmeniz için sadece dört takı bilmeniz gerekiyor: **-e, -st, -t, -en**

LEHRSTÜCK VIERZEHN

Öğrenilecek kelimeler

antworten [antworten]	cevap vermek	machen [mahen]	yapmak
arbeiten [arbayten]	çalışmak	nehmen [ne:men]	almak
dreizehn [draytse:n]	onüç	öffnen [öfnen]	açmak
fahren [fa:ren]	gitmek	schliessen [şli:sen]	kapamak
fragen [fragen]	sormak	schreiben [şrayben]	yazmak
gehen [ge:en]	gitmek	sehen [ze:en]	görmek
kommen [kommen]	gelmek	sitzen [zittsen]	oturmak
lesen [lezen]	okumak	trinken [trinken]	içmek
		vierzehn [fi:rtse:n]	ondört
		zeigen [tsaygen]	göstermek

Not. Yukarıdaki listede **fahren** ve **gehen** kelimelerinin her ikisinin de Türkçeye «gitmek» olarak çevrildiğini görüyorsunuz. Bunlardan **fahren** otobüs, otomobil gibi bir vasıtayla gitmeyi, **gehen** ise bir vasita kullanmadan, yürüyerek gitmeyi gösterir.

Bu dersimizde de gene fiillerin çekimlerini inceleyeceğiz. Bu çekimleri çok iyi öğreniniz.

ZEIGEN

ich zeige	gösteriyorum
du zeigst	gösteriyorsun
er zeigt	gösteriyor
sie zeigt	gösteriyor
es zeigt	gösteriyor
wir zeigen	gösteriyoruz
ihr zeigt	gösteriyorsunuz
sie zeigen	gösteriyorlar
Sie zeigen	gösteriyorsunuz

SITZEN

ich sitze	oturuyorum
du sitzt	oturuyorsun
er sitzt	oturuyor
sie sitzt	oturuyor
es sitzt	oturuyor
wir sitzen	oturuyoruz
ihr sitzt	oturuyorsunuz
sie sitzen	oturuyorlar
Sie sitzen	oturuyorsunuz

Sitzen fiili ikinci şahısta özel bir durum gösterir. Fiilin kökü **sitz**'e ikinci şahısta eklenmesi gereken **-st** takısı yerine sadece **-t** eklenir.

Şimdiki Zamanda bazı fiillerin kökleri bir değişikliğe uğrar. Şimdiye kadar öğrendiğimiz fiillerde böyle bir özel durum yoktu. Çekimlenirken kökleri değişen bu fiilleri inceleyelim.

FAHREN

ich fahre	gidiyorum
du fährst [fe:rst]	gidiyorsun
er fährt [fe:rt]	gidiyor
sie fährt [fe:rt]	gidiyor
es fährt [fe:rt]	gidiyor
wir fahren	gidiyoruz
ihr fahrt	gidiyorsunuz
sie fahren	gidiyorlar
Sie fahren	gidiyorsunuz

Genel kurala göre fiil ikinci şahısta **fährst** ve üçüncü şahısta da **fahrt** şeklinde olması gerekirken kökün **fähr** şekline girmesiyle özel bir durum göstermektedir: **fährst** ve **fährt**. Öbür şahıslar aynı kalmaktadır.

LESEN

ich lese	okuyorum
du liest [li:st]	okuyorsun
er liest	okuyor
sie liest	okuyor
es liest	okuyor
wir lesen	okuyoruz
ihr lest	okuyorsunuz
sie lesen	okuyorlar
Sie lesen	okuyorsunuz

Bu sefer de **les** şeklinde olan kök değişerek ikinci ve üçüncü şahıslarda **lies** şekline girmiştir.

NEHMEN

ich nehme	alıyorum
du nimmst [nimmst]	alıyorsun
er nimmt	alıyor
sie nimmt	alıyor
es nimmt	alıyor
wir nehmen	alıyoruz
ihr nehmt	alıyorsunuz
sie nehmen	alıyorlar
Sie nehmen	alıyorsunuz

Fiilin kökü **nehm**'dir. Ama ikinci ve üçüncü şahıslarda özel bir durum göstererek **nimm** şekline girmektedir.

SEHEN

ich sehe	görüyorum
du siehst [zi:st]	görüyorsun
er sieht [zi:t]	görüyor
sie sieht	görüyor
es sieht	görüyor
wir sehen	görüyoruz
ihr seht	görüyorsunuz
sie sehen	görüyorlar
Sie sehen	görüyorsunuz

Seh şeklinde olan kök ikinci ve üçüncü şahısta **sieh** şekline girmiştir.

Yukarıda, Şimdiki Zamanda özel bir durum gösteren fiilleri inceledik. Bunlarda sadece ikinci ve üçüncü şahıslarda bir değişiklik görülmekte, diğer şahıslar için fiil kurala uygun bir şekilde çekimlenmektedir. Şu halde yalnız bunların ikinci ve üçüncü şahıslarda aldıkları şekli aklınızda tutmanız yeter.

Böyle özel bir durum gösteren fiilleri diğerlerinden ayırt etmenizi sağlayacak bir kural yoktur. Onun için her dersimizin sonunda o derste kullanılmış olan bu çeşit fiillerin çekimlerini tam olarak vereceğiz.

EMİR HALİ

Türkçede mastar halinde, yani «gitmek, kapamak, koymak» şeklinde bulunan fiillerdeki mastar eki «mek, mak» kaldırılınca geriye kalan kısım bir emir anlatır.

Almancada da emir hali Türkçeye benzer bir şekilde yapılır.

arbeiten	çalışmak
arbeite!	çalış!
arbeitet!	çalışın!
arbeiten Sie!	çalışınız!

Yukarıda üç ayrı emir görüyoruz. Bunlardan birincisi, «çalış!», tek bir şahsa söylenmektedir. Almancada fiilin sonundaki **n** harfini kaldırmak suretiyle yapılır.

İkinci şekil birden fazla, birçok kişilere veya bir gruba söylenmektedir. Dikkat ederseniz bu, fiilin «siz» anlamına gelen **ihr** ile kullanılan şekliyle aynıdır. Yalnız, **ihr** söylenmez.

Son şekil ise bir emirden çok bir ricadır ve bir kişiye söylenmektedir. Burada, önce fiil olduğu gibi söylenir, arkasına da kibar bir hitap olması için bir tek şahsa söylenirken kullanılan ve «siz» anlamına gelen **Sie** eklenir.

Hem Türkçede hem Almancada bütün emir şekillerinden sonra bir ünlem işareti koymayı unutmamalıdır.

Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz:

antworte! cevap ver!

antwortet! cevap verin!

antworten Sie! cevap veriniz!

fahre! git!

fahrt! gidin!

fahren Sie! gidiniz!

frage! sor!

fragt! sorun!

fragen Sie! sorunuz!

öffne! aç!

öffnet! açın!

öffnen Sie! açınız!

trinke! iç!

trinkt! için!

trinken Sie! içiniz!

geh!	git!
geht!	gidin!
gehen Sie!	gidiniz!
komm!	gel!
kommt!	gelin!
kommen Sie!	geliniz!

Gehen ve **kommen** fiillerinde emir halinin ilk şeklinde sadece **n** değil fiilin sonunda bulunan **e** harfinin de kalktığını ve fiil kökünün kullanıldığını görüyoruz: **geh** ve **komm**. İkinci ve üçüncü şekillerde ise bir değişiklik olmamaktadır. **Machen**, **schliessen**, **schreiben** ve **zeigen** fiillerinin emir halleri de bu şekilde yapılır.

Özel bir durum gösteren fiillerin de emir hallerinin ilk şekilleri değişik bir kurala göre yapılır. İkinci ve üçüncü şahıslarda bunların köklerinin değiştiğini öğrenmiştik. İşte bu yeni kök emir halinin ilk şekli olur. Emir halinin ikinci ve üçüncü şekilleri yukarıda öğrendiğimiz gibi yapılır.

Lies!	oku!
Lest!	okuyun!
Lesen Sie!	okuyunuz!
nimm!	al!
nehmt!	alın!
nehmen Sie!	alınız!

sieh! **gör!**
seht! **görün !**
sehen Sie! **görünüz!**

Örneğin, **nehmen** fiili çekimlenirken ikinci ve üçüncü şahıslarda **nimmst** ve **nimmst** şeklini alıyordu; **-st** ve **-t** takılarını atarsak geriye kalan kısım bize fiilin kökünün yeni aldığı şekli verir: **nimm**. Bu da emir halinin ilk şekli olarak kullanılabilir.

İkinci emir şekli **nehmt!** ise fiilin «siz» anlamına gelen **ihr** kelimesi ile kullanılan şeklidir.

Son emir şekli fiilin kendisinden ve ondan sonra gelen bir **Sie** kelimesinden meydana gelir.

Özel durum gösteren fiillerin çekimlerini derslerimizin sonunda vereceğimizi söylemiştik. Bunların altında da emir hallerinin ilk şekillerini vereceğiz; **nimm!** **lies!** **sieh!** gibi. İkinci ve üçüncü şekilleri kolayca bulabileceğiniz için bunları ayrıca belirtmeyeceğiz.

Aşağıda bir fiilin çekimini ve aynı fiilin emir şekillerinin karşılaştırılmasını görüyorsunuz.

ich frage

du fragst frage!

er fragt

sie fragt

es fragt

wir fragen

ihr fragt fragt!

sie fragen

Sie fragen fragen Sie!

Burada çerçeve içindekilerin sağ kısmında olanları «frage! fragt! fragen Sie!» o şahıslara emir verirken söylenecek şekilleri göstermektedir.

TEST 7

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — ~~du~~ fragst 2 — ~~ich~~ antworte 3 — ~~du~~ antwortest 4 — ~~er~~ nimmt
5 — ~~ich~~ fahre 6 — ~~ihr~~ fahrt 7 — ~~ihr~~ seht 8 — ~~du~~ sieht 9 — ~~ich~~ lese
10 — ~~Wir~~ trinken

B

A listesindeki her cümlenin B listesindeki Türkçe karşılığını bulunuz.

A Listesi

- 1 — ich öffne
2 — Sie kommen
3 — ihr sitzt
4 — wir nehmen
5 — er liest
6 — sie fährt
7 — du schreibst
8 — sie gehen
9 — er schliesst
10 — du arbeitest

B Listesi

- A — geliyorlar
X B — alıyoruz
X C — gidiyor (vasıtaıyla)
D — oturuyor
X E — geliyorsunuz
X F — yazıyorsun
X G — oturuyorsunuz
X H — gidiyorlar (yürüyerek)
X I — okuyor
X J — kapatıyor
X K — açıyorum
X L — çalışıyorsun

C

A listesindeki her cümlenin B listesindeki Almanca karşılığını bulunuz.

A Listesi

- 1 — açılıyorsun
2 — çalışıyor
3 — oturuyoruz
4 — gösteriyorsun
5 — görüyor
6 — okuyorsunuz
7 — soruyorum
8 — cevap veriyorsun
9 — içiyorlar
10 — yapıyorsunuz (nazik hitap)

B Listesi

- X A — er arbeitet
X B — Sie machen
C — ihr seht
D — sie liest
X E — ihr lest
X F — du öffnest
X G — wir sitzen
X H — ich frage
I — Sie trinken
X J — du antwortest
X K — du zeigst
X L — er sieht
X M — sie trinken

F

«söylemek» anlamına gelen *sagen* fiilini derslerimizde incelemedik. Bu fiilin Şimdiki Zamanını teşkil ederek çekimleyin ve Türkçeye çevirin. Gene bu fiilin Türkçe karşılıklarıyla birlikte üç emir şeklini teşkil edin. Cevaplarınızı cevaplar kâğıdının F bölümüne yazınız.

LEHRSTÜCK FÜNFZEHN

HABEN

Bir şahıs veya bir cismin herhangi bir şeye sahip olduğunu anlatmak için, bu şahıs veya cismi gösteren kelimenin yanına «malik olmak, sahip olmak anlamına gelen **haben** [haben] fiili getirilir. Bu fiil de ikinci ve üçüncü tekil şahıslarda özel bir durum gösterir. Şimdi çekimini görelim:

ich	habe	sahibim
du	hast	sahipsin
er	hat	sahiptir
sie	hat	sahiptir
es	hat	sahiptir
wir	haben	sahibiz
ihr	habt	sahibsiniz
sie	haben	sahipler
Sie	haben	sahipsiniz

Bu fiili kullanırken şu iki noktaya dikkat etmeliyiz.

Haben Türkçeye «sahip olmak» şeklinde çevrilir. Ama Türkçede genellikle «sahibim, sahipsin,...» denmez de «benim var, senin... var,...» denir. Biz de derslerimizde bu ikinci şekli tercih edeceğiz. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz:

Ben bir kitaba sahibim.
Benim bir kitabım var.

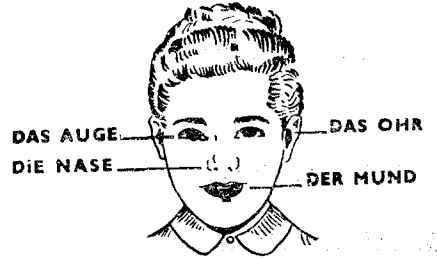
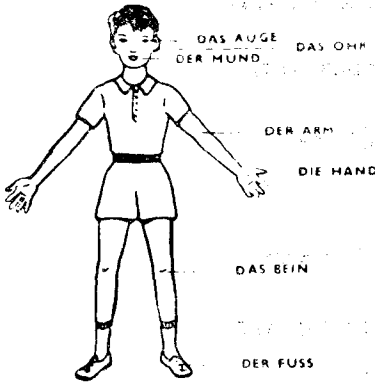
Doktor bir otomobile sahiptir.
Doktorun bir otomobili var.

Güzel bir eve sahibiz.
Güzel bir evimiz var.

Balıkçılar sandallara sahiptir.
Balıkçıların sandalları var.

Almancada **haben** fiilinden sonra gelen isim, yani bir şahıs veya cismin sahip olduğu şeyi gösteren isim, daima i-halinde bulunur. Böyle bir cümle Türkçeye çevrilirken bu i-halinde bulunan isim hiç gözönüne alınmaz. Dillerin yapısındaki bu ayrılık aklınızı karıştırmamalıdır. Vereceğimiz örnekler üzerinde çalışmadan önce birinci sayfadaki listeyi iyice öğreniniz.

ich	ben
ich habe	sahibim - benim... var
Ich habe ein Buch.	Bir kitaba sahibim. - Bir kitabım var
Ich habe einen Apfel.	Bir elmam var.
Ich habe eine Blume.	Bir çiçeğim var.
Ich habe zwei Augen.	İki gözüm var.
Ich habe zwei Arme.	İki kolum var.

Du hast ein Buch.

Bir kitaba sahipsin. - Bir kitabın var.

Du hast eine Nase.

Bir burnun var.

Du hast einen Mund.

Bir ağzın var.

Du hast zwei Ohren.

İki kulağın var.

Du hast zwei Füße.

İki ayağın var.

Er hat ein Auto.

Bir otomobile sahiptir. - Bir otomobili var.

Er hat ein Haus.

Bir evi var.

Er hat einen Tisch.

Bir masası var.

Er hat eine Mappe.

Bir çantası var.

Er hat vier Häuser.

Dört evi var.

Sie hat eine Schwester.

Bir kızkardeşi var.

Sie hat zwei Schwestern.

İki kızkardeşi var.

Sie hat einen Bruder.	Bir biraderi var.
Sie hat einen Vater.	Bir babası var.
Sie hat einen Mund.	Bir ağzı var.
Es hat zwei Ohren.	İki kulağı var.
Es hat vier Beine.	Dört bacağı var.
Es hat eine Tür.	Bir kapısı var.
Es hat einen Bruder.	Bir biraderi var.
Es hat ein Fenster.	Bir penceresi var.
Wir haben eine Familie.	Bir ailemiz var.
Wir haben einen Lehrer.	Bir öğretmenimiz var.
Wir haben einen Stuhl.	Bir sandalyemiz var.
Wir haben einen Arzt.	Bir doktorumuz var.
Wir haben Hüte.	Şapkalarımız var.
Ihr habt Boote.	Sandallarınız var.
Ihr habt ein Feld.	Bir tarlanız var.
Ihr habt drei Kühe.	Üç ineğiniz var.
Ihr habt eine Mutter.	Bir anneniz var.
Ihr habt einen Vater.	Bir babanız var.

Sie haben sechs Söhne.	Altı oğulları var.
Sie haben Kinder.	Çocukları var.
Sie haben einen Hund.	Onların bir köpeği var.
Sie haben einen Vogel.	Onların bir kuşu var.
Sie haben eine Katze.	Onların bir kedisi var.
Sie haben eine Schule.	Bir okulunuz var.
Sie haben einen Sohn.	Bir oğlunuz var.
Sie haben einen Hut.	Bir şapkanız var.
Sie haben eine Tochter.	Bir kız evladınız var.
Sie haben einen Vater und eine Mutter.	Bir babanız ve bir anneniz var.

Yukarıdaki örneklerde artikeli **der** olan isimlerin önünde bulunan **ein**'in **einen** şekline girdiğini yani i-haline konduğunu gördük. **Öbür**, yani artikeli **die** ve **das** olan isimler de i-halindedir. Yalnız bundan önceki dersimizde artikeli **die** ve **das** olan isimlerin i-haline konurken hiçbir değişikliğe uğramadıklarını gördük. **Haben** fiilini uygularken fiilden sonra gelen ismin (daha doğrusu sahip olunan şeyi gösteren ismin) daima i-halinde bulunmasına dikkat ediniz.

Bir de **sie** kelimesinin Türkçeye iki şekilde çevrildiğini gördük. Birisi «onlar», **öbürü** de «siz» olarak çevrilmiştir. Şahıs zamirlerinin anlatıldığı derste bu nokta ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

Cümlenin öznesi bir şahıs zamiri olmayıp bir özel isim veya başka bir isim olabilir. Bu durumda öznenin yanında **haben** fiilinin hangi şeklinin kullanılacağını bulmak çok kolaydır.

Özne bir tek şahıs veya cismi gösteriyorsa **hat**, birden fazla şahıs veya cismi gösteriyorsa **haben** kullanılır.

Er hat einen Bruder.	Bir biraderi var.
Ahmet hat einen Bruder.	Ahmedin bir biraderi var.
Meine Schwester hat ein Haus.	Kızkardeşimin bir evi var.
Sie haben ein Haus.	Onların bir evi var.
Meine Schwestern haben ein Haus.	Kızkardeşlerimin bir evi var.
Der Lehrer hat ein Auto.	Öğretmenin bir otomobili var.
Die Lehrer haben Autos.	Öğretmenlerin otomobilleri var.
Dein Bruder hat einen Hund.	Biraderinin bir köpeği var.
Seine Mutter hat zwei Hüte.	Annesinin iki şapkası var.
Der Schüler hat eine Mappe.	Öğrencinin bir çantası var.
Adnan und Ayşe haben einen Vater.	Adnan ve Ayşenin bir babası var.
Die Schüler haben eine Mappe.	Öğrencilerin bir çantası var.
Ihr Arzt hat ein Auto.	Doktorunuzun bir otomobili var.
Unser Haus hat zehn Fenster.	Evimizin on penceresi var.
Dein Hund hat zwei Ohren.	Köpeğinin iki kulağı var.
Deine Hunde haben zwei Ohren.	Köpeklerinin iki kulağı var.

MÜSABAKA I

Aşağıda müsabaka 1 soruları yer almaktadır. Bunları cevaplandırıp Enstitümüze göndermenizi rica ederiz. Cevapları «test cevapları kağıdı»na yazmanızı ve «Test numarası:» karşılığına «Müsabaka 1» demenizi rica eder, başarılar dileriz. (Doğru olarak cevaplandıranlara küçük birer hediye gönderilecektir.)

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — du. siehst. 2 — Welcher Mann ist dein Vater? 3 — Ihr habt ein *ein* Hund. 4 — Sie haben *drei* Töchter. 5 — *ich*. antworte 6 — Wieviel Bücher sind das? 7 — Ich bin kein Arzt, sondern ein Bauer. 8 — *ihc*. nehmt.

B

A Listesindeki Almanca cümlelerin Türkçe karşılıklarını bulunuz.

A Listesi

- 1 — ich sage
- 2 — Sie zeigen
- 3 — Ihr habt einen Vater und eine Mutter.
- 4 — Wer ist dein Lehrer?
- 5 — ihr lest
- 6 — Euer Haus hat zwei Türen.
- 7 — Die Lehrer haben Mappen.
- 8 — Ihr seid keine fleissigen Bauern.

B Listesi

- × A ~ okuyorsunuz
- × B ~ Sizin bir babanız ve anneniz var.
- C ~ gösteriyoruz
- × D ~ Öğretmenin kimdir?
- × E ~ Evinizin iki kapısı vardır.
- × F ~ söylüyorum
- × G ~ Çalışkan çiftçiler değilsiniz.
- × H ~ gösteriyorsunuz
- × I ~ Öğretmenlerin çantaları var.
- J ~ Çalışkan çiftçilersiniz.

C

A Listesindeki Türkçe cümlelerin Almanca karşılıklarını bulunuz.

A Listesi

- 1 — geliyorsun
- 2 — O (erkek) bir balıkçı mıdır yoksa bir çiftçi midir?
- 3 — Adamın bir bacağı var.
- 4 — Biraderlerimin bir evi var.
- 5 — Hangi çocuk senin biraderindir?
- 6 — çalışıyoruz
- 7 — oturuyorsun
- Şu balıkçı senin oğlun mudur?

B Listesi

- A — du sitzt
- B — Der Mann hat ein Bein.
- C — du kommst
- D — Die Brüder haben ein Haus.
- E — Welcher Junge ist dein Bruder?
- F — du sitzt
- G — Ist jener Fischer dein Sohn?
- H — wir arbeiten
- I — Ist er ein Fischer oder ein Bauer?
- K — Meine Brüder haben ein Haus.

F

Aşağıdaki fiillerin emir hallerini teşkil edin ve bunları Türkçeye çevirin.

- a.) arbeiten b.) machen c.) schliessen d.) schreiben e.) trinken f.) zeigen g.) öffnen

Die Fischer haben drei Boote.	Balıkçıların üç sandalı var.
Der Mann hat eine Familie.	Adamın bir ailesi var.
Mehmet hat viele Äpfel.	Mehmetin çok elmaları var.
Der Mann und die Frau haben ein Kind.	Adam ve kadının bir çocuğu var.

Örneklere görüldüğü gibi özne tekilse **hat**, çoğulsa **haben** kullanılmaktadır. Özne bazen tek kelime (**er, Ahmet, der Schüler, der Mann,...**) bazen de iki veya daha çok kelimededen (**meine Schwestern, Ihr Arzt, unser Haus,...**) meydana gelmiştir. Özneyi ister bir tek kelime ister birkaç kelime gösterebilir önemli olan, bu kelime veya kelime grubunun bir tek mi yoksa birden fazla şahıs veya cisim mi gösterdiğidir.

(**er, Ahmet, der Schüler, der Mann, Ihr Arzt, unser Haus,...**) tek şahıs veya cisim gösterdiğinden bunlarla **hat**, (**die Lehrer, unsere Schwestern, die Schüler, der Mann und die Frau,...**) birden fazla şahıs veya cisim gösterdiğinden bunlarla **haben** kullanılmıştır.

Bu kural yalnız **haben** fiili için değil bütün fiiller için geçerlidir.

Özne tekilse, yani tek şahıs veya cismi gösteriyorsa fiilin tekil üçüncü şahısla kullanılan şekli (**sagt, fragt, arbeitet, nimmt,...**), özne çoğulsa, yani birden fazla şahıs veya cismi gösteriyorsa fiilin kendisi (**sagen, fragen, arbeiten, nehmen,...**) kullanılır. Bu konuyu gelecek derslerimizde daha geniş olarak inceleyeceğiz.

Burada Almanca öğrenen Türklerin çok yanlış yaptıkları bir konuyu tekrar hatırlatmak isteriz.

Dersimizin başında da söylediğimiz gibi **haben** fiili daima i-halinin kullanılmasını gerektirir. İ-halinde de yalnız artikeli **der** olan isimler bir değişikliğe uğradığına göre, **haben** fiili ile bir cümle yaparken sahip olduğumuz şeyi gösteren ismin artikeli **das** ve **die** ise bunları aynı bırakırız, **der** ise i-halinin gerektirdiği şekilde değiştiririz.

Bu dersimizde en çok dikkat etmeniz gereken husus, **haben** fiilinin i-halinde bulunan bir isimle kullanıldığıdır.

HABEN + (daima İ-HALİ)

Nasıl Türkçede «Ben bir eve sahibim.» derken «ev» ismi e-halindeyse, Almancada da **haben** fiili ile kullanılan isim i-halindedir. Dillerin yapısındaki farktan ileri gelen bu değişiklik aklınızı karıştırmamalıdır.

Şimdi de **haben** ile yapılan cümlelerin kalıbını görelim.

özne	haben	sayı kelimesi veya boş (i-halinde)	diğer kelimeler
Ich Du Mehmet Unser Lehrer Wir Ihr Die Schüler	habe hast hat hat haben habt haben	einen zwei einen drei eine ein	Hund. Bleistifte. Apfel. Mappen. gute Bücher. kleine Katze. Auto.

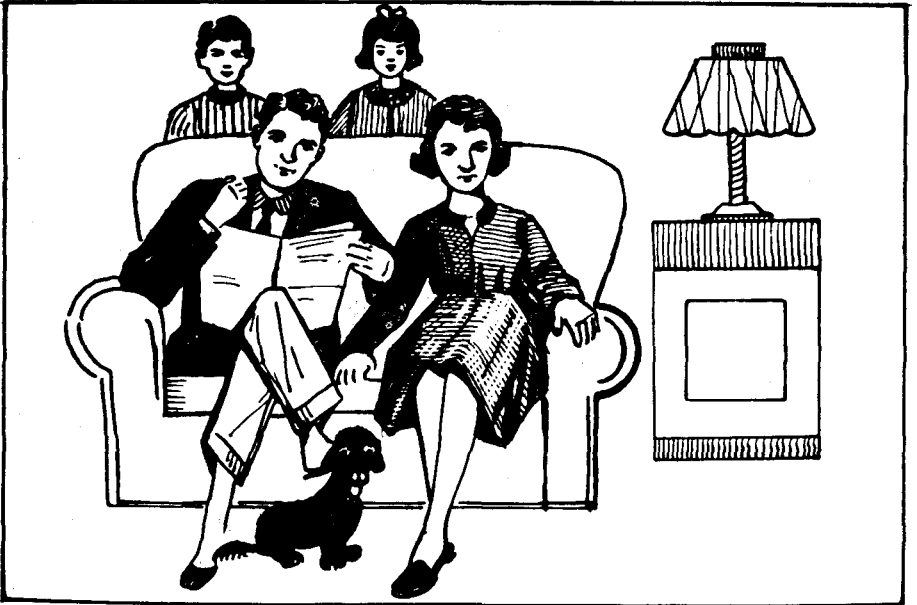
FONO

Correspondence Institute

ALMANCA DERSL

16

LEHRSTÜCK SECHZEHN

Öğrenilecek kelimeler

der Arm,e [arm]	kol	der Bruder,..	birader
auch [auh]	de, da, (dahi)	[bruder]	
das Auge,n [auge]	göz	die Familie,n	aile
der Bauer,n [bauer]	çiftçi	[familye]	
das Bein,e [bayn]	bacak	fleissig [flaysih]	çalışkan

der Freund,e [froynd]	arkadaş	sagen [zagen]	söylemek
der Fuss,..e [fus]	ayak	die Schwester,n [şwester]	kızkardeş
glücklich [glüklih]	mutlu	der Sohn,..e [zo:n]	oğul
haben [haben]	sahip olmak	stehen [şte:en]	(ayakta) durmak
die Hausfrau,en [hausfrau]	ev kadını	die Tochter,.. [tohter]	kız evlat
der Mund,..e [mund]	ağız	der Vater,.. [fa:ter]	baba
die Mutter,.. [mutter]	ana	viel [fi:l]	çok, birçok
die Nase,n [nase]	burun	die Zahl,en [tsa:l]	sayı
das Ohr,en [o:r]	kulak	das Wohnzimmer,- [vo:ntsimmer]	oturma odası

AÇIKLAMALAR

özel isimlerle isim tamlaması

Türkçede «Alinin kitabı, Hasanın kedisi, öğretmenin kitabı,...» gibi bir ismin başka bir isme ait olduğunu gösteren birleşimlere isim tamlaması denir. Dikkat edilirse Türkçede isim tamlaması ilk ismin sonuna (kelimenin son harfine uyarak -nin, -nın, -un, -ın gibi şekillere giren) bir -nin takısı konularak yapılmaktadır.

Bu dersimizde Almancada yalnız «Ahmet, Ali Hasan,...» gibi özel isimlerle yapılan isim tamlamalarını göreceğiz. Türkçede bir -nin takısı eklediğimiz gibi Almancada da tamlamayı yaptığımız isme bir s ekleriz.

Ahmets Buch	— Ahmet'in kitabı
Mehmets Schule	— Mehmet'in okulu
Şükrüs Vater	— Şükrü'nün babası
Alis Mutter	— Ali'nin annesi
Adnans Schwester	— Adnan'ın kızkardeşi

Görüldüğü gibi, özel isimlerle yapılan isim tamlamaları çok basittir. Bu özel isimlere eklenen s özel ismin okunuşunu değiştirmez gene [s] olarak okunur. İkinci yerde gelen ismin artikeli katiyen kullanılmaz.

Okuma parçasına geçmeden önce önemli bir konuya daha değinmek istiyoruz.

das Mädchen - die Tochter

der Junge - der Sohn

Das Mädchen kelimesinin «kız, kız çocuk», **der Junge** kelimesinin de «erkek çocuk» anlamında olduğunu biliyoruz. Bu dersimizde okuma parçasında «kız evlât» anlamına gelen **die Tochter** ile «erkek evlât, oğul» anlamına gelen **der Sohn** kelimelerini öğreneceğiz. Türkçeye çevrilimleri bakımından farksız gibi görünen **das Mädchen - die Tochter** ve **der Junge - der Sohn** kelimeleri Almancada değişik anlamdadır. Şimdi bu farkları görelim:

Das Mädchen genel anlamda «kız, kız çocuk» demektir, **Die Tochter** ise «kız evlât» anlamındadır ve bir baba veya annenin kızından söz ederken kullanılır. Bir anne veya babanın kızından bahsederken kullanacağı «kızım» sözünün Almancada karşılığı **meine Tochter**'dir. Bu durumda **das Mädchen** kelimesi katiyen kullanılmaz.

Meine Tochter ist eine Lehrerin. Kızım (kız evlâdım) bir öğretmendir.

Ahmets Tochter ist eine Schülerin. Ahmet'in kızı (kız evlâdı) bir öğrencidir.

Ist deine Tochter hier? Kızın (kız evlâdın) burada mıdır?

Yukarıda açıkladığımız fark aynen **der Junge - der Sohn** arasında da vardır. **Der Junge** erkek çocuk anlamında, **der Sohn** ise «erkek evlât, oğul» anlamındadır.

Mein Sohn ist ein Schüler. Oğlum bir öğrencidir.

Dein Sohn ist ein Lehrer. Oğlun bir öğretmendir.

Ist dieser Junge dein Sohn? Bu erkek çocuk oğlun mudur?

Bu dersimizde dikkat etmemiz gereken bir husus da **der Mann** ve **die Frau** kelimelerinin kullanılışıdır. Bu kelimelerin «adam» ve «kadın» anlamına geldiğini öğrenmiştik. Bu kelimeler aynı zamanda «koca» ve «hanım» anlamında da kullanılabilirler. Okuma parçasında da bu anlamda kullanılmışlardır.

DIE FAMILIE ÇELİKEL

Das ist ein Zimmer. Es ist ein Wohnzimmer. Das ist die Familie Çelikel.

Wer ist dieser Mann? Er ist Hasan Çelikel. Er sitzt. Das ist Fatma Hanım. Sie ist Hasan Beys Frau. Sie sitzt auch. Hasan Bey und Fatma Hanım haben zwei Kinder. Ahmet ist ihr Sohn. Zeynep ist ihre Tochter. Die Kinder stehen.

Hasan Bey ist ein Bauer. Er hat viele Felder und Tiere. Er ist ein fleissiger und guter Mann.

Fatma Hanım ist eine Hausfrau. Sie ist eine gute Mutter.

Ahmet ist ein Schüler. Er arbeitet viel. Er ist ein fleissiger Junge. Seine Schwester, Zeynep, ist eine Schülerin. Sie arbeitet auch viel. Zeynep und Ahmet sind gute Kinder. Sie haben viele Freunde.

Das ist Karabaş. Karabaş ist Ahmets Hund.

Das ist eine glückliche Familie.

ÇELİKEL AİLESİ

Bu bir odadır. O bir oturma odasıdır. Bu Çelikel ailesidir.

Bu adam kimdir? O Hasan Çelikeldir. O oturuyor. Bu Fatma Hanımdır. O Hasan Beyin hanımıdır. O da oturuyor. Hasan Bey ve Fatma Hanımın iki çocuğu var. Ahmet onların oğludur. Zeynep onların kızıdır. Çocuklar ayakta duruyorlar.

Hasan Bey bir çiftçidir. Onun birçok tarlaları ve hayvanları vardır. O çalışkan ve iyi bir adamdır.

Fatma Hanım bir ev kadınıdır. O iyi bir annedir.

Ahmet bir öğrencidir. O çok çalışıyor. O çalışkan bir çocuktur. Kızkardeşi Zeynep bir öğrencidir. O da çok çalışıyor. Zeynep ve Ahmet iyi çocuklardır. Onların bir çok arkadaşı vardır.

Bu Karabaşdır. Karabaş Ahmedin köpeğidir.

Bu mutlu bir ailedir.

HABEN

İçinde **haben** olan bir cümle en basit Almanca cümleler (**Das ist ein Buch.**) gibi olumsuz yapılıdır. Ama **haben** fiilinin i-halindeki isimlerle kullanıldığını unutmamalıyız. Artikeli **der** olan isimlerin önünde bulunan **ein** i-halinde **einen** şekline girdiğine göre bunu **keinen** yapmalıyız. Öbür artikeller i-halinde aynı kalıyordu. Şu halde artikeli **das** olan bir ismin önünde bulunan **ein** gene aynı kalır ve olumsuz şekli de **kein** olur. **Eine** ise gene değişmeyerek olumsuzda **keine** şekline girer.

tekil			çoğul
der	die	das	die
ein	eine	ein	—
einen	eine	ein	—
keinen	keine	kein	keine

Das ist ein Buch.

Bu bir kitaptır.

Das ist kein Buch.

Bu bir kitap değildir.

Ich habe einen Hut.

Bir şapka var.

Ich habe keinen Hut.

Bir şapka yok.

Ich habe eine Blume.

Bir çiçeğim var.

Ich habe keine Blume.

Bir çiçeğim yok.

Ich habe ein Pferd.

Bir atım var.

Ich habe kein Pferd.

Bir atım yok.

Du hast einen Vater.

Bir baban var.

Du hast keinen Vater.

Bir baban yok.

Du hast ein Buch.

Bir kitabın var.

Du hast kein Buch.

Bir kitabın yok.

Er hat Autos.

Onun otomobilleri var.

Er hat keine Autos.

Onun otomobilleri yok.

Er hat einen Tisch.

Onun bir masası var.

Er hat keinen Tisch.

Onun bir masası yok.

**Sie hat eine Schwester.
Sie hat keine Schwester.**

Onun bir kızkardeşi var.
Onun bir kızkardeşi yok.

**Es hat einen Bruder.
Es hat keinen Bruder.**

Onun bir biraderi var.
Onun bir biraderi yok.

**Wir haben Hüte.
Wir haben keine Hüte.**

Şapkalarımız var.
Şapkalarımız yok.

**Wir haben einen Arzt.
Wir haben keinen Arzt.**

Bir doktorumuz var.
Bir doktorumuz yok.

**Ihr habt Boote.
Ihr habt keine Boote.**

Sandallarınız var.
Sandallarınız yok.

**Ihr habt einen Stuhl.
Ihr habt keinen Stuhl.**

Bir sandalyeniz var.
Bir sandalyeniz yok.

**Sie haben einen Hund.
Sie haben keinen Hund.**

Onların bir köpeği var.
Onların bir köpeği yok.

**Sie haben Söhne.
Sie haben keine Söhne.**

Onların oğulları var.
Onların oğulları yok.

**Sie haben eine Tochter.
Sie haben keine Tochter.**

Bir kızınız var.
Bir kızınız yok.

**Sie haben einen Vogel.
Sie haben keinen Vogel.**

Bir kuşunuz var.
Bir kuşunuz yok.

**Ahmet hat einen Hund.
Ahmet hat keinen Hund.**

Ahmetin bir köpeği var.
Ahmetin bir köpeği yok.

**Meine Mutter hat eine Schwester.
Meine Mutter hat keine Schwester.**

Annemin bir kızkardeşi var.
Annemin bir kızkardeşi yok.

**Die Schüler haben Mappen.
Die Schüler haben keine Mappen.**

Öğrencilerin çantaları var.
Öğrencilerin çantaları yok.

**Der Fischer hat einen Sohn.
Der Fischer hat keinen Sohn.**

Balıkçının bir oğlu var.
Balıkçının bir oğlu yok.

Haben'in Türkçeye «var» olarak çevrildiğini biliyoruz. İçinde **haben** bulunan bir cümle olumsuz yapılırsa **haben** o zaman «yok» diye çevrilir.

DIE ZAHLEN

Sayılar

Almanca sayılar 1'den 30'a kadar aşağıda görüldüğü gibidir.

null [nul]	sıfır
eins [ayns]	bir
zwei [tsvay]	iki
drei [dray]	üç
vier [fi:r]	dört
fünf [fünf]	beş
sechs [zeks]	altı
sieben [zi:ben]	yedi
acht [aht]	sekiz
neun [noyn]	dokuz
zehn [tse:n]	on
elf [elf]	onbir
zwölf [tsvölf]	oniki
dreizehn [draytse:n]	onüç
vierzehn [fi:rtse:n]	ondört

fünfzehn [fünftse:n]	onbeş
sechzehn [zektse:n]	onaltı
siebzehn [ziptse:n]	onyedi
achtzehn [ahttse:n]	onsekiz
neunzehn [noyntse:n]	ondokuz
zwanzig [tsvantsih]	yirmi
einundzwanzig [aynundtsvantsih]	yirmibir
zweiundzwanzig [tsvayundtsvantsih]	yirmiiki
dreiundzwanzig	yirmitüç
vierundzwanzig	yirmidört
fünfundzwanzig	yirmibeş
sechsendzwanzig	yirmialtı
siebenundzwanzig	yirmiyedi
achtundzwanzig	yirmisekiz
neunundzwanzig	yirmidokuz
dreissig [draysih]	otuz

TEST 8

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — *Ich*. habe einen Vater. 2 — *du*. hast *zwei* Arm. 3 — Wir haben *drei* Freund. 4 — Meine Mutter hat *einen* Bruder. 5 — Unser Lehrer hat kein *eine*. Tochter. 6 — *Der*. Bauer hat zwei Kühe. 7 — *Der*. Junge hat kein *eine*... Familie. 8 — *ihc* habt viele Freunde.

B

A Listesindeki Almanca cümlelerin Türkçe karşılıklarını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

1 — Ich habe einen Apfel.	A — Atların iki kulağı yoktur.
2 — Du hast kein Ei.	× B — Onun kitapları yoktur.
3 — Er hat Bücher.	× C — Bir elmam var.
4 — Er hat keine Bücher.	× D — Babanın bir biraderi var.
5 — Wir haben dreissig Tiere.	× E — Onun kitapları var.
6 — Dein Vater hat einen Bruder.	F — Senin bir yumurtan var.
7 — Der Mann hat keinen Sohn.	× G — Atların iki kulağı vardır.
8 — Die Pferde haben zwei Ohren.	× H — Adamın bir oğlu yoktur.
	× I — Otuz hayvanımız var.
	× K — Senin bir yumurtan yok.

C

A Listesindeki Türkçe cümlelerin Almanca karşılıklarını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

1 — Onun (erkek) dört evi var.	A — Seine Mutter hat eine Schwester.
2 — Bizim bir doktorumuz yok.	× B — Der Lehrer hat eine Tochter.
3 — Öğretmenin bir kızı var.	C — Sie hat vier Häuser.
4 — Onun (dişi) annesinin bir kız kardeşi var.	× D — Ihre Mutter hat eine Schwester.
5 — Onun (dişi) bir biraderi var.	E — Er hat einen Bruder.
6 — Askerin iki oğlu var.	× F — Wir haben keinen Arzt.
7 — Balıkçının çocukları yok.	× G — Er hat vier Häuser.
8 — Arkadaşımın babası yok.	× H — Der Soldat hat zwei Söhne.
	× I — Mein Freund hat keinen Vater.
	× J — Sie hat einen Bruder.
	× K — Der Fischer hat keine Kinder.

Bos bırakılan yerlere hat veya haben koyunuz.

- 1 — Mein Vater *hat* ein Haus 2 — Deine Lehrerin *hat* eine Tochter. 3 —
Der fleissige Mann *hat* ein grosses Feld. 4 — Die Jungen *haben* keine Äpfel.
5 — Er *hat* ein Zimmer. 6 — Ahmet und Ayşe *haben* viele Freunde. 7 —
Wir *haben* keine Freunde. 8 — Der Mann und sein Freund *haben* keine Autos

Test 7'nin yapılmış şekli

- A. 1 — du 2 — ich 3 — du 4 — er 5 — ich 6 — ihr 7 — ihr 8 — er 9 — ich
10 — wir (sie veya Sie)
B. 1 — K 2 — E 3 — G 4 — B 5 — I 6 — C 7 — F 8 — H 9 — J 10 — L
C. 1 — F 2 — A 3 — G 4 — K 5 — L 6 — E 7 — H 8 — J 9 — M 10 — B

F. ich sage	söylüyorum	sage!	söyle!
du sagst	söylüyorsun	sagt!	söyleyin!
er sagt	söylüyor	sagen Sie!	söyleyiniz!
sie sagt	söylüyor		
es sagt	söylüyor		
wir sagen	söylüyoruz		
ihr sagt	söylüyorsunuz		
sie sagen	söylüyorlar		
Sie sagen	söylüyorsunuz		

LEHRSTÜCK SIEBZEHN

EMİR HALİ

Ondördüncü dersimizde bir fiilin nasıl emir haline konulacağını öğrenmiştik. Şimdi daha uzun emirler yapalım.

Zeige den Lehrer!	Öğretmeni göster!
Zeigt den Lehrer!	Öğretmeni gösterin!
Zeigen Sie den Lehrer!	Öğretmeni gösteriniz!
Öffne die Tür!	Kapıyı aç!
Öffnet die Tür!	Kapıyı açın!
Öffnen Sie die Tür!	Kapıyı açınız!

Yukarıdaki örneklerde şu noktaya çok dikkat etmelisiniz: Fiilin emir halinden sonra gelen isim daima i-halindedir. Türkçede de durum aynı olduğundan bu hususu hatırlamak sizin için pek zor olmayacaktır.

Örneğin, «Öğretmeni göster!» derken «öğretmen» ismi Türkçede sonuna bir i alarak i-haline girmiştir. Almandada ise aynı kelimenin karşılığı **Lehrer**'in artikeli **den** yapılarak **der Lehrer** kelimesi i-haline konmuştur.

«Kapıyı aç!» derken «kapı» kelimesi gene i-halindedir. Artikeli **die** ve **das** olan isimler i-halinde hiç değişmedikleri için **die Tür** kelimesi emir halinde de gene **die Tür** olarak kalmıştır.

Schliess das Fenster!

Pencereyi kapa!

Schliesst das Fenster!

Pencereyi kapayın!

Schliessen Sie das Fenster!

Pencereyi kapayınız!

Nimm den Bleistift!

Kalemi al!

Nehmt den Bleistift!

Kalemi alın!

Nehmen Sie den Bleistift!

Kalemi alınız!

Lies das Buch!

Kitabı oku!

Lest das Buch!

Kitabı okuyun!

Lesen Sie das Buch!

Kitabı okuyunuz.

Mach die Übungen!

Çalıştırmaları yap!

Macht die Übungen!

Çalıştırmaları yapın!

Machen Sie die Übungen!

Çalıştırmaları yapınız!

Geh dorthin!

Oraya git!

Geht dorthin!

Oraya gidin!

Gehen Sie dorthin!

Oraya gidiniz!

Komm hierher!

Buraya gel!

Kommt hierher!

Buraya gelin!

Kommen Sie hierher!

Buraya geliniz!

Frage den Lehrer!

Öğretmene sor!

Fragt den Lehrer!

Öğretmene sorun!

Fragen Sie den Lehrer!

Öğretmene sorunuz!

Fragen fiilinden sonra gelen ismin i-halinde olduğunu, ama aynı ismin Türkçede i-halinde değil de e-halinde bulunduğunu gördük. Dillerin yapısından meydana gelen bu fark çok yanlış yapmanıza sebep olabilir. Onun için **FRAGEN FİİLİNDEN SONRA GELEN İSMİN DAİMA İ-HALİNDE BULUNDUĞUNU UNUTMAMALISINIZ. Haben** fiilinde de böyle bir durum vardı.

FİLLER

Şimdiye kadar fiillerin şahıs zamirlerine göre çekimlenmelerini öğrendik. Ama bir cümlenin öznesi şahıs zamiri değil de bir tekil veya çoğul isim, ya da özel isim olabilir. Böyle cümlelerde fiilin hangi şeklinin kullanılacağı çok kolay tespit edilir.

Özne olan isim tekilse cümlede fiilin üçüncü şahısla (**er, sie, es** ile) kullanılan şekli yer alır. Özne çoğulsa fiilin kendisi aynen kullanılır.

Der Lehrer fragt.

Öğretmen soruyor.

Die Lehrer fragen.

Öğretmenler soruyorlar.

Der Schüler antwortet.

Öğrenci cevap veriyor.

Die Schüler antworten.

Öğrenciler cevap veriyorlar.

Ahmet kommt.

Ahmet geliyor.

Ahmet und Ayşe kommen.

Ahmet ve Ayşe geliyorlar.

Der Junge liest.

Çocuk okuyor.

Die Jungen lesen.

Çocuklar okuyorlar.

Sein Vater geht.
Ihre Väter gehen.

Mein Bruder kommt.
Unsere Brüder kommen.

Der Mann sitzt.
Die Männer sitzen.

Hans arbeitet.
Hans und Peter arbeiten.

Dein Bruder schreibt.
Dein Bruder und deine
Schwester schreiben.

Mein Vater trinkt.
Mein Vater und meine Mutter
trinken.

Das Kind zeigt.
Die Kinder zeigen.

Der Arzt fährt.
Die Ärzte fahren.

Der Soldat kommt.
Die Soldaten kommen.

Der Fischer sitzt.
Die Fischer sitzen.

Adnan arbeitet.
Adnan und sein Bruder arbeiten.

Der Bauer nimmt.
Die Bauern nehmen.

Babası gidiyor.
Babaları gidiyorlar.

Biraderim geliyor.
Biraderlerimiz geliyorlar.

Adam oturuyor.
Adamlar oturuyorlar.

Hans çalışıyor.
Hans ve Peter çalışıyorlar.

Biraderin yazıyor.
Biraderin ve kızkardeşin yazıyorlar.

Babam içiyor.
Babam ve annem içiyorlar.

Çocuk gösteriyor.
Çocuklar gösteriyorlar.

Doktor gidiyor.
Doktorlar gidiyorlar.

Asker geliyor.
Askerler geliyorlar.

Balıkçı oturuyor.
Balıkçılar oturuyorlar.

Adnan çalışıyor.
Adnan ve biraderi çalışıyorlar.

Çiftçi alıyor.
Çiftçiler alıyorlar.

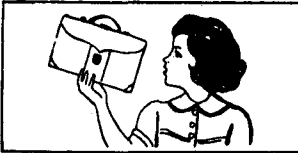
Örneklerde görüldüğü gibi özne bir tek şahıs veya cismi gösteriyorsa fiilin üçüncü şahısla kullanılan şekli, birden fazla şahıs veya cismi gösteriyorsa bununla fiilin kendisi aynen kullanılır.

Özne bazan tek kelime (Ahmet, Adnan), bazan birkaç kelimeden (**der Lehrer, dein Bruder**) meydana gelir. Dikkat edilecek husus, özne ister tek ister birkaç kelime olsun, bu kelime veya kelime grubunun kaç şahıs veya cismi gösterdiğidir.

(Ahmet, **der Lehrer, sein Vater, der Mann**) tek şahıs gösterdiğinden bunlarla, fiilin üçüncü şahsın yanına gelen şekli; (**die Lehrer, Ahmet und Ayşe, die Jungen, Adnan und sein Bruder**) ise birden fazla şahıs gösterdiğinden bunlarla fiilin kendisi kullanılmıştır.

Bütün bunları öğrendikten sonra şimdi de bir özne, fiil ve nesneden meydana gelen tam cümleler kuralım. Aşağıda verdiğimiz örnekleri dikkatle inceleyiniz.

Peter zeigt einen Bleistift.
Peter bir kalemi gösteriyor.

Ayşe zeigt eine Mappe.
Ayşe bir çantayı gösteriyor.

Der Schüler zeigt ein Buch.
Öğrenci bir kitabı gösteriyor.

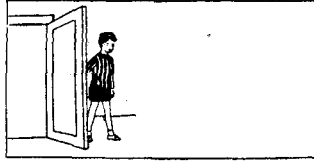

Die Schüler fragen den Lehrer.
Öğrenciler öğretmene soruyorlar.

Sie sehen meinen Vater.
Babamı görüyorsunuz.

Das Kind öffnet die Tür.
Çocuk kapıyı açıyor.

Das Mädchen schliesst das Fenster.
Kız pencereyi kapıyor.

Die Schülerinnen schreiben die Übungen.

Çocuk öğrenciler çalıştırmaları yazıyorlar.

Der Vater und die Mutter lesen ein Buch.

Baba ve anne bir kitabı okuyorlar.

Der Junge nimmt den Apfel.
Çocuk elmayı alıyor

Das Kind öffnet den Mund.
Çocuk ağzını açıyor.

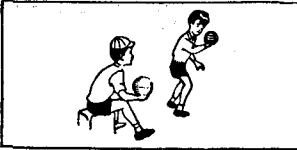
Hasan Bey zeigt den Hund und das Pferd.
Hasan Bey köpeği ve atı gösteriyor.

Wir sehen einen Baum.
Bir ağacı görüyoruz.

Der Mann bringt einen Hund.
Adam bir köpeği getiriyor.

Die Frau schliesst die Augen.
Kadın gözlerini kapatıyor.

Paul und Peter bringen einen Ball.
Paul ve Peter bir topu getiriyorlar.

Die Soldaten kommen hierher.
Askerler buraya geliyorlar.

Die Jungen gehen dorthin.
Çocuklar oraya gidiyorlar.

Der Bauer bringt ein Pferd.
Çiftçi bir atı getiriyor.

Bu örneklerde fiilden sonra gelen isimlerin i-halinde olduklarını gör-
lüntünüz. Bu i-halinde olan isimler Türkçeye her zaman i-halinde olarak çev-
ilmeyebilirler, yani Almanca bir cümlede i-halinde bulunan bir isim aynı
cümlede Türkçesinde i-halinde bulunmayabilir. Cümlelerin Türkçesine ba-
rarak Almancasında ismi i-haline koymamak gibi bir hataya düşebilirsiniz.
Buna karşılık Almancada bazı fiillerden sonra i-hali kullanılmaz.

Bir cümlede fiilden sonra i-halinin kullanılıp kullanılmayacağını «ne-
yi» sorusunu sorarak bulabilirsiniz. Örneğin, **Der Mann bringt einen Hund.**
cümlesini Türkçeye «Adam bir köpeği getiriyor.» olarak çevirdik. Ama
Türkçede böyle bir cümleyi «Adam bir köpek getiriyor.» şeklinde söylemek,
yani «köpeği» kelimesini yalın hale sokarak kullanmak mümkündür. Bu du-
rumda Almancada i-halinin kullanılıp kullanılmayacağını «neyi» sorusuyla
anlarız. «Adam neyi getiriyor?» sorusuna «Adam bir köpeği getiriyor.»
tam olarak cevap vermektedir. Şu halde i-hali doğru olarak kullanılmıştır.
Adamın neyi getirdiğini gösteren isim (yani köpek) i-halinde bulunmalıdır.

Buna karşılık, örneğin «Adam öğretmene cevap veriyor.» cümlesi
«Adam neyi cevap veriyor?» gibi bir soruya tam cevap olmamaktadır. Şu
halde bu cümle içinde hiç i-hali geçmemektedir.

LEHRSTÜCK ACHTZEHN

Öğrenilecek kelimeler

der Ball,..e [bal]	top	der Kaffee,s [kaffe]	kahve
der Brief,e [bri:f]	mektup	das Kleid,er [klayd]	elbise
bringen [bringen]	getirmek	rauchen [rauchen]	içmek (sigara v.s.)
dorthin [dorthin]	oraya	die Rose,n [ro:ze]	gül
hierher [hi:rher]	buraya		

schlafen [şlafen]	uyumak	die Zeitung,en	gazete
die Uhr,en [u:r]	saat	[tsaytung]	
die Vase,n [vaze]	vazo	die Zigarett,e,n	sigara
		[tsigarett,e]	

AÇIKLAMALAR

Türkçede «su, çay vs.» gibi sulu bir maddenin ağız yoluyla alınışını anlatmak için «içmek» fiili kullanılır. Sigara dumanının ciğerlere alınışı da gene «içmek» fiili ile anlatılır.

Türkçede aynı kelime ile anlatılan bu iki hareket Almancada ayrı fiillerle söylenir.

Sıvı bir maddenin içilişini anlatmak için kullandığımız «içmek» fiilinin Almanca karşılığı **trinken**'dir.

Sie trinkt Kaffee.

O kahve içiyor.

Sigara içmek anlamında kullanılan «içmek» fiilinin Almanca karşılığı ise **rauchen**'dir.

Ich rauche eine Zigarett,e.

Bir sigara içiyorum.

Sie rauchen Zigarett,en.

Onlar sigara içiyorlar.

Türkçe bir cümledeki «içmek» fiili Almancaya çevrilirken bu «içmek» ile «su, çay, kahve» gibi bir sıvının alınışı anlatılıyorsa **trinken**, bir «sigara, puro» gibi bir şeyin içilişi anlatılıyorsa **rauchen** kullanılmaktadır.

Herr Frau Fräulein

Herr - bay, **Frau** - bayan (evli), **Fräulein** - bayan (evlenmemiş) anlamındadır.

Türkçede «bay» ve «bayan» kelimeleri isimlerin de önüne getirilir. Almancada bu kelimelerin karşılığı olan **Herr**, **Frau** ve **Fräulein** ise sadece soyadının önünde bulunurlar. Hiçbir zaman ismin önüne konulmazlar. Bunlardan **Fräulein** kelimesi yazılı hitaplarda **Fr.** olarak kısaltılır.

Samimi olunmayan bir şahıstan bahsederken veya kendisine hitap ederken **Herr** (**Frau**, **Fräulein**) kelimeleriyle soyadı söylenir. Samimi olunan şahıslara isimleriyle hitap edilir ve bu durumda **Herr**, (**Frau**, **Fräulein**) kullanılmaz.

Herr Müller ist hier.	Bay Müller buradadır.
Ahmet, komm hierher!	Ahmet, buraya gel!
Frau Müller ist dort.	Bayan (evli) Müller oradadır.
Fräulein Müller ist eine Schülerin.	Bayan (evli olmayan) Müller bir öğrencidir.
Helga ist Herr Müllers Tochter.	Helga Bay Müllerin kızıdır.

EIN WOHNZIMMER

Das ist ein Wohnzimmer. Wir sehen Hasan Beys Familie. Die ganze Familie ist hier.

Hasan Bey sitzt links. Er liest eine Zeitung. Er raucht eine Zigarette. Fatma Hanım steht rechts. Sie liest auch eine Zeitung. Sie raucht keine Zigarette. Sie trinkt Kaffee. Sie hat ein rotes Kleid. Hasan Bey trinkt auch Kaffee.

Ahmet steht. Er hat ein grosses Buch. Er liest das Buch. Zeynep sitzt. Sie schreibt einen Brief. Zeynep ist ein schönes Mädchen. Pamuk ist Zeyneps Katze. Sie schläft.

Das ist eine Uhr. Wir sehen dort eine Vase und Blumen. Das sind Rosen.

BİR OTURMA ODASI

Bu bir oturma odasıdır. Hasan Beyin ailesini görüyoruz. Bütün aile buradadır.

Hasan Bey solda oturuyor. O bir gazete okuyor. Bir sigara içiyor. Fatma Hanım sağda duruyor. O da bir gazete okuyor. O bir sigara içmiyor. Kahve içiyor. Kırmızı bir elbisesi var. Hasan Bey de kahve içiyor.

Ahmet ayakta duruyor. Büyük bir kitabı var. O kitabı okuyor. Zeynep oturuyor. O bir mektup yazıyor. Zeynep güzel bir kızdır. Pamuk Zeynepin kedisidir. O uyuyor.

Bu bir saattir. Orada bir vazo ve çiçekler görüyoruz. Bunlar güllerdir.

OLUMSUZ EMİRLER ve CÜMLELER

Schliess die Tür!

Kapıyı kapa!

Schliess die Tür nicht!

Kapıyı kapama!

Schliesst die Tür!

Kapıyı kapayın!

Schliesst die Tür nicht!

Kapıyı kapamayın!

Schliessen Sie die Tür!

Kapıyı kapayınız!

Schliessen Sie die Tür nicht!

Kapıyı kapamayınız!

Bringe den Stuhl!

Sandalyeyi getir!

Bringe den Stuhl nicht!

Sandalyeyi getirme!

Bringt den Stuhl!

Sandalyeyi getirin!

Bringt den Stuhl nicht!

Sandalyeyi getirmeyin!

Bringen Sie den Stuhl!

Sandalyeyi getiriniz!

Bringen Sie den Stuhl nicht!

Sandalyeyi getirmeyiniz!

Mach die Übungen nicht!

Çalıştırmaları yapma!

Macht die Übungen nicht!

Çalıştırmaları yapmayın!

Machen Sie die Übungen nicht!

Çalıştırmaları yapmayınız!

Lies die Zeitung nicht!

Gazeteyi okuma!

Lest die Zeitung nicht!

Gazeteyi okumayın!

Lesen Sie die Zeitung nicht!

Gazeteyi okumayınız!

Nimm den Bleistift nicht!

Kalemi alma!

Nehmt den Bleistift nicht!

Kalemi almayın!

Nehmen Sie den Bleistift nicht!

Kalemi almayınız!

Gördüğümüz emirlerde **ein, eine** ve **einen** geçmediği için bunlar **nicht** ile olumsuz yapılmışlardır. Bu çeşit emirlerde **nicht**'in yeri i-halinde bulunan isimden sonradır.

İçinde **ein, eine** ve **einen** geçen emirler ise bunları **kein, keine** ve **keinen** seklene sokmakla olumsuz yapılırlar. Bu çeşit olumsuz yapmayı üçüncü dersimizde de öğrenmiştik. Şimdi örnekler görelim.

Lies eine Zeitung!
Lies keine Zeitung!

Bir gazete oku!
Bir gazete okuma!

Lest eine Zeitung!
Lest keine Zeitung!

Bir gazete okuyun!
Bir gazete okumayın!

Lesen Sie eine Zeitung!
Lesen Sie keine Zeitung!

Bir gazete okuyunuz!
Bir gazete okumayınız!

Nimm einen Apfel!
Nimm keinen Apfel!

Bir elma al!
Bir elma alma!

Nehmt einen Apfel!
Nehmt keinen Apfel!

Bir elma alın!
Bir elma almayın!

Nehmen Sie einen Apfel!
Nehmen Sie keinen Apfel!

Bir elma alınız!
Bir elma almayınız!

Öffne ein Fenster!
Öffne kein Fenster!

Bir pencere aç!
Bir pencere açma!

Öffnet ein Fenster!
Öffnet kein Fenster!

Bir pencere açın!
Bir pencere açmayın!

Öffnen Sie ein Fenster!
Öffnen Sie kein Fenster !

Bir pencere açınız!
Bir pencere açmayınız!

Schreib keinen Brief!

Bir mektup yazma!

Schreibt keinen Brief!

Bir mektup yazmayın!

Schreiben Sie keinen Brief!

Bir mektup yazmayınız!

Şimdi de olumsuz hale konmuş cümleler görelim.

Das Kind zeigt einen Apfel.
Das Kind zeigt keinen Apfel.

Çocuk bir elmayı gösteriyor.
Çocuk bir elmayı göstermiyor.

Ahmet zeigt eine Mappe.
Ahmet zeigt keine Mappe.

Ahmet bir çantayı gösteriyor.
Ahmet bir çantayı göstermiyor.

Der Lehrer zeigt ein Buch.
Der Lehrer zeigt kein Buch.

Öğretmen bir kitabı gösteriyor.
Öğretmen bir kitabı göstermiyor.

Die Schüler fragen den Lehrer.
Die Schüler fragen den Lehrer nicht.

Öğrenciler öğretmene soruyorlar.
Öğrenciler öğretmene sormuyorlar.

Das Kind öffnet die Tür.
Das Kind öffnet die Tür nicht.

Çocuk kapıyı açıyor.
Çocuk kapıyı açmıyor.

Wir sehen einen Baum.
Wir sehen keinen Baum.

Bir ağacı görüyoruz.
Bir ağacı görmüyoruz.

Ich schliesse das Fenster.
Ich schliesse das Fenster nicht.

Pencereyi kapıyorum.
Pencereyi kapamıyorum.

Der Mann bringt ein Buch.
Der Mann bringt kein Buch.

Adam bir kitabı getiriyor.
Adam bir kitabı getirmiyor.

Der Junge öffnet die Augen.
Der Junge öffnet die Augen nicht.

Çocuk gözlerini açıyor.
Çocuk gözlerini açmıyor.

Yukarıdaki cümleler de aynı emir halleri gibi olumsuz yapılmışlardır. İçinde **eine, ein** veya **einen** bulunan cümleler bu kelimeleri **keine, kein** veya **keinen** gekline sokarak olumsuz yapılmışlardır. İçinde **eine, ein, einen** olmayan cümleler ise **nicht** ile olumsuz yapılırlar. **Nicht**'in yeri i-halindeki isimden sonradır.

SORU CÜMLELERİ

Bu son derslerimizde öğrendiğimiz fiillerle yapılan cümleleri soru haline getirmek çok basittir. Fiilin cümlenin başına getirilmesiyle bu çeşit cümleler soru haline konmuş olur. Cümlede başka hiçbir şey değişmez.

Die Schüler schreiben die Übungen. Öğrenciler çalışmalarını yazıyorlar.
Schreiben die Schüler die Übungen? Öğrenciler çalışmalarını yazıyorlar mı?

Der Vater liest ein Buch. Baba bir kitabı okuyor.
Liest der Vater ein Buch? Baba bir kitabı okuyor mu?

Ahmet öffnet die Tür. Ahmet kapıyı açıyor.
Öffnet Ahmet die Tür? Ahmet kapıyı açıyor mu?

Der Arzt hat ein Auto. Doktorun bir otomobili var.
Hat der Arzt ein Auto? Doktorun bir otomobili var mı?

Ich habe einen Apfel. Bir elmam var.
Habe ich einen Apfel? Bir elmam var mı?

Wir nehmen den Bleistift. Kalemli alıyoruz.
Nehmen wir den Bleistift? Kalemli alıyor muyuz?

Ahmet und Ayşe zeigen den Hund. Ahmet ve Ayşe köpeği gösteriyorlar.
Zeigen Ahmet und Ayşe den Hund? Ahmet ve Ayşe köpeği gösteriyorlar mı?

Ihr seht einen Vogel. Bir kuşu görüyorsunuz.
Seht ihr einen Vogel? Bir kuşu görüyor musunuz?

Mein Vater hat einen Bruder. Babamın bir biraderi var.
Hat mein Vater einen Bruder? Babamın bir biraderi var mı?

Peter bringt einen Ball. Peter bir top getiriyor.
Bringt Peter einen Ball? Peter bir top getiriyor mu?

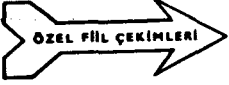
Du schläfst. Uyuyorsun.
Schläfst du? Uyuyor musun?

**Die Schüler machen die Übungen.
Machen die Schüler die Übungen?**

Öğrenciler çalıştırmaları yapıyorlar.
Öğrenciler çalıştırmaları yapıyorlar
mı?

**Der Bauer bringt eine Kuh.
Bringt der Bauer eine Kuh?**

Çiftçi bir ineği getiriyor.
Çiftçi bir ineği getiriyor mu?

**ich schlafe
du schläfst
er schläft
sie schläft
es schläft
wir schlafen
ihr schlaft
sie schlafen
Sie schlafen**

**uyuyorum
uyuyorsun
uyuyor
uyuyor
uyuyor
uyuyoruz
uyuyorsunuz
uyuyorlar
uyuyorsunuz**

Emir hali genel kurala göre normal olarak teğ-
kil edilir.

TEST 9

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Zeige ~~den~~ Apfel! 2 — Der Vater schliesst ~~das~~ Fenster. 3 — Öffnet ~~die~~ Tür! 4 — Lest ~~das~~ Buch! 5 — ~~Die~~ Lehrer fragen. 6 — Peter zeigt ~~einen~~ Bleistift. 7 — Ahmet und Fatma schreiben ~~ein~~ Brief. 8 — Paul ~~und~~ Peter bringen ~~den~~ Ball nicht.

B

B listesinden A listesindeki Almanca cümlelerin Türkçe karşılıklarını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

- 1 — Der Vater bringt ein Buch. A — Topu getir!
2 — Der Fischer macht ein Boot. B — O çalıştırmaları yapıyor.
3 — Meine Schwester schreibt einen Brief. C — Balıkçı bir sandal yapıyor.
4 — Die Mutter bringt einen Hut. D — Kahve içmeyiniz!
5 — Sie macht die Übungen. E — Baba bir kitap getiriyor.
6 — Bringt den Ball! F — Kitap okumayın!
7 — Lies kein Buch! G — Anne bir şapka getiriyor.
8 — Trinken Sie kein Kaffee! H — Topu getirin!
 I — Kızkardeşim bir mektup yazıyor.
 J — Kitap okuma!

C

B listesinden A listesindeki Türkçe cümlelerin Almanca karşılıklarını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

- 1 — Pencereyi ve kapıyı açıyoruz. A — Arbeitet der Schüler viel?
2 — Çocuklar elmaları alıyorlar. B — Ihr habt keine Vase.
3 — Kadın gülü gösteriyor. C — Ihr schlaft viel.
4 — Sizin bir vazunuz yok. D — Der Fischer raucht eine Zigarette.
5 — Annem kapıları kapatıyor mu? E — Wir öffnen das Fenster und die Tür.
6 — Çok uyuyorsun F — Arbeiten die Schüler viel?
7 — Balıkçı bir sigara içiyor. G — Die Kinder nehmen die Äpfel.
8 — Öğrenciler çok çalışıyorlar mı? H — Du schläfst viel.
 I — Schliesst meine Mutter die Türen?
 J — Die Frau zeigt die Rose.

D

Aşağıda her cümlenin altında gördüğünüz dört şıktan hangisinin ait olduğu cümlenin olumsuz şekli olduğunu bulunuz.

1 — Das kleine Kind liest die Zeitung.

a — Das kleine Kind liest keine Zeitung. b — Das kleine Kind liest nicht die Zeitung. c — Das kleine Kind liest die Zeitung nicht. d — Hiçbiri

2 — Meine Tochter schreibt einen Brief.

a — Meine Tochter schreibt einen Brief nicht. b — Meine Tochter schreibt den Brief nicht. c — Meine Tochter nicht schreibt einen Brief. d — Meine Tochter schreibt keinen Brief.

3 — Sein Bruder nimmt den Ball.

a — Sein Bruder nimmt den Ball nicht. b — Sein Bruder nimmt keinen Ball. c — Sein Bruder nimmt nicht den Ball d — Hiçbiri

4 — Die Kinder bringen einen Hund.

a — Die Kinder bringen einen Hund nicht. b — Die Kinder bringen keinen Hund. c — Die Kinder bringen den Hund nicht. d — Hiçbiri

F

Stehen fiilini çekimleyin ve emir hallerini teşkil ediniz. Bunların Türkçe karşılıklarını yazmayınız.

Test 8'in yapılmış şekli

- A. 1 — ich 2 — du, einen (keinen) 3 — einen (keinen) 4 — einen (keinen)
5 — e 6 — der 7 — der, e 8 — ihr
- B. 1 — C 2 — K 3 — E 4 — B 5 — İ 6 — D 7 — H 8 — G
- C. 1 — G 2 — F 3 — B 4 — D 5 — J 6 — H 7 — K 8 — İ
- E. 1 — hat 2 — hat 3 — hat 4 — haben 5 — hat 6 — haben 7 — haben
8 — haben

LEHRSTÜCK NEUNZEHN

Öğrenilecek kelimeler

der Dienstag [di:nstag]	salı	der Montag [montag]	pazartesi
der Donnerstag [donnerstag]	perşembe	rufen [ru:fen]	çağırma
der Freitag [fraytag]	cuma	der Samstag [zamstag]	cumartesi
heute [hoyte]	bugün	der Sonnabend [zonabend]	cumartesi
der Mittwoch [mitvoh]	çarşamba	der Sonntag [zontag]	pazar
		der Tag,e [tag]	gün

İ-HALİ

Bu dersimizde önce mülkiyet sıfatlarının i-halini öğreneceğiz.

Sadece **der** artikelinin i-halinde bir değişikliğe uğradığını, öbür artikellerin aynı kaldıklarını biliyoruz. Şu halde mülkiyet sıfatlarının i-halini öğrenirken yalnız **der** artikeli alan isimlerin önündeki mülkiyet sıfatlarını incelemek yeter. Artikeli **das** ve **die** olan isimlerin önünde kullanılan mülkiyet sıfatları, i-halinde de bir değişikliğe uğramazlar, aynı kalırlar. Bunlar hem yalın halde hem de i-halindedirler.

Artikeli **der** olan isimlerin ne şekilde i-haline sokulduklarını kısaca tekrarlayalım.

der DEN
ein EINEN

Örnek:

der Bruder	— den Bruder
birader	— biraderi
ein Bruder	— einen Bruder
bir birader	— bir biraderi

Artikeli **der** olan isimlerin önünde kullanılan mülkiyet sıfatları şu şekildedir:

mein	benim
dein	senin
sein	onun
ihr	onun
sein	onun
unser	bizim
euer	sizin
ihr	onların
Ihr	Sizin

Bunlar sonlarına bir (en) eklenerek i-haline sokulurlar. Şimdi örnekler görelim.

yalın hal

i-hali

mein Bleistift
kalemim

meinen Bleistift
kalemimi

mein Apfel
elmam

meinen Apfel
elmamı

dein Hut
şapkan

deinen Hut
şapkanı

dein Stuhl
sandalyen

deinen Stuhl
sandalyeni

sein Tisch
masası

seinen Tisch
masasını

sein Hund
köpeği

seinen Hund
köpeğini

ihr Vater babası	ihren Vater babasını
ihr Bruder biraderi	ihren Bruder biraderini
sein Vogel kuşu	seinen Vogel kuşunu
sein Zug treni	seinen Zug trenini
unser Arzt doktorumuz	unseren Arzt doktorumuzu
unser Fischer balıkçımız	unseren Fischer balıkçımızı
euer Laden dükkanınız	euren Laden dükkanınızı
euer Vater babanız	euren Vater babanızı
ihr Freund onların arkadaşı	ihren Freund onların arkadaşını
ihr Lehrer onların öğretmeni	ihren Lehrer onların öğretmenini
Ihr Schüler öğrenciniz	Ihren Schüler öğrencinizi
Ihr Sohn oğlunuz	Ihren Sohn oğlunuzu

Artikeli der olan isimlerin önündeki bütün mülkiyet sıfatları sonlarına -en takısı eklenerek i-haline sokulurlar. Yalnız bunlardan euer'in sonuna en eklenince bir e düşer ve kelime euren şekline girer.

Çoğulda bütün isimlerin artikellerinin die olduğunu ve çoğul bir ismin önüne bu sebepten artikeli die olan isimlerin önünde kullanılan mülkiyet sıfatlarının geldiğini biliyoruz. (onbirinci derse bakınız)

Çoğul isimler i-halinde de aynı kaldıklarına göre çoğul isimlerin önünde bulunan mülkiyet sıfatları da i-halinde hiçbir değişikliğe uğramazlar, aynı yalın haldeki gibi kalırlar.

Şimdi de **dieser**, **diese**, **dieses** ve **jener**, **jene**, **jenes** kelimelerinin ne şekilde i-haline sokulduklarını görelim.

I-halinde sadece **der** artikeli değiştiğine göre bunların artikeli **der** olan isimlerin önüne gelen şekillerini, yani **dieser** ve **jener**'i incelemek yeter.

Dieser ve **jener**'i i-haline sokmak için bunları **diesen** ve **jenen** şekline getirmek gerekir.

Das ve **die** artikelleri i-halinde değişmedikleri için **diese**, **dieses** ve **jene**, **jenes** de i-halinde değişmezler, aynı kalırlar.

dieser Mann
bu adam

diesen Mann
bu adamı

jener Mann
şu adam

jenen Mann
şu adamı

dieser Hügel
bu tepe

diesen Hügel
bu tepeyi

jener Hügel
şu tepe

jenen Hügel
şu tepeyi

dieser Hund
bu köpek

diesen Hund
bu köpeği

jener Hund
şu köpek

jenen Hund
şu köpeği

dieser Baum
bu ağaç

diesen Baum
bu ağacı

jener Baum
şu ağaç

jenen Baum
şu ağacı

dieser Fischer
bu balıkçı

diesen Fischer
bu balıkçıyı

jener Fischer
şu balıkçı

jenen Fischer
şu balıkçıyı

Türkçede **welcher**, **welche**, **welches** kelimelerinin «hangi» anlamına geldiğini biliyoruz. Ötüne geldikleri ismin artikeline göre bunlardan bir tanesi kullanılıyordu.

Bunları i-haline sokmak istersek **welcher**'i **welchen** şekline sokarız. **Welche** ve **welches** ise i-halinde değişmez, aynı kalırlar. Örnekleri inceleyiniz:

welcher Schüler?
hangi öğrenci?

welchen Schüler?
hangi öğrenciyi?

welcher Tisch?
hangi masa?

welchen Tisch?
hangi masayı?

welcher Vater?
hangi baba?

welchen Vater?
hangi babayı?

welcher Arzt?
hangi doktor?

welchen Arzt?
hangi doktoru?

welcher Mann?
hangi adam?

welchen Mann?
hangi adamı?

Welche ve **welches** i-halinde aynı kaldıkları için bunlara örnek verilmemiştir.

Bütün bu öğrendiklerimizi cümleler içinde kullanarak, bunların uygulamasını yapalım.

Ich frage meinen Lehrer.

Öğretmenime soruyorum.

Du fragst deinen Lehrer.

Öğretmenine soruyorsun.

Er liest sein Buch.

Kitabını okuyor.

Wir sehen euren Vater.

Babanızı görüyoruz.

Der Junge zeigt seinen Bruder.

Çocuk biraderini gösteriyor.

Die Mutter ruft ihr Kind.

Anne çocuğunu çağırıyor.

Der fleissige Schüler schreibt meinen Brief.	Çalışkan öğrenci mektubumu yazıyor.
Die Schülerin schreibt ihre Übungen.	Öğrenci çalışmalarını yazıyor.
Sehen Sie diesen Mann?	Bu adamı görüyor musunuz?
Öffne jenes Fenster!	Şu pencereyi aç!
Schliesst diese Tür!	Bu kapıyı kapayın!
Der Bauer ruft seinen Hund.	Çiftçi köpeğini çağırıyor.
Welchen Baum zeigt der Junge?	Çocuk hangi ağacı gösteriyor?
Welchen Ball nimmt das Kind?	Çocuk hangi topu alıyor?
Welchen Brief schreibt der Vater?	Baba hangi mektubu yazıyor?
Welche Tür schliesst du?	Hangi kapıyı kapatıyorsun ?
Welches Fenster öffnet die Frau?	Kadın hangi pencereyi açıyor?
Er nimmt jenes Buch.	Şu kitabı alıyor.
Wir nehmen diesen Bleistift.	Bu kalemi alıyoruz.
Lesen Sie Ihre Bücher?	Kitaplarınızı okuyor musunuz?
Der Fischer ruft seine Söhne.	Balıkçı oğullarını çağırıyor.
Er nimmt meine Äpfel.	Elmalarımı alıyor.
Die Schüler zeigen ihre Bücher.	Öğrenciler kitaplarını gösteriyorlar.
Nimm jenen Bleistift!	Şu kalemi al!
Wir sehen euren Bruder nicht.	Biraderinizi görmüyoruz.
Nehmt diesen Stuhl nicht!	Bu sandalyeyi almayın!

DIE TAGE

Montag	Pazartesi
Dienstag	Salı
Mittwoch	Çarşamba
Donnerstag	Perşembe
Freitag	Cuma
Samstag Sonnabend	Cumartesi
Sonntag	Pazar

Samstag ve **Sonnabend** kelimelerinin her ikisi de Cumartesi anlamına gelmektedir. Her ikisi de kullanılabilir.

Almancada günlerin isimleri ekseriya artikelsiz söylenir, ama hepsinin artikelini bilmeniz gerekir. Hepsinin artikeli **der** olduğu için de bu zor bir şey değildir.

Was ist heute?	Bugün nedir?
Heute ist Montag.	Bugün pazartesidir.
Heute is Dienstag.	Bugün salıdır.
Heute ist Mittwoch.	Bugün çarşambadır.
Heute ist Donnerstag.	Bugün perşembedir.
Heute ist nicht Donnerstag , sondern Freitag.	Bugün perşembe değil, cumadır.
Heute ist nicht Freitag, sondern Samstag.	Bugün cuma değil, cumartesidir.
Ist heute Samstag oder Sonntag?	Bugün cumartesi midir yoksa pazar mıdır?
Heute ist Sonntag.	Bugün pazardır.

Aşağıda mülkiyet sıfatlarının i-halini görürsünüz. Bu şemada mülkiyet sıfatlarının hepsi gösterilmemiştir, ama eksik olanlar da aynı şekilde i-haline sokulurlar.

Yalın hal	der mein Sohn	dein Sohn	sein Sohn	unser Sohn
	die meine Frau	deine Frau	seine Frau	unsere Frau
	das mein Kind	dein Kind	sein Kind	unser Kind
İ-hali	den meinen Sohn	deinen Sohn	seinen Sohn	unseren Sohn
	die meine Frau	deine Frau	seine Frau	unsere Frau
	das mein Kind	dein Kind	sein Kind	unser Kind

Bu şema da **dieser, diese, dieses** ile **jener, jene, jenes** ve **welcher, welche, welches**'in i-halinde nasıl değiştiklerini gösteriyor.

Yalın hal	der dieser Mann	jener Mann	welcher Mann
	die diese Tür	jene Tür	welche Tür
	das dieses Haus	jenes Haus	welches Haus
İ-hali	den diesen Mann	jenen Mann	welchen Mann
	die diese Tür	jene Tür	welche Tür
	das dieses Haus	jenes Haus	welches Haus

LEHRSTÜCK ZWANZIG

ÖZET

I

Almancada mülkiyet sıfatları Türkçede olduğu gibi isimlerin önünde bulunurlar. Yalnız önünde buldukları ismin artikkeline göre küçük bir değişikliğe uğrarlar.

der ve das	die	Türkçesi
mein	meine	benim
dein	deine	senin
sein	seine	onun (erkek, der)
ihr	ihre	onun (dişi, die)
sein	seine	onun (das)
unsere	unsere	bizim
euer	eure	sizin
ihr	ihre	onların
Ihr	Ihre	Sizin (nazik hitap)

Çoğul isimlerin önüne ise artikeli **die** olan isimlerle kullanılan mülkiyet sıfatları gelir.

mein Freund — arkadaşım
deine Mutter — annen
seine Söhne — oğulları
ihr Hans — evi
sein Fenster — penceresi

unser Vater — babamız
eure Tiere — hayvanları
ihre Schwester — kızkardeşleri
Ihr Schüler — öğrenciniz

II

Almancada i-hali isimlerin artikellerini değiştirmek suretiyle yapılır. İ-halinde **der**, **die**, **das** artikellerinden sadece **der** değişerek **den** şekline girer. **Die** ve **das** ise değişmeyerek aynı kahr. Aşağıdaki şema i-halinde artikellerin aldıkları durumu göstermektedir:

YALIN HAL				İ-HALİ			
tekil		çoğul		tekil		çoğul	
der	die	das	die	den	die	das	die
ein	eine	ein	—	einen	eine	ein	—
kein	keine	kein	keine	keinen	keine	kein	keine
mein	meine	mein	meine	meinen	meine	mein	meine
dein	deine	dein	deine	deinen	deine	dein	deine
sein	seine	sein	seine	seinen	seine	sein	seine
ihr	ihre	ihr	ihre	ihren	ihre	ihr	ihre
unser	unsere	unser	unsere	unsere	unsere	unser	unsere
dieser	diese	dieses	diese	diesen	diese	dieses	diese
jener	jene	jenes	jene	jenen	jene	jenes	jene
welcher	welche	welches	welche	welchen	welche	welches	welche

Bu şemada da gene i-halinde sadece **der** artikelinin ve bununla ilgili kelimelerin değişikliklerini görüyoruz. Bu değişme de genellikle sonuna bir **-en** takısı almak suretiyle oluyor.

Yukarıdaki şemada mülkiyet sıfatlarının hepsi verilmemiştir.

Bazı isimler i-halinde özel bir durum gösterirler:

Artikeli **der** olan ve çoğulda sonlarına **-n** veya **-en** eklenen isimler i-haline sokulurken artikelleri kurala göre **den** olduktan başka sonlarına çoğulda aldıkları takılar, yani **-n** veya **-en** getirilir.

Bu derse kadar böyle özel bir durum gösteren üç isim verildi: **der Junge,n**, **der Soldat,en**, **der Bauer,n**

der Junge erkek çocuk	die Jungen erkek çocuklar	den Jungen erkek çocuğu
der Soldat asker	die Soldaten askerler	den Soldaten askeri
der Bauer çiftçi	die Bauern çiftçiler	den Bauern çiftçiyi

Yukarıda isimlerin tekil şekillerinin yanında ayrıyeten, i-hallerinin yapılışı daha iyi anlaşılması için çoğulları da verilmiştir.

der Junge	—	(erkek) çocuk
den Jungen	—	çocuğu
einen Jungen	—	bir çocuğu
keinen Jungen	—	bir çocuğu değil
meinen Jungen	—	çocuğumu
deinen Jungen	—	çocuğunu
seinen Jungen	—	onun çocuğunu
unsereen Jungen	—	çocuğumuzu
diesen Jungen	—	bu çocuğu
jenen Jungen	—	şu çocuğu
welchen Jungen	—	hangi çocuğu

III

Fiiller köklerine, şahıslara göre değişen bazı takılar eklenerek çekimlenirler.

Şahıslar	Takılar
ich	—E
du	—ST
er	—T
sie	—T
es	—T
wir	—EN
ihr	—T
sie	—EN
Sie	—EN

ich ruf-e	çağır-ıyorum
du ruf-st	çağır-ıyorsun
er ruf-t	çağır-ıyor
sie ruf-t	çağır-ıyor
es ruf-t	çağır-ıyor
wir ruf-en	çağır-ıyoruz
ihr ruf-t	çağır-ıyorsunuz
sie ruf-en	çağır-ıyorlar
Sie ruf-en	çağır-ıyorsunuz

IV

Almancada emir hali üç şekilden meydana gelmektedir. Bunlardan birincisi fiilin sonundaki **n** harfini kaldırmak suretiyle yapılır. İkincisi fiilin **ihr** ile kullanılan şeklinin aynısıdır. Üçüncüsü ise fiilin kendisinden ve **Sie** kelimesinden meydana gelir. Her emirin sonuna bir ünlem işareti konur.

rufen	çağırmaq
rufe!	çağır!
ruft!	çağırın
rufen Sie!	çağırınız!

Bazan ilk şeklin sonundaki **e** harfi de kalkar ve yalnız fiilin kökü kullanılır. İkinci ve üçüncü şekiller aynı kalır.

kommen	gelmek
komm!	gel!
kommt!	gelin!
kommen Sie!	geliniz!

V

Çok önemli bir fiil olan **haben** çekimlenirken özel bir durum gösterir:

ich	habe
du	hast
er	hat
sie	hat
es	hat
wir	haben
ihr	habt
sie	haben
Sie	haben

Bu fiilden sonra gelen, yani sahip olunan şeyi gösteren isim daima i-halinde bulunur.

HABEN + İ-HALİ

Haben'in Türkçesi «sahip olmak» olduğu halde Türkçeye genellikle «...var» ve olumsuz kullanılmış şekli de «...yok» olarak çevrilir.

Ich habe einen Bruder.
Ich habe keinen Bruder.
Wir haben ein Haus.
Die Schüler haben Bücher.
Der Arzt hat kein Auto.
Der Bauer hat Pferde.
Mein Vater und meine Mutter haben ein Boot.
Ahmet hat eine Schwester.

Bir biraderim var.
Bir biraderim yok.
Bir evimiz var .
Öğrencilerin kitapları var.
Doktorun bir otomobili yok.
Çiftçinin atları var.
Babamın ve annemin bir sandalı var.
Ahmedin bir kızkardeşi var.

IV

İçinde **ein**, **eine** veya **einen** bulunan cümleler, bunları **kein**, **keine** veya **keinen** yaparak olumsuz hale getirilirler.

Cümlede **ein**, **eine** veya **einen** yoksa olumsuz yapmak için **nicht** kullanılır. İçinde i-halinde bir isim bulunan bir cümlede **nicht**'in yeri bu i-halinde bulunan isimden sonradır.

Ich öffne die Tür.
Ich öffne die Tür NICHT.
Ich zeige den Apfel.
Ich zeige den Apfel NICHT.

Kapıyı açıyorum.
Kapıyı açmıyorum.
Elmayı gösteriyorum.
Elmayı göstermiyorum.

Buna karşılık:

Er liest ein Buch.
Er liest KEIN Buch.

Bir kitap okuyor.
Bir kitap okumuyor.

Emir halleri de aynı şekilde olumsuz yapılırlar.

Lest eine Zeitung!
Lest KEINE Zeitung!

Bir gazete okuyun!
Bir gazete okumayın!

Schreiben Sie einen Brief!
Schreiben Sie KEINEN Brief!

Bir mektup yazınız!
Bir mektup yazmayınız!

Öffne die Tür!
Öffne die Tür NICHT!

Kapıyı aç!
Kapıyı açma!

Zeigt das Buch!
Zeigt das Buch NICHT!

Kitabı gösterin!
Kitabı göstermeyin!

İçinde mülkiyet sıfatları, **dieser, diese, dieses** veya **jener, jene, jenes** kelimeleri bulunan cümleler ve emirler de gene **nicht** ile olumsuz hale getirilirler.

Nicht bu kelimelerin yanında bulunan isimden sonra gelir.

Ich lese sein Buch.
Ich lese sein Buch NICHT.

Onun kitabını okuyorum.
Onun kitabını okumuyorum.

Er nimmt meinen Apfel.
Er nimmt meinen Apfel NICHT.

Elmamı alıyor.
Elmamı almıyor.

Der Schüler macht diese Übung.
Der Schüler macht diese Übung NICHT.

Öğrenci bu çalıştırmayı yapıyor.
Öğrenci bu çalıştırmayı yapmıyor.

Rufe jenen Jungen!
Rufe jenen Jungen NICHT!

Şu çocuğu çağır!
Şu çocuğu çağırma!

Sie zeigt diesen Apfel.
Sie zeigt diesen Apfel NICHT.

Bu elmayı gösteriyor.
Bu elmayı göstermiyor.

Sie rufen diese Jungen.
Sie rufen diese Jungen NICHT.

Bu çocukları çağırıyorlar.
Bu çocukları çağırıyorlar.

Nehmt diesen Ball!

Bu topu alın!

Nehmt diesen Ball NICHT!

Bu topu almayın!

Die Frau schliesst jenes Fenster.

Kadın şu pencereyi kapıyor.

Die Frau schliesst jenes Fenster NICHT.

Kadın şu pencereyi kapamıyor.

Wir schreiben unsere Übungen.

Çalıştırmalarımızı yazıyoruz.

Wir schreiben unsere Übungen NICHT.

Çalıştırmalarımızı yazmıyoruz.

Die Schüler fragen jenen Lehrer.

Öğrenciler şu öğretmene soruyorlar.

Die Schüler fragen jenen Lehrer NICHT.

Öğrenciler şu öğretmene sormuyorlar.

Nicht kelimesinin «değil» anlamına geldiğini biliyoruz. Ama yukarıdaki olumsuz cümleler ve emirlerin Türkçelerinde «değil» geçmemektedir. Almanca cümleler **nicht** eklenerek olumsuz yapıldıkları halde bunların Türkçe karşılıklarında bu eklenen kelime bulunmamakta, sadece cümlenin fiilinin köküne ses uyumuna göre değişen *me, ma, mi, mı* veya *mu* gibi bir **takı** eklenmektedir. (oku-mu-yorum, yap-mı-yor, çağır-ma, göster-miyor, al-ma, sor-muyorlar).

VII

Cümlenin içindeki fiil başa getirilirse o cümle soru haline konmuş olur.

Wir lesen unsere Bücher.

Kitaplarımızı okuyoruz.

Lesen wir unsere Bücher?

Kitaplarımızı okuyor muyuz?

Du öffnest das Fenster nicht.

Pencereyi açmıyorsun.

Öffnest du das Fenster nicht?

Pencereyi açmıyor musun?

Die Mutter ruft ihren Sohn.

Anne oğlunu çağırıyor.

Ruft die Mutter ihren Sohn?

Anne oğlunu çağırıyor mu?

Die Kinder nehmen die Äpfel.

Çocuklar elmaları alıyorlar.

Nehmen die Kinder die Äpfel?

Çocuklar elmaları alıyorlar mı?

Mein Bruder hat ein Auto.

Biraderimin bir otomobili var.

Hat mein Bruder ein Auto?

Biraderimin bir otomobili var mı?

TEST 10

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Wir zeigen ein ~~en~~ Soldaten(!). 2 — Welche ~~n~~ Brief schreibt deine Tochter? 3 — Welche ~~e~~ Übungen arbeiten Sie? 4 — Fragen die Schüler jene ~~n~~ Lehrer? 5 — Lest diese ~~s~~ Buch ~~nicht~~ (olumsuz) 6 — Siehst ~~du~~ meine ~~n~~ Vater? 7 — Wir sehen unser ~~n~~ Vater. 8 — Ahmet zeigt seine ~~n~~ Hund.

B

A listesindeki Almanca cümlelerin B listesinden Türkçe karşılıklarını bulunuz.

A Listesi

- 1 — Die Kinder nehmen unsere Bälle nicht.
2 — Das Mädchen zeigt seinen Bruder.
3 — Ihr seht einen Bauern.
4 — Welche Pferde bringt der Bauer?
5 — Herr Müller, öffnen Sie Ihre Mappe!
6 — Die Mutter fragt: «Lest ihr diese Bücher nicht?»
7 — Wir fragen nicht, sondern wir antworten.
8 — Kommst du heute nicht?
9 — Die Kinder sehen jenen Lehrer nicht.
10 — Bringt der Lehrer dein Buch?

B Listesi

- A — Bugün geliyor musun?
B — Bir çiftçiye görüyorsunuz.
C — Sormuyoruz, bilakis cevap veriyoruz.
D — Bay Müller, çantanızı açıyor musunuz?
E — Bugün gelmiyor musun?
F — Çocuklar toplarımızı almıyorlar.
G — Anne soruyor: «Bu kitapları okumuyor musunuz?»
H — Çocuklar şu öğretmeni görmüyorlar.
I — Kız biraderini gösteriyor.
J — Bay Müller, çantanızı açınız!
K — Çiftçi hangi atları getiriyor?
L — Öğretmen senin kitabını getiriyor mu?

C

A listesindeki Türkçe cümlelerin B listesinden Almanca karşılıklarını bulunuz.

A Listesi

- 1 — Hangi köpeği gösteriyorsun?
2 — Kız şu kitabı açıyor.
3 — Kız öğrenci bu dersi okuyor.
4 — Baba bu kapıları kapamıyor.
5 — Erkek çocuk şu çantayı açıyor.
6 — Öğretmen bu erkek çocuğu görüyor.
7 — Çocuk bu çiftçiye soruyor.
8 — Öğrenci bu pencereyi açmıyor

B Listesi

- A — Der Junge öffnet jene Mappe.
B — Der Lehrer sieht diesen Jungen.
C — Welcher Hund zeigst du?
D — Die Schülerin liest dieses Lehrstück nicht.
E — Öffnet der Schüler nicht dieses Fenster?
F — Das Mädchen öffnet jenes Buch.
G — Welchen Hund zeigst du?
H — Wir schreiben diese Übungen

- 9 — Robert söylüyor: «Anne, bu- ~~X~~I — Der Vater schliesst diese
raya gel!» Türen nicht.
- 10 — Bu çalıştırmaları yazmıyo- ~~X~~K — Robert sagt: «Mutter, komm
ruz, bilakis okuyoruz. hierher!»
- ~~X~~L — Das Kind fragt diesen Bauern.
- ~~X~~M — Öffnet der Schüler dieses
Fenster nicht?

D

Aşağıdaki cümlelerin ve emirlerin altında verilen dört şıktan hangisini-
nin bunların olumsuz şekil olduğunu bulunuz

1 — Hans, bringe dein Buch!

a — Hans, bringe kein Buch! b — Hans, bringe nicht dein Buch! c — ~~X~~Hans,
bringe dein Buch nicht! d — Hans, bringe das Buch nicht!

2 — Die Mutter bringt eine Vase.

a — Die Mutter bringt nicht eine Vase. b — Die Mutter bringt eine Vase
nicht. c — Die Mutter bringt nicht die Vase. d ~~X~~ — Die Mutter bringt keine
Vase.

3 — Die Frau schliesst jene Bücher.

a — Die Frau schliesst nicht jene Bücher. b — ~~X~~Die Frau schliesst jene
Bücher nicht. c — Die Frau schliesst die Bücher nicht. d — Hiçbiri.

4 — Nimmst du diesen Bleistift?

a — Nimmst du keinen Bleistift? b — Nimmst du nicht diesen Bleistift?
c — Nimmst du diesen nicht Bleistift? d ~~X~~ — Nimmst du diesen Bleistift
nicht?

E

Aşağıdaki isimler i-haline kondukları takdirde boş bırakılan yerlere
hangi takıların geleceğini bulunuz.

1 — dies~~e~~n Mann 2 — welche~~n~~ Ball 3 — jen~~e~~ Vasen 4 — welche~~n~~ Bauer~~n~~
5 — dies~~e~~; Ei 6 — ihr~~e~~n Freund 7 — welche~~n~~ Buch 8 — jen~~e~~n Junge~~n~~ 9 —
unser~~e~~n Soldat~~e~~n 10 — dies~~e~~ Jungen (çoğul)

Test 9'un yapılmış şekli

- A. 1 — den 2 — das 3 — die 4 — das 5 — die 6 — den (einen, keinen)
7 — en, einen (keinen) 8 — und, en, den
- B. 1 — E 2 — C 3 — I 4 — G 5 — B 6 — H 7 — J 8 — D
- C. 1 — E 2 — G 3 — J 4 — B 5 — I 6 — H 7 — D 8 — F
- D. 1 — c 2 — d 3 — a 4 — b

- F. ich stehe ihr steht steh(e)!
- du stehst sie stehen steht!
- er, sie, es steht Sie stehen stehen Sie!

LEHRSTÜCK EINUNDZWANZIG

E-HALİ

E-hali de i-hali gibi isimlerin artikellerini değiştirmek suretiyle yapılır.

Der ve das artikelleri e-halinde dem şekline girer. İsimde ise hiçbir değişiklik olmaz, aynı kalır.

der Lehrer
öğretmen

dem Lehrer
öğretmene

der Mann
adam

dem Mann
adama

der Vater
baba

dem Vater
babaya

der Arzt
doktor

dem Arzt
doktora

der Fischer
balıkçı

dem Fischer
balıkçıya

der Schüler
öğrenci

dem Schüler
öğrenciye

der Hund
köpek

dem Hund
köpeğe

das Mädchen kız	dem Mädchen kıza
das Pferd at	dem Pferd ata
das Kind çocuk	dem Kind çocuğa
das Bild resim	dem Bild resme
das Fenster pencere	dem Fenster pencereye
das Auto otomobil	dem Auto otomobile

E-halinde die artikeli der şeklini alır.

die Mutter anne	der Mutter anneye
die Schwester kızkardeş	der Schwester kızkardeşe
die Frau kadın	der Frau kadına
die Schülerin kız öğrenci	der Schülerin kız öğrenciye
die Katze kedi	der Katze kediye
die Lehrerin öğretmen	der Lehrerin öğretmene

I-halinde sadece der artikeli değişiyordu. E-halinde ise gördüğünüz gibi üç artikel de değişmektedir.

Çoğul isimlerin önünde **die** artikelinin bulunduğunu biliyoruz. E-halinde bu **den** şeklini alır. İsmi sonuna da **-n** veya **-en** takısı eklenir.

die Familien aileler	den Familien ailelere
die Freunde arkadaşlar	den Freunden arkadaşlara
die Mädchen kızlar	den Mädchen kızlara
die Ärzte doktorlar	den Ärzten doktorlara
die Bauern çiftçiler	den Bauern çiftçilere
die Kinder çocuklar	den Kindern çocuklara
die Töchter kız evlâtlar	den Töchtern kız evlâtlara
die Männer adamlar	den Männern adamlara
die Pferde atlar	den Pferden atlara

Yukarıdaki çoğul isimlerin bazılarının (**n**) ile bittiğini görüyoruz. (**die Familien, die Mädchen, die Bauern**). Bu çeşit isimler e-halinde sonlarına **-n** (**-en**) takısı almazlar. İsmi çoğul şekli aynen kullanılır, sadece artikeli değişir.

Artikeli **der** olan ve çoğulda sonlarına bir **-n** veya **-en** takısı gelen isimlerin i-halinde özel bir durum gösterdiklerini öğrenmiştik. Bunların artikeli tekilde **den** şekline konuyor ve sonlarına da çoğulda aldıkları **-n** veya **-en** takısı geliyordu.

Bu çeşit isimler e-halinde de özel bir durum gösterirler. Bunların artikelleri **dem** şekline sokulduktan başka sonlarına bir de çoğulda aldıkları takı, yani **n** veya **-en** eklenir. Böyle isimlerin çoğullarını e-haline sokarken sonlarına bir **-n** veya **-en** daha eklenmez. Derslerimizde şimdiye kadar böyle özel durum gösteren üç isim öğrendik: **der Junge,n** - **der Soldat,en** - **der Bauer,n**.

der Junge çocuk	dem Jungen çocuğa
der Soldat asker	dem Soldaten askere
der Bauer çiftçi	dem Bauern çiftçiye

Bunların çoğulları ise şu şekilde e-haline konur:

die Jungen çocuklar	den Jungen çocuklara
die Soldaten askerler	den Soldaten askerlere
die Bauern çiftçiler	den Bauern çiftçilere

Artikeli **der** olan ve çoğulda **-n** veya **-en** takısı alan bütün isimler i- ve e-hallerinde özel bir durum gösterirler. Kelimeleri öğrenirken böyle isimleri işaretlemeniz ve bunlara özellikle dikkat etmeniz gerekir.

Artikeli **der** ve **das** olan isimlerin önünde bulunan **ein** kelimesi e-halinde **einem** şekline girer. İsim aynı kalır.

ein Lehrer bir öğretmen	einem Lehrer bir öğretmene
ein Vater bir baba	einem Vater bir babaya
ein Junge bir çocuk	einem Jungen bir çocuğa
ein Bauer bir çiftçi	einem Bauern bir çiftçiye

ein Soldat bir asker	einem Soldaten bir askere
ein Mann bir adam	einem Mann bir adama
ein Schüler bir öğrenci	einem Schüler bir öğrenciye
ein Mädchen bir kız	einem Mädchen bir kıza
ein Bild bir resim	einem Bild bir resme
ein Auto bir otomobil	einem Auto bir otomobile
ein Kind bir çocuk	einem Kind bir çocuğa
ein Bein bir bacak	einem Bein bir bacağına

Artikeli **die** olan isimlerin önünde bulunan **eine** ise e-palinde **einer** sekline girer. Bundan sonra gelen isim değişmez, aynı kalır.

eine Mutter bir anne	einer Mutter bir anneye
eine Schwester bir kızkardeş	einer Schwester bir kızkardeşe
eine Frau bir kadın	einer Frau bir kadına
eine Schülerin bir kız öğrenci	einer Schülerin bir kız öğrenciye
eine Katze bir kedi	einer Katze bir kediye
eine Lehrerin bir öğretmen	einer Lehrerin bir öğretmene

Önünde **ein** veya **eine** bulunan bir ismin çoğulda ötüne hiçbir artikel gelmediğini, çoğul şeklinin tek başına kullanıldığını biliyoruz. Bu çoğul şekilleri e-haline sokmak için de sonlarına bir **-n** veya **-en** eklemek gerekir. Şayet ismin çoğul şekli **n** harfiyle bitiyorsa bu takılar da eklenmez.

Tekil	Çoğul	Çoğul e-hali
eine Tochter bir kız evlât	Töchter kız evlâtlar	Töchtern kız evlâtlara
eine Mutter bir anne	Mütter anneler	Müttern annelere
ein Haus bir ev	Häuser evler	Häusern evlere
ein Mann bir adam	Männer adamlar	Männern adamlara
ein Bauer bir çiftçi	Bauern çiftçiler	Bauern çiftçilere
eine Zeitung bir gazete	Zeitungen gazeteler	Zeitungen gazetelere

Der Bauer ve **die Zeitung** isimleri çoğulda «n» ile bittikleri için e-halinde sonlarına **-n(en)** eklenmez. Bu yüzden çoğul şekilleriyle çoğul e-hallerinin aynı olduğunu görüyoruz.

Olumsuz yaparken kullandığımız **kein** e-halinde **keinem** şekline girer.

kein Arzt bir doktor değil	keinem Arzt bir doktora değil
kein Bauer bir çiftçi değil	keinem Bauern bir çiftçiye değil
kein Boot bir sandal değil	keinem Boot bir sandala değil
kein Kind bir çocuk değil	keinem Kind bir çocuğa değil

Keine ise e-halinde **keiner** olur.

keine Frau bir kadın değil	keiner Frau bir kadına değil
keine Schwester bir kızkardeş değil	keiner Schwester bir kızkardeşe değil
keine Schülerin bir öğrenci değil	keiner Schülerin bir öğrenciyeye değil

Çoğul isimlerin önünde de **keine** kullanıldığını öğrenmişsiniz. Bu **keine** e-halinde **keinen** şekline girer. Bunu yukarıdaki tekil isimlerin önünde kullanılan **keine** ile karıştırmamalısınız. İsmi sonuna da **-n** veya **-en** eklenir. İsmi çoğul şekli «n» ile bitiyorsa gene bu takılar eklenmez.

keine Lehrer öğretmenler değil	keinen Lehrern öğretmenlere değil
keine Häuser evler değil	keinen Häusern evlere değil
keine Jungen çocuklar değil	keinen Jungen çocuklara değil
keine Lehrerinnen öğretmenler değil	keinen Lehrerinnen öğretmenlere değil
keine Brüder biraderler değil	keinen Brüdern biraderlere değil
keine Söhne oğullar değil	keinen Söhnen oğullara değil

Yukarıdaki örneklerde **kein**, **keine** ile olumsuz yapılmış isimlerde olumsuzluğu «değil» ile gösterdik, ama olumsuzluğun cümle içinde başka türlü de anlatılabileceğini hatırlatırız. (... yok, fiile eklenen **me**, **mi**, **ma** takıları gibi)

Aşağıdaki şema e-halinde artikellerin nasıl değiştiklerini gösteriyor. Burada **der Mann**, **die Frau** ve **das Kind** kelimeleri sadece bir örnektir. Bunların yerine artikeli **der**, **die** ve **das** olan başka isimler de konabilir.

		Artikeli der olan isimler	Artikeli die olan isimler	Artikeli das olan isimler
Tekil	Yalın Hal	der Mann	die Frau	das Kind
	E-Hali	dem Mann	der Frau	dem Kind
Çoğul	Yalın Hal	die Männer	die Frauen	die Kinder
	E-Hali	den Männern	den Frauen	den Kindern
Tekil	Yalın Hal	ein Mann	eine Frau	ein Kind
	E-Hali	einem Mann	einer Frau	einem Kind
Çoğul	Yalın Hal	Männer	Frauen	Kinder
	E-Hali	Männern	Frauen	Kindern
Tekil	Yalın Hal	kein Mann	keine Frau	kein Kind
	E-Hali	keinem Mann	keiner Frau	keinem Kind
Çoğul	Yalın Hal	keine Männer	keine Frauen	keine Kinder
	E-Hali	keinen Männern	keinen Frauen	keinen Kindern

LEHRSTÜCK ZWEIUNDZWANZIG

Öğrenilecek kelimeler

antworten

[antworten]

das Bauernhaus,...er

[bauernhaus]

bellen [bellen]

cevap vermek

çiftlikevi

havlamak

danken [danken]

der Deutsche, n

[doyçe]

der Eimer,- [aymer] kova

teşekkür etmek

Alman

geben [geben]	vermek	lachen [lahen]	gölmek
gehören [gehören]	ait olmak	laufen [laufen]	koşmak
geschlossen [geşlossen]	kapalı	tragen [tragen]	taşımak
helfen [helfen]	yardım etmek	zu Hause [tsu hauze]	evde

AÇIKLAMALAR

Tragen, laufen ve **helfen** fiilleri çekimlenirken özel bir durum gösterirler. Bunların çekimleri dersimizin sonunda verilmiştir.

Gene bu derste geçen **der Deutsche** kelimesi i- ve e-hallerinde özel bir durum gösteren isimler grubuna girer.

EIN BAUERNHAUS

Wir sehen ein kleines Bauernhaus. Es gehört Hasan Bey. Dieses Bauernhaus hat eine Tür und fünf Fenster. Die Tür und die Fenster sind geschlossen. Ahmet ist zu Hause. Er öffnet ein Fenster.

Hasan Bey und seine Frau sind nicht zu Hause. Sie stehen vorne. Ceylan steht auch dort. Ceylan ist Ahmets Pferd.

Dort kommt Zeynep. Sie trägt einen Eimer.

Das ist Herr Müller. Herr Müller ist ein Deutscher. Er ist Hasan Beys Freund. Herr Müller läuft. Karabaş läuft auch und bellt. Hasan Bey und Fatma Hanım lachen. Herr Müller und Karabaş sind keine guten Freunde.

BİR ÇİFTLİKEVİ

Küçük bir çiftlikevi görüyoruz. O Hasan Beye aittir. Bu çiftlikevinin bir kapısı ve beş penceresi vardır. Kapı ve pencereler kapalıdır. Ahmet evdedir. O bir pencere açıyor.

Hasan Bey ve karısı evde değildirler. Önde duruyorlar. Ceylan da orada duruyor. Ceylan Ahmedin atıdır.

Oradan Zeynep geliyor. O bir kova taşıyor.

Bu Bay Müllerdır. Bay Müller bir Almandır. O Hasan Beyin arkadaşısıdır. Bay Müller koşuyor. Karabaş da koşuyor ve havlıyor. Hasan Bey ve Fatma Hanım gülüyorlar. Bay Müller ve Karabaş iyi arkadaşlar değildir.

işaret ve mülkiyet sıfatlarının e-hali

Bu derste de **dieser, diese, dieses** ve **jener, jene, jenes** ile mülkiyet sıfatlarının ne şekilde e-halinesokulduklarını öğreneceğiz.

Der artikeli önünde bulunan **dieser** ile **das** önünde bulunan **dieses** e-halinde **diesem** şeklini alırlar.

dieser Mann
bu adam

diesem Mann
bu adama

dieses Kind
bu çocuk

diesem Kind
bu çocuğa

dieser Bauer
bu çiftçi

diesem Bauern
bu çiftçiye

dieses Mädchen
bu kız

diesem Mädchen
bu kıza

dieser Schüler
bu öğrenci

diesem Schüler
bu öğrenciye

dieser Lehrer
bu öğretmen

diesem Lehrer
bu öğretmene

dieses Boot
bu sandal

diesem Boot
bu sandala

Diese ise e-halinde **dieser** şeklini alır.

diese Schülerin
bu öğrenci

dieser Schülerin
bu öğrenciye

diese Mutter
bu anne

dieser Mutter
bu anneye

diese Frau
bu kadın

dieser Frau
bu kadına

diese Schwester
bu kızkardeş

dieser Schwester
bu kızkardeşe

Çoğul isimlerin önünde bulunan **diese** ise e-halinde **diesen** şekline girer ve ismin sonuna da **-n** veya **-en** eklenir.

diese Bücher
bu kitaplar

diesen Büchern
bu kitaplara

diese Stühle
bu sandalyeler

diesen Stühlen
bu sandalyelere

diese Freunde
bu arkadaşlar

diesen Freunden
bu arkadaşlara

diese Vasen
bu vazolar

diesen Vasen
bu vazolara

diese Jungen
bu çocuklar

diesen Jungen
bu çocuklara

diese Fischer
bu balıkçılar

diesen Fischern
bu balıkçılara

diese Söhne
bu oğullar

diesen Söhnen
bu oğullara

Jener ve **jenes** e-halinde **jenem** şekline girer.

jener Vater
şu baba

jenem Vater
şu babaya

jener Bruder
şu birader

jenem Bruder
şu biradere

jener Junge
şu çocuk

jenem Jungen
şu çocuğa

jener Soldat
şu asker

jenem Soldaten
şu askere

jener Deutsche
şu Alman

jenem Deutschen
şu Almanca

jene ise **jener** olur.

jene Lehrerin
şu öğretmen

jener Lehrerin
şu öğretmene

jene Tür
şu kapı

jener Tür
şu kapıya

jene Übung
şu çalıştırma

jener Übung
şu çalıştırmaya

jene Katze
şu kedi

jener Katze
şu kediye

Çoğul isimlerin önünde bulunan **jene** çoğulda **jenen** olur ve bundan sonra gelen ismin sonuna **-n** veya **-en** takısı eklenir.

jene Töchter
şu kız evlâtlar

jenen Töchtern
şu kız evlâtlara

jene Bauern
şu çiftçiler

jenen Bauern
şu çiftçilere

jene Fischer
şu balıkçılar

jenen Fischern
şu balıkçılara

jene Männer
şu adamlar

jenen Männern
şu adamlara

jene Bilder
şu resimler

jenen Bildern
şu resimlere

Şimdi de mülkiyet sıfatlarının e-halini inceleyelim. Artikeli **der** ve **das** olan isimlerin önünde bulunan mülkiyet sıfatları (**mein, dein, sein...**) e-halinde sonlarına bir **-em** takısı alırlar. Bunlardan sonra gelen isim değişmez, aynı kalır.

mein Vater
babam

meinem Vater
babama

dein Lehrer
öğretmenin

deinem Lehrer
öğretmenine

sein Auge
gözü

seinem Auge
gözüne

unser Laden
dükkânımız

unserem Laden
dükkânımıza

euer Bruder
biraderi

eurem Bruder
biraderine

ihr Kind
çocuğu

ihrem Kind
çocuğuna

Artikeli **die** olan isimlerin önünde bulunan mülkiyet sıfatları (**meine, deine, seine,...**) ise sonlarına bir **-r** takısı alırlar. Bunlardan sonra gelen isim değişmez aynı kalır.

meine Mutter
annem

meiner Mutter
anneme

eure Lehrerin
öğretmeniniz

eurer Lehrerin
öğretmeninize

ihre Schwester
kızkardeşleri

ihrer Schwester
kızkardeşlerine

Ihre Schülerin
kız öğrenciniz

Ihrer Schülerin
kız öğrencinize

Çoğul isimlerin önünde bulunan mülkiyet sıfatları (gene **meine, deine,...** gibi) e-halinde sonlarına bir **-n** takısı alırlar ve bunlardan sonra gelen ismin sonuna da **-n** veya **-en** eklenir.

meine Brüder
biraderlerim

meinen Brüdern
biraderlerime

deine Söhne
senin oğulların

deinen Söhnen
senin oğullarına

unsere Freunde
arkadaşlarımız

unsere Freunden
arkadaşlarımıza

ihre Schulen
onların okulları

ihren Schulen
onların okullarına

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz:

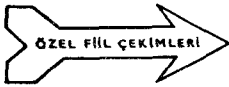
Der Junge hilft seinem Freund.	Çocuk arkadaşına yardım ediyor.
Helga antwortet dem Lehrer.	Helga öğretmene cevap veriyor.
Die Lehrer helfen den Schülern.	Öğretmenler öğrencilere yardım ediyorlar.
Die Kinder danken dem Vater.	Çocuklar babaya teşekkür ediyorlar.
Die Bücher gehören diesem Jungen.	Kitaplar bu çocuğa aittir.
Die Schüler danken der Lehrerin.	Öğrenciler öğretmene teşekkür ediyorlar.
Walter antwortet dem Freund nicht.	Walter arkadaşına cevap vermiyor.
Diese Zeitung gehört meinem Vater.	Bu gazete babama aittir.
Die Übung ist schwer; der Lehrer hilft den Schülern.	Çalıştırma zordur; öğretmen öğrencilere yardım ediyor.
Ich gebe meinem Freund einen Apfel.	Arkadaşıma bir elma veriyorum.
Sie gibt ihrem Bruder einen Bleistift und ein Buch.	Biraderine bir kalem ve bir kitap veriyor.
Das Kind schreibt seinem Vater einen Brief.	Çocuk babasına bir mektup yazıyor.
Die Frau öffnet dem Arzt die Tür.	Kadın doktora kapıyı açıyor.
Der Lehrer zeigt den Schülern ein Bild.	Öğretmen öğrencilere bir resim gösteriyor.
Der Junge bringt seinem Vater einen Stuhl.	Çocuk babasına bir sandalye getiriyor.
Ich schreibe meiner Schwester einen Brief.	Kızkardeşime bir mektup yazıyorum.
Er zeigt der Schülern eine Übung.	Öğrenciye bir çalıştırma gösteriyor.
Das Mädchen gibt seiner Mutter eine Blume.	Kız annesine bir çiçek veriyor.

	tekil			çoğul
Yalnız Hal	dieser	diese	dieses	diese
E-Hali	diesem	dieser	diesem	diesen
Yalnız Hal	jener	jene	jenes	jene
E-Hali	jenem	jener	jenem	jenen

	Artikeli der olan isimler	Artikeli die olan isimler	Çoğul isimler
E-HALİ	meinem	meiner	meinen
	deinem	deiner	deinen
	seinem	seiner	seinen
	ihrem	ihrer	ihren
	seinem	seiner	seinen
	unserem	unserer	unseren
	eurem	eurer	euren
	ihrem	ihrer	ihren
	Ihrem	Ihrer	Ihren

Burada önemli bir noktayı daha hatırlatmak isteriz: Bütün çoğul isimler e-halinde sonlarına **-n** veya **-en** takısı alırlar. Önlüklerinde hangi artikeli bulunursa bulunsun mutlaka bu takıyı alırlar. Yalnız çoğul şekillerinin sonunda «n» harfi bulunan isimler bu takıyı almazlar. Yukarıdaki şemalarda sadece isimlerin önüne gelen işaret ve mülkiyet sıfatları gösterildiğinden bu takılar belirtilmemiştir.

ich trage	ich laufe
du trägst	du läufst
er, sie, es trägt	er, sie, es läuft
wir tragen	wir laufen
ihr tragt	ihr lauft
sie tragen	sie laufen
Sie tragen	Sie laufen

Emir halleri: trage!

laufe!

ich helfe	ich gebe
du hilfst	du gibst
er, sie, es hilft	er, sie, es gibt
wir helfen	wir geben
ihr helft	ihr gebt
sie helfen	sie geben
Sie helfen	Sie geben

Emir halleri: hilf!

gib!

Test 11
İMTİHAN 2

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Das Kind dankt sein ~~em~~ Vater. 2 — Jene Äpfel und Blumen gehören meinem ~~em~~ Sohn. 3 — Danke dein ~~em~~ Bruder! 4 — Welch ~~em~~ Apfel nimmst du? 5 — Hat dein Bruder kein ~~em~~ Stuhl? 6 — Der Lehrer gibt ~~dem~~ Schüler ein Buch. 7 — Der Fischer zeigt sein ~~em~~ Freund das Boot. 8 — Die Schüler antworten der Lehrerin. 9 — Nimm ~~em~~ Sie ~~den~~ Ball! 10 — Ach danke mein ~~em~~ Mutter. 11 — Gib dein ~~em~~ Vater die Zeitung! 12 — Die Mutter ruft ihr ~~em~~ Tochter und ihr ~~em~~ Sohn. 13 — Lest dies ~~em~~ Zeitung nicht (olumsuz)! 14 — Die Schüler fragen jen ~~em~~ Lehrer nicht. 15 — Schreibt kein ~~em~~ Brief!

B

A listesindeki her cümlelerin B listesindeki Türkçe karşılığını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

1 — Wir sehen einen Soldaten.	✓ A — Öğrenciler hangi kitabı okuyorlar?
2 — Fragen die Kinder jenen Mann?	✓ B — Doktorumuzun bir oğlu vardır.
3 — Ahmet zeigt seine Katze und seinen Hund.	✓ C — Öğretmenine teşekkür et!
4 — Ayşe, bring deine Bücher!	✓ D — Bir asker görüyor.
5 — Der Vater sagt: «Öffne dieses Fenster nicht!»	E — Ayşe, kitaplarımı getiriyor musun?
6 — Die Kinder schreiben keine Briefe.	✓ F — Bu evler babama aittir.
7 — Unser Arzt hat einen Sohn.	✓ G — Ahmet ve Zeynepin çok arkadaşları vardır.
8 — Ahmet und Zeynep haben viele Freunde.	✓ H — Çocuklar şu adama soruyorlar mı?
9 — Sie hat keine Mutter.	✓ I — Ayşe, kitaplarımı getir!
10 — Danke deinem Lehrer!	J — Çocuklar topu getiriyorlar.
11 — Diese Häuser gehören meinem Vater.	✓ K — Ahmet kedisini ve köpeğini gösteriyor.
12 — Das kleine Kind liest die Zeitung nicht.	✓ L — Erkek çocuklar topu getirmiyorlar.
13 — Welchen Mann zeigst du?	✓ M — Baba söylüyor: «Bu pencereyi açma!»
14 — Die Jungen bringen den Ball nicht.	✓ N — Onun bir annesi yoktur.
15 — Welches Buch lesen die Schüler?	✓ O — Hangi adamı gösteriyorsun?
	✓ P — Çocuklar mektuplar yazmıyorlar.
	✓ R — Küçük çocuk gazeteyi okumuyor.

C

A listesindeki her cümlenin B listesinden Almanca karşılığını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

1 — Gözlerimi açıyorum.	✓ A — Welches Fenster öffnet das Mädchen?
2 — Bugün nedir?	
3 — Kız hangi pencereyi açıyor?	✓ B — Wir sehen euren Vater nicht.
4 — Doktor buraya geliyor.	✗ C — Nehmt diese Bücher nicht!
5 — Babanızı görmüyoruz.	✓ D — Der Bauer ruft seinen Hund.
6 — Baba erkek çocuğa bir top veriyor.	✓ E — Der Schüler zeigt seinem Lehrer die Übungen.
7 — Çiftçi köpeğini çağırıyor mu?	✗ F — Heute ist nicht Mittwoch, sondern Samstag.
8 — Bu kitapları almayın!	
9 — Bugün çarşamba değil, cumartesidir.	✓ G — Was ist heute?
10 — Kızlar çok çalışıyorlar mı?	✓ H — Der Vater gibt dem Jungen einen Ball.
11 — Çiftçi köpeğini çağırıyor.	✓ I — Die Pferde haben vier Beine.
12 — Babana bir sigara getir!	✓ J — Wieviel Kinder siehst du?
13 — Öğrenci öğretmenine çalıştırmalarını gösteriyor.	✗ K — Bring deinem Vater eine Zigarette!
14 — Kaç çocuk görüyorsun?	✗ L — Nehmt diese Bücher!
15 — Atların dört bacağı vardır.	✓ M — Arbeiten die Mädchen viel?
	✗ N — Ruft der Bauer seinen Hund?
	✓ O — Der Arzt kommt hierher.
	✗ P — Ich öffne meine Augen.

D

Aşağıda her cümlenin altında dört şık verilmiştir. Bunlardan hangisinin o cümlenin tamamen çoğula çevrilmiş şekli olduğunu bulunuz.

- 1 — Welches Haus zeigt dein Freund?
a — Welche Häuser zeigt dein Freund? b — Welches Haus zeigt euer Freund? c — Welche Häuser zeigen eure Freunde? d — Welche Häuser zeigen deine Freunde?
- 2 — Wieviel Autos hat sein Vater?
a — Wieviel Autos hat ihr Vater? b — Wieviel Autos haben seine Väter?
c — Wieviel Autos haben ihre Väter? d — Hiçbiri
- 3 — Diese Mappe gehört unserem Lehrer.
 a — Diese Mappen gehören unseren Lehrern. b — Diese Mappen gehören unseren Lehrerinnen. c — Diese Mappe gehört unseren Lehrerinnen. d — Hiçbiri
- 4 — Die Schülerin dankt der Lehrerin.
a — Die Schülerinnen danken der Lehrerin. b — Die Schülerin dankt den Lehrerinnen. c — Diese Schülerinnen danken den Lehrerinnen. d — Die Schülerinnen danken den Lehrerinnen.

5 — Ich schreibe meiner Schwester einen Brief.

a — Wir schreiben unseren Schwestern einen Brief. b — Ich schreibe unseren Schwestern Briefe. c — Wir schreiben unseren Schwestern Briefe. d — Hiçbiri

6 — Der Lehrer zeigt dem Schüler ein Buch.

a — Die Lehrer zeigen den Schülerin Bücher. b — Die Lehrer zeigen dem Schüler Bücher. c — Die Lehrer zeigen den Schülern ein Buch. d — Hiçbiri

7 — Der Junge bringt seiner Mutter eine Blume.

a — Die Jungen bringen seiner Mutter eine Blume. b — Die Jungen bringen ihren Müttern eine Blume. c — Die Jungen bringen seiner Mutter Blumen. d — Hiçbiri

8 — Der Lehrer hilft dem Jungen.

a — Die Lehrer helfen dem Jungen. b — Der Lehrer hilft den Jungen. c — Die Lehrer helfen den Jungen. d — Hiçbiri

9 — Du gibst deinem Freund einen Apfel.

a — Du gibst eurem Freund Äpfel. b — Du gibst euren Freunden Äpfel. c — Ihr gebt deinem Freund Äpfel. d — Ihr gebt euren Freunden Äpfel.

10 — Er zeigt der Schülerin eine Übung.

a — Er zeigt den Schülerinnen eine Übung. b — Sie zeigen den Schülerinnen Übungen. c — Sie zeigen den Schülerinnen eine Übung. d — Sie zeigen der Schülerin Übungen.

E

Aşağıdaki isimlerin önünde parantez içinde verilen artikelleri e-haline sokunuz. Cevaplar kâğıdına yalnız bunların e-haline konmuş şekillerini yazınız.

1 — (ein) Soldat... 2 — (der) Fischer 3 — (das) Ei 4 — (die) Tür 5 — (die) Männer... 6 — (eine) Frau 7 — (ein) Zimmer 8 — (dieser) Tisch 9 — (jene) Söhne... 10 — (deine) Kuh

F

Aşağıdaki fiilleri çekimleyin ve emir hallerini teşkil edin. Çekimlenen fiillerin Türkçelerini yazmayınız.

a — antworten

b — danken

Test 10'un yapılmış şekli

- A. 1 — en, en 2 — en, e 3 — e 4 — en (e) 5 — es, nicht 6 — du, en 7 — en
8 — en
- B. 1 — F 2 — I 3 — B 4 — K 5 — J 6 — G 7 — C 8 — E 9 — H 10 — L
- C. 1 — G 2 — F 3 — D 4 — I 5 — A 6 — B 7 — L 8 — M 9 — K 10 — H
- D. 1 — c 2 — d 3 — b 4 — c
- E. 1 — en 2 — en 3 — e 4 — en, n 5 — es 6 — en 7 — es 8 — en, n 9 — en,
en 10 — e

(Test 6) İmtihan I'in yapılmış şekli

- A. 1 — ist (sind) 2 — ein 3 — kein, sondern 4 — das, oder 5 — das, ist
(die, sind) 6 — ein, es 7 — ist, die 8 — ist 9 — ist, e 10 — sind 11 —
bist, ein 12 — sind 13 — und 14 — ist 15 — ist, ein
- B. 1 — I 2 — F 3 — L 4 — C 5 — E 6 — G 7 — N 8 — R 9 — H 10 — J
11 — K 12 — O 13 — M 14 — A 15 — P
- C. 1 — E 2 — H 3 — B 4 — O 5 — I 6 — G 7 — J 8 — M 9 — P 10 — K
11 — N 12 — S 13 — L 14 — R 15 — D
- D. 1 — a 2 — c 3 — d 4 — a 5 — d 6 — b 7 — c 8 — b 9 — d 10 — a
- E. 1 — deine 2 — unsere 3 — sein 4 — sein, mein 5 — Ihre

LEHRSTÜCK DREIUNDZWANZIG

ŞAHIS ZAMİRLERİNİN İ-HALİ

Önce şahıs zamirlerinin yalın hallerini tekrarlayalım:

ich	du	er	sie	es	wir	ihr	sie	Sie
ben	sen	o	o	o	biz	siz	onlar	Siz

Bunların i-hali ise şu şekilde olur:

mich [mih]	—	beni
dich [dih]	—	seni
ihn [i:n]	—	onu
sie [zi:]	—	onu
es [es]	—	onu
uns [uns]	—	bizi
euch [oyh]	—	sizi
sie [zi:]	—	onları
Sie [zi:]	—	Sizi

Şahıs zamirlerinin i-halinde **ich**, **du**, **er**, **wir**, **ihr** değişerek **mich**, **dich**, **ihn**, **uns**, **euch** şekline girmekte, diğer şahıs zamirleri değişmeyerek, aynı yalın haldeki gibi kullanılmaktadırlar.

Bu i-halindeki şahıs zamirlerini cümle içinde kullanalım.

Der Vater ruft mich.

Baba beni çağırıyor.

Die Mutter ruft dich.

Anne seni çağırıyor.

Der Bruder ruft ihn.

Birader onu çağırıyor.

Der Lehrer ruft sie.

Öğretmen onu çağırıyor.

Der Soldat ruft es.

Asker onu çağırıyor.

Die Lehrerin ruft uns.

Öğretmen bizi çağırıyor.

Der Bauer ruft euch.

Çiftçi sizi çağırıyor.

Der Arzt ruft sie.

Doktor onları çağırıyor.

Herr Müller ruft Sie.

Bay Müller sizi çağırıyor.

Ich habe einen Lehrer. Er liebt mich. Bir öğretmenim var. O beni seviyor.

Du hast einen Lehrer. Er liebt dich. Bir öğretmenin var. O seni seviyor.

Er hat einen Lehrer. Er liebt ihn. Onun bir öğretmeni var. O onu seviyor.

- Sie hat einen Lehrer. Er liebt sie.** Onun bir öğretmeni var. O onu seviyor.
- Es hat einen Lehrer. Er liebt es.** Onun bir öğretmeni var. O onu seviyor.
- Wir haben einen Lehrer. Er liebt uns.** Bir öğretmenimiz var. O bizi seviyor.
- Ihr habt einen Lehrer. Er liebt euch.** Bir öğretmeniniz var. O sizi seviyor.
- Sie haben einen Lehrer. Er liebt sie.** Onların bir öğretmeni var. O onları seviyor.
- Sie haben einen Lehrer. Er liebt Sie.** Bir öğretmeniniz var. O sizi seviyor.
- Ich habe einen Freund. Er kennt mich.** Bir arkadaşım var. O beni tanıyor.
- Du hast einen Freund. Er kennt dich.** Bir arkadaşın var. O seni tanıyor.
- Er hat einen Freund. Er kennt ihn.** Onun bir arkadaşı var. O onu tanıyor.
- Sie hat einen Freund. Er kennt sie.** Onun bir arkadaşı var. O onu tanıyor.
- Es hat einen Freund. Er kennt es.** Onun bir arkadaşı var. O onu tanıyor.
- Wir haben einen Freund. Er kennt uns.** Bir arkadaşımız var. O bizi tanıyor.
- Ihr habt einen Freund. Er kennt euch.** Bir arkadaşınız var. O sizi tanıyor.
- Sie haben einen Freund. Er kennt sie.** Onların bir arkadaşları var. O onları tanıyor.
- Sie haben einen Freund. Er kennt Sie.** Bir arkadaşınız var. O sizi tanıyor.

Ich habe eine Lehrerin. Sie fragt mich.	Bir öğretmenim var. O bana soruyor.
Du hast eine Lehrerin. Sie fragt dich.	Bir öğretmenin var. O sana soruyor.
Er hat eine Lehrerin. Sie fragt ihn.	Bir öğretmeni var. O ona soruyor.
Sie hat eine Lehrerin. Sie fragt sie.	Bir öğretmeni var. O ona soruyor.
Es hat eine Lehrerin. Sie fragt es.	Bir öğretmeni var. O ona soruyor.
Wir haben eine Lehrerin. Sie fragt uns.	Bir öğretmenimiz var. O bize soruyor.
Ihr habt eine Lehrerin. Sie fragt euch.	Bir öğretmeniniz var. O size soruyor.
Sie haben eine Lehrerin. Sie fragt sie.	Onların bir öğretmeni var. O onlara soruyor.
Sie haben eine Lehrerin. Sie fragt Sie.	Bir öğretmeniniz var. O size soruyor.
Ich habe einen Vater. Er liebt mich.	Bir babam var. O beni seviyor.
Du hast einen Bruder. Er ruft dich.	Bir biraderin var. O seni çağırıyor.
Er hat eine Mutter. Sie zeigt ihn.	Bir annesi var. O onu gösteriyor.
Es hat einen Arzt. Er fragt es.	Bir doktoru var. O ona soruyor.
Wir haben Schwestern. Sie lieben uns.	Kızkardeşlerimiz var. Onlar bizi seviyorlar.
Ihr habt einen Fischer. Er kennt euch.	Bir balıkçımız var. O sizi tanıyor.
Sie haben einen Arzt. Er kennt sie.	Onların bir doktoru var. O onları tanıyor.
Sie haben eine Tochter. Sie liebt Sie.	Bir kız evlâdınız var. O sizi seviyor.

Aşağıdaki cümlelerde isimlerin yerine şahıs zamirleri konmuştur.

Der Schüler fragt den Lehrer.
Er fragt ihn.

Öğrenci öğretmene soruyor.
O ona soruyor.

Der Mann ruft die Kinder nicht.
Er ruft sie nicht.

Adam çocukları çağırıyor.
O onları çağırıyor.

Der Junge findet den Bleistift.
Er findet ihn.

Çocuk kalemi buluyor.
O onu buluyor.

Die Frau fragt den Deutschen.
Sie fragt ihn.

Kadın Almanca soruyor.
O ona soruyor.

Die Mutter bringt die Kleider.
Sie bringt sie.

Anne elbiseleri getiriyor.
O onları getiriyor.

Herr Müller ruft den Fischer.
Er ruft ihn.

Bay Müller balıkçıyı çağırıyor.
O onu çağırıyor.

Manfred schliesst die Tür.
Er schliesst sie.

Manfred kapıyı kapatıyor.
O onu kapatıyor.

Ayşe öffnet das Fenster.
Sie öffnet es.

Ayşe pencereyi açıyor.
O onu açıyor.

Die Kinder schreiben den Brief.
Sie schreiben ihn.

Çocuklar mektubu yazıyorlar.
Onlar onu yazıyorlar.

Das Mädchen bringt den Ball.
Es bringt ihn.

Kız topu getiriyor.
O onu getiriyor.

Der Hund sieht die Katzen.
Er sieht sie.

Köpek kedileri görüyor.
O onları görüyor.

Der Bauer findet sein Pferd.
Er findet es.

Çiftçi atını buluyor.
O onu buluyor.

**Hasan Bey findet seine Mappe.
Er findet sie.**

Hasan Bey çantasını buluyor.
O onu buluyor.

**Meine Mutter kennt diesen Mann
gut.
Sie kennt ihn gut.**

Annem bu adamı iyi tanıyor.
O onu iyi tanıyor.

**Wir schreiben die Hausaufgaben.
Wir schreiben sie.**

Ev ödevlerini yazıyoruz.
Onları yazıyoruz.

**Mein Bruder liest jenes Buch.
Er liest es.**

Biraderim şu kitabı okuyor.
O onu okuyor.

**Dieser Mann liebt seinen Sohn.
Er liebt ihn.**

Bu adam oğlunu seviyor.
O onu seviyor.

**Das Kind liest die Zeitung nicht.
Es liest sie nicht.**

Çocuk gazeteyi okumuyor.
O onu okumuyor.

**Mein Sohn nimmt den Apfel nicht.
Er nimmt ihn nicht.**

Oğlum elmayı almıyor.
O onu almıyor.

**Der Lehrer zeigt den Jungen.
Er zeigt ihn.**

Öğretmen çocuğu gösteriyor.
O onu gösteriyor.

**Die Schüler lesen kein Buch.
Sie lesen es nicht.**

Öğrenciler bir kitabı okumuyorlar.
Onlar onu okumuyorlar.

**Der Lehrer schreibt die Übung.
Er schreibt sie.**

Öğretmen çalıştırmayı yazıyor.
O onu yazıyor.

**Der Junge sieht seinen Vater.
Er sieht ihn.**

Çocuk babasını görüyor.
O onu görüyor.

**Der Bauer fragt keinen Mann.
Er fragt ihn nicht.**

Çiftçi bir adama sormuyor.
O ona sormuyor.

**Mein Vater kennt keinen Arzt.
Er kennt ihn nicht.**

Babam bir doktor(u) tanımıyor.
O onu tanımıyor.

WEN

Wen [ven] kelimesi Türkçeye «kimi» olarak çevrilir. **Wen** ile yapılan sorular **was** ve **wer** soru kelimeleriyle yapılanlara benzer. **Was**, **wer** ve **wen** ile yapılan sorularda bu kelimelerden sonra hemen bir fiil gelir. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz:

Wen sieht der Lehrer?
Öğretmen kimi görüyor?

Der Lehrer sieht die Schüler.
Öğretmen öğrencileri görüyor.

Wen liebt der Vater?
Baba kimi seviyor?

Er liebt seinen Sohn.
O oğlunu seviyor.

Wen liebt die Mutter?
Anne kimi seviyor?

Die Mutter liebt ihre Tochter.
Anne kız evladını seviyor.

Wen zeigst du?
Sen kimi gösteriyorsun?

Ich zeige deinen Bruder.
Ben biraderini gösteriyorum.

Wen ruft der Mann?
Adam kimi çağırıyor?

Der Mann ruft die Kinder.
Adam çocukları çağırıyor.

Wen ruft diese Frau?
Bu kadın kimi çağırıyor?

Diese Frau ruft ihre Söhne.
Bu kadın oğullarını çağırıyor.

**Wen fragen die
Schüler?**

Öğrenciler kimi (kime)
soruyorlar?

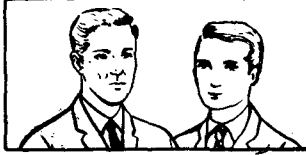

**Die Schüler fragen den
Lehrer.**

Öğrenciler öğretmene
soruyorlar.

Wen sehen wir?

Kimi görüyoruz?

**Wir sehen unseren
Lehrer.**

Öğretmenlerimizi görü-
yoruz.

**Wen kennen die Kinder
gut?**

Çocuklar kimi iyi ta-
nıyorlar?

**Sie kennen diesen
Jungen gut.**

Onlar bu çocuğu iyi
tanıyorlar.

Was soru kelimesini «ne» olarak Türkçeye çevirmiştik ama bu «neyi» anlamına da gelir.

Was nimmt der Junge?

Çocuk neyi alıyor?

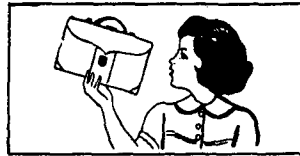

**Der Junge nimmt den
Apfel.**

Çocuk elmayı alıyor.

Was zeigt das Mädchen?

Kız neyi gösteriyor?

**Das Mädchen zeigt die
Mappe.**

Kız çantayı gösteriyor.

Was zeigt das Kind?

Çocuk neyi gösteriyor?

**Das Kind zeigt den
Bleistift?**

Çocuk kalemi gösteri-
yor.

**Was bringen die
Jungen?**

Çocuklar neyi getiriyor-
lar?

**Die Jungen bringen die
Bälle.**

Çocuklar topları getiri-
yorlar.

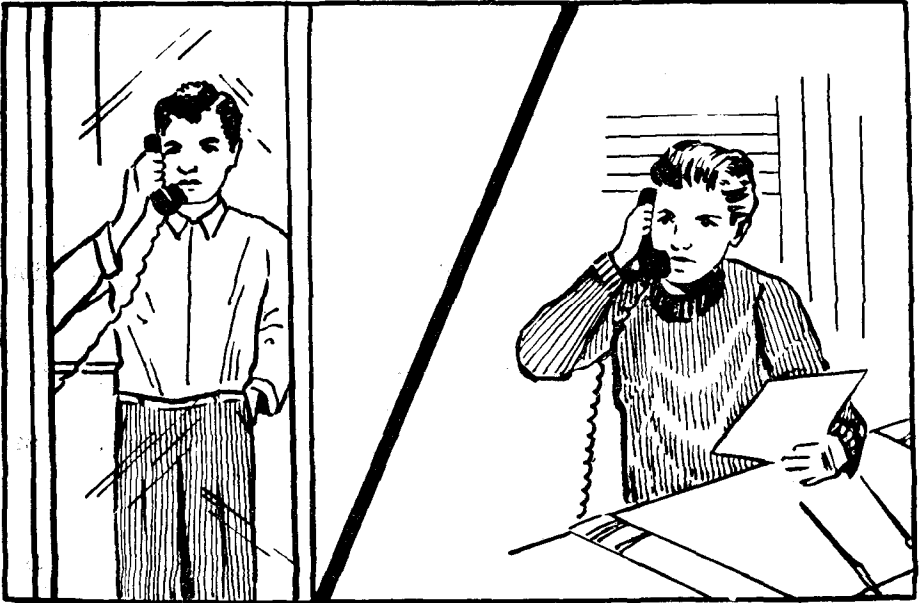
FONO

Correspondence Institute

ALMANCA DERSLERİ

24

LEHRSTÜCK VIERUNDZWANZIG

Öğrenilecek kelimeler

aber [aber]

also [alzo]

Auf Wiedersehen!

[auf vi:derze:en]

der Augenblick,e

[augenblik]

ama

o halde

Allaha ısmar-
ladık!

an

dann [dan]

dich [dih]

dir [di:r]

es [es]

euch [oyh]

finden [finden]

sonra

seni

sana

onu, (o)

sizi, size

bulmak

bald [bald]	hemen	frei [fray]	boş, serbest
bestimmt [bestimt]	muhakkak	hallo! [hallo]	Alo!
bitte! [bitte]	lütfen!	die Hausaufgabe, [hausaufgabe]	ev ödevi
heute abend [hoyte abend]	bu akşam	sie [zi:]	onu, (o)
hören [hören]	dinlemek, duymak	sie [zi:]	onları, (onlar)
ihn [i:n]	onu	Sie [zi:]	Sizi, (Siz)
ihnen [i:nen]	onlara	sprechen [şprehen]	konuşmak
Ihnen [i:nen]	Size	das Telefon- gespräch, [telefongespräh]	telefon konuş- ması
ihm [i:m]	ona (der ,das)	uns [uns]	bizi, bize
ihr [i:r]	ona (die)	warten [varten]	beklemek
kennen [kennen]	tanımak	warum [varum]	niçin
lieben [li:ben]	sevmek	wen [ve:n]	kimi
mich [mih]	beni	wem [ve:m]	kime
mir [mi:r]	bana	wissen [vissen]	bilmek
raten [raten]	tahmin etmek		
sehr [ze:r]	çok		

AÇIKLAMALAR

aber

«Ama» anlamına gelen **aber** kelimesinin kullanılışı Türkçeye nazaran biraz farklıdır. **Aber** aynı **sondern** gibi iki cümleyi birbirine bağlar. Cümlelerde hiçbir değişiklik olmaz.

Mein Buch ist gross. Dein Buch ist klein.	Benim kitabım büyüktür. Senin kitabın küçüktür.
Mein Buch ist gross, aber dein Buch ist klein.	Benim kitabım büyüktür, ama senin kitabın küçüktür.
Ich rufe ihn. Er kommt nicht.	Onu çağırıyorum. O gelmiyor.
Ich rufe ihn, aber er kommt nicht.	Onu çağırıyorum, ama o gelmiyor.
Der Schüler ist fleissig. Er arbeitet nicht.	Öğrenci çalışkandır. O çalışmıyor.
Der Schüler ist fleissig, aber er arbeitet nicht.	Öğrenci çalışkandır, ama o çalışmıyor.
Der Junge hat viele Freunde. Sie sind nicht hier.	Çocuğun çok arkadaşı var. Onlar burada değiller.
Der Junge hat viele Freunde, aber sie sind nicht hier.	Çocuğun çok arkadaşı var, ama onlar burada değiller.

warum

Bu derste öğrendiğimiz **warum** soru kelimesiyle yapılan sorular da diğer soru kelimeleriyle yapılanlar gibidir.

Warum arbeitest du nicht?

Niçin çalışmıyorsun?

Warum hast du kein Buch?

Niçin kitabın yok?

Warum schreibt der Mann einen Brief?

Adam niçin bir mektup yazıyor?

Warum liest Ahmet ein Buch?

Ahmet niçin bir kitap okuyor?

Warum sprechen die Schüler?

Öğrenciler niçin konuşuyorlar?

Warum bringst du deine Mappe?

Niçin çantanı getiriyorsun?

EIN TELEFONGESPRÄCH

Ali: «Hallo! Ist dort Herr Ahmet Çelikel?»

Hasan Bey: «Nein, ich bin sein Vater. Warten Sie einen Augenblick, bitte!
Ich rufe ihn.»

Ahmet: «Hallo! Hier spricht Ahmet. Wer ist dort?»

Ali: «Raten Sie!»

Ahmet: «Ach, du bist Ali.»

Ali: «Richtig.»

Ahmet: «Ali, bist du jetzt zu Hause?»

Ali: «Ja, ich bin zu Hause. Levent ist auch hier. Wir schreiben die Hausaufgaben. Schreibst du auch die Hausaufgaben?»

Ahmet: «Nein, ich lese ein Buch.»

Ali: «Höre, Ahmet! Bist du heute abend frei?»

Ahmet: «Ja. Warum fragst du?»

Ali: «Heute abend kommen alle Freunde hierher. Bitte, komm auch!»

Ahmet: «Ach, sehr schön. Danke! Ich komme.»

Ali: «Kommt Zeynep auch?»

Ahmet: «Ich weiss nicht. Sie ist nicht zu Hause. Aber sie kommt bestimmt. Ich schreibe jetzt also meine Hausaufgaben. Dann kommen wir.»

Ali: «Gut! Kommt bald! Auf Wiedersehen!»

Ahmet: «Auf Wiedersehen, Ali!»

BİR TELEFON KONUŞMASI

Ali: «Alo! Bay Ahmet Çelikel orada mıdır?»

Hasan Bey: «Hayır, ben onun babasıyım. Bir saniye bekleyiniz, lütfen!
Onu çağırıyorum.»

Ahmet: «Alo! Burada Ahmet konuşuyor. Orada kim?»

Ali: «Tahmin edin!»

Ahmet: «Ah, sen Ali'sin.»

Ali: «Doğru.»

Ahmet: «Ali, sen şimdi evde misin?»

Ali: «Evet, evdeyim. Levent de burada. Ev ödevlerini yazıyoruz. Sen de ev
ödevlerini yazıyor musun?»

Ahmet: «Hayır, bir kitap okuyorum.»

Ali: «Dinle Ahmet! Bu akşam boş musun?»

Ahmet: «Evet, niçin soruyorsun?»

Ali: «Bu akşam bütün arkadaşlar buraya geliyorlar. Lütfen, sen de gel!»

Ahmet: «Ah, çok güzel. Teşekkür ederim! Gelirim.»

Ali: «Zeynep de gelir mi?»

Ahmet: «Bilmiyorum. O evde değil, ama muhakkak gelir. O halde ben şimdi ev
ödevlerimi yazarım. Sonra geliriz.»

Ali: «İyi! Hemen gelin! Allaha ısmarladık!»

Ahmet: «Allaha ısmarladık, Ali!»

ŞAHIS ZAMİRLERİNİN E-HALI

Geçen dersimizde şahıs zamirlerinin i-hallerini öğrenmiştik. Bunların e-halleri de şu şekilde olur:

mir [mi:r]	bana	uns [uns]	bize
dir [di:r]	sana	euch [oyh]	size
ihm [i:m]	ona (er)	ihnen [i:nen]	onlara
ihr [i:r]	ona (sie)	Ihnen [i:nen]	Size
ihm [i:m]	ona (es)		

Der Freund dankt mir.

Arkadaş bana teşekkür ediyor.

Der Freund dankt dir.

Arkadaş sana teşekkür ediyor.

Der Freund dankt dem Jungen.

Arkadaş çocuğa teşekkür ediyor.

Er dankt ihm.

O ona teşekkür ediyor.

Der Freund dankt Ayşe.

Arkadaş Ayşeye teşekkür ediyor.

Er dankt ihr.

O ona teşekkür ediyor.

Der Freund dankt dem Kind.

Arkadaş çocuğa teşekkür ediyor.

Er dankt ihm.

O ona teşekkür ediyor.

Der Freund dankt uns.

Arkadaş bize teşekkür ediyor.

Der Freund dankt euch.

Arkadaş size teşekkür ediyor.

Der Freund dankt ihnen.

Arkadaş onlara teşekkür ediyor.

Der Freund dankt Ihnen.

Arkadaş Size teşekkür ediyor.

Der Junge gibt dem Freund einen Bleistift.

Er gibt ihm einen Bleistift.

Çocuk arkadaşına bir kalemi veriyor.

O ona bir kalemi veriyor.

Der Freund gibt dem Jungen die Mappe.

Er gibt ihm die Mappe.

Arkadaş çocuğa bir çantayı veriyor.

O ona bir çantayı veriyor.

Der Vater zeigt der Mutter den Baum.

Er zeigt ihr den Baum.

Baba anneye ağacı gösteriyor.

O ona ağacı gösteriyor.

Der Lehrer gibt dem Schüler das Buch.

Er gibt ihm das Buch.

Öğretmen öğrenciye kitabı veriyor.

O ona kitabı veriyor.

Die Mutter gibt der Tochter das Kleid.

Sie gibt ihr das Kleid.

Anne kız evlâda elbiseyi veriyor.

O ona elbiseyi veriyor.

Der Lehrer zeigt dem Kind die Übung.

Er zeigt ihm die Übung.

Öğretmen çocuğa çalıştırmayı gösteriyor.

O ona çalıştırmayı gösteriyor.

Die Lehrerin zeigt den Kindern die Bilder.

Sie zeigt ihnen die Bilder.

Öğretmen çocuklara resimleri gösteriyor.

O onlara resimleri gösteriyor.

Der Vater gibt den Jungen die Äpfel.

Er gibt ihnen die Äpfel.

Baba çocuklara elmaları veriyor.

O onlara elmaları veriyor.

Das Kind bringt seinem Freund den Ball.

Es bringt ihm den Ball.

Çocuk arkadaşına topu getiriyor.

O ona topu getiriyor.

Der Mann zeigt seinem Sohn das Auto.

Er zeigt ihm das Auto.

Adam oğluna otomobili gösteriyor.

O ona otomobili gösteriyor.

WEM

«Kime» anlamına gelen bu soru kelimesi de aynı diğerleri gibi kullanılır.

Wem hilft der Junge?

Çocuk kime yardım ediyor?

Der Junge hilft seinem Bruder.

Çocuk biraderine yardım ediyor.

Wem bringt das Kind den Ball?

Çocuk topu kime getiriyor?

Das Kind bringt seinem Freund den Ball.

Çocuk topu arkadaşına getiriyor.

Wem dankt der Schüler?

Öğrenci kime teşekkür ediyor?

Der Schüler dankt seiner Lehrerin.

Öğrenci öğretmenine teşekkür ediyor.

Wem gibt die Mutter die Mappe?

Anne çantayı kime veriyor?

Die Mutter gibt ihrer Tochter die Mappe.

Anne çantayı kızına veriyor.

Wem zeigt das Mädchen sein Buch?

Kız kitabını kime gösteriyor?

Das Mädchen zeigt dir sein Buch.

Kız kitabını sana gösteriyor.

Wem zeigt der Mann sein Auto?

Adam otomobilini kime gösteriyor?

Der Mann zeigt dem Jungen sein Auto.

Adam çocuğa otomobilini gösteriyor.

Wem gehören diese Häuser?

Bu ^{evler} ~~kalemler~~ kime aittir?

Diese Häuser gehören uns.

Bu evler bize aittir.

Wem danken die Kinder?

Çocuklar kime teşekkür ediyorlar?

Die Kinder danken ihrer Mutter.

Çocuklar annelerine teşekkür ediyorlar.

Wem bringt die Frau einen Stuhl?

Kadın kime bir sandalye getiriyor?

Die Frau bringt dem Arzt einen Stuhl.

Kadın doktora bir sandalye getiriyor.

Wem bringt ihr diese Zeitung?

Bu gazeteyi kime getiriyorsunuz?

Wir bringen unserem Vater diese Zeitung.

Bu gazeteyi babamıza getiriyoruz.

Yalın Hal	İ-Hali	E-Hali
ich	mi ch	mi r
du	di ch	di r
er	i h n	i h m
sie	sie	i h r
es	es	i h m
wir	u n s	u n s
ihr	e u ch	e u ch
sie	sie	i h nen
Sie	Sie	I h nen

Aşağıdaki şemada was ve wer soru kelimelerinin i- ve e-halleri gösterilmiştir:

Yalın Hal	was	wer
İ-Hali	was	wen
E-Hali	wem	

ich rate	ich spreche
du rätst	du sprichst
er, sie, es rät	er, sie, es spricht
wir raten	wir sprechen
ihr ratet	ihr sprecht
sie raten	sie sprechen
Sie raten	Sie sprechen

Emir hali: sprich!

ich weiss
du weißt
er, sie, es weiss
wir wissen
ihr wisst
sie wissen
Sie wissen

TEST 12

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — *Der* Vater gib *t*... dem Sohn das Buch. 2 — *Ich* gebe mein *er* Schwester ein *en* Bleistift. 3 — *Der* Junge schreib *t* sein *em* Freund ein *en* Brief. 4 — Bring *en* Sie mein *em* Vater das Buch! 5 — Du zeig *st* dem Mann das Haus. 6 — *Der* Lehrer antwort *et* dem Schüler. 7 — Ayla bring *t* den Kindern ein *en* Apfel. 8 — Warum läuf *st* das Kind?

B

B listesinden A listesindeki Almanca cümlelerin Türkçe karşılıklarını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

1 — Warum bringst du deinen Ball nicht?	A — Biz size yardım ediyoruz.
2 — Wem antworten die Schülerinnen?	☒ B — Doktor kime soruyor?
3 — Wen sehen die Kinder?	☒ C — Çocuklar kimi görüyorlar?
4 — Diese Felder gehören ihm nicht.	☒ D — Öğrenci niçin çok çalışıyor?
5 — Wir helfen ihnen.	☒ E — Kız öğrenciler kime cevap veriyorlar?
6 — Wen fragt der Arzt?	☒ F — Bu çantalar ve kitaplar kime aittir?
7 — Warum arbeitet der Schüler viel?	☒ G — Biz onlara yardım ediyoruz.
8 — Wem gehören diese Mappen und Bücher?	H — Bu tarlalar ona aittir.
	☒ I — Topunu niçin getirmiyorsun?
	☒ J — Bu tarlalar ona ait değildir.

C

B listesindeki A listesindeki Türkçe cümlelerin Almanca karşılıklarını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

- 1 — Öğrenciler niçin çalıştırmaları A — Der Mann gibt ihnen eine Zigarette?

- 2 — Erkek çocuk kitaplarını kime veriyor? **B** — Warum ruft die Mutter ihre Kinder?
- 3 — Anne niçin çocuklarını çağırıyor? **C** — Wem gibt der Junge die Bücher?
- 4 — Öğrenci kime odasını gösteriyor? **D** — Der Lehrer sieht uns.
E — Wen kennst du nicht?
- 5 — Kimi tanımıyorsun? **F** — Warum schreiben die Schüler die Übungen?
- 6 — Balıkçı kimi çağırıyor?
- 7 — Öğretmen bizi görüyor. **G** — Wem gibt der Junge seine Bücher?
- 8 — Adam ona bir sigara veriyor. **H** — Der Mann gibt ihm eine Zigarette.
I — Wen ruft der Fischer?
J — Wem zeigt der Schüler sein Zimmer?

E

Aşağıdaki cümlelerde büyük harfle yazılı isimlerin yerine şahıs zamiri kullanınız. Bu şahıs zamirleri yalnız, i- veya e-halinde bulunabilirler. Cevaplar kâğıdına bütün cümleyi değil, sadece isimlerin yerine koyduğunuz şahıs zamirlerini yazınız.

- 1 — **AYŞE** nimmt **DEN APFEL**.
- 2 — **DIE KINDER** danken **DER LEHRERIN**.
- 3 — Gibt **HERR MÜLLER** **DEN KINDERN** ein Buch?
- 4 — Helga antwortet **IHREM FREUND**.
- 5 — Wir geben **DER MUTTER** die Zeitung.
- 6 — **DER LEHRER** gibt **MEHMET** eine Mappe.
- 7 — Ich schreibe **MEINEM VATER** einen Brief.
- 8 — Warum schreibst du **DIE ÜBUNGEN** nicht?
- 9 — **DER JUNGE** zeigt dem Freund **SEIN HAUS**.
- 10 — Hilft **DIE TOCHTER** **IHRER MUTTER**?

LEHRSTÜCK FÜNFUNDZWANZIG

Şahıs zamirlerinin i- ve e-hallerinin cümle içindeki yerleri

Geçen derslerimizde önce i-halindeki, sonra da e-halindeki isimlerin yerine şahıs zamiri koymasını öğrenmiştik. Yalnız, hem i-halindeki hem de e-halindeki isimlerin yerine şahıs zamirleri koyarsak, yani cümledeki nesnelere sadece şahıs zamirlerinden meydana gelirse, i-halinde bulunan şahıs zamiri e-halinde bulunandan önce gelir.

Der Vater gibt dem Sohn einen Apfel. Baba oğluna bir elma veriyor.
Der Vater gibt ihn ihm. Baba onu ona veriyor.

Yukarıdaki örnekte e-halindeki isim, **dem Sohn**, yerine **ihn** ve **den Apfel** yerine de **ihn** gelir. Ama i-halindeki şahıs zamiri e-halinde bulunandan önce kullanıldığına göre **ihn**, **ihn**'den önce gelir. İçinde şahıs zamirleri olmayan bir cümlede ise bunun tersine e-halinde bulunan isim i-halindeki isimden önce gelir.

Der Junge gibt dem Bruder einen Bleistift. Çocuk biradere bir kalemi veriyor.
Der Junge gibt ihn ihm. Çocuk onu ona veriyor.
Der Freund gibt dem Jungen die Mappe. Arkadaş çocuğa çantayı veriyor.
Der Freund gibt sie ihm. Arkadaş onu ona veriyor.
Der Sohn zeigt der Mutter den Stuhl. Oğul anneye sandalyeyi gösteriyor.
Der Sohn zeigt ihn ihr. Oğul onu ona gösteriyor.

Das Mädchen gibt der Mutter die Vase.

Das Mädchen gibt sie ihr.

Wir bringen dem Arzt einen Stuhl. Wir bringen ihn ihm.

Der Vater zeigt seinem Sohn das Auto.

Der Vater zeigt es ihm.

Der Bauer zeigt seiner Frau die Kühe.

Der Bauer zeigt sie ihr.

Der Junge bringt seiner Mutter viele Blumen.

Der Junge bringt sie ihr.

Du gibst den Lehrern die Bücher.

Du gibst sie ihnen.

Der Schüler bringt der Lehrerin einen Bleistift.

Der Schüler bringt ihn ihr.

Die Kinder zeigen ihren Freunden das Haus.

Die Kinder zeigen es ihnen.

Die Frau bringt ihrem Mann die Zeitung.

Die Frau bringt sie ihm.

Der Lehrer gibt Ayşe kein Buch.

Der Lehrer gibt es ihr nicht.

Kız anneye vazoyu veriyor.

Kız onu ona veriyor.

Doktora bir sandalye getiriyoruz. Onu ona getiriyoruz.

Baba oğluna otomobili gösteriyor.

Baba onu ona gösteriyor.

Çiftçi karısına inekleri gösteriyor.

Çiftçi onları ona gösteriyor.

Çocuk annesine çok çiçekler getiriyor.

Çocuk onları ona getiriyor.

Sen öğretmenlere kitapları veriyorsun.

Sen onları onlara veriyorsun.

Öğrenci öğretmene bir kalemi getiriyor.

Öğrenci onu ona getiriyor.

Çocuklar arkadaşlarına evi gösteriyorlar.

Çocuklar onu onlara gösteriyorlar.

Kadın kocasına gazeteyi getiriyor.

Kadın onu ona getiriyor.

Öğretmen Ayşeye bir kitap vermiyor.

Öğretmen onu ona vermiyor.

Son cümlede önemli bir hususa dikkatinizi çekmek isteriz. **Kein Buch** gibi olumsuz yapılmış isimlerin yerine şahıs zamiri koyarken ismin artikeline ve haline göre gerekli şahıs zamirini bulur, olumsuzluğu da cümlemin en sonuna getirilen bir **nicht** ile anlatırız. Yukarıdaki örnekte **kein Buch** yerine **Buch** isminin artikeli **das** olduğu için **es** gelmiş, olumsuz oluşu ise cümlemin sonuna gelen **nicht** ile anlatılmıştır.

IN AUF UNTER

Almancada önek adı verilen ve cümle yapısında önemli rolleri olan küçük kelimeler vardır. Cümledeki belirli kelimelerin birbirleriyle ilişkisini sağlayan bu kelimelerden en önemli üç tanesini bu dersimizde öğreneceğiz. Bu üç kelime **in**, **auf**, **unter** önekleridir.

IN

In [in] öbür bütün önekler gibi isimlerin önünde bulunur. Önünde durduğu isim i-halindeyse «içine», e-halindeyse «içinde» anlamına gelir. Bu kelimenin cümle içindeki yerini aşağıdaki örneklerde inceleyiniz.

in	içine (içinde)
in das Haus	evin içine
in die Mappe	çantanın içine
in den Mund	ağzın içine
in das Zimmer	odanın içine
in den Korb	sepetin içine
in die Autos	otomobillerin içine
in den Eimer	kovanın içine
in die Boote	sandalların içine

Yukarıdaki örneklerde **in** i-halindeki isimlerin önünde bulunduğu için «içine» anlamına gelmektedir. Türkçede ekseriya «içine» kelimesi yerine ismin sonuna «e, a veya ye, ya» eki takılarak «içine» kaldırılır. Çünkü «evin içine» yerine «eve», «çantanın içine» yerine «çantaya», «ağzın içine» yerine «ağza», «odanın içine» yerine «odaya» demekle aynı şey anlatılmış olur.

in	içinde (içine)
in dem Haus	evin içinde
in der Mappe	çantanın içinde
in dem Mund	ağzın içinde
in dem Zimmer	odanın içinde
in dem Korb	sepetin içinde
in den Autos	otomobillerin içinde
in dem Eimer	kovanın içinde
in den Booten	sandalların içinde

Öneklerle yapılmış bu cümleleri inceleyiniz.

Die Katze ist in dem Zimmer.

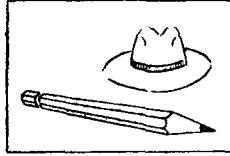
Kedi odadadır.

Die Äpfel sind in dem Korb.

Elmalar sepettedir.

Der Bleistift ist nicht in dem Hut.

Kalem şapkann içinde değildir.

Die Mädchen sind in dem Zug.

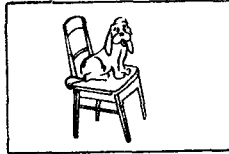
Kızlar trendedir.

Der Junge steht in dem Zimmer.

Çocuk odada duruyor.

Der Hund sitzt auf dem Stuhl.

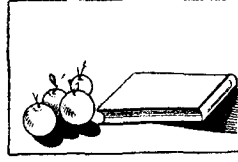
Köpek sandalyenin üstünde oturuyor.

Die Kinder sitzen auf dem Pferd.

Çocuklar atın üstünde oturuyorlar.

Die Äpfel sind nicht auf dem Buch.

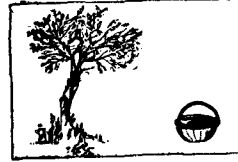
Elmalar kitabın üstünde değildir.

Die Hunde sitzen auf dem Tisch.

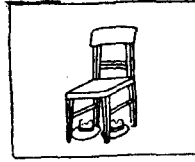
Köpekler masanın üstünde oturuyorlar.

Der Korb ist nicht unter dem Baum.

Şepet ağacın altında değildir.

Die Hüte sind unter dem Stuhl.

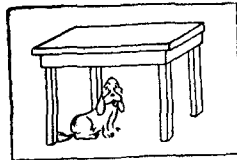
Şapkalar sandalyenin altındadır.

Das Pferd steht unter dem Baum.

At ağacın altında duruyor.

Der Hund sitzt unter dem Tisch.

Köpek masanın altında oturuyor.

Der Bauer arbeitet unter den Bäumen.

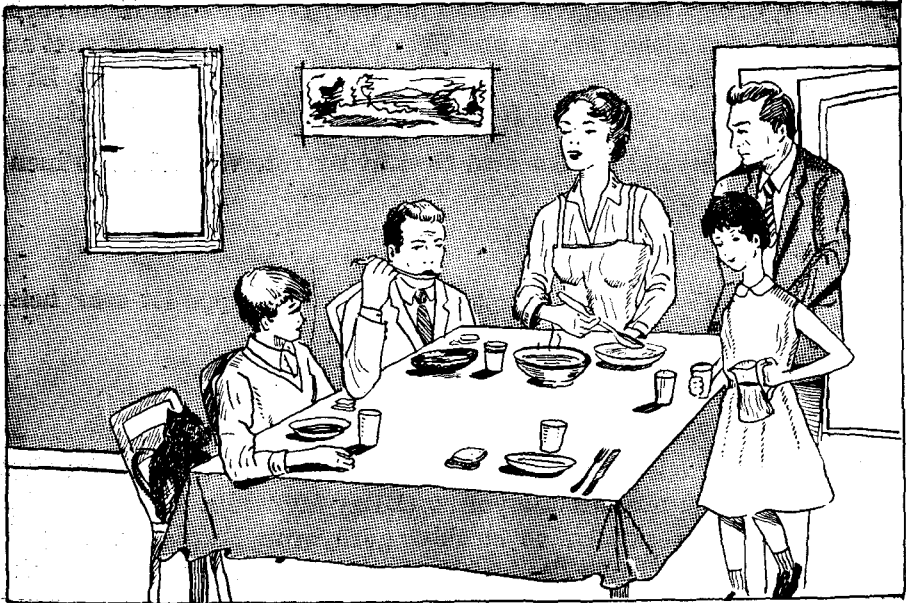
Çiftçi ağaçların altında çalışıyor.

Aşağıdaki kalıp i- ve e-halindeki şahıs zamirlerinin cümle içindeki yerini göstermektedir.

özne	fiil	i-halindeki şahıs zamiri	e-halindeki şahıs zamiri
Der Junge	gibt	sie	ihm.
Der Vater	bringt	es	ihr.
Die Mutter	zeigt	ihn	uns.
Die Kinder	geben	ihn	ihm.

LEHRSTÜCK SECHSUNDZWANZIG

Öğrenilecek kelimeler

auf [auf]	üstüne, üstünde	das Gesicht,er	yüz, çehre
essen [esen]	yemek yemek	[geziht]	
die Gabel,n [ga:bel]	çatal	das Glas,..er [gla:s]	bardak
der Gast,..e [gast]	misafir	heiss [hays]	sıcak

hinter [hinter]	arkasına, arkasında	die Schüssel,n [şüssel]	kâse
hungrig [hungrig]	aç	sehr [se:r]	çok
in [in]	içine, içinde	das Speisezimmer,- [şpayzetsimmer]	yemek odası
kochen [kohen]	pişirmek	die Suppe,n [zuppe]	çorba
der Korb,..e [korb]	sepet	der Teller,- [teller]	tabak
das Messer,- [messer]	bıçak	die Träne,n [tre:ne]	göz yaşı
neben [neben]	yanına, yanında	unter [unter]	altına, altında
		vor [for]	önüne, önünde

IN DEM SPEISEZIMMER

Das ist ein Speisezimmer. Die ganze Familie ist hier. Hasan Bey hat heute abend einen Gast. Wir kennen diesen Gast. Er ist Herr Müller. Wir sehen Teller, Gläser, Gabeln und Messer auf dem Tisch. Fatma Hanım bringt die Suppe auf den Tisch. Ahmet und Herr Müller sitzen. Pamuk sitzt auch auf einem Stuhl. Hasan Bey und Zeynep stehen. Ahmet ist hungrig. Er hat keine Suppe in seiner Schüssel. Herr Müller isst die Suppe. Er sagt:

«Die Suppe ist gut.» Aber sein Gesicht ist rot. Wir sehen Tränen in seinen Augen.

Hasan Bey lacht. Er sagt:

«Meine Frau kocht diese Suppe gut, aber die Suppe ist sehr heiss.»

YEMEK ODASINDA

Bu bir yemek odasıdır. Bütün aile buradadır. Hasan Beyin bu akşam bir misafiri var. Bu misafiri tanıyoruz. O Bay Müllerdir. Masanın üstünde tabaklar, bardaklar, çatalar ve bıçaklar görüyoruz. Fatma Hanım çorbayı masanın üstüne getiriyor. Ahmet ve Bay Müller oturuyorlar. Pamuk da bir sandalyenin üstünde oturuyor. Hasan Bey ve Zeynep ayakta duruyorlar. Ahmet açtır. Kâsesinde çorba yoktur. Bay Müller çorbayı yiyor. O:

«Çorba iyidir.» diyor. Ama yüzü kırmızıdır. Gözlerinde yaşlar görüyoruz.

Hasan Bey gülüyor. O:

«Karım bu çorbayı iyi pişiriyor, ama çorba çok sıcaktır.» diyor.

Bu dersimizde üç yeni önek daha öğreneceksiniz: **neben**, **hinter**, **vor**

NEBEN

Neben i-halindeki bir ismin önünde bulunursa «yanına», e-halindeki bir ismin önünde bulunursa «yanında» anlamına gelir.

Aşağıdaki örneklerde **neben**'den sonra i-halinde bulunan bir isim geldiği için **neben** burada «yanına» olarak Türkçeye çevrilir.

neben	yanına (yanında)
neben den Tisch	masanın yanına
neben die Frau	kadının yanına
neben das Haus	evin yanına
neben die Jungen	çocukların yanına
neben diesen Gast	bu misafirin yanına
neben jenen Bauern	şu çiftçinin yanına
neben diese Mappe	bu çantanın yanına
neben die Blumen	çiçeklerin yanına

Neben e-halinde bulunan bir ismin önüne gelirse «yanında» anlamını taşır.

neben	yanında (yanına)
neben dem Tisch	masanın yanında
neben der Frau	kadının yanında
neben dem Haus	evin yanında
neben den Jungen	çocukların yanında
neben diesem Gast	bu misafirin yanında
neben jenem Bauern	şu çiftçinin yanında
neben dieser Mappe	bu çantanın yanında
neben den Blumen	çiçeklerin yanında

HINTER

Hinter i-halindeki isimlerin önünde «arkasına», e-halindeki isimlerin önünde ise «arkasında» anlamına gelir.

Aşağıdaki örneklerde **hinter** i-halindeki isimlerin önünde bulunduğu için «arkasına» olarak Türkçeye çevrilmiştir.

hinter	arkasına (arkasında)
hinter den Baum	ağacın arkasına
hinter das Haus	evin arkasına
hinter die Tür	kapının arkasına
hinter mein Haus	evimin arkasına
hinter deinen Laden	dükkânının arkasına
hinter diese Vase	bu vazonun arkasına
hinter den Soldaten	askerin arkasına
hinter die Tische	masaların arkasına

Hinter'den sonra e-halinde bulunan bir isim gelirse **hinter** Türkçeye «arkasında» olarak çevrilir.

hinter	arkasında (arkasına)
hinter dem Baum	ağacın arkasında
hinter dem Haus	evin arkasında
hinter der Tür	kapının arkasında
hinter meinem Haus	evimin arkasında
hinter deinem Laden	dükkânının arkasında
hinter dieser Vase	bu vazonun arkasında
hinter dem Soldaten	askerin arkasında
hinter den Tischen	masaların arkasında

VOR

Vor i-halindeki bir ismin önünde bulunuyorsa «önüne», e-halindeki bir ismin önünde bulunuyorsa «önünde» anlamına gelir.

Aşağıdaki örneklerde **vor** i-halindeki isimlerin önünde kullanılmıştır. Onun için Türkçeye «önüne» olarak çevrilir.

vor
vor das Zimmer
vor den Schüler
vor die Mutter
vor meinen Sohn
vor ihren Stuhl
vor dieses Auto
vor die Fischer
vor jenes Boot

önüne (önünde)
odanın önüne
öğrencinin önüne
anneninin önüne
oğlumun önüne
sandalyesinin önüne
bu otomobilin önüne
balıkçıların önüne
şu sandalın önüne

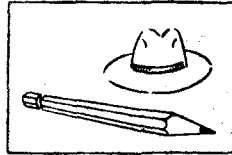
Vor e-halindeki isimlerin önünde bulunursa Türkçeye «önünde» şeklinde çevrilir.

vor
vor dem Zimmer
vor dem Schüler
vor der Mutter
vor meinem Sohn
vor ihrem Stuhl
vor diesem Auto
vor den Fischern
vor jenem Boot

önünde (önüne)
odanın önünde
öğrencinin önünde
anneninin önünde
oğlumun önünde
sandalyesinin önünde
bu otomobilin önünde
balıkçıların önünde
şu sandahn önünde

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz.

Der Bleistift ist neben dem Hut.

Kalem şapkanın yanındadır.

Die Boote sind neben dem Baum.

Sandallar ağacın yanındadır.

Der Baum steht neben dem Haus.

Ağaç evin yanında duruyor.

Der Junge geht neben das Fenster.

Çocuk pencerenin yanına gidiyor.

Das Mädchen steht neben dem Auto.

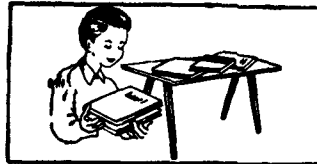
Kız otomobilin yanında duruyor.

Die Katze geht neben den Stuhl.

Kedi sandalyenin yanına gidiyor.

Der Tisch ist hinter dem Jungen.

Masa çocuğun arkasındadır.

Das Buch ist hinter der Vase.

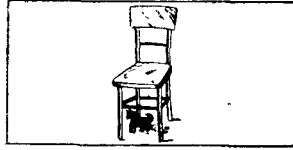
Kitap vazonun arkasındadır.

Das Mädchen ist hinter dem Tisch.

Kız masanın arkasındadır.

**Der Hund steht nicht
hinter dem Tisch.**

**Köpek masanın arkasın-
da durmuyor.**

**Die Boote stehen vor
dem Baum.**

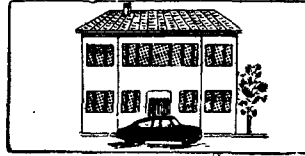
**Sandallar ağacın önün-
de duruyorlar.**

**Das Pferd steht vor
dem Feld.**

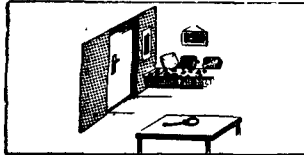
**At tarlanın önünde du-
ruyor.**

**Das Auto steht vor
dem Haus.**

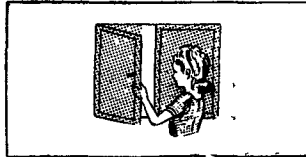
**Otomobil evin önünde
duruyor.**

**Der Tisch steht vor
der Tür.**

**Masa kapının önünde
duruyor.**

**Das Mädchen steht vor
dem Fenster.**

**Kız pencerenin önünde
duruyor.**

**Die Frau geht vor den
Stuhl.**

**Kadın sandalyenin önü-
ne gidiyor.**

**Der Hund steht vor
dem Mädchen.**

**Köpek kızın önünde du-
ruyor.**

Ahmet schläft in seinem Zimmer.	Ahmet odasında uyuyor.
Die Kinder gehen in die Schule.	Çocuklar okula gidiyorlar.
Der Junge läuft unter den Baum.	Çocuk ağacın altına koşuyor.
Ich warte vor deinem Haus.	Evinin önünde bekliyorum.
Die Schüler sitzen vor dem Lehrer.	Öğrenciler öğretmenin önünde oturuyorlar.
Die Katze schläft unter dem Stuhl.	Kedi sandalyenin altında uyuyor.
Das Pferd läuft neben den Bauern.	At çiftçinin yanına koşuyor.
Der Sohn bringt die Mappe auf den Tisch.	Oğul çantayı masanın üstüne getiriyor.
Du trägst den Stuhl neben den Tisch.	Sandalyeyi masanın yanına taşıyorsun.
Der Lehrer geht vor die Schüler.	Öğretmen öğrencilerin önüne gidiyor.
Herr Müller trägt den Stuhl vor das Fenster.	Bay Müller sandalyeyi pencerenin önüne taşıyor.
Das Auto fährt hinter das Haus.	Otomobil evin arkasına gidiyor
Die Kinder laufen hinter die Bäume.	Çocuklar ağaçların arkasına koşuyorlar.
Wir sind in der Schule.	Okuldayız.
Die Bücher sind in der Mappe	Kitaplar çantadadırlar.

ich esse
du isst
er, sie, es isst
wir essen
ihr esst
sie essen
Sie essen

TEST 13

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Der Junge steht auf ~~dem~~ Tisch. 2 — Das Auto fährt vor ~~die~~ Schule.
3 — Die Kinder sitzen unter ~~den~~ Bäumen. 4 — Der Mann schläft in sein
~~em~~ Zimmer. 5 — Der Arzt wartet vor ~~der~~ Tür. 6 — Das Buch ist hinter
~~der~~ Mappe. 7 — Das Mädchen läuft neben ~~das~~ Auto. 8 — Die Schüler
gehen in ~~die~~ Schule. 9 — Wir sitzen in ~~dem~~ Wohnzimmer. 10 — Zeynep
trägt den Eimer in ~~das~~ Zimmer.

B

B listesinden A listesindeki Almanca cümlelerin Türkçe karşılıklarını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

1 — Ich gebe es ihm.	✓ A — Baba evin arkasındadır.
2 — Die Mutter zeigt ihn uns.	B — Top ağacın üstündedir.
3 — Das Kind läuft vor die Schule.	C — Çocuk okulun önünde koşuyor.
4 — Der Ball ist auf dem Baum.	D — Çocuk okulun önüne koşuyor.
5 — Die Fischer sitzen in dem Boot.	✗ E — Anne onu bize gösteriyor.
6 — Ahmet sitzt auf einem Stuhl.	F — Ahmet bir sandalyenin üstüne oturuyor.
7 — Die Katze schläft unter dem Tisch.	✗ G — Onu ona veriyorum.
8 — Der Vater ist hinter dem Haus.	H — Balıkçılar sandalın içine oturuyorlar.
	✗ İ — Ahmet bir sandalyenin üstünde oturuyor.
	✗ J — Kedi masanın altında uyuyor.
	✗ K — Balıkçılar sandalın içinde oturuyorlar.

C

B listesinden A listesindeki Türkçe cümlelerin Almanca karşılıklarını bulunuz.

A Listesi

- 1 — Baba odasında uyuyor.
- 2 — Onu (erkek) ona (erkek) gösteriyorum.
- 3 — Mektup kitabın yanındadır.
- 4 — Köpek masamızın üstünde oturuyor.
- 5 — Oğul babasının yanına gidiyor.
- 6 — Vazo pencerenin önündedir.
- 7 — Tabaklar bardakların arkasındadır.
- 8 — Elmalar sepetin içinde midir?

B Listesi

- A — Die Äpfel sind in dem Korb.
- B — Die Vase ist vor dem Fenster.
- C — Der Brief ist neben dem Buch.
- D — Der Hund sitzt auf dem Tisch.
- E — Sind die Äpfel in dem Korb?
- F — Ich zeige sie ihm.
- G — Der Sohn geht neben dem Vater.
- H — Der Vater schläft in seinem Zimmer.
- I — Ich zeige ihn ihm.
- J — Die Teller sind hinter den Gläsern.
- K — Der Sohn geht neben seinen Vater.
- L — Der Hund sitzt auf unserem Tisch.

E

Aşağıda büyük harfle yazılı isimlerin yerine şahıs zamiri koyunuz. Cevap kâğıdına sadece bulduğunuz şahıs zamirlerini cümlede geliş sıralarına göre yazınız.

- 1 — Der Mann zeigt **SEINER FRAU DIE KINDER.**
- 2 — Ich gebe **MEINEM FREUND EINE ZIGARETTE.**
- 3 — Der Lehrer gibt **DEN SCHÜLERN DIE BÜCHER.**
- 4 — Der Junge bringt **DEM VATER KEINE ZEITUNG.**
- 5 — **DER BAUER** zeigt **SEINEM SOHN DAS PFERD.**

Test 12'nin yapılmış şekli

- A. 1 — der, t 2 — ich, er, en 3 — der, t, em, en 4 — en, em 5 — st, dem
6 — der, et 7 — t, den, en 8 — t
- B. 1 — İ 2 — E 3 — C 4 — J 5 — G 6 — B 7 — D 8 — F
- C. 1 — F 2 — G 3 — B 4 — J 5 — E 6 — İ 7 — D 8 — H
- E. 1 — sie, ihn 2 — sie, ihr 3 — er, ihnen 4 — ihm 5 — ihr 6 — er, ihm
7 — ihm 8 — sie 9 — er, es 10 — sie, ihr

LEHRSTÜCK
SIEBENUNDZWANZIG

Bu derste üç yeni önek daha öğreneceğiz: **an**, **über**, **zwischen**

AN

An [an] öneki de **neben** gibi «yanına» veya «yanında» anlamına gelir. Yalnız **neben** ile **an** arasında önemli bir fark vardır. Örneğin, «Sandalye masanın yanındadır,» derken sandalye ile masa arasında bir mesafe varsa **neben**, sandalye ile masa birbirlerine temas ediyorlarsa **an** kullanılır. Şu halde **an** temas ederek yanında bulunmayı gösterir. Biz derslerimizde **an**'i **neben** gibi «yanına» veya «yanında» olarak Türkçeye çevireceğiz, ama siz aralarındaki farkı gözönünde bulundurup doğru öneki kullanmalısınız.

An i-halinde bir isim önünde duruyorsa «yanına» anlamına gelir.

an	yanına (yanında)
an den Tisch	masanın yanına
an die Tür	kapının yanına
an das Fenster	pencerenin yanına
an die Frau	kadının yanına
an das Boot	sandalın yanına
an die Häuser	evlerin yanına
an den Stuhl	sandalyenin yanına
an das Auto	otomobilin yanına

Not. Bu dersi çalışmadan önce yirmisekizinci derste verilen kelimeleri öğreniniz .

Türkçede ekseriya «masanın yanına, kapının yanına, pencerenin yanına, ...» yerine «masaya, kapıya pencereye, ...» denir. Yani ismin sonuna «ye, ya» takıları eklenir.

An e-halinde bir ismin önünde bulunduğu zaman «yanında» anlamına gelir.

an	yanında (yanına)
an dem Tisch	masanın yanında
an der Tür	kapının yanında
an dem Fenster	pencerenin yanında
an der Frau	kadının yanında
an dem Boot	sandalın yanında
an den Häusern	evlerin yanında
an dem Stuhl	sandalyenin yanında
an dem Auto	otomobilin yanında

ÜBER

Über [über] «üzerine» veya «üzerinde» anlamına gelir. Temas etmeden üzerinde bulunmayı gösterir. Örneğin, «Lâmba masanın üzerindedir.» derken lâmba ile masa arasında belirli bir uzaklık vardır.

Über i-halindeki bir ismin önüne gelirse Türkçeye «üzerine» olarak çevrilir.

über	üzerine (üzerinde)
über das Haus	evin üzerine
über den Baum	ağacın üzerine
über den Tisch	masanın üzerine
über die Autos	otomobillerin üzerine
über den Hügel	tepenin üzerine
über das Meer	denizin üzerine
über die Felder	tarlaların üzerine
über den Mann	adamin üzerine

yirmiyedinci ders

— 3 —

Über e-halindeki bir ismin önüne gelirse «üzerinde» olarak Türkçeye çevrilir.

über	üzerinde (üzerine)
über dem Haus	evin üzerinde
über dem Baum	ağacın üzerinde
über dem Tisch	masanın üzerinde
über den Autos	otomobillerin üzerinde
über dem Hügel	tepenin üzerinde
über dem Meer	denizin üzerinde
über den Feldern	tarlaların üzerinde
über dem Mann	adamın üzerinde

ZWISCHEN

Zwischen [tsvişen] önünde bulunduğu ismin haline göre «arasına» veya «arasında» anlamına gelir.

Zwischen i-halindeki isimlerin önüne gelirse «arasına» olarak çevrilir.

zwischen	arasına (arasında)
zwischen den Stuhl und den Tisch	sandalye ve masa arasına
zwischen die Blumen	çiçeklerin arasına
zwischen die Bücher	kitapların arasına
zwischen den Vater und die Mutter	babanın ve annenin arasına
zwischen das Pferd und den Auto	arabası ^{atın} ve otomobilin arasına
zwischen das Pferd und den Bauern	atın ve çiftçinin arasına
zwischen die Schule und das Haus	okul ve evin arasına
zwischen die Tür und das Fenster	kapının ve pencerenin arasına

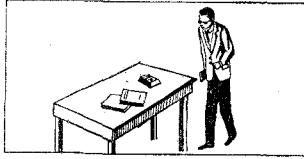
Zwischen e-halindeki isimlerin önüne gelirse «arasında» olarak çevrilir.

zwischen	arasında (arasına)
zwischen dem Stuhl und dem Tisch	sandalyenin ve masanın arasında
zwischen den Blumen	çiçeklerin arasında

zwischen den Büchern kitapların arasında
zwischen dem Vater und der Mutter babanın ve annenin arasında
zwischen dem Baum und dem Auto ağacın ve otomobilin arasında
zwischen dem Pferd und dem Bauern atın ve çiftçinin arasında
zwischen der Schule und dem Haus okulun ve evin arasında
zwischen der Tür und dem Fenster kapının ve pencerenin arasında

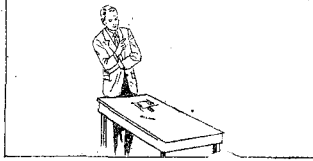
Aşağıdaki resimli örnekleri inceleyiniz.

Der Lehrer geht an den Tisch.

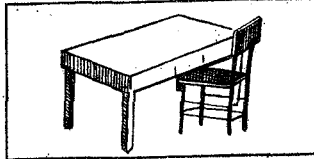
Öğretmen masaya (masanın yanına) gidiyor.

Der Lehrer steht an dem Tisch.

Öğretmen masanın yanında duruyor.

Der Stuhl steht an dem Tisch.

Sandalye masanın yanında duruyor.

Der Fischer geht an die Tür.

Balıkçı kapıya gidiyor.

Der Junge läuft an den Stuhl.

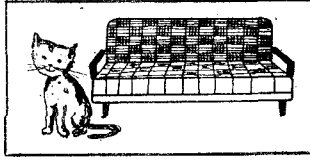
Çocuk sandalyeye koşuyor.

Der Arzt wartet an der Tür.

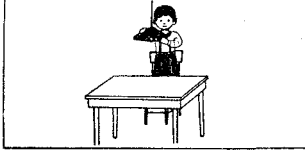
Doktor kapıda (kapının yanında) bekliyor.

Die Katze sitzt an dem
Sofa.

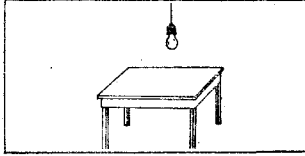
Kedi kanapenin yanında
oturuyor.

Paul hängt die Lampe
über den Tisch.

Paul lâmbayı masanın
üzerine asıyor.

Die Lampe hängt jetzt
über dem Tisch.

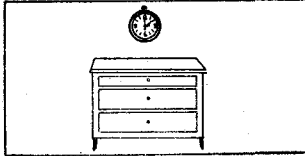
Lâmba şimdi masanın
üzerinde asılı duruyor.

Die Vögel fliegen über
dem Baum.

Kuşlar ağacın üzerinde
uçuyorlar.

Die Uhr hängt über
dem Schrank.

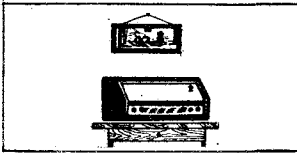
Saat dolabın üzerinde
asılı duruyor.

Der Vater hängt das
Bild über das Radio.

Baba resmi radyonun
üzerine asıyor.

Das Bild hängt jetzt
über dem Radio.

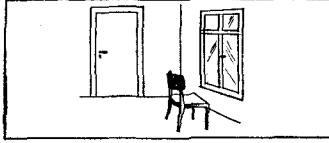
Resim şimdi radyonun
üzerinde asılı duruyor.

Die Kleider hängen
über den Blumen.

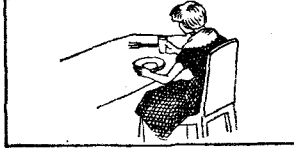
Elbiseler çiçeklerin üze-
rinde asılı duruyorlar.

**Der Stuhl steht
zwischen der Tür und
dem Fenster.**

Sandalye kapının ve
pencerenin arasında du-
ruyor.

**Die Mutter stellt das
Glas zwischen den
Teller und die Gabel.**

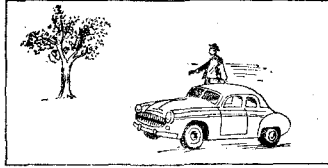
Anne bardağı tabağın ve
çatalın arasına koyuyor.

**Der Vogel sitzt
zwischen den Blumen.**

Kuş çiçeklerin arasında
oturuyor.

**Der Mann geht zwischen
den Baum und das
Auto.**

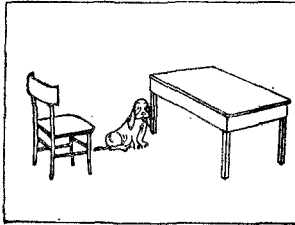
Adam ağacın ve otomo-
bilin arasına gidiyor.

**Die Vase steht zwischen
den Büchern.**

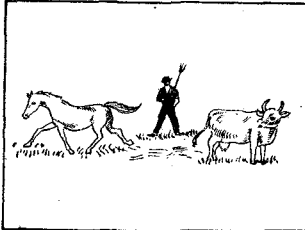
Vazo kitapların arasın-
da duruyor.

**Der Hund sitzt
zwischen dem Stuhl
und dem Tisch.**

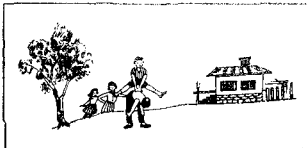
Köpek sandalyenin ve
masanın arasında
oturuyor.

**Der Bauer steht
zwischen dem Pferd
und der Kuh.**

Çiftçi atın ve ineğin ara-
sında duruyor.

**Die Kinder spielen
zwischen dem Haus
und den Bäumen.**

Çocuklar evin ve ağaçla-
rın arasında oynuyorlar.

setzen, stellen, legen ve sitzen, stehen, liegen

Bunlar öneklerle en çok kullanılan fiillerdir. Bir kısmını yeni öğrendiğiniz bu fiiller bazı özellikler gösterirler.

Bunlardan bir grupta topladığımız

setzen
stellen
legen

oturtmak
(dik olarak) koymak
(yatık olarak) koymak

fiillerinin kullanıldıkları cümlelerde mutlaka i-halinde bir isim (nesne) bulunur ve cümle içindeki önekten sonra gelen isim daima i-halindedir.

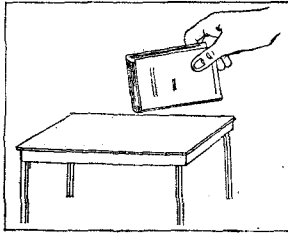
sitzen
stehen
liegen

oturmak
(ayakta, dik olarak) durmak
(yatık durumda) bulunmak, durmak

olarak ikinci bir grupta topladığımız bu fiiller ise nesne almazlar ve cümledeki önekten sonra gelen isim e-halindedir.

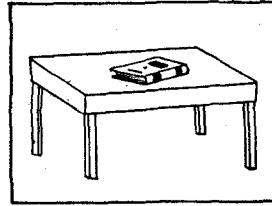
Birinci gruptaki fiiller

İkinci gruptaki fiiller

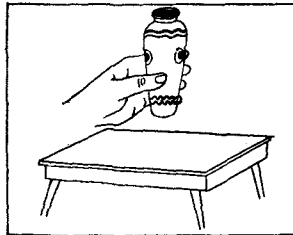
**Ich lege das Buch auf
DEN Tisch.**

Kitabı masanın üstüne
koyuyorum.

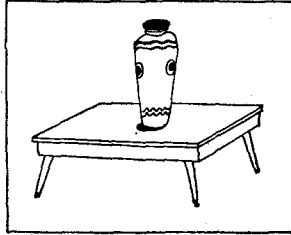
**Das Buch liegt auf
DEM Tisch.**

Kitap masanın üstünde bulunuyor.

**Ich stelle die Vase auf
DEN Tisch.**

Vazoyu masanın üstüne
koyuyorum.

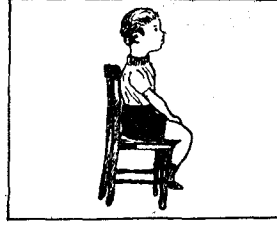
**Die Vase steht auf
DEM Tisch.**

Vazo masanın üstünde duruyor.

**Die Frau setzt das Kind
auf DEN Stuhl.**

Kadın çocuğu sandalyenin üstüne
oturtuyor.

Das Kind sitzt auf DEM Stuhl.

Çocuk sandalyenin üstünde oturuyor.

hängen

«asmak» ve «asılı durmak» anlamlarına gelen **hängen** fiili de önem-
lidir.

Şayet cümlede i-halinde bir isim (nesne) ve i-halindeki bir ismin önün-
de bulunan bir önek varsa **hängen** «asmak» anlamına gelir.

**Ich hänge die Lampe über
DEN Tisch.**

Lambayı masanın üzerine asıyorum.

Şayet cümlede bir nesne yoksa ve cümledeki önek e-halindeki bir is-
min önünde bulunuyorsa o zaman **hängen** «asılı durmak» anlamına
gelir.

**Die Lampe hängt über
DEM Tisch.**

Lâmba masanın üzerinde asılı
duruyor.

Birinci örnekte i-halinde bir isim (**die Lampe**) vardır ve **über** öneki
i-halindeki bir isimle kullanılmıştır. Onun için **hängen** bu cümlede «asmak»
anlamına gelir.

İkinci örnekte ise i-halinde bir isim (nesne) yoktur ve **über** öneki e-ha-
lindeki bir isimle kullanılmıştır. Bu yüzden **hängen** «asılı durmak» anla-
mına gelir.

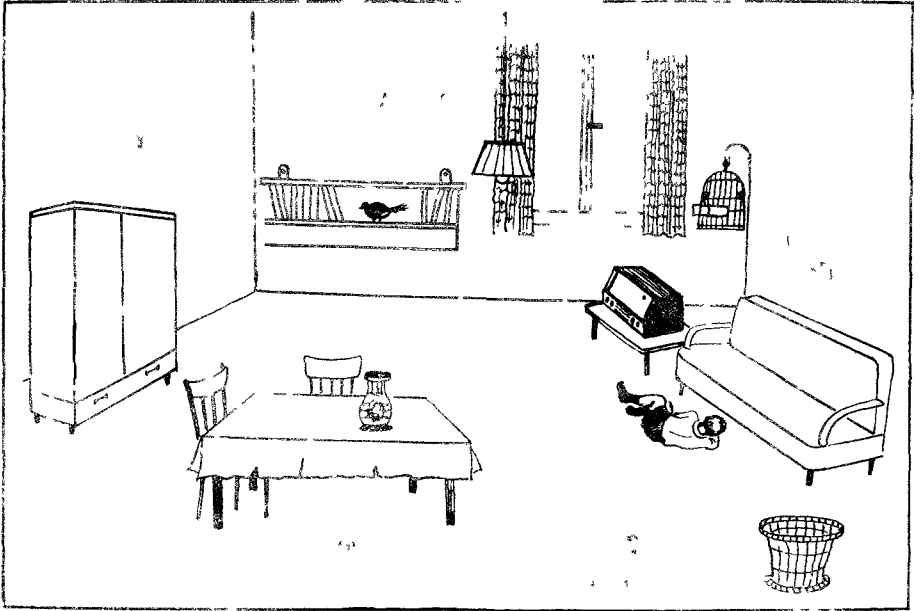
FONO

Correspondence Institute

ALMANCA DERSLER

28

LEHRSTÜCK ACHTUNDZWANZIG

Öğrenilecek kelimeler

an [an]

beginnen

[beginnen]

bleiben [blayben]

das Bücherregale

[büherrega:l]

finden [finden]

yanına, yanında **fliegen** [fli:gen]

başlamak

füttern [füttern]

hängen [hengen]

kalmak

etajer, kitaplık **heissen** [haysen]

immer [immer]

bulmak

der Käfige [ke:fi]

uçmak

beslemek

asmak, asılı

durmak

ismi olmak

daima

kafes

der Kanarienvogel,..	kanarya	das Sofa,s [zo:fa]	kanape
[kana:rienfo:gel]		spielen [spi:len]	oynamak
die Küche,n [kühe]	mutfak	stellen [stelen]	(dik) koymak
die Lampe,n [lampe]	lâmba	suchen [zu:hen]	aramak
leer [le:r]	boş	über [ü:ber]	üzerine, üze- rinde
legen [legen]	(yatık) koy- mak	überall [ü:beral]	her yerde
liegen [li:gen]	(yatık) bulun- mak	vielleicht [fi:llyayht]	belki
mehr [me:r]	daha fazla	der Vorhang,..e	perde
das Radio,s [ra:dyo]	radio	[forhang]	
schnell [şnel]	çabuk, hemen	die Wand,..e [vant]	duvar
der Schrank,..e	dolap	wo [wo:]	nerde
[şrank]		wohin [vo:hin]	nereye
setzen [settsen]	oturtmak	die Zeit,en [tsayt]	zaman
singen [zingen]	şarkı söylemek	zwischen [tsvişen]	arasına, arasında

AÇIKLAMALAR

WO

«Nerede» anlamına gelen bu soru kelimesiyle yapılan sorular da pek bir özellik göstermezler.

Wo steht der Mann?

Adam nerede duruyor?

Der Mann steht vor DEM Haus.

Adam evin önünde duruyor.

Wo sitzt der Schüler?

Öğrenci nerede oturuyor?

Der Schüler sitzt auf DEM Stuhl.

Öğrenci sandalyenin üstünde oturuyor.

Wo spielen die Kinder?

Çocuklar nerede oynuyorlar?

Die Kinder spielen unter DEM Baum.

Çocuklar ağacın altında oynuyorlar.

Wo arbeitest du?

Nerede çalışıyorsun?

Ich arbeite in MEINEM Zimmer.

Odamda çalışıyorum.

Wo liegt die Mappe?

Çanta nerede bulunuyor?

Die Mappe liegt hinter DEM Radio.

Çanta radyonun arkasında bulunuyor.

Wo liegen die Bücher?

Kitaplar nerede bulunuyorlar?

**Die Bücher liegen in DEM Bücher-
regal.**

Kitaplar kitaplıkta bulunuyorlar.

WOHIN

«Nereye» anlamına gelen bu soru kelimesiyle yapılan sorular **wo** ile yapılanlara benzer.

Wohin geht der Vater?
Baba nereye gidiyor?

Der Vater geht auf DEN Hügel.
Baba tepenin üstüne gidiyor.

Wohin setzt die Mutter das Kind?
Anne çocuğu nereye oturtuyor?

Die Mutter setzt das Kind auf DEN Stuhl.
Anne çocuğu sandalyenin üstüne oturtuyor.

Wohin stellst du deine Mappe?
Çantamı nereye koyuyorsun?

Ich stelle meine Mappe vor DAS Radio.
Çantamı radyonun önüne koyuyorum.

Wohin legen die Schüler ihre Bücher?
Öğrenciler kitaplarını nereye koyuyorlar?

Die Schüler legen ihre Bücher in DIE Mappen.
Öğrenciler kitaplarını çantalara koyuyorlar.

Wohin hängt die Frau das Kleid?
Kadın elbiseyi nereye asıyor?

Die Frau hängt das Kleid an DIE Wand.
Kadın elbiseyi duvara asıyor.

Bu **wo** ve **wohin** soru kelimeleri örneklerin kullanılmasında size çok yardımcı olabilirler. Şayet bir cümle **wohin** sorusuna cevap teşkil ediyorsa o cümlede önekten sonra gelen isim *i*-halindedir. Cümle **wo** sorusuna cevap teşkil ediyorsa önekten sonra gelen isim *e*-halindedir. Yukarıdaki örnekleri bu açıdan incerseniz bu farkı görürsünüz.

heissen

Bu fiil «ismi... olmak» anlamına gelir. Örnekleri inceleyiniz.

Ich heisse Ender.
Du heisst Paul.
Er heisst Ahmet.
Sie heisst Ayşe.
Sie heissen Rifat.

(Benim) ismim Enderdir.
İsmim Paul'dür.
İsmi Ahmet'tir.
İsmi Ayşe'dir.
İsminiz Rifat'tır.

Wie heissen Sie?
İsminiz nedir?

Ich heisse Hasan.
İsmim Hasan'dır.

Wie heisst dein Vater?
Babamın ismi nedir?

Mein Vater heisst Adnan.
Babamın ismi Adnan'dır.

WO IST YUSUF?

Familie Çelikel hat einen Kanarienvogel. Er heisst Yusuf. Yusuf sitzt immer in seinem Käfig und singt. Der Käfig hängt an der Wand neben dem Fenster. Zeynep füttert den Vogel immer.

Heute hat Zeynep keine Zeit. Die Schule beginnt bald. Schnell füttert sie den Vogel und geht in die Schule.

Ahmet bleibt heute zu Hause. Er spielt in seinem Zimmer. Fatma Hanım arbeitet in der Küche. Hasan Bey arbeitet auf dem Feld.

Fatma Hanım hört Yusuf nicht. Sie geht in das Wohnzimmer. Aber sie sieht Yusuf nicht. Der Käfig ist leer, und seine Tür ist offen. Schnell ruft sie Ahmet und sagt: «Yusuf ist nicht mehr in dem Käfig. Suche ihn!»

Ja, wo ist Yusuf? Hinter den Vorhängen? Unter dem Sofa? Unter dem Tisch? Ahmet findet ihn nicht. Ahmet steht vor dem Schrank und sucht überall. Wo ist Yusuf? Unter dem Radio ist er nicht, auf dem Radio und hinter dem Radio auch nicht. Dort steht eine Vase. Vielleicht ist er in der Vase oder hinter der Vase. Überall suchen Ahmet und seine Mutter. Über dem Tisch hängt eine Lampe. Die Mutter steht auf dem Tisch, aber auch dort sieht sie ihn nicht.

Zwischen dem Fenster und dem Schrank hängt ein Bücherregal an der Wand. Yusuf sitzt dort zwischen den Büchern. Ahmet sieht ihn und läuft dorthin. Aber Yusuf fliegt in den Korb, dann auf den Stuhl. Ach, wohin fliegt er jetzt? Yusuf fliegt in seinen Käfig. Schnell schliesst Ahmet die Tür.

YUSUF NEREDE?

Çelikel ailesinin bir kanaryası var. Onun ismi Yusuf'dur. Yusuf kafesinde oturuyor ve şarkı söylüyor. Kafes duvarda pencerenin yanında asılı duruyor. Zeynep daima kuşu besliyor.

Bugün Zeynep'in vakti yok. Okul az sonra başlıyor. Hemen kuşu besliyor ve okula gidiyor.

Ahmet bugün evde kalıyor. O odasında oturuyor. Fatma Hanım mutfakta çalışıyor. Hasan Bey tarlada çalışıyor.

Fatma Hanım Yusuf'u duymuyor. Oturma odasına gidiyor. Ama o Yusuf'u görmüyor. Kafes boştur ve kapısı açıktır. Hemen Ahmet'i çağırıyor ve: «Yusuf artık kafeste değil, onu ara!» diyor.

Evet, Yusuf nerededir? Perdelerin arkasında? Kanapenin altında? Masanın altında? Ahmet onu bulmuyor. Ahmet dolabın önünde duruyor ve heryerde arıyor. Yusuf nerededir? Radyonun altında değil, radyonun üstünde ve radyonun arkasında da değil. Orada bir vazo duruyor. Belki vazonun içindedir yahut arkasındadır. Ahmet ve annesi heryeri arıyorlar. Masanın üzerinde bir lâmba asılı duruyor. Anne masanın üstünde duruyor, ama orada da onu göremiyor.

Pencereyle dolap arasında duvarda bir kitaplık asılı duruyor. Yusuf orada kitapların arasında oturuyor. Ahmet onu görüyor ve oraya koşuyor. Ama Yusuf sepete uçuyor, sonra sandalyenin üstüne. Ah, nereye uçuyor o şimdi? Yusuf kafesine uçuyor. Ahmet hemen kapıyı kapatıyor.

ÖNEKLERE GENEL BAKIŞ

Burada bu derse kadar öğretilen örnekleri bir kere daha tekrarlayacağız. Bu örnekler hem i-halindeki, hem de e-halindeki isimlerle kullanılabilirler. Önünde buldukları ismin haline göre anlamları değişir. Öneğin kullanıldığı cümle **wo** sorusuna cevap veriyorsa önekten sonra gelen isim e-halindedir, şayet cümle **wohin** sorusuna cevap veriyorsa önekten sonra gelen isim i-halindedir.

WOHIN → İ-HALİ

WO → E-HALİ

IN

içine

içinde

Die Schüler legen die Bücher in DIE Mappe.

Die Bücher liegen in DER Mappe.

Öğrenciler kitapları çantaya koyuyorlar.

Kitaplar çantada bulunuyorlar.

Ich stelle den Korb in DAS Auto.
Sepeti otomobile koyuyorum.

Der Korb steht in DEM Auto.
Sepet otomobilde duruyor.

Die Mutter geht in DIE Küche.
Anne mutfağa gidiyor.

Die Mutter ist in DER Küche.
Anne mutfaktadır.

AUF

üstüne

üstünde

Die Frau stellt die Gläser auf DEN Tisch.
Kadın bardakları masanın üstüne koyuyor.

Die Gläser stehen auf DEM Tisch.
Bardaklar masanın üstünde duruyorlar.

Ich lege den Apfel auf DEN Tisch.
Elmayı masanın üstüne koyuyorum.

Der Apfel liegt auf DEM Tisch.
Elma masanın üstünde bulunuyor.

Der Vogel fliegt auf DEN Baum.
Kuş ağacın üstüne uçuyor.

Der Vogel sitzt auf DEM Baum.
Kuş ağacın üstünde oturuyor.

NEBEN

yanına

yanında

Der Mann hängt das Bild neben DIE Tür.
Adam resmi kapının yanına asıyor.

Das Bild hängt neben DER Tür.
Resim kapının yanında asılı duruyor.

Er stellt den Stuhl neben DEN Tisch.
Sandalyeyi masanın yanına koyuyor.

Der Stuhl steht neben DEM Tisch.
Sandalye masanın yanında duruyor.

Paul legt die Blume neben DAS Radio.
Paul çiçeği radyonun yanına koyuyor.

Die Blume liegt neben DEM Radio.
Çiçek radyonun yanında bulunuyor.

VOR

önüne

önünde

Du stellst den Stuhl vor DIE Tür.
Sandalyeyi kapının önüne koyu-
yorsun.

Der Stuhl steht vor DER Tür.
Sandalye kapının önünde duruyor.

Das Auto fährt vor DEN Laden.
Otomobil dükkânın önüne gidiyor.

Das Auto steht vor DEM Laden.
Otomobil dükkânın önünde duruyor.

Die Katze geht vor DAS Sofa.
Kedi kanapenin önüne gidiyor.

Die Katze schläft vor DEM Sofa.
Kedi kanapenin önünde uyuyor.

HINTER

arkasına

arkasında

Das Auto fährt hinter DAS Haus.
Otomobil evin arkasına gidiyor

Das Auto steht hinter DEM Haus.
Otomobil evin arkasında duruyor.

Ich lege die Gabel hinter DAS Glas.
Çatalı bardağın arkasına koyuyo-
rum.

Die Gabel liegt hinter DEM Glas.
Çatal bardağın arkasında duruyor.

Das Kind läuft hinter DEN Baum.
Çocuk ağacın arkasına koşuyor.

Das Kind ist hinter DEM Baum.
Çocuk ağacın arkasındadır.

UNTER

altına

altında

Der Hund geht unter DAS Sofa.
Köpek kanapenin altına gidiyor.

Der Hund liegt unter DEM Sofa.
Köpek kanapenin altında bulunuyor.

**Der Mann bringt den Brief unter
DIE Lampe.**
Adam mektubu lâmbanın altına
getiriyor.

Der Brief ist unter DER Lampe.
Mektup lâmbanın altındadır.

Er legt den Korb unter DEN Tisch.
Sepeti masanın altına koyuyor.

Der Korb liegt unter DEM Tisch.
Sepet masanın altında bulunuyor.

AN

yanına (temasta)

yanında (temasta)

Der Lehrer geht an DEN Tisch.
Öğretmen masanın yanına gidiyor.

Der Lehrer steht an DEM Tisch.
Öğretmen masanın yanında duruyor.

Ich hänge das Bild an DIE Wand.
Resmi duvara asıyorum.

Das Bild hängt an DER Wand.
Resim duvarda asılı duruyor.

Ich lege den Bleistift an DAS Buch.

Der Bleistift liegt an DEM Buch.
Kalem kitabın yanında bulunuyor.

Kalemi kitabın yanına koyuyorum.

ÜBER

üzerine

üzerinde

Hans hängt die Lampe über DAS Sofa.

Hans lâmbayı kanapenin üzerine asıyor.

Die Lampe hängt über DEM Sofa.

Lâmba kanapenin üzerinde asılı duruyor.

Der Vater hängt die Uhr über DEN Schrank.

Baba saati dolabın üzerine asıyor.

Die Uhr hängt über DEM Schrank.

Saat dolabın üzerinde asılı duruyor.

Ich hänge den Käfig über DAS Sofa.

Kafesi kanapenin üzerine asıyorum.

Der Käfig hängt über DEM Sofa.

Kafes kanapenin üzerinde asılı duruyor.

ZWISCHEN

arasına

arasında

Der Junge stellt die Mappe zwischen DAS Buch und DIE Vase.

Çocuk çantayı kitapla vazunun arasına koyuyor.

Die Mappe steht zwischen DEM Buch und DER Vase.

Çanta kitapla vazunun arasında duruyor.

Ich lege das Radio zwischen DIE Tür und DAS Sofa.

Radyoyu kapıyla kanapenin arasına koyuyorum.

Das Radio liegt zwischen DER Tür und DEM Sofa.

Radyo kapıyla kanape arasında duruyor.

Der Bauer geht zwischen DIE Bäume.

Çiftçi ağaçların arasına gidiyor.

Der Bauer steht zwischen DEN Bäumen.

Çiftçi ağaçların arasında duruyor.

TEST 14

A

Boş bırakılan yerlere wo veya wohin koyunuz.

- 1 — ~~Wo~~ sitzt das Kind? 2 — ~~Wohin~~ setzt die Mutter das Kind? 3 — ~~Was~~ fährt das Auto? 4 — ~~Wo~~ steht die Sonne? 5 — ~~Wohin~~ stellst du die Blumen? 6 — ~~Wohin~~ legen die Schüler ihre Mappen? 7 — ~~Wohin~~ hängt die Mutter das Kleid? 8 — ~~Was~~ hängt das Kleid? 9 — ~~Wo~~ liegt der Hund? 10 — ~~Was~~ schläft der Vater?

B

A Listesi

B Listesi

1 — Die Mutter stellt die Blumen auf den Tisch.	A — Fritz Klaus'un yanına oturuyor.
2 — Wie heissen deine Mutter und dein Vater?	B — Annenin ve babanın ismi nedir?
3 — Der Lehrer hängt das Bild an die Wand.	C — Bay Braun'un otomobili evin arkasında duruyor.
4 — Die Zeitung liegt auf dem Tisch.	D — Biraderimin ismi Adnan'dır.
5 — Wo arbeitest du?	E — Çiftçi masanın önünde oturuyor.
6 — Wohin legt der Mann die Zigarette?	F — Adam sigarayı nereye koyuyor?
7 — Mein Bruder heisst Adnan.	G — Çocuk mektubu çantaya koyuyor.
8 — Das Kind sitzt auf dem Stuhl.	H — Resim duvarda asılı duruyor.
9 — Die Frau stellt die Mappe neben Peters Stuhl.	I — Çocuk sandalyenin üstünde oturuyor.
10 — Der Bleistift liegt unter dem Buch.	K — Fritz Klaus'un yanında oturuyor.
11 — Das Bild hängt an der Wand.	L — Öğretmen resmi duvara asıyor.
12 — Der Bauer sitzt an dem Tisch.	M — Çiftçi masada (masanın yanında) oturuyor.
13 — Herrn Brauns Auto steht hinter dem Haus.	N — Anne çiçekleri masanın üstüne koyuyor.
14 — Fritz sitzt neben Klaus.	O — Gazete masanın üstünde bulunuyor.
15 — Der Junge legt den Brief in die Mappe.	P — Kalem kitabın altında bulunuyor.
	R — Kadın çantayı Peter'in sandalyesinin yanına koyuyor.
	S — Nerede çalışıyorsun?
	T — Kalem kitabın üstünde bulunuyor.

A Listesi

B Listesi

1 — Baba lâmbayı masanın üzerine asıyor.	A — Familie Çelikel fährt an das Meer.
2 — Elma ağaçta asılı duruyor.	B — Der Vater hängt die Lampe über den Tisch.
3 — Bu evin yanında bakkal dükkanını bulunuyor.	C — Lege deine Hände auf den Tisch!
4 — Kız bardağı ve tabağı masanın üstüne koyuyor.	D — Der Apfel hängt an dem Baum.
5 — Baba evin arkasına gidiyor.	E — Fatma Hanım steht zwischen den Blumen.
6 — Bugün oturma odasında yemek yiyoruz.	F — Die Vorhänge hängen neben dem Fenster.
7 — Yumurtalar sepette bulunuyorlar.	G — Neben diesem Haus liegt die Kolonialwarenhandlung.
8 — Fatma Hanım çiçeklerin arasında duruyor.	H — Die Eier liegen in dem Korb.
9 — Lâmbayı masanın üstüne koy!	I — Die Sonne steht hinter den Wolken.
10 — Bugün okula gidiyor musunuz?	K — Der Vater geht hinter das Haus.
11 — Güneş bulutların arkasında duruyor.	L — Stelle die Lampe auf den Tisch!
12 — Ahmet kanapenin üstünde uyuyor.	M — Ahmet schläft auf dem Sofa.
13 — Perdeler pencerenin yanında asılı duruyorlar.	N — Das Mädchen stellt das Glas und den Teller auf den Tisch.
14 — Çelikel ailesi denize (denizin yanına) gidiyor. (vasıtayla)	O — Gehen Sie heute in die Schule?
15 — Ellerini masanın üstüne koy!	P — Wir essen heute in dem Wohnzimmer.

Test 13'ün yapılmış şekli

- A. 1 — dem 2 — die 3 — den 4 — em 5 — der 6 — der 7 — das 8 — die
9 — dem 10 — das
- B. 1 — G 2 — E 3 — D 4 — B 5 — K 6 — İ 7 — J 8 — A
- C. 1 — H 2 — İ 3 — C 4 — L 5 — K 6 — B 7 — J 8 — E
- E. 1 — sie, ihr 2 — sie, ihm 3 — sie, ihnen 4 — sie, ihm, nicht 5 — es, ihm

LEHRSTÜCK NEUNUNDZWANZIG

alt [alt]	yaşlı, eski	das Spiel,e [ʃpi:l]	oyun
denn [den]	çünkü	wie alt [vi: alt]	kaç yaşında
das Jahr,e [ya:r]	yıl		

DENN

Denn [den] kelimesi Türkçede «çünkü» anlamına gelir. Cümle içinde aynı **sondern** ve **aber** gibi kullanılır.

Das ist kein Stuhl, sondern ein Sofa.	Bu bir sandalye değil, bir kanapedir.
Der Schüler schreibt keinen Brief, sondern eine Übung.	Öğrenci bir mektup değil, bir çalıştırma yazıyor.
Mein Freund gibt mir ein Buch, aber ich nehme es nicht.	Arkadaşım bana bir kitap veriyor, ama ben onu almıyorum.
Mein Bruder schläft, aber ich schreibe meine Hausaufgaben.	Biraderim uyuyor, ama ben ev ödevlerimi yazıyorum.

Yukarıdaki örneklerde **sondern** ve **aber**'in cümle içindeki yerini tekrar kısaca hatırlattık.

Der Schüler ist fleissig.	Er arbeitet viel.
Öğrenci çalışkandır.	O çok çalışıyor.

Der Schüler ist fleissig, denn er arbeitet viel.
Öğrenci çalışkandır, çünkü o çok çalışıyor.

Görüldüğü gibi **denn** iki cümleyi birbirine bağlar. Cümlelerde hiçbir değişiklik olmaz, yalnız **denn**'in önüne bir virgül konur.

Die Mutter ruft die Kinder.
Anne çocukları çağırıyor.

Der Vater kommt.
Baba geliyor.

Die Mutter ruft die Kinder, denn der Vater kommt.
Anne çocukları çağırıyor, çünkü baba geliyor.

Der Schüler läuft.
Öğrenci koşuyor.

Die Schule beginnt bald.
Okul hemen (az sonra) başlıyor.

Der Schüler läuft, denn die Schule beginnt bald.
Öğrenci koşuyor, çünkü okul hemen başlıyor.

Ahmet isst viel.
Ahmet çok yiyor.

Er ist sehr hungrig.
O çok açtır.

Ahmet isst viel, denn er ist sehr hungrig.
Ahmet çok yiyor, çünkü o çok açtır.

Die Mutter sucht den Vogel.
Anne kuşu arıyor.

Er ist nicht mehr in dem Käfig.
O artık kafeste değildir.

Die Mutter sucht den Vogel, denn er ist nicht mehr in dem Käfig.
Anne kuşu arıyor, çünkü o artık kafeste değildir.

Die Frau legt das Kind auf das Sofa. Es schläft.
Kadın çocuğu kanapenin üstüne O uyuyor.
koyuyor.

Die Frau legt das Kind auf das Sofa, denn es schläft.
Kadın çocuğu kanapenin üstüne koyuyor, çünkü o uyuyor.

Der Junge öffnet die Tür.
Çocuk kapıyı açıyor.

Sein Vater kommt.
Babası geliyor.

Der Junge öffnet die Tür, denn sein Vater kommt.
Çocuk kapıyı açıyor, çünkü babası geliyor.

Das Mädchen spielt nicht.
Kız oynamıyor.

Es hat keine Zeit.
Onun vakti yok.

Das Mädchen spielt nicht, denn es hat keine Zeit.
Kız oynamıyor, çünkü onun vakti yok.

DIE ZAHLEN

Daha önce birden otuza kadar olan sayıları öğrenmiştik. Bu derste de devamını göreceğiz.

einunddreissig [aynundraysih]	otuzbir
zweiunddreissig [tsvayundraysih]	otuziki
dreiunddreissig	otuzüç
vierunddreissig	otuzdört
fünfunddreissig	otuzbeş
sechsunndreissig	otuzaltı
siebenunddreissig	otuzyeddi
achtunddreissig	otuzsekiz
neununddreissig	otuzdokuz
vierzig [firtsih]	kırk
einundvierzig [aynundfirtsih]	kırkbir
zweiundvierzig	kırkiki
dreiundvierzig	kırküç
vierundvierzig	kırkdört
fünfundvierzig	kırkbeş
sechsunndvierzig	kırkaltı

siebenundvierzig	kırkyedi
achtundvierzig	kırksekiz
neunundvierzig	kırkdokuz
fünfzig [fünftsih]	elli
einundfünfzig [aynundfünftsih]	ellibir
zweiundfünfzig	elliiki
dreiundfünfzig	elliüç
vierundfünfzig	ellidört
fünfundfünfzig	ellibeş
sechsfundfünfzig	ellialtı
siebenundfünfzig	elliyedi
achtundfünfzig	ellisekiz
neunundfünfzig	ellidokuz
sechszig [sehtsih]	altmış

Almancada yüze kadar olan sayıların yapılışı Türkçeye nazaran farklıdır. Türkçede birler hanesi onlar hanesinden sonra gelir, «otuziki, kırk-üç, ellibeş,... gibi». Almancada ise durum bunun tam aksidir. Birler hanesi onlar hanesinden önce gelir, yani yukarıda örnek olarak verdiğimiz sayıların Almancalarını kelimesi kelimesine Türkçeye çevirirsek şöyle olur, «iki ve otuz, üç ve kırk, beş ve elli,...». Bu önemli farkı daima hatırlamalıyız. Altmıştan sonraki sayılarda yukarıdakiler gibi kolayca teşkil edilebilir.

siebzig [ziptsih]	yetmiş
achtzig [ahttsih]	seksen

neunzig [noyntsih] doksan

hundert [hundert] yüz

Yüzden sonraki sayılar ise **hundert** kelimesinin arkasına istediğimiz sayıyı eklemekle elde edilir.

hunderteins [hundertayns] yüzbir

hundertzwei yüziki

hundertdrei yüzüç

hundertvier yüzdört

hundertfünf yüzbeş

hundertsechs yüzaltı

hundertsieben yüzyedi

hundertacht yüzsekiz

hundertneun yüzdokuz

hundertzehn yüzon

hundertelf yüzonbir

hundertsiebzehn yüzonyedi

hundertzwanzig yüzyirmi

hundertdreissig yüzotuz

zweihundert ikiyüz

dreihundert üçyüz

vierhundert	dörtyüz
vierhunderteinundzwanzig	dörtyüzyirmibir
tausend [tauzend]	bin
zweitausend	ikibin
zehntausend	onbin
hunderttausend	yüzbin
zweihunderttausend	ikiyüzbin

Aşağıda örnek olarak verilen sayıları inceleyiniz.

siebenundsiebzig	77
achtundachtzig	88
sechsendneunzig	96
hundredsiebzig	170
hundredsiebenundsiebzig	177
hundertdreiundneunzig	193
zweihunderteins	201
zweihunderstsechundfünzig	256
dreihundertneunundvierzig	349
neunhundertneunundneunzig	999
tausendeins	1001
tausendzweiunddreissig	1032
tausendneunzig	1090
tausendeinhundert	1100
tausendzweihundertachtundneunzig	1298
dreissigtausendfünfhundertvierzehn	30514
fünfhundertfünfundfünzig	555
neunhundertfünfzehn	915
sechshundertsiebenunddreissig	637
siebenhundertachtzig	780
achthundertdreiundsechzig	863

WIE ALT....?

Wie alt? [vi: alt] sorusu Türkçeye «kaç yaşında» olarak çevrilir.

Wie alt?	Kaç yaşında?
Wie alt ist Ahmet?	Ahmet kaç yaşındadır?
Wie alt ist sie?	O kaç yaşındadır?
Wie alt ist dein Sohn?	Oğlun kaç yaşındadır?
Wie alt sind Sie?	Kaç yaşındasınız?
Wie alt bin ich?	Kaç yaşındayım?
Wie alt ist dieser Mann?	Bu adam kaç yaşındadır?
Wie alt ist dein Vater?	Baban kaç yaşındadır?
Wie alt bist du?	Kaç yaşındasın?

Bu sorulara cevap vermek için yapılacak şey (..... Jahre alt.) kalıbının önüne yıl adedini gösteren bir sayı getirmektir. (**das Jahr,e** [ya:r] yıl anlamındadır).

zehn Jahre alt	on yaşında
fünf Jahre alt	beş yaşında
vierzig Jahre alt	kırk yaşında
neundundsechzig Jahre alt	altmışdokuz yaşında

Ahmet ist zwanzig Jahre alt.	Ahmet yirmi yaşındadır.
Sie ist zweiundreissig Jahre alt.	O otuziki yaşındadır.
Mein Sohn ist acht Jahre alt.	Oğlum sekiz yaşındadır.
Ich bin neunzehn Jahre alt.	Ondokuz yaşındayım.
Du bist fünfundzwanzig Jahre alt.	Yirmibeş yaşındasın.
Dieser Mann ist achtzig Jahre alt.	Bu adam seksen yaşındadır.
Mein Vater ist fünfzig Jahre alt.	Babam elli yaşındadır.
Ich bin fünfzehn Jahre alt.	Onbeş yaşındayım.

Wie alt ist seine
Schwester?
Kız kardeşi kaç yaşın-
dadır?

Sie ist zweiundzwanzig
Jahre alt.
O yirmiiki yaşındadır.

**Wie alt ist sein Vater?
Babası kaç yaşındadır?**

**Sein Vater ist einund-
sechzig Jahre alt.
Babası altmışbir yaşın-
dadır.**

EIN SPIEL — BİR OYUN

Bu Almanca bilen arkadaşlarımızla bir araya geldiğiniz zaman oynatabileceğiniz çok basit bir oyundur. Kelime bilginizin ilerlemesinde size büyük yararları dokunacaktır.

- Lehrer** : Was bringt die Mutter? (Anne ne getiriyor?)
Ayşe : Die Mutter bringt einen Teller.
Ahmet : Die Mutter bringt einen Teller und eine Gabel.
Zeynep : Die Mutter bringt einen Teller, eine Gabel und ein Glas.
Hasan : Die Mutter bringt einen Teller, eine Gabel, ein Glas und eine Schüssel.
Ali : Die Mutter bringt einen Teller, eine Gabel, ein Glas, eine Schüssel und einen Stuhl.

Bu böyle devam edip gider. Görüldüğü gibi herkes hem kendinden önce söylenenleri doğru olarak sıralamaya, hem en sonuna kendinden bir isim eklemeye mecburdur. Oyun gittikçe zorlaşır. Bir kelime eksik söyleyen yanar.

Aynı oyunu şu sorularla da oynayabilirsiniz: **Wer kommt dort? Was hast du? Was hat der Vater? Wen kennst du?**

LEHRSTÜCK DREISSIG

ÖZET

I

Almancada e-hali isimlerin artikellerini değiştirmek suretiyle yapılır. Bütün artikellerin, işaret ve mülkiyet sıfatlarının e-halleri aşağıdaki şemada gösterilmiştir.

	Artikeli der olan isimler	Artikeli das olan isimler	Artikeli die olan isimler	Çoğul isimler
Yalın Hal E-Hali	der dem	das dem	die der	die den
Yalın Hal E-Hali	ein einem	ein einem	eine einer	— —
Yalın Hal E-Hali	kein keinem	kein keinem	keine keiner	keine keinen
Yalın Hal E-Hali	dieser diesem	dieses diesem	diese dieser	diese diesen
Yalın Hal E-Hali	jener jenem	jenes jenem	jene jener	jene jenen
Yalın Hal E-Hali	mein meinem	mein meinem	meine meiner	meine meinen

Şemada mülkiyet sıfatlarının sadece bir tanesi (**mein**) gösterilmiştir. Öbürleri için de takılar aynıdır.

Bütün çoğul isimler e-halinde sonlarına **-n** veya **-en** takısı alırlar. Yalnız çoğul şekillerinin sonunda «**n**» harfi bulunan isimler bu takıyı almazlar.

II

Şahıs zamirlerinin i-hali şu şekilde olur:

Yalın Hal	İ-Hali
ich	mich
du	dich
er	ihn
sie	sie
es	es
wir	uns
ihr	euch
sie	sie
Sie	Sie

Yukarıdaki şemada, karşılaştırabilmeniz için şahıs zamirlerinin i-hallerinin yanında yalın halleri de verilmiştir.

III

Şahıs zamirlerinin e-haliyse şu şekilde olur:

Yalın Hal	E-Hali
ich	mir
du	dir
er	ihm
sie	ihm
es	ihr
wir	uns
ihr	euch
sie	ihnen
Sie	Ihnen

IV

Bir cümlede i- ve e-halinde bulunan birer isim varsa e-halindeki yeri i-halinden öncedir. Buna karşılık cümlede i- ve e-halinde bulunan iki şahıs zamiri varsa i-halinde bulunan e-halinden daha önce gelir.

Ich gebe dem Kind einen Apfel.

Ich gebe ihn ihm.

Çocuğa bir elma veriyorum.

Onu ona veriyorum.

Bu örnekte isimlerin yerine şahıs zamiri koyarsak **dem Kind** yerine **ihn**, **einen Apfel** yerine de **ihn** gelmesi gerekir. Ama i-halindeki şahıs za-

miri (yani **ihn**) e-halindekinden (**ihm**'den) önce kullanıldığına göre cümle «**Ich gebe ihn ihm.**» şeklinde olur.

V

Geçen derslerinizde öğrendiğiniz soru kelimelerini kısaca tekrarlayalım.

wen	kimi
wem	kime
warum	niçin
wo	nerede
wohin	nereye

Wen siehst du?

Kimi görüyorsun?

Ich sehe unseren Vater.

Babamızı görüyorum.

Wen sucht die Mutter?

Anne kimi arıyor?

Sie sucht den Vogel.

O kuşu arıyor.

Wem gibt der Mann einen Stuhl?

Adam kime bir sandalye veriyor?

Er gibt dem Jungen einen Stuhl.

O çocuğa bir sandalye veriyor.

Wem zeigt ihr die Bücher?

Kitapları kime gösteriyorsunuz?

Wir zeigen dem Lehrer die Bücher.

Biz öğretmene kitapları gösteriyoruz.

Warum ist der Schüler fleissig?

Öğrenci niçin çalışkandır?

Der Schüler ist fleissig, denn er arbeitet.

Öğrenci çalışkandır, çünkü o çalışıyor.

Warum steht das Kind vor dem Laden?

Çocuk niçin dükkânın önünde duruyor?

Es steht vor dem Laden, denn seine Mutter ist in dem Laden.

O dükkânın önünde duruyor, çünkü annesi dükkânın içindedir.

Wo liegt das Buch

Kitap nerede bulunuyor?

Das Buch liegt in dem Bücherregal.

Kitap kitaplıkta bulunuyor.

Wo sitzt der Mann?

Adam nerede oturuyor?

Der Mann sitzt auf dem Sofa.

Adam kanapenin üstünde oturuyor.

Wohin bringst du den Teller?

Tabağı nereye getiriyorsun?

Ich bringe den Teller auf den Tisch.

Tabağı masanın üstüne getiriyorum.

Wohin legst du die Mappe?

Çantayı nereye koyuyorsun?

Ich lege die Mappe neben den Stuhl.

Çantayı sandalyenin yanına koyuyorum.

VI

aber ve **denn** iki cümleyi birbirine bağlarlar. Cümlelerde hiçbir değişiklik olmaz. Yalnız **aber** veya **denn**'in önüne bir virgül konur.

Ich rufe den Arzt.
Doktoru çağırıyorum.

Er kommt nicht.
O gelmiyor.

Ich rufe den Arzt, aber er kommt nicht.
Doktoru çağırıyorum, ama o gelmiyor.

Der Lehrer fragt den Schüler.
Öğretmen öğrenciye soruyor.

Er antwortet nicht.
O cevap vermiyor.

Der Lehrer fragt den Schüler, aber er antwortet nicht.
Öğretmen öğrenciye soruyor, ama o cevap vermiyor.

Der Junge wartet.
Çocuk bekliyor.

Sein Freund ist nicht zu Hause.
Arkadaşı evde değildir.

Der Junge wartet, denn sein Freund ist nicht zu Hause.
Çocuk bekliyor, çünkü arkadaşı evde değildir.

Fatma Hanım bleibt zu Hause.
Fatma Hanım evde kalıyor.

Sie ist eine Hausfrau.
O bir ev kadınıdır.

Fatma Hanım bleibt zu Hause, denn sie ist eine Hausfrau.
Fatma Hanım evde kalıyor, çünkü o bir ev kadınıdır.

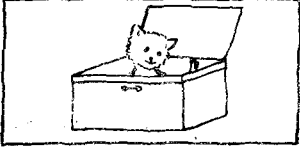
Mein Vater läuft nicht.
Babam koşmuyor.

Er ist fünfzig Jahre alt.
O elli yaşındadır.

Mein Vater läuft nicht, denn er ist fünfzig Jahre alt.
Babam koşmuyor, çünkü o elli yaşındadır.

VII

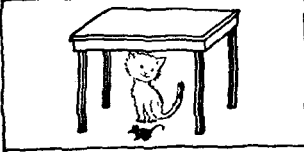
Almancada örnekler çok önemlidir. Şimdiye kadar i- ve e-halindeki isimlerle kullanılan örnekleri öğrendiniz.

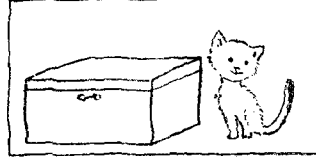
in (içine, içinde)

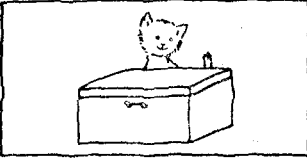
auf (üstüne, üstünde)

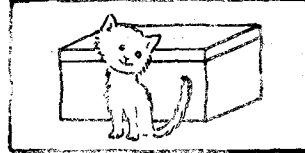
unter (altına, altında)

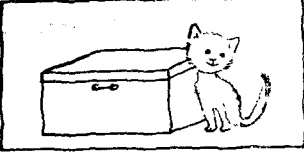
neben (yanına, yanında)

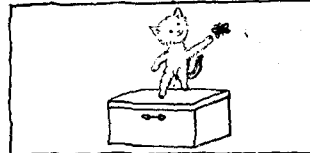
hinter (arkasına, arkasında)

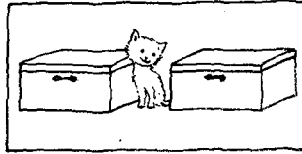
vor (önüne, önünde)

an (yanına, yanında)

über (üzerine, üzerinde)

zwischen (arasına, arasında)

Bu önekler i-halindeki bir ismin önündeyseler içine, üstüne, altına, yanına, arkasına, önüne, yanına, üzerine, arasına anlamlarını taşırlar. Şayet e-halindeki bir ismin önündeyseler içinde, üstünde, altında, yanında, arkasında, önünde, yanında, üzerinde, arasında anlamlarına gelirler.

Ich lege den Apfel in den Korb.
Elmayı sepetin içine koyuyorum.

Der Apfel liegt in dem Korb.
Elma sepetin içinde bulunuyor.

Die Frau stellt die Vase auf den Tisch.
Kadın vazoyu masanın üstüne koyuyor.

Die Vase steht auf dem Tisch.
Vazo masanın üstünde duruyor.

Die Katze geht unter den Tisch.
Kedi masanın altına gidiyor.

Ich stelle die Mappe neben den Stuhl.
Çantayı sandalyenin yanına koyuyorum.

Die Kinder gehen hinter das Haus.
Çocuklar evin arkasına gidiyorlar.

Die Mutter stellt das Glas vor den Teller.
Anne bardağı tabağın önüne koyuyor.

Der Vater hängt die Uhr an die Wand.
Baba saati duvara asıyor.

Der Junge hängt die Lampe über den Tisch.
Çocuk lâmbayı masanın üzerine asıyor.

Der Schüler legt den Bleistift zwischen das Buch und die Mappe.
Öğrenci kalemi kitapla çantanın arasına koyuyor.

Die Katze schläft unter dem Tisch.
Kedi masanın altında uyuyor.

Die Mappe steht neben dem Stuhl.
Çanta sandalyenin yanında duruyor.

Die Kinder spielen hinter dem Haus.
Çocuklar evin arkasında oynuyorlar.

Das Glas steht vor dem Teller.
Bardak tabağın önünde bulunuyor.

Die Uhr hängt an der Wand.
Saat duvarda asılı duruyor.

Die Lampe hängt über dem Tisch.
Lâmba masanın üzerinde asılı duruyor.

Der Bleistift liegt zwischen dem Buch und der Mappe.
Kalem kitapla çantanın arasında bulunuyor.

Bazı öneklerde, önekle artikelin kısaltılmış şekli kullanılır.

in das	=	ins	(IN DEM Haus ya da IM Haus)
in dem	=	in	(IN DAS Haus ya da INS Haus)
an dem	=	am	(AN DEM Fenster ya da AM Fenster)
an das	=	ans	(AN DAS Fenster ya da ANS Fenster)
auf das	=	aufs	(AUF DAS Buch ya da AUFS Buch)

Bu kısaltılmış şekillere çok rastlanır. Bunların kullanırken cümlede hiçbir değişiklik olmaz. Önekle artikelin yerine gelirler.

VIII

Bu bölümde içlerinde Türklerin zor telaffuz ettiği harfler veya harf grupları geçen kelimeler veriyoruz. Bunları yüksek sesle okuyunuz.

- ch** Buch, auch, Mädchen, machen, achtzig, acht, nicht, Tochter, Bücher, auch, sprechen
- h** gehen, sehen, Lehrer, Sohn, Lehrerin, Wiedersehen, geht, mehr, sehr, Zahl, Zahlen, Söhne, Jahr, nehmen
- sch** schwarz, geschlossen, Schrank, schlecht, schreiben, schnell, schliessen, Schule, Schüler, Schülerin
- sp, st** sprechen, Strasse, Spiel, stehen, Lesestück, Bleistift, Speisezimmer
- z** Zahl, zegen, zwölf, setzt, jetzt, Arzt, schwarz, zweiundzwanzig, sitzen, ganz, Katze, kurz, Zeitung, Zigarette, zehn, Zug, Zimmer

TEST 15

A

Boş bırakılan yerlere **sondern**, **aber** veya **denn** koyunuz.

1 — Das ist kein Pferd, ~~sondern~~ eine Kuh. 2 — Ich arbeite nicht, ^s ~~aber~~ ich schlafe. 3 — Mein Bruder ist fleissig, ~~sondern~~ er arbeitet sehr. 4 — Der Vater fragt seinen Sohn, ~~aber~~ er antwortet nicht. 5 — Die Mutter ruft die Kinder, ~~aber~~ sie kommen nicht. 6 — Der Lehrer hilft den Schülern, ~~denn~~ er ist ein guter Mann. 7 — Die Kinder laufen in die Schule, ~~denn~~ die Schule beginnt bald. 8 — Ich schreibe nicht meine Hausaufgaben, ~~sondern~~ ich schreibe einen Brief. 9 — Wir rufen den Bauern, ~~aber~~ er kommt nicht. 10 — Ahmet sucht den Vogel, ~~aber~~ er ist nicht mehr im Käfig.

de n

B

A Listesi

B Listesi

1 — Die Kinder essen viel, denn sie sind hungrig.	A — 1012
2 — zweitausendzweihundertein- undzwanzig	✓ B — 103
3 — hundertdrei	✓ C — Öğrenci yazmıyor, çünkü onun kalemi yok.
4 — fünfhundertzehn	✓ D — Çocuk odada oynuyor.
5 — Das Kind spielt im Zimmer.	✓ E — 510
6 — neunundneunzig	F — 3009
7 — achtundsiebzig	✓ G — 99
8 — dreihundertneun	✓ H — 1011
9 — tausendelf	✓ I — 2221
10 — Der Schüler schreibt nicht, denn er hat keinen Bleistift.	✓ J — Çocuklar çok yiyorlar, çünkü onlar açtır.
	K — 87
	✓ L — 78
	✓ M — 309

C

A Listesi

B Listesi

1 — 913	✓ A — Der Junge geht hinter das Haus, aber er sieht seine Freunde nicht.
2 — 425	
3 — Kitabı görmüyorum, çünkü o kanapenin arkasındadır.	✓ B — fünfundvierzig
4 — 67	✓ C — sechsundsiebzig
5 — 76	✓ D — vierundfünzig
6 — 45	✓ E — Ich sehe das Buch nicht, denn es ist hinter dem Sofa.
7 — 54	
8 — Çocuk evin arkasına gidiyor,	F — fünfundfünzigtausendsechs-

ama arkadaşlarını görmüyor.
9 — 4076
10 — 55675

hundertsiebenundfünfzig
G — siebenundsechzig
H — neunhundertdreizehn
I — viertausendsechundsiebzig
K — fünfundfünfzigtausendsechs-
J — viertausendsiebenundsechzig
hundertfünfundsiebzig
L — vierhundertfünfundzwanzig
E

Aşağıdaki cümlelerde önekle artikelin kısaltılmış şeklini bulunuz. Cevaplar kâğıdına yalnız bu kısaltılmış şekilleri yazınız.

- 1 — Ich arbeite in dem Zimmer.
- 2 — Das Mädchen läuft in das Haus.
- 3 — Ich hänge das Bild an das Fenster.
- 4 — Das Bild hängt an dem Fenster.
- 5 — Die Mutter setzt das Kind auf das Sofa.

Test 14'ün yapılmış şekli

- A. 1 — wo 2 — wohin 3 — wohin 4 — wo 5 — wohin 6 — wohin 7 — wohin
8 — wo 9 — wo 10 — wo
- B. 1 — N 2 — B 3 — L 4 — O 5 — S 6 — F 7 — D 8 — I 9 — R 10 — P
11 — H 12 — M 13 — C 14 — K 15 — G
- C. 1 — B 2 — D 3 — G 4 — N 5 — K 6 — P 7 — H 8 — E 9 — L 10 — O
11 — I 12 — M 13 — F 14 — A 15 — C

LEHRSTÜCK EINUNDDREISSIG

DIE UHR

Almancada zaman bildirmenin nasıl yapıldığını öğrenmeden önce kullanılacak yeni kelimelerin anlam ve okunuşlarını verelim:

nach [nah]	geçiyor
vor [for]	var
halb halb	yarım, buçuk
das Viertel,- [fi:rtel]	çeyrek
die Minute,n [minu:te]	dakika

Bunlardan «önüne, önünde» anlamlarında olduğunu bildiğimiz **vor** öneki zaman bildirmekte kullanılıncı «üç beş var, altıya yirmi var» deyimlerindeki «var» anlamını verir.

İlk önce Almancada zamanı sormak için kullanılan soruyu öğrenelim:

Wieviel Uhr ist es?

Saat kaç (kaçtır) ?

Bunu öğrendikten sonra şimdi de saatin nasıl bildirileceğini görelim. Önce, saat başlarında zamanın nasıl anlatılacağını açıklayalım.

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz.

Wieviel Uhr ist es?

Saat kaç?

Es ist zehn Uhr.

Saat ondur.

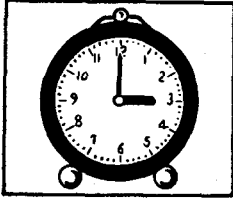
Es ist fünf Uhr.	Saat beştir.
Es ist zwei Uhr.	Saat ikidir.
Es ist sieben Uhr.	Saat yedidir.
Es ist drei Uhr.	Saat üçtür.
Es ist elf Uhr.	Saat onbirdir.
Es ist acht Uhr.	Saat sekizdir.
Es ist zwölf Uhr.	Saat onikidir.

Bu cümlelerde saati bildiren sayı

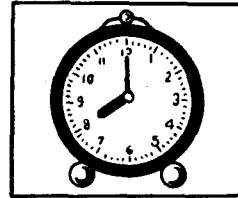
Es ist Uhr.

şeklindeki bir kalıpta **Es ist** ile **Uhr** arasına konmuştur. Buna göre, örneğin saatin 6, 4, 1 olduğunu bildireceğimiz zaman bu sayıları yukarıda boş bırakılan yere koymak gerekir.

Es ist sechs Uhr.	Saat altıdır.
Es ist vier Uhr.	Saat dördtür.
Es ist ein Uhr.	Saat birdir.

Es ist drei Uhr.

Es ist acht Uhr.

Şimdi de Türkçede «var», «geçiyor» ile anlatılan kesirli saatlerin nasıl söylendiğini görelim. İlk olarak «var» ile anlatılan kesirli zamanların Almancada söyleniş şeklini ele alalım.

Wieviel Uhr ist es?	Saat kaç?
Es ist zwanzig vor eins.	Bire yirmi var.
Es ist zehn vor vier.	Dörde on var.
Es ist fünf vor elf.	Onbire beş var.
Es ist fünf vor zehn.	Ona beş var.

Bu cümlelerde değişmeyen kalıp şudur:

Es ist vor

Buradaki ilk boşluğa dakika, sonrakine saat yerleştirilmelidir. Türkçede ise bunun aksi yapılır. «Dörde yirmi var.» cümlesinde ilk önce saat «dört», sonra dakika, «yirmi», yer alır. Bu cümlenin Almancası olan

Es ist zwanzig vor vier.

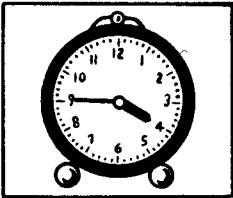
cümlesinde ise önce dakika, **zwanzig**, sonra da saat, **vier**, yer alır.

Görüldüğü gibi bu kesirli saatlerde **Uhr** kelimesi geçmemektedir.

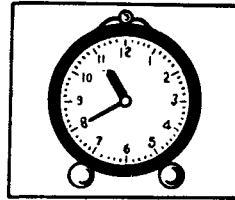
«Çeyrek» anlamına gelen **Viertel** yukarıdaki kalıpta dakikaların konduğu yere gelir.

Es ist Viertel vor sechs.
Es ist Viertel vor neun.
Es ist Viertel vor eins.
Es ist Viertel vor sieben.

Altıya çeyrek var.
Dokuza çeyrek var.
Bire çeyrek var.
Yediye çeyrek var.

Es ist Viertel vor vier.

Es ist zwanzig vor elf.

Türkçedeki «geçiyor»un görevini Almancada **nach** kelimesi götürür.

Es ist zwanzig nach zwölf.
Es ist zehn nach drei.
Es ist fünf nach eins.
Es ist zehn nach neun.

Onikiyi yirmi geçiyor.
Üçü on geçiyor.
Biri beş geçiyor.
Dokuzu on geçiyor.

Nach ile yapılan bu cümlelerde ise değişmeyen kalıp şudur:

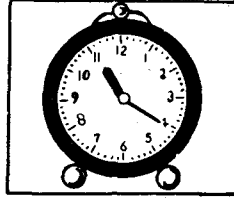
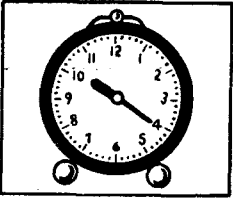
Es ist nach

Yine daha önceki kalıpta olduğu gibi önce dakika sonra saat yer almaktadır.

«Çeyrek geçiyor» ları söylemek için de yine ilk boşluğa **Viertel** kelimesi yerleştirilir.

Es ist Viertel nach drei.
Es ist Viertel nach acht.
Es ist Viertel nach elf.
Es ist Viertel nach sieben.

Üçü çeyrek geçiyor.
Sekizi çeyrek geçiyor.
Onbiri çeyrek geçiyor.
Yediyi çeyrek geçiyor.

Es ist zwanzig nach zehn.

Es ist zwanzig nach elf.

Buçukları anlatmak için **halb** kullanılır. Yalnız buçukların söylenmesinde Türkçeye Almanca arasında önemli bir fark vardır. Almancada buçuktan sonra, buçuk olan saatin bir fazlası söylenir. Örneğin, Türkçede «dört buçuk» denir, ama bunun Almancası «buçuk beş» şeklinde söylenir.

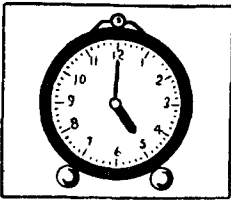
Es ist halb fünf.
Es ist halb zehn.
Es ist halb acht.
Es ist halb neun.
Es ist halb eins.
Es ist halb zwei.

Dörtbuçuk.
Dokuzbuçuk.
Yedibuçuk.
Sekizbuçuk.
Yarım (oniki otuz)
Birbuçuk.

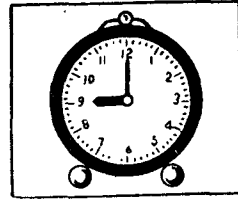
Bunlar için de kalıp şu şekildedir:

Es ist halb

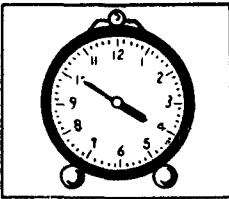
Buradaki boşluğa istenilen, yani buçuk olan saatin bir fazlası konulmaktadır.

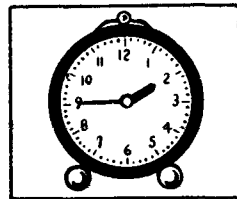
Es ist fünf Uhr.

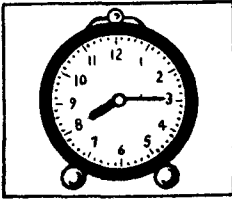
Es ist neun Uhr.

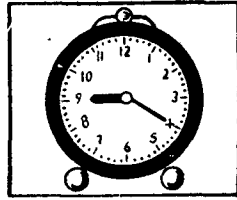
Es ist zehn vor vier.

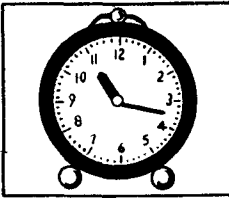
Es ist Viertel vor zwei.

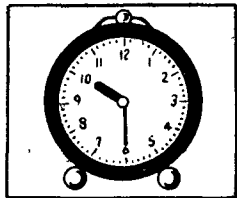
Es ist Viertel nach acht.

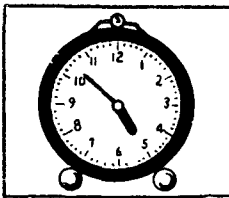
Es ist zwanzig nach neun.

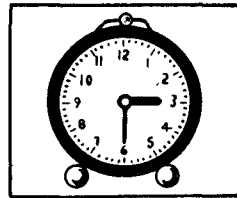
Es ist siebzehn nach elf.

Es ist halb elf.

Es ist acht vor fünf.

Es ist halb vier.

Almancada saat, **Wie spät ist es?** [vi: ʃpe:t ist es] şeklinde de sorulabilir. Yalnız biz derslerimizde **Wieviel Uhr ist es?** şeklindeki soruyu tercih edeceğiz.

Um wieviel Uhr?

Bu soru «saat kaçta?» şeklinde Türkçeye çevrilir ve [um vi:fi:l u:r] olarak okunur.

Bu soruya verilecek, «saat sekizde, saat ikide» gibi cevaplar burada «... de, ... da» anlamına gelen **um** kullanılarak yapılır.

Um wieviel Uhr?

Saat kaçta?

um acht Uhr

saat sekizde

acht Uhr

saat sekiz

um zwei Uhr

saat ikide

um sieben Uhr

saat yedide

um fünf Uhr

saat beşte

um elf Uhr

saat onbirde

um halb zehn

(saat) dokuzbuçukta

um Viertel vor neun

(saat) dokuzda çeyrek kala

um fünf nach sieben

(saat) yediyi beş geçe

um zehn vor acht

(saat) sekize on kala

Um wieviel Uhr gehst du in die Schule?

Ich gehe um acht Uhr in die Schule.

Saat kaçta okula gidiyorsun?

Saat sekizde okula gidiyorum.

Um wieviel Uhr öffnet die Mutter die Fenster?

Die Mutter öffnet die Fenster um halb sieben.

Anne pencereleri saat kaçta açıyor?

Anne pencereleri altıbuçukta açıyor.

Um wieviel Uhr kommt der Vater?
Baba saat kaçta geliyor?

Der Vater kommt um zehn Uhr.
Baba saat onda geliyor.

Um wieviel Uhr beginnt die Schule?

Die Schule beginnt um halb neun.
Okul sekiz buçukta başlıyor.

Okul saat kaçta başlıyor?

Um wieviel Uhr schläft das Kind?
Çocuk saat kaçta uyuyor?

Es schläft um acht Uhr.
O saat sekizde uyuyor.

wann

«Ne zaman» anlamına gelen **wann** [van] soru kelimesinin kullanılışı çok basittir. **Um wieviel Uhr?** sorusuna verilen cevaplar **wann** sorusuna da cevap teşkil edebilir. Yani **wann** sorusunun da cevapları **um** kelimesi ile yapılabilir.

Wann schreibst du die Hausaufgaben?

Wann kommst du?

Wann geht dein Bruder?

Wann kommt der Lehrer?

Wann bringt er die Bücher?

Wann schreibst du den Brief?

Mektubu ne zaman yazıyorsun?

Wann kommen unsere Freunde?

Arkadaşlarımız ne zaman geliyorlar?

Wann siehst du ihn?

Onu ne zaman görüyorsun?

Wann beginnt die Schule?

Okul ne zaman başlıyor?

Wann kommt der Arzt?

Doktor ne zaman geliyor?

Wann schliesst er die Türen?

O kapıları ne zaman kapatıyor?

Wann liest der Vater die Zeitung?

Baba gazeteyi ne zaman okuyor?

Wann füttert Zeynep den Vogel?

Zeynep kuşu ne zaman besliyor?

Wann ruft die Mutter die Kinder?

Anne çocukları ne zaman çağırıyor?

Ev ödevlerini ne zaman yazıyorsun?

Ne zaman geliyorsun?

Biraderin ne zaman gidiyor?

Öğretmen ne zaman geliyor?

Kitapları ne zaman getiriyor?

Ich schreibe den Brief um halb zwei.

Mektubu birbuçukta yazıyorum.

Sie kommen um Viertel vor neun.

Onlar dokuza çeyrek kala geliyorlar.

Ich sehe ihn heute um zehn vor acht.

Onu bugün sekize on kala görüyorum.

Die Schule beginnt um neun Uhr.

Okul saat dokuzda başlıyor.

Der Arzt kommt um Viertel nach sieben.

Doktor yediyi çeyrek geçe geliyor.

Er schliesst die Türen um zehn vor vier.

O kapıları dörde on kala kapatıyor.

Er liest die Zeitung um halb zehn.

O gazeteyi dokuzbuçukta okuyor.

Sie füttert den Vogel um Viertel vor acht.

O kuşu sekize çeyrek kala besliyor.

Die Mutter ruft sie um fünf Uhr.

Anne onları saat beşte çağırıyor.

Was der Deutsche Sagt Wie der Deutsche Spricht

Derslerin bu bölümünde çeşitli konuşma örnekleri, konuşmalarda göze çarpan bazı incelikler, deyimler, gibi bilgiler vererek Almanca'nın bir gramer kitabının cümlelerindeki soğuk, ağır ve ciddi havadan kurtulup bir canlılık, akıcılık kazanmasına çalışacağız. Öğrendiklerinizin pratik yanını teşkil ettiği için burası derslerin en önemli bölümlerinden biridir diyebiliriz.

I — Çeşitli saat soruş şekilleri:

a.) «**Entschuldigen Sie bitte, wieviel Uhr ist es?**»
«Affedersiniz, saat kaçtır?»

«**Es ist halb neun.**» — «Sekizbuçuktur.»

«**Danke sehr!**» — «Çok teşekkür ederim!»

b.) «**Guten Morgen, Ayşe! Wie spät ist es, bitte?**» — «Günaydın, Ayşe! Saat kaçtır?»

«**Es ist zehn nach acht.**» — «Sekizi on geçiyor.»

«**Danke schön!**» — «Teşekkür ederim!»

c.) «**Wieviel Uhr hast du?**» — «Saatin kaç?»

«**Ich habe zwanzig nach sieben.**» — «Saatin yediyi yirmi geçiyor.»

II — Saatle ilgili birkaç kelime ve deyim:

der Zeiger, [tsayger] = Bu kelime hem akrep, hem yelkovan anlamına gelir.

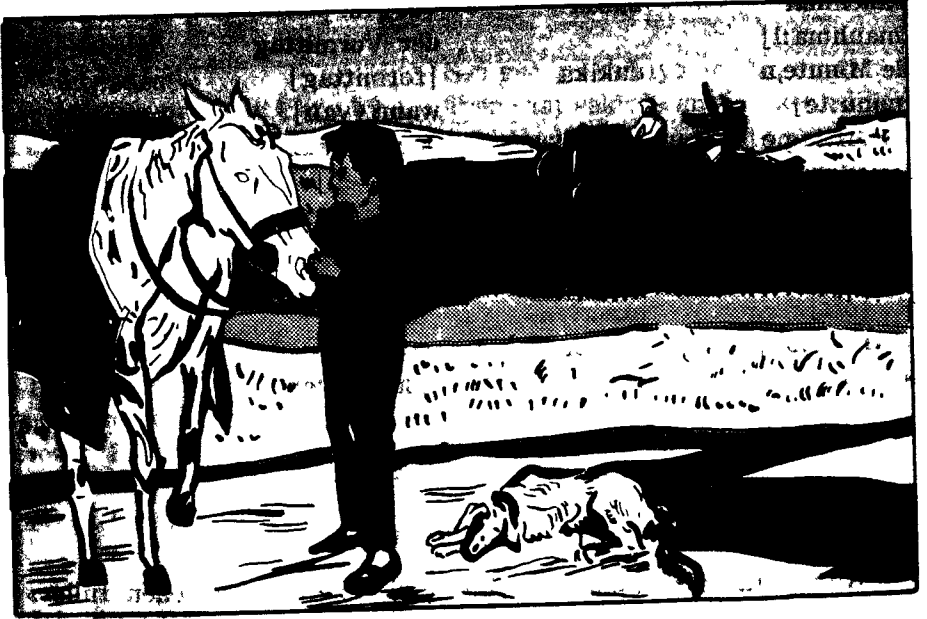
«**Die Uhr geht nach.**» — «Saat geri kalıyor.»

«**Meine Uhr geht fünf Minuten nach.**» — «Saatin beş dakika geri kalıyor.»

«**Meine Uhr geht vor.**» — «Saatin ileri gidiyor.»

«**Deine Uhr geht zehn Minuten vor.**» — «Saatin on dakika ileri gidiyor.»

LEHRSTÜCK ZWEIUNDTREISSIG

Öğrenilecek kelimeler

der Abend,e

[a:bend]

abfahren [abfa:ren]

aufstehen

[aufste:en]

der Bauernhof,..e

[bauernho:f]

akşam

hareket etmek

(ayağa) kalk-

mak

çiftlik

Danke schön!

[danke gö:n]

Danke sehr!

[danke ze:r]

das Deutsch

[doyc]

entschuldigen

teşekkür

ederim!

Çok teşekkür

ederim!

Almanca

affetmek

etwas [etvas]	biraz, birşey	spät [spe:t]	geç
das Fressen,- [fressen]	yem	der Spaziergang,..e [spatsi:rgang]	gezinti
der Garten,.. [garten]	bahçe	stehlen [ste:len]	çalmak
Guten Morgen! [gu:ten morgen]	Günaydın!	die Stunde,n [stunde]	saat
halb [halb]	yarım, buçuk	der Traktor,en [trakto:r]	traktör
das Huhn,..er [hu:n]	tavuk	das Türkisch [türkiş]	Türkçe
jeden Morgen [ye:den morgen]	her sabah	übersetzen [ü:bersettsen]	tercüme etmek
der Kartoffel,n [kartoffel]	patates	das Viertel,- [fi:rtel]	çeyrek
manchmal [manhma:l]	bazen	vor [for]	var (saat için)
die Minute,n [minu:te]	dakika	der Vormittag [formittag]	öğleden önce,
der Mittag,e [mittag]	öğle	wann [van]	sabah
der Morgen [morgen]	sabah	der Weizen,- [vaytsen]	ne zaman
nach [nah]	geçiyor	wenig [ve:nih]	buğday
die Nacht,..e [näht]	gece	das Wort,e [vort]	az
oft [oft]	ekseriya	der Zeiger,- [tsayger]	söz
säen [ze:en]	ekmek	zusammen	akrep, yelkovan
so [zo:]	böyle, böylece	[tsuzammen]	birlikte

AÇIKLAMALAR

ayrılabilen fiiller

Almancada **abfahren**, **aufstehen** gibi fiillere «ayrılabilen fiiller» denir. Görüldüğü gibi bunlar **fahren** ve **stehen** fiillerine **ab**, **auf** takılarının eklenmesiyle yapılmıştır. **Abfahren** ile **aufstehen** gibi fiilleri cümle içinde kullanırken önlendeki takılar fiilden ayrılır ve cümlenin en sonuna konur. Şayet soru yapıyorsa fiilin esas kısmı normal olarak, hiçbir değişikliğe uğramadan kullanılır, takısı ise sorunun en sonuna konur. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

Ich fahre ab.

Hareket ediyorum.

Mein Vater fährt heute ab.

Babam bugün hareket ediyor.

Meine Mutter fährt heute nicht ab.

Annem bugün hareket etmiyor.

Der Zug fährt bald ab.	Tren hemen hareket ediyor.
Der Zug fährt um fünf Uhr ab.	Tren saat beşte hareket ediyor.
Ahmet steht um acht Uhr auf.	Ahmet saat sekizde kalkıyor.
Ich stehe nicht um acht Uhr auf.	Ben saat sekizde kalkmıyorum.
Meine Schwester steht um zehn Uhr auf.	Kızkardeşim saat onda kalkıyor.
Sein Vater steht um neun Uhr auf.	Babası saat dokuzda kalkıyor.
Wir stehen spät auf.	Geç kalkıyoruz.

Bu örneklerde ab ve auf takılarının fiillerden ayrıldığını ve cümlenin en sonuna gittiklerini görüyorsunuz. Sorular için de durum aynıdır.

Stehst du spät auf?	Sen geç mi kalkıyorsun?
Fährt der Zug um acht Uhr ab?	Tren saat sekizde mi hareket ediyor?
Steht ihr um halb neun auf?	Sekizbuçukta mı kalkıyorsunuz?
Wann fährt dein Zug ab?	Trenin ne zaman hareket ediyor?
Wann stehen Sie auf?	Ne zaman kalkıyorsunuz?
Warum fährt der Zug nicht ab?	Tren niçin hareket etmiyor?
Warum steht er spät auf?	Niçin geç (ayağa) kalkıyor?

İleride bu konuyu daha geniş olarak inceleyeceğiz. Bu arada derslerde geçen bu çeşit ayrılabilen fiilleri yanlarına bir (*) işareti koyarak belirtireceğiz. Bunları kullanırken çok dikkat ediniz.

AHMET

Ich bin Ahmet Çelikel. Ich bin Hasan und Fatma Çelikel's Sohn. Zeynep ist meine Schwester. Ich habe ein Pferd und einen Hund. Mein Pferd heisst Ceylan, und mein Hund heisst Karabaş. Karabaş liebt Ceylan sehr. Sie sind gute Freunde. Sie gehen immer zusammen auf die Felder. Aber Pamuk (Pamuk ist Zeynep's Katze) und Karabaş sind keine guten Freunde, denn Pamuk stiehlt manchmal sein Fressen.

Ich stehe jeden Morgen um sieben Uhr auf, aber sonntags stehe ich etwas spät auf. Zeynep schläft immer viel.

Mein Vater ist ein Bauer. Er sät Weizen und Kartoffeln. Wir haben

viele Hühner, Enten, Kühe und Pferde in unserem Bauernhof. Wir haben einen Traktor. Er ist ganz neu.

Sonntags sitzen wir oft in dem Garten oder wir machen einen Spaziergang, denn die ganze Familie ist zu Hause. Manchmal besucht uns Herr Müller. Er spricht sehr wenig Türkisch, und mein Vater spricht nicht so gut Deutsch. Herr Müller versteht meinen Vater nicht, und mein Vater versteht Herrn Müller nicht. So sitzen sie in dem Garten und sprechen nicht. Ich sitze neben ihnen und übersetze ihre Worte.

AHMET

Ben Ahmet Çelikelim. Hasan ve Fatma Çelikelin oğluyum. Zeynep benim kızkardeşimdir. Bir atım ve bir köpeğim var. Atımın ismi Ceylandır ve köpeğimin ismi Karabaş. Karabaş Ceylanı çok seviyor. Onlar iyi arkadaşlardır. Daima birlikte tarlalara giderler. Ama Pamuk (Pamuk Zeynepin kedisidir.) ve Karabaş iyi arkadaş değildir, çünkü Pamuk bazen onun yemini çalıyor.

Her sabah saat yedide kalkıyorum, ama pazarları biraz geç kalkıyorum. Zeynep daima çok uyuyor.

Babam bir çiftçidir. Buğday ve patates eker. Çiftliğimizde birçok tavuklarımız, ördeklerimiz, ineklerimiz ve atlarımız var. Bir traktörümüz var. O çok (tamamen) yenidir.

Pazarları ekseriya bahçede oturuyoruz veya bir gezinti yapıyoruz, çünkü bütün aile evdedir. Bazen Bay Müller bizi ziyaret eder. O çok az Türkçe konuşur ve babam pek iyi Almanca konuşmaz. Bay Müller babamı anlamaz ve babam Bay Müller'i anlamaz. Böylece bahçede otururlar ve konuşmazlar. Onların yanında otururum ve sözlerini tercüme ederim.

UHR ODER STUNDE?

Saatin kaç olduğunu söylerken kullandığımız **die Uhr** gibi **die Stunde** kelimesi de «saat» anlamına gelir. Ve her iki kelime de Türkçede aynı anlamda gelmelerine rağmen Almancada ayrı ayrı yerlerde kullanılırlar.

Şimdi bunların arasındaki farkı ve kullanıldıkları yerleri örneklerle açıklayalım.

Die Uhr kelimesi «duvar saati, masa saati» gibi bir eşya olan saat anlamına gelir.

Das ist meine neue Uhr.	Bu benim yeni saatimdir.
Die Uhr hängt über dem Schrank.	Saat dolabın üzerinde asılı duruyor.
Die Uhr steht auf dem Tisch.	Saat masanın üstünde duruyor.
Stelle die grosse Uhr auf das Radio!	Büyük saati radyonun üstüne koy!

Die Uhr kelimesi bir de «saat üç, saat beş» gibi saatin kaç olduğunu gösteren deyimlerdeki «saat» anlamında kullanılır.

Es ist jetzt drei Uhr.	Saat şimdi üçtür.
Es ist fünf Uhr.	Saat beş.
Es ist neun Uhr.	Saat dokuz.
Es ist zwölf Uhr.	Saat oniki.

Die Stunde kelimesi ise 60 dakikalık zamanı anlatan «(bir) saat» anlamındadır. Saatin kaç olduğunu değil de, bir şeyin ne kadar sürdüğünü gösterir. Örneğin, «Üç saat çalışıyorum.» derken «saat» yerine **die Stunde** kelimesi kullanılır, çünkü cümlede çalışmanın üç saat sürdüğü belirtilmek isteniyor. Veya «Bir günde yirmidört saat var.» derken gene **die Stunde** kelimesi kullanılmalıdır, çünkü «saat» ile 60 dakikalık zamanı anlatan birim kastedilmektedir.

Ich arbeite drei Stunden.	Üç saat çalışıyorum.
Ein Tag hat vierundzwanzig Stunden.	Bir günde yirmidört saat var.
Wieviel Stunden hat ein Tag?	Bir günün kaç saati var?
Der Schüler liest jeden Morgen vier Stunden.	Öğrenci her sabah dört saat okuyor.
eine Stunde	bir saat
in einer Stunde	bir saatte, bir saat içinde
Eine Stunde hat sechzig Minuten.	Bir saatin altmış dakikası var.
Das Kind schläft zehn Stunden.	Çocuk on saat uyuyor.
Ich habe eine Stunde Zeit.	Bir saat zamanım var.
Der Lehrer hat eine Stunde Zeit.	Öğretmenin bir saat zamanı var.
Mein Bruder arbeitet heute drei Stunden.	Biraderim bugün üç saat çalışıyor.

DIE ZEITEN

Günün çeşitli saatlerinin Almancada nasıl söylendiğini görelim:

WANN?

der Morgen sabah	am Morgen sabahleyin	morgens sabahları
der Vormittag öğleden önce	am Vormittag öğleden önce	vormittags öğleden önceleri
der Mittag öğle	am Mittag öğleyin	mittags öğleleri
der Nachmittag öğleden sonra	am Nachmittag öğleden sonra	nachmittags öğleden sonraları
der Abend akşam	am Abend akşamleyin	abends akşamları
die Nacht gece	in der Nacht geceleyin	nachts geceleri

Soldaki isimlerin orta ve sağ sütunlardaki şekilleri **wann** sorusuna cevap verirler. Aynı şemayı günler için de yapabiliriz.

der Montag pazartesi	am Montag pazartesi (günü)	montags pazartesileri
der Dienstag salı	am Dienstag salı (günü)	dienstags salıları
der Mittwoch çarşamba	am Mittwoch çarşamba (günü)	mittwochs çarşambaları
der Donnerstag perşembe	am Donnerstag perşembe (günü)	donnerstags perşembeleri
der Freitag cuma	am Freitag cuma (günü)	freitags cumaları

der Samstag	am Samstag	samstags
der Sonnabend	am Sonnabend	sonnabends
cumartesi	cumartesi (günü)	cumartesileri
der Sonntag	am Sonntag	sonntags
pazar	pazar (günü)	pazarları

Bir işin yapılış zamanı veya günü anlatılırken orta sütündeki şekil kullanılır. Örneğin, «Öğleden sonra çalışıyorum.» derken **der Nachmittag** değil de **am Nachmittag** kullanılır. «Pazar günü sinemaya gideriz.» derken yine **am Sonntag** şekli kullanılır.

Sağdaki sütunda görülen günün zamanlarını veya günleri, bir işi hep o zamanlarda veya günlerde yaptığımızı belirtmek istiyorsak kullanırız.

Ich stehe morgens um acht Uhr auf.	Sabahları saat sekizde kalkarım.
Der Schüler geht am Morgen in die Schule.	Öğrenci sabahleyin okula gidiyor.
Die Mutter arbeitet am Vormittag in der Küche.	Anne öğleden önce mutfakta çalışıyor.
Der Bauer geht vormittags auf das Feld.	Çiftçi öğleden önceleri tarlaya gider.
Wir essen am Mittag viel.	Öğleyin çok yiyoruz.
Er schläft mittags.	O öğleleri uyur.
Nachmittags haben wir keine Schule.	Öğleden sonraları okulumuz yok.
Wir schlafen am Abend um neun Uhr.	Akşamleyin saat dokuzda uyuyoruz.
Der Arzt kommt vormittags und nachmittags.	Doktor öğleden önceleri ve öğleden sonraları gelir.
Der Vater arbeitet in der Nacht.	Baba geceleyin çalışıyor.
Wir schreiben abends unsere Hausaufgaben.	Akşamları ev ödevlerimizi yazarız.
Die Mutter kommt am Montag.	Anne pazartesi günü geliyor.
Wir arbeiten sonntags nicht.	Pazarları çalışmayız.
Der Lehrer besucht uns am Dienstag.	Öğretmen bizi salı günü ziyaret ediyor.
Mittwochs haben wir immer Deutsch.	Çarşambaları (bize) daima Almanca var.
Wir essen am Sonntag um zwei Uhr.	Pazar günü saat ikide yemek yiyoruz.
Wir gehen freitags immer um zwölf Uhr in die Schule.	Cumaları daima saat onikide okula gideriz.

Was ist die Deutsche Sprache? — Wie das Deutsche Spricht

- «Vater, hast du etwas Zeit?» — «Baba biraz vaktin var mı?»
— «Nein, ich habe keine Zeit.» — «Hayır, vaktim yok.»
— «Ja, ich habe Zeit.» — «Evet, vaktim var.»
— «Ja, ich habe viel Zeit.» — «Evet, çok vaktim var.»
— «Ich habe wenig Zeit.» — «Az vaktim var.»
— «Ich habe eine Stunde Zeit.» — «Bir saat vaktim var.»
— «Ich habe eine Viertelstunde Zeit.» — «Bir çeyrek saat vaktim var.»
— «Ich habe eine halbe Stunde zeit.» — «Yarım saat vaktim var.»

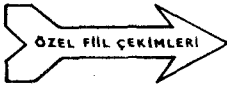

Wieviel Uhr ist es? — Saat kaç?

Es ist Uhr. — Saat

Um wieviel Uhr? — Saat kaçta?

Um Uhr. — Saat da (de)

ich stehle
du stiehst
er, sie, es stiehlt
wir stehlen
ihr steht
sie stehlen
Sie stehlen

TEST 16
İMTİHAN 3

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Das Kind schreibt sein ~~em~~ Vater ein ~~en~~ Brief. 2 — Hasan Beys Traktor steht vor ~~dem~~ Bauernhaus. 3 — Der Junge legt den Brief in ~~die~~ Mappe. 4 — Der Mann hängt die Lampe über ~~der~~ Tür. 5 — Die Hühner gehören dies ~~em~~ Junge ~~n...~~. 6 — ~~du~~ gibst deiner ~~n~~ Schwester ein ~~en~~ Apfel. 7 — Leg ~~en~~ Sie das Buch auf ~~dem~~ Tisch. 8 — Der Vater bringt ~~den~~ Kindern ein ~~en~~ Ball. 9 — Das Mädchen läuft hinter ~~dem~~ Baum. 10 — Der Arzt wartet vor ~~der~~ Tür. 11 — Wir essen in ~~dem~~ Speisezimmer. 12 — Er trägt den Stuhl in ~~den~~ Garten. 13 — ~~ich~~ zeige ~~dem~~ Mann das Haus. 14 — Die Mutter hängt die Kleider über ~~den~~ Blumen. 15 — Die Schule beginnt ~~Um~~ acht Uhr.

B

A listesindeki her cümlelerin B listesindeki Türkçe karşılığını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

1 — Der Lehrer zeigt den Schülern ein Buch.	☒ A — Saat kaçır?
2 — Der Junge bringt seinem Vater einen Stuhl.	☒ B — Çocuk babasına bir sandalye getiriyor.
3 — Der Freund antwortet mir nicht.	☒ C — Saat şimdi kaçır?
4 — Meine Lehrerin liebt mich sehr.	☒ D — Bu traktörler kime aittir?
5 — Der Bauer bringt es nicht.	☒ E — Çiftçi sepeti nereye koyuyor?
6 — Wen ruft diese Frau?	☒ F — Öğretmen öğrencilere bir kitabı gösteriyor.
7 — Was tragen die Kinder?	G — Çocuk bize bir topu gösteriyor.
8 — Das Kind zeigt uns den Ball.	☒ H — Traktör nerede duruyor?
9 — Wem gehören diese Traktoren?	☒ İ — Arkadaş bana cevap vermiyor.
10 — Warum macht ihr keinen Spaziergang?	☒ K — Her sabah okula gidiyorum, ama biraderim evde kalıyor.
11 — Ich gehe jeden Morgen in die Schule, aber mein Bruder bleibt zu Hause.	☒ L — Çocuk bize topu gösteriyor.
12 — Der Junge findet seine Mappe nicht, denn sie ist hinter dem Sofa.	☒ M — Öğretmenim beni çok seviyor.
13 — Wo steht der Traktor?	☒ N — Çocuklar neyi taşıyorlar?
14 — Wohin stellt der Bauer den Korb?	☒ O — Çocuk çantasını bulmuyor, çünkü o kanapenin arkasındadır.
15 — Wieviel Uhr ist es jetzt?	☒ P — Çiftçi onu getirmiyor.
	☒ R — Niçin bir gezinti yapmıyorsunuz?
	☒ S — Bu kadın kimi çağırıyor?

C

A listesindeki her cümlenin B listesindeki Almanca karşılığını bulunuz.

A Listesi

B Listesi

1 — Saat kaçta bir gezinti yapıyorsunuz?	✓ A — Wen besucht Herr Müller?
2 — Öğretmen sana çalıştırmayı gösteriyor.	✗ B — Der Vater gibt mir die Äpfel.
3 — Yedi saat uyuyorum.	✗ C — Der Lehrer zeigt dir die Übung.
4 — 2597	✓ D — Der Lehrer zeigt mir die Übung.
5 — Babamın ismi Velidir.	✗ E — Gib ihm einen Bleistift!
6 — Çiftçi patatesleri kime getiriyor?	✓ F — Der Bruder zeigt ihn mir.
7 — Bay Müller kimi ziyaret ediyor?	✓ G — Wem bringt der Bauer die Kartoffeln?
8 — Tren daima saat yedide hareket ediyor.	✗ H — Wo liegen die Kartoffeln?
9 — Öğrenci kafesi nereye asıyor?	✗ I — Wohin hängt der Schüler den Käfig?
10 — Baba bana elmaları veriyor.	✗ K — Um wieviel Uhr macht ihr einen Spaziergang?
11 — Saat şimdi üçbuçuktur, ama saatim geri kalıyor.	✓ L — Ich schlafe sieben Stunden.
12 — Ona bir kalem ver!	✗ M — Ich schlafe um sieben Uhr.
13 — Birader bana onu gösteriyor.	✗ N — Es ist jetzt Viertel vor acht.
14 — Sekize çeyrek var şimdi.	✗ O — Es ist jetzt halb vier, aber meine Uhr geht nach.
15 — Patatesler nerede bulunuyorlar?	✗ P — Der Zug fährt immer um sieben Uhr ab.
	✗ R — Mein Vater heisst Veli.
	S — zweitausendfünfhundertneundsiebzig
	✓ T — zweitausendfünfhundertsiebenundneunzig

D

Her Türkçe cümlenin altındaki dört şıktan hangisinin bunun Almanca karşılığı olduğunu bulunuz.

- 1 — Sabahları çiftçi tarlaya gidiyor.
a — Der Bauer geht am Morgen aufs Feld. b — Der Bauer geht am Morgen an das Feld. c — Der Bauer geht morgens aufs Feld. d — Der Bauer geht morgens an das Feld.
- 2 — Bay Müller bizi pazar günü ziyaret ediyor.
a — Herr Müller besucht mich am Sonntag. b — Herr Müller besucht uns am Sonntag. c — Herr Müller besucht uns im Sonntag. d — Hiçbiri
- 3 — Kanape kapıyla pencere arasında duruyor.
a — Das Sofa steht zwischen der Tür und dem Fenster. b — Das Sofa steht

zwischen dem Fenster und der Tür. c — Das Sofa steht zwischen die Tür und das Fenster. d — Das Sofa steht zwischen den Türen und den Fenstern.

4 — Lâmba kapının üzerinde asılı duruyor.

a — Die Lampe hängt auf der Tür. b — Die Lampe hängt über die Tür.

✓ c — Die Lampe hängt über der Tür. d — Hiçbiri

5 — Ahmet bahçede oynuyor.

a — Ahmet spielt auf dem Garten. b — Ahmet spielt an dem Garten.

✓ c — Ahmet spielt in dem Garten. d — Ahmet spielt im Garten.

6 — Patatesler kovadadır.

a — Die Kartoffeln sind auf dem Eimer. b — ~~Die Kartoffeln sind im Eimer.~~

c — Die Kartoffeln sind am Eimer. d — Hiçbiri

7 — Baba odasında uyuyor.

a — Der Vater schläft im Zimmer. b — Der Vater schläft neben seinem Zimmer. c — Der Vater schläft in meinem Zimmer. ~~d — Vater schläft in seinem Zimmer.~~

8 — Çiftçi her sabah beş saat çalışıyor.

a — Der Bauer arbeitet jeden Morgen fünf Uhren. b — Der Bauer arbeitet jeden Morgen fünf Stunden. ~~c — Der Bauer arbeitet jeden Morgen fünf Uhr.~~ d — Hiçbiri.

9 — Öğrenci akşamları saat onda uyuyor.

a — Der Schüler schläft am Abend zehn Stunden. b — Der Schüler schläft abends um zehn Uhr. c — Der Schüler schläft abends zehn Stunden. d — Hiçbiri.

10 — Her sabah saat yedide kalkıyorum.

✓ a — Ich stehe jeden Morgen um sieben Uhr auf. b — Ich aufstehe jeden Morgen um sieben Uhr. c — Ich stehe morgens um sieben Uhr auf. d — Ich aufstehe morgens um sieben Uhr.

E

Boş bırakılan yerlere **denn**, **aber**, **sondern** ve **oder** kelimelerinden hangisinin geleceğini bulunuz. Cevaplar kağıdına sadece bu bulduğunuz kelimeyi yazınız.

1 — Der Mann arbeitet immer auf dem Feld, ~~sondern~~ er ist ein Bauer

2 — Ist er ein Fischer ~~oder~~ ein Bauer?

3 — Er ist kein Fischer, ~~sondern~~ ein Bauer.

4 — Es ist kein Huhn, ~~sondern~~ eine Ente.

5 — Die Kinder essen viel, ~~denn~~ sie sind hungrig.

- 6 — Der Schüler fragt den Lehrer, *aber* er antwortet nicht.
 7 — Ich stehe um acht Uhr auf, *aber* meine Schwester steht um neun Uhr auf.
 8 — Haben Sie einen Traktoren *oder* ein Auto?
 9 — Die Mutter ruft die Kinder, *denn* der Vater kommt.
 10 — Die Mutter ruft die Kinder, *da* sie kommen nicht.

Test 15'in yapılmış şekli

- A. 1 — sondern 2 — sondern 3 — denn 4 — aber 5 — aber 6 — denn
 7 — denn 8 — sondern (denn) 9 — aber 10 — denn
 B. 1 — J 2 — İ 3 — B 4 — E 5 — D 6 — G 7 — ~~B~~ 8 — M 9 — H 10 — C
 C. 1 — H 2 — L 3 — E 4 — G 5 — C 6 — B 7 — D 8 — A 9 — İ 10 — K
 E. 1 — im 2 — ins 3 — ans 4 — am 5 — aufs

(Test 11) İmtihan 2'nin yapılmış şekli

- A. 1 — em 2 — em 3 — em 4 — en, du 5 — en 6 — dem 7 — em 8 — die
 9 — en, den 10 — ich, er 11 — em 12 e, en 13 — e, nicht. 14 — die, en
 15 — en
 B. 1 — D 2 — H 3 — K 4 — İ 5 — M 6 — ~~P~~ 7 — B 8 — G 9 — N 10 — C
 11 — F 12 — R 13 — O 14 — L 15 — A
 C. 1 — P 2 — G 3 — A 4 — O 5 — B 6 — H 7 — N 8 — C 9 — F 10 — M
 11 — D 12 — K 13 — E 14 — J 15 — İ
 D. 1 — c 2 — c 3 — b 4 — d 5 — c 6 — d 7 — d 8 — c 9 — d 10 — b
 E. 1 — einem, en 2 — dem 3 — dem 4 — der 5 — den, n 6 — einer 7 —
 einem 8 — diesem 9 — jenen, n 10 — deiner

F.	a. antworten	b. danken
	ich antworte	ich danke
	du antwortest	du dankst
	er, sie, es antwortet	er, sie, es dankt
	wir antworten	wir danken
	ihr antwortet	ihr dankt
	sie antworten	sie danken
	Sie antworten	Sie danken
	Emir: antworte!	Emir: danke!
	antwortet!	dankt!
	antworten Sie!	danken Sie!

LEHRSTÜCK DREIUNDDREISSIG

SORU KELİMELERİYLE YAPILAN SORULAR

Bu derse kadar **was, wer, wen, wem, wie, wieviel, welche, welches, welchen, wo, wohin, warum** soru kelimelerini ve bunlarla yapılan soruları öğrendik. Yalnız bunları çoğu daha şimdiki zaman kipi verilmeden önce incelendiği için sadece **sein** fiili (**ist, sind**) ile kullanıldı. Şimdi bunları bir kere daha yeniden ele alarak şimdiki zaman kipindeki fiillerle nasıl kullanıldıklarını inceleyelim.

was

«Ne» anlamına gelen bu soru kelimesiyle yapılan sorular çok basittir. Fiil hemen **was**'dan sonra gelir. Yani daima ikinci yerdedir. Fiilin hangi şekilde bulunacağını kendinden sonra gelen, yani üçüncü yerde bulunan isme (veya şahıs zamirine) bakarak tespit ederiz.

Was ist das?**Was machst du?****Was bringt der Junge?****Was suchen die Kinder?****Was kocht die Mutter?****Was essen die Männer?****Was übersetzt der Schüler?****Was sät der Bauer?****Was liest der Vater?****Was steht auf dem Tisch?**

Bu nedir?

Ne yapıyorsun?

Çocuk ne getiriyor?

Çocuklar ne arıyorlar?

Anne ne pişiriyor?

Adamlar ne yiyorlar?

Öğrenci ne tercüme ediyor?

Çiftçi ne ekiliyor?

Baba ne okuyor?

Masanın üstünde ne duruyor?

Örneğin, **Was machst du?** sorusunda üçüncü yerde **du** şahıs zamiri

bulunduğu için **machen** fiili **machst** şeklinde kullanılmıştır. **Was bringt der Junge?** sorusunda ise üçüncü yerde **der Junge** gibi tekil bir isim olduğu için **bringen** fiili **bringt** şeklindedir. Buna karşılık **Was essen die Männer?** sorusunda üçüncü yerdeki isim çoğul olduğu için **essen** fiili gene **essen** şeklinde kalmıştır.

Was soru kelimesinin «neyi» anlamına da geldiğini biliyoruz. Ama Türkçede «neyi» yerine «ne» soru kelimesini kullanmak mümkündür. Örneğin, «Çocuk ne getiriyor?» sorusu «Çocuk neyi getiriyor?» şeklinde de söylenebilir. Bu bakımdan **was**'i her zaman «ne» olarak tercüme etmekle bir yanlış yapmış olmayız.

wer

«Kim» anlamına gelen **wer**'den sonra da ikinci yerde mutlaka bir fiil kullanılmalıdır.

Wer ist das?	Bu kimdir?
Wer seid ihr?	Siz kimsiniz?
Wer kommt morgen?	Yarın kim geliyor?
Wer gibt dir ein Buch?	Kim sana bir kitap veriyor?
Wer spielt in dem Garten?	Kim bahçede oynuyor?
Wer steht um acht Uhr auf?	Kim saat sekizde kalkıyor?
Wer hilft der Mutter?	Kim anneye yardım ediyor?
Wer singt in dem Zimmer?	Kim odada şarkı söylüyor?
Wer wartet in dem Garten?	Kim bahçede bekliyor?
Wer lacht?	Kim gülüyor?

Üçüncü yerdeki kelime bir şahıs zamiriyse fiilin alacağı şekil bu şahıs zamirine bağlıdır. Örneğin, **Wer seid ihr?** sorusunda üçüncü yerde **ihr** şahıs zamiri bulunduğu için **sein** fiili **seid** şeklini almıştır. **Wer bist du?** «Sen kimsin?» gibi bir soruda ise üçüncü yerde **du** şahıs zamiri bulunduğu için **sein** fiili **bist** şeklinde kullanılır. Bundan başka bütün hallerde, üçüncü yerde ister tekil veya çoğul bir isim, ister bir sıfat bulunsun ikinci yerde fiilin üçüncü, yani **er**, **sie**, **es** ile kullanılan şekli gelir. Örnekleri inceleyecek olursanız ikinci yerde fiillerin hep üçüncü tekil şahsa göre çekimlenmiş hallerinin kullanıldığını görürsünüz.

Was, **wer** ve diğer soru kelmeleriyle yapılan soruların Almancalarıyla Türkçeleri arasında kelimelerin sıralanışı bakımından aynı cümle ya-

pısındaki gibi bir fark vardır. Almanca fiil ikinci yere gelmesine rağmen Türkçede fiil genellikle en sonda bulunur. Almancada sorunun başında bulunan soru kelimesi Türkçede ortalarda da bulunabilir. Almancada üçüncü yerdeki isim Türkçede en başa gidebilir veya üçüncü yerde bulunmayabilir. Bu farkları göz önünde tutarak Almanca bir soru sorarken kelimeleri sorunun Türkçesindeki dizilişlerine göre kullanmak, kelimelerin Türkçe sorudaki sıralarını izlemek hatalıdır. Böyle yapılan bir sorunun Almancası tamamen yanlış olur ve anlaşılmaz.

wen

«Kimi» olarak Türkçeye çevrilen bu soru kelimesi **wer**'in i-halindeki şeklidir. Gene ikinci yere mutlaka bir fiil gelir ve bu fiilin hangi şekilde bulunacağını fiilden sonra gelen, üçüncü yerdeki isim veya şahıs zamiri tayin eder. **Wer** ile yapılan sorularda ise üçüncü yerdeki ismin fiile bir etkisi yoktur.

Wen siehst du?	Kimi görüyorsun?
Wen kennt ihr?	Kimi tanıyorsunuz?
Wen besucht Herr Müller?	Bay Müller kimi ziyaret ediyor?
Wen sucht der Vater?	Baba kimi arıyor?
Wen setzt die Mutter auf den Tisch?	Anne kimi masanın üstüne oturtuyor?
Wen wartet der Freund?	Arkadaş kimi bekliyor?
Wen suchen die Bauern?	Çiftçiler kimi arıyorlar?
Wen ruft Hasan?	Hasan kimi çağırıyor?
Wen fragt der Lehrer?	Öğretmen kime soruyor?
Wen zeigen die Jungen?	Çocuklar kimi gösteriyorlar?

Örneklerdeki **Wen siehst du?** sorusunda üçüncü yerde **du** olduğu için **sehen** fiili **siehst** şeklindedir. **Wen suchen die Bauern?** sorusunda ise üçüncü yerde çoğul bir isim bulunduğundan **suchen** fiili gene **suchen** olarak kalmıştır.

wem

«Kime» anlamına gelir. **Wem**'den sonra ikinci yerde mutlaka bir fiil gelir ve bu fiilin hangi şekilde bulunacağı üçüncü yerdeki isme veya şahıs zamirine bağlıdır.

Wem gehört dieses Haus?	Bu ev kime aittir?
Wem gehören diese Häuser?	Bu evler kime aittir?
Wem gibst du ein Buch?	<i>Kime bir kitap veriyorsun?</i>
Wem hilft der Fischer?	Balıkçı kime yardım ediyor?
Wem antworten die Schüler?	Öğrenciler kime cevap veriyorlar?
Wem dankt ihr?	Kime teşekkür ediyorsunuz?
Wem zeigt der Mann sein Haus?	Adam kime evini gösteriyor?
Wem schreibt der Vater einen Brief?	Baba kime bir mektup yazıyor?
Wem öffnet die Frau die Tür?	Kadın kime kapıyı açıyor?

wie

«Nasıl» olarak Türkçeye çevrilir. Bu soru kelimesiyle yapılan sorularda da ikinci yerde bir fiil bulunur. Bu fiil **was**, **wen** ve **wem**'de olduğu gibi üçüncü yerdeki isme veya şahıs zamirine bağlıdır.

Wie ist das?	Bu nasıldır?
Wie ist die Tür?	Kapı nasıldır?
Wie schreibt der Schüler?	Öğrenci nasıl yazıyor?
Wie singen die Kinder?	Çocuklar nasıl şarkı söylüyorlar?
Wie fliegt der Vogel?	Kuş nasıl uçuyor?
Wie spricht der Mann?	Adam nasıl konuşuyor?
Wie stiehlt er den Apfel?	Elmayı nasıl çalıyor?
Wie antworten die Lehrer?	Öğretmenler nasıl cevap veriyorlar?
Wie laufen die kleinen Kinder?	Küçük çocuklar nasıl koşuyorlar?

wieviel

«Kaç, kaç tane» anlamına gelir. Türkçedekine yakın bir şekilde kullanılır. Kaç tane olduğunu sorduğumuz isim bu soru kelimesinden hemen sonra gelir ve çoğul halde bulunur. Bu tip sorularda fiil daima üçüncü yerde bulunur. Fiilin **wieviel**'den sonra gelen çoğul isimle bir ilgisi yoktur, fiil sadece kendinden sonra gelen, yani dördüncü yerde bulunan isme veya şahıs zamirine bağlıdır.

Wieviel Schränke sind das?	Bunlar kaç dolaptır?
Wieviel Radios sind das?	Bular kaç radyodur?
Wieviel Vögel hat der Junge?	Çocuğun kaç kuşu var?

Wieviel Teller bringt die Mutter?	Anne kaç tabak getiriyor?
Wieviel Eimer trägt der Mann?	Adam kaç kova taşıyor?
Wieviel Boote haben die Fischer?	Balıkçıların kaç sandalı var?
Wieviel Gläser sehen wir?	Kaç bardak görüyoruz?
Wieviel Vögel füttert das Mädchen?	Kız kaç kuş besliyor?

Wieviel ile yapılan bazı sorularda fiil kendinden sonra gelen isme değil de **wieviel**'den sonra gelen çoğul isme bağlıdır. Örneğin, «Masanın üstünde kaç kalem bulunuyor?» sorusunda «bulunuyor» fiili kaç tane olduğu sorulan isimle ilgilidir. Ama buna karşılık yukarıdaki örneklerden «Anne kaç tabak getiriyor?» sorusunda «getiriyor» fiilinin kaç tane olduğu sorulan isimle bir ilgisi yok, tabakları getiren «anne» ile ilgisi vardır.

Wieviel Schüler arbeiten in dem Zimmer?	Kaç öğrenci odada çalışıyor?
Wieviel Kinder singen?	Kaç çocuk şarkı söylüyor?
Wieviel Jungen spielen im Garten?	Kaç çocuk bahçede oynuyor?
Wieviel Männer sprechen Deutsch?	Kaç adam Almanca konuşuyor?

Bu örneklerde fiil **wieviel**'den sonra gelen isme bağlıdır. Bu isim de daima çoğul halde bulunduğu için fiilin çoğul isimlerle kullanılan şekli, yani hiç değiştirilmeden kendisi kullanılır. Örneğin, «Odada kaç öğrenci çalışıyor?» sorusunda fiil kendinden sonra gelen «odada» kelimesine bağlı olamaz, kaç tane olduğu sorulan öğrenciler ile ilgilidir.

welcher, welche, welches

Bu soru kelimelerinin üçü de «hangi» olarak Türkçeye çevrilirler. **Wieviel**'de olduğu gibi bunlardan sonra da bir isim gelir, yalnız bu ismin çoğul olması şart değildir. Kendilerinden sonra gelen ismin artikeline göre üçünden biri kullanılır. Böyle sorularda fiil üçüncü yerededir ve **welcher, welche, welches**'den sonra gelen, yani hangisi olduğu sorulan isme bağlıdır. O isim tekilse fiilin **er, sie, es** ile kullanılan şekli, çoğulsa hiç değiştirilmeden fiilin kendisi üçüncü yere gelir.

Welcher Arzt ist gut?	Hangi doktor iyidir?
Welche Schülerin ist fleissig?	Hangi öğrenci çalışkandır?
Welches Auto steht vor dem Haus?	Hangi otomobil evin önünde durmaktadır?
Welche Kinder spielen dort?	Hangi çocuklar orada oynuyorlar?
Welche Bücher liegen im Zimmer?	Hangi kitaplar odada bulunuyorlar?

Welcher Teller liegt in der Küche?	Hangi tabak mutfakta bulunuyor?
Welche Lehrerin hilft den Schülern?	Hangi öğretmen öğrencilere yardım ediyor?
Welches Messer gehört deiner Mutter?	Hangi bıçak annene aittir?
Welche Jungen übersetzen das Lehrstück?	Hangi çocuklar dersi tercüme ediyorlar?
Welcher Schüler antwortet dem Lehrer?	Hangi öğrenci öğretmene cevap veriyor?

welchen

Welchen soru kelimesi **welcher**'in i-halidir. **Die** ve **das** artikelleri i-halinde değişmedikleri için artikeli **die** ve **das** olan isimlerin önüne gelen **welche** ve **welches** de i-halinde aynı kalır. Örneğin, «hangi kuşu, hangi kapıyı, hangi kitabı» sorularında «kuşu, kapıyı, kitabı» gibi i-halinde bulunan isimlerin önündeki «hangi» sorusu Almancada **welcher**, **welches** ile değil de bunların yukarıda öğrendiğimiz i-halindeki şekilleri, yani **welchen**, **welche** ve **welches** ile belirtilir.

Welchen ve i-halinde kullanılmış **welche**, **welches**, ile yapılan sorularda üçüncü yere gelen fiil **welcher**, **welche**, **welches**'in aksine kendinden sonra gelen isim veya şahıs zamirine bağlıdır.

Welchen Vogel füttert der Junge?	Çocuk hangi kuşu besliyor?
Welche Tür öffnest du?	Hangi kapıyı açyorsun?
Welches Buch lest ihr?	Hangi kitabı okuyorsunuz?
Welche Häuser gehören deinem Vater?	Hangi evler babana aittir?
Welchen Schüler kennt der Lehrer nicht?	Öğretmen hangi öğrenciyi tanımıyor?
Welchen Apfel stiehlt der Mann?	Adam hangi elmayı çalıyor?
Welches Lehrstück wissen die Schüler?	Öğrenciler hangi dersi biliyorlar?
Welche Übungen schreibst du?	Hangi çalışmalarını yazıyorsun?
Welchen Bleistift sucht der Vater?	Baba hangi kalemi arıyor?

Örneğin, **Welche Tür öffnest du?** sorusunda fiilden sonra, yani dördüncü yerde **du** bulunduğu ve fiil bu dördüncü yerdeki isme göre değiştiği için **öffnen** fiili **öffnest** şeklinde kullanılmıştır.

Welche ve **welches**'in i-halinde olup olmadığını sorunun Türkçesine bakarak anlarız. Örneğin, «Hangi kapıyı, hangi kitabı» kelimeleri bize **welche Tür** ve **welches Buch**'un i-halinde kullanıldığını göstermektedir.

welchem, welcher

Bunlar **welcher, welche, welches**'in e-halindeki şekilleridir. Bunları bu derse kadar öğrenmemiştik. Artikeli **der** ve **das** olan isimlerin önünde **welchem**, artikeli **die** olan isimlerin önündeyse **welcher** bulunur. «Hangi adama, hangi kadına, hangi otomobile» sorularında Türkçede «hangi» den sonra gelen isim, «adama, kadına, otomobile» gibi e-halinde olmasına karşılık Almancada bu e-hali «hangi» sorusunun, yani «**welcher, welche, welches**'in e-halindeki şekillerini kullanmakla olur. Bu soru kelimesi çoğul isimlerin önünde **welchen** şeklinde bulunur.

welchem Mann?	— hangi adama?
welcher Frau?	-- hangi kadına?
welchem Auto?	— hangi otomobile?
welchen Bauern?	— hangi çiftçilere?

Görüldüğü gibi **Mann, Frau, Auto, Bauern** isimlerinde bir değişiklik olmuyor, yalnız önlere e-halinde bulunan **welchem, welcher** ve **welchen** soru kelimeleri bulunuyor.

Burada **welcher**'in iki yerde kullanıldığını görüyoruz. Birincisi yalnız halde artikeli **der** olan isimlerin önüne gelir, ikincisinde ise e-halinde artikeli **die** olan isimlerin önünde bulunur, yani **welche**'nin e-halindeki şeklidir. **Welchen** de iki ayrı yerde kullanılır. İ-halinde olan ve **der** artikelini alan isimlerin önüne geldiği gibi e-halindeki bütün çoğul isimlerin önüne de gelir.

Welchem Mann gibst du einen Korb?	Hangi adama bir sepeti veriyorsun?
Welcher Frau zeigt der Mann seine Tochter?	Hangi kadına adam kız evlâdını gösteriyor?
Welchem Mädchen lachen die Jungen?	Çocuklar hangi kıza gülüyorlar?
Welchen Lehrern antworten die Schüler?	Öğrenciler hangi öğretmenlere cevap veriyorlar?
Welcher Mutter helft ihr?	Hangi anneye yardım ediyorsunuz?
Welchem Kind danken die Freunde?	Arkadaşlar hangi çocuğa teşekkür ediyorlar?
Welcher Schülers gibst du dem Lehrer ein Buch?	Öğretmen hangi öğrenciye bir kitap veriyor?
Welcher Lehrerin dankt die Mutter?	Anne hangi öğretmene teşekkür ediyor?

Welchem, welcher ve **welchen** ile yapılan sorularda da fiil üçüncü yere gelir ve kendinden sonra, yani dördüncü yere gelen isim veya şahıs zamirine bağlıdır.

wo

«Nerede» anlamına gelir. Bu tip sorularda da daima ikinci yerde bulunur ve kendinden sonra, üçüncü yerde duran isme veya şahıs zamirine bağlıdır.

Wo sitzen die Kinder?	Çocuklar nerede oturuyorlar?
Wo schläfst du?	Nerede uyuyorsun?
Wo spielt dein Bruder?	Biraderin nerede uyuyor?
Wo stehen die Vasen?	Vazolar nerede duruyor?
Wo wartet deine Schwester?	Kızkardeşin nerede bekliyor?
Wo liegen die Mappen?	Çantalar nerede bulunuyor?
Wo hängt das Bild?	Resim nerede asılı duruyor?

wohin

Türkçeye «nereye» şeklinde çevrilir. Bunda da fiil daima ikinci yerde bulunur ve kendinden sonra gelen isme veya şahıs zamirine bağlıdır.

Wohin stellst du das Radio?	Radyoyu nereye koyuyorsun?
Wohin fahren die Autos?	Otomobiller nereye gidiyorlar?
Wohin legt ihr die Bücher?	Kitapları nereye koyuyorsunuz
Wohin setzt du das Kind?	Çocuğu nereye oturtuyorsun?
Wohin hängt der Vater die Lampe?	Baba lâmbayı nereye asıyor?
Wohin hängen die Väter die Lampen?	Babalar lâmbaları nereye asıyorlar?
Wohin bringt deine Tochter den Ball?	Kız evlâdın topu nereye getiriyor?

Örneğin, **Wohin geht der Mann?** sorusunda üçüncü yerde **der Mann** ismi bulunduğu için **gehen** fiili **geht** şeklindedir. **Wohin gehst du?** sorusunda **du** şahıs zamiri bulunduğundan aynı fiil **gehst** şeklindedir.

warum

«Niçin» anlamına gelir. **Warum** ile yapılan sorularda da fiil daima ikinci yerde bulunur ve kendinden sonra gelen isme bağlıdır.

Warum arbeitest du nicht?	Niçin çalışmıyorsun?
Warum laufen die Kinder?	Çocuklar niçin koşuyorlar?
Warum lachst du?	Niçin gülüyorsun?
Warum lachen die Jungen?	Çocuklar niçin gülüyorlar?
Warum steht er spät auf?	Niçin geç kalkıyor?
Warum dankt der Schüler?	Öğrenci niçin teşekkür ediyor?
Warum geht ihr dorthin?	Niçin oraya gidiyorsunuz?

LEHRSTÜCK VIERUNDREISSIG

Öğrenilecek kelimeler

der Bahnhof,..e [ba:nho:f]	istasyon	das Kino,s [kino]	sinema
früh [frü:]	erken	die Klasse,n [klasse]	sınıf
die Freundin,nen [froyndin]	kız arkadaş	können [können]	bilmek, muktedir olm.
die Hand,..e [hand] el		mit [mit]	ile

nach Hause	eve	wieder [vi:der]	tekrar
[nah hauze]		wohnen [vo:nen]	oturmak (ika-
das Schlafzimmer,-	yatak odası		met etmek)
[sla:ftsimmer]			

AÇIKLAMALAR

mit

Mit «ile, birlikte» anlamına gelir. Bu kelimedden sonra gelen isim daima e-halindedir, ama Türkçeye e-halinde olarak çevrilmez.

der Bruder	birader
mit dem Bruder	biraderle
die Tochter	kız evlât
mit der Tochter	kız evlâtla
das Auto	otomobil
mit dem Auto	otomobille
ich	ben
mit mir	benle
er	o
mit ihm	onunla

Yukarıda gördüğünüz gibi **mit**'den sonra gelen isim mutlaka e-halinde bulunmalıdır. Örneğin, **der Bruder** ismi **mit** ile kullanılıncı e-haline girmiş ve **dem Bruder** olmuştur. Şahıs zamirleri de **mit** ile kullanılırken e-haline girerler, yani **mit**'den sonra e-halinde bulunan şahıs zamirleri gelir. Örneğin, **ich** şahıs zamirinin önüne **mit** gelirse, **ich**'in e-halindeki şekli **mir**'i kullanmak gerekir.

Ich spiele mit dem Freund.	Arkadaşla oynuyorum.
Die Tochter geht mit der Mappe in die Schule.	Kız evlat çantayla okula gidiyor.
Der Vater geht mit den Kindern ins Kino.	Baba çocuklarla sinemaya gidiyor.
Der Junge macht mit seinem Freund einen Spaziergang.	Çocuk arkadaşıyla bir gezinti yapıyor.
Ich gehe mit meinem Vater.	Babamla gidiyorum.
Tom steht mit Ahmet neben der Tür.	Tom Ahmet ile kapının yanında duruyor.
Du spielst mit den Kindern.	Çocuklarla oynuyorsun.
Er arbeitet mit uns.	Bizimle çalışıyor.
Jener Schüler kommt mit mir.	Şu öğrenci benimle geliyor.
Der Bauer spricht mit seinem Sohn.	Çiftçi oğluyula konuşuyor.
Der Arzt kommt mit dem Auto.	Doktor otomobille geliyor.

der Freund - die Freundin

Bu iki kelime çoğu zaman Türkçeye «arkadaş» olarak çevrilir, ama aralarında belirli bir fark vardır. **Der Freund** «erkek arkadaş», **die Freundin** ise «kız arkadaş» anlamına gelir. **Die Freundin**, **der Freund**'un sonuna bir **-in** ekleyerek ve artikeli **die** yaparak meydana getirilmiştir. Biz bunları, kız mı erkek mi olduğu özellikle belirtilmesi gerekmezse sadece «arkadaş» olarak Türkçeye çevireceğiz.

Şimdiye kadar böyle bir durum gösteren daha başka isimler de öğrendik:

der Lehrer
erkek öğretmen

die Lehrerin
kadın öğretmen

der Schüler
erkek öğrenci

die Schülerin
kız öğrenci

Die Lehrerin ve **die Schülerin** isimleri **der Lehrer** ile **der Schüler** isimlerinin sonlarına **-in** eklemek ve bunların artikellerini **die** yapmak suretiyle türetilmiştir. Derslerimizde bunları da erkek veya kadın olduklarını özellikle belirtmek gerekmezse sadece «öğretmen» ve «öğrenci» olarak Türkçeye çevirmekteyiz. Aradaki farka daima dikkat etmelisiniz.

Almancada bu tip türetmeye çok rastlanır.

viele

«Çok, birçok» anlamına gelen bu kelime **dieser**, **jener** gibi yalnız isimlerin önünde bulunur. Bu kelimedenden sonra gelen isim «çok, birçok» çoğul bir anlam taşıdığı için daima çoğul halde bulunur. **Viele** bir artikel yerine geçer, ismin önüne **viele** konduktan sonra bir de ayrıca artikeli konmaz.

viele Bücher	— (çok) birçok kitaplar	viele Kinder	— birçok çocuklar
viele Männer	— birçok adamlar	viele Ärzte	— birçok doktorlar
viele Blumen	— birçok çiçekler	viele Gabeln	— birçok çatalar
viele Schränke	— birçok dolaplar	viele Deutschen	— birçok Almanlar

ZEYNEP

Ich bin Zeynep Çelikel. Ich bin Hasan und Fatma Çelikels Tochter. Ahmet ist mein Bruder.

Wir haben einen Bauerhof. Im Lehrstück 22 sehen Sie unser Bauernhaus. Wir wohnen dort. Unser Haus ist nicht klein, denn es hat sieben Zimmer.

Mein Schlafzimmer liegt neben dem Wohnzimmer. Ich mache meine Hausaufgaben in diesem Zimmer. Ich schlafe dort. Pamuk schläft mit mir.

Ich stehe früh auf. Am Morgen gehe ich mit meinem Bruder Ahmet in die Schule. Unsere Schule ist neben dem Bahnhof. Sie ist sehr gross. Sie hat viele Klassen. Unsere Klasse ist klein. Wir lieben unseren Lehrer sehr. Ich habe viele Freunde und Freundinnen. Ich spiele mit ihnen im Garten.

Am Nachmittag gehe ich wieder mit Ahmet nach Hause. Ich gehe samstags mit meinen Freundinnen ins Kino. Ahmet kommt manchmal mit uns.

ZEYNEP

Ben Zeynep Çelikelim. Ben Hasan ve Fatma Çelikelin kızım. Ahmet biraderimdir.

Bir çiftliğimiz var. Ders 22'de çiftlik evimizi görüyorsunuz. Orada otururuz (ikamet ederiz). Evimiz küçük değildir, çünkü onun yedi odası vardır.

Yatak odam oturma odasının yanında bulunuyor. Ev ödevlerimi bu odada yapıyorum. Orada uyuyorum. Pamuk benle uyuyor.

Erken kalkıyorum. Sabahleyin biraderim Ahmetle okula gidiyorum. Okulumuz istasyonun yanındadır. O çok büyüktür. Birçok sınıfları vardır. Sınıfımız küçüktür. Öğretmenimizi çok seviyoruz. Birçok erkek ve kız arkadaşlarım var. Onlarla bahçede oynuyorum.

Öğleden sonra tekrar Ahmetle eve gidiyorum. Cumartesileri kız arkadaşlarımla sinemaya gidiyorum. Bazan Ahmet (de) bizimle geliyor.

KÖNNEN

Türkçede «kırabilmek, açabilmek, okuyabilmek, uyuyabilmek, alabilmek» gibi, fiillerin sonuna eklediğimiz «-bilmek» yardımcı fiili nasıl «güç, bilgi, kuvvet» anlatıyorsa, bu yardımcı fiilin Almanca karşılığı olan **können** kelimesi de aynı anlamları verir. Türkçede fiillerin sonuna eklediğimiz «-bilmek» yardımcı fiiline karşılık **können** yardımcı fiili Almancada daha değişik bir şekilde kullanılır.

«gidebilirim, gidebilirsin, gidebilir, gidebiliriz,...» derken «-bilmek» yardımcı fiilinin şahıslara göre çekimlendiğini görüyoruz. Almancada da **können** yardımcı fiili şahıslara göre çekimlenir.

können

ich kann
du kannst
er kann
sie kann
es kann
wir können
ihr könnt
sie können
Sie können

Können'in çekimde özel bir durum gösterdiğini görüyorsunuz. Bu yüzden çekimlenmesini çok iyi öğrenmeniz gerekir.

Können'le yapılan cümlelerde diğer fiillerde olduğu gibi baştan ikinci yerde **können** bulunur. Yapmaya muktedir olduğumuz işi gösteren, yani «-bilmek» yardımcı fiilinin önüne eklenen fiil ise Almancada cümlemin en sonuna gider. Bu da Türkçeden çok farklıdır.

gehen

Ich gehe.

Ich kann gehen.

Du kannst gehen.

Er kann gehen.

Sie kann gehen.

Es kann gehen.

Wir können gehen.

gitmek

Gidiyorum.

Gidebilirim.

Gidebilirsin.

Gidebilir.

Gidebilir.

Gidebilir.

Gidebiliriz.

Ihr könnt gehen.
Sie können gehen.
Sie können gehen.

Gidebilirsiniz.
Gidebilirler.
Gidebilirsiniz.

warten
Ich kann warten.
Du kannst warten.
Er kann warten.
Sie kann warten.
Es kann warten.
Wir können warten
Ihr könnt warten.
Sie können warten.
Sie können warten.

beklemek
Bekleyebilirim.
Bekleyebilirsin.
Bekleyebilir.
Bekleyebilir.
Bekleyebilir.
Bekleyebiliriz.
Bekleyebilirsiniz.
Bekleyebilirler.
Bekleyebilirsiniz.

Ich kann einen Brief schreiben.
Du kannst die Türen schliessen.
Er kann die Fenster öffnen.
Sie kann dieses Buch lesen.
Es kann schnell laufen.
Wir können am Sonntag einen
Spaziergang machen.
Ihr könnt dem Lehrer nicht ant-
worten.
Sie können gut Deutsch sprechen.
Sie können um fünf Uhr wieder
kommen.

Bir mektup yazabilirim.
Kapıları kapayabilirsin.
O pencereleri açabilir.
O bu kitabı okuyabilir.
O çabuk koşabilir.
Pazar günü bir gezinti yapabiliriz.
Öğretmene cevap veremezsiniz.
Onlar iyi Almanca konuşabilirler.
Saat beşte tekrar gelebilirsiniz.

Görüldüğü gibi **können** ile cümle teşkili çok kolaydır. Yapılacak şey cümlede ikinci yere **können**'in özneye göre çekimlenmiş bir şeklini getirmek, cümlelerin sonunu da esas fiili koymaktır.

Cümlelerin öznesi şahıs zamiri değil de tekil bir isimse diğer fiillerde olduğu gibi cümlede ikinci yere **können**'in **er**, **sie**, **es** ile kullanılan şekli, yani **kann** gelir. Özne çoğul bir isimse **können** olduğu gibi kullanılır. Esas fiilse her iki halde de gene en sona gider.

Mein Vater kann einen Brief
schreiben.
Die Schüler können hier arbeiten.
Ahmet kann gut Deutsch sprechen.
Ahmet und Zeynep können den
Eimer nicht tragen.

Babam bir mektup yazabilir.
Öğrenciler burada çalışabilirler.
Ahmet iyi Almanca konuşabilir.
Ahmet ve Zeynep kovayı taşıyamazlar.

Die Kinder können diese Äpfel nicht essen.

Çocuklar bu elmaları yiyemezler.

Die Schülerinnen können die Bücher lesen.

Öğrenciler kitapları okuyabilirler.

Die Mutter kann das Kind auf den Stuhl setzen.

Anne çocuğu sandalyenin üstüne oturabilir.

Dein Sohn kann hier bleiben.

Öğlun burada kalabilir.

Der Bauer kann keine Kartoffeln säen.

Çiftçi patates ekemez.

Das kleine Kind kann nicht früh aufstehen.

Küçük çocuk erken kalkamaz.

Der Vater kann mich nicht sehen.

Baba beni göremez.

Der Lehrer kann dieses Buch übersetzen.

Öğretmen bu kitabı tercüme edebilir.

Die Frau kann gut singen.

Kadın iyi şarkı söyleyebilir.

soru

Cümleyi soru yapmak için fiilini cümlenin başına getirmek gerektiğini biliyoruz. **Können**'i de cümlenin başına getirirsek cümle soru haline girer.

Ich kann gehen.

Gidebilirim.

Kann ich gehen?

Gidebilir miyim?

Kannst du gehen?

Gidebilir misin?

Kann er gehen?

Gidebilir mi?

Kann sie gehen?

Gidebilir mi?

Kann es gehen?

Gidebilir mi?

Können wir gehen?

Gidebilir miyiz?

Können ihr gehen?

Gidebilir misiniz?

Können sie gehen?

Gidebilirler mi?

Können Sie gehen?

Gidebilir misiniz?

Kannst du das Fenster öffnen?

Pencereyi açabilir misin?

Kann Hasan Bey Deutsch lesen?

Hasan Bey Almanca okuyabilir mi?

Kann der Mann dort sitzen?

Adam orada oturabilir mi?

Können die Kinder das Fenster öffnen?

Çocuklar pencereyi açabilirler mi?

Können die Soldaten hier schlafen?

Askerler burada uyuyabilirler mi?

Können ihr gut singen?

İyi şarkı söyleyebilir misiniz?

Kann dein Bruder ein Buch lesen?

Biraderin bir kitap okuyabilir mi?

Kann das Kind einen Apfel essen?

Çocuk bir elma yiyebilir mi?

Können die Schüler neben dem Tisch sitzen?

Öğrenciler masanın yanında oturabilirler mi?

können ve soru kelimeleri

Geçen derste soru kelimelerinin kullanılışını etraflıca incelemiştik. Bu soru kelimeleriyle **können**'in kullanılışı diğer fiillere nazaran bir değişiklik ve özellik göstermez.

Was kannst du schreiben?	Ne yazabilirsin?
Wer kann dem Lehrer antworten?	Kim öğretmene cevap verebilir?
Wie können die Kinder die Tür öffnen?	Çocuklar kapıyı nasıl açabilirler?
Wieviel Äpfel kann er essen?	Kaç elma yiyebilir?
Wen kann der Junge in dem Zimmer sehen?	Çocuk odada kimi görebilir?
Wem kann ich den Brief geben?	Kime mektubu verebilirim?
Wo können die Jungen spielen?	Çocuklar nerede oynuyabilirler?
Wohin kann die Familie heute fahren?	Aile bugün nereye gidebilir?
Warum kann dieses Mädchen nicht gut lesen?	Bu kız niçin iyi okuyamaz?
Welcher Schüler kann diese Übungen machen?	Hangi öğrenci bu çalıştırmaları yapabilir?
Welches Kind kann hier sitzen?	Hangi çocuk burada oturabilir?
Welche Frau kann den Korb tragen?	Hangi kadın sepeti taşıyabilir.
Welchem Arzt kann ich diese Bücher geben?	Hangi doktora bu kitapları verebilirim?

Türkçede sonuna «-bilmek» yardımcı fiili almış bir fiilin cümle içinde ne anlamlara geldiğini bir örnek üzerinde inceleyelim.

Ahmet okula gidebilir.
cümlesi çeşitli anlamlarda olabilir.

- 1 — Ahmet okula nasıl gidileceğini bilir.
- 2 — Ahmedin okula gidecek gücü vardır. (Örneğin, bir hastalıktan sonra)
- 3 — Ahmedin okula gitmesine izin verilmiştir.
- 4 — Ahmedin okula gitmeye vakti vardır.
- 5 — Ahmedin okula gitmesi ihtimali vardır.

Türkçede «-bilir» eki cümleye nasıl yukarıdaki anlamları veriyorsa **können** de Almanca cümlelerde aynı anlamları verir.

Türkçede «-bilmek» ekiyle yapılan cümlelerin çeşitli anlamları olduğunu görüyoruz. Bir cümlede bu anlamların hangisinin anlatılmak istendiği konuşmada daha önce geçen cümlelerden, yani sözün gelişinden anlaşılır. Almandada da durum aynıdır.

TEST 17

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Was schreibst *du*? 2 — Wen fragen *die* Lehrer? 3 — Wen zeigen *die* Jungen? 4 — Wem zeigt *das* Kind sein Haus? 5 — Wieviel Männer *sitzt en.* dort? 6 — Wieviel Schüler *sprech en.* Deutsch? 7 — Wohin legt *ihc.* die Mappen? 8 — Kömmt *ihc.* diesen Brief lesen? 9 — Wieviel Bücher kannst *du* mir geben? 10 — Was *kann* (können) er machen?

B

A Listesi

- 1 — Warum hilfst du deiner Mutter?
2 — Wie schreibst du den Brief?
3 — Welchen Fischern zeigt der Vater das Boot?
4 — Welchen Jungen zeigt der Lehrer?
5 — Er kann schnell laufen.
6 — Der Arzt spricht mit dem Kind.
7 — Ich esse mit einer Gabel.
8 — Der Vater kann mit den Kindern spielen.
9 — Jetzt kann ich mit meinem Freund nicht sprechen.
10 — Welchen Korb kann er nicht tragen?

B Listesi

- A — O hangi sepeti taşıyabilir?
B — Mektubu nasıl yazıyorsun?
C — Doktor çocukla konuşuyor?
D — Arkadaşımla şimdi konuşabilirim.
E — O hangi sepeti taşıyamıyor?
F — Niçin annene yardım ediyorsun?
G — Bir çatalla yemek yiyorum.
H — Baba hangi balıkçılara sandalı gösteriyor?
I — Baba çocuklarla oynayabilir.
K — Arkadaşımla şimdi konuşmam.
L — Öğretmen hangi çocuğu gösteriyor?
M — O çabuk koşabilir.

C

A Listesi

- 1 — Hasan Bey bir traktörle tarlaya gidiyor.
2 — Kim bana cevap verebilir?
3 — Hangi otomobil böyle çabuk gidebilir?
4 — Kız arkadaşım ne getirebilir?
5 — Kadın hangi misafirlere kahve pişiriyor?

B Listesi

- A — Wer kann mir antworten?
B — Wer kann mit uns ins Kino kommen?
C — Wohin kann der Schüler fahren?
D — Was kann dein Freund bringen?
E — Welches Auto kann so schnell fahren?
F — Kannst du so viel essen?

- 6 — Ahmet ve Zeynep erken kalkamazlar. ~~AG~~ — Wohin können die Schüler fahren?
- 7 — Kim bizle sinemaya gelebilir? ~~XH~~ — Welchen Gästen kocht die Frau Kaffee?
- 8 — Bu kadar (böyle) çok yiyebilir misin? ~~Xİ~~ — Was kann deine Freundin bringen?
- 9 — Ahmet bir gazete okuyabilir mi? ~~XK~~ — Kann Ahmet eine Zeitung lesen?
- 10 — Öğrenciler nereye gidebilirler? ~~XL~~ — Ahmet und Zeynep können nicht früh aufstehen.
- ~~XM~~ — Hasan Bey fährt mit einem Traktoren aufs Feld.

E

Aşağıda boş bırakılan yerlere können fiilinin hangi şeklinin geleceğini bulunuz. Cevaplar kâğıdına sadece bu bulduğunuz şekli yazınız.

- 1 — Der Vater ~~kann~~ dieses Buch nicht lesen.
- 2 — Tom und Hans ~~kann~~ ins Kino kommen.
- 3 — ~~Kann~~ deine Mutter Türkisch sprechen?
- 4 — Welches Auto ~~kann~~ Sie mir zeigen?
- 5 — Warum ~~kann~~ der Arzt nicht kommen?
- 6 — Wem ~~kann~~ der Lehrer sein Buch geben?
- 7 — Wen ~~können~~ die Kinder fragen?
- 8 — ~~können~~ ihr früh aufstehen?
- 9 — Wer ~~kann~~ mich am Sonntag besuchen?
- 10 — Wie ~~kann~~ ich Ihnen helfen?

F

Aşağıda verilen kelimelerden düzgün bir cümle kurunuz. Cümleleri cevaplar kâğıdını F bölümüne yazınız.

Örnek: Er, können, sprechen, gut, Deutsch. kelimelerinden kurulan düzgün bir cümle şu şekilde olur:

Er kann gut Deutsch sprechen.

- 1 — Der Arzt, können, helfen, nicht, der Mann.
- 2 — Ich, können, finden, meine Mappe, nicht.
- 3 — Die Kinder, können, machen, ein Spaziergang, heute.

LEHRSTÜCK FÜNFUNDREISSIG

İN-HALİ ve İSİM TAMLAMALARI

Türkçe'de «Ali'nin öğretmeni, çiftçinin evi, çocuğun kedisi, doktorun evi» gibi bir ismin başka bir isme ait olduğunu gösteren birleşimlere isim tamlaması denir. Dikkat edilirse, Türkçe'de isim tamlaması ilk ismin sonuna (kelimenin son harfine uyarak -nin, -nın, -un, -ın, -in gibi şekillere giren) bir -in takısı eklenerek yapılmaktadır. Sona eklenen bu takı yüzünden ismin bulunduğu hale in-hali denir.

Şimdi Almanca isimlerin in-halinde nasıl bir değişikliğe uğradıklarını inceleyelim.

Artikeli **der** olan bir ismin artikeli **des** [des] şekline konur ve ismin sonuna da -s veya -es takısı eklenir.

der Mann

adam

der Arzt

doktor

der Freund

arkadaş

der Bruder

birader

des Mannes

adamın

des Arztes

doktorun

des Freundes

arkadaşın

des Bruders

biraderin

Artikeli **das** olan isimlerin artikeli in-halinde gene **des** şeklini alır ve ismin sonuna da bir -s veya -es eklenir.

das Mädchen

kız

des Mädchens

kızın

das Buch

kitap

des Buches

kitabın

das Haus

ev

des Hauses

evin

das Kind

çocuk

des Kindes

çocuğun

das Auto

otomobil

des Autos

otomobilin

Yukarıdaki örneklerde ismin sonuna bazen -s, bazen de -es eklendiğini gördünüz. Bu -s ve -es takılarından hangisinin kullanılacağı ismin hece sayısına bakılarak bulunur. İsim tek heceliyse sona -es takısı, iki veya daha çok heceliyse -s takısı eklenir. Örneğin, **der Mann**, **der Arzt**, **das Buch**, **das Kind** isimleri tek heceli oldukları için in-halinde sonlarına -es gelmiştir. Buna karşılık **der Bruder**, **das Mädchen** isimleri iki heceli oldukları için sonlarına -s takısı almışlardır.

Artikeli **die** olan bir isim, önündeki **die** artikeli **der** şekline getirilerek in-haline sokulur. İsmi sonuna hiçbir takı eklenmez.

die Frau

kadın

der Frau

kadının

die Tür

kapı

der Tür

kapının

die Lehrerin

bayan öğretmen

der Lehrerin

bayan öğretmenin

die Freundin

kız arkadaş

der Freundin

kız arkadaşın

die Mutter

anne

der Mutter

annenin

Çoğul isimler de aynı, artikeli **die** olan isimler gibi in-haline sokulur. Çoğul isimlerin önünde **die** artikelinin bulunduğunu biliyoruz. Bu **die** artikeli in-halinde **der** şekline girer ve ismin sonuna hiçbir takı gelmez.

die Stühle sandalyeler	der Stühle sandalyelerin
die Bilder resimler	der Bilder resimlerin
die Männer adamlar	der Männer adamların
die Schülerinnen kız öğrenciler	der Schülerinnen kız öğrencilerin
die Soldaten askerler	der Soldaten askerlerin

Bir isim tamlamasının Türkçesiyle Almancası arasında çok önemli bir fark vardır. Türkçe bir tamlamada ilk yerde bulunan isim bunun Almancasında ikinci yerde bulunur. Örneğin, «çocuğun şapkası» tamlamasının Almancası

der Hut des Kindes

şeklindedir. Bu kelimesi kelimesine Türkçeye «şapka (sı) çocuğun» şeklinde çevrilir. Görülüyor ki Türkçe'de birinci yerde bulunan «çocuğun» kelimesi Almanca'da ikinci yerde, Türkçe'de ikinci gelen «şapkası» kelimesiyse Almanca'da birinci yerde bulunmaktadır.

das Buch des Lehrers	öğretmenin kitabı
das Buch des Kindes	çocuğun kitabı
das Buch der Schülerin	kız öğrencinin kitabı
die Bücher der Freunde	arkadaşların kitapları

Almanca ve Türkçe isim tamlamaları arasındaki diğer bir fark ta Türkçe tamlamada ikinci yerde bulunan ismin sonuna bir -ı veya -i eklenmesine karşılık bu ismin Almanca'sının yalnız halde bulunmasıdır. Örneğin, «öğretmenin kitabı» derken «kitap» kelimesinin sonuna bir «ı» eklenmekte, bunun Almancası **das Buch** ise hiç değişmeden aynen, yalnız halde kullanılmaktadır:

İsim tamlamalarını cümle içinde kullanalım.

Die Mappe gehört dem Vater.
Çanta babaya aittir.

Das ist die Mappe des Vaters.
Bu babanın çantasıdır.

Die Mappe gehört dem Mädchen.
Çanta kıza aittir.

Das ist die Mappe des Mädchens.
Bu kızın çantasıdır.

Die Mappe gehört der Mutter.
Çanta anneye aittir.

Das ist die Mappe der Mutter.
Bu annenin çantasıdır.

Die Mappen gehören den Lehrern.
Çantalar öğretmenlere aittir.

Das sind die Mappen der Lehrer.
Bunlar öğretmenlerin çantalarıdır.

Das Haus gehört dem Arzt.
Ev doktora aittir.

Das ist das Haus des Arztes.
Bu doktorun evidir.

Das Auto gehört dem Mann.
Otomobil adama aittir.

Das ist das Auto des Mannes.
Bu adamın otomobildir.

Das Boot gehört dem Fischer.
Sandal balıkçıya aittir.

Das ist das Boot des Fischers.
Bu balıkçının sandalıdır.

Die Bälle gehören den Kindern.
Toplar çocuklara aittir.

Das sind die Bälle der Kinder.
Bunlar çocukların toplarıdır.

Die Traktoren gehören den Bauern.
Traktörler çiftçilere aittir.

Das sind die Traktoren der Bauern.
Bunlar çiftçilerin traktörleridir.

Die Zeitung gehört dem Bruder.
Gazete biradere aittir.

Das ist die Zeitung des Bruders.
Bu biraderin gazetesidir.

Die Bleistifte gehören den Schülern.
Kalemler öğrencilere aittir.

Das sind die Bleistifte der Schüler.
Bunlar öğrencilerin kalemleridir.

Das Kleid gehört der Frau.
Elbise kadına aittir.

Das ist das Kleid der Frau.
Bu kadının elbisesidir.

Die Katze gehört der Schwester.
Kedi kızkardeşe aittir.

Das ist die Katze der Schwester.
Bu kızkardeşin kedisidir.

Das ist der Freund des Bruders.	Bu biraderin arkadaşıdır.
Das ist der Hut des Vaters.	Bu babanın şapkasıdır.
Das ist Hasan Beys Haus.	Bu Hasan Beyin evidir.
Das ist der Sohn der Lehrerin.	Bu öğretmenin oğludur.
Das ist die Schwester der Mutter.	Bu annenin kızkardeşidir.
Das ist der Garten des Vaters.	Bu babanın bahçesidir.
Das sind die Bilder der Freunde.	Bunlar arkadaşların resimleridir.
Das ist das Zimmer des Arztes.	Bu doktorun odasıdır.
Das ist die Blume der Schwester.	Bu kızkardeşin çiçeğidir.
Das ist der Brief des Sohnes.	Bu oğlun mektubudur.
Das ist der Ball der Klasse.	Bu sınıfın topudur.
Das ist der Laden des Vaters.	Bu babanın dükkânıdır.
Das ist der Hut des Lehrers.	Bu öğretmenin şapkasıdır.
Das ist die Tür der Schule.	Bu okulun kapısıdır.
Das sind die Gläser der Mutter.	Bunlar annenin bardaklarıdır.
Das sind die Fenster des Hauses.	Bunlar evin pencereleridir.
Das sind die Mappen der Tochter.	Bunlar kız evlâdın çantalarıdır.
Das ist der Hut des Gastes.	Bu misafirin şapkasıdır.
Das ist der Bruder des Kindes.	Bu çocuğun biraderidir.
Das ist das Wohnzimmer der Familie.	Bu ailenin oturma odasıdır.
Das ist der Lehrer der Kinder.	Bu çocukların öğretmenidir.
Das ist das Auto der Freunde.	Bu arkadaşların otomobildir.
Das ist das Radio des Bruders.	Bu biraderin radyosudur.
Das ist das Zimmer der Kinder.	Bu çocukların odasıdır.
Das sind die Gärten der Häuser.	Bunlar evlerin bahçeleridir.
Das ist der Bruder des Fischers.	Bu balıkçının biraderidir.
Das ist der Stuhl des Lehrers.	Bu öğretmenin sandalyesidir.
Das ist die Uhr der Tochter.	Bu kız evlâdın saatidir.
Das ist das Bild des Kindes.	Bu çocuğun resmidir.
Das sind die Gabeln der Mutter.	Bunlar annenin çatallarıdır.
Das sind die Tore des Gartens.	Bunlar bahçenin kapılarıdır.
Das ist die Schule der Tochter.	Bu kız evlâdın okuludur.
Das sind die Blumen des Mädchens.	Bunlar kızın çiçekleridir.
Das ist die Hausaufgabe des Schülers.	Bu öğrencinin ev ödevidir.
Das Buch des Schülers ist schön.	Öğrencinin kitabı güzeldir.
Das Haus des Arztes ist gross.	Doktorun evi büyüktür.
Das Auto des Vaters fährt schnell.	Babanın otomobili hızlı gidiyor.
Die Mappe des Kindes ist alt.	Çocuğun çantası eskidir.
Die Schule des Sohnes ist gross.	Oğlun okulu büyüktür.

Der Stuhl des Lehrers ist neben dem Tisch.

Der Ball der Klasse ist in dem Schrank.

Der Freund des Bruders sitzt neben dem Vater.

Der Sohn der Lehrerin ist fleissig.

Die Schwester der Mutter ist eine Lehrerin.

Die Bilder des Kindes hängen an der Wand.

Die Blumen des Mädchens sind in der Vase.

Der Laden des Vaters ist neben der Schule.

Das Zimmer der Kinder ist neben dem Wohnzimmer.

Die Äpfel des Kindes sind in dem Korb.

Die Schule des Mädchens ist dort.

Öğretmenin sandalyesi masanın yanındadır.

Sınıfın topu dolaptadır.

Biraderin arkadaşı babanın yanında oturuyor.

Öğretmenin oğlu çalışkandır.

Annenin kızkardeşi bir öğretmendir.

Çocuğun resimleri duvarda asılı duruyorlar.

Kızın çiçekleri vazodadır.

Babanın dükkânı okulun yanındadır.

Çocukların odası oturma odasının yanındadır.

Çocuğun elmaları sepettedir.

Kızın okulu oradadır.

Şimdiye kadar fiilin cümlede genellikle ikinci yerde bulunduğunu gördük. Yukarıdaki örneklerde ise fiil üçüncü yerde bulunmaktadır. Çünkü bu cümlelerde özne bir isim tamlamasından meydana gelmektedir. Fiili ikinci yere getirmek için isim tamlamasını meydana getiren iki isim birbirinden ayrılamaz, ikisi de yanyana bulunmalıdır.

Die Suppe des Kindes ist heiss.

Das Kleid der Mutter ist rot.

Çocuğun çorbası sıcaktır.

Annenin elbisesi kırmızıdır.

WESSEN

«Kimin» anlamına gelen **wessen** [vessen] soru kelimesinin kullanılışı çok basittir. **Wessen**'den sonra hemen kime ait olduğu sorulan eşya veya şahsı gösteren isim gelir. Üçüncü yerde ise bir fiil bulunur.

Wessen Buch?

Wessen Buch ist das?

Wessen Bleistift ist das?

Wessen Ball ist das?

Wessen Mappe ist das?

Kimin kitabı?

Bu kimin kitabıdır?

Bu kimin kalemidir?

Bu kimin topudur?

Bu kimin çantasıdır?

Wessen Haus ist gross?

Kimin evi büyüktür?

Wessen Tochter ist eine Schülerin?

Kimin kızı bir öğrencidir?

Wessen Mutter arbeitet in der Küche?

Kimin annesi mutfakta çalışıyor?

Bu sorulara içinde isim tamlamaları bulunan cümlelerle cevap verebiliriz.

Wessen Auto fährt schnell?

Das Auto des Vaters fährt schnell.

Kimin otomobili hızlı gidiyor?

Babanın otomobili hızlı gidiyor.

Wessen Brief liest die Mutter?

Die Mutter liest den Brief des Sohnes.

Anne kimin mektubunu okuyor?

Anne oğlun mektubunu okuyor.

Wessen Uhr ist klein?

Die Uhr der Schwester ist klein.

Kimin saati küçüktür?

Kızkardeşin saati küçüktür.

Wessen Mappe trägt der Schüler?

Der Schüler trägt die Mappe des Lehrers.

Öğrenci kimin çantasını taşıyor?

Öğrenci öğretmenin çantasını taşıyor.

Wessen Katze schläft unter dem Tisch?

Die Katze des Mädchens schläft unter dem Tisch.

Kimin kedisi masanın altında uyuyor?

Kızın kedisi masanın altında uyuyor.

Wessen Auto steht vor dem Garten?

Das Auto des Arztes steht vor dem Garten.

Kimin otomobili bahçenin önünde duruyor?

Doktorun otomobili bahçenin önünde duruyor.

Wessen Laden ist neben der Schule?

Der Laden des Mannes ist neben der Schule.

Kimin dükkânı okulun yanındadır?

Adamın dükkânı okulun yanındadır.

Was der Deutsche Sagt Wie der Deutsche Spricht

bitte

Almanca'da emir cümlelerine ekseriya «lütfen» anlamına gelen **bitte** kelimesi eklenir.

Öffnen Sie die Tür, bitte!

Lütfen kapıyı açınız!

Legen Sie das Buch auf den

Lütfen kitabı masanın üstüne

Tisch, bitte!	koyunuz!
Nehmen Sie diese Blumen, bitte!	Lütfen bu çiçekleri alınız!
Kommen Sie, bitte!	Lütfen geliniz!
Schliessen Sie die Fenster, bitte!	Lütfen pencereleri kapayınız!
Gehen Sie dorthin, bitte!	Lütfen oraya gidiniz!
Schreibt diese Übungen, bitte!	Lütfen bu çalıştırmaları yazın!
Sprecht nicht, bitte!	Lütfen konuşmayın!

Bitte kelimesi cümlenin sonuna geldiği gibi emrin başında da bulunabilir, böylece «lütfen» kelimesinin üzerinde daha fazla durulduğu anlatılır.

Bitte, kommen Sie!	Lütfen geliniz!
Bitte, öffnet eure Bücher!	Lütfen kitaplarınızı açın!
Bitte, lest dieses Lehrstück!	Lütfen bu dersi okuyun!
Bitte, fragen Sie!	Lütfen sorunuz!

bitte sehr

«Teşekkür ederim» sözüne karşı kullanılacak «Birşey değil.» sözünün Almanca karşılığı «**bitte sehr**» [bitte ze:r] şeklindedir.

Danke!	Teşekkür ederim!
Danke sehr!	Çok teşekkür ederim!
Bitte sehr!	Birşey değil! (Rica ederim)

Aşağıdaki şemada artikellerin in-halinde nasıl değiştiklerini görüyorsunuz.

	tekil			çoğul
	der	die	das	die
Yalın Hal	der Mann adam	die Frau kadın	das Buch kitap	die Kinder çocuklar
İN-Hali	des Mannes adamin	der Frau kadının	des Buches kitabın	der Kinder çocukların

LEHRSTÜCK SECHSUNDREISSIG

Öğrenilecek kelimeler

das Abendessen,- [abendessen]	akşam yemeği	brechen [brehen]	kırmak
berühmt [berü:mt]	meşhur	dabei [dabay]	bu arada, ya- nında
das Bett,en [bet]	yatak	einige [aynige]	birkaç

zu Bett gehen [tsu bet ge:en]	yatmak, yata- ğa gitmek	gern haben [gern ha:ben]	sevmek
bitte sehr [bitte ze:r]	birşey değil	der Hahn,..e [ha:n]	musluk
das Essen,- [essen]	yemek	der Löffel,- [löffel]	kaşık
das Fleisch [flays]	et	die Magd,..e [magd]	hizmetçi
das Frühstück,e [frü:ştük]	kahvaltı	nach [nah]	...den sonra
das Gemüse,n [gemü:ze]	sebze	reinigen [raynigen]	temizlemek
		die Schublade,n [şubla:de]	çekmece
		waschen [vaşen]	yıkamak
		wessen [vessen]	kimin

AÇIKLAMALAR

nach

«...den sonra» anlamına gelen bu kelime de aynı **mit** gibi kullanılır. Örneğin, «yemekten sonra» derken «sonra», «yemek» kelimesinin arkasında bulunmasına rağmen Almanca'da önünde bulunur, yani durum Türkçe'nin tam tersidir. **Nach**'dan sonra gelen isim mutlaka e-halinde bulunmalıdır.

nach der Schule	okuldan sonra
nach dem Abendessen	akşam yemeğinden sonra
nach dem Kino	sinemadan sonra
nach dem Spaziergang	gezintiden sonra

Görüldüğü gibi **nach**'dan sonra gelen **die Schule, das Abendessen, das Kino, der Spaziergang** isimleri e-halinde bulunmaktadır.

Nach der Schule besuche ich meinen Vater.	Okuldan sonra babamı ziyaret ediyorum.
Ich gehe nach dem Abendessen zu Bett.	Akşam yemeğinden sonra yatıyorum.
Wir schreiben unsere Übungen nach dem Kino.	Sinemadan sonra çalışmalarımızı yazıyoruz.
Die Kinder schlafen nach dem Spaziergang.	Çocuklar gezintiden sonra uyuyorlar.

einige

«Birkaç» anlamına gelen bu kelime çoğul bir isimle birlikte kullanılır. Birkaç tane olduğunu belirttiğimiz isim **einige** kelimesinden sonra yer alır.

die Kinder	çocuklar
einige Kinder	birkaç çocuk

die Betten	yataklar
einige Betten	birkaç yatak
die Gabeln	çatallar
einige Gabeln	birkaç çatal
die Autos	otomobiller
einige Autos	birkaç otomobil

Türkçe'de «birkaç» kelimesinden sonra gelen isim tekil halde bulunmasına karşılık Almanca'da çoğul halde bulunur. Yani, **einige**'den sonra gelen çoğul isim Türkçe'ye tekil olarak çevrilir. Örneğin, «birkaç çocuklar, birkaç yataklar» denmez.

Einige Kinder spielen im Garten.	Birkaç çocuk bahçede oynuyor(lar).
Der Vater liest einige Zeitungen.	Baba birkaç gazete okuyor.
Einige Männer arbeiten auf dem Feld.	Birkaç adam tarlada çalışıyor(lar).
Mein Vater kennt einige Ärzte.	Babam birkaç doktor tanıyor.
Die Magd wäscht einige Teller.	Hizmetçi birkaç tabak yıkıyor.
Einige Schüler schreiben die Übungen nicht.	Birkaç öğrenci çalışmalarını yazmıyorlar.
Wir sehen einige Bäume auf dem Hügel.	Tepenin üstünde birkaç ağaç görüyoruz.

Gemüse - Fleisch

«Sebze» ve «et» anlamına gelen bu kelimeler artikelsiz ve tekil halde kullanılırlar. «Kahve» anlamına gelen **der Kaffee** kelimesinin de cümle içinde artikelsiz kullanıldığını öğrenmiştik.

Ich esse Fleisch.	Et yiyorum.
Hasan Bey isst oft Fleisch.	Hasan Bey ekseriya et yiyor.
Mein Vater trinkt Kaffee nach dem Abendessen.	Babam akşam yemeğinden sonra kahve içiyor.
Meine Mutter kocht Fleisch.	Annem et pişiriyor.
Manchmal kocht sie Gemüse.	Bazen sebze pişiriyor.

Yeni öğrendiğimiz kelimelerden **brechen** ve **waschen** fiilleri özel bir durum gösterirler. Dersin sonunda çekimleri verilmiştir.

FATMA ÇELİKEL

Ich bin Fatma Çelikel. Ich bin Hasan Çelikel's Frau und Ahmet und Zeynep's Mutter. Ich stehe morgens sehr früh auf. Ich mache nach dem Frühstück die Betten und reinige die Zimmer. Hatice hilft mir dabei. Sie ist unsere Magd. Dann gehen wir in die Küche. Ich koche unser Essen immer am Morgen.

Ich bin jetzt mit Hatice in der Küche. Wir machen «börek»; Ahmet hat diese Speise sehr gern. Mein Mann isst oft Fleisch und Suppe, aber Zeynep hat Gemüse gern.

Wir haben einen Schrank in unserer Küche. Er steht hinter Hatice. Dort stehen unsere Teller und Gläser. Sie sehen zwei Schubladen unter dem Schrank. Ich lege unsere Messer, Gabeln und Löffel in diese Schubladen.

Sie sehen neben dem Fenster einen Hahn. Dort wäscht Hatice nach dem Essen, die Teller, Messer, Gabeln und Löffel. Manchmal bricht sie einige Teller.

Nach dem Abendessen sitze ich in unserem Wohnzimmer und lese die Zeitungen. Ich gehe oft früh zu Bett.

Sonntags besucht uns manchmal Herr Müller. Er kommt in die Küche und fragt mich:

«Was kochen Sie Fatma Hanım? Wieder Ihre berühmte Suppe?»

FATMA ÇELİKEL

Ben Fatma Çelikel'im. Hasan Çelikel'in karısı, Ahmet ve Zeyneb'in annesiyim. Sabahları erken kalkıyorum. Kahvaltıdan sonra yatakları yapıyor ve odaları temizliyorum. Bu arada Hatice bana yardım ediyor. O bizim hizmetçimizdir. Sonra mutfağa gidiyoruz. Yemeğimizi daima sabahleyin pişiriyorum.

Şimdi Hatice ile mutfaktayım. Börek yapıyoruz; Ahmet bu yemeği çok seviyor. Kocam ekseriya et ve çorba yer, ama Zeynep sebze sever.

Mutfağımızda bir dolabımız var. Haticenin arkasında duruyor. Orada

bizim tabaklarımız ve bardaklarımız duruyor. Dolabın altında iki çekmece görüyorsunuz. Bıçaklarımızı, çatallarımızı ve kaşıklarımızı bu çekmelere koyuyorum.

Pencerenin yanında bir musluk görüyorsunuz. Orada Hatice yemekten sonra tabakları, bıçakları, çatalları ve kaşıkları yıkıyor. Bazan birkaç tabak kırıyor.

Pazarları bazan Bay Müller bizi ziyaret ediyor. Mutfağa geliyor ve bana soruyor:

«Ne pişiriyorsunuz Fatma Hanım? Yine meşhur çorbanızı mı?»

İN-HALİ ve İSİM TAMLAMALARI

ein, eine'nin in-hali

İN-halinde **ein, eines** şekline girer. İsmın sonuna **-s** veya **-es** eklenir.

ein Mann
bir adam

eines Mannes
bir adamın

ein Kind
bir çocuk

eines Kindes
bir çocuğun

ein Fischer
bir balıkçı

eines Fischers
bir balıkçının

ein Haus
bir ev

eines Hauses
bir evin

ein Auto
bir otomobil

eines Autos
bir otomobilin

ein Arzt
bir doktor

eines Arztes
bir doktorun

İn-halinde **eine**, **einer** şekline girer ve ismin sonuna hiçbir takı eklenmez.

eine Frau
bir kadın

einer Frau
bir kadının

eine Mutter
bir anne

einer Mutter
bir annenin

eine Lehrerin
bir öğretmen

einer Lehrerin
bir öğretmenin

eine Schülerin
bir öğrenci

einer Schülerin
bir öğrencinin

Reşat ist der Sohn eines Arztes.

Reşat bir doktorun oğludur.

Dieser Schüler ist der Sohn einer Lehrerin.

Bu öğrenci bir öğretmenin oğludur.

Ayşe ist die Frau eines Fischers.

Ayşe bir balıkçının hanımıdır.

Das ist der Brief eines Schülers.

Bu bir öğrencinin mektubudur.

Das sind die Bücher eines Lehrers.

Bunlar bir öğretmenin kitaplarıdır.

Das ist das Boot eines Fischers.

Bu bir balıkçının sandalıdır.

Er ist der Sohn eines Lehrers.

O bir öğretmenin oğludur.

Wir geben ihm das Buch eines Freundes.

Ona bir arkadaşın kitabını veriyoruz.

Meine Mutter steht vor der Tür eines Ladens.

Annem bir dükkânın kapısı önünde duruyor.

Die Kinder spielen im Garten eines Hauses.

Çocuklar bir evin bahçesinde oynuyorlar.

Wir spielen mit dem Ball eines Kindes.

Bir çocuğun topuyla oynuyoruz.

Das ist das Auto eines Arztes.

Bu bir doktorun otomobildir.

Das ist das Zimmer eines Mädchens. Bu bir kızın odasıdır.

mülkiyet sıfatlarının in-hali

Artikeli **der** ve **das** olan isimlerin önünde bulunan mülkiyet sıfatları (**mein, dein, sein, ihr,...**) in-halinde sonlarına bir **-es** takısı alırlar. Ayrıca kendilerinden sonra gelen isim de **-s** veya **-es** takısı alır.

mein Haus evim	meines Hauses evimin
dein Sohn oğlun	deines Sohnes oğlunun
sein Zimmer odası	seines Zimmers odasının
ihr Auto otomobili	ihres Autos otomobilinin
unser Vater babamız	unseres Vaters babamızın
euer Lehrer öğretmeniniz	eures Lehrers öğretmeninizin
ihr Garten onların bahçesi	ihres Gartens onların bahçesinin

Artikeli **die** olan isimlerin önünde bulunan mülkiyet sıfatları (**meine, deine, seine, ihre,...**) ise in-halinde sonlarına sadece bir **-r** takısı alırlar. Bunlardan sonra gelen ismin sonuna hiçbir takı gelmez.

meine Vase vazom	meiner Vase vazomun
deine Mutter annen	deiner Mutter annenin
seine Schwester kızkardeşi	seiner Schwester kızkardeşinin
ihre Katze kedisi	ihrer Katze kedisinin
unsere Lehrerin öğretmenimiz	unserer Lehrerin öğretmenimizin
eure Kinder çocuklarımız	eurer Kinder çocuklarımızın

ihre Bälle
onların topları

Ihre Traktoren
traktörleriniz

ihrer Bälle
onların toplarının

ihrer Traktoren
traktörlerinizin

Çoğul isimlerin artikelinin **die** olduğunu ve bu sebepten bunların önünde artikeli **die** olan isimlerle kullanılan mülkiyet sıfatlarının geldiğini biliyoruz. Onun için çoğul isimlerin önündeki mülkiyet sıfatları da aynı yukarıdakiler gibi, sonlarına bir -r takısı alarak in-haline sokulurlar. İsmi sonuna bir takı gelmez.

Die Zeitung meines Vaters liegt auf dem Tisch.

Die Mappe deiner Mutter ist hier.

Der Ball unserer Freunde ist rot.

Mehmet liest das Buch seines Bruders.

Das ist der Sohn eurer Lehrerin.

Ich kenne den Lehrer meiner Kinder nicht.

Der Sohn deiner Schwester ist ein Arzt.

Der Bruder seines Vaters ist ein Soldat.

Ist das Haus Ihres Vaters gross?

Die Mutter meines Freundes ist eine Lehrerin.

Die Fenster unseres Zimmers sind klein.

Die Tür seines Hauses ist hinten.

Babamın gazetesi masanın üstünde bulunuyor.

Annenin çantası buradadır.

Arkadaşlarımızın topu kırmızıdır.

Mehmet biraderinin kitabını okuyor.

Bu öğretmeninizin oğludur.

Çocuklarımızın öğretmenini tanı mıy o rum.

Kızkardeşinin oğlu bir doktordur.

Onun babasının biraderi bir askerdir.

Babanızın evi büyük müdür?

Arkadaşımın annesi bir öğretmendir.

Odamızın pencereleri küçüktür.

Evinin kapısı arkadadır.

ich breche
du brichst
er, sie, es bricht
wir brechen
ihr brecht
sie brechen
Sie brechen

ich wasche
du wäschst
er, sie, es wäscht
wir waschen
ihr wascht
sie waschen
Sie waschen

TEST 18

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Das ist die Zeitung des Vater ... 2 — Ich gehe nach ... Früh-
stück in die Schule. 3 — Das Mädchen geht mit sein ... Bruder ... Kino.
4 — Das Auto mein ... Vater ... steht vor ... Garten. 5 — Einige
Schüler hab ... keine Bücher. 6 — Der Laden mein ... Vater ... ist
neben der Schule. 7 — Der Sohn unser ... Lehrerin ... ist fleissig. 8 —
Ali ist der Sohn ein ... Fischer ... 9 — Der Garten ihr ... Haus ...
ist gross. 10 — Die Tochter ... Arztes ist eine fleissige Schülerin.

B

A Listesi

B Listesi

1 — Die Mappe deines Vaters ist dort.	☒ A	— Biraderinin arkadaşlarını tanıyor musun?
2 — Das ist die Katze meiner Schwester.	☐ B	— Kadının çiçeği vazodadır.
3 — Mehmet ist der Sohn eines Lehrers.	☒ C	— Bu kızkardeşimin kedisidir.
4 — Das ist die Schule der Tochter.	☒ D	— Arkadaşın babası yaşlıdır.
5 — Das Auto meines Freundes fährt schnell.	☒ E	— Babanın çantası oradadır.
6 — Die Blumen der Frau sind in der Vase.	☐ F	— Arkadaşlarımın otomobili hızlı gidiyor.
7 — Die Tür unseres Hauses ist hinten.	☒ G	— Kadının çiçekleri vazodadır.
8 — Der Laden eures Bruders ist neben der Schule.	☒ H	— Mehmet bir öğretmenin öğrencisidir.
9 — Der Vater des Freundes ist alt.	☒ İ	— Evimizin kapısı arkadadır.
10 — Kennst du die Freunde deines Bruders?	☒ J	— Arkadaşımın otomobili hızlı gidiyor.
	☒ K	— Bu kız evlâdın okuludur.
	☒ L	— Biraderinizin dükkânı okulun yanındadır.

C

A Listesi

B Listesi

1 — Ayşe bir balığın kızdır.	☒ A	— Das ist das Wohnzimmer der Familie.
2 — Bu, ailenin oturma odasıdır.	☐ B	— Die Fenster des Hauses sind klein.
3 — Kimin babası bir doktordur?	☐ C	— Der Ball meines Freundes ist gelb.
4 — Evin penceresi küçüktür.	☒ D	— Der Sohn seines Bruders ist ein Arzt.
5 — Arkadaşımın babasını tanıyorum.	☒ E	— Das Fenster des Hauses ist klein.
6 — Kimin sandalyesi masanın yanındadır?		
7 — Arkadaşımın topu sarıdır.		
8 — O, babasının gazetesini okuyor.		

- 10 — İrademin oğlu bir dok-
tordur.
- 10 — Kızının saati güzel midir?
- F — Ich kenne den Vater meines
Freundes.
- G — Wessen Vater ist ein Arzt?
- H — Ich kenne den Vater meines
Freundes nicht.
- I — Er liest die Zeitung seines
Vaters.
- J — Ayşe ist die Tochter eines
Fischers.
- K — Wessen Stuhl ist neben dem
Tisch?
- L — Ist die Uhr deiner Tochter
schön?

D

Aşağıdaki cümlelerin altındaki dört şıktan hangisinin o cümlenin tama-
men çoğula çevrilmiş şekli olduğunu bulunuz.

- 1 — Der Hut des Lehrers steht auf dem Tisch.
a — Die Hüte der Lehrer stehen auf den Tischen. b — Die Hüte des
Lehrers sind auf den Tischen. c — Der Hut der Lehrer ist auf den Tischen.
d — Hiçbiri
- 2 — Das Auto meines Vaters steht vor dem Garten.
a — Die Autos meines Vaters stehen vor den Gärten. b — Die Autos mei-
ner Väter stehen vor dem Garten. c — Die Autos meiner Väter stehen vor
den Gärten. d — Hiçbiri.
- 3 — Der Schüler trägt die Mappe des Lehrers.
a — Die Schüler tragen die Mappen des Lehrers. b — Die Schüler tragen
die Mappen der Lehrer. c — Die Schüler tragen die Mappe der Lehrer.
d — Hiçbiri.
- 4 — Die Schwester des Vaters ist eine Lehrerin.
a — Die Schwestern der Väter sind eine Lehrerin. b — Die Schwester der
Väter ist eine Lehrerin. c — Die Schwester der Väter ist Lehrerinnen.
d — Die Schwestern der Väter sind Lehrerinnen.
- 5 — Ist das Buch deines Freundes in der Mappe?
a — Sind die Bücher deiner Freunde in der Mappe? b — Sind die Bücher
deiner Freunde in den Mappen? c — Sind das Buch deiner Freunde in den
Mappen? d — Hiçbiri.

Test 17'nin yapılmış şekli

- A. 1 — du 2 — die 3 — die 4 — das 5 — en 6 — en 7 — er, sie, es (ihr)
8 — ihr 9 — du 10 — kann
- B. 1 — F 2 — B 3 — H 4 — L 5 — M 6 — C 7 — G 8 — I 9 — K 10 — E
- C. 1 — M 2 — A 3 — E 4 — I 5 — H 6 — L 7 — B 8 — F 9 — K 10 — G
- E. 1 — kann 2 — können 3 — kann 4 — können 5 — kann 6 — kann
7 — können 8 — könnt 9 — kann 10 — kann
- F. 1 — Der Arzt kann dem Mann nicht helfen.
2 — Ich kann meine Mappe nicht finden.
3 — Die Kinder können heute einen Spaziergang machen.

LEHRSTÜCK
SIEBENUNDREISSIG

İşaret sıfatlarının in-hali

Bu dersimizde de işaret sıfatlarının, yani **dieser**, **diese**, **dieses** ve **jener**, **jene**, **jenes**'in ne şekilde in-haline sokulacağını öğreneceğiz.

Dieser ve **jener** in-halinde tıpkı **der**'in **des** halini alması gibi **dieses** ve **jenes** şekline girer, bunlardan sonra gelen isim sonuna bir -s veya -es eki alır.

dieser Garten

bu bahçe

dieser Baum

bu ağaç

dieser Hügel

bu tepe

dieser Freund

bu arkadaş

jener Schüler

şu öğrenci

jener Tisch

şu masa

jener Hund

şu köpek

jener Arzt

şu doktor

dieses Gartens

bu bahçenin

dieses Baumes

bu ağacın

dieses Hügels

bu tepenin

dieses Freundes

bu arkadaşın

jenes Schülers

şu öğrencinin

jenes Tisches

şu masanın

jenes Hundes

şu köpeğin

jenes Arztes

su doktorun

Diese ve **jene** ise in-halinde aynı **die** artikelinin **der** oluşu gibi sonlarına bir **-r** takısı alırlar. Bunlardan sonra gelen isim aynı kalır, yani sonuna bir ek almaz. Artikeli **die** olan isimler de **-in** halinde sonlarına ek almazlar.

diese Klasse
bu sınıf

dieser Klasse
bu sınıfın

diese Freundin
bu kız arkadaş

dieser Freundin
bu kız arkadaşım

diese Schule
bu okul

dieser Schule
bu okulun

diese Uhr
bu saat

dieser Uhr
bu saatin

jene Frau
şu kadın

jener Frau
şu kadının

jene Vase
şu vazo

jener Vase
şu vazunun

jene Lampe
şu lâmba

jener Lampe
şu lâmbanın

jene Katze
şu kedi

jener Katze
şu kedinin

Dieses ve **jenes** in-halinde değişmez aynı kalırlar, yalnız bunlardan sonra gelen isim sonuna bir **-s** veya **-es** eki alır.

dieses Kino
bu sinema

dieses Kinós
bu sinemanın

dieses Kind
bu çocuk

dieses Kindes
bu çocuğun

dieses Gesicht
bu yüz

dieses Gesichts
bu yüzün

dieses Kleid
bu elbise

dieses Kleides
bu elbisenin

jenes Bein
şu bacak

jenes Buch
şu kitap

jenes Auto
şu otomobil

jenes Zimmer
şu oda

jenes Beines
şu bacağı

jenes Buches
şu kitabın

jenes Autos
şu otomobilin

jenes Zimmers
şu odanın

İşaret sıfatları çoğul isimlerin önünde **diese** ve **jene** şeklinde bulunurlar. İn-halinde bunların sonuna bir **-r** eklenerek **dieser** ve **jener** şekline getirilir. İsmi sonuna birşey eklenmez, isim aynı kalır.

diese Häuser
bu evler

diese Blumen
bu çiçekler

diese Stühle
bu sandalyeler

diese Männer
bu adamlar

jene Bleistifte
şu kalem

jene Gläser
şu bardaklar

jene Schränke
şu dolaplar

jene Sofas
şu kanapeler

dieser Häuser
bu evlerin

dieser Blumen
bu çiçeklerin

dieser Stühle
bu sandalyelerin

dieser Männer
bu adamların

jener Bleistifte
şu kalemlerin

jener Gläser
şu bardakların

jener Schränke
şu dolapların

jener Sofas
şu kanapelerin

Özel durum gösteren isimler ve in-hali

Yirmibirinci derste, artikeli **der** olan ve çoğulda sonlarına **-n** veya **-en** eklenen isimlerin **i-** ve **e-**hallerinde özel bir durum gösterdiklerini belirtmiş ve bu konuyu örneklerle incelemiştik. Böyle özel bir durum gösteren isimlerin **in-**halleri de değişik bir şekilde yapılır. Bu çeşit isimlerin artikelleri **der** olduğuna göre **in-**halinde bu artikelin **des** şekline konup ismin sonuna da bir **-s** veya **-es** eklenmesi gerekirdi, ama özel bir durum gösterdikleri için sadece artikelleri **des** şekline konur, sonlarına **-s** veya **-es** eklenmez. Buna karşılık ismin sonuna çoğulda aldığı takı, yani **-n** veya **-en** gelir.

Şimdiye kadar özel durum gösteren şu isimleri öğrendik: **der Junge,n** - **der Soldat,en** - **der Bauer,n** - **der Herr,en** - **der Deutsche,n**.

der Junge çocuk	des Jungen çocuğun
der Soldat asker	des Soldaten askerin
der Bauer çiftçi	des Bauern çiftçinin
der Herr bey	des Herrn beyin
der Deutsche Alman	des Deutschen Almanın

Örneğin, **der Junge**, artikeli **der** olduğu ve çoğulda sonuna **-n** eki aldığına göre özel durum gösteren bir isimdir. Normal kurala göre bu ismin **des Junges** şeklinde **in-**haline sokulması gerekirdi. Ama özel bir durum gösterdiği için sonuna **-s** eklenmez, buna karşılık çoğulda aldığı takı, yani **-n** eklenir. Bunlardan **der Soldat** da özel durum gösteren bir isim olduğundan **in-**halinde artikeli **des** şekline konur ve sonuna da çoğulda aldığı takı, yani **-en** eklenir.

Önlerine mülkiyet sıfatları veya işaret sıfatları gelmiş özel durum gösteren isimler **in-**haline konurken önlerindeki bu mülkiyet sıfatları veya

işaret sıfatları normal kurala göre değişirler, ismin sonuna ise **-s** veya **-es** değil de, çoğulda aldığı takı, yani **-n** veya **-en** eklenir.

mein Junge çocuğum	meines Jungen çocuğumun
dein Soldat askerin	deines Soldaten askerinin
sein Bauer çiftçisi	seines Bauern çiftçisinin
unser Herr beyimiz	unseres Herrn beyimizin
dieser Deutsche bu Alman	dieses Deutschen bu Almanın
jener Junge şu çocuk	jenes Jungen şu çocuğun

Bu özel bir durum gösteren isimlerin çoğulları ise normal kurala göre in-haline sokulur. Yani sadece artikelleri **der** yapılır.

die Jungen çocuklar	der Jungen çocukların
die Soldaten askerler	der Soldaten askerlerin
die Bauern çiftçiler	der Bauern çiftçilerin
die Herren beyler	der Herren beylerin
die Deutschen Almanlar	der Deutschen Almanların

Artikeli **der** olan ve çoğulda sonlarına **-n** veya **-en** alan isimlerin büyük bir kısmı i-, e- ve in-hallerinde özel bir durum gösterirler. Kelimeleri öğrenirken böyle isimleri işaretlemeniz ve bunlara özellikle dikkat etmeniz gerekir.

Bu öğrendiklerimizle isim tamlamaları yapalım ve bunları cümle ve sorularda kullanalım.

Der Vater dieses Jungen arbeitet in unserm Laden.

Bu çocuğun babası dükkânımızda çalışıyor.

Die Pferde jenes Bauern laufen schnell.

Şu çiftçinin atları hızlı koşuyorlar.

Öffnest du die Fenster jenes Zimmers?

Şu odanın pencerelerini açıyor musun?

Der Stuhl jenes Kindes steht vor dem Schrank.

Şu çocuğun sandalyesi dolabın önünde duruyor.

Die Tochter dieser Frau ist meine Schülerin.

Bu kadının kızı benim öğrencimdir.

Die Autos dieser Männer stehen in dem Garten.

Bu adamların otomobilleri bahçede duruyorlar.

Die Schüler legen ihre Bleistifte in die Mappen; die Bleistifte jener Schüler sind in den Mappen.

Öğrenciler kalemlerini çantalara koyuyorlar; şu öğrencilerin kalemleri çantalarıdadır.

Hasan Bey kennt den Vater dieses Mädchens.

Hasan Bey bu kızın babasını tanıyor.

Die Frau jenes Deutschen ist eine Deutschlehrerin.

Şu Almanın karısı bir Almanca öğretmenidir.

Die Katze dieser Frau schläft unter dem Stuhl.

Bu kadının kedisi sandalyenin altında uyuyor.

Die Tür dieser Schule ist hinten.

Bu okulun kapısı arkadadır.

Wir sehen die Boote jener Fischer.

Şu balıkçıların sandallarını görüyoruz.

Der Lehrer kennt die Mütter dieser Kinder nicht.

Öğretmen bu çocukların annelerini tanımıyor.

Der Sohn jenes Mannes ist ein fleissiger Schüler.

Şu adamın oğlu çalışkan bir öğrencidir.

Das Buch jener Schülerin liegt auf dem Tisch.

Şu öğrencinin kitabı masanın üstünde duruyor.

Die Lehrerin jener Kinder steht vor der Schule.

Der Bruder dieser Frau ist ein Arzt.

Der Laden dieses Fischers ist neben dem Kino.

Die Zigaretten meines Vaters liegen auf dem Tisch.

Das Zimmer jenes Freundes hat zwei Fenster.

Die Gärten dieser Häuser sind klein.

Die Türen jener Klassen sind nicht offen.

Die Uhr dieses Mannes geht nach.

Die Betten jener Kinder sind in dem Schlafzimmer.

Şu çocukların öğretmeni okulun önünde duruyor.

Bu kadının erkek kardeşi bir doktordur.

Bu balıkçının dükkânı sinemanın yanındadır.

Babamın sigaraları masanın üstünde bulunuyorlar.

Şu arkadaşın odasının iki penceresi var.

Bu evlerin bahçeleri küçüktür.

Şu sınıfların kapıları açık değildir.

Bu adamın saati geri kalıyor.

Şu çocukların yatakları yatak odasındadır.

Was der Deutsche Sagt Wie der Deutsche Spricht

Almancada «Nasılısınız? Anneniz nasıl? Babanız nasıl? Nasılısın? Kardeşlerin nasıl?» gibi hatır sormak için şu kalıbı kullanabiliriz:

Wie geht es.....?

Burada boş bırakılan yere hatırını sorduğumuz şahsı gösteren ismin veya şahıs zamirinin e-haline konmuş şeklini getirmelisiniz.

Wie geht es Ihnen?

Nasılısınız? (tekil - bir kişiye soruyor)

Wie geht es dir?

Nasılısın?

Wie geht es euch?

Nasılısınız? (çoğul - çok kişiye soruyor)

Wie geht es ihm?

O nasıl?

Wie geht es ihr?

O nasıl?

Örneğin, «Nasılsınız?» derken «siz» diye hitap ettiğimiz birisinin hatırını sorduğumuz belli oluyor. Bu «siz» kelimesinin karşılığı «**Sie**» olduğuna göre boş bırakılan yere «**Sie**»nin e-hali, yani **Ihnen** getirilmiştir. «Nasılsın?» derken «sen» diye hitap ettiğimiz birisine hatır sorduğumuz belli olur. Onun için boş bırakılan yere «sen» anlamına gelen **du**'nun e-hali, yani **dir** getirilmiştir.

Hatırını sorduğumuz şahsı bir şahıs zamiri değil de bir isim gösteriyorsa boş bırakılan yere bu ismin e-haline konmuş şekli getirilir.

Wie geht es deinem Vater?	Baban nasıl?
Wie geht es deiner Mutter?	Annen nasıl?
Wie geht es seinem Bruder?	Erkek kardeşi nasıl?
Wie geht es euren Söhnen?	Oğullarınız nasıl?
Wie geht es Ihrer Schwester?	Kız kardeşiniz nasıl?
Wie geht es dem Schüler?	Öğrenci nasıl?
Wie geht es der Frau?	Kadın nasıl?
Wie geht es dem Bauern?	Çiftçi nasıl?
Wie geht es den Fischern?	Balıkçılar nasıl?

«Baban nasıl?» derken Almandada «baban» kelimesinin karşılığı olan **dein Vater** kelimesi e-haline sokularak, yani **deinem Vater** şeklinde kalıptaki boş yere konulmaktadır.

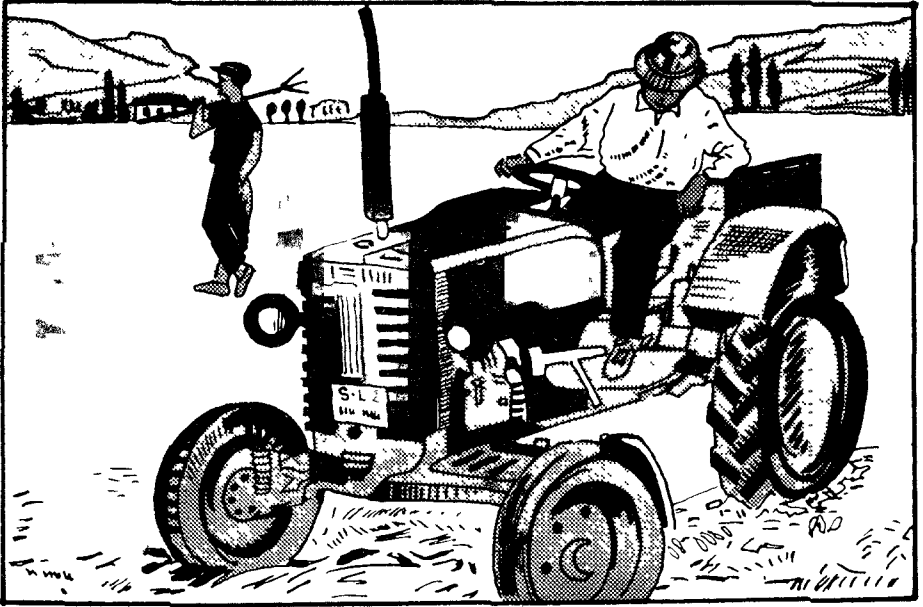
Bu soruya cevap vermek için de şu kalıbı kullanabiliriz:

Es geht gut. (nicht gut, schlecht)

Bu kalıpta da boş bırakılan yerde daima e-halinde bir isim bulunur.

Es geht mir gut.	İyiyim.
Es geht ihm nicht gut.	O iyi değil.
Es geht uns schlecht.	Kötüyüz. (Sağlığımız, durumumuz kötü)
Es geht meinen Söhnen gut.	Oğullarım iyidir.
Es geht meinem Vater nicht gut.	Babam iyi değildir.
Danke, es geht mir gut.	Teşekkür ederim, iyiyim.
Danke es geht uns gut.	Teşekkür ederiz, iyiyiz.

LEHRSTÜCK ACHTUNDREISSIG

Öğrenilecek kelimeler

der Arbeiter,- [arbayter]	işçi	gewinnen [gevinen] kazanmak
die Baumwolle [baumvolle]	pamuk	der Helfer,- [helfer] yardımcı
faul [faul]	tembel	herein [herayn] içeri
		die Hütte,n [hütte] kulübe
		kaufen [kaufen] satın almak

die Modenzeit-	moda	der Tee,s [te:]	çay
schrift,en	mecmuası	tun [tu:n]	yapmak
{mo:dentsaytsrift]		ziemlich [tsi:mlih]	oldukça
müde [mü:de]	yorgun	zurückkehren (*)	(geri) dönmek
der Schuh,e [şu:]	ayakkabı	[tsurükke:ren]	
schuldig [şuldih]	borçlu, suçlu		

AÇIKLAMALAR

şimdiki zaman ve geniş zaman

Şimdiki zaman bir işin şimdi, o esnada yapıldığını gösterir.

Bir kitap okuyorum.
Babası bir mektup yazıyor.
Öğrenci derslerini çalışıyor.
Gezmeye gidiyoruz.

Geniş zaman ise her zaman tekrarlanan alışlagelmiş bir işi belirtir.

Sabahları erken kalkarım. (her sabah)
Hafta sonları sinemaya giderim. (her hafta sonu)
Patates severim. (her zaman)
Çocuklar çok top oynarlar. (genellikle bütün çocuklar)

Ekseriya bu işin hep tekrarlandığı «sabahları, akşamları, her zaman gibi bir kelimeyle de belirtilir.

Almancada şimdiye kadar fiillerin şimdiki zamandaki şekillerini öğrendik. Geniş zaman da bu şimdiki zaman şeklindeki fiillerle belirtilir. Yani Almancada, Türkçede olduğu gibi şimdiki zaman ve geniş zaman için iki ayrı şekil yoktur, her ikisi de şimdiye kadar öğrendiğimiz şekille anlatılır.

Almanca bir cümlede şimdiki zamanda bulunan bir fiili Türkçeye şimdiki zamanda mı veya geniş zamanda mı çevireceğimizi cümlenin anlamından yahut parçanın, paragrafın anlam bütünlüğünden sezeriz. Türkçede kulağa hangi şekil hoş geliyorsa o tercih edilmelidir. Ama cümle içinde fiilin mutlaka geniş zamanda Türkçeye çevrilmesini gerektiren kelimeler varsa geniş zamanda Türkçeye çevirmelisiniz.

«Öğrenilecek kelimeler» bölümündeki kelimelerden **zurückkehren** ayrılabilen fiillerdendir. Cümle içinde **zurück** takısı ayrılır ve en sona gider, ikinci yerde **kehren** fiilinin şahıslara göre çekimlenmiş şekli kullanılır.

HASAN ÇELİKEL

Ich bin Hasan Çelikel. Ich bin Fatma Çelikels Mann und Ahmets und Zeyneps Vater. Ich habe einen Bauernhof. Ich bin ein Bauer. Mein Bauernhof ist nicht klein, sondern er ist ziemlich gross. Ich säe Weizen und Kartoffeln, aber dieses Jahr säe ich auch Baumwolle. Ich habe einen Helfer. Er heisst Recep. Er ist der Mann unserer Magd. Sie wohnen in einer Hütte hinter unserem Haus. Recep hat einen Sohn. Er heisst Selim. Selim ist fünf Jahre alt. Er geht noch nicht in die Schule.

Recep ist oft auf den Feldern, denn einige Arbeiter sind sehr faul. Selim geht mit seinem Vater. Recep fährt manchmal mit unserem Traktor auf die Felder. Sie sehen auf dem Bild unseren Traktor. Er ist ganz neu. Wir gewinnen viel Zeit mit diesem Traktor.

Ich habe neunzig Kühe. Sie sehen meine Kühe nicht, denn sie sind auf den Feldern. Ich habe noch viele Tiere in meinem Bauernhof.

Ich stehe morgens früh auf. Nach dem Frühstück gehe ich auf die Felder. Ahmet, mein Sohn, kommt oft mit mir. Am Nachmittag kehren wir sehr müde zurück. Meine Frau öffnet die Tür und sagt:

«Kommt herein! Kommt herein! Euer Tee ist bereit. Ihr seid sehr müde. Ach, Ahmet, deine Schuhe sind wieder schmutzig. Mach sie sauber, bitte!»

Ahmet tut das nicht gerne. Er geht neben Zeynep und sagt:

«Zeynep... Kannst du meine Schuhe reinigen? Ich kaufe dir eine Modenzeitschrift.»

Zeynep lacht und antwortet:

«Gut! Ich reinige deine Schuhe, aber du bist mir noch tausend Modenzeitschriften schuldig!»

HASAN ÇELİKEL

Ben Hasan Çelikel'im. Ben Fatma Çelikel'in kocası ve Ahmet ile (ve)

Zeynep'in babasıym. Bir çiftliğim var. Bir çiftçiyim. Çiftliğim küçük değil, oldukça büyüktür. Buğday ve patates ekerim, ama bu sene pamuk da ekiyorum. Bir yardımcım var. Onun ismi Recep'tir. Hizmetçimizin kocasıdır. Bizim evin arkasında bir kulübede oturuyorlar. Recep'in bir oğlu var. İsmi Selim. Selim beş yaşındadır. O henüz okula gitmiyor.

Recep ekseriya tarlalardadır, çünkü birkaç işçi çok tembeldir. Selim babasıyla gidiyor. Recep bazen traktörümüzle tarlalara gidiyor. Resimde traktörümüzü görüyorsunuz. O tamamen yenidir. Bu traktörle çok zaman kazanıyoruz.

Doksan ineğim var. İneklerimi görmüyorsunuz, çünkü tarlalardadırlar. Çiftliğimde daha çok hayvanlarım var.

Sabahları erken kalkarım. Kahvaltıdan sonra tarlalara giderim. Ahmet, oğlum, ekseriya benimle gelir. Öğleden sonra çok yorgun döneriz. Kırım kapıyı açar ve:

«İçeri gelin (girin)! İçeri gelin! Çayınız hazır! Çok yorgunsunuz. Ah, Ahmet, ayakkabıların gene kirli. Temizle onları, lütfen!» der.

Ahmet bunu memnuniyetle (seve seve) yapmaz. Zeynep'in yanına gider ve:

«Zeynep... Ayakkabılarımı temizleyebilir misin? Sana bir moda mecmuası alırım.» der.

Zeynep güler ve:

«Pekiyi! Ayakkabılarını temizlerim, ama bana daha bin moda mecmuası borçlusun!» der.

Sorular ve cevaplar

Was ist Hasan Bey?

Hasan Bey nedir?

Hasan Bey ist ein Bauer.

Hasan Bey bir çiftçidir.

Sät Hasan Bey auch Baumwolle?

Hasan Bey pamuk da ekiyor mu?

Ja, Hasan Bey sät auch Baumwolle.

Evet, Hasan Bey pamuk da ekiyor.

Wessen Sohn geht nicht in die Schule?

Kimin oğlu okula gitmiyor?

Warum geht Recep oft auf die Felder?

Recep niye ekseriya tarlalara gidiyor?

Wieviel Kühe hat Hasan Bey?

Hasan Bey'in kaç ineği var?

Warum kehren Hasan Bey und sein Sohn müde zurück?

Hasan Bey ve oğlu niçin yorgun dönüyorlar?

Kann Recep mit dem Traktor fahren?

Recep traktörle gidebilir mi?

Wo wohnen Recep und seine Frau?

Recep ve karısı nerede oturuyorlar?

Warum reinigt Ahmet seine Schuhe nicht?

Ahmet niçin ayakkabılarını temizlemiyor?

Wessen Schuhe sind immer schmutzig?

Kimin ayakkabıları daima kirlidir?

Wieviel Kinder hat Hasan Bey?

Hasan Bey'in kaç çocuğu var?

Arbeitet Fatma Hanım auch auf den Feldern?

Fatma Hanım da tarlalar da çalışıyor mu?

Kommt Hasan Bey am Mittag nach Hause?

Hasan Bey öğleyin eve gelir mi?

Receps Sohn geht nicht in die Schule.

Recep'in oğlu okula gitmiyor.

Er geht oft auf die Felder, denn einige Arbeiter sind faul.

O ekseriya tarlalara gidiyor, çünkü birkaç işçi tembeldir.

Hasan Bey hat neunzig Kühe.

Hasan Bey'in doksan ineği var.

Sie kehren müde zurück, denn sie arbeiten viel.

Yorgun dönüyorlar, çünkü çok çalışıyorlar.

Ja, er kann mit dem Traktor fahren.

Evet, o traktörle gidebilir.

Sie wohnen in einer Hütte.

Bir kulübede oturuyorlar.

Er reinigt sie nicht, denn er ist faul.

O onları temizlemiyor, çünkü o tembeldir.

Ahmets Schuhe sind immer schmutzig.

Ahmet'in ayakkabıları daima kirlidir

Hasan Bey hat zwei Kinder.

Hasan Bey'in iki çocuğu var.

Nein, sie arbeitet nicht auf den Feldern, denn sie ist eine Hausfrau.

Hayır, o tarlalarda çalışmıyor, çünkü o bir ev hanımıdır.

Ja, er kommt am Mittag nach Hause

Evet, o öğleyin eve gelir.

Cümleler

Ich öffne den Brief meiner Mutter.	Annemin mektubunu açıyorum.
Das Auto jenes Mannes fährt schnell.	Şu adamın otomobili hızlı gidiyor.
Der Vater dieses Jungen ist ein Bauer.	Bu çocuğun babası bir çiftçidir.
Die Freundin unserer Schwester besucht uns am Sonntag.	Kızkardeşimizin arkadaşı bizi pazar günü ziyaret ediyor.
Kann der Sohn dieses Mannes hier warten?	Bu adamın oğlu burada bekleyebilir mi?
Die Uhr meines Freundes geht vor.	Arkadaşımın saati ileri gidiyor.
Der Vater dieses Kindes hat keine Zeit.	Bu çocuğun babasının vakti yok.
Die Katze seiner Schwester hat ein kleines Bett.	Kızkardeşinin kedisinin küçük bir yatağı var.
Der Hund des Bauern schläft vor der Tür.	Çiftçinin köpeği kapının önünde uyuyor.
Die Stühle unserer Schule sind gelb.	Okulumuzun sandalyeleri sarıdır.
Die Fenster dieses Ladens sind klein.	Bu dükkânın pencereleri küçüktür.
Die Magd der Hausfrau hilft ihr nicht.	Ev hanımının hizmetçisi ona yardım etmiyor.
Die Arbeiter des Bauern gehen nach Hause.	Çiftçinin işçileri eve gidiyorlar.
Der Sohn des Fischers sitzt im Boot seines Vaters.	Balıkçının oğlu babasının sandalında oturuyor.
Der Schüler legt die Bücher in die Mappe seines Freundes.	Öğrenci kitapları arkadaşının çantasına koyuyor.
Die Kinder gehen mit ihren Freunden ins Kino.	Çocuklar arkadaşlarıyla sinemaya gidiyorlar.
Ich spiele nach dem Essen mit meiner Schwester.	Yemektten sonra kızkardeşimle oynuyorum.

Nach dem Spaziergang macht der Schüler seine Hausaufgaben.

Das kleine Kind geht mit seinem Bruder ins Kino.

Die Schule beginnt nach einer Stunde.

Ahmet und Zeynep spielen im Garten mit einem Ball.

Der Hund spielt mit der Katze.

Nach der Schule gehe ich mit ihm nach Hause.

Ali, kannst du schnell nach Hause laufen und meine Tasche bringen?

Ali kann die Mappe nicht finden.

Der Vater dieses Mädchens kann gut Deutsch sprechen.

Die Tochter jenes Deutschen kann nicht gut Türkisch sprechen.

Der Arzt kann dem Mann nicht mehr helfen.

Kann er diesen Brief lesen?

Können ihr um acht Uhr wieder kommen?

Das Pferd kann diesen Korb tragen.

Einige Schüler machen mit ihren Lehrern einen Spaziergang.

Meine Mutter kann keine Suppe kochen.

Viele Bauern haben Traktoren.

Viele Männer rauchen.

Einige Schüler besuchen den Lehrer.

Warum können die Kinder nicht im Garten spielen?

Gezintiden sonra öğrenci ev ödevlerini yapıyor.

Küçük çocuk erkek kardeşi ile sinemaya gidiyor.

Okul bir saat sonra başlıyor.

Ahmet ve Zeynep bahçede bir topla oynuyorlar.

Köpek kediyle oynuyor.

Okuldan sonra onunla eve gidiyorum.

Ali, hemen eve koşup çantamı getirebilir misin?

Ali çantayı bulamıyor.

Bu kızın babası iyi Almanca konuşabilir.

Şu Almanın kızı iyi Türkçe konuşmaz.

Doktor adama artık (daha fazla) yardım edemez.

Bu mektubu okuyabilir mi?

Saat sekizde tekrar gelebilir misiniz?

At bu sepeti taşıyabilir.

Birkaç öğrenci öğretmenleriyle bir gezinti yapıyorlar.

Annem çorba pişiremez.

Birçok çiftçinin traktörleri var.

Birçok adam sigara içiyor.

Birkaç öğrenci öğretmeni ziyaret ediyor.

Çocuklar niçin bahçede oynayamazlar?

Aşağıdaki şemalarda artikellerin, mülkiyet ve işaret sıfatlarının in-halinde nasıl değiştiklerini görüyorsunuz.

a. der, die, das

	tekil			çoğul
Yalın Hal	der Mann adam	die Frau kadın	das Buch kitap	die Kinder çocuklar
İn-Hali	des Mannes adamın	der Frau kadının	des Buches kitabın	der Kinder çocukların

b. ein, eine

	tekil			çoğul
Yalın Hal	ein Mann bir adam	eine Frau bir kadın	ein Buch bir kitap	Bücher kitaplar
İn-Hali	eines Mannes bir adamın	einer Frau bir kadının	eines Buches bir kitabın	— —

c. mülkiyet sıfatları

	tekil			çoğul
Yalın Hal	mein Mann dein Mann ihr Mann	meine Frau deine Frau seine Frau	mein Buch dein Buch sein Buch	meine Kinder deine Kinder seine Kinder
İn-Hali	meines Mannes deines Mannes ihrer Mannes	meiner Frau deiner Frau seiner Frau	meines Buches deines Buches seines Buches	meiner Kinder deiner Kinder seiner Kinder

Yukarıdaki şemada mülkiyet sıfatlarının ilk üçü gösterilmiştir. Diğerleri de in-halinde aynı takıları alırlar.

d. işaret sıfatları

	tekil			çoğul
Yalın Hal	dieser Mann bu adam	diese Frau bu kadın	dieses Buch bu kitap	diese Kinder bu çocuklar
İn-Hali	dieses Mannes bu adamın	dieser Frau bu kadının	dieses Buches bu kitabın	dieser Kinder bu çocukların

	tekil			çoğul
Yalın Hal	jener Mann şu adam	jene Frau şu kadın	jenes Buch şu kitap	jene Kinder şu çocuklar
İn-Hali	jenes Mannes şu adamın	jener Frau şu kadının	jenes Buches şu kitabın	jener Kinder şu çocukların

TEST 19

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Er öffnet Brief sein Mutter. 2 — Der Schüler legt den Bleistift in Mappe sein Freund. 3 — Das Kind spielt nach Essen mit sein Schwester. 4 — Die Schüler gehen mit ihr Lehrer Kino. 5 — Fenster dies Haus sind sehr klein. 6 — Einig Schüler faul. 7 — Die Arbeiter fahren mit Traktor auf Feld. 8 — Dies Kind kann gut Deutsch sprechen. 9 — Der Hund die Katze spiel auf dem Sofa. 10 — Kann er acht Uhr aufsteh. ?

B

A Listesi

B Listesi

- 1 — Kann der Schüler diesen Brief lesen? A — Bu kadının oğlu öğrencimdir.
B — Baban nasıl?
2 — Der Lehrer kennt die Väter dieser Kinder nicht. C — Teşekkür ederim, iyiyim.
D — Şu evin pencereleri kapalı mıdır?
3 — Wie geht es Ihrem Vater? E — Şu kızın kedisi sandalyenin üstünde oturuyor.
4 — Sind die Fenster jenes Hauses geschlossen? F — Öğretmen bu çocuğun babasını tanımıyor.
5 — Der Sohn des Bauern arbeitet auf dem Feld. G — Babanız nasıl?
6 — Danke, es geht mir gut. H — Şu Almanın oğlu iyi Türkçe konuşabilir.
7 — Der Sohn jenes Deutschen kann gut Türkisch sprechen. I — Çiftçinin oğlu tarlada çalışıyor.
8 — Nach der Schule gehe ich mit meinem Freund ins Kino. J — Öğrenci bu mektubu okuyabilir mi?
9 — Die Katze jenes Mädchens sitzt auf dem Stuhl. K — Öğretmen bu çocukların babalarını tanımıyor.
10 — Der Sohn dieser Frau ist mein Schüler. L — Okuldan sonra arkadaşımınla sinemaya gidiyorum.

C

A Listesi

B Listesi

- 1 — Anneniz nasıl? A — Die Uhr meines Vaters geht vor.
2 — Birkaç öğrenci arkadaşları-

- la bir gezinti yapıyorlar. ~~B~~ — Wie geht es ihren Brüdern?
- 3 — Birçok adam sigara içiyor. ~~C~~ — Wie geht es Ihrer Mutter?
- 4 — Bu kadının oğlu burada bekliyebilir mi? ~~D~~ — Die Arbeiter schlafen unter dem Baum.
- 5 — Bu çocuğun babası bir dok-~~E~~ — Danke, es geht uns gut.
tordur. ~~F~~ — Die Uhr meines Vaters geht nach.
- 6 — Erkek kardeşi nasıl? ~~G~~ — Der Vater jenes Kindes ist ein Arzt.
- 7 — Teşekkür ederiz, iyiyiz. ~~H~~ — Einige Schüler machen mit ihren Freunden einen Spaziergang.
- 8 — Babamın saati geri kalıyor.
- 9 — Babamın saati ileri gidiyor. ~~I~~ — Wie geht es seinem Bruder?
- 10 — İşçiler ağacın altında uyuyorlar. ~~J~~ — Kann der Sohn dieser Frau hier warten?
- ~~K~~ — Der Vater dieses Kindes ist ein Arzt.
- ~~L~~ — Viele Männer rauchen Zigaretten.

D

Aşağıdaki isim tamlamalarında boş bırakılan yerleri doldurunuz. Cevaplar kâğıdına sadece boş bırakılan yerlere koyduğunuz ekleri yazınız.

- 1 — der Hut dies *e.s.* Lehrer *S...* 2 — das Kleid mein *e.n.* Mutter *...*
- 3 — das Auto jen *e.s.* Deutsch *e. D* 4 — die Kinder dies *e.n.* Frauen *.....*
- 5 — der Apfel jen *e.s.* Junge *n....* 6 — der Freund sein *e.s.* Söhne *...*
- 7 — die Klasse jen *e.s.* Schüler *S...* 8 — die Vase dein *e.n.* Tochter *e...*
- 9 — die Bälle ihr *e.n.* Kinder *...* 10 — die Mappe Ihr *e.n.* Lehrerin *...*

Test 18'in yapılmış şekli

- A. 1 — s 2 — dem 3 — em, ins 4 — es, s, dem 5 — en 6 — es, s 7 — er
8 — es, s 9 — es, es 10 — des
- B. 1 — E 2 — C 3 — H 4 — K 5 — J 6 — G 7 — I 8 — L 9 — D 10 — A
- C. 1 — J 2 — A 3 — G 4 — E 5 — H 6 — K 7 — C 8 — I 9 — D 10 — L
- D. 1 — a 2 — c 3 — b 4 — d 5 — b

LEHRSTÜCK NEUNUNDDREISSIG

WOLLEN

Türkçe'de «Bugün sinemaya gitmek istiyorum. - Annem size gelmek istiyor. - Biraz gezmek istiyoruz.» gibi cümlelerde gördüğümüz «istemek» fiili Almanca'da **wollen** [vollen] ile karşlanır. **Wollen** cümle içinde aynı **können** gibi kullanılır.

Örneğin, «gitmek istiyorum, gitmek istiyorsun, gitmek istiyor,...» derken «gitmek» fiilinin hiç değişmediğini, buna karşılık «istemek» fiilinin şahıslara göre çekimlendiğini görüyoruz. Almanca'da da **wollen** yardımcı fiili aynı şekilde şahıslara göre çekimlenir. Yalnız özel bir durum gösterdiği için çekimlenmesini iyi öğrenmek gerekir.

wollen

ich will
du willst
er will
sie will
es will
wir wollen
ihr wollt
sie wollen
Sie wollen

Können ile yapılan cümlelerde genellikle baştan ikinci yerde **können**'in özneye göre çekimlenmiş şeklinin bulunduğunu ve yapmaya muktedir ol-

duğumuz işi gösteren fiilin de cümlede en sonunda yer aldığını öğrenmiş-tiniz.

Wollen yardımcı fiilini de cümle içinde aynı şekilde kullanırız. **Wol-len**'in cümlede öznesine göre çekimlenmiş şekli ikinci yere, yapmak istedi-ğimiz şeyi gösteren fiil değişmeden mastar halinde en sona konur.

lesen

Ich lese.

Ich will lesen.

Du willst lesen.

Er will lesen.

Sie will lesen.

Es will lesen.

Wir wollen lesen.

Ihr wollt lesen.

Sie wollen lesen.

Sie wollen lesen.

okumak

Okuyorum.

Okumak istiyorum.

Okumak istiyorsun.

Okumak istiyor.

Okumak istiyor.

Okumak istiyor.

Okumak istiyoruz.

Okumak istiyorsunuz.

Okumak istiyorlar.

Okumak istiyorsunuz.

singen

Ich will singen.

Du willst singen.

Er will singen.

Sie will singen.

Es will singen.

Wir wollen singen.

Ihr wollt singen.

Sie wollen singen.

Sie wollen singen.

şarkı söylemek

Şarkı söylemek istiyorum.

Şarkı söylemek istiyorsun.

Şarkı söylemek istiyor.

Şarkı söylemek istiyor.

Şarkı söylemek istiyor.

Şarkı söylemek istiyoruz.

Şarkı söylemek istiyorsunuz.

Şarkı söylemek istiyorlar.

Şarkı söylemek istiyorsunuz.

Şimdi **wollen** ile daha uzun cümleler yapalım.

Ich will heute abend ins Kino gehen.

Du willst mir nicht helfen.

Er will seine Hausaufgaben nicht schreiben.

Sie will die Fenster des Zimmers schliessen.

Es will jetzt schlafen.

Wir wollen nach der Schule mit unserem Lehrer sprechen.

Ihr wollt keine Bücher lesen.

Sie wollen heute ihre Freunde besuchen.

Bu akşam sinemaya gitmek istiyorum.

Bana yardım etmek istemiyorsun.

Ev ödevlerini yazmak istemiyor.

Odanın pencerelerini kapamak is-tiyor.

Şimdi uyumak istiyor.

Okuldan sonra öğretmenimizle ko-nuşmak istiyoruz.

Kitap(lar) okumak istemiyorsunuz.

Bugün arkadaşlarını ziyaret etmek istiyorlar.

Sie wollen um fünf Uhr kommen. Saat beşte gelmek istiyorsunuz.

Görüldüğü gibi **wollen** ile cümle kuruluşu kolaydır. Cümlede ikinci yere **wollen**'in çekimlenmiş şeklini, en sona da asıl fiili mastar halinde getirmek yeter.

Cümlelerin öznesi şahıs zamiri değil de bir tekil isimse, öbür fiillerde olduğu gibi cümlede ikinci yere **wollen**'in **er, sie, es** ile kullanılan şekli, yani **will** gelir. Özne çoğul ise **wollen** olduğu gibi, hiç değişmeden kullanılır. Her iki halde de esas fiil, yani yapmak istediğimiz işi gösteren fiil gene en son da yer alır .

Der Schüler will den Lehrer etwas fragen.

Mein Vater will mir eine neue Mappe kaufen.

Die Kinder wollen nicht mehr arbeiten, denn sie sind sehr müde.

Die Mutter will die Lampe über den Tisch hängen.

Ahmet und Zeynep wollen nach dem Frühstück einen Spaziergang machen.

Die Schwester will die Vase neben das Radio stellen.

Der Mann will mit dem Arzt sprechen.

Der Junge will dem Freund sein Zimmer zeigen.

Unser Bruder will um neun Uhr abfahren.

Die Schüler wollen nach Hause gehen.

Die Mädchen wollen im Garten spielen.

Die Mutter will heute Fleisch kochen.

Sein Vater will nicht mehr rauchen.

Der Mann will seinem Sohn einen Brief schreiben.

Diese Deutschen wollen hier bleiben.

Öğrenci öğretmene birşey sormak istiyor.

Babam bana yeni bir çanta satın almak istiyor.

Çocuklar artık çalışmak istemiyorlar, çünkü onlar çok yorgundur.

Anne lâmbayı masanın üzerine asmak istiyor.

Ahmet ve Zeynep kahvaltıdan sonra bir gezinti yapmak istiyorlar.

Kızkardeş vazoyu radyonun yanına koymak istiyor.

Adam doktorla konuşmak istiyor.

Çocuk arkadaşına odasını göstermek istiyor.

Erkek kardeşimiz saat dokuzda hareket etmek istiyor.

Öğrenciler eve gitmek istiyorlar.

Kızlar bahçede oynamak istiyorlar.

Anne bugün et pişirmek istiyor.

Babası artık sigara içmek istemiyor.

Adam oğluna bir mektup yazmak istiyor.

Bu Almanlar burada kalmak istiyorlar.

Ali will vor dem Bahnhof warten. Ali istasyonun önünde beklemek istiyor.

soru

Cümleyi soru haline koymak için fiili başa getirmek gerektiğini daha önce öğrenmişsiniz. **Wollen**'i de cümlenin başına getirirsek soru cümlesi yapılmış olur.

Ich will gehen.

Gitmek istiyorum.

Will ich gehen?

(Gitmek istiyor muyum?) Gideyim mi?

Willst du gehen?

Gitmek istiyor musun?

Will er gehen?

Gitmek istiyor mu?

Will sie gehen?

Gitmek istiyor mu?

Will es gehen?

Gitmek istiyor mu?

Wollen wir gehen?

(Gitmek istiyor muyuz?) Gidelim mi?

Wollt ihr gehen?

Gitmek istiyor musunuz?

Wollen sie gehen?

Gitmek istiyorlar mı?

Wollen Sie gehen?

Gitmek istiyor musunuz?

Willst du zu Hause bleiben?

Evde kalmak istiyor musun?

Wollt ihr mir eure Bücher geben? kommen?

Bana kitaplarınızı vermek istiyor musunuz?

Wollen die Freunde heute abend kommen?

Arkadaşlar bu akşam gelmek istiyorlar mı?

Will Ahmet mit uns ins Kino kommen?

Ahmet bizimle sinemaya gelmek istiyor mu?

Wollen die Töcher ihrer Mutter helfen?

Kızlar annelerine yardım etmek istiyorlar mı?

Wollen sie Kaffee trinken?

Kahve içmek istiyor musunuz?

Will der Bauer arbeiten?

Çiftçi çalışmak istiyor mu?

Wollen die Bauern Kartoffeln säen?

Çiftçiler patates ekmek istiyorlar mı?

Wollen die Jungen mit dem Ball spielen?

Çocuklar topla oynamak istiyorlar mı?

MÜSSEN

Türkçe'de «Bu işi bugün bitirmeye mecburuz. - Bu çalışmaları yapmaya mecburum. - Küçük çocuk babasının sözünü dinlemeye mecburdur.» gibi cümlelerde kullandığımız «mecbur olmak» yardımcı fiili Almanca'da **müssen** [müssen] ile karşlanır. Ekseriya Türkçe'de «mecbur olmak» yerine daha başka kelimeler kullanırız. Örneğin, «Gitmeye mecburum.» ye-

rine «Gitmeliyim.» veya «Gitmem gerekiyor.» «Gitmek zorundayım» da denebilir. Cümle içinde bunlardan hangisi kulağa hoş geliyorsa onu tercih etmemiz gerekir.

Können, wollen ve müssen yardımcı fiilleri hepsi belirli bir guruptandır. Bu gurupta daha başka yardımcı fiiller de vardır. Bunların hepsi cümle içinde aynı şekilde kullanılırlar. Hepsi özel bir durum gösterirler, kendilerine özgü bir çekimleri vardır.

Müssen şu şekilde çekimlenir:

müssen
ich muss
du musst
er muss
sie muss
es muss
wir müssen
ihr müsst
sie müssen
Sie müssen

Bu yardımcı fiil de aynı **können** ve **wollen** gibi kullanılır.

danken

teşekkür etmek

Ich danke.

Teşekkür ederim.

Ich muss danken.

Teşekkür etmeye mecburum.

Du musst danken.

Teşekkür etmeye mecbursun.

Er muss danken.

Teşekkür etmeye mecburdur.

Sie muss danken.

Teşekkür etmeye mecburdur.

Es muss danken.

Teşekkür etmeye mecburdur.

Wir müssen danken.

Teşekkür etmeye mecburuz.

Ihr müsst danken.

Teşekkür etmeye mecbursunuz.

Sie müssen danken.

Teşekkür etmeye mecburlar.

Sie müssen danken.

Teşekkür etmeye mecbursunuz.

finden

bulmak

Ich muss finden.

Bulmaya mecburum.

Du musst finden.

Bulmaya mecbursun.

Er muss finden.

Bulmaya mecburdur.

Sie muss finden.

Bulmaya mecburdur.

Es muss finden.

Bulmaya mecburdur.

Wir müssen finden.

Bulmaya mecburuz.

Ihr müsst finden.

Bulmaya mecbursunuz.

Sie müssen finden.

Sie müssen finden.

**Ich muss am Nachmittag meinen
Freund besuchen.**

**Du musst am Abend deine Haus-
aufgaben schreiben.**

**Er muss jeden Morgen früh
aufstehen.**

Sie muss jetzt den Vogel füttern.

Es muss dort sitzen.

Wir müssen nach Hause gehen.

Ihr müsst eurem Lehrer danken.

Sie müssen zu Bett gehen.

**Sie müssen am Dienstag wieder
kommen.**

**Hasan Bey muss auf dem Feld
arbeiten.**

**Die Schüler müssen dieses
Buch lesen.**

**Das Kind muss diese Kartoffeln
nach Hause tragen.**

Die Kinder müssen viel schlafen.

**Die Schüler müssen noch eine
Stunde in der Schule bleiben.**

**Ali muss seine Übungen jetzt
schreiben, denn er geht heute
abend ins Kino.**

**Mein Vater muss morgens um
sieben Uhr aufstehen.**

**Der Bruder muss morgen früh
abfahren.**

**Unser Freund muss am Nachmittag
zu uns kommen.**

**Der Lehrer muss den Schülern ant-
worten.**

**Der Junge muss seinem Vater
helfen.**

**Ich muss meinen Vater fragen;
vielleicht kann ich mit euch
kommen.**

**Die Frau muss diesen Eimer
nach Hause tragen.**

Bulmaya mecburlar.

Bulmaya mecbursunuz.

Öğleden sonra arkadaşımı ziyaret
etmeye mecburum.

Akşamleyin ev ödevlerini yazmak
zorundasın.

Her sabah erken kalkmaya
mecburdur.

Şimdi kuşu beslemesi gerekiyor.

Orada oturmaya mecburdur.

Eve gitmeye mecburuz.

Öğretmeninize teşekkür etmeniz ge-
rekiyor.

Yatmaya gitmeye mecbursunuz.

Salı günü tekrar gelmek zorundası-
nız.

Hasan Bey tarlada çalışmaya mec-
burdur.

Öğrenciler bu kitabı okumaya mec-
burdur.

Çocuk bu patatesleri eve taşımaya
mecburdur.

Çocukların çok uyumaları gerekiyor.
Öğrenciler bir saat daha okulda kal-
maya mecburlar.

Ali çalıştırmalarını şimdi yazmaya
mecburdur, çünkü bu akşam sinema-
ya gidiyor.

Babam sabahları saat yedide kalk-
mak zorundadır.

Erkek kardeş yarın erken hareket
etmeye mecburdur.

Arkadaşımız öğleden sonra bize gel-
meye mecburdur.

Öğretmen öğrencilere cevap verme-
ye mecburdur.

Çocuk babasına yardım etmeye mec-
burdur.

Babama sormaya mecburum, belki
sizinle gelebilirim.

Kadın bu kovayı eve taşımaya mec-
burdur.

Wir müssen jetzt zurückkehren,
denn es ist acht Uhr.
Die Kinder müssen in ihrem
Zimmer spielen.
Der Sohn des Bauern muss auf
dem Feld arbeiten.

Şimdi dönmeye mecburuz, çünkü
saat sekizdir.
Çocuklar odalarında oynamaya mec-
burlar.
Çiftçinin oğlu tarlada çalışmaya
mecburdur.

soru

Müssen'i cümlelerin başına alarak o cümleyi soru haline getirebiliriz.

Ich muss schlafen.
Muss ich schlafen?
Musst du schlafen?
Muss er schlafen?
Muss sie schlafen?
Muss es schlafen
Müssen wir schlafen?
Müsst ihr schlafen?
Müssen sie schlafen?
Müssen Sie schlafen?
Musst du jetzt gehen?
Müssen die Kinder diese Übungen
schreiben?
Muss deine Mutter in die Schule
kommen?
Müssen wir heute zu Hause bleiben?
Muss ich früh aufstehen?
Müssen die Jungen im Garten
spielen?
Muss Mehmet vor diesem Laden
warten?
Muss er jenes Buch lesen?
Muss mein Sohn noch mehr
arbeiten?
Muss das Mädchen jetzt nach
Hause gehen?
Muss ich dir helfen?
Musst du in diesem Zimmer
arbeiten?
Muss die Schwester um vier Uhr
abfahren?
Muss Zeynep jeden Morgen in die
Schule gehen?
Muss Ahmet zu Hause bleiben?

Uyumaya mecburum.
Uyumaya mecbur muyum?
Uyumaya mecbur musun?
Uyumaya mecbur mudur?
Uyumaya mecbur mudur?
Uyumaya mecbur mudur?
Uyumaya mecbur muyuz?
Uyumaya mecbur musunuz?
Uyumaya mecburlar mı?
Uyumaya mecbur musunuz?
Şimdi gitmeye mecbur musun?
Çocuklar bu çalıştırmaları yazmaya
meburlar mı?
Annen okula gelmeye mecbur
mudur?
Bugün evde kalmaya mecbur muyuz?
Erken kalkmaya mecbur muyum?
Çocuklar bahçede oynamaya mecbur-
lar mı?
Mehmet bu dükkânın önünde bekle-
meye mecbur mu?
Şu kitabı okumaya mecbur mudur?
Oğlum daha fazla çalışmaya mecbur
mudur?
Kız şimdi eve gitmeye mecbur
mudur?
Sana yardım etmeye mecbur muyum?
Bu odada çalışmaya mecbur musun?
Kız kardeş saat dörtte hareket et-
meye mecbur mudur?
Zeynep her sabah okula gitmeye
mecbur mudur?
Ahmet evde kalmaya mecbur mudur?

Muss Fatma Hanım auf dem Feld arbeiten?	Fatma Hanım tarlada çalışmaya mecbur mudur?
Muss Hasan Bey nach dem Frühstück aufs Feld gehen?	Hasan Bey kahvaltıdan sonra tarlaya gitmeye mecbur mudur?
Müssen Recep und sein Sohn viel arbeiten?	Recep ve oğlu çok çalışmaya mecburlar mı?

wollen, müssen ve soru kelimeleri

Was willst du sagen?	Ne söylemek istiyorsun?
Was musst du bringen?	Ne getirmeye mecbursun?
Wer will zu Hause bleiben?	Kim evde kalmak istiyor?
Wer muss zu Hause bleiben?	Kim evde kalmaya mecburdur?
Wen will die Mutter rufen?	Anne kimi çağırarak istiyor?
Wen müssen die Kinder suchen?	Çocuklar kimi aramaya mecburlar?
Wem will der Vater ein Buch kaufen?	Baba kime bir kitap satın almak istiyor?
Wem müssen die Jungen den Ball geben?	Çocuklar topu kime vermeye mecburlar?
Wieviel Äpfel willst du mir bringen?	Bana kaç elma getirmek istiyorsun?
Wieviel Stunden muss der Schüler arbeiten?	Öğrenci kaç saat çalışmaya mecburdur?
Wo muss das Kind schlafen?	Çocuk nerede uyumaya mecburdur?
Wo will er warten?	O nerede beklemek istiyor?
Wohin will die Mutter fahren?	Anne nereye gitmek istiyor?
Wohin muss der Sohn diesen Korb tragen?	Oğul bu sepeti nereye taşımaya mecburdur?
Warum wollen Mehmet und Ayşe nicht spielen?	Mehmet ve Ayşe niçin oynamak istemiyorlar?
Warum muss er zu Hause bleiben?	Niçin evde kalmaya mecburdur?
Wann wollt ihr uns besuchen?	Ne zaman bizi ziyaret etmek istiyorsunuz?
Wann muss die Freundin kommen?	Kız arkadaş ne zaman gelmeye mecburdur?
Welches Mädchen muss die Teller reinigen?	Hangi kız tabakları temizlemeye mecburdur?
Welche Magd muss immer viel arbeiten?	Hangi hizmetçi daima çok çalışmaya mecburdur?
Welcher Arbeiter will nicht arbeiten?	Hangi işçi çalışmak istemiyor?
Wessen Sohn will uns besuchen?	Kimin oğlu bizi ziyaret etmek istiyor?
Wessen Vater muss in die Schule kommen?	Kimin babası okula gelmeye mecburdur?

LEHRSTÜCK VIERZIG

ÖZET

I

Almanca'da saati sormak için iki soru öğrendik:

Wieviel Uhr ist es? [vi:fi:l u:r ist es]

Wie spät ist es? [vi:ʃpe:t ist es]

Saat başlarında zamanı anlatmak için şu kalıp kullanılabilir:

Es istUhr.

Burada boş bırakılan yere saati gösteren sayılar konur.

Es ist zwei Uhr.

Saat ikidir.

Es ist vier Uhr.

Saat dördütdür.

Es ist zehn Uhr.

Saat ondur.

Türkçe'de «var» ve «geçiyor» ile anlattığımız kesirli saatleri söylemek için de şu kalıpları kullanabiliriz:

Es ist vor

Es ist nach.....

Buradaki ilk boşluğa dakika, sonrakine saat yerleştirilmelidir.

Es ist zehn vor acht.

Sekize on var.

Es ist zwanzig vor sieben.

Yediye yirmi var.

Es ist Viertel vor elf.

Onbire çeyrek var.

Es ist fünf nach fünf.	Beşi beş geçiyor.
Es ist acht nach sechs.	Altıyı sekiz geçiyor.
Es ist Viertel nach drei.	Üçü çeyrek geçiyor.

Buçukları anlatmak için şu kalıp kullanılır:

Es ist halb

Yalnız buçukların söylenmesinde Türkçe ile Almanca arasında önemli bir fark vardır. Almanca'da buçuk olan saatin bir fazlası söylenir. Yani yukarıda boş bırakılan yere, buçuk olan saatin bir fazlasını koymanız gerekir.

Es ist halb zwölf.	Onbirbuçuk.
Es ist halb acht.	Yedibuçuk.
Es ist halb zwei.	Birbuçuk.

Um wieviel Uhr? [um vi:fi:l u:r]

Türkçe'ye «Saat kaçta?» şeklinde çevrilir. Bu soruya şu kalıp kullanılarak cevap verilebilir:

Um Uhr.

Buradaki boşluğa saati gösteren rakkam veya rakkamlar konulmalıdır.

Um wieviel Uhr stehst du auf? Saat kaçta kalkıyorsun?	Ich stehe um sieben Uhr auf. Saat yedide kalkıyorum.
Um wieviel Uhr beginnt das Kino? Sinema saat kaçta başlıyor?	Das Kino beginnt um acht Uhr. Sinema saat sekizde başlıyor.
Um wieviel Uhr fährt der Zug ab? Tren saat kaçta hareket ediyor?	Der Zug fährt um zwei Uhr ab. Tren saat ikide hareket ediyor.

Die Uhr ve **die Stunde** kelimelerinin her ikisi de Türkçe'ye «saat» olarak çevrilmelerine rağmen Almanca'da ayrı ayrı yerlerde kullanılırlar.

Die Uhr kelimesi, «duvar saati, masa saati» gibi bir eşya olan saat anlamına gelir.

Mein Vater will mir eine Uhr kaufen.	Babam bana bir saat satın almak istiyor.
Er kann die Uhr an die Wand hängen.	Saati duvara asabilir.

Die Uhr kelimesi bir de yukarıda öğrendiğimiz gibi «saat dört, saat sekiz» gibi saatin kaç olduğunu gösteren deyimlerdeki «saat» anlamında kullanılır.

Die Stunde kelimesi ise 60 dakikalık zamanı anlatan «(bir) saat» anlamındadır. Saatin kaç olduğunu değil de, bir işin ne kadar sürdüğünü gösterir.

Ich kann heute drei Stunden arbeiten.

Bugün üç saat çalışabilirim.

Eine Stunde hat sechzig Minuten. Der Lehrer muss jeden Tag sechs Stunden in der Schule bleiben.

Bir saatin altmış dakikası vardır. Öğretmen her gün altı saat okulda kalmaya mecburdur.

II

Son olarak iki yeni soru kelimesi öğrendik:

wann?

ne zaman?

wessen?

kimin?

Wann kannst du uns besuchen?

Bizi ne zaman ziyaret edebilirsin?

Wann will er diesen Brief schreiben?

Bu mektubu ne zaman yazmak istiyor?

Wann müsst ihr zurückkehren?

Ne zaman dönmek zorundasınız?

Wessen Sohn spielt dort?

Kimin oğlu orada oynuyor?

Wessen Frau kommt in die Schule?

Kimin hanımı okula geliyor?

Wessen Buch liegt auf dem Tisch?

Kimin kitabı masanın üstünde bulunuyor?

III

Viele ve **einige**, anlamları hemen hemen birbirine zıt, ama kullanılışları birbirinin aynı iki kelimedir. **Viele** [fi:le], «çok, birçok» anlamına, **einige** [aynige] ise «birkaç» anlamına gelir. Bunlardan sonra gelen, yani «çok» veya «birkaç» tane olan şeyi gösteren isim daima çoğul halde bulunur.

viele Bäume

(çok) birçok ağaç

viele Eier

birçok yumurta

viele Gäste

birçok misafir

einige Läden

birkaç dükkân

einige Rosen

birkaç gül

einige Schüsseln

birkaç kâse

Görüldüğü gibi **viele** ve **einige** kelimelerinden sonra gelen isim Almanca'da çoğul halde bulunmasına rağmen Türkçe'ye tekil olarak çevrilir.

Wir haben viele Bäume in unserem Garten. Bahçemizde birçok ağaç var.

Hasan Bey hat viele Pferde.

Hasan Beyin birçok atı var.

Einige Schüler arbeiten nicht.

Birkaç öğrenci çalışmıyor.

Einige Kinder spielen hinter dem Haus.

Birkaç çocuk evin arkasında oynuyor(lar).

IV

«ile» anlamına gelen **mit** [mit] kelimesiyle, «... den sonra» anlamına gelen **nach** [nah] kelimesi aynı şekilde kullanılır. Bu kelimelerden sonra gelen isim (veya şahıs zamiri) daima e-halinde bulunur.

ich	ben
mit mir	benle (benimle)
der Zug	tren
mit dem Zug	tren ile
die Zeitungen	gazeteler
mit den Zeitungen	gazeteler ile
das Frühstück	kahvaltı
nach dem Frühstück	kahvaltıdan sonra
die Schule	okul
nach der Schule	okuldan sonra
das Essen	yemek
nach dem Essen	yemekten sonra

Das Kind spielt mit seinen Freunden. Çocuk arkadaşlarıyla oynuyor.

Der Schüler spricht mit dem Lehrer. Öğrenci öğretmenle konuşuyor.

Wollen Sie Kaffee mit Milch trinken? Kahveyi sütle mi içmek istiyorsunuz?

Mein Vater fährt mit seinem Auto. Babam otomobiliyle gidiyor.

Der Bauer fährt mit dem Traktor aufs Feld. Çiftçi traktörle tarlaya gidiyor.

Ich gehe nach dem Frühstück in die Schule. Kahvaltıdan sonra okula gidiyorum.

Wir machen nach dem Essen einen Spaziergang. Yemekten sonra bir gezinti yapıyoruz.

Nach dem Kino kehren die Kinder nach Hause zurück. Sinemadan sonra çocuklar eve dönmüyorlar.

Nach dem Spaziergang machen die Gezintiden sonra öğrenciler ev ödev-
Schüler ihre Hausaufgaben. lerini yapıyorlar.
Der Vater kommt nach einer Baba bir saat sonra geliyor.
Stunde.

V

Können, wollen, müssen yardımcı fiilleri cümle içinde aynı şekilde kullanılırlar. Aynı şekilde kullanılan daha başka yardımcı fiiller de vardır. Bunları ileriki derslerimizde göreceğiz. **Können**, «-bilmek, muktedir olmak», **wollen** «...istemek», **müssen** ise «meçur olmak» şeklinde Türkçe'ye çevrilebilir. Bunlar cümle içinde genellikle ikinci yere, yani cümlenin fiilinin bulunduğu yere, asıl fiil ise en sona gelir. Hepsi çekimlenirken özel bir durum gösterirler. Şimdi bunları görelim:

können
ich kann
du kannst
er, sie, es kann
wir können
ihr könnt
sie können
Sie können

wollen
ich will
du willst
er, sie, es will
wir wollen
ihr wollt
sie wollen
Sie wollen

müssen
ich muss
du musst
er, sie, es muss
wir müssen
ihr müsst
sie müssen
Sie müssen

Ich kann mit dir kommen.

Kann dein Bruder heute kommen?

Die Schüler können diese Übungen übersetzen.

Kann der Vater Deutsch sprechen?

Die Kinder können in dem Garten spielen.

Warum kann der Junge nicht laufen?

Welche Schülerin kann dieses Lehrstück lesen?

Wir wollen heute abend unseren Freund besuchen.

Ahmet will jetzt ein Buch lesen.

Will die Mutter mit den Kindern spielen?

Was will der Arzt kaufen?

Wer will ins Kino gehen?

Ahmet und Zeynep wollen ins Kino gehen.

Der Bauer will mit seiner Frau einen Spaziergang machen.

Der Schüler muss um acht Uhr in der Schule sein.

Muss der Bauer einen Traktor kaufen?

Wohin muss Ali nach dem Essen gehen?

Der Sohn muss um acht Uhr zu Hause sein.

Ich kann nicht kommen, denn ich muss meiner Mutter helfen.

Mein Bruder muss mit diesem Zug fahren.

Seninle gelebilirim.

Erkek kardeşin bugün gelebilir mi?

Öğrenciler bu çalıştırmaları tercüme edebilirler.

Baba Almanca konuşabilir mi?

Çocuklar bahçede oynayabilirler.

Çocuk niçin koşamıyor?

Hangi kız öğrenci bu dersi okuyabilir?

Bu akşam arkadaşımızı ziyaret etmek istiyoruz.

Ahmet şimdi bir kitap okumak istiyor.

Anne çocuklarla oynamak istiyor mu?

Doktor ne satın almak istiyor?

Kim sinemaya gitmek istiyor?

Ahmet ve Zeynep sinemaya gitmek istiyorlar.

Çiftçi karısıyla bir gezinti yapmak istiyor.

Öğrenci saat sekizde okulda olmaya mecburdur.

Çiftçi bir traktör almaya mecbur mudur?

Ali yemekten sonra nereye gitmeye mecburdur?

Oğul saat sekizde evde olmaya mecburdur.

Gelemem, çünkü anneme yardım etmeye mecburum.

Erkek kardeşim bu trenle gitmeye mecburdur.

VI

İSMİN HALLERİNE GENEL BAKIŞ

Almanca'da isim dört halde bulunur: yalın hal, i-hali, e-hali, ve in-hali. Şimdiye kadar bunların hepsini öğrendiniz. Aşağıdaki şemalarda kısaca artikellerin, mülkiyet sıfatlarının ve işaret sıfatlarının bu hallerde nasıl değiştiklerini görüyorsunuz. Bu şemaları daima çok iyi bilmeniz gerekir.

a.) der, die, das

tekil				çoğul
Yalın Hal	der Mann adam	die Frau kadın	das Kind çocuk	die Häuser evler
İ-Hali	den Mann adamı	die Frau kadını	das Kind çocuğu	die Häuser evleri
E-Hali	dem Mann adama	der Frau kadına	dem Kind çocuğa	den Häusern evlere
İn-Hali	des Mannes adamın	der Frau kadının	des Kindes çocuğun	der Häuser evlerin

b.) ein, eine, ein

tekil				çoğul
Yalın Hal	ein Mann bir adam	eine Frau bir kadın	ein Kind bir çocuk	Häuser evler
İ-Hali	einen Mann bir adamı	eine Frau bir kadını	ein Kind bir çocuğu	Häuser evleri
E-Hali	einem Mann bir adama	einer Frau bir kadına	einem Kind bir çocuğa	Häusern evlere
İn-Hali	eines Mannes bir adamın	einer Frau bir kadının	eines Kindes bir çocuğun	— —

c.) mülkiyet sıfatları (sadece **mein** örnek olarak alınmıştır, ama takılar diğerleri için de aynıdır.)

	tekil			çoğul
Yalın Hal	mein Mann kocam	meine Frau karım	mein Kind çocuğum	meine Häuser evlerim
İ-Hali	meinen Mann kocamı	meine Frau karımı	mein Kind çocuğumu	meine Häuser evlerimi
E-Hali	meinem Mann kocama	meiner Frau karıma	meinem Kind çocuğuma	meinen Häu- sern evlerime
İN-Hali	meines Man- nes kocamın	meiner Frau karımın	meines Kindes çocuğumun	meiner Häu- ser evlerimin

d.) işaret sıfatları

	tekil			çoğul
Yalın Hal	dieser Mann bu adam	diese Frau bu kadın	dieses Kind bu çocuk	diese Häuser bu evler
İ-Hali	diesen Mann bu adamı	diese Frau bu kadını	dieses Kind bu çocuğu	diese Häuser bu evleri
E-Hali	diesem Mann bu adama	dieser Frau bu kadına	diesem Kind bu çocuğa	diesen Häusern bu evlere
İN-Hali	dieses Mannes bu adamın	dieser Frau bu kadının	dieses Kindes bu çocuğun	dieser Häuser bu evlerin

	tekil			çoğul
Yalın Hal	jener Mann şu adam	jene Frau şu kadın	jenes Kind şu çocuk	jene Häuser şu evler
İ-Hali	jenen Mann şu adamı	jene Frau şu kadını	jenes Kind şu çocuğu	jene Häuser şu evleri
E-Hali	jenem Mann şu adama	jener Frau şu kadına	jenem Kind şu çocuğa	jenen Häusern şu evlere
İN-Hali	jenes Mannes şu adamın	jener Frau şu kadının	jenes Kindes şu çocuğun	jener Häuser şu evlerin

TEST 20

A

Boş bırakılan yerlere können, wollen veya müssen koyunuz.

- 1 — Das Kind seine Schuhe reinigen, denn sie sind schmutzig. 2 — Ich dieses Buch übersetzen, denn ich spreche gut Deutsch. 3 — Der Schüler den Lehrer etwas fragen. 4 — Der Junge kann nicht mit seinen Freunden gehen, denn er seinem Vater helfen. 5 — Wir ins Kino gehen. 6 — Mein Bruder jeden Morgen um sieben Uhr aufstehen, denn er geht um acht Uhr in die Schule. 7 — du jene Pferde sehen? 8 — der Junge diesen Eimer tragen? 9 — Meine Schwester nach dem Frühstück einen Spaziergang machen. 10 — Ihr jetzt zu Bett gehen, denn ihr steht morgens früh auf.

B

A Listesi

- 1 — Wir wollen im Garten spielen.
2 — Der Schüler muss die Hausaufgaben schreiben.
3 — Ich kann vor dem Bahnhof warten.
4 — Du kannst vor dem Bahnhof warten.
5 — Du musst vor dem Bahnhof warten.
6 — Du willst vor dem Bahnhof warten.
7 — Mein Vater will heute abend um zehn Uhr schlafen.
8 — Kann ich dieses Buch meinem Freund geben?
9 — Kann ich diese Bücher meinem Freund geben?
10 — Warum will der Sohn dem Vater keinen Brief schreiben?

B Listesi

- A — Oğul babasına niçin mektup yazmak istiyor?
B — Babam bu akşam saat onda uyumak istiyor.
C — İstasyonun önünde bekleyebilirim.
D — Bu kitapları arkadaşşıma verebilir miyim?
E — Bahçede oynamak istiyorum.
F — Oğul babasına niçin mektup yazmak istemiyor?
G — Öğrenci ev ödevlerini yazmaya mecburdur.
H — Bu kitabı arkadaşşıma verebilir miyim?
I — İstasyonun önünde bekleyebilirsin.
J — İstasyonun önünde beklemek istiyorsun.
K — Bahçede oynamak istiyoruz.
L — İstasyonun önünde beklemeye mecbursun.

C

A Listesi

- 1 — Kız çocuk evde kalmak istiyor.
2 — Kız çocuk evde kalmaya mecburdur.

B Listesi

- A — Das Mädchen kann zu Hause bleiben.
B — Das kleine Kind will vor dem Haus spielen.

- 3 — Kız çocuk evde kalabilir. ✗ C — **Wer muss seinem Vater helfen?**
 4 — Annem bana bir saat satın almak istiyor. D — **Wessen Tochter kann ins Kino gehen?**
 5 — Bu çantayı arkadaşına vermeye mecburdur. ✗ E — **Das Mädchen will zu Hause bleiben.**
 6 — Küçük çocuk evin önünde oynayabilir. ✗ F — **Er muss diese Mappe seinem Freund geben.**
 7 — Bu elmaları yiyebilir miyim? ✗ G — **Mein Bruder will um sechs Uhr abfahren.**
 8 — Kimin kızı sinemaya gitmek istiyor? ✗ H — **Das Mädchen muss zu Hause bleiben.**
 9 — Kim babasına yardım etmeye mecburdur? ✗ I — **Meine Mutter will mir eine Uhr kaufen.**
 10 — Erkek kardeşim saat altıda hareket etmek istiyor. ✗ J — **Wessen Tochter will ins Kino gehen?**
 ✗ K — **Das kleine Kind kann vor dem Haus spielen.**
 ✗ L — **Kann ich diese Äpfel essen?**

F

Aşağıdaki tekil ve çoğul isimlerin herbirinin i-, e- ve in-hallerini yazınız. Altlarına Türkçe'lerini yazmanıza lüzum yoktur.

- a — **unser Bruder**
 b — **jene Lehrerin**
 c — **ein Kind**
 d — **die Kühe**

Test 19'un yapılmış şekli

- A. 1 — den, er 2 — die, es, es 3 — dem, er 4 — em, ins 5 — die, es, es 6 — e, sind 7 — dem, das 8 — es 9 — und, en 10 — um, en
 B. 1 — J 2 — K 3 — G 4 — D 5 — I 6 — C 7 — H 8 — L 9 — E 10 — A
 C. 1 — C 2 — H 3 — L 4 — J 5 — K 6 — I 7 — E 8 — F 9 — A 10 — D
 D. 1 — es, s 2 — er, - 3 — es, en 4 — er, - 5 — es, n 6 — es, es 7 — es, s 8 — er, - 9 — er, - 10 — er, -

LEHRSTÜCK EINUNDVIERZIG

DÜRFEN

Dürfen [dürfen] de **wollen**, **können**, **müssen** cinsinden bir yardımcı fiildir. Cümle içinde aynı bu yardımcı fiiller gibi kullanılır. Türkçe'ye « bilmek» olarak çevrilir. **Können**'in de aynı şekilde Türkçe'ye çevrildiğini gördük, ama bu iki yardımcı fiil arasında önemli bir fark vardır. **Können**'i yapmaya muktedir olduğumuz işleri gösteren yerlerde, **dürfen**'i ise yapmaya izinli olduğumuz, yani yapmamıza müsaade edilen işleri belirten yerlerde kullanırız.

Dürfen de bu gruptaki diğer yardımcı fiiller gibi özel bir durum gösterir. Çekimlenmesini onun için iyi öğrenmek gerekir.

dürfen
ich darf
du darfst
er darf
sie darf
es darf
wir dürfen
ihr dürft
sie dürfen
Sie dürfen

Dürfen'in cümle içinde aynı **wollen**, **können**, **müssen** gibi kullanıldığını söylemiştik. Şu halde **dürfen**'in cümlelerin öznesine göre çekimlenmiş şekli ikinci yerde, yapmaya izinli olduğumuz işi gösteren fiil de en sonda bulunur.

rauchen

Ich rauche.
Ich darf rauchen.
Du darfst rauchen.
Er darf rauchen.
Sie darf rauchen.
Es darf rauchen.
Wir dürfen rauchen.
Ihr dürft rauchen.
Sie dürfen rauchen.
Sie dürfen rauchen.

sigara içmek

Sigara içiyorum.
Sigara içebilirim. (izinliyim)
Sigara içebilirsiniz.
Sigara içebilir.
Sigara içebilir.
Sigara içebilir.
Sigara içebiliriz.
Sigara içebilirsiniz.
Sigara içebilirler.
Sigara içebilirsiniz.

spielen

Ich spiele.
Ich darf spielen.
Du darfst spielen.
Er darf spielen.
Sie darf spielen.
Es darf spielen.
Wir dürfen spielen.
Ihr dürft spielen.
Sie dürfen spielen.
Sie dürfen spielen.

oynamak

Oynuyorum. .
Oynayabilirim. (müsaade ediyorlar)
Oynayabilirsiniz.
Oynayabilir.
Oynayabilir.
Oynayabilir.
Oynayabiliriz.
Oynayabilirsiniz.
Oynayabilirler.
Oynayabilirsiniz.

Şimdi, dürfen ile uzun cümleler yapalım.

Ich frage meinen Vater: «Darf ich ins Kino gehen?»
Mein Vater sagt: «Ja, du darfst ins Kino gehen.»
Dürfen Paul und ich Sie heute abend besuchen?
Ihr dürft jetzt einen Spaziergang machen.
Dürfen die Kinder rauchen?
Nein, sie dürfen nicht rauchen.
Mein Vater ist sehr alt; er darf keinen Kaffee trinken.
Du darfst diesen Brief lesen.
Die Jungen dürfen im Garten spielen.

Babama soruyorum: «Sinemaya gidebilir miyim?»
Babam söylüyor: «Evet, sinemaya gidebilirsiniz.»
Paul ve ben bu akşam sizi ziyaret edebilir miyiz?
Şimdi bir gezinti yapabilirsiniz.
Çocuklar sigara içebilirler mi?
Hayır, onlar sigara içemezler.
Babam çok yaşlıdır; kahve içemez.
Bu mektubu okuyabilirsiniz.
Çocuklar bahçede oynayabilirler.

- Ahmet darf nicht im Garten spielen, denn er reinigt seine Schuhe nicht.** Ahmet bahçede oynayamaz, çünkü ayakkabılarını temizlemiyor.
- Wir fragen den Lehrer: «Dürfen wir am Nachmittag in der Schule bleiben?»** Öğretmene soruyoruz: «Öğleden sonra okulda kalabilir miyiz?»
- Der Lehrer antwortet: «Ja, ihr dürft am Nachmittag in der Schule bleiben.»** Öğretmen cevap veriyor: «Evet, öğleden sonra okulda kalabilirsiniz.»
- Darf ich dein Buch nehmen?** Kitabımı alabilir miyim?
- Ja, du darfst mein Buch nehmen.** Evet, kitabımı alabilirsin.
- Sie dürfen in diesem Zimmer warten.** Bu odada bekleyebilirsiniz.
- Darf ich deine Bilder sehen?** Resimlerini görebilir miyim?
- Die Kinder dürfen keinen Spaziergang machen; sie müssen zu Hause bleiben.** Çocuklar bir gezinti yapamazlar; evde kalmaya mecburlar.
- Sein Bruder darf noch nicht in die Schule gehen, denn er ist vier Jahre alt.** Erkek kardeşi henüz okula gidemez, çünkü o dört yaşındadır.
- Sie dürfen im Kino nicht rauchen.** Sinemada sigara içemezsiniz.
- Die kleinen Kinder dürfen nicht auf der Strasse spielen.** Küçük çocuklar caddede oynayamazlar.
- Mein Sohn darf dieses Buch nicht lesen.** Oğlum bu kitabı okuyamaz.
- Ihr dürft diese Äpfel essen.** Bu elmaları yiyebilirsiniz.
- Jener Schüler darf heute seinen Freund besuchen.** Şu öğrenci bugün arkadaşını ziyaret edebilir.
- Du darfst dort sitzen.** Orada oturabilirsin.
- Die Schüler dürfen ihre Mappen auf den Tisch legen.** Öğrenciler çantalarını masanın üstüne koyabilirler.
- Dürfen wir schlafen?** Uyuyabilir miyiz?
- Die Autos dürfen hier nicht schnell fahren.** Otomobiller burada hızlı gidemezler.
- Ich darf die Bücher meines Vaters nicht lesen.** Babamın kitaplarını okuyamam.
- Der Sohn des Bauern darf mit dem Traktor fahren.** Çiftçinin oğlu traktörle gidebilir.
- Ihre Tochter darf eine Modenzeitschrift kaufen.** Onların kızı bir moda mecmuası satın alabilir.
- Ahmet darf keinen Ball kaufen, denn er hat einen Ball.** Ahmet bir top satın alamaz, çünkü onun bir topu var.

Bu örneklerde **dürfen**'in aynı **wollen, können, müssen** gibi kullanıldığını gördünüz.

Dürfen ile **können**'in Türkçe'ye aynen, yani « bilmek » şeklinde çevrildiğini belirtmiştik. Şimdi aralarındaki anlam farkını daha açıklayalım:

Ich kann diesen Brief lesen.

Bu mektubu okuyabilirim.

Bu cümledeki «okuyabilirim» den, mektubun anlayabileceğim bir şekilde veya dilde, yahut okunaklı bir yazıyla yazıldığı, onun için okuyabileceğimi, okumaya yetenekli, (muktedir = güçlü olduğumu) gösteren bir anlam çıkmaktadır.

Ich darf diesen Brief lesen.

Bu mektubu okuyabilirim.

Aynı şekilde Türkçe'ye çevrilmesine rağmen buradaki «okuyabilirim», mektubu (annem veya babam, veya mektubun sahibi) bana müsaade ettikleri için okuyabileceğimi göstermektedir.

ALMANCA'DA CÜMLE KURULUŞU

Şimdiye kadar çeşitli derslerde cümle kuruluşu hakkında bilgi verildi. Burada bütün bunları tekrar ele alıp, kalıplarla pekiştirerek daha genel bir şekilde incelemek istiyoruz.

Almanca'da özne, Türkçe'de olduğu gibi genellikle cümlenin başında bulunur. Cümleye «kim» veya «ne» sorularını sorunca bunlara cevap olan kelime veya kelime gurubu öznedir. Örneğin, **Mein Vater kauft einen Traktor.** - Babam bir traktör satın alıyor. - cümlesinde «Kim bir traktör satın alıyor?» diye sorarak «babam» kelimesinin cümlenin öznesi olduğunu buluruz.

Almanca'da fiil ikinci yerde bulunur. Yani birinci yerde öznenin bulunduğunu kabul edersek onun arkasından fiil gelir. İkinci yer, ikinci kelime demek değildir. Cümlenin öznesi dört kelimedenden meydana gelebilir, o zaman fiil baştan beşinci kelime olur. Ama özneyi meydana getiren kelimelerin birinci yerde bulunduğunu kabul edersek fiil bunların hemen arkasında, yani ikinci yerde bulunur.

Nesne veya nesnelere ise fiilden sonra yer alırlar. Bir cümlede birden fazla nesne olabilir. Bunlar cümleye «kimi» veya «neyi» soruları sorularak bulunabilir. Ayrıca «kime» veya «neye» sorularına cevap veren kelimeler de birer nesnedir.

Böyle, bir özne, fiil ve nesneden (nesnelere) meydana gelen düzgün cümleleri şöyle bir kalıpta toplayabiliriz:

I	II	III
1. Ich	öffne	das Fenster.
2. Der Vater des Freundes	kauft	einen Traktor.
3. Unser Lehrer	fragt	uns.
4. Die Jungen	haben	einen Ball.
5. Die Mutter	gibt	ihrem Sohn einen Apfel.
6. Sie	gibt	ihn ihm.
7. Jene alten Frauen	bringen	uns viele Bücher.
8. Das Kind	schreibt	seinem Vater einen Brief.

Bu cümlelerin Türkçe'leri: 1. Pencereyi açıyorum. 2. Arkadaşın babası bir traktör satın alıyor. 3. Öğretmenimiz bize soruyor. 4. Çocuklar bir topa sahipler. 5. Anne oğluna bir elma (yı) veriyor. 6. O, onu ona veriyor. 7. Şu yaşlı kadınlar bize birçok kitap getiriyorlar. 8. Çocuk babasına bir mektup (u) yazıyor.

Görüldüğü gibi (I) numaralı yerde özneler, (II) numaralı yerde fiillerin öznelere göre çekimlenmiş şekilleri, (III) numaralı yerde de nesnelere yer almaktadır. (5, 6, 7, 8) numaralı cümleler iki nesnelidir. Bu örnek cümleler sadece bu şekilde kurulabilir, kelimeler başka yerlerde bulunamaz. Birkaçını değişik şekillerde söylemek mümkünse de bunlar o zaman hemen hemen hiç kullanılmayan ve kulağa hiç hoş gelmeyen cümleler haline geleceklerinden üzerlerinde durmayacağız.

Yukarıdaki örneklerde bir kelimedenden (**ich, sie**), artikkel de sayılırsa iki kelimedenden (**unser Lehrer, jene Frauen,...**) ve dört kelimedenden (**der Vater des Freundes**) meydana gelen özneler vardır. Fiil öznenin sonra (bu özneyi meydana getiren kelimeler grubundan sonra), yani ikinci yerde bulunmaktadır ve görüldüğü gibi çoğu zaman baştan ikinci kelime değildir.

Bir cümlede muhakkak bir nesne olması gerekmez. Bunların yerine yer, zaman, durum bildiren başka kelimeler, tamlamalar gelebilir. Şimdi de böyle cümleleri gösteren bir kalıp yapalım:

I	II	III
1. Ich	gehe	mit meinem Freund ins Kino.
2. Sein Bruder	wohnt	in diesem Haus.
3. Die Schüler	schreiben	jetzt ihre Hausaufgaben.
4. Das Kind	spielt	nachmittags mit seinen Freunden im Garten.
5. Unser Vater	liest	abends seine Zeitung.
6. Die Schule	beginnt	um acht Uhr.

Bu cümlelerin Türkçe'leri: 1. Arkadaşım la sinemaya gidiyorum. 2. Erkek kardeşi bu evde oturuyor. 3. Öğrenciler şimdi ev ödevlerini yazıyorlar. 4. Çocuk, öğleden sonraları arkadaşlarıyla bahçede oynar. 5. Babamız akşamları gazetesini okur. 6. Okul saat sekizde başlıyor.

(I) numaralı yerde gene özneler, (II) numaralı yerde fiiller, (III) numaralı yerdeyse zaman, yer, durum bildiren kelimeler bulunmaktadır.

Bir cümlede özne muhakkak bizim (I) numarayla gösterdiğimiz birinci yerde bulunmaz. (III) numarayla gösterilen bölümde bulunan kelimelerden biriyle yer değiştirebilir. Örnekler:

I	II	III
1. Der Schüler	geht	jetzt in die Schule.
2. Jetzt	geht	der Schüler in die Schule.
3. In die Schule	geht	der Schüler jetzt.
4. Der Schüler	schreibt	seine Hausaufgaben am Nachmittag.
5. Am Nachmittag	schreibt	der Schüler seine Hausaufgaben.
6. Seine Hausaufgaben	schreibt	der Schüler am Nachmittag.

Bunların Türkçe'leri: 1. Öğrenci şimdi okula gidiyor. 2. Şimdi öğrenci okula gidiyor. 3. Okula öğrenci şimdi gidiyor. 4. Öğrenci ev ödevlerini öğleden sonra yazıyor. 5. Öğleden sonra öğrenci ev ödevlerini yazıyor. 6. Ev ödevlerini öğrenci öğleden sonra yazıyor.

Cümle içindeki bu yer değiştirmelerde şu noktalara dikkat etmeniz gerekir:

a.) Bir cümlede en başta gelen, yani bizim (I) numara ile gösterdiğimiz birinci yerde bulunan kelime veya kelimelerin muhakkak özne olması gerekmez. Buraya cümle içinde çeşitli görevlerde bulunan (yer, zaman, durum, v.s. bildiren) kelimeler gelebilir. Özne cümlede «kim» veya «ne» sorusuna cevap veren kelimedir ve birinci yerde bulunması şart değildir.

Kalıpta birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerin öznesi (**der Schüler**) kelimesidir. Ama görüldüğü gibi ikinci ve üçüncü cümlede (I) numaralı bölümde yer almamaktadır.

b.) Cümle'nin fiili mutlaka bizim (II) numara ile gösterdiğimiz yerde bulunur ve başka bir yere gidemez. Örnek olarak gösterdiğimiz kalıpta özne ve diğer kelimelerin yer değiştirmesine rağmen fiil ikinci yerde daima sabit kalmaktadır.

c.) Cümlede özellikle belirtmek istediğimiz kelime özneyle yer değiştirmekte, ve en başa getirilmektedir. Örneğin, yukarıdaki kalıpta birinci cümledeki **jetzt** kelimesini başa alarak öğrencinin okula, biraz sonra, öğleden sonra,... değil de **şimdi** gittiğini belirtiriz. **In die Schule** kelime grubunu başa alarak da öğrencinin şimdi herhangi başka bir yere değil de **okula gittiğini** özellikle belirtiriz.

Türkçe'de de bir kelimenin üstünde durmak ve onu özellikle belirtmek, vurgulamak istediğimiz zaman kelimelerin sıralanışında böyle değişiklikler yapabiliriz. Kelimelerinin sıralanışı değişmiş Almanca cümlelerin Türkçe'ye de değişik değişik kelime sıralanışlarıyla çevrilmeleri bunu gösterir.

Türkçe'de bazen cümledeki bir kelimeyi özellikle belirtmek istiyorsak böyle kelimelerin sıralanışını değiştirmeyiz, sadece o kelimeyi vurgulu olarak okuruz. Bu Almanca'da da mümkündür.

d.) Bu cümledeki yer değiştirmeler için kesin bir kural verilemez. Bir cümlede yer değiştirme olup olamayacağını zamanla kazanacağınız kulak alışkanlığı yardımıyla bulacaksınız. Ama hemen hemen her cümlede böyle bir yer değiştirme yapabileceğinizi söyleyebiliriz. Yalnız, yer değiştirerek (III) numaralı bölüme giden öznenin (II) numaralı yerde bulunan fiile en yakın yere, daha başka bir deyimle fiilden hemen sonra gelmesine dikkat etmeniz gerekir. Örneğin yukarıdaki kalıpta birinci cümleden, kelimelerin sıralanışını değiştirerek elde edilen ikinci ve üçüncü cümlelerde özne hep aynıdır: **der Schüler** - öğrenci ve ikinci yerdeki fiilden hemen sonra yer almaktadır. Kalıptaki ikinci örnekte de durum aynıdır.

Derslerimizde bir de **aufstehen, abfahren, zurückkehren** gibi «ayrılabilen fiiller» diye adlandırdığımız birtakım fiiller öğrendik. Bunlarda esas fiilin (bizim öğrendiklerimizde **stehen, fahren, kehren** kelimeleri esas fiili teşkil ederler) önünde bulunan takılar (**auf, ab, zurück**) cümlelerin en sonuna gider ve esas fiil ikinci yere, yani fiilin normal olarak bulunması gereken yere konur. Aşağıdaki kalıp için bu cinsten iki yeni fiil daha verelim: **einsteigen** [aynştaygen] (vasıtaya binmek); **aussteigen** [ausştaygen] (vasıttadan inmek). Bunlarda **steigen** kelimeleri esas fiili, **ein** ve **aus** kısımlarıysa sona giden takıları meydana getirmektedir.

I	II	III	IV
1. Mein Vater	fährt	mit diesem Zug	ab.
2. Die Kinder	stehen	morgens um acht Uhr	auf.
3. Hasan Bey	kehrt	nach Hause	zurück.
4. Ich	steige	in das Auto	ein.
5. Der Mann neben mir	steigt	in Ankara	aus.

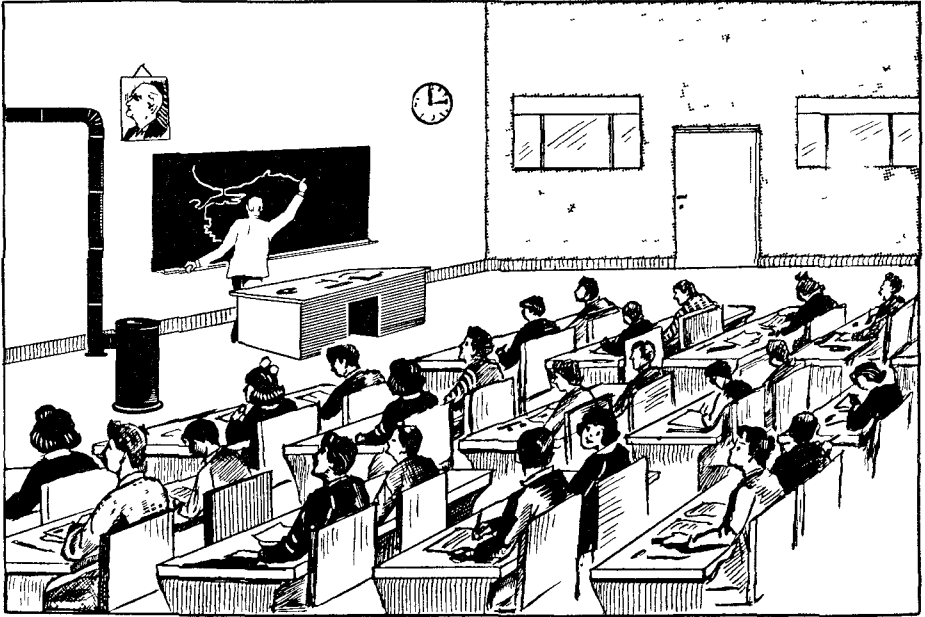
Cümlelerin Türkçeleri: 1. Babam bu trenle hareket ediyor. 2. Çocuklar sabahları saat sekizde kalkarlar. 3. Hasan Bey eve dönüyor. 4. Otomobile biniyorum. 5. Yanımdaki adam Ankara'da iniyor.

Wollen, können, müssen ve **dürfen** yardımcı fiillerinin hepsi cümle içinde aynı şekilde kullanılır. Cümlede fiilin bulunması gereken ikinci yere bunların özneye göre çekimlenmiş şekilleri gelir. Esas fiil ise cümlelerin en sonuna gider ve bu esas fiilde hiçbir değişiklik olmaz, yani en sonda mastar halinde bulunur.

I	II	III	IV
1. Sein Vater	will	heute um acht Uhr	abfahren.
2. Der Schüler	muss	jeden Morgen früh	aufstehen.
3. Ich	will	eine neue Mappe	kaufen.
4. Mein Bruder	muss	jetzt seine Übungen	schreiben.
5. Herr Müller	kann	gut Türkisch	sprechen.
6. Die Kinder	dürfen	nach dem Essen im Garten	spielen.

Cümlelerin Türkçe'leri: 1. Babası bugün saat sekizde hareket etmek istiyor. 2. Öğrenci her sabah erken kalkmaya mecburdur. 3. Yeni bir çanta satın almak istiyorum. 4. Erkek kardeşim şimdi çalışmalarını yazmaya mecburdur. 5. Bay Müller iyi Türkçe konuşabilir. 6. Çocuklar yemekten sonra bahçede oynayabilirler.

LEHRSTÜCK ZWEIUNDVIERZIG

Öğrenilecek kelimeler

alle [alle]

allein [allayn]

ankommen

[an-kommen]

die Arbeit,en [arbayt] iş

bütün, hepsi

tek başına

varmak

aussteigen

[aus-staygen]

die Bank,..e [bank]

begegnen

[bege:gnen]

inmek

sıra

raslamak,

karşlaşmak

bekommen [bekommen]	almak	der Radiergummi,s [radi:rgumi]	silgi
bergauf [bergauf]	yokuş yukarı	schieben [şi:ben]	itmek, sürmek
dürfen [dürfen]	-bilmek (izinli olm.)	der Schulkamerad,en [şu:lkamera:d]	okul arkadaşı
einsteigen [ayn-staygen]	binmek	der Schwamm,..e [şvam]	sünger
das Ende,n [ende]	son	schwer [şve:r]	ağır, zor
endlich [endlih]	nihayet	schwitzen [şvittsen]	terlemek
erzählen [ertse:len]	anlatmak	die Stadt,..e [stat]	şehir
der Fehler,- [fe:ler]	yanlış	der Stein,e [ştayn]	taş
die Geschichte,n [geşihte]	hikâye	der Student,en [ştudent]	öğrenci (üniversiteli)
heben [he:ben]	kaldırmak	die Tafel,n [ta:fel]	yazı tahtası
das Heft,e [heft]	defter	das Taxi,s [taksi]	taksi
hinauf [hinauf]	yukarıya	der Unterricht,e [unterriht]	ders (okulda)
der Karren,- [karren]	(küçük) araba	von [fon]	-den, -dan
die Klasse,n [klasse]	sınıf	verbessern [ferbessern]	düzeltemek
die Landkarte,n [landkarte]	harita	verstehen [ferşte:en]	anlamak
lernen [lernen]	öğrenmek	der Wege [ve:g]	yol
müssen [müssen]	mecbur olm.	weit [vayt]	uzak
der Narr,en [nar]	enayi, soytarı	wollen [vollen]	istemek
nur [nu:r]	yalnız, sadece	zeichnen [tsayhnen]	çizmek (resim, harita)
oben [o:ben]	yukarıda		
der Ofen,.. [o:fen]	soba		

AÇIKLAMALAR

der Schüler — der Student

Der Schüler ve **der Student** kelimelerinin her ikisinin de Türkçe karşılığı aynıdır: öğrenci. Ancak, bunların aralarında fark vardır. Genel olarak **der Student**, yüksek öğrenim yapan «öğrenci» demektir; **der Schüler** ise ilk, orta veya lise seviyesinde öğrenim yapmakta olan «öğrenci» anlamındadır.

Mein Bruder ist zwanzig Jahre alt; Erkek kardeşim yirmi yaşındadır, o er ist ein Student. bir öğrencidir.

Die Schüler spielen im Garten der Schule.	Öğrenciler okulun bahçesinde oynuyorlar.
Dieser Schüler ist acht Jahre alt.	Bu öğrenci sekiz yaşındadır.
Dieser Student ist einundzwanzig Jahre alt.	Bu öğrenci yirmibir yaşındadır.
Die Studenten zeichnen Landkarten in ihre Hefte.	Öğrenciler defterlerine haritalar çiziyorlar.
Wie alt sind diese Studenten?	Bu öğrenciler kaç yaşındadır?
Dürfen die Studenten rauchen?	Öğrenciler (üniversiteli) sigara içebilirler mi?
Die Schüler dürfen nicht rauchen.	Öğrenciler sigara içemez. (ilk, orta, lise)
Der Bruder dieses Studenten ist mein Schüler.	Bu öğrencinin erkek kardeşi benim öğrencimdir.

an önekinin çeşitli anlamları

An önekinin Türkçe'ye «yanına, yanında» olarak çevirmiş ve ancak bir temas olduğu zaman kullanılacağını belirtmiştik. Ama **an**, temas ederek yanında bulunmayı göstermeyen birtakım başka durumlarda da kullanılır.

Der Lehrer schreibt das Wort an die Tafel.	Öğretmen kelimeyi tahtaya yazıyor.
Ich hänge die Uhr an die Wand	Saati duvara asıyorum.
Der Schüler hängt das Bild an die Tafel.	Öğrenci resmi tahtaya asıyor.
Das Bild hängt an der Wand.	Resim tahtada asılı duruyor.
Wir fahren an das Meer.	Deniz kenarına gidiyoruz. (vasıtaıyla)

Görüldüğü gibi burada **an** (temas ederek) «yanına, yanında» anlamında değildir.

«Anneme bir mektup yazıyorum.» - «Bu mektup babama yazılmış.» gibi cümlelerde «anneme», «babama» kelimeleri de **an** kullanılarak, baba ve anne i-haline sokulduktan sonra yapılır.

an meinen Vater.	babama
an meine Mutter.	anneme
Ich schreibe einen Brief an meinen Bruder.	Erkek kardeşime bir mektup yazıyorum.
Das Kind schreibt einen Brief an seine Mutter.	Çocuk annesine bir mektup yazıyor.

**Mein Vater schreibt einen Brief
an mich.**

Babam bana bir mektup yazıyor.

am Ende

«Sonunda» anlamına gelir. **Das Ende** kelimesinin e-haline sokulup ötüne **an** önekinin getirilmesiyle meydana gelmiştir.

**Ich gehe am Ende dieser Stunde
nach Hause.**

Bu saatin sonunda eve gidiyorum.

**Die Schüler schreiben ihre Haus-
aufgaben am Ende des Unterrichts.**

Öğrenciler dersin sonunda ev ödev-
lerini yazıyorlar.

IN DER KLASSE

Auf diesem Bild sehen wir Zeynep's Klasse und ihre Schulkameraden. Zeynep's Klasse ist ziemlich gross. Sie hat fünfzehn Bänke, zwei Fenster und eine Tür. Vorne steht ein Ofen. Der Lehrer ist jetzt in der Klasse. Er zeichnet eine Landkarte an die Tafel. Er hat einen Schwamm in seiner Hand. Mit diesem Schwamm macht er die Tafel sauber. Zeynep zeichnet diese Landkarte in ihr Heft. Sie hat einen Radiergummi in ihrer Hand.

Am Ende des Unterrichts fragt der Lehrer: «Wer kann uns eine Geschichte erzählen?» Zeynep weiss viele Geschichten, denn sie liest immer viele Bücher. Sie hebt die Hand und sagt: «Ich weiss eine schöne Geschichte. Darf ich sie erzählen?» Der Lehrer antwortet: «Gut! Erzähle uns deine Geschichte, Zeynep!»

Zeynep beginnt:

«Ein Junge schiebt einen Karren. Der Weg geht bergauf, und der Karren ist sehr schwer. Der Junge begegnet einem Mann. Er sieht den Karren und die schweren Steine und hilft dem Kind. Endlich kommen sie oben an. Der Mann schwitzt und fragt den Jungen: «Wer gibt dir diese Arbeit? Dieser Karren ist sehr schwer. Schiebst du ihn immer allein?» «Ja», antwortet der Junge, «aber mein Vater sagt immer: Geh nur! Bestimmt kommt ein Narr und schiebt den Karren hinauf.»

Alle Schüler und der Lehrer lachen.

SINIFTA

Bu resimde Zeynep'in sınıfını ve okul arkadaşlarını görüyoruz. Zeynep'in sınıfı oldukça büyüktür. Onbeş sırası, iki penceresi ve bir kapısı

vardır. Önde bir soba duruyor. Öğretmen şimdi sınıftadır. Tahtaya bir harita çiziyor. Elinde bir sünger var. Bu süngerle tahtayı temizler. Zeynep bu haritayı defterine çiziyor. Elinde bir silgi var.

Dersin sonunda öğretmen: «Kim bize bir hikâye anlatabilir?» diye soruyor. Zeynep birçok hikâye biliyor, çünkü o daima birçok kitap okur. El kaldırıyor ve «Güzel bir hikâye biliyorum. Anlatabilir miyim?» diyor. Öğretmen: «Pekiyi! Bize hikâyeni anlat, Zeynep!» diye cevap veriyor.

Zeynep başlıyor:

«Bir çocuk bir arabayı itiyor. Yol yokuş yukarı gidiyor ve araba çok ağırdır. Çocuk bir adama rastlar. O arabayı ve ağır taşları görür ve çocuğa yardım eder. Nihayet yukarı varırlar. Adam terler ve çocuğa sorar «Kim sana bu işi veriyor? Bu araba çok ağır. Onu hep tek başına mı iter-sin?» «Evet», diye cevap verir çocuk, «ama babam hep: Git bir kere! Muhakkak bir enayi gelir ve arabayı yukarıya iter, der.»

Bütün öğrenciler ve öğretmen gülerler.

von

Bu kelime **mit** ve **nach** gibi kullanılır. «-den, -dan» şeklinde Türkçe'ye çevrilir. **Von** kelimesinden sonra gelen isim veya şahıs zamiri daima e-halinde bulunur.

die Mutter	anne
von der Mutter	anneden
der Tisch	masa
von dem Tisch	masadan
die Stadt	şehir
von der Stadt	şehirden
mein Freund	arkadaşım
von meinem Freund	arkadaşımdan
diese Frau	bu kadın
von dieser Frau	bu kadından
ich	ben
von mir	benden
ihr	siz
von euch	sizden

Ich nehme das Buch von dem Tisch. Masadan kitabı alıyorum.

Dieser Brief kommt von meiner Mutter. Bu mektup annemden geliyor.

Die Männer kommen von der Arbeit. Adamlar işten geliyorlar.

Die Schwester kommt von ihm.
Das Haus des Schülers liegt weit von der Schule.
Das Kind trägt einige Steine von dem Garten ins Haus.
Ich habe einen Brief von einem Freund.
Der Vater kommt vor der Arbeit.
Der Vogel fliegt von dem Baum.
Die Mutter kauft Kaffee von diesem Laden.
Der Junge bekommt von seinem Vater die Zeitung.
Der Schüler bekommt einen Ball von seinem Bruder.

Kız kardeş ondan geliyor.
Öğrencinin evi okuldan uzakta bulunuyor.
Çocuk birkaç taşı bahçeden eve taşıyor.
Bir arkadaştan bir mektubum var.
Baba işten geliyor.
Kuş ağaçtan uçuyor.
Anne bu dükkândan kahve satın alıyor.
Çocuk babasından gazeteyi alıyor.
Öğrenci erkek kardeşinden bir top alıyor.

Bazı öneklerde olduğu gibi **von dem** kelimeleri kısaltılarak **vom** şeklinde söylenebilir. Her ikisi de doğrudur.

von dem Vater

vom Vater

von dem Stuhl

vom Stuhl

von dem Arzt

vom Arzt

von dem Studenten

vom Studenten

von dem Bauern

vom Bauern

Metin üzerine sorular ve cevapları

Was zeigt uns dieses Bild?
Bu resim bize ne gösteriyor?

Dieses Bild zeigt uns Zeynep's Klasse.
Bu resim bize Zeynep'in sınıfını gösteriyor.

Ist Zeynep's Klasse gross?
Zeynep'in sınıfı büyük müdür?

Ja, Zeynep's Klasse ist ziemlich gross.
Evet, Zeynep'in sınıfı oldukça büyüktür.

Was hat der Lehrer in seiner Hand?
Öğretmenin elinde ne var?

Der Lehrer hat einen Schwamm in seiner Hand?
Öğretmenin elinde bir sünger var.

Was zeichnet der Lehrer an die Tafel?
Öğretmen tahtaya ne çiziyor?

Der Lehrer zeichnet eine Landkarte an die Tafel.
Öğretmen tahtaya bir harita çiziyor.

Was macht Zeynep?
Zeynep ne yapıyor?

Warum weiss Zeynep viele Geschichten?

Zeynep niçin birçok hikâye biliyor?

Erzählt Zeynep eine Geschichte?
Zeynep bir hikâye anlatıyor mu?

Wer schiebt den Karren?
Kim arabayı itiyor?

Warum hilft der Mann dem Jungen?
Adam çocuğa niçin yardım ediyor?

Warum schwitzt der Mann?
Adam niçin terliyor?

Schiebt der Junge den Karren immer allein?
Çocuk arabayı daima tek başına mı itiyor?

Was der Deutsche Sagt Wie der Deutsche Spricht

KONUŞMALAR

A.:

Wohin gehen Sie?
Nereye gidiyorsunuz?

Ich gehe auch in die Stadt.
Ben de şehre gidiyorum.

B.:

Ich gehe in die Stadt.
Şehre gidiyorum.

Gut, wir nehmen ein Taxi und fahren zusammen.

İyi, bir taksi alırız (bineriz) ve birlikte gideriz.

Zeynep zeichnet diese Landkarte in ihr Heft.

Zeynep bu haritayı defterine çiziyor.

Zeynep weiss viele Geschichten, denn sie liest immer viele Bücher.

Zeynep çok hikâye biliyor, çünkü o daima çok kitap okuyor.

Ja, sie erzählt eine Geschichte.

Evet, o bir hikâye anlatıyor.

Der Mann schiebt den Karren.

Adam arabayı itiyor.

Der Mann hilft ihm, denn der Karren ist sehr schwer.

Adam ona yardım ediyor, çünkü araba çok ağırdır.

Er schwitzt, denn der Karren ist sehr schwer und der Weg geht bergauf.

O terliyor, çünkü araba çok ağırdır ve yol yokuş yukarı gidiyor.

Nein, er schiebt ihn nicht immer allein.

Hayır, onu daima tek başına itmiyor.

Fahren Sie oft in die Stadt?

Şehre sık gider misiniz?

Nein, ich nicht, aber meine Frau fährt oft in die Stadt.

Hayır, ben değil, ama karım şehre sık gider.

Was machen Sie dort heute?

Orada bugün ne yapacaksınız?

Ich kaufe Bücher, denn der Unterricht beginnt heute.

Kitaplar satın alacağım, çünkü ders bugün başlıyor.

Was lernen Sie?

Ne öğreniyorsunuz?

Ich lerne Deutsch; meine Frau lernt auch Deutsch.

Almanca öğreniyorum; karım da Almanca öğreniyor.

Verstehen Sie schon Deutsch?

Artık Almanca anlıyor musunuz?

Ja, aber ich mache viele Fehler.

Evet, ama çok yanlış yapıyorum.

Verbessert Ihr Lehrer Ihre Fehler?

Öğretmeniniz yanlışlarınızı düzeltiyor mu?

Ja, er verbessert meine Fehler.

Evet, yanlışlarımı düzeltiyor.

Um wieviel Uhr beginnt heute der Unterricht?

Bugün ders saat kaçta başlıyor?

Heute beginnt der Unterricht um 19 Uhr.

Bugün ders saat 19 da başlıyor.

İMTİHAN 4

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Welch Schüler antworten der Lehrer? 2 — Warum dürfen die kleinen Kinder nicht rauchen? 3 — Der Junge geht nach dem Frühstück in die Schule. 4 — Der Sohn des Arztes ist ein fleissiger Student. 5 — Der Bauer (müssen) mit seinem Sohn auf dem Feld arbeiten. 6 — Die Schüler (können) am Sonntag ein Spaziergang machen. 7 — Die Magd bricht den Teller des Vaters. 8 — Wollen Sie Kaffee trinken? 9 — Der Mann (müssen) jeden Morgen früh aufstehen. 10 — Der Junge muss diese Steine in der Hause tragen. 11 — Müssen die Mädchen in der Hause bleiben? 12 — Warum dürfen Ahmet und Zeynep nicht auf der Strasse spielen? 13 — Die Frau der Bauern (müssen) nicht auf dem Feld arbeiten. 14 — Ich gehe von der Schule zum Kino. 15 — Die Schülerinnen gehen nach der Arbeit ins Bett.

B

A Listesi

- 1 — Wessen Fehler muss der Lehrer verbessern? A
 2 — Wessen Fehler darf der Lehrer verbessern? B
 3 — Der Arbeiter kann die Steine mit diesem Karren tragen. C
 4 — Der Arbeiter muss die Steine mit jenem Karren tragen. D
 5 — Der Arbeiter will die Steine mit diesem Karren tragen. E
 6 — Nach dem Spaziergang wollen meine Söhne ihre Hausaufgaben schreiben. F
 7 — Welche Landkarte zeichnet der Schüler an die Tafel? G
 8 — Seine Schwester will nach dem Essen mit dem Auto in die Stadt fahren. H
 9 — Die Traktoren dürfen auf dieser Strasse nicht schnell fahren. I
 10 — Der Vater sagt seinem Sohn: «Du musst heute zu Hause bleiben.» K

B Listesi

- A — Kız öğrenci el kaldırıyor ve öğretmene soruyor.
 B — Traktörler bu caddede hızlı gitmeye mecburlar.
 C — Öğrenci tahtaya hangi haritayı çiziyor?
 D — Okul arkadaşımın otomobiline biniyorum.
 E — Öğretmen kimin yanlışını düzeltmeye mecburdur?
 F — İşçi taşları bu arabayla taşımak istiyor.
 G — Çocuk her sabah bu balıkçıya rastlıyor.
 H — Traktörler bu caddede hızlı gidemezler.
 I — Öğretmen kimin yanlışını düzeltebilir?
 J — Baba oğluna: «Bugün evde kalmaya mecbursun.» diyor.
 K — İşçi taşları bu arabayla taşıyabilir.
 L — Baba oğluna bir hikâye anlatıyor.

- 11 — Ich steige ins Auto meines Schulkameraden ein. \sphericalangle M — Gezintiden sonra oğullarım ev ödevlerini yazmak istiyorlar.
- 12 — Der Soldat will in Bursa aussteigen. \sphericalangle N — Asker Bursa'da inmek istiyor. \sphericalangle O — İşçi taşları şu arabayla taşımaya mecburdur.
- 13 — Der Junge begegnet jeden Morgen diesem Fischer. \sphericalangle P — Kız kardeşi yemekten sonra otomobille şehre gitmek istiyor.
- 14 — Der Vater erzählt seinem Sohn eine Geschichte. \sphericalangle R — İşçi taşları bu arabayla taşımaya mecburdur.
- 15 — Die Schülerin hebt die Hand und fragt den Lehrer.

C

A Listesi

- 1 — Çocuk babasının gazetesini okuyabilir. \sphericalangle A
- 2 — Öğrenciler tahtayı bir süngerle temizliyorlar. \sphericalangle B
- 3 — Öğrenciler tahtayı bir süngerle temizlemeye mecburlar. \sphericalangle C
- 4 — Annem bu akşam saat dokuzda uyumak istiyor. \sphericalangle D
- 5 — Baba niçin oğlundan hiç mektup almıyor? \sphericalangle E
- 6 — Oğlumuz yemekten sonra ödevlerini yazmak istiyor. \sphericalangle F
- 7 — Oğlumuz yemekten sonra ödevlerini yazmaya mecburdur. \sphericalangle G
- 8 — Oğlumuz yemekten sonra ev ödevlerini yazabilir. \sphericalangle H
- 9 — Hangi öğrencilere öğretmen haritayı gösteriyor? \sphericalangle I
- 10 — Kimin otomobili böyle hızlı gidebilir? \sphericalangle J
- 11 — Arkadaşımla şimdi konuşamam. \sphericalangle K
- 12 — Kızından niçin hiç mektup almıyorsun? \sphericalangle L
- 13 — Oğlum ve kızımın sinemaya gidiyorum. \sphericalangle M
- 14 — Öğretmen şu öğrencilerin babalarını tanımak istiyor. \sphericalangle N

B Listesi

- Warum bekommst du von deiner Tochter keinen Brief?
- Wessen Auto kann so schnell fahren?
- Der Lehrer will die Väter jener Schüler kennen.
- Warum bekommt der Vater von seinem Sohn einen Brief?
- Das Kind kann die Zeitung seines Vaters lesen.
- Ich gehe mit meinem Sohn und meiner Tochter ins Kino.
- Welchen Schülern zeigt der Lehrer die Landkarte?
- Die Schüler reinigen die Tafel mit einem Schwamm.
- Unser Sohn muss nach dem Essen seine Hausaufgaben schreiben.
- Warum bekommt der Vater von seinem Sohn keinen Brief?
- Der Bauer hat viele Karren im Bauernhof.
- Unser Sohn will nach dem Essen seine Hausaufgaben schreiben.
- Die Schüler müssen die Tafel mit einem Schwamm reinigen.
- Ich kann jetzt mit meinem Freund nicht sprechen.

15 — Çiftçinin çiftlikte birçok arabaları var.

αO — Meine Mutter will heute abend um neun Uhr schlafen.

∞P — Unser Sohn darf nach dem Essen seine Hausaufgaben schreiben.

D

Aşağıda çeşitli kelime grupları verilmiştir. Bunların hepsi ayrı bir konuyla ilgilidir. Bunların arasından o konuyla ilgili olmayanını bulunuz. Cevaplar kâğıdına bu bulduğunuz kelimenin önündeki harfi yazınız.

- 1 — a. der Bauer b. das Pferd c. der Bauernhof d. der Traktor e. die Kuh
f. der Radiergummi
- 2 — a. die Schule b. der Schüler c. der Fischer d. die Schülerin e. das Heft
f. die Bücher
- 3 — a. das Pferd b. der Junge c. die Katze d. der Hund e. die Kuh f. die Ente
- 4 — a. der Stuhl. b. der Tisch c. die Lampe d. das Boot. e. das Sofa f. der Schrank
- 5 — a. der Vater b. der Sohn c. die Mutter d. die Tochter e. die Schwester
f. der Soldat
- 6 — a. die Hand b. der Schuh c. der Arm. d. das Bein e. das Auge f. das Ohr
- 7 — a. das Auto b. der Mann c. die Frau d. das Mädchen e. der Junge f. der Lehrer
- 8 — a. der Traktor b. das Auto c. der Vater d. der Karren e. der Zug f. das Boot

F

Aşağıdaki kelimelerden düzgün bir cümle kurunuz. Cevaplarınızı cevaplar kâğıdının F bölümüne yazınız.

- 1 — Mutter, wollen, Tochter, Geschichte, erzählen.
- 2 — Jungen, müssen, früh, Bett, gehen, denn, sie, morgens, früh; aufstehen.
- 3 — Sohn, Bauer, können, nicht, Kino, gehen
- 4 — Arzt, bekommen, von, sein Sohn, kein Brief.

Test 20'nin yapılmış şekli

- A. 1 — muss 2 — kann 3 — will 4 — muss 5 — wollen 6 — muss 7 —
kannst 8 — kann 9 — will 10 — müsst
- B. 1 — K 2 — G 3 — C 4 — I 5 — L 6 — J 7 — B 8 — H 9 — D 10 — F
- C. 1 — E 2 — H 3 — A 4 — I 5 — F 6 — K 7 — L 8 — J 9 — C
10 — G
- F. a. unser Bruder b. jene Lehrerin c. ein Kind d. die Kühe
unseren Bruder jene Lehrerin ein Kind die Kühe
unserem Bruder jener Lehrerin einem Kind der Kühe
unseres Bruders jener Lehrerin eines Kindes der Kühe

İmtihan 3'ün yapılmış şekli

- A. 1 — em, en 2 — dem 3 — die 4 — die 5 — em, n 6 — du, er, en 7 — en,
den 8 — den, en 9 — den 10 — der 11 — dem 12 — den 13 — ich, dem
14 — die 15 — um
- B. 1 — F 2 — B 3 — I 4 — M 5 — P 6 — S 7 — N 8 — L 9 — D
10 — R 11 — K 12 — O 13 — H 14 — E 15 — A
- C. 1 — K 2 — C 3 — L 4 — T 5 — R 6 — G 7 — A 8 — P 9 — I
10 — B 11 — O 12 — E 13 — F 14 — N 15 — H
- D. 1 — c 2 — b 3 — a 4 — c 5 — c (ve d) 6 — b 7 — hiçbirisi 8 — b 9 — b
10 — a
- E. 1 — denn 2 — oder 3 — sondern 4 — sondern 5 — denn 6 — aber
7 — aber 8 — oder 9 — denn 10 — aber

LEHRSTÜCK DREIUNDVIERZIG

DÖNÜŞLÜ FİLLER

Bu tip fiillere Türkçe'de çok az raslanır. Onun için anlaşılması biraz güçtür. Aşağıda, bu derste kullanacağımız dönüşlü fiilleri veriyoruz:

sich freuen [zih froyen]	sevinmek
sich waschen [zih vaşen]	yıkanmak
sich ärgern [zih ergern]	kızmak, sinirlenmek, öfkelenmek
sich wundern [zih vundern]	şaşırmak
sich setzen [zih zettsen]	(bir yere) oturmak
sich stellen [zih ştellen]	(gidip) durmak
sich legen [zih le:gen]	(bir yere) yatmak

Görüldüğü gibi bir dönüşlü fiil, «dönüşlü zamir» adını verdiğimiz **sich** kelimesi ve bir de asıl fiilden meydana gelir. Dönüşlü zamir **sich** ve asıl fiil ayrı ayrı yazılırlar. Dönüşlü fiiller sözlüklerde genellikle **sich** ile birlikte gösterilirler. Şu halde «Öğrenilecek kelimeler» bölümünde yanında **sich** bulunan bir fiilin dönüşlü olduğunu hemen anlayıp ona göre kullanmanız gerekir.

«Dönüşlü» kelimesinden de anlaşılacağı gibi bu çeşit fiillerde yapılan iş, işi yapanla ilgilidir, işi yapana dönüştürülebilir. Örneğin, «Ben yıkanıyorum.» derken yıkanan kendimdir. Yıkanma işi benimle ilgilidir. Ama buna karşılık «Ben çamaşırları yıkıyorum.» derken yıkanan çamaşırlardır. Yıkanma işi çamaşırlarla ilgilidir. Onun için «yıkamak» dönüşlü bir fiil değildir.

Bu çeşit fiillerde fiili yapanla (özne), fiilden etki gören, yani yapılan (nesne) aynıdır (tek bir kişi veya eşyadır). Yani özne ile nesne tek bir noktada toplanmıştır. Diğer fiillerde ise, yapan ile yapılan ayrı ayrıdır.

Dönüştü fiiller de diğer fiiller gibi çekimlenirler. Çekimlenirken diğer fiillerden farklı bir durum göstermezler. Bunların içinde de özel bir durum gösterenleri vardır. Dönüştü fiillerde değişik olan sadece dönüştü zamirlerdir. Bu da şahıslara göre değişir, yani çekimlenir. Şimdi bu dönüştü zamirlerin her şahsa göre nasıl değiştiğini görelim:

Şahıs zamirleri

ich
du
er
sie
es
wir
ihr
sie
Sie

Dönüştü zamirler

mich
dich
sich
sich
sich
uns
euch
sich
sich

Örneğin, asıl fiil birinci şahsa göre çekimlenmişse dönüştü zamirlerin birinci şahsa ait olanı, yani **mich**, asıl fiil ikinci şahsa göre çekimlenmişse dönüştü zamirlerin ikinci şahsa ait olanı, yani **dich** kullanılır.

Buna göre, **sich freuen** dönüştü fiilini çekimleyelim:

sich freuen

ich freue mich
du freust dich
er freut sich
sie freut sich
es freut sich
wir freuen uns
ihr freut euch
sie freuen sich
Sie freuen sich

sevinmek

seviniyorum
seviniyorsun
seviniyor
seviniyor
seviniyor
seviniyoruz
seviniyorsunuz
seviniyorlar
seviniyorsunuz.

«**Sich waschen**» dönüştü fiili ise çekimlenirken özel bir durum gösterir, yani ikinci ve üçüncü şahıslarda normal kurala göre çekimlenmez. Bunun için çekimini iyi öğrenmeniz gerekir.

sich waschen

ich wasche mich
du wäschst dich
er wäscht sich

yıkanmak

yıkaniyorum
yıkaniyorsun
yıkaniyor

kırküçüncü ders

— 3 —

sie wäscht sich	yıkanyor
es wäscht sich	yıkanyor
wir waschen uns	yıkanyoruz
ihr wascht euch	yıkanyorsunuz
sie waschen sich	yıkanyorlar
Sie waschen sich	yıkanyorsunuz

sich ärgern	kızmak
ich ärgere mich	kızıyorum
du ärgerst dich	kızıyorsun
er ärgert sich	kızıyor
sie ärgert sich	kızıyor
es ärgert sich	kızıyor
wir ärgern uns	kızıyoruz
ihr ärgert euch	kızıyorsunuz
sie ärgern sich	kızıyorlar
Sie ärgern sich	kızıyorsunuz

sich wundern	şaşırmak
ich wundere mich	şaşıyorum
du wunderst dich	şaşıyorsun
er, sie, es wundert sich	şaşıyor
wir wundern uns	şaşıyoruz
ihr wundert euch	şaşıyorsunuz
sie wundern sich	şaşıyorlar
Sie wundern sich	şaşıyorsunuz

sich setzen	(bir yere) oturmak
ich setze mich	(bir yere) oturuyorum
du setzt dich	» oturuyorsun
er, sie, es setzt sich	» oturuyor
wir setzen uns	» oturuyoruz
ihr setzt euch	» oturuyorsunuz
sie setzen sich	» oturuyorlar
Sie setzen sich	» oturuyorsunuz.

sich stellen	(gidip) durmak
ich stelle mich	(gidip) duruyorum
du stellst dich	» duruyorsun
er, sie, es stellt sich	» duruyor
wir stellen uns	» duruyoruz
ihr stellt euch	» duruyorsunuz
sie stellen sich	» duruyorlar
Sie stellen sich	» duruyorsunuz

sich legen	(bir yere) yatmak
ich lege mich	(bir yere) yatıyorum
du legst dich	» yatıyorsun
er, sie, es legt sich	» yatıyor
wir legen uns	» yatıyoruz
ihr legt euch	» yatıyorsunuz
sie legen sich	» yatıyorlar
Sie legen sich	» yatıyorsunuz

Yukarıda bu dersin başında verdiğimiz bütün dönüşlü fiillerin çekimlerini gördük. Şimdi bu dönüşlü fiilleri cümle içinde kullanalım.

Ich freue mich sehr.	Çok seviniyorum.
Du freust dich sehr.	Çok seviniyorsun.
Er freut sich sehr.	Çok seviniyor.
Sie wäscht sich jeden Tag.	Hergün yıkıyor.
Er wäscht sich jeden Tag.	Hergün yıkıyor.
Wir waschen uns jeden Tag.	Hergün yıkıyoruz.
Ihr ärgert euch sehr.	Çok kızılıyorsunuz.
Sie ärgern sich sehr.	Çok kızıyorlar.
Sie wundern sich sehr.	Çok şaşırıyorsunuz.

Cümlelerin öznesi bir şahıs zamiri değil de tekil bir isim olursa asıl fiilin üçüncü şahısla kullanılan şekli, dönüşlü zamirlerin de gene üçüncü şahısla kullanılan şekli, yani **sich** cümlede yer alır. Özne çoğul bir isim ise asıl fiil hiç değiştirilmeden, mastar halinde kullanılır, dönüşlü zamirlerden de yine **sich** cümlede kullanılır.

Der Vater wundert sich sehr.

Baba çok şaşırıyor.

Die Kinder freuen sich, denn ihr Vater kommt.

Ahmet wäscht sich jeden Tag.

Der Lehrer ärgert sich nicht.

Ahmet und Zeynep waschen sich abends und morgens.

Der Fischer wäscht sich nicht.

Der Junge freut sich sehr, denn sein Vater kauft ihm einen Ball.

Die Mädchen freuen sich, denn sie dürfen ins Kino gehen.

Ali ärgert sich, denn er muss zu Hause bleiben.

Çocuklar seviniyorlar, çünkü babaları geliyor.

Ahmet hergün yıkanır.

Öğretmen kızmıyor.

Ahmet ve Zeynep akşamları ve sabahları yıkanır.

Balıkçı yıkanmıyor.

Çocuk çok seviniyor, çünkü babası ona bir top satın alıyor.

Kızlar seviniyorlar, çünkü sinemaya gidebilirler.

Ali kızıyor, çünkü evde kalmaya mecburdur.

Bu derste öğrendiğiniz dönüşlü fiillerden en çok **sich setzen, sich stellen, sich legen** fiillerinin kullanılışlarına dikkat etmeniz gerekir. Önekleri öğrenirken **setzen, stellen, legen** fiillerinin kullanıldığı cümlelerde önek varsa bu önekten sonra gelen ismin daima i-halinde olduğunu belirtmiştik. (bak. 27. ders, sayfa 7 ve 8). **Sich setzen, sich stellen** ve **sich legen** dönüşlü fiillerinin de bulunduğu cümlelerde önek varsa bu önekten sonra gelen isim daima i-halindedir. Bu üç fiil bir hareket gösterir. «Oturmak», «durmak» ve «yatmak» gibi hareketsiz bir işi değil de, «bir yere oturmak», «bir yere gidip durmak», «bir yere yatmak» gibi hareketli işleri gösterirler.

WOHIN = İ-HALİ

sich setzen

(bir yere) oturmak

Ich setze mich auf den Stuhl.

Sandalyeye (üstüne) oturuyorum.

Du setzt dich neben das Fenster.

Pencerenin yanına oturuyorsun.

Er setzt sich vor die Tafel.

Tahtanın önüne oturuyor.

Der Lehrer setzt sich neben den Schrank.

Öğretmen dolabın yanına oturuyor.

WO = E-HALİ

sitzen

(bir yerde) oturmak

Ich sitze auf dem Stuhl.

Sandalyenin üstünde oturuyorum.

Du sitzt neben dem Fenster.

Pencerenin yanında oturuyorsun.

Er sitzt vor der Tafel.

Tahtanın önünde oturuyor.

Der Lehrer sitzt neben dem Schrank.

Öğretmen dolabın yanında oturuyor.

Wir setzen uns zwischen die Blumen.

Çiçeklerin arasına oturuyoruz.

Ihr setzt euch auf die Bank.

Sıranın üstüne (sıraya) oturuyorsunuz.

Sie setzen sich unter die Lampe.

Lâmbanın altına oturuyorlar.

Sie setzen sich an den Tisch.

Masanın yanına (masaya) oturuyorsunuz.

Wir sitzen zwischen den Blumen.

Çiçeklerin arasında oturuyoruz.

Ihr sitzt auf der Bank.

Sıranın üstünde (sırada) oturuyorsunuz.

Sie sitzen unter der Lampe.

Lâmbanın altında oturuyorlar.

Sie sitzen an dem Tisch.

Masanın yanında (masada) oturuyorsunuz.

Görüldüğü gibi **sich setzen** ve **sitzen** yukarıdaki cümlelerde Türkçe'ye aynı şekilde çevrilmiştir. Ama aralarında önemli bir fark vardır. **Sich setzen** ile yapılan cümleler «nereye» anlamına gelen **wohin** sorusuna cevap teşkil ederler. Bu cümlelerde hareket ve özellikle yön vardır, oturma işlemini gösterirler. Cümlelerdeki örneklerden sonra gelen bütün isimler i-halindedir. **Sitzen** ile yapılan cümleler ise «nerede» anlamına gelen **wo** sorusuna cevap teşkil ederler. Bunlarda bir hareket ve yön yoktur. Yapılmış işi, oturmuş bulunmayı gösterirler. Bu cümlelerdeki örneklerden sonra gelen isimler daima e-halindedir.

sich stellen

(gidip) durmak

Ich stelle mich neben das Fenster.

Pencerenin yanına (gidip) duruyorum.

Du stellst dich vor den Tisch.

Masanın önüne (gidip) duruyorsun.

Er stellt sich an die Bank.

Sıranın yanına (gidip) duruyor.

Der Vater stellt sich neben das Auto.

Baba otomobilin yanına (gidip) duruyor.

Wir stellen uns an die Tür.

Kapının yanına (gidip) duruyoruz.

Ihr stellt euch neben die Stühle.

Sandalyelerin yanına (gidip) duruyorsunuz.

stehen

durmak

Ich stehe neben dem Fenster.

Pencerenin yanında duruyorum.

Du stehst vor dem Tisch.

Masanın önünde duruyorsun.

Er steht an der Bank.

Sıranın yanında duruyor.

Der Vater steht neben dem Auto.

Baba otomobilin yanında duruyor.

Wir stehen an der Tür.

Kapının yanında duruyoruz.

Ihr steht neben den Stühlen.

Sandalyelerin yanında duruyorsunuz.

Sie stellen sich hinter die Bäume.
Ağaçların arkasına (gidip)
duruyorlar.

Sie stellen sich an die Wand.
Duvarın yanına (gidip)
duruyorsunuz.

sich legen
(bir yere) yatmak

Ich lege mich ins Bett.
Yatağa yatıyorum.
Du legst dich auf das Sofa.
Kanapenin üstüne yatıyorsun.
Er legt sich in das Boot.
Sandala yatıyor.
Der Hund legt sich unter den Tisch.
Köpek masanın altına yatıyor.
Wir legen uns unter den Baum.
Ağacın altına yatıyoruz.
Ihr legt euch in die Sonne.
Güneşe yatıyorsunuz.
Sie legen sich auf den Tisch.
Masanın üstüne yatıyorlar.
Sie legen sich ins Bett.
Yatağa yatıyorsunuz.

Sie stehen hinter den Bäumen.
Ağaçların arkasında duruyorlar.

Sie stehen an der Wand.
Duvarın yanında duruyorsunuz.

liegen
yatak durumunda bulunmak, (şahıslar için: yatıyor olmak)
Ich liege im Bett.
Yatakta yatıyorum. (bulunuyorum)
Du liegst auf dem Sofa.
Kanapenin üstünde yatıyorsun.
Er liegt in dem Boot.
Sandalda yatıyor.
Der Hund liegt unter dem Tisch.
Köpek masanın altında yatıyor.

Wir liegen unter dem Baum.
Ağacın altında yatıyoruz.
Ihr liegt in der Sonne.
Güneşte yatıyorsunuz.
Sie liegen auf dem Tisch.
Masanın üstünde yatıyorlar.
Sie liegen im Bett.
Yatakta yatıyorsunuz.

Sich stellen ve **sich legen** de aynı **sich setzen** gibi kullanılır. Buldukları cümledeki örneklerden sonra gelen isim daima i-halindedir.

Was der Deutsche Sagt Wie der Deutsche Spricht

Aşağıda günleri ve ayları anla tan kısa bir okuma parçası veriyoruz. Burada geçen gün, ay, mevsim isimlerini iyice öğreniniz.

Die Tage und die Monate

Ein Tag hat 24 Stunden. Die Tageszeiten heissen: der Morgen, der Vormittag, der Mittag, der Nachmittag, der Abend und die Nacht.

Eine Woche hat sieben Tage. Die Tage der Woche heissen: Montag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, Sonnabend und Sonntag. In West- und Süddeutschland heisst der Sonnabend Samstag.

Vier Wochen sind ein Monat. Zwölf Monate sind ein Jahr. Die Monate heissen: Januar, Februar, März, April, Mai, Juni, Juli, August, September, Oktober, November und Dezember. Alle Monate haben den Artikel «der», aber wir verwenden oft den Artikel nicht und sagen nur den Namen des Monats.

Ein Jahr hat 365 Tage. Manchmal hat das Jahr auch 366 Tage. Es heisst dann Schaltjahr. Ein Jahr hat vier Jahreszeiten; sie heissen: der Frühling, der Sommer, der Herbst und der Winter. Wir verwenden sie immer mit dem Artikel.

Ein Jahr hat viele Feiertage. An den Feiertagen arbeiten wir nicht. Einige Feiertage in Deutschland sind «Weihnachten, Ostern, Pfingsten».

Günler ve aylar

Bir günün 24 saati vardır. Günün zamanlarının isimleri: sabah, öğleden önce, öğle, öğleden sonra, akşam ve gecedir.

Bir haftanın yedi günü vardır. Haftanın günlerinin isimleri: Pazartesi, Salı, Çarşamba, Perşembe, Cuma, Cumartesi ve Pazar'dır. Batı ve Güney Almanya'da Cumartesi (Sonnabend) Samstag adındadır.

Dört hafta bir aydır. Oniki ay bir senedir. Ayların isimleri: Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül, Ekim, Kasım ve Aralık'tır. Bütün ayların der artikeli vardır, ama ekseriya biz artikeli kullanmayız ve sadece ayın ismini söyleriz.

Bir senenin 365 günü vardır. Bazan senenin 366 günü de vardır. O zaman onun adı «senei kebiş (artık yıl)» dır. Bir senenin dört mevsimi vardır; onların isimleri: ilkbahar, yaz, sonbahar ve kıştır. Biz onları daima artikel ile kullanırız.

Bir senenin birçok tatil günü vardır. Tatil günlerinde çalışmayız. «Yılbaşı, Paskalya, Pantekot» Almanya'daki birkaç tatil günüdür.

LEHRSTÜCK VIERUNDVIERZIG

Öğrenilecek kelimeler

alle [alle]
der April [april]
sich ärgern
[zih ergern]
der Artikel,-
[artikel]

bütün, hepsi
Nisan
kızmak

artikel

der August
[august]
bezahlen [betsa:len]
der Dezember
[detsember]
das Dorf,..er [dorf]

Ağustos
ödemek
Aralık
köy

der Februar [februar]	Şubat	das Schaltjahr,e [şaltya:r]	artık yıl
der Feiertag,e [fayerta:g]	tatil günü	die Schuld,en [şuld]	borç, suç
sich freuen [zih froyen]	sevinmek	schweigen [şvaygen]	susmak
der Frühling,e [frü:ling]	ilkbahar	der September [zeptember]	Eylül
der Herbst,e [herbst]	sonbahar	sich setzen	(bir yere)
hübsch [hübs]	hoş, zarif	[zih zettsen]	oturmak
die Jahreszeit,en [ya:restsayt]	mevsim	der Sommer,- [zommer]	yaz
der Januar [ya:nuar]	Ocak	die Sportnachricht,enspor haberi [sportnahriht]	
der Juli [yu:li]	Temmuz	sich stellen	(gidip)
der Juni [yu:ni]	Haziran	[zih ştellen]	durmak
kalt [kalt]	soğuk	der Süden [zü:den]	güney
der Kiosk,e [kiyosk]	küçük satış kulübesi, büfe	Süddeutschland [zü:ddoytçland]	Güney Almanya
sich legen [zih le:gen]	(bir yere) yatmak	die Tageszeit,en [ta:gestsayt]	günün zamanı
lehren [le:ren]	öğretmek	die Verspätung,en [ferspe:tung]	gecikme, rötar
lustig [lustih]	neşeli, komik	verwenden	kullanmak
der Mai [may]	Mayıs	[fervenden]	
der März [merts]	Mart	voll [fol]	dolu
der Mensch,en [mens]	insan	sich waschen [zih vaşen]	yıkanmak
der Monat,e [mo:nat]	ay	Weihnachten [vaynahten]	Yılbaşı
die Nachricht, en [nahriht]	haber	der Westen [vesten]	batı
der Name,n [na:me]	isim	Westdeutschland [vestdoytçland]	Batı Almanya
niemals [ni:mals]	hiçbir zaman	das Wetter,- [vetter]	hava
der November [november]	Kasım	der Winter,- [vinter]	kış
der Oktober [okto:ber]	Ekim	die Woche,n [vohe]	hafta
Ostern [o:stern]	Paskalya	sich wundern [zih vundern]	şaşırmak
Pfingsten [pfingsten]	Pantekot		
das Restaurant,s [restoran]	lokanta		

AÇIKLAMALAR

alle

«Bütün, hepsi» anlamına gelen bu kelime aynen **viele** ve **einige** gibi kullanılır. **Alle** kelimesinden sonra gelen isim muhakkak çoğul halde bulunmalıdır.

Alle Schüler setzen sich auf ihre Stühle.

Bütün öğrenciler sandalyelerine oturuyorlar.

Alle Bauern in diesem Dorf haben einen Traktor.

Bu köydeki bütün çiftçilerin bir traktörü vardır.

Alle Kinder spielen im Garten.

Bütün çocuklar bahçede oynuyorlar.

Alle Bücher liegen im Schrank.

Bütün kitaplar dolapta bulunuyorlar.

Ich lege alle Bleistifte in meine Mappe.

Bütün kalemleri çantama koyuyorum.

Alle'den sonra gelen isim kaldırılarak bu kelime tek başına da kullanılabilir. O zaman gene çoğul bir anlam taşır ve Türkçe'ye daha çok «hepsi» şeklinde çevrilir.

Alle sind hier.

Hepsi buradadır.

Kommt alle hierher!

Hepiniz buraya gelin!

Alle gehen nach Hause.

Hepsi eve gidiyorlar.

Alle machen die Übungen.

Hepsi çalışmalarını yapıyorlar.

Tabii ki **alle**'yi ancak «hepsi» ile kastettiğimiz kişileri veya eşyaları biliyorsak tek başına kullanabiliriz.

lehren

«Öğretmek» anlamına gelen bu kelime **fragen** fiili gibi kullanılır. Örneğin, «Çocuklara problemleri öğretiyorum.» derken Türkçe'de birşeyler öğretilen kişiyi veya kişileri gösteren isim daima e-halinde bulunur: «çocuklara.» Almanca'da ise bu isim daima i-halindedir. Türkçe'ye hiç uymamasına rağmen bu i-halindeki ismi Türkçe'ye e-halinde olarak çeviririz.

Der Lehrer lehrt die Schüler die Übungen.

Öğretmen öğrencilere çalışmalarını öğretiyor.

Ich lehre meinen Bruder das Lehrstück.

Erkek kardeşime dersi öğretiyorum.

Hasan Bey lehrt seine Tochter Deutsch.

Hasan Bey kızına Almanca öğretiyor.

Mein Vater lehrt mich Türkisch.

Babam bana Türkçe öğretiyor.

Die Deutschlehrerin lehrt die Kinder die Artikel.

Die Lehrerin lehrt ihren Sohn die Tage und die Monate.

Meine Mutter lehrt uns ein Spiel.

Almanca öğretmeni çocuklara artikelleri öğretiyor.

Öğretmen oğluna günleri ve ayları öğretiyor.

Annem bize bir oyun öğretiyor.

Bir şeyler öğretilen kişileri gösteren isimler Almanca'da Türkçe'de olduğu gibi e-halinde değil, i-halinde bulunurlar: **die Schüler, meinen Bruder, die Tochter, mich, die Kinder, ihren Sohn, uns.**

Öğrenilecek kelimeler bölümünde öğrendiğiniz kelimelerden **der Mensch, en** ismi özel durum gösteren isimlerdendir.

Sich waschen fiili de çekimlenirken özel durum gösterir. Bunun çekimini geçen derste göstermiştik.

İM BAHNHOF

Frau Müller und Inge kommen heute. Inge ist Herr Müllers Tochter. Frau Müller ist eine Lehrerin und arbeitet in einer Schule in Ankara. Die Familie Çelikel und Herr Müller sind jetzt im Bahnhof. Sie müssen aber viel warten, denn der Zug hat 25 Minuten Verspätung. Sie gehen alle in ein Restaurant und trinken Tee, denn das Wetter ist sehr kalt. Das Restaurant ist ganz voll; viele Menschen kommen und gehen.

Ahmet kauft eine Zeitung und eine Modenzeitschrift an einem Kiosk. Er will die Sportnachrichten lesen. Er gibt Zeynep die Modenzeitschrift und sagt: «Jetzt bezahle ich meine Schuld. Sag mir nicht, 'Du kaufst mir keine Modenzeitschriften.'»

Herr Müller freut sich sehr. Er lacht immer. Er sagt:

«Inge ist sehr hübsch und lustig. Sie schweigt niemals. Sie spricht immer. Ihr habt sie bestimmt sehr gern.»

Hasan Bey antwortet:

«Wir lehren sie Türkisch, dann kann sie auch hier immer sprechen.»

Alle lachen.

İSTASYONDA

Bayan Müller ve Inge bugün geliyorlar. Inge Bay Müller'in kızıdır. Bayan Müller bir öğretmendir ve Ankara'da bir okulda çalışıyor. Çelikel ailesi ve Bay Müller şimdi istasyondadır. Ama çok beklemek zorundalar, çünkü trenin 25 dakika rötarı var. Hepsi bir lokantaya gidiyorlar ve çay içiyorlar, çünkü hava çok soğuktur. Lokanta tamamen doludur; birçok insanlar geliyor ve gidiyor.

Ahmet bir büfede bir gazete ve bir moda mecmuası satın alıyor. Spor haberlerini okumak istiyor. Zeynep'e moda mecmuasını veriyor ve «Şimdi borcumu ödüyorum. 'Bana hiç moda mecmuası almıyorsun,' deme bana» diyor.

Bay Müller çok seviniyor. Hep gülüyor. O:

«Inge çok zarif ve neşelidir. Hiç susmaz. Hep konuşur. Muhakkak onu çok seversiniz.» diyor.

Hasan Bey cevap veriyor:

«Ona Türkçe öğretiriz, o zaman burada da hep konuşabilir.»

Hepsi gülüyorlar.

DÖNÜŞLÜ FİLLERİN EMİR HALİ

Bunlar emir haline getirilirken asıl fiil, diğer fiillerde olduğu gibi emir şekillerine girer, dönüşlü zamir de şahıslara göre değişir.

sich freuen	sevinmek
Freue dich!	Sevin!
Freut euch!	Sevinin!
Freuen Sie sich	Sevininiz!
sich waschen	yıkanmak
Wasche dich!	Yıkan!
Wascht euch!	Yıkanın!
Waschen Sie sich!	Yıkanız!
sich ärgern	kızmak
Ärgere dich!	Kız!
Ärgert euch!	Kızın!
Ärgern Sie sich!	Kızınız!

(Bu emir konuşmada kullanılmaz, sadece örnek olarak kabul edilmelidir.)

sich wundern	şaşırmak
Wundere dich!	Şaşır!
Wundert euch!	Şaşırın!
Wundern Sie sich!	Şaşırınız!
sich setzen	(bir yere) oturmak
Setz(e) dich!	Otur!
Setzt euch!	Oturun!
Setzen Sie sich!	Oturunuz!

sich stellen	(gidip) durmak
Stell(e) dich!	(Gidip) Dur!
Stellt euch!	» Durun!
Stellen Sie sich!	» Durunuz!
sich legen	(bir yere) yatmak
Leg(e) dich!	Yat!
Legt euch!	Yatın!
Legen Sie sich!	Yatınız!

Görüldüğü gibi asıl fiil normal olarak emir haline konur. Dönüştü zamirlerden de şahıslara göre sırasıyla **dich**, **euch**, **sich** kullanılır ve bunlar hemen asıl fiilden sonra yer alır. Yukarıdaki örneklerde bazı az kullanılan, hattâ pratikte hiç kullanılmayan şekiller verilmiştir. Bunlar sırf gramer yönünden daha fazla örnek vermek için yapılmıştır.

Olumsuz emir yukarıdaki şekillerin sonuna bir **nicht** ekleyerek yapılır.

Ärgere dich nicht!	Kızma!
Ärgert euch nicht!	Kızmayın!
Ärgern Sie sich nicht!	Kızmayınız!
Wundere dich nicht!	Şaşırma!
Wundert euch nicht!	Şaşırmayın!
Wundern Sie sich nicht!	Şaşırmayınız!

DÖNÜŞLÜ FİİLLERLE YAPILAN SORULAR

İçinde dönüştü bir fiil bulunan bir cümle bu dönüştü fiili başa getirmek suretiyle soru haline konur. Bu tip sorular dönüştü zamirin yeri bakımından iki türlü olur.

Cümlelerin öznesi bir şahıs zamiri ise, cümle soru yapılıncaya başa gelen fiilden sonra özne olan bu şahıs zamiri ve bundan sonra da dönüştü zamir gelir.

Ich wasche mich jeden Morgen.	Her sabah yıkıyorum.
Wasche ich mich jeden Morgen?	Her sabah yıkıyor muyum?
Du wäschst dich jeden Morgen.	Her sabah yıkıyorsun.
Wäschst du dich jeden Morgen?	Her sabah yıkıyor musun?
Er setzt sich auf den Stuhl.	Sandalyeye oturuyor.
Setzt er sich auf den Stuhl?	Sandalyeye oturuyor mu?

Sie ärgert sich sehr.

Ärgert sie sich sehr?

Es stellt sich vor die Tür.

Stellt es sich vor die Tür?

Wir legen uns ins Bett.

Legen wir uns ins Bett?

Ihr freut euch sehr.

Freut ihr euch sehr?

Sie setzen sich auf die Autos.

Setzen sie sich auf die Autos?

Sie stellen sich an den Tisch.

Stellen Sie sich an den Tisch?

Çok kızıyor.

Çok kızıyor mu?

Kapının önüne (gidip) duruyor.

Kapının önüne (gidip) duruyor mu?

Yatağa yatıyoruz.

Yatağa yatıyor muyuz?

Çok seviyorsunuz.

Çok seviyor musunuz?

Otomobillerin üstüne oturuyorlar.

Otomobillerin üstüne oturuyorlar mı?

Masanın yanına (gidip) duruyorsunuz.

Masanın yanına (gidip) duruyor musunuz?

Şu halde öznesi şahıs zamiri olan sorularda şöyle bir sıra izlemelidir:

Asıl fiil + (özne olan) şahıs zamiri + dönüşlü zamir + diğer kelimeler

Cümlelerin öznesi bir şahıs zamiri değil de herhangi bir tekil veya çoğul isimse soru cümlesinde kelimelerin dizilişi farklıdır. Gene önce asıl fiil gelir, ama bundan sonra özne olan isim değil de cümledeki dönüşlü zamir yer alır, özne olan isim bu dönüşlü zamirden sonra gelir.

Der Vater setzt sich auf das Sofa.

Setzt sich der Vater auf das Sofa?

Die Mutter legt sich ins Bett.

Legt sich die Mutter ins Bett?

Der Vogel setzt sich auf den Baum.

Setzt sich der Vogel auf den

Baum?

Mein Bruder wäscht sich heute nicht.

Wäscht sich mein Bruder heute nicht?

Ein Schüler stellt sich an die Tafel.

Stellt sich ein Schüler an die Tafel?

Die Katze setzt sich unter den Stuhl.

Setzt sich die Katze unter den Stuhl?

Baba kanapenin üstüne oturuyor.

Baba kanapenin üstüne oturuyor mu?

Anne yatağa yatıyor.

Anne yatağa yatıyor mu?

Kuş ağacın üstüne oturuyor.

Kuş ağacın üstüne oturuyor mu?

Erkek kardeşim bugün yıkanmıyor.

Erkek kardeşim bugün yıkanmıyor mu?

Bir öğrenci tahtaya (gidip) duruyor.

Bir öğrenci tahtaya (gidip) duruyor mu?

Kedi sandalyenin altına oturuyor.

Kedi sandalyenin altına oturuyor mu?

sich stellen	(gidip) durmak
Stell(e) dich!	(Gidip) Dur!
Stellt euch!	» Durun!
Stellen Sie sich!	» Durunuz!
sich legen	(bir yere) yatmak
Leg(e) dich!	Yat!
Legt euch!	Yatın!
Legen Sie sich!	Yatınız!

Görüldüğü gibi asıl fiil normal olarak emir haline konur. Dönüştü zmirlerden de şahıslara göre sırasıyla **dich**, **euch**, **sich** kullanılır ve bunlar hemen asıl fiilden sonra yer alır. Yukarıdaki örneklerde bazı az kullanılan, hattâ pratikte hiç kullanılmayan şekiller verilmiştir. Bunlar sırf gramer yönünden daha fazla örnek vermek için yapılmıştır.

Olumsuz emir yukarıdaki şekillerin sonuna bir **nicht** ekleyerek yapılır.

Ärgere dich nicht!	Kızma!
Ärgert euch nicht!	Kızmayın!
Ärgern Sie sich nicht!	Kızmayınız!
Wundere dich nicht!	Şaşırma!
Wundert euch nicht!	Şaşırmayın!
Wundern Sie sich nicht!	Şaşırmayınız!

DÖNÜŞLÜ FİİLLERLE YAPILAN SORULAR

İçinde dönüştü bir fiil bulunan bir cümle bu dönüştü fiili başa getirmek suretiyle soru haline konur. Bu tip sorular dönüştü zamirin yeri bakımından iki türlü olur.

Cümlenin öznesi bir şahıs zamiri ise, cümle soru yapılınc başa gelen fiilden sonra özne olan bu şahıs zamiri ve bundan sonra da dönüştü zamir gelir.

Ich wasche mich jeden Morgen.	Her sabah yıkıyorum.
Wasche ich mich jeden Morgen?	Her sabah yıkıyor muyum?
Du wäschst dich jeden Morgen.	Her sabah yıkıyorsun.
Wäschst du dich jeden Morgen?	Her sabah yıkıyor musun?
Er setzt sich auf den Stuhl.	Sandalyeye oturuyor.
Setzt er sich auf den Stuhl?	Sandalyeye oturuyor mu?

Sie ärgert sich sehr.

Ärgert sie sich sehr?

Es stellt sich vor die Tür.

Stellt es sich vor die Tür?

Wir legen uns ins Bett.

Legen wir uns ins Bett?

Ihr freut euch sehr.

Freut ihr euch sehr?

Sie setzen sich auf die Autos.

Setzen sie sich auf die Autos?

Sie stellen sich an den Tisch.

Stellen Sie sich an den Tisch?

Çok kızıyor.

Çok kızıyor mu?

Kapının önüne (gidip) duruyor.

Kapının önüne (gidip) duruyor mu?

Yatağa yatıyoruz.

Yatağa yatıyor muyuz?

Çok seviyorsunuz.

Çok seviyor musunuz?

Otomobillerin üstüne oturuyorlar.

Otomobillerin üstüne oturuyorlar mı?

Masanın yanına (gidip) duruyorsunuz.

Masanın yanına (gidip) duruyor musunuz?

Şu halde öznesi şahıs zamiri olan sorularda şöyle bir sıra izlemelidir:

Asıl fiil + (özne olan) şahıs zamiri + dönüşlü zamir + diğer kelimeler

Cümlelerin öznesi bir şahıs zamiri değil de herhangi bir tekil veya çoğul isimse soru cümlesinde kelimelerin dizilişi farklıdır. Gene önce asıl fiil gelir, ama bundan sonra özne olan isim değil de cümledeki dönüşlü zamir yer alır, özne olan isim bu dönüşlü zamirden sonra gelir.

Der Vater setzt sich auf das Sofa.

Setzt sich der Vater auf das Sofa?

Die Mutter legt sich ins Bett.

Legt sich die Mutter ins Bett?

Der Vogel setzt sich auf den Baum.

Setzt sich der Vogel auf den Baum?

Mein Bruder wäscht sich heute nicht.

Wäscht sich mein Bruder heute nicht?

Ein Schüler stellt sich an die Tafel.

Stellt sich ein Schüler an die Tafel?

Die Katze setzt sich unter den Stuhl.

Setzt sich die Katze unter den Stuhl?

Baba kanapenin üstüne oturuyor.

Baba kanapenin üstüne oturuyor mu?

Anne yatağa yatıyor.

Anne yatağa yatıyor mu?

Kuş ağacın üstüne oturuyor.

Kuş ağacın üstüne oturuyor mu?

Erkek kardeşim bugün yıkanmıyor.

Erkek kardeşim bugün yıkanmıyor mu?

Bir öğrenci tahtaya (gidip) duruyor.

Bir öğrenci tahtaya (gidip) duruyor mu?

Kedi sandalyenin altına oturuyor.

Kedi sandalyenin altına oturuyor mu?

Ahmet setzt sich neben Herrn Müller.
Setzt sich Ahmet neben Herrn Müller?
Mein Freund stellt sich hinter den Baum.
Stellt sich mein Freund hinter den Baum?

Ahmet, Bay Müller'in yanına oturuyor.
Ahmet Bay Müller'in yanına oturuyor mu?
Arkadaşım ağacın arkasına (gidip) duruyor.
Arkadaşım ağacın arkasına (gidip) duruyor mu?

Öznesi bir isim olan soru cümlelerinde de şöyle bir sıra izlenir:
Asıl fiil + dönüşlü zamir + (özne olan) isim + diğer kelimeler.

DÖNÜŞLÜ FİLLER ve SORU KELİMELERİ

Soruda şayet şahıs zamiri varsa şöyle bir sıra izlenir:

Soru kelimesi + asıl fiil + şahıs zamiri (özne) + dönüşlü zamir + diğer kelimeler

Warum setzt du dich nicht auf den Stuhl?	Niçin sandalyenin üstüne oturmuyorsun?
Wohin setzen Sie sich?	Nereye oturuyorsunuz?
Wie wäscht er sich?	O nasıl yıkıyor?
Warum freut er sich sehr?	O niçin çok seviniyor?
Warum legen wir uns ins Bett?	Niçin yatağa yatıyoruz?
Wohin stellt ihr euch?	Nereye (gidip) duruyorsunuz?
Warum setzt du dich vor die Tafel?	Niçin tahtanın önüne oturuyorsun?
Warum lege ich mich unter den Baum?	Niçin ağacın altına yatıyorum?

Soruda isim varsa o zaman sıra şöyle olur:

Soru kelimesi + asıl fiil + dönüşlü zamir + isim (özne) + diğer kelimeler

Wohin setzt sich der Junge?	Çocuk nereye oturuyor?
Wie ärgert sich der Vater?	Baba nasıl kızıyor?
Warum stellen sich die Kinder vor die Tür?	Çocuklar niçin kapının önüne gidip duruyorlar?
Wohin legt sich Ahmet?	Ahmet nereye uzanıyor?
Warum freuen sich die Schüler?	Öğrenciler niçin seviniyorlar?
Warum wundert sich deine Schwester?	Kızkardeşin niçin hayret ediyor?

Yukarıdaki sıralamalar bazı soru kelimeleri için değişebilir; daha başka istisnalar görülebilir. Bunu kesin bir kural olarak kabul etmemeniz gerekir.

TEST 22

A

Aşağıda dönüşlü fiillerle yapılmış cümleler verilmiştir. Boş bırakılan yerlere uygun dönüşlü zamirler koyunuz.

- 1 — Heute kommt mein Bruder. Ich freue .. sehr. 2 — Mein Vater ärgert .. sehr. 3 — Der Lehrer sagt: Setzt .. 4 — Warum ärgerst du .. 5 — Morgen ist Feiertag. Freut ihr .. ? Ja, wir freuen .. sehr. 6 — Der Lehrer kommt. Wir stellen .. neben die Bänke. 7 — Der Lehrer ruft: Setzt .. Wir setzen .. dann. 8 — Der Lehrer setzt .. auch. 9 — Ein Schüler stellt .. an die Tafel. 10 — Der Lehrer stellt .. an das Fenster. 11 — Ich wasche .. morgens und abends. 12 — Die Kinder legen .. auf das Sofa. 13 — Wir setzen .. im Wohnzimmer an den Tisch. 14 — Hasan wundert .. sehr. 15 — Ahmet und Zeynep waschen .. in der Küche.

B

A Listesi

B Listesi

1 — Herr Müller setzt sich an den Tisch und trinkt Tee.	A — Köpek taşın arkasına yatıyor.
2 — Mein Bruder wäscht sich jetzt. Dann wasche ich mich auch.	B — Öğrenciler çok seviniyorlar mı?
3 — Setz dich auf die Bank!	C — Sıraya otur!
4 — Setzt euch auf die Bank!	D — Bütün çocuklar bu odada yıkıyorlar.
5 — Setzen Sie sich auf die Bank!	E — Bay Müller masaya oturuyor ve çay içiyor.
6 — Wohin legen sich die Kinder?	F — Sırada otur!
7 — Freuen sich die Schüler sehr?	G — Niçin kızyorsunuz?
8 — Warum ärgert ihr euch?	H — Sıraya oturun!
9 — Der Hund legt sich hinter den Stein.	I — Erkek kardeşim şimdi yıkıyor. Sonra ben de yıkanacağım.
10 — Alle Kinder waschen sich in diesem Zimmer.	K — Bay Müller masada oturuyor ve çay içiyor.
	L — Sıraya oturunuz!
	M — Çocuklar nereye yatıyorlar?

C

A Listesi

B Listesi

1 — Öğretmen sınıfın önüne (gidip) duruyor.	A — Ärgert euch nicht!
2 — Kızma!	B — Warum wundern sich die Jungen?

- 3 — Kızmayınız! \times C — Der Kanarienvogel setzt sich zwischen die Bücher.
 4 — Çocuklar niçin şaşırıyorlar? D — Der Kanarienvogel sitzt zwischen den Büchern.
 5 — Bay Müller niçin seviniyor? \times E — Ärgere dich nicht!
 6 — Walter ağacın altına oturuyor. \times F — Walter setzt sich unter den Baum.
 7 — Kanarya kitapların arasına oturuyor. \times G — Die Mädchen legen sich im Garten unter die Bäume.
 8 — Çiftçi atın üstüne oturuyor mu? \times H — Die Magd stellt sich hinter den Tisch.
 9 — Hizmetçi masanın arkasına (gidip) duruyor. \times I — Der Lehrer stellt sich vor die Klasse.
 10 — Kızlar bahçede ağaçların altına yatıyorlar. K — Der Lehrer steht vor der Klasse.
 \times L — Setzt sich der Bauer auf das Pferd?
 \times M — Warum freut sich Herr Müller?

D

Aşağıdaki her cümlenin altındaki dört sıktan hangisinin bu cümlenin soruya çevrilmiş şekli olduğunu bulunuz.

- 1 — Mein Sohn legt sich um acht Uhr ins Bett.
 a. Legt mein Sohn sich um acht Uhr ins Bett? b. Legt sich mein Sohn um acht Uhr ins Bett? c. Legt mein Sohn um acht Uhr sich ins Bett? d. Legt um acht Uhr sich mein Sohn ins Bett?
 2 — Der Junge stellt sich neben das Auto.
 \times a. Stellt sich der Junge neben das Auto? b. Stellt der Junge sich neben das Auto? c. Stellt der Junge neben das Auto sich? d. Hiçbiri.
 3 — Die Fischer wundern sich sehr.
 a. Sich die Fischer wundern sehr? b. Wundern die Fischer sich sehr? c. Wundern die Fischer sehr sich? d. Wundern sich die Fischer sehr?
 4. Der Bauer wäscht sich abends.
 a. Wäscht der Bauer dich abends? b. Wäscht sich abends der Bauer? c. Wäscht sich der Bauer abends? d. Wäscht euch der Bauer abends?

F

Aşağıda karışık olarak sıralanmış kelimelerle düzgün birer cümle yapın.

- a. Der Vater, sich setzen, auf, Stuhl, und, lesen, Zeitung.
 b. Warum, sich waschen, du, morgens, nicht.
 c. Kinder, sich freuen, sehr, denn, kommen, Mutter.

LEHRSTÜCK FÜNFUNDVIERZIG

können, wollen, müssen, dürfen ve dönüşlü fiiller

Können, wollen, müssen ve dürfen yardımcı fiilleriyle yapılan cümlelerde cümlenin esas fiilinin en sona gittiğini, ikinci yerde yardımcı fiilin özneye göre çekimlenmiş şeklinin yer aldığını belirtmiştik. Cümlenin esas fiili bir dönüşlü fiilse, dönüşlü fiilin «asıl fiil» diye adlandırdığımız kısmı en sona gider ve ikinci yerde de gene yardımcı fiil bulunur. Dönüşlü zamir ise normal olarak bulunması gereken yerde kalır, yeri bir değişikliğe uğramaz.

Die Kinder waschen sich nach dem Abendessen.

Çocuklar akşam yemeğinden sonra yıkıyorlar.

Du legst dich dorthin.

Oraya yatıyorsun.

Der Junge setzt sich auf das Auto.

Çocuk otomobilin üstüne oturuyor.

Die Schüler stellen sich nicht vor diese Tür.

Öğrenciler bu kapının önüne (gidip) durmuyorlar.

Ahmet legt sich ins Bett, denn er ist sehr müde.

Ahmet yatağa yatıyor, çünkü o çok yorgundur.

Die Kinder müssen sich nach dem Abendessen waschen.

Çocuklar akşam yemeğinden sonra yıkanmaya mecburdurlar.

Du kannst dich dorthin legen.

Oraya yatabilirsin.

Der Junge will sich auf das Auto setzen.

Çocuk otomobilin üstüne oturmak istiyor.

Die Schüler dürfen sich nicht vor diese Tür stellen.

Öğrenciler bu kapının önüne (gidip) duramazlar.

Ahmet will sich ins Bett legen, denn er ist sehr müde.

Ahmet yatağa yatmak istiyor, çünkü o çok yorgundur.

Die Mädchen setzen sich unter den Baum.

Kızlar ağacın altına oturuyorlar.

Setzt du dich neben deinen Freund?

Arkadaşının yanına oturuyor musun?

Stellt sich die Frau vor den Laden?

Kadın dükkânın önüne (gidip) duruyor mu?

Der alte Mann ärgert sich nicht.

Yaşlı adam kızılmıyor.

Wohin setzen sich die Arbeiter im Garten?

İşçiler bahçede nereye oturuyorlar?

Wohin legt sich der Hund?

Köpek nereye yatıyor?

Die Lehrerin stellt sich an das Fenster.

Öğretmen pencereye gidip duruyor.

Warum setzt sich die Mutter nicht?

Anne niçin oturmuyor?

Wessen Sohn wäscht sich jeden Morgen?

Kimin oğlu her sabah yıkanıyor?

Setzt sich deine Schwester auf den Stuhl?

Kız kardeşin sandalyenin üstüne oturuyor mu?

Die Katze legt sich nicht auf das Sofa.

Kedi kanapenin üstüne yatmıyor.

Legt sich der Hund auf das Sofa?

Köpek kanapenin üstüne yatıyor mu?

Die Mädchen wollen sich unter den Baum setzen.

Kızlar ağacın altına oturmak istiyorlar.

Willst du dich neben deinen Freund setzen?

Arkadaşının yanına oturmak istiyor musun?

Darf sich die Frau vor den Laden stellen?

Kadın dükkânın önüne (gidip) durabilir mi?

Der alte Mann darf sich nicht ärgern.

Yaşlı adam kızamaz. (kızması doğru olmaz.)

Wohin wollen sich die Arbeiter im Garten setzen?

İşçiler bahçede nereye oturmak istiyorlar?

Wohin darf sich der Hund legen?

Köpek nereye yatabilir?

Die Lehrerin will sich an das Fenster stellen.

Öğretmen pencereye gidip durmak istiyor.

Warum kann sich die Mutter nicht setzen?

Anne niçin oturamaz?

Wessen Sohn muss sich jeden Morgen waschen?

Kimin oğlu her sabah yıkanmaya mecburdur?

Darf sich deine Schwester auf den Stuhl setzen?

Kız kardeşin sandalyenin üstüne oturabilir mi?

Die Katze darf sich nicht auf das Sofa legen.

Kedi kanapenin üstüne yatamaz.

Darf sich der Hund auf das Sofa legen?

Köpek kanapenin üstüne yatabilir mi?

Wohin stellt sich der Sohn des Bauern?

Çiftçinin oğlu nereye (gidip) duruyor?

Waschen sich die Tiere?

Hayvanlar yıkanıyorlar mı?

Wohin muss sich der Sohn des Bauern stellen?

Çiftçinin oğlu nereye (gidip) durmak mecburiyetindedir?

Können sich die Tiere waschen?

Hayvanlar yıkanabilirler mi?

Görüldüğü gibi içinde dönüşlü fiiller bulunan soru cümleleri de aynı şekilde **können, wollen, müssen, dürfen** gibi yardımcı fiillerle kurulabilirler. Dönüşlü fiilin «asıl fiil» diye adlandırdığımız kısmını sorunun sonuna getiririz.

seit

Seit [zayt] şeklinde okunan bu kelime Türkçeye «-den beri» şeklinde çevrilir. Genellikle bir isimle kullanılır. Kullanılışı **mit, nach** ve **von** gibidir. Yani **seit**'tan sonra gelen isim e-halinde bulunur.

ein Jahr	bir yıl
seit einem Jahr	bir yıldan beri
ein Monat	bir ay
seit einem Monat	bir aydan beri
eine Woche	bir hafta
seit einer Woche	bir haftadan beri
ein Tag	bir gün
seit einem Tag	bir günden beri
eine Stunde	bir saat
seit einer Stunde	bir saatten beri
zwei Jahre	iki yıl
seit zwei Jahren	iki yıldan beri
zwei Monate	iki ay
seit zwei Monaten	iki aydan beri

Görüldüğü gibi **seit** kelimesinden sonra gelen isim e-halindedir.

Burada önemli bir konuyu açıklayalım: «iki adam, beş çocuk, yüz öğrenci,...» gibi önlere bir sayı kelimesi bulunan isimleri e-haline sokmak için sayı kelimesini hiç değiştirmeden, sadece zaten çoğul halde bulunan ismin sonuna bir **-n** veya **-en** eklemek gerekir.

zwei Stühle
iki sandalye
drei Tische
üç masa
zehn Häuser
on ev
hundert Schüler
yüz öğrenci
neunzehn Jungen
ondokuz çocuk

zwei Stühlen
iki sandalyeye
drei Tischen
üç masaya
zehn Häusern
on eve
hundert Schülern
yüz öğrenciye
neunzehn Jungen
ondokuz çocuğa

Wir wohnen seit einem Jahr in diesem Haus.

Peter wartet seit einer Stunde vor der Tür.

Inge lernt seit einem Jahr Türkisch. Der Arzt wohnt seit einem Monat in Frankfurt.

Meine Tochter ist seit einer Woche hier.

Sein Vater arbeitet seit drei Jahren in diesem Laden.

Seit drei Wochen haben wir keinen Brief von unserem Freund.

Seit fünf Jahren arbeitet die Lehrerin in dieser Schule.

Der Schüler geht seit einer Woche nicht in die Schule.

Seit Sonntag geht mein Bruder um zehn Uhr ins Bett.

Ist der Student seit zwei Monaten in Deutschland?

Seit vier Tagen kommt unser Hund nicht nach Hause.

Ich esse seit zwei Tagen nicht zu Hause, sondern im Restaurant neben der Schule.

Bir yıldan beri bu evde oturuyoruz.

Peter bir saatten beri kapının önünde bekliyor.

Inge bir yıldan beri Türkçe öğreniyor. Doktor bir aydan beri Frankfurt'ta oturuyor.

Kızım bir haftadan beri buradadır.

Babası üç yıldan beri bu dükkânda çalışıyor.

Üç haftadan beri arkadaşımızdan mektup yok. (almadık)

Beş yıldan beri öğretmen bu okulda çalışıyor.

Öğrenci bir haftadan beri okula gitmiyor.

Pazar'dan beri erkek kardeşim saat onda yatağa gidiyor. (yatıyor)

Öğrenci iki aydan beri mi Almanya'dadır?

Dört günden beri köpeğimiz eve gelmiyor.

İki günden beri evde değil, okulun yanındaki lokantada yiyorum.

aus

Aus [aus] olarak okunan bu önek te yalnız e-halinde bulunan istmlerle kullanılır. Türkçeye «-den, -dan» şeklinde çevrilebilir. **Von** kelimesinin de Türkçeye aynı şekilde çevrildiğini görmüştük, ama aralarında önemli bir fark vardır. Örneğin, «Eviden dışarı çıkıyor. - Öğretmen odadan çıkıyor. - Çantamdan kalemlerimi alıyorum.» gibi cümlelerde «ev, oda, çanta» isimlerine eklenen «-den, -dan» takıları içeriden dışarı doğru bir hareket göstermektedir. Almancada bu hallerde **aus** kullanılır. **Aus**'u «içinden» şeklinde de Türkçeye çevirebiliriz. Buna karşılık, «masadan, işten, kâğıttan» gibi hallerde «-den, -dan» takısı içeriden dışarı doğru bir hareket göstermez. Almancada bu hallerde **von** kullanılır.

die Klasse
sınıf
der Dorf
köy
das Haus
ev
die Hütten
kulübeler

aus der Klasse
sınıftan (dışarıya)
aus dem Dorf
köyden (dışarıya)
aus dem Haus
evden (dışarıya)
aus den Hütten
kulübelerden (dışarıya)

Der Fischer kommt aus seiner Hütte.

Balıkçı kulübesinden geliyor.

Der Junge nimmt das Buch aus der Mappe.

Çocuk kitabı çantadan alıyor.

Der Lehrer geht aus der Klasse.

Öğretmen sınıftan (gidiyor) çıkıyor.

Nimm einen Stein aus dem Karren!

Arabadan bir taş al!

Der Mann nimmt sein Geld aus einer Schublade.

Adam parasını bir çekmecedan alıyor.

Mein Vater nimmt den Ball aus dem Schrank.

Babam topu dolaptan alıyor.

Ich nehme das Buch aus dem Bücherregal und gebe es meinem Freund.

Kitabı kitaptan alıyorum ve arkadaşşıma veriyorum.

Die Magd kommt aus der Küche.

Hizmetçi mutfaktan geliyor.

Robert geht um acht Uhr aus dem Haus.

Robert saat sekizde evden (gidiyor) çıkıyor.

Wir trinken Milch aus einem Glas.

Sütü bir bardaktan içeriz.

Das Auto fährt aus dem Garten auf die Strasse.

Meine Schwester kommt heute aus Deutschland.

Der Schüler bekommt einen Brief aus Ankara.

Die Mutter nimmt die Gabeln und die Messer aus der Schublade des Tisches.

Die Magd trägt die Teller aus dem Speisezimmer in die Küche.

Der Gast kommt aus dem Speisezimmer ins Wohnzimmer.

Die Kinder nehmen die Äpfel aus dem Korb.

Ich nehme den Brief aus meiner Mappe; er kommt von meiner Mutter.

Otomobil bahçeden caddeye gidiyor (çıkıyor).

Kız kardeşim bugün Almanya'dan geliyor.

Öğrenci Ankara'dan bir mektup alıyor.

Anne masanın çekmecesinden çatal-ları ve bıçakları alıyor.

Hizmetçi tabakları yemek odasından mutfığa taşıyor.

Misafir yemek odasından oturma odasına geliyor.

Çocuklar elmaları sepetten alıyorlar.

Mektubu çantamdan alıyorum; o an-nemden geliyor.

Şimdi de **von** ile yapılmış cümleler görelim. **Von** ile **aus** arasındaki farka dikkat ediniz.

Die Bauern kommen von der Arbeit.

Der Junge bekommt von seinem Freund einen Brief.

Der Schüler bekommt von dem Lehrer sein Heft.

Der Vogel fliegt von dem Baum.

Der Brief kommt von unserem Arzt.

Wir kaufen Eier von dem Bauern.

Ahmet bringt mir einen Brief von meiner Familie.

Unsere Mutter kauft Fleisch von diesem Laden.

Das kleine Kind geht von dem Stuhl neben das Radio.

Çiftçiler işten geliyorlar.

Çocuk arkadaşından bir mektup alıyor.

Öğrenci öğretmenden defterini alıyor.

Kuş ağaçtan uçuyor.

Mektup doktorumuzdan geliyor.

Çiftçiden yumurta satın alıyoruz.

Ahmet bana ailemden bir mektup getiriyor.

Annemiz bu dükkândan et satın alıyor.

Küçük çocuk sandalyeden radyonun yanına gidiyor.

Was der Deutsche Sagt Wie der Deutsche Spricht

Aşağıda aile ile ilgili yeni kelimeler öğreneceğiniz bir okuma parçası veriyoruz. Bunlardan bir kısmını daha önceden biliyorsunuz. Bilmediklerinizi iyice öğreniniz.

Die Familie

Mein Vater und meine Mutter sind meine Eltern. Ich bin ihr Sohn. Meine Eltern haben auch eine Tochter. Sie ist meine Schwester, und ich bin ihr Bruder. Wir sind Geschwister. Unsere Familie lebt in İstanbul.

Meine Mutter hat einen Vater und eine Mutter. Ihr Vater ist unser Grossvater, und ihre Mutter ist unsere Grossmutter. Mein Vater hat keine Eltern mehr. Sie sind tot. Wir lieben unsere Grosseltern sehr.

Unser Vater hat einen Bruder. Er ist unser Onkel. Ich bin sein Neffe, und meine Schwester ist seine Nichte. Seine Kinder sind unsere Vettern und Kusinen. Meine Mutter hat auch einen Bruder und eine Schwester. Ihr Bruder ist mein Onkel, und ihre Schwester ist meine Tante. Die Tante hat auch einen Sohn und eine Tochter. Ihr Sohn ist mein Vetter, und ihre Tochter ist meine Kusine.

Aile

Babam ve annem ebeveynimdir. Ben onların oğluyum. Ebeveynimin bir kızı da var. O benim kızkardeşimdir ve ben onun erkek kardeşiyim. Biz kardeşiz. Ailemiz İstanbulda yaşıyor.

Annemin bir babası ve annesi vardır. Onun babası bizim büyük babamız ve onun annesi bizim büyük annemizdir. Babamın artık ebeveyni yoktur. Onlar ölüdür (ölmüşlerdir). Büyük ebeveynimizi (büyük annemizi ve büyük babamızı) çok severiz.

Babamızın bir erkek kardeşi vardır. O bizim amcamızdır. Ben onun yeğeniyim ve benim kız kardeşim onun yeğenidir. Onun çocukları bizim kuzenlerimizdir. Annemin de bir erkek kardeşi ve bir kız kardeşi vardır.

Onun erkek kardeşi benim dayımdır ve onun kız kardeşi benim teyzemdir. Teyzenin de bir oğlu ve bir kızı vardır. Onun oğlu benim kuzenimdir ve kızı benim kuzenimdir.

Şimdi yukarıdaki parçada geçen yeni kelimeleri açıklayalım:

die Eltern, (yalnız çoğul halde bulunur) — ebeveyn (anne ve babanın ikisine birden verilen isim)

die Geschwister — erkek ve kız kardeşler (hepsine birden verilen isim)

der Grossvater,.. — büyük baba, dede

die Grossmutter,.. — büyük anne, anneanne, babaanne

die Grosseltern (yalnız çoğul) — büyük baba ve büyük annenin ikisine birden verilen isim.

der Onkel,- — amca, dayı (Türkçede aralarında önemli bir fark olan amca ve dayı kelimeleri Almancada aynı kelimeyle gösterilirler: **der Onkel**)

die Tante,n — hala, teyze (Hala ve teyze kelimelerinin de Almancada bir tek karşılığı vardır: **die Tante**)

der Neffe,n — erkek yeğen

die Nichte,n — kız yeğen (**der Bruder** ve **die Schwester** kelimelerinde olduğu gibi Türkçede erkek ve kız yeğeni sadece bir tek kelimeyle, «yeğen» kelimesiyle belirtiriz. Ama Almancada yeğenin cinsiyetine göre iki ayrı kelime vardır.)

der Vetter,n — amca, dayı, teyze, hala oğlu, kuzen

die Kusine,n — amca, dayı, teyze, hala kızı, kuzen

(Kelimelerin okunuşları 46. dersteki «öğrenilecek kelimeler» bölümünde verilmiştir).

LEHRSTÜCK SECHSUNDVIERZIG

Öğrenilecek kelimeler

aus [aus]	-den, -dan	bestellen [bestellen]	ısmarlamak
der Appetit [apetit]	iştah	da [da:]	orada, o zaman
mit gutem Appetit	büyük iştahla	dabei [dabay]	onun yanında,
bei [bay]	yanında,	dafür [da:fü:r]	aynı zamanda
bezahlt [betsa:lt]	civarında		onun için,
	ödenmiş		onun yerine

drehen [dre:en]	çevirmek	die Nichte,n [nihte]	kız yeğen
die Eltern [eltern]	ebeveyn	die Note,n [no:te]	not, (müzikte)
das Gasthaus,..er [gasthaus]	lokanta	der Onkel,- [onkel]	nota
gefallen [gefallen]	hoşuna gitmek	nun [nu:n]	amca, dayı
das Geld,er [geld]	para	die Rechnung,en [rechnung]	şimdi
die Geschwister [geşvister]	kız ve erkek kardeş(ler)	der Rücken,- [rüken]	hesap
die Grossmutter,.. [gro:smutter]	büyük anne	schenken [şenken]	sırt
der Grossvater,.. [gro:sfa:ter]	büyük baba	schütteln [şütteln]	hediye etmek
hintereinander [hinteraynander]	arka arkaya	seit [zayt]	sallamak
holen [ho:len]	almak, alıp getirmek	das Silberstück,e [zilberştük]	-den beri
der Kopf,..e [kopf]	baş	stecken [şteken]	gümüş para
die Kusine,n [kuzi:ne]	kuzen	die Tante,n [tante]	sokmak, koymak
das Lied,er [li:d]	şarkı	die Tasche,n [taşe]	hala, teyze
das Mittagessen,- [mittagessen]	öğle yemeği	der Vetter,n [fetter]	cep, çanta
die Musik [muzi:k]	müzik	wieder [vi:der]	amca, dayı, hala, teyze
der Neffe,n [neffe]	erkek yeğen	der Wirt,e [virt]	oğlu, kuzen
		zu [tsu:]	tekrar, gene
			lokantacı
			-ye, -ya, yanına

AÇIKLAMALAR

gefallen

Türkçeye «hoşuna gitmek» olarak çevrilebilir. Örneğin, «Şarkı adamın hoşuna gidiyor. - Bu yemek benim hoşuma gitmiyor. - Kitap öğrencinin çok hoşuna gitti.» gibi cümlelerde «adamın, benim, öğrencinin» isimleri, yani birşeyi beğenen şahsı veya şahısları gösteren isimler Almancada daima e-halinde bulunur. Bu durum Türkçeye hiç uymadığından çok yanlış yapabilirsiniz. Onun için bu fiilin kullanımına çok dikkat etmeniz gerekir. **Gefallen** fiili özel bir durum gösterir. Çekimi dersin sonunda verilmiştir.

Das gefällt mir.

Bu hoşuma gidiyor.

Das Buch gefällt dem Schüler.

Kitap öğrencinin hoşuna gidiyor.

Die Speisen gefallen dem Gast.

Yemekler misafirin hoşuna gidiyor.

Die Geschichte gefällt den Kindern.

Hikâye çocukların hoşuna gidiyor.

Dieses Lied gefällt uns.
Deine Bilder gefallen mir.
Dieser Ball gefällt Ahmet.
Unser Vogel gefällt euch.
Gefällt dir diese Stadt, Inge?

Bu şarkı bizim hoşumuza gidiyor.
Resimlerin benim hoşuma gidiyor.
Bu top Ahmet'in hoşuna gidiyor.
Kuşumuz sizin hoşunuza gidiyor.
Bu şehir hoşuna gidiyor mu, Inge?

ZEYNEP ERZÄHLT WIEDER EINE GESCHICHTE

Der Deutschlehrer kommt in die Klasse und fragt: «Wer kann uns eine Geschichte erzählen?». Zeynep hebt ihre Hand. Der Lehrer sagt: «Kannst du deine Geschichte in Deutsch erzählen?» Zeynep ist eine fleissige Schülerin. Sie spricht gut Deutsch; sie erzählt ihre Geschichte in Deutsch:

«Ein Student kommt in ein Gasthaus, setzt sich an einen Tisch und bestellt sich ein Mittagessen. Er isst und trinkt mit gutem Appetit. Nach dem Essen ruft er den Wirt und sagt: «Ich habe wenig Geld und kann die Rechnung nicht bezahlen. Ich will Ihnen dafür ein Lied singen.»

Der Wirt will kein Lied hören, sondern sein Geld haben. Da sagt der Student: «Mein Lied gefällt Ihnen vielleicht. Wollen Sie mir dann das Essen schenken?»

«Ja», sagt der Wirt, «aber das Lied muss mir gefallen, und ich liebe die Musik nicht.»

«Eins gefällt Ihnen schon bestimmt», sagt der Student und singt viele Lieder hintereinander. Der Wirt schüttelt den Kopf und sagt: «Diese Lieder gefallen mir nicht.»

«Nun singe ich ein Lied. Das muss Ihnen sehr gefallen», ruft der Student und singt: «Nimm Geld aus der Tasche, bezahle die Rechnung.» Dabei steckt er die Hand in seine Tasche, holt fünf Silberstücke aus seiner Tasche und zeigt sie dem Wirt.

Da lacht der Wirt und ruft: «Das ist ein schönes Lied, das gefällt mir.»

Schnell steckt der Student sein Geld wieder in seine Tasche und sagt:

«Nun ist also mein Essen mit diesem Lied bezahlt.»

Er dreht dem Wirt seinen Rücken und geht.»

Der Deutschlehrer dankt Zeynep und gibt ihr eine gute Note.

ZEYNEP GENE BİR HİKÂYE ANLATIYOR

Almanca öğretmeni sınıfa geliyor ve soruyor: «Kim bize bir hikâye anlatabilir?» Zeynep elini kaldırıyor. Öğretmen: «Hikâyeni Almanca (olarak) anlatabilir misin?» diyor. Zeynep çalışkan bir öğrencidir. İyi Almanca konuşur; hikâyesini Almanca anlatıyor:

«Bir öğrenci bir lokantaya gelir, bir masaya oturur ve kendine bir öğle yemeği ısmarlar. Büyük bir iştahla yer ve içer. Yemekten sonra lokantacıyı çağırır ve: «Az param var (ve), hesabı ödeyemem. Onun yerine size bir şarkı söylemek istiyorum,» der.

Lokantacı hiçbir şarkı dinlemek istemez, bilâkis parasını ister. O zaman öğrenci: «Belki şarkım hoşunuza gider. O zaman bana yemeği hediye etmek ister misiniz?» der.

«Evet», der lokantacı, «ama şarkının benim hoşuma gitmesi lâzım, ve (hem) ben müziği sevmem.»

«Birisi muhakkak hoşunuza gider», der öğrenci ve arka arkaya birçok şarkılar söyler. Lokantacı başı(nı) sallar ve: «Bu şarkılar hoşuma gitmiyorlar», der.

«Şimdi bir şarkı söyleyeceğim (söylüyorum). Bu çok hoşunuza gidecektir,» diye bağırır öğrenci ve (şarkı) söyler: «Cepten para al, hesabı öde.» Aynı zamanda eli(ni) cebine sokar, cebinden beş gümüş para alır ve onları lokantacıya gösterir.

O zaman lokantacı güler ve: «Bu güzel bir şarkı, bu hoşuma gidiyor,» diye seslenir.

Öğrenci hemen parasını tekrar cebine sokar ve: «Şu halde yemeğim şimdi bu şarkıyla ödenmiştir,» der.

Lokantacıya sırtını çevirir ve gider.

Almanca öğretmeni Zeynep'e teşekkür eder ve ona iyi bir not verir.

zu

[tsu:] şeklinde okunur. Türkçeye «-ye, -ya, yanına» şeklinde çevrilebilir. Bu örnek de genellikle bir isimle kullanılır ve kendisinden sonra gelen isim veya şahıs zamiri daima e-halinde bulunur.

der Freund

arkadaş

die Tante

teyze (hala)

das Auto

otomobil

die Kinder

çocuklar

zu dem Freund

arkadaşa

zu der Tante

teyzeye

zu dem Auto

otomobile

zu den Kindern

çocuklara

Paul geht zu den Grosseltern.

Hans fährt zu der Tante.

**Mein Bruder fährt mit einem Taxi
zu dem Bahnhof.**

**Das Kind läuft zu dem Auto seines
Vaters.**

Ich gehe zu meinem Freund.

Wir gehen zu unserem Fischer.

Ahmet geht zu seinem Lehrer.

Die Mutter geht zu einem Arzt.

Paul büyük anne ve babasına gidiyor.

Hans teyzesine (halasına) gidiyor.

Erkek kardeşim bir taksiyle istasyona gidiyor.

Çocuk babasının otomobiline koşuyor.

Arkadaşıma gidiyorum.

Balıkçımıza gidiyoruz.

Ahmet öğretmenine gidiyor.

Anne bir doktora gidiyor.

Örneğin, **zu dem Mann** = adama, **zu der Frau** = kadına gibi hallerde **zu dem** kısaltılarak **zum** [tsum], **zu der** de gene kısaltılarak **zur** [tsu:r] şeklinde söylenebilir. Anlamda hiçbir değişiklik olmaz: **zum Mann** = adama, **zur Frau** = kadına. Her iki şekil de aynı derecede kullanılır.

Die Magd geht zur Kolonialwarenhandlung.

**Die Kinder gehen von dem Feld
zum Hügel.**

**Der Vater geht zur Lehrerin seines
Sohnes.**

Hizmetçi bakkal dükkânına gidiyor.

Çocuklar tarladan tepeye gidiyorlar.

Baba oğlunun öğretmenine gidiyor.

Wir kommen von dem Unterricht und gehen zum Bahnhof.	Dersten geliyoruz ve istasyona gidiyoruz.
Meine Mutter geht zu ihrer Schwester.	Annem kız kardeşine gidiyor.
Der Bruder fährt zu seinem Grossvater in Frankfurt.	Erkek kardeş Frankfurt'taki büyük babasına gidiyor.

Yukarıdaki örneklerden de anlayacağınız gibi **zu** birşeyin ne yana, özellikle hangi şahıslara doğru gittiğini göstermek için kullanılır. Bunları daha ileride sırası gelince açıklayacağız.

bei

[bay] şeklinde telâffuz edilir. Türkçeye «yanında, civarında» olarak çevrilir. Bu da e-halinde isimlerle kullanılan bir önektir.

der Grossvater büyük baba	bei dem Grossvater (büyük babanın yanında) büyük babada
die Freundin kız arkadaş	bei der Freundin (kız arkadaşın yanında) kız arkadaşta
das Mädchen kız	bei dem Mädchen (kızın yanında) kızda
die Häuser evler	bei den Häusern evlerin yanında

Görüldüğü gibi **bei** kelimesinden sonra gelen isim daima e-halinde bulunur. **bei dem** kısaltılarak **beim** [baym] şeklinde söylenebilir. Her iki şekil de aynı derecede kullanılabilir.

der Lehrer öğretmen	beim Lehrer (öğretmenin yanında) öğretmende
das Auto otomobil	beim Auto otomobilin yanında

Er wohnt im Sommer bei einem Bauern.	Yazın bir çiftçinin yanında oturur.
Der Arzt sitzt bei seiner Frau.	Doktor karısının yanında oturuyor.
Die Felder liegen bei dem Dorf.	Tarlalar köyün yanında (civarında) bulunuyorlar.
Ahmet ist bei einem Freund.	Ahmet bir (arkadaşın yanındadır) arkadaştaadır.

Ich wohne bei meinen Eltern.	Ebeveynimin yanında oturuyorum.
Die Kinder bleiben bei ihrem Vater.	Çocuklar babalarının yanında kalıyorlar.
Er wohnt dort bei seinen Geschwistern.	Orada kardeşlerinin yanında oturuyor.
Potsdam liegt bei Berlin.	Potsdam Berlin civarında bulunur.
Inge wohnt bei Hasan Bey.	İgne Hasan Beyin yanında oturur .
Die Studenten wohnen bei ihren Freunden.	Öğrenciler arkadaşlarının yanında oturuyorlar.
Die kleine Hütte liegt bei unserem Haus.	Küçük kulübe bizim evin yanında bulunuyor.
Bleibst du bei deiner Schwester?	Kız kardeşinin yanında mı kalıyorsun?
Jenes Kind arbeitet bei einem Arzt.	Şu çocuk bir doktorun yanında çalışıyor.
Der Vater dieses Jungen arbeitet bei einem Bauern.	Bu çocuğun babası bir çiftçinin yanında çalışıyor.
Er wohnt bei diesem Bauern.	O bu çiftçinin yanında oturuyor.
Üsküdar liegt bei Kadıköy.	Üsküdar Kadıköy civarında bulunur.
Die kleinen Kinder spielen in dem Zimmer bei ihrer Mutter.	Küçük çocuklar odada annelerinin yanında oynuyorlar.
Heute abend bleibt der Bruder bei seinem Onkel.	Bu akşam erkek kardeş amcasının (dayısının) yanında kalıyor.
Ich habe jetzt kein Geld bei mir.	Yanımda şimdi hiç para yok.
Hast du zehn Liras bei dir?	Yanımda on lira (n) var mı?
Der Traktor steht bei dem Auto.	Traktör otomobilin yanında duruyor.

Yukarıda **bei** ile yapılmış cümleler gördünüz. **Bei** genellikle hem yer, hem zaman bakımından yakında olmayı, yakınında bulunmayı gösterir. Verdiğimiz örneklerde **bei**, sadece yer bakımından yakınında bulunmayı göstermektedir. İlerde bu e-halindeki isimlerle kullanılan örneklerin hepsini birden genel olarak incelerken hepsinin diğer anlamlarına da değineceğiz. Gene bu örneklerle yapılmış deyimsele sözleri de «**Was der Deutsche sagt-Wie der Deutsche spricht**» adlı bölümlerde bulacaksınız.

E-HALİYLE KULLANILAN ÖNEKLER

Burada hepsini birden topluca bir kere daha veriyoruz:

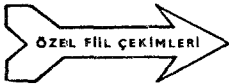

mit	ile
nach	-den sonra
seit	-den beri
von	-den, -dan
aus	-den, -dan (içinden)
zu	-ye, -ya, -yanına
bei	yanında, civarında

Bu öneklerden sonra DAİMA e-halinde bulunan bir isim gelir.

Bunların bir kısmı kısaltılarak da kullanılabilir:

von dem	=	vom (von dem Vater = vom Vater)
zu dem	=	zum (zu dem Mann = zum Mann)
zu der	=	zur (zu der Mutter = zur Mutter)
bei dem	=	beim (bei dem Haus = beim Haus)

gefallen
ich gefalle
du gefällst
er, sie, es gefällt
wir gefallen
ihr gefällt
sie gefallen
Sie gefallen

TEST 23

A

Boş bırakılan yerlere mit, nach, von, seit, aus, zu, bei öneklerinden uygun olanını koyunuz. Bazı hallerde ismin artikelinin geleceği yerler de boş bırakılmıştır. Buraları da uygun bir şekilde doldurunuz.

- 1 — Der Deutsche wohnt ~~bei~~ seinem Freund in İstanbul. 2 — Die Rechnung kommt ~~von~~ dem Arzt. 3 — ~~Seit~~ seinem Jahr haben wir keinen Brief ~~von~~ unserem Freund. 4 — Der Vater kehrt ~~nach~~ einem Monat zurück. 5 — Die Kinder spielen ~~mit~~ einem Ball. 6 — Der Schüler kommt ~~mit~~ dem Lehrer in die Klasse. 7 — Meine Mutter geht ~~zu~~ einem Arzt. 8 — Der Vater holt die Zeitung ~~aus~~ dem Schrank. 9 — Sein Freund wohnt hier ~~bei~~ seinem Bruder. 10 — Die Magd wartet ~~seit~~ einer Stunde neben dem Tisch.

B

A Listesi

B Listesi

1 — Frau Müller kommt aus Deutschland.	✓ A	A — Öğrenciler okuldan geliyorlar ve annelerine ve babalarına gidiyorlar.
2 — Wir haben jetzt kein Geld bei uns.	✗ B	B — Üç yıldanberi ailem bu evde oturuyor.
3 — Der Bruder meines Freundes arbeitet bei einem Arzt.	✓ C	C — Bir yıldan beri büyükbabamın yanında oturuyorum.
4 — Der Bruder meines Freundes will bei einem Arzt arbeiten.	✗ D	D — Bayan Müller Almanya'dan geliyor.
5 — Die Schüler kommen aus der Schule und gehen zu ihren Vätern und ihren Müttern.	✓ E	E — Ahmet teyzesine gidiyor.
6 — Seit einem Jahr wohne ich bei meinem Grossvater.	✗ F	F — Şimdi yanımızda hiç para yok.
7 — Beyazıt liegt bei Eminönü.	✓ G	G — Doktorumuza gidiyoruz.
8 — Wir gehen zu unserem Arzt.	✗ H	H — Arkadaşımın erkek kardeşi bi doktorun yanında çalışıyor.
9 — Ahmet fährt zu seiner Tante.	✓ I	I — Beyazıt Eminönü civarında bulunur.
10 — Seit drei Jahren wohnt meine Familie in diesem Haus.	✓ K	K — Öğrenciler okuldan geliyorlar ve babalarına ve annelerine gidiyorlar.
	✓ L	L — Arkadaşımın erkek kardeşi bir doktorun yanında çalışmak istiyor.
	M	M — Arkadaşımın erkek kardeşi bir doktorun yanında çalışabilir.

C

A Listesi

B Listesi

- 1 — Oraya oturabilirsin. ~~A~~ — Das Kind muss bei seinem Vater bleiben, denn es liebt ihn sehr.
- 2 — Oğlum yatağa yatmak istiyor, çünkü o çok yorgundur. ~~B~~ — Samstags gehen wir zu meinem Onkel.
- 3 — Çocuk babasının yanında kalmak istiyor, çünkü onu çok seviyor. ~~C~~ — Du darfst dich dorthin setzen.
- 4 — Üç yıldan beri Almanca öğreniyorum. ~~D~~ — Diese Frau kommt aus Deutschland.
- 5 — Bayan Müller dört yıldan beri Ankara'da bir okulda çalışıyor. ~~E~~ — Mein Sohn will sich ins Bett legen, denn er ist sehr müde.
- 6 — Cumartesileri amcama gidiyoruz. ~~F~~ — Seit vier Jahren lerne ich Deutsch.
- 7 — Dayım bizim yanımızda oturuyor. ~~G~~ — Das Kind will bei seinem Vater bleiben, denn es liebt ihn sehr.
- 8 — Okula gidiyorum; çantamı almak (alıp getirmek) istiyorum. ~~H~~ — Frau Müller arbeitet seit vier Jahren in einer Schule in Ankara.
- 9 — Hizmetçi otomobilden sepeti alıp getiriyor. ~~I~~ — Ich gehe zur Schule; ich will meine Mappe holen.
- 10 — Bu kadın Almanya'dan geliyor. K — Ich lerne seit drei Jahren Deutsch.
- ~~L~~ — Mein Onkel wohnt bei uns.
- ~~M~~ — Die Magd holt den Korb aus dem Auto.

F

Aşağıda karışık olarak verilen kelimelerden düzgün bir cümle kurunuz. Cevaplarınızı F bölümüne yazınız.

- 1 — Mein Sohn, bei, sein Onkel, bleiben, müssen.
 2 — Deutsche, lernen, sieben Monate, seit, Türkisch.
 3 — Im Sommer, wir, zu, unser Freund, in Adana, gehen, wollen.

Test 22'nin yapılmış şekli

- A. 1 — mich 2 — sich 3 — euch 4 — dich 5 — euch, uns 6 — uns 7 — euch, uns 8 — sich 9 — sich 10 — sich 11 — mich 12 — sich 13 — uns 14 — sich 15 — sich
- B. 1 — E 2 — İ 3 — C 4 — H 5 — L 6 — M 7 — B 8 — G 9 — A 10 — D
- C. 1 — İ 2 — E 3 — A 4 — B 5 — M 6 — F 7 — C 8 — L 9 — H 10 — G
- D. 1 — b 2 — a 3 — d 4 — c
- E. a. Der Vater setzt sich auf den Stuhl und liest die (seine) Zeitung.
 b. Warum wäschst du dich morgens nicht?
 c. Die Kinder freuen sich sehr, denn die (ihre) Mutter kommt.

LEHRSTÜCK SIEBENUNDVIERZIG

E — HALIYLE KULLANILAN ÖNEKLERE GENEL BAKIŞ

Şimdiye kadar olan derslerimizde e-haliyle kullanılan bir takım önekler gördük. Burada bunların hepsini bir kere daha ele alıp topluca incelemek istiyoruz. Bu öneklerde, kendilerinden sonra gelen isim daima e-halinde bulunur. Şayet önekten sonra bir şahıs zamiri geliyorsa bu e-haline sokulur, yani e-halindeki şahıs zamirler (**mir, dir, ihm,...**) kullanılır.

mit

Türkçeye genellikle «ile» olarak çevrilebilir.

Die Eltern gehen mit den Kindern ins Kino.

Ich spiele mit dem Freund.

Die Tochter geht mit der Tasche in die Stadt.

Mein Vater fährt mit dem Auto zum Bahnhof.

Hans will mit uns einen Spaziergang machen.

Wir sehen mit den Augen und hören mit den Ohren.

Um acht Uhr beginnt der Schüler mit seiner Hausaufgabe.

Der Bauer arbeitet mit den Händen.

Ebeveyn (anne ve baba) çocuklarla sinemaya gidiyor.

Arkadaşla oynuyorum.

Kız evlât çantayla şehre gidiyor.

Babam otomobille istasyona gidiyor.

Hans bizimle bir gezinti yapmak istiyor.

Gözlerle görürüz ve kulaklarla işitiriz.

Saat sekizde öğrenci ev ödevleriyle başlıyor.

Çiftçi eller(iy)le çalışır.

**Der Vater spielt mit seinen
Söhnen im Garten seines Hauses.
Der Schüler schreibt den Brief
mit einem Bleistift.**

Baba oğullarıyla evinin bahçesinde
oynuyor.
Öğrenci mektubu bir kalemle yazı-
yor.

nach

Türkçeye «-den, -dan sonra» şeklinde çevrilebilir. Olup bitmiş şeyleri belirtir.

**Ahmet geht nach dem Frühstück
in die Schule.**

Ahmet kahvaltıdan sonra okula
gidiyor.

**Nach dem Mittagessen wollen wir
einen Spaziergang machen.**

Öğle yemeğinden sonra bir gezinti
yapmak istiyoruz.

**Ich muss nach der Schule nach
Hause gehen und meine Hausauf-
gaben schreiben.**

Okuldan sonra eve gitmeye ve ev
ödevlerimi yazmaya mecburum.

**Die Arbeiter legen sich nach der
Arbeit unter einen Baum und
schlafen.**

İşçiler işten sonra bir ağacın altına
yatıyorlar ve uyuyorlar.

**Er muss nach einer Stunde zum
Bahnhof fahren, denn sein Zug
fährt um acht Uhr ab.**

Bir saat sonra istasyona gitmeye
mecburdur, çünkü treni saat sekizde
hareket ediyor.

**Nach der Arbeit sind wir oft müde.
Der Arzt sagt: «Kommen Sie nach
einem Jahr wieder!»**

İşten sonra ekseriya yorgunuzdur.
Doktor: «Bir yıl sonra tekrar gelin!»
diyor.

**Der fleissige Schüler geht nach
der Schule nach Hause und
arbeitet.**

Çalışkan öğrenci okuldan sonra eve
gidiyor ve çalışıyor.

**Die Kinder spielen im Garten; nach
dem Spiel sind sie sehr hungrig.**

Çocuklar bahçede oynuyorlar; oyun-
dan sonra onlar çok açtır.

**Nach zwei Stunden kehrt meine
Tochter bestimmt zurück.**

İki saat sonra kızım muhakkak geri
döner.

Nach bir de «-(y)e, -(y)a» anlamına gelebilir. Örneğin, «Ankara'ya, İstanbul'a, Almanya'ya» gibi hallerde bir yere gittiğimizi, veya bir yere doğru yöneldiğimizi nach kullanarak belirtebiliriz.

Wir fahren nach Hause.

Eve gidiyoruz.

**Die Familie Çelikel fährt nach
der Stadt.**

Çelikel ailesi şehre (şehre doğru)
gidiyor.

Mein Bruder fährt heute nach Deutschland; er kehrt vielleicht nach einem Jahr wieder zurück.

Die Fenster unseres Hauses gehen nach Westen, aber die Fenster ihres Hauses gehen nach Süden.

Die Fenster meines Zimmers gehen nach der Strasse.

Herr Müller fährt mit seinem Auto nach Ankara.

Nach einem Monat kehrt er nach Istanbul zurück.

Herr Müller ist ein Deutscher; er kennt die Stadt nicht. Er fragt:

«Wie komme ich nach dem Bahnhof?»

Der Junge fragt seinen Freund: «Wie komme ich nach deinem Haus?»

Erkek kardeşim bugün Almanya'ya gidiyor; belki bir yıl sonra tekrar geri döner.

Evimizin pencereleri batıya açılırlar, ama onların evinin pencereleri güneye açılırlar.

Odamanın pencereleri caddeye açılırlar.

Bay Müller otomobiliyle Ankara'ya gidiyor.

Bir ay sonra İstanbul'a dönüyor.

Bay Müller bir Almandır; o şehri tanımıyor. O: «İstasyona nasıl gidebilirim? (giderim)» diye soruyor.

Çocuk arkadaşına soruyor: «Senin evine nasıl (nereden) gidebilirim?» (Evin nerede?)

von

Türkçeye «-den, -dan» olarak çevrilebilir. Birşeyin nereden geldiğini gösterir. **Von dem, vom** şeklinde kısaltılarak da söylenebilir.

Dieser Brief kommt von meinem Freund.

Wir kommen von Hause.

Die Kindern besuchen sonntags ihre Eltern. Sie kommen jetzt von den Eltern.

Meine Mutter kommt vom Arzt. Er liest ein Buch von Goethe.

Die Schüler lesen eine Geschichte von Ömer Seyfettin.

Das ist ein Bild von Picasso.

Die kleine Schwester kommt von der Schule.

Hasan Bey will von April bis September in Deutschland bleiben.

Bu mektup arkadaşımдан geliyor.

Evden geliyoruz.

Çocuklar pazarları ebeveynlerini ziyaret ediyorlar. Şimdi ebeveynlerinden geliyorlar.

Annem doktordan geliyor.

O Goethe'den bir kitap (Goethe'nin bir kitabını) okuyor.

Çocuklar Ömer Seyfettin'den bir hikâye okuyorlar.

Bu Picasso'nun bir resmidir.

Küçük kız kardeş okuldan geliyor.

Hasan Bey Nisan'dan Eylül'e kadar Almanya'da kalmak istiyor.

aus

Bu önek te Türkçeye «-den, -dan» olarak çevrilir. Yalnız **von** ile bunun arasında önemli bir fark vardır. **Aus** içeriden veya daha başka bir deyimle kapalı bir yerden dışarıya doğru bir hareketi gösterir. **Von**'da ise böyle bir anlam yoktur.

Er kommt aus dem Zimmer.	O odadan geliyor.
Das Kind kommt aus dem Haus.	Çocuk evden geliyor.
Unsere Freundin kommt heute um neun Uhr aus Deutschland.	Arkadaşımız bugün saat dokuzda Almanya'dan geliyor.
Ich komme aus Adana.	Adana'dan geliyorum
Der Schüler nimmt seine Bücher aus der Tasche.	Öğrenci kitaplarını çantadan alıyor.
Bringe mir einen Stuhl aus meinem Zimmer!	Bana odamdan bir sandalye getir!
Kommt ihr aus İzmir?	İzmir'den mi geliyorsunuz?
Die Bauern kommen aus der Stadt und gehen nach Hause.	Çiftçiler şehirden geliyorlar ve eve gidiyorlar.
Der Student holt etwas Geld aus der Tasche.	Öğrenci cebinden biraz para alıyor. (çıkıyor.)
Der Lehrer liest aus seinem Buch eine kurze Geschichte.	Öğretmen kitabından kısa bir hikâye okuyor.

Aus bir eşyanın neden, yani hangi maddeden olduğunu belirtmek için de kullanılabilir. O zaman kendinden sonra gelen isim artikel almaz.

Der Ring ist aus Gold.	Yüzük altındandır.
Die Stühle und Tische sind aus Holz.	Sandalyeler ve masalar tahtadandır.
Die Tür unseres Hauses ist aus Eisen.	Evimizin kapısı demirdendir.
Die Gabeln und die Löffel sind aus Aluminium.	Çatallar ve bıçaklar alüminyumdandır.
Meine Mappe ist aus Leder. Meine Schuhe sind auch aus Leder.	Çantam deridendir. Ayakkabılarım da deridendir.
Der Ball meines Freundes ist aus Leder.	Arkadaşımın topu deridendir.
Der Käfig ist aus Holz.	Kafes tahtadandır.

bei

Türkçeye derslerimizde «yanında, civarında» şeklinde çevirmiştik. Genellikle yakınında bulunmayı gösterir.

Mein Tisch steht bei dem Schrank.	Masam dolabın yanında duruyor.
Er wohnt bei seinen Eltern.	Ebeveyninin yanında oturuyor.
Ich wohne bei meiner Tante.	Teyzemin yanında oturuyorum.
Unser Vater ist jetzt bei einem Freund.	Babamız şimdi bir arkadaşadır.
Ali wohnt mit seinem Freund bei seiner Tante.	Ali arkadaşıyla teyzesinin yanında oturuyor.
Das Auto steht bei dem Haus.	Otomobil evin yanında duruyor.
Bei uns zu Hause sind alle Stühle aus Eisen.	Bizde evde bütün sandalyeler demirdendir.
Bei uns in der Stadt beginnt die Schule um halb neun.	Bizde şehirde okul saat sekiz buçukta başlar.

Bei dem, beim şeklinde kısaltılarak da söylenebilir.

seit

Türkçeye «-den beri» olarak çevirebiliriz. Belirli bir zamandan, tarihten şimdiye kadar geçen süreyi gösterir.

Der berühmte Arzt ist seit einer Woche in Ankara.	Meşhur doktor bir haftadan beri Ankarada'dır.
Mein Onkel und meine Tante leben seit drei Jahren in Deutschland.	Amcam ve halam üç seneden beri Almanya'da yaşıyorlar.
Seit zwei Wochen geht der Schüler nicht in die Schule.	İki haftadan beri öğrenci okula gitmiyor.
Seit einem Monat arbeitet unser Neffe in dieser Kolonialwarenhandlung.	Bir aydan beri yeğenimiz bu bakkal dükkânında çalışıyor.
Seit heute morgen ist das Wetter ganz kalt.	Bu sabahtan beri hava çok soğuktur.
Seit fünf Jahren wohnt der Student bei seinem Grossvater.	Beş yıldan beri öğrenci büyük babasının yanında oturuyor.
Hans ist ein guter Freund von mir.	Hans benim iyi bir arkadaşımdır.
Ich kenne ihn seit zehn Jahren.	Onu on yıldan beri tanıyorum.
Seit vier Tagen kommt der Soldat nicht nach Hause.	Dört günden beri asker eve gelmiyor.

Seit einer Stunde warten wir hier. Bir saatten beri burada bekliyoruz.
Seit zwei Tagen steht dieses Auto vor unserem Haus. İki günden beri bu otomobil bizim evin önünde duruyor.

zu

«-(y)e, -(y)a» şeklinde Türkçeye çevrilebilir. Bir yana veya şahıslara doğru hareketi gösterir.

Zu dem kısaltılarak **zum**, **zu der** kısaltılarak **zur** şeklinde söylenebilir.

Die Kinder gehen zu den Gross- eltern.	Çocuklar büyük ebeveynlerine gidiyorlar.
Der Fischer geht zum Arzt.	Balıkçı doktora gidiyor.
Die Mutter geht zur Schule, denn sie will mit dem Lehrer ihres Sohnes sprechen.	Anne okula gidiyor, çünkü oğlunun öğretmeni ile konuşmak istiyor.
Meine Schwester geht heute abend zu ihrer Freundin.	Kız kardeşim bu akşam arkadaşına gidiyor.
Diese Strasse geht zum Bahnhof.	Bu yol istasyona gider.
Herr Müller fährt mit seinem Auto zum Bahnhof.	Bay Müller otomobiliyle istasyona gidiyor.
Der Lehrer spricht zu den Schülern.	Öğretmen öğrencilere konuşuyor (hitap ediyor.)
Wir kommen von dem Unterricht und gehen zusammen zu Mehmet.	Dersten geliyoruz ve birlikte Mehmet'e gidiyoruz.

Hareket göstermemesine rağmen bazı deyimsel durumlarda da kullanılır.

zu Bett	— yatakta, yatağa
zu Pferde	— atla, atta, ata binmiş
zu Fuss (gehen)	— yürüyerek (gitmek)
zu Mittag	— öğleyin, öğle yemeğinde
zu drei Liras	— üç liraya

Das Kind liegt zu Bett, denn es ist müde.	Çocuk yatakta yatıyor, çünkü o yorgundur.
Wir gehen jetzt zu Bett.	Şimdi yatağa (yatmaya) gidiyoruz.
Der Bauer ist zu Pferde; er geht zu seinem Dorf.	Çiftçi attadır (ata binmiş); köyüne gidiyor.
Die Schüler gehen in die Schule immer zu Fuss.	Öğrenciler okula daima yürüyerek giderler.

Zu Mittag essen wir kein Fleisch.
Zu Abend trinken wir kein Kaffee.
Zu Abend essen wir oft in einem Restaurant.
Wir kaufen diese Bücher zu drei Liras.
Der Junge kauft den Ball zu 25 Liras.

Öğleyin (öğle yemeğinde) et yemeyiz.
Akşamleyin kahve içmeyiz.
Akşamleyin ekseriya bir lokantada yemek yeriz.
Bu kitapları üç liraya satın alıyoruz.
Çocuk topu 25 liraya satın alıyor.

gegenüber

[ge:genü:ber] olarak okunur. Cümledeki kullanımına göre «karşısında veya karşısına» anlamlarına gelir. Bir şeyin karşı tarafta bulunduğunu veya karşı tarafa doğru hareket ettiğini gösterir.

Das Sofa liegt gegenüber dem Fenster.
Wir stellen das Sofa gegenüber dem Fenster.
Ahmets Haus steht gegenüber unserem Haus.

Kanape pencerenin karşısında bulunuyor.
Kanapeyi pencerenin karşısına koyuyoruz.
Ahmet'in evi bizim evin karşısında (duruyor) bulunuyor.

Bu **gegenüber** öneki çoğu zaman ismin önünde değil de arkasında yer alır. Yani yukarıdaki örnekleri şu şekilde de söyleyebiliriz:

Das Sofa liegt dem Fenster gegenüber.
Wir stellen das Sofa dem Fenster gegenüber.
Ahmets Haus steht unserem Haus gegenüber.

Kanape pencerenin karşısında bulunuyor.
Kanapeyi pencerenin karşısına koyuyoruz.
Ahmet'in evi bizim evin karşısında bulunuyor.

Hatta bu ikinci şekil ekseriya tercih edilir.

Das Haus meines Freundes liegt der Schule gegenüber.
Unser Laden liegt dem Kino gegenüber.
Sein Zimmer liegt meinem Zimmer gegenüber.
Die Schule ist dem Bahnhof gegenüber.

Arkadaşımın evi okulun karşısında bulunuyor.
Dükkanımız sinemanın karşısında bulunuyor.
Onun odası benim odamın karşısında bulunuyor.
Okul istasyonun karşısındadır.

e-haliyle kullanılan öneklerle cümleler ve sorular

Hans geht um neun Uhr aus dem Haus.

Hans saat dokuzda evden gidiyor.

Er wohnt zusammen mit seinem Freund Kaya.

O arkadaşı Kaya ile birlikte oturuyor.

Ich gehe zu meiner Schwester. Ihr fahrt heute mit eurem Auto zu der Schule.

Kız kardeşime gidiyorum. Bugün otomobilinizle okula gidiyorsunuz.

Der Brief kommt von unserer Grossmutter.

Mektup büyük annemizden geliyor.

Sein Bruder ist schon seit einer Woche hier.

Erkek kardeşi bir haftadan beri buradadır.

Sie macht mit ihrer Tante einen Spaziergang.

Teyzesiyle bir gezinti yapıyor.

Nach dem Essen besuchen wir meinen Onkel.

Yemekten sonra amcamı ziyaret ediyoruz.

Mein Haus liegt Ihrem Garten gegenüber.

Evim bahçenizin karşısındadır.

Der Junge hat das Geld von seinem Vater.

Çocuk parayı babasından alıyor.

Die Hütte des Fischers liegt unserem Haus gegenüber.

Balıkçının kulübesi bizim evin karşısındadır.

Die Schüler kommen aus der Klasse.

Öğrenciler sınıftan geliyorlar. (çıkıyorlar).

Dieses Auto gehört meinem Freund seit einem Monat.

Bu otomobil bir aydan beri arkadaşıma aittir.

Mein Vater kommt mit meiner Mutter aus Deutschland.

Babam annemle Almanya'dan geliyor.

Wir trinken oft ein Glas Milch zu dem Frühstück.

Kahvaltıda ekseriya bir bardak süt içeriz.

Wir trinken Milch aus einem Glas.

Sütü bir bardaktan içeriz.

Haben Sie einen Brief von Ihren Eltern?

Ebeveyninizden bir mektup aldınız mı?

Nein, ich habe keinen Brief von meinen Eltern, sondern von meinem Bruder.

Hayır, ebeveynimden değil, erkek kardeşimden bir mektup aldım.

Das Mädchen holt das Kleid aus einem Schrank.

Kız elbiseyi bir dolaptan alıyor.

Der Vater fährt mit seinen Geschwistern nach Ankara.

Baba kardeşleriyle Ankara'ya gidiyor.

LEHRSTÜCK ACHTUNDVIERZIG

Öğrenilecek kelimeler

das Aluminium [aluminium]	alüminyum	das Bier,e [bi:r]	bir
bedeuten [bedoyten]	anlamına gelm.,brauchen [brauchen]	bis [bis]	kadar
das Besteck,e [beştek]	demek	das Brot,e [bro:t]	ihtiyacı olmak, kullanmak
	sofra takımı	die Butter, [butter]	ekmek tereyağ

das Eisen,- [ayzen]	demir	die Milch [milh]	süt
der Fisch,e [fiş]	balık	der Nachtsch,e	üstlük, soğuk-
frühstücken	kahvaltı etmek	[nahtiş]	luk
[frü:ştüken]		das Obst,e [o:bst]	meyva
gegeneinander	karşı karşıya	die Reise,n [rayze]	seyahat
[ge:genaynander]		der Ring,e [ring]	yüziük
gegenüber	karşısında	der Salat,e [zal:at]	salata
[ge:genü:ber]		die Sauce [zo:se]	sos
das Gemüse,n	sebze	der Schinken,-	jambon
[gemü:ze]		[şinken]	
das Gold [gold]	altın	schmecken	lezzetli olm.,
das heisst	yâni	[şmeken]	beğenmek
[das hayst]		der Schuh,e [şu:]	ayakkabı
das Holz,..er [holts]	tahta	die Serviette,n	peçete
die Käse,n [ke:ze]	peynir	[zerviette]	
der Kuchen,-	pasta, kek	die Süßspeise,n	tatlı
[kuhen]		[zü:sspayze]	
das Leder,- [le:der]	deri	die Türkei [türkay]	Türkiye
die Mahlzeit,en	yemek vakti,	der Wein,e [vayn]	şarap
[ma:ltsayt]	öğün	der Wurst,..e	sucuk
die Marmelade,n	marmelât,	[vurst]	
[marmela:de]	reçel	der Zucker,- [tsuker]	şeker
meistens [maystens]	ekseriya	zuerst [tsuerst]	önce

AÇIKLAMALAR

schmecken

Bu fiilin kullanımına çok dikkat etmeniz gerekir. Çok çeşitli anlamları vardır. Bir kere «tadına bakmak» olarak Türkçeye çevrilebilir.

Die Magd schmeckt die Suppe.

Hizmetçi çorbanın tadına bakıyor.

Die Mutter schmeckt die Milch.

Anne sütün tadına bakıyor.

Die Kinder schmecken die

Çocuklar tatlının tadına bakıyorlar.

Süßspeise.

Der Kater schmeckt den Kaffee.

Baba kahvenin tadına bakıyor.

schmecken aynı zamanda «lezzetli olmak» anlamına da gelir. O zaman genellikle cümlede bir nesne bulunmaz.

Diese Suppe schmeckt gut.

Bu çorba lezzetlidir.

Die Marmelade schmeckt nicht gut.

Marmelat lezzetli değildir.

Die Butter schmeckt ganz gut.

Tereyağ çok lezzetlidir.

Yukarıdaki cümlelerdeki **gut** kelimesi Türkçe **cümlede geçmemekte**dir. «Lezzetli» **gut** kelimesini de kapsamaktadır.

Schmecken bir de «beğenmek, hoşuna gitmek (yemekleri)» olarak da Türkçeye çevrilebilir. O zaman aynı **gefallen** fiili gibi kullanılır. Yani beğenen şahsı gösteren isim e-halinde bulunur.

Dieses Fleisch schmeckt mir.	Bu et benim hoşuma gidiyor.
Die Suppe deiner Mutter schmeckt uns sehr.	Annenin çorbasını çok beğeniyoruz.
Das Fleisch schmeckt dem Kind nicht.	Et çocuğun hoşuna gitmiyor.
Der Kuchen schmeckt den Jungen sehr.	Çocuklar pastayı çok beğeniyorlar.
Milch schmeckt dem Mädchen sehr.	Süt kızın çok hoşuna gidiyor.
Brot und Butter schmecken meinem Freund.	Ekmek ve tereyağ arkadaşımın hoşuna gidiyor.

die Türkei

Almancada memleket isimleri genellikle artikelsiz kullanılır. Sadece bunlardan birkaçı artikel alır. «Türkiye» anlamına gelen **die Türkei** kelimesi de bunlardandır. Önünde artikeli olduğu için cümle içinde, özellikle öneklerle diğer cins isimler gibi kullanılır.

Ich komme aus der Türkei.	Türkiye'den geliyorum.
Der Brief kommt aus der Türkei.	Mektup Türkiye'den geliyor.
Mein Vater fährt in die Türkei.	Babam Türkiye'ye gidiyor.
Diese Familie lebt seit drei Jahren in der Türkei.	Bu aile üç yıldan beri Türkiye'de yaşıyor.
In der Türkei haben wir viele Freunde.	Türkiye'de birçok arkadaşımız var.

BEIM FRÜHSTÜCK

Auf diesem Bild sehen wir die Familien Çelikel und Müller. Hasan Bey, Fatma Hanım, Zeynep, Ahmet und Herr Müller, Frau Müller, Inge sitzen an dem Tisch und frühstücken. Hasan Bey und Herr Müller sitzen gegen-

einander. Alle trinken Milch und essen Eier, Brot und Butter, und Marmelade.

Frau Müller sagt:

«Ich weiss nur zwei Wörter Türkisch. 'Teşür edorum.' »

Ahmet lacht und sagt:

«Frau Müller, wir sagen nicht 'Teşür edorum.' », sondern 'Teşekkür ederim.' Und das bedeutet 'Danke!' »

«Teşekkür ederim, Ahmet. Fatma Hanım, Ihre Butter schmeckt ganz gut.»

Inge spricht noch nicht Türkisch. Sie schweigt jetzt.

Herr Müller gibt seinen Teller zu Fatma Hanım und sagt:

«Fatma Hanım, die Marmelade schmeckt mir ganz gut.»

«Danke, Herr Müller! Meine Marmelade schmeckt Ihnen, denn sie ist nicht heiss.»

Alle lachen. Nach dem Frühstück fahren Hasan Bey, Herr Müller und Ahmet mit dem Traktor zu den Feldern. Die Mädchen bleiben zu Hause. Inge erzählt Zeynep von ihrer Reise in die Türkei. Sie bleibt abends in Zeyneps Zimmer. Fatma Hanım und Frau Müller gehen in den Garten und trinken Kaffee unter einem Baum.

KAHVALTIDA

Bu resimde Çelikel ve Müller ailelerini görüyoruz. Hasan Bey, Fatma Hanım, Zeynep, Ahmet ve Bay Müller, Bayan Müller, Inge masada oturuyorlar ve kahvaltı ediyorlar. Hasan Bey ve Bay Müller karşı karşıya oturuyorlar. Hepsi süt içiyorlar ve yumurta, ekme ve tereyağ, ve marmelat yiyorlar.

Bayan Müller:

«Sadece iki kelime Türkçe biliyorum. 'Teşür edorum.' » diyor.

Ahmet gülüyor ve:

«Bayan Müller, biz 'Teşür edorum.' demeyiz, bilâkis 'Teşekkür ederim.' (deriz). Ve bu da 'Danke!' anlamına gelir.» diyor.

«Teşekkür ederim, Ahmet. Fatma Hanım, tereyağınız çok lezzetli.»

Inge daha Türkçe konuşmuyor. Şimdi (lik) susuyor.

Bay Müller tabağını Fatma Hanım'a veriyor ve:

«Fatma Hanım, marmelat çok hoşuma gidiyor (gitti),» diyor.

«Teşekkür ederim, Bay Müller! Marmeladım hoşunuza gitti, çünkü o sıcak değildir.»

Hepsi güllüyorlar. Kahvaltıdan sonra Hasan Bey, Bay Müller ve Ahmet traktörle tarlalara gidiyorlar. Kızlar evde kalıyorlar. Inge Zeynep'e Türkiye'ye seyahatini anlatıyor. Akşamları Zeynep'in odasında kalıyor. Fatma Hanım ve Bayan Müller bahçeye gidiyorlar ve bir ağacın altında kahve içiyorlar.

DANE BEN, DARAUF, DAVOR, v.s.

Örneğin,

Hier ist die Tafel. Neben der Tafel hängt das Bild.

Tahta buradadır. Tahtanın yanında resim asılıdır.

cümlelerinde «tahta» kelimesinin iki defa tekrarlanması Almancada, hattâ Türkçe'de de kulağa hoş gelmemektedir. Onun için ikinci cümledeki **neben der Tafel** yerine «onun yanına» anlamına gelen ve **neben** önekinden türetilmiş olan **daneben** kelimesi kullanılır.

Hier ist die Tafel. Daneben hängt das Bild.

Tahta buradadır. Onun yanında resim asılıdır.

Bu kısaltmayı şimdiye kadar öğrendiğimiz öneklerin çoğunda uygulamak mümkündür. Yeni kelimeyi türetmek için **da** kelimesinin arkasına öneki eklemek yeter. Ama önek bir sesli harfle başlıyorsa **da**, ile önek arasına bir «r» harfi konur, başka bir deyimle **da** kelimesi **dar** şekline getirilir. Şimdi teker teker öneklerden yeni kısaltılmış şekillerini türetilim.

vor der Tafel

tahtanın önünde

= **davor**

onun önünde

hinter der Tafel

tahtanın arkasında

= **dahinter**

onun arkasında

an der Tafel tahtada (yanında)	=	daran onun yanında
auf der Tafel tahtanın üstünde	=	darauf onun üstünde
zwischen der Tafel und der Wand tahtayla duvar arasında	=	dazwischen onun (onların) arasında
in der Mappe çantanın içinde	=	darin onun içinde
unter der Tafel tahtanın altında	=	darunter onun altında
über der Tafel tahtanın üzerinde	=	darüber onun üzerinde
mit dem Auto otomobile	=	damit onunla
von der Reise seyahatten	=	davon ondan, oradan
nach dem Essen yemekten sonra	=	danach ondan sonra
aus dem Buch kitaptan	=	daraus ondan, oradan

E-haliyle kullanılan **zu** ve **bei** örneklerinden de aynı şekilde böyle kelimeler türetilir. Yalnız bunlar daha başka anlamlarda kullanıldıkları için onları ileride ele alıp inceleyeceğiz.

Yukarıdaki kısaltılmış şekilleri ancak önekten sonra gelen isim bir eşya veya cismi gösteriyorsa kullanabiliriz. Şahıslarda, Türkçede örneğin, «onun yanında» diyebilmemize rağmen Almandada bu kısaltılmış şekiller kullanılmaz.

Im Zimmer steht ein Bett. Im Bett liegt Ahmet.

Odada bir yatak duruyor. Yatakta Ahmet bulunuyor. (yatıyor)

Im Garten steht ein Baum. Unter dem Baum spielen Kinder.

Bahçede bir ağaç duruyor. Ağacın altında çocuklar oynuyorlar.

Ich schreibe mit dem Bleistift.
Kalemle yazıyorum.

Im Zimmer steht ein Bett. Darin liegt Ahmet.

Odada bir yatak bulunuyor. Onun içinde Ahmet bulunuyor (yatıyor).

Im Garten steht ein Baum. Darunter spielen Kinder.

Bahçede bir ağaç duruyor. Onun altında çocuklar oynuyorlar.

Ich schreibe damit.
Onunla yazıyorum.

Nach dem Essen spielen wir im Garten.

Yemekten sonra bahçede oynuyoruz.

Der Lehrer liest aus dem Buch.

Öğretmen kitaptan okuyor.

Danach spielen wir im Garten.

Ondan sonra bahçede oynuyoruz.

Er liest daraus.

O oradan okuyor.

Was der Deutsche Sagt Wie der Deutsche Spricht

Frau Müller erzählt uns die Mahlzeiten und die Speisen in Deutschland:

Die Mahlzeiten

Das Frühstück, das Mittagessen und das Abendessen sind die drei Mahlzeiten in Deutschland.

Oft frühstücken wir morgens um sieben oder acht Uhr. Wir trinken zum Frühstück meistens Kaffee mit Milch und Zucker und essen Brot mit Butter und Marmelade. Sonntags essen wir meistens Kuchen.

Wir essen um zwölf oder ein Uhr zu Mittag. Zuerst essen wir einen Teller Suppe, dann Fleisch mit Sauce, Gemüse oder Salat und Kartoffeln. Die Deutschen essen sehr viel Kartoffeln. Nach dem Essen essen sie dann zum Nachtisch meistens eine Süßspeise oder Obst. Freitags essen die Leute in West- und Süddeutschland Fisch. Oft trinken die Deutschen zum Essen Bier oder Wein.

Zum Essen brauchen wir ein Besteck. Das sind der Löffel, die Gabel und das Messer. Wir verwenden auch eine Serviette.

Zu Abend essen die Deutschen meistens «kalt», das heisst sie essen nur Brot mit Butter, Wurst, Schinken oder Käse. Zum Abendessen trinken sie dann Tee.

Sonnabends und sonntags trinken viele Leute nachmittags zu Haus Kaffee und essen Kuchen. Manchmal gehen sie aber auch in ein Restaurant und trinken dort ihren Nachmittagskaffee. Das ist meistens um vier Uhr.

Das Frühstück : Kaffee, Milch, Zucker
Brot, Butter, Marmelade
Sonntags: Kuchen

- Das Mittagessen** : Suppe; Fleisch mit Sauce, Gemüse, Kartoffeln;
Süssspeise oder Obst
Freitags: Fisch
- Das Abendessen** : Brot mit Butter, Wurst, Schinken, Käse; Tee.

Bayan Müller bize Almanya'daki yemek zamanlarını ve yemekleri anlatıyor:

Yemek Zamanları

Kahvaltı, öğle yemeği ve akşam yemeği Almanyadaki üç yemek zamanıdır. (öğündür)

Sabahları ekseriya saat yedide veya sekizde kahvaltı ederiz. Kahvaltıda ekseriya süt ve şekerle kahve içeriz ve yağ ve marmelâtle ekmek yeriz. Pazarları ekseriya pasta yeriz.

Saat onikide veya birde öğle yemeğini yeriz. Önce bir tabak çorba, sonra sos, sebze veya salata ile et ve patates yeriz. Almanlar çok patates yerler. Yemekten sonra ekseriya soğukluk olarak bir tatlı veya meyva yerler. Cumaları Batı ve Güney Almanyadaki halk balık yer. Almanlar yemekte ekseriya bira veya şarap içerler.

Yemek için bir sofraya takımına ihtiyacımız vardır. Bu kaşık, çatal ve bıçaktır. Bir peçete de kullanırız.

Akşamleyin (akşam yemeğinde) Almanlar ekseriya «soğuk» yerler, yani yalnız tereyağ, sucuk, jambon ve peynirle ekmek yerler. O zaman akşam yemeğinde çay içerler.

Cumartesileri ve pazarları birçok kişi evde kahve içerler ve pasta yerler. Ama bazen bir lokantaya da giderler ve öğleden sonra kahvelerini orada içerler. Bu ekseriya saat dördttedir.

- Kahvaltı : Kahve, süt, şeker
Ekmek, tereyağ, marmelât
Pazarları: Pasta
- Öğle yemeği : Çorba, soslu, sebzeli, patatesli et; tatlı veya meyva
Cumaları: balık
- Akşam yemeği : Tereyağ, sucuk, jambon peynir ile ekmek; çay

TEST 24

A

Boş bırakılan yerlere uygun önekler ve artikeller koyunuz.

- 1 — Der Lehrer will sein... Schülern einen Spaziergang machen. 2 — Der Vater fährt sein... Auto in die Stadt. 3 — Das sind Bilder Picasso. 4 — Wir lesen Geschichten Hüseyin Rahmi. 5 — Die Fenster des Wohnzimmers gehen Strasse. 6 — Mein Bruder fährt sein... Auto Ankara. 7 — Die Bauern kommen dem Dorf und gehen die Stadt. 8 — Der Hut meines Vater ist Leder. 9 — Ahmet wohnt sein... Bruder sein... Tante. 10 — Die Schwester lebt drei Jahren Deutschland.

B

A Listesi

B Listesi

1 — Ich gehe zu Fuss nach Hause.	A — Dolabın yanında bir masa duruyor. Onun üzerinde bir lâmba asılı duruyor.
2 — Meine Mutter kauft Fleisch zu acht Liras.	B — Köpek sandalyenin altında uyuyor. Onun arkasında kedi duruyor.
3 — Die Schüler kommen von der Schule und besuchen zusammen ihren Freund.	C — Koşarak eve gidiyorum.
4 — Unser Haus liegt dem Laden deines Vaters gegenüber.	D — Yürüyerek eve gidiyorum.
5 — Zu Abend trinken wir oft Tee.	E — Evimiz babanın dükkânının karşısında bulunuyor.
6 — Der Lehrer kommt aus der Klasse und geht nach Hause.	F — Annem sekiz liraya et satın alıyor.
7 — Der Hund schläft auf dem Stuhl. Davor steht die Katze.	G — Öğretmen sınıftan geliyor ve eve gidiyor.
8 — Neben dem Schrank steht ein Tisch. Darüber hängt eine Lampe.	H — Akşamleyin ekseriya çay içeriz.
	İ — Öğrenciler okuldan geliyorlar ve birlikte arkadaşlarını ziyaret ediyorlar.
	K — Köpek sandalyenin üstünde uyuyor. Onun önünde kedi duruyor.

A Listesi

C

B Listesi

- 1 — Bu mektup Almanyadaki amcamdan geliyor.
- 2 — Halamla şehre gidiyorum.
- 3 — Bu ev on senedenberi şu doktora aittir.
- 4 — Ziya babasıyla İzmir'e gidiyor.
- 5 — Bir otomobil satın alıyorum. Onunla hergün okula gidiyorum.
- 6 — Akşam yemeği saat sekizdedir. Ondan sonra çocuklar uyuyorlar.
- 7 — Çorbayı bir kaseden içeriz.
- 8 — Yeşil ağaçlar evin karşısında duruyorlar.

- A — Wir trinken die Suppe aus einer Schüssel.
- B — Dieser Brief kommt von meinem Bruder in Deutschland.
- C — Die grünen Bäume stehen vor dem Haus.
- D — Das Abendessen ist um acht Uhr. Danach schlafen die Kinder.
- E — Ich gehe mit meiner Tante in die Stadt.
- F — Dieser Brief kommt von meinem Onkel in Deutschland.
- G — Ziya fährt mit seinem Vater nach İzmir.
- H — Ich kaufe ein Auto. Damit gehe ich jeden Tag zur Schule.
- I — Dieses Haus gehört seit zehn Jahren jenem Arzt.
- K — Die grünen Bäume stehen dem Haus gegenüber.
- L — Ich kaufe ein Auto. Damit fahre ich jeden Tag zur Schule.

F

Aşağıda karışık olarak verilen kelimelerden düzgün birer cümle kurunuz.

- 1 — Mein Vater, zu Fuss gehen, jeden Morgen, zu, die Arbeit.
- 2 — Bruder, kommen, mit, sein Freund, aus Deutschland.
- 3 — Mein Laden, liegen, die Schule und das Kino, gegenüber.

Test 23'ün yapılmış şekli

- A. 1 — mit 2 — von, dem 3 — seit, von, em 4 — nach, em 5 — mit, em 6 — mit, dem 7 — zu, em 8 — aus, dem (einem) 9 — bei (mit), em 10 — seit, er
- B. 1 — D 2 — F 3 — H 4 — L 5 — K 6 — C 7 — I 8 — G 9 — E 10 — B
- C. 1 — C 2 — E 3 — G 4 — K 5 — H 6 — B 7 — L 8 — I 9 — M 10 — D
- F. 1 — Mein Sohn muss bei seinem Onkel bleiben.
2 — Der Deutsche lernt seit sieben Monaten Türkisch.
3 — Im Sommer wollen wir zu unserem Freund in Adana gehen.

LEHRSTÜCK NEUNUNDVIERZIG

GELECEK ZAMAN

İleride, gelecekte olacak bir hareketi veya bir olayı anlatmak için gelecek zaman kipi kullanılır. «Okuyacağım. Gelecekler. Vereceksin. Bakacak.» sözleri gelecekte yapılacak hareketleri anlattıklarından bu fiiller gelecek zaman halindedirler.

Türkçede bu kipi teşkil etmek için fiillere «...cek, ...cak» eklenir. «Gidecek. Bulacaklar. Alacağım.» gibi.

Almancada gelecek zaman kipi daha değişik bir şekilde meydana getirilir. Gelecek zaman **werden** [verden] yardımcı fiili ile yapılır. Cümlede ikinci yere, yani fiilin bulunduğu yere **werden** yardımcı fiilinin şahıslara göre çekimlenmiş şekli gelir. Yapılacak işi, hareketi, olayı gösteren esas fiil ise cümlenin en sonuna gider.

Werden çekimde özel bir durum gösterir. Önce **werden**'in çekimini öğrenelim ve sonra basit cümleler kuralım.

werden**ich werde** [verde]**du wirst** [wirst]**er wird** [vird]**sie wird** [vird]**es wird** [vird]**wir werden** [verden]**ihr werdet** [verdet]**sie werden** [verden]**Sie werden** [verden]

Werden fiili genellikle «olmak» anlamına gelir. Fakat yukarıda açıkladığımız gibi fiilleri gelecek zaman yapmak için kullanılan bir yardımcı fiil görevindeyse hiçbir Türkçe karşılığı yoktur.

Ich komme.	Geliyorum.
Ich werde kommen.	Geleceğim.
Du wirst kommen.	Geleceksin.
Er wird kommen.	Gelecek.
Sie wird kommen.	Gelecek.
Es wird kommen.	Gelecek.
Wir werden kommen.	Geleceğiz.
Ihr werdet kommen.	Geleceksiniz.
Sie werden kommen.	Gelecekler.
Sie werden kommen.	Geleceksiniz.

Ich schlafe.	Uyuyorum.
Ich werde schlafen.	Uyuyacağım.
Du wirst schlafen.	Uyuyacaksın.
Er wird schlafen.	Uyuyacak.
Sie wird schlafen.	Uyuyacak.
Es wird schlafen.	Uyuyacak.
Wir werden schlafen.	Uyuyacağız.
Ihr werdet schlafen.	Uyuyacaksınız.
Sie werden schlafen.	Uyuyacaklar.
Sie werden schlafen.	Uyuyacaksınız.

Şimdi gelecek zaman kipinde daha uzun cümleler yapalım.

Der Schüler fragt den Lehrer.	Öğrenci öğretmene soruyor.
Der Schüler wird den Lehrer fragen.	Öğrenci öğretmene soracak.
Die Mutter ruft die Kinder.	Anne çocukları çağırıyor.
Die Mutter wird die Kinder rufen.	Anne çocukları çağıracak.
Ich kaufe ein Auto.	Bir otomobil satın alıyorum.
Ich werde ein Auto kaufen.	Bir otomobil satın alacağım.
Ihr besucht morgen euren Onkel.	Yarın amcanızı ziyaret ediyorsunuz.
Ihr werdet morgen euren Onkel besuchen.	Yarın amcanızı ziyaret edeceksiniz.
Die Magd bringt die Teller.	Hizmetçi tabakları getiriyor.
Die Magd wird die Teller bringen.	Hizmetçi tabakları getirecek.
Die Kinder spielen im Garten.	Çocuklar bahçede oynuyorlar.
Die Kinder werden im Garten spielen.	Çocuklar bahçede oynayacaklar.

Sie gehen um acht Uhr nach Hause.	Saat sekizde eve gidiyorlar.
Sie werden um acht Uhr nach Hause gehen.	Saat sekizde eve gidecekler.
Meine Brüder fahren nach Deutschland.	Erkek kardeşlerim Almanya'ya gidiyorlar.
Meine Brüder werden nach Deutschland fahren.	Erkek kardeşlerim Almanya'ya gidecekler.
Die Katze frisst die Käse.	Kedi peyniri yiyor.
Die Katze wird die Käse fressen.	Kedi peyniri yiyecek.
Die Mutter geht zum Arzt.	Anne doktora gidiyor.
Die Mutter wird zum Arzt gehen.	Anne doktora gidecek.
Wir gehen in die Klasse.	Sınıfa gidiyoruz.
Wir werden in die Klasse gehen.	Sınıfa gideceğiz.
Peter hilft seinem Freund.	Peter arkadaşına yardım ediyor.
Peter wird seinem Freund helfen.	Peter arkadaşına yardım edecek.
Ahmet und Zeynep schreiben einen Brief.	Ahmet ve Zeynep bir mektup yazıyorlar.
Ahmet und Zeynep werden einen Brief schreiben.	Ahmet ve Zeynep bir mektup yazacaklar.
Die Gäste schlafen in diesem Zimmer.	Misafirler bu odada uyuyorlar.
Die Gäste werden in diesem Zimmer schlafen.	Misafirler bu odada uyuyacaklar.
Ali erzählt eine Geschichte.	Ali bir hikâye anlatıyor.
Ali wird eine Geschichte erzählen.	Ali bir hikâye anlatacak.

Yukarıda önce şimdiki zaman halindeki cümleler, bunların altında da aynı cümlelerin gelecek zaman haline konmuş şekilleri verilmiştir. Görüldüğü gibi cümlenin öznesi bir şahıs zamiri değil de tekil bir isim veya özel isim olursa ikinci yerde **werden**'in üçüncü tekil şahısla kullanılan şekli, yani **wird** bulunur. Eğer cümlenin öznesi çoğul bir isimse veya birkaç isimden meydana geliyorsa ikinci yerde **werden** fiili aynen, hiçbir değişikliğe uğramadan yer alır. Her iki halde de esas fiil cümlenin en sonuna gider.

Die Schüler werden Deutsch lernen. Öğrenciler Almanca öğrenecekler.
Du wirst dein Zimmer reinigen. Odanı temizleyeceksin.
Mein Freund wird in diesem Zimmer schlafen. Arkadaşım bu odada uyuyacak.
Wir werden einen Spaziergang machen. Bir gezinti yapacağız.
Ich werde dir ein Bild zeigen. Sana bir resim göstereceğim.
Die Schulkameraden werden mir helfen. Okul arkadaşları bana yardım edecekler.
Unsere Mutter wird Suppe kochen. Annemiz çorba pişirecek.
Der Lehrer wird den Studenten helfen. Öğretmen öğrencilere yardım edecek.

morgen yarın
übermorgen öbür gün
nächste Woche gelecek hafta
nächstes Jahr gelecek yıl

Hasan Bey wird nächstes Jahr Weizen säen. Hasan Bey gelecek yıl buğday ekecek.
Wir werden morgen unsere Tante besuchen. Yarın teyzemizi ziyaret edeceğiz.
Ahmet wird nächste Woche einen Brief schreiben. Ahmet gelecek hafta bir mektup yazacak.
Ihr werdet übermorgen ein neues Lehrstück lernen. Öbür gün yeni bir ders öğreneceksiniz.
Der Vater wird die Lampe über den Tisch hängen. Baba lâmbayı masanın üzerine asacak.
Der Bauer wird uns Eier bringen. Çiftçi bize yumurta getirecek.
Seine Eltern werden morgen nach Ankara fahren. Ebeveyni yarın Ankara'ya gidecek.
Mein Sohn wird jetzt seine Hausaufgaben schreiben. Oğlum şimdi ev ödevlerini yazacak.
Der Junge wird übermorgen seinen Grossvater besuchen. Çocuk öbür gün büyük babasını ziyaret edecek.
Wir werden heute abend um neun Uhr essen. Bu akşam saat dokuzda yemek yiyeceğiz.
Ich werde dir ein Buch geben. Sana bir kitap vereceğim.
Wir werden nächstes Jahr viel arbeiten. Gelecek yıl çok çalışacağız.
Im Sommer werde ich nach Adana fahren. Yazın Adana'ya gideceğim.

gelecek zaman kipindeki cümlelerin soruya çevrilmesi

Diğer yardımcı fiillerle yapılan cümlelerde olduğu gibi gelecek zaman kipindeki cümleler de yardımcı fiili, yani **werden**'i cümlelerin başına getirmek suretiyle soru haline getirilmiş olur. Cümlelerin esas fiili gene eski yerinde, yani en sonda kalır.

laufen	koşmak
Werde ich laufen?	Koşacak mıyım?
Wirst du laufen?	Koşacak mısın?
Wird er laufen?	Koşacak mı?
Wird sie laufen?	Koşacak mı?
Wird es laufen?	Koşacak mı?
Werden wir laufen?	Koşacak mıyız?
Werdet ihr laufen?	Koşacak mısınız?
Werden sie laufen?	Koşacaklar mı?
Werden Sie laufen?	Koşacak mısınız?

Wirst du mir dein Buch geben?	Bana kitabını verecek misin?
Wird er uns besuchen?	Bizi ziyaret edecek mi?
Wird sie wieder eine Geschichte erzählen?	Tekrar bir hikâye anlatacak mı?
Wird es heute kommen?	Bugün gelecek mi?
Werden wir diese Aufgaben machen?	Bu ödevleri yapacak mıyız?
Werdet ihr einen Spaziergang machen?	Bir gezinti yapacak mısınız?
Werden sie nach Istanbul fahren?	İstanbul'a gidecekler mi?
Werden Sie in dieser Woche mit dem Arzt sprechen?	Bu hafta içinde doktorla konuşacak mısınız?
Wird dein Vater ein rotes Auto kaufen?	Baban kırmızı bir otomobil satın olacak mı?
Werden die Kinder jetzt ihre Hausaufgaben schreiben?	Çocuklar şimdi ev ödevlerini yazacaklar mı?
Wird Ahmet vor dem Bahnhof warten?	Ahmet istasyonun önünde bekleyecek mi?
Wird der Bauer mit dem Traktor in die Stadt fahren?	Çiftçi traktörle şehre gidecek mi?
Wird der Lehrer unsere Fehler verbessern?	Öğretmen yanlışlarımızı düzeltecek mi?
Werden die Schüler eine Landkarte zeichnen?	Öğrenciler bir harita çizecekler mi?

können, müssen, dürfen, wollen ve gelecek zaman

İçinde **können, müssen, wollen, dürfen** yardımcı fiillerinden biri bulunan bir cümle gelecek zaman yapılıırken bu yardımcı fiil cümleinin en sonuna gider, ikinci yerde ise **werden**'in cümleinin öznesine göre çekimlenmiş şekli yer alır. **Können, müssen, dürfen, wollen** cümleinin sonundaki esas fiilden sonra yer alır. Bu anlattıklarımızı şimdi bir örnek üzerinde açıklayalım.

Der Junge muss nach Hause gehen.

Çocuk eve gitmeye mecburdur.

Bu cümleyi gelecek zaman yaparsak şöyle olur:

Der Junge wird nach Hause gehen müssen.

Çocuk eve gitmeye mecbur olacak.

Görüldüğü gibi ikinci yerde **werden**'in özneye göre çekimlenmiş şekli yer almıştır. Şimdiki zaman halindeki cümlede ikinci yerde özneye göre çekimlenmiş olarak bulunan **müssen** fiili ise cümleinin en sonuna mastar halinde yani çekimlenmeden gitmektedir. Cümleinin esas fiili **gehen**'dir. Sona giden **müssen** bu esas fiilden sonra yer alır.

Bu durum **können, dürfen, wollen** ve ileride öğreneceğimiz bu tipteki yardımcı fiillerin hepsi için aynıdır.

Ich kann die Hausaufgabe schreiben. Ev ödevini yazabilirim.

Ich werde die Hausaufgabe schreiben Ev ödevini yazabileceğim.

können.

Der Vater will nicht ins Kino gehen. Baba sinemaya gitmek istemiyor.

Der Vater wird nicht ins Kino gehen Baba sinemaya gitmek istemeyecek.

wollen.

Der Junge darf nicht im Garten Çocuk bahçede oynayamaz.

spielen.

Der Junge wird nicht im Garten Çocuk bahçede oynayamayacak.

spielen dürfen.

Er will mir den Ball nicht geben. O bana topu vermek istemiyor.

Er wird mir den Ball nicht geben O bana topu vermek istemeyecek.

wollen.

Du darfst den Brief nicht lesen. Mektubu okuyamazsın.

Du wirst den Brief nicht lesen Mektubu okuyamayacaksın.

dürfen.

Görüldüğü gibi cümleinin sonunda iki tane mastar halinde fiil bulunmaktadır. Bunlardan mastar halindeki yardımcı fiil (**können, wollen, müssen, dürfen**) mastar halindeki esas fiilden sonra (yani en sonda) yer alır.

dönüflü fiiller ve gelecek zaman

İçinde dönüflü bir fiil bulunan bir cümleyi gelecek zaman haline getirirken ikinci yerde bulunan, dönüflü fiilin «asıl fiil» diye adlandırdığımız kısmı en sona gider, bu ikinci yere **werden**'in cümleinin öznesine göre çekimlenmiş şekli gelir. Dönüflü zamir ise olduğu yerde (**werden**'den sonra) kalır.

Der Lehrer setzt sich vor die Tafel.	Öğretmen tahtanın önüne oturuyor.
Der Lehrer wird sich vor die Tafel setzen.	Öğretmen tahtanın önüne oturacak.
Ich stelle mich neben den Tisch.	Masanın yanına (gidip) duruyorum.
Ich werde mich neben den Tisch stellen.	Masanın yanına (gidip) duracağım.
Der Fischer wundert sich sehr.	Balıkçı çok şaşırıyor.
Der Fischer wird sich sehr wundern.	Balıkçı çok şaşıracak.
Die Lehrerin ärgert sich sehr.	Öğretmen çok kızıyor.
Die Lehrerin wird sich sehr ärgern.	Öğretmen çok kızacak.
Die Arbeiter waschen sich nach der Arbeit.	İşçiler işten sonra yıkamıyorlar.
Die Arbeiter werden sich nach der Arbeit waschen.	İşçiler işten sonra yıkanacaklar.
Die Kinder legen sich unter den Baum.	Çocuklar ağacın altına yatıyorlar.
Die Kinder werden sich unter den Baum legen.	Çocuklar ağacın altına yatacaklar.
Stellt sich der Junge hinter den Baum?	Çocuk ağacın arkasına (gidip) duruyor mu?
Wird sich der Junge hinter den Baum stellen?	Çocuk ağacın arkasına (gidip) duracak mı?
Setzt sich Ahmet neben Herrn Müller?	Ahmet Bay Müller'in yanına oturuyor mu?
Wird sich Ahmet neben Herrn Müller setzen?	Ahmet Bay Müller'in yanına oturacak mı?

Yukarıdaki örneklerde de gördüğümüz gibi dönüflü fiilin «asıl fiil» diye adlandırdığımız kısmı gelecek zaman kipinde en sona master halinde gider. Sorular da beşinci sayfada açıkladığımız şekilde yapılır ve daha başka bir özellik göstermezler. Dönüflü zamir gelecek zamandaki soruda da şimdiki zamandaki soruda bulunduğu yerde kalır, yeri değişmez.

soru kelimeleri ve gelecek zaman

Was, wer, wie, wohin, wann, warum,... gibi soru kelimeleriyle kurulmuş soru cümleleri gelecek zaman haline getirilirken soru cümlesinin fiili, yerini werden'in sorunun öznesine göre çekimlenmiş şekline bırakır ve mastar halinde en sona gider.

Was machst du dort?	Orada ne yapıyorsun?
Was wirst du dort machen?	Orada ne yapacaksın?
Wer besucht uns heute?	Bugün kim bizi ziyaret ediyor?
Wer wird uns heute besuchen?	Bugün kim bizi ziyaret edecek?
Warum bleiben die Kinder zu Hause?	Çocuklar niçin evde kalıyorlar?
Warum werden die Kinder zu Hause bleiben?	Çocuklar niçin evde kalacaklar?
Wie schreibt der Schüler mit diesem Bleistift?	Öğrenci bu kalemle nasıl yazıyor?
Wie wird der Schüler mit diesem Bleistift schreiben?	Öğrenci bu kalemle nasıl yazacak?
Wohin fährt dein Vater?	Baban nereye gidiyor?
Wohin wird dein Vater fahren?	Baban nereye gidecek?
Wann gehen wir ins Kino?	Ne zaman sinemaya gidiyoruz?
Wann werden wir ins Kino gehen?	Ne zaman sinemaya gideceğiz?

ayrılabilen fiiller ve gelecek zaman

abfahren, aufstehen, ankommen, zurückkehren, einsteigen, aussteigen gibi cümlede kullanılırken önlerindeki takıları (ab, auf, an, zurück, ein, aus) cümlelerin sonuna giden fiillere ayrılabilen fiiller dendiğini daha önce görmüştük. Böyle içinde ayrılabilen bir fiil bulunan bir cümle gelecek zaman yapılırken ayrılabilen fiil takısından ayrılmadan mastar halinde en sona gider, ikinci yerde ise werden'in cümlelerin öznesine göre çekimlenmiş şekli yer alır.

Meine Mutter wird um neun Uhr abfahren.	Annem saat dokuzda hareket edecek.
Ich werde morgen früh aufstehen.	Yarın erken kalkacağım.
Du wirst auch früh aufstehen müssen.	Sen de erken kalkmaya mecbur olacaksın.
Mein Feriend wird in Ankara aussteigen.	Arkadaşım Ankara'da inecek.
Der Zug wird um acht Uhr ankommen.	Tren saat sekizde varacak. (gelecek)
Wir werden nach einer Stunde zurückkehren.	Bir saat sonra geri döneceğiz.

LEHRSTÜCK FÜNFZIG

ÖZET

I

Geçen on derste öğrendiğimiz en önemli konuların içinde Almancada cümle kuruluşu vardı. Burada bu konuyu çok kısa olarak tekrar kalıplarla hatırlatalım.

Almancada bir cümleyi genellikle şöyle bir kalıba sığdırabiliriz:

I	II	III
1. Ich	schreibe	einen Brief.
2. Der Lehrer	kommt	in die Klasse
3. Die Kinder	spielen	mit dem Ball.
4. Unser Vater	schenkt	uns ein Buch.

Bu cümlelerin Türkçeleri: 1. Bir mektup yazıyorum. 2. Öğretmen sınıfa geliyor. 3. Çocuklar topla oynuyorlar. 4. Babamız bize bir kitap hediye ediyor.

Yukarıdaki kalıpta (I) numarayla gösterdiğimiz yerde özneler, (II) numarayla gösterdiğimiz yerde fiiller, (III) numarayla gösterdiğimiz yerde de nesnelere veya diğer kelimeler yer almaktadır.

Özne muhakkak bizim (I) numarayla gösterdiğimiz yerde bulunmaz, bazen (III) numaralı bölümden bir kelimeyle yer değiştirebilir.

I	II	III
1. Mein Freund	geht	heute abend ins Kino.
2. Heute abend	geht	mein Freund ins Kino.
3. Ins Kino	geht	mein Freund heute abend.

Cümlelerin Türkçeleri: 1. Arkadaşım bu akşam sinemaya gidiyor. 2. Bu akşam arkadaşım sinemaya gidiyor. 3. Sinemaya arkadaşım bu akşam gidiyor.

Bu yer değiştirme, herhangi birşeyi özellikle belirtmek için yapılır. Bu özellikle belirtmek istediğimiz şey o zaman (I) numaralı yerde bulunur.

Bu iki kalıptan görüyoruz ki cümlenin fiili öznenin, nesnenin yeri değişse de muhakkak (II) numaralı yerde bulunur.

können, wollen, müssen, dürfen ve en son öğrendiğimiz gelecek zaman için kullanılan **werden** yardımcı fiili cümle içinde hep aynı şekilde kullanılır. Cümlenin esas fiili mastar olarak en sona gider, (II) numaralı yere de bu yukarıda saydığımız yardımcı fiillerin özneye göre çekimlenmiş şekli gelir.

I	II	III	IV
1. Der Schüler	muss	seine Hausaufgaben	schreiben.
2. Er	will	heute zu uns	kommen.
3. Die Kinder	dürfen	im Garten	spielen.
4. Mein Onkel	kann	gut Deutsch	sprechen.
5. Die Tante	wird	nach İzmir	fahren.
6. Der Mann	wird	in Ankara	aussteigen.

Cümlelerin Türkçeleri: 1. Öğrenci ev ödevlerini yazmaya mecburdur. 2. O bugün bize gelmek istiyor. 3. Çocuklar bahçede oynayabilirler. 4. Amcam iyi Almanca konuşabilir. 5. Hala İzmir'e gidecek. 5. Adam Ankara'da inecek.

Yukarıdaki kalıpta en sona giden esas fiilin daima mastar halinde bulunduğunu görüyoruz. İkinci yere gelen yardımcı fiil ise özneye göre çekimlenmektedir. Yardımcı fiillerin en önemli özelliklerinden biri olan bu durumu hatırlamamızdan çıkarmamalıyız.

II

Son on derste anlaşılması biraz güç, dikkat edilmezse çok kolay yanlış yapılabilecek çok önemli konular öğrendik. Bunlardan biri de dönüşlü fiillerdir. Bir dönüşlü fiil, bir dönüşlü zamir ve bir de «asıl fiil» diye adlandırdığımız iki kısımdan meydana gelir. Örneğin, **sich waschen** dönüşlü fiilinde **sich** kelimesi dönüşlü zamir, **waschen** de asıl fiildir.

Bir dönüşlü fiili cümle içinde kullanırken ikinci yere asıl fiilin cümlelenin öznesine (veya şahıslara) göre çekimlenmiş şeklini getiririz. Dönüşlü zamirin yeri ise hemen asıl fiilden sonradır. Dönüşlü zamir de şahıslara göre şu şekilleri alır:

ich	mich
du	dich
er, sie, es	sich
wir	uns
ihr	euch
sie	sich
Sie	sich

Örneğin, cümlelenin öznesi **ich** ise dönüşlü zamirlerden birinci şahsa ait olanı, yani **mich**, **wir** ise dönüşlü zamirlerden çoğul birinci şahsa, **wir**'e ait olanı, yani **uns** kullanılır. Özne tekil veya çoğul bir isimse, her iki halde de dönüşlü zamirlerden **sich** kullanılır.

Şimdi dönüşü fiillerle yapılan cümleleri bir kalıpta toplamaya çalışalım:

I	II	III	IV
1. Das Kind	wäscht	sich	morgens.
2. Ich	setze	mich	auf den Stuhl.
3. Die Jungen	stellen	sich	vor die Tür.
4. Wir	wundern	uns	nicht.
5. Meine Brüder	freuen	sich	sehr.
6. Du	legst	dich	auf das Sofa.

Cümlelerin Türkçeleri: 1. Çocuk sabahları yıkanır. 2. Sandalyeye oturuyorum. 3. Çocuklar kapının önüne (gidip) duruyorlar. 4. Şaşırmıyoruz. 5. Erkek kardeşlerim çok seviniyorlar. 6. Kanapenin üstüne yatıyorsun.

(I) numaralı yerde özneler, (II) numaralı yerde asıl fiilin özneye göre çekimlenmiş şekilleri, (III) numaralı yerde dönüşlü zamirler (öznelere uygun), (IV) numaralı yerdeyse diğer kelimeler bulunmaktadır.

Şimdi de dönüşlü fiillerle yapılan soru cümleleri, soru kelimeli soru cümleleri ve dönüşlü fiiller, **können, müssen, dürfen, wollen** ve dönüşlü fiillerle yapılan cümleler için kalıplar verelim.

I. Dönüşlü fiillerle yapılan sorular.

a. Sorunun öznesi bir şahıs zamiridir.

I	II	III	IV
1. Legst	du	dich	unter den Baum?
2. Ärgert	er	sich	sehr?
3. Stellt	sie	sich	neben den Schrank?
4. Setzt	ihr	euch	auf den Traktor?

Türkçeleri: 1. Ağacın altına yatıyor musun? 2. O çok kızıyor mu? 3. Dolabın yanına (gidip) duruyor mu? 4. Traktörün üstüne oturuyor musunuz?

b. Sorunun öznesi tekil veya çoğul bir isimdir.

I	II	III	IV
1. Wundert	sich	der Vater	sehr?
2. Wäscht	sich	der Bauer	abends?
3. Setzen	sich	die Schüler	auf die Bänke?
4. Setzt	sich	Ali	auf diesen Stuhl?

Türkçeleri: 1. Baba çok şaşıyor mu? 2. Çiftçi akşamları yıkanır mı? 3. Öğrenciler sıralara oturuyorlar mı? 4. Ali bu sandalyeye oturuyor mu?

II. Dönüşlü fiiller ve soru kelimeli soru cümleleri.

a. Sorunun öznesi bir şahıs zamiridir.

I	II	III	IV	V
1. Warum	freust	du	dich	so sehr?
2. Wohin	setzt	ihr	euch?	
3. Wie	wäscht	er	sich	morgens?
4. Warum	setzt	sie	sich	dorthin?

Türkçeleri: 1. Niçin bu kadar çok seviniyorsun? 2. Nereye oturuyorsunuz? 3. Sabahları nasıl yıkanır? 4. Niçin oraya oturuyor?

b. Sorunun öznesi tekil veya çoğul bir isimdir.

I	II	III	IV	V
1. Wohin	setzt	sich	der Junge	im Garten?
2. Warum	stellen	sich	die Kinder	an die Bank?
3. Warum	freuen	sich	die Schüler?	
4. Wann	ärgert	sich	die Mutter?	

Türkçeleri: 1. Çocuk bahçede nereye oturuyor? 2. Çocuklar niçin sıranın yanına (gidip) duruyorlar? 3. Öğrenciler niçin seviniyorlar? 4. Anne ne zaman kızıyor?

III. Können, müssen, dürfen, wollen ve dönüşlü fiiller.

I	II	III	IV	V
1. Die Kinder	dürfen	sich	darauf	setzen.
2. Der Junge	kann	sich	auf diesen Tisch	setzen.
3. Ali	will	sich	ins Bett	legen.
4. Du	musst	dich	morgens	waschen.

Türkçeleri: 1. Çocuklar onun üstüne oturabilirler. 2. Çocuk bu masanın üstüne oturabilir. 3. Ali yatağa yatmak istiyor. 4. Sabahları yıkanmak zorundasın.

Können, müssen, dürfen veya wollen yardımcı fiillerinden biri ve bir dönüşlü fiille yapılmış bir cümle de daha önce gösterdiğimiz kalıplara uygun bir şekilde soru haline getirilir.

III

Şimdi de e-haliyle kullanılan önekleri kısaca tekrarlayalım:

mit	ile
nach	-den sonra
von	-den, -dan
seit	-den beri
aus	-den, -dan, içinden
zu	-(y)e, -(y)a
bei	yanında, civarında
gegenüber	karşısında, karşısına

Ich schreibe mit einem Bleistift.

Bir kalemle yazıyorum.

**Der Junge geht mit seinem
Freund ins Kino.**

Çocuk arkadaşıyla sinemaya gidiyor.

**Nach dem Essen werden wir einen
Spaziergang machen.**

Yemekten sonra bir gezinti yapacağız.

**Mein Freund bringt mir einen
Brief von meinem Vater.**

Arkadaşım bana babamdan bir mektup getiriyor.

**Wir kaufen Fleisch von diesem
Laden.**

Bu dükkândan et satın alırız.

**Seit einem Jahr wohnt der Bruder
bei der Tante.**

Bir yıldan beri erkek kardeş teyzenin yanında oturuyor.

**Der Schüler wird das Buch aus
der Mappe nehmen.**

Öğrenci kitabı çantadan alacak.

Meine Schuhe sind aus Leder.

Ayakkabılarım deridendir.

Der Gast fährt zum Bahnhof.

Misafir istasyona gidiyor.

Ich werde zu meinem Onkel gehen.

Ancama gideceğim.

Sultanahmet liegt bei Beyazıt.

Sultanahmet Beyazıt civarında bulunur.

**Ali wohnt seit zwei Jahren bei
einem Deutschen.**

Ali iki yıldan beri bir Almanın yanında oturuyor.

**Mein Haus liegt einer Schule
gegenüber.**

Evim bir okulun karşısında bulunuyor.

Der Arzt wird nach Ankara fahren.

Doktor Ankara'ya gidecek.

Görüldüğü gibi bu öneklerden sonra gelen isim veya şahıs zamiri muhakkak e-halindedir. Bunlardan **gegenüber**, daha çok ismin önünde değil de öbürlerinin aksine, arkasında bulunur.

IV

Almançada gelecek zaman **werden** yardımcı fiili ile yapılır. Cümlede ikinci yere **werden** fiilinin şahıslara göre çekimlenmiş şekli gelir. Yapılacak işi gösteren esas fiilse en sonda bulunur.

Çekimlenirken özel bir durum gösteren **werden** şu şekilde çekimlenir:

ich werde
du wirst
er, sie, es wird
wir werden
ihr werdet
sie werden
Sie werden

Gelecek zaman kipindeki cümleleri şöyle bir kalıpta toplayabiliriz.

I	II	III	IV
1. Die Kinder	werden	heute ihren Onkel	besuchen.
2. Ich	werde	ins Kino	gehen.
3. Die Magd	wird	die Speisen	bringen.
4. Meine Eltern	werden	nach Deutschland	fahren.

Türkçeleri: 1. Çocuklar bugün amcalarını ziyaret edecekler. 2. Sinemaya gideceğim. 3. Hizmetçi yemekleri getirecek. 4. Ebeveynim Almanya'ya gidecek.

Görüldüğü gibi (II) numaralı yerde **werden**'in özneye göre çekimlenmiş şekli, (IV) numaralı yerdeyse esas fiil mastar halinde yer almaktadır.

Aşağıdaki kalıpları inceleyiniz!

I. Gelecek zaman kipindeki sorular

I	II	III	IV
1. Wirst	du	mir dein Buch	geben?
2. Werdet	ihr	in die Schule	gehen?
3. Wird	der Bauer	uns Äpfel	bringen
4. Werden	die Schüler	ihre Hausaufgaben	schreiben?

Türkçeleri: 1. Bana kitabını verecek misin? 2. Okula gidecek misiniz? 3. Çiftçi bize elma getirecek mi? 4. Öğrenilecek ev ödevlerini yazacaklar mı?

II. Gelecek zaman kipinde, soru kelimeleriyle yapılan sorular

I	II	III	IV	V
1. Was	werden	Sie	jetzt	machen?
2. Wohin	werden	die Mädchen	heute	fahren?
3. Wann	wirst	du	mir dein Buch	geben?
4. Wer	wird	—	eine Geschichte	erzählen?

Türkçeleri: 1. Şimdi ne yapacaksınız? 2. Kızlar bugün nereye gidecekler? 3. Bana kitabını ne zaman vereceksin? 4. Kim bir hikâye anlatacak?

III. Können, müssen, dürfen, wollen ve gelecek zaman

I	II	III	IV
1. Die Kinder	werden	nicht nach Hause	gehen wollen.
2. Ich	werde	dieses Buch	übersetzen können.
3. Du	wirst	im Garten	spielen dürfen.
4. Mein Bruder	wird	übermorgen früh	aufstehen müssen.

Türkçeleri: 1. Çocuklar eve gitmek istemeyecekler. 2. Bu kitabı tercüme edebileceğim. 3. Bahçede oynayabileceksin. 4. Erkek kardeşim öbür gün erken kalkmaya mecbur olacak.

IV. Dönüşlü fiiller ve gelecek zaman

I	II	III	IV	V
1. Ich	werde	mich	um acht Uhr ins Bett	legen.
2. Wir	werden	uns	jetzt	waschen.
3. Die Kinder	werden	sich	vor die Klasse	stellen.
4. Der Vater	wird	sich	sehr	ärgern.

Türkçeleri: 1. Saat sekizde yatağa yatacağım. 2. Şimdi yıkanacağız. 3. Çocuklar sınıfın önüne (gidip) duracaklar. 4. Baba çok kızacak.

TEST 25

A

Aşağıda gelecek zaman kipinde cümleler verilmiştir. Boş bırakılan yerlere **werden**'in uygun şeklini koyunuz.

1. Der Bauer uns Eier bringen.
2. Meine Mutter heute Butter und Käse kaufen.
3. Mein Neffe nach Deutschland fahren können.
4. Ich nicht in die Schule gehen.
5. Die Magd sich neben den Tisch stellen.
6. Wir unseren Eltern einen Brief schreiben.
7. Du deinen Grossvater besuchen.
8. Ihr euer Buch in die Mappe legen.
9. Sie keine gute Note bekommen.
10. Der Student ein gutes Essen bestellen.

B

A Listesi

B Listesi

1 — Die Schüler werden ein Lied singen.	A — Bu akşam bana gelecek misiniz?
2 — Mein Sohn wird im Garten mit seinen Freunden spielen. dürfen.	B — Gelecek yıl Almanya'ya gitmek istiyeceğim.
3 — Nächstes Jahr werde ich nach Deutschland fahren dürfen.	C — Baba misafirle istasyona gidecek.
4 — Wir werden uns waschen.	D — Öğrenciler bir şarkı söyleyecekler.
5 — Der Vater wird mit den Gästen zum Bahnhof fahren.	E — Kahvaltıdan sonra çocuklar ev ödevlerini yazacaklar.
6 — Er wird nach einem Jahr zurückkehren.	F — Yıkanacağız.
7 — Nach dem Frühstück werden die Kinder ihre Hausaufgaben schreiben.	G — Oğlum bahçede arkadaşlarıyla oynayabilecek.
8 — Werden Sie heute abend zu mir kommen?	H — Gelecek sene Almanya'ya gidebileceğim.
	İ — Baba misafirlerle istasyona gidecek.
	K — Bir yıl sonra geri dönecek.

C

A Listesi

B Listesi

1 — Niçin Ankara'ya gideceksiniz?	A — Mein Mädchen wird bei seinem Onkel bleiben müssen.
2 — Bize ne getirecek?	

- 3 — Kadın niçin doktora gitmeye mecbur olacak?
- 4 — Öğrenciler okuldan gelecekler.
- 5 — Doktora gidecek miyiz?
- 6 — Arkadaşımın erkek kardeşi bu dükkânda çalışacak.
- 7 — Kızım amcasının yanında kalmaya mecbur olacak.
- 8 — Öğrenci (üniversiteli) bugün bir lokantada yemek yiyecek.
- B — Der Student wird heute in einem Restaurant essen.
- C — Die Schüler werden aus der Schule kommen.
- D — Meine Tochter wird bei ihrem Onkel bleiben müssen.
- E — Warum wird die Frau zu einem Arzt gehen müssen?
- F — Warum wird die Frau zu einem Arzt müssen gehen?
- G — Was wird er uns bringen?
- H — Werden wir zum Arzt gehen?
- I — Warum werden Sie nach Ankara fahren?
- K — Der Bruder meines Freundes wird in diesem Laden arbeiten.

F

Aşağıdaki Türkçe cümleleri Almancaya çeviriniz.

- 1 — Kızım bu sene Almanyaya gidecek. O orada dört ay kalacak.
- 2 — Oğlum yeni bir otomobil satın alacak.
- 3 — Baba ve anne çok sevinecekler.

Test 24'ün yapılmış şekli

- A. 1 — mit, en 2 — mit, em 3 — von 4 — von 5 — nach, der 6 — mit, em, nach 7 — aus, in 8 — aus 9 — mit, em, bei, er 10 — seit, in
- B. 1 — D 2 — F 3 — I 4 — E 5 — H 6 — G 7 — K 8 — A
- C. 1 — F 2 — E 3 — I 4 — G 5 — L 6 — D 7 — A 8 — K
- F. 1 — Mein Vater geht jeden Morgen zu Fuss zu der Arbeit.
2 — Der Bruder kommt mit seinem Freund aus Deutschland.
3 — Mein Laden liegt der Schule und dem Kino gegenüber.

FONO

Correspondence Institute

ALMANCA DERSLERİ

51

LEHRSTÜCK EINUNDFÜNFZIG

SIFAT TAMLAMALARI

Sıfat tamlamalarını 5. ve 6. derslerde öğrenmiştik. **Dieser, diese, dieses, jener, jene, jenes** ve mülkiyet sıfatlarıyla yapılan sıfat tamlamalarını öğrenmeden önce bu konuda bildiklerimizi kısaca tekrarlayalım.

a. tekil ve çoğul isimlerle yapılan sıfat tamlamaları

	der	die	das
Tekil	der fleissige Mann çalışkan adam	die schöne Frau güzel kadın	das grosse Haus büyük ev
Çoğul	die fleissigen Männer çalışkan adamlar	die schönen Frauen güzel kadınlar	die grossen Häuser büyük evler

Yukarıda **der Mann, die Frau** ve **das Haus** isimleri ile **fleissig, schön** ve **gross** sıfatlarını örnek olarak aldık ve bunlarla sıfat tamlamaları yaptık. Bu şemada alt sıradakiler üsttekilerin çoğul şekilleridir. Görüldüğü gibi **der, die, das** artikellerinin üçünde de sıfat artikelle isim arasına giriyor ve tekilde **-e**, çoğuldaysa **-en** takısını alıyor. Bundan başka isim ve artikelde bir değişiklik olmuyor.

Dieser, diese, dieses ve **jener, jene, jenes** ile yapılan sıfat tamlamaları da aynı yukarıdakiler gibidir. Yani bunlarda da sıfatların tekil ve çoğul halde aldıkları takılar aynıdır.

	dieser	diese	dieses
Tekil	dieser rote Tisch bu kırmızı masa	diese kleine Mappe bu küçük çanta	dieses grüne Buch bu yeşil kitap
Çoğul	diese		
	diese roten Tische bu kırmızı masalar	diese kleinen Mappen bu küçük çantalar	diese grünen Bücher bu yeşil kitaplar

Bu şemada gördüğünüz gibi **dieser**, **diese** veya **dieses** arasına giren sıfat eğer isim tekilse **-e** takısı, isim çoğulsa **-en** takısı alır.

fleissig	çalışkan
dieser Arbeiter	bu işçi
dieser fleissige Arbeiter	bu çalışkan işçi
blau	mavi
diese Blume	bu çiçek
diese blaue Blume	bu mavi çiçek
offen	açık
dieses Fenster	bu pencere
dieses offene Fenster	bu açık pencere
alt	yaşlı
diese Bauern	bu çiftçiler
diese alten Bauern	bu yaşlı çiftçiler
heiss	sıcak
diese Suppen	bu çorbalar
diese heissen Suppen	bu sıcak çorbalar
sauber	temiz
diese Zimmer	bu odalar
diese sauberen Zimmer	bu temiz odalar

Jener, **jene** ve **jenes** ile yapılan sıfat tamlamaları da aynı takıları alırlar. Yani tekil isimle **jener**, **jene** veya **jenes** arasına giren sıfat gene **-e** takısı, çoğul isimle bu kelimelerden biri arasına giren sıfatısa **-en** takısı alır.

	jener	jene	jenes
Çoğul	jener rote Tisch şu kırmızı masa	jene kleine Mappe şu küçük çanta	jenes grüne Buch şu yeşil kitap
	jene		
Tekil	jene roten Tische şu kırmızı masalar	jene kleinen Mappen şu küçük çantalar	jene grünen Bücher şu yeşil kitaplar

Dieser, diese, dieses ile karşılaştırıp jener, jene, jenes ile yapılan sıfat tamlamalarının da sıfatlara aynı takıları eklemek suretiyle yapıldığını kolayca görebilmeniz için aynı isimler ve sıfatlarla tamlamalar yaptık.

gelb	sarı
jener Hut	şu şapka
jener gelbe Hut	şu sarı şapka
lang	uzun
jene Strasse	şu cadde
jene lange Strasse	şu uzun cadde
schwarz	siyah
jenes Auto	şu otomobil
jenes schwarze Auto	şu siyah otomobil
berühmt	meşhur
jene Ärzte	şu doktorlar
jene berühmten Ärzte	şu meşhur doktorlar
weiss	beyaz
jene Katzen	şu kediler
jene weissen Katzen	şu beyaz kediler
faul	tembel
jene Mädchen	şu kızlar
jene faulen Mädchen	şu tembel kızlar

b. Önünde artikeli yerine **ein, eine** bulunan isimlerle yapılan sıfat tamlamaları

Bunları da geçen derslerde öğrenmiştik. Bir şemayla tekrarlayalım.

	ein	eine	ein
Çoğul	ein guter Mensch iyi bir insan	eine fleissige Magd çalışkan bir hizmetçi	ein kleines Zimmer küçük bir oda
	(çoğulda ismin önüne artikeli gelmez)		
Tekil	gute Menschen iyi insanlar	fleissige Mägde çalışkan hizmetçiler	kleine Zimmer küçük odalar

Bu çeşit sıfat tamlamalarında eğer **ein** artikeli **der** olan bir ismin önünde bulunuyorsa sıfat **-er** takısı, **ein** artikeli **das** olan bir ismin önünde bulunuyorsa sıfat **-es** takısı alır. İsmi önünde **eine** bulunuyorsa sıfat **-e** takısı alır. Çoğulda ise, çoğul ismin önüne artık **ein, eine** kelimelerinin konmadığını biliyoruz. O zaman sıfat tamlaması bir sıfat ve bundan sonra yer alan çoğul bir isimden meydana gelir. Çoğul ismin önündeki sıfatlar daima bir **-e** takısı alırlar.

gross	büyük
ein Boot	bir sandal
ein grosses Boot	büyük bir sandal
gut	iyi
ein Lehrer	bir öğretmen
ein guter Lehrer	iyi bir öğretmen
rot	kırmızı
eine Rose	bir gül
eine rote Rose	kırmızı bir gül
schwer	zor
Übungen	çalıştırmalar
schwere Übungen	zor çalıştırmalar
schön	güzel
Bilder	resimler
schöne Bilder	güzel resimler

schlecht
Äpfel
schlechte Äpfel

kötü
elmalar
kötü elmalar

Mülkiyet sıfatlarıyla yapılan sıfat tamlamalarında da sıfatların al-
dıkları takılar aynıdır. Yalnız çoğul değişiktir. Şu halde artikeli **der** olan
isimlerin önünde bulunan mülkiyet sıfatlarıyla (**mein, dein, sein**,... gibi)
yapılan tamlamalarda sıfat **-er** takısı alır. Artikeli **das** olan isimlerle kul-
lanılan mülkiyet sıfatlarıyla (**gene mein, dein, sein**,...) yapılan tamlama-
larda sıfata **-es** eklenir. Artikeli **die** olan isimlerin önüne gelen mülki-
yet sıfatlarıyla (**meine, deine, seine**,... gibi) bir tamlama yapılırsa sıfat
-e takısı alır. Daha önceden çoğul isimlerin önüne artikeli **die** olan isim-
lerle kullanılan mülkiyet sıfatlarının (yani **meine, deine, seine**,... gibi) gel-
diğini biliyorsunuz. Böyle çoğul halde bulunan mülkiyet sıfatları ve isim-
lerle yapılan sıfat tamlamalarındaysa sıfat daima **-en** takısı alır. Şimdi
bunları bir şema halinde toplayalım.

	Artikeli der olan isimler	Artikeli die olan isimler	Artikeli das olan isimler
Tekil	mein kleiner Hund küçük köpeğim dein kleiner Hund küçük köpeğin sein kleiner Hund küçük köpeği	meine neue Vase yeni vazom deine neue Vase yeni vazon seine neue Vase yeni vazosu	mein altes Haus eski evim dein altes Haus eski evin sein altes Haus eski evi
	çoğul isimler (die)		
Çoğul	meine kleinen Hunde küçük köpeklerim deine kleinen Hunde küçük köpeklerin seine kleinen Hunde küçük köpekleri	meine neuen Vasen yeni vazolarım deine neuen Vasen yeni vazoların seine neuen Vasen yeni vazoları	meine alten Häuser eski evlerim deine alten Häuser eski evlerin seine alten Häuser eski evleri

Yukarıdaki şemada sadece üç mülkiyet sıfatı ile (**mein, dein, sein**)
sıfat tamlaması yapılmıştır. Fazla yer kaplayacağından bu şemaya bü-
tün mülkiyet sıfatları alınmamıştır. Ama diğerleriyle de yapılan sıfat
tamlamalarında sıfatlar aynı takıları alırlar.

kurz
mein Bleistift
mein kurzer Bleistift

schmutzig
deine Gabel
deine schmutzige Gabel

weiss
sein Pferd
sein weisses Pferd

rot
ihr Kleid
ihr roter Kleid

klein
sein Vogel
sein kleiner Vogel

braun
unsere Kuh
unsere braune Kuh

neu
euer Traktor
euer neuer Traktor

alt
ihr Auto
ihr altes Auto

fleissig
Ihre Schwester
Ihre fleissige Schwester

klein
meine Hefte
meine kleinen Hefte

schmutzig
deine Schuhe
deine schmutzigen Schuhe

neu
seine Studenten
seine neuen Studenten

kısa
benim kalemim
benim kısa kalemim

kirli
senin çatalın
senin kirli çatalın

beyaz
onun atı
onun beyaz atı

kırmızı
onun elbisesi
onun kırmızı elbisesi

küçük
onun kuşu
onun küçük kuşu

kahverengi
bizim ineğimiz
bizim kahverengi ineğimiz

yeni
sizin traktörünüz
sizin yeni traktörünüz

eski
onların otomobili
onların eski otomobili

çalışkan
Sizin kızkardeşiniz
Sizin çalışkan kızkardeşiniz

küçük
benim defterlerim
benim küçük defterlerim

kirli
senin ayakkabıların
senin kirli ayakkabıların

yeni
onun öğrencileri
onun yeni öğrencileri

klein
ihre Kinder
ihre kleinen Kinder

küçük
onun çocukları
onun küçük çocukları

gross
seine Bälle
seine grossen Bälle

büyük
onun topları
onun büyük topları

gross
unsere Hütten
unsere grossen Hütten

büyük
büyük kulübelerimiz
bizim büyük kulübelerimiz

alt
eure Freunde
eure alten Freunde

yaşlı
sizin arkadaşlarınız
sizin yaşlı arkadaşlarınız

gelb
ihre Vorhänge
ihre gelben Vorhänge

sarı
onların perdeleri
onların sarı perdeleri

gut
Ihre Zigaretten
Ihre guten Zigaretten

iyi
Sizin sigaralarınız
Sizin iyi sigaralarınız

Şimdi de içlerinde bu derste öğrendiğimiz tipte sıfat tamlamaları geçen cümleler kuralım.

Dieses weisse Pferd gehört meinem Onkel.

Bu beyaz at benim amcama aittir.

Lege deine schmutzigen Schuhe vor die Tür!

Kirli ayakkabılarını kapının önüne koy!

Wem gehören diese alten Bücher?

Bu eski kitaplar kime aittir?

Mein neuer Lehrer kennt meinen Vater nicht.

Yeni öğretmenim babamı tanımıyor.

Unser altes Haus liegt bei dem Bahnhof.

Eski evimiz istasyonun yanında bulunuyor.

Sein grosser Laden ist unserer Schule gegenüber.

Büyük dükkânı okulumuzun karşısındadır.

Jener fleissige Schüler arbeitet abends zwei Stunden.

Şu çalışkan öğrenci akşamları iki saat çalışır.

Eure schwarzen Hüte liegen auf dem Tisch.

Siyah şapkalarınız masanın üstünde bulunuyor.

Jener fleissige Bauer arbeitet seit acht Stunden auf dem Feld.

Şu çalışkan çiftçi sekiz saatten beri tarlada çalışıyor.

Sein fauler Sohn schläft unter einem Baum.

Tembel oğlu bir ağacın altında uyuyor.

**Wir machen eine grosse Reise.
Ein schwerer Karren kommt in den
Garten.**

**Jener berühmte Arzt wohnt in
diesem Haus.**

**Wo sind mein blauer Hut, meine
gelbe Mappe und meine braunen
Schuhe?**

**Deine alten Hefte sind hier.
Der Schüler liest jene
schöne Geschichte.**

**Schreibt ihr eure schweren
Übungen?**

**Sein volles Heft liegt in der Mappe.
Ihr neues Auto liegt im Garten.
Dieses kleine Kind geht jeden Tag
in die Schule.**

**Diese grossen Felder gehören dem
Vater dieses Jungen.**

**Wir können jetzt diese kalten
Speisen nicht essen.**

**Jene faulen Schüler dürfen heute
abend nicht ins Kino gehen.**

**Diese roten Vorhänge sind sehr
schmutzig.**

**Deine kleine Tochter ist ein hübsches
Mädchen.**

**Können die Studenten diese
schwere Geschichte in Deutsch
erzählen?**

**Ihre guten Speisen schmecken mir
sehr.**

**Unsere alten Modenzeitschriften
liegen im Schrank.**

**Jener grosse Laden ist keine
Kolonialwarenhandlung.**

Unsere neue Magd heisst Ayşe.

**Mein grosser Sohn ist ein
fleissiger Schüler.**

Büyük bir seyahat yapıyoruz.
Ağır bir araba bahçeye geliyor.

Şu meşhur doktor bu evde oturuyor.

Benim mavi şapkam, sarı çantam ve
kahverengi ayakkabılarım nerededir?

Eski defterlerin buradadır.
Öğrenci şu güzel hikâyeyi okuyor.

Zor çalıştırmalarınızı yazıyor
musunuz?

Dolu defteri çantada bulunuyor.
Yeni otomobiliniz bahçede bulunuyor.
Bu küçük çocuk hergün okula
gidiyor.

Bu büyük tarlalar bu çocuğun baba-
sına aittir.

Bu soğuk yemekleri şimdi yiyemeyiz.

Şu tembel öğrenciler bu akşam sine-
maya gidemezler.

Bu kırmızı perdeler çok kirlidir.

Küçük kızın güzel bir kızıdır.

Öğrenciler bu zor hikâyeyi Almanca
anlatabilirler mi?

İyi yemekleriniz benim çok hoşuma
gidiyor.

Eski moda mecmualarımız dolapta
bulunuyorlar.

Şu büyük dükkân bir bakkal dükkânı
değildir.

Yeni hizmetçimizin adı Ayşe'dir.

Büyük oğlum çalışkan bir öğrencidir.

LEHRSTÜCK ZWEIUNDFÜNFZIG

Öğrenilecek kelimeler

am meisten

[am maysten]

das Cafe,s [kafe]

eintreten (*)

[ayntre:ten]

en çok

kahve

girmek

die Eintrittskarte,n bilet

[ayntritskarte]

das Familienleben,- aile hayatı

[familiyenle:ben]

der Film,e [film] film

führen [fü:ren]	götürmek	der Nachbar,n	komsu
der Jeep [ci:p]	cip	[nahba:r]	
das Inhaltsver-	içindekiler	der Rückwege	dönüş yolu
zeichnis,se [inhalt-	(bir kitabın)	[rückve:g]	
fertsayhnis]		der Salon,s [zalo:n]	salon
das Leben,- [le:ben]	hayat	traurig [traurig]	acıkl, kederli
mitgehen (*)	birlikte gitmek	weinen [vaynen]	ağlamak
[mitge:en]			

AÇIKLAMALAR

Yukarıda öğrendiğiniz kelimelerden **eintreten** ve **mitgehen** ayrılabilen fiillerdendir. Bunları kullanırken dikkat etmeniz gerekir. Önlerindeki takılar, yani **ein** ve **mit** cümlelerin en sonuna gider.

Bunlardan **eintreten** çekimlenirken özel bir durum gösterir. Bu fiilin çekimi dersin sonunda verilmiştir.

über

Über'in, «üzerine, üzerinde» anlamına geldiğini öğrenmiştik. Ama **über** bir de «hakkında» olarak Türkçeye çevrilebilir. O zaman kendinden sonra gelen isim i-halinde bulunur.

Die Schüler sprechen über die Übungen.

Öğrenciler çalışmaları hakkında konuşuyorlar.

Der Lehrer spricht über das Familienleben in der Türkei.

Öğretmen Türkiyedeki aile hayatı hakkında konuşuyor.

Die Kinder sprechen über den Film.

Çocuklar film hakkında konuşuyorlar.

IM KINO

Ahmet und Zeynep gehen samstags oder sonntags ins Kino. Manchmal gehen auch ihre Eltern mit. Das Kino ist in der Stadt und ziemlich weit von Hasan Beys Bauernhof.

Ahmet und Zeynep gehen heute mit Inge in die Stadt. Sie wollen dort den neuen Film im Park Kino sehen. Der Film ist über das Familienleben in Deutschland. Hasan Bey und Fatma Hanum wollen auch diesen Film sehen. Sie können aber nicht mit den Kindern gehen, denn sie werden heute einen Nachbarn besuchen. Hasan Bey fährt die Kinder mit seinem Jeep in die Stadt. Er wird sie dann nach dem Film wieder nach Hause bringen.

Ahmet kauft drei Eintrittskarten, und sie treten in den Salon ein. Und nach einigen Minuten beginnt der Film. Zeynep und Inge weinen, denn der Film ist sehr traurig. Ahmet lacht aber immer. Nach dem Kino sitzen sie in einem Cafè und trinken Tee.

Auf dem Rückweg sprechen sie über den Film. Ahmet sagt: «Traurige Filme gefallen mir nicht. Filme von Jerry Lewis und Norman Wisdom gefallen mir am meisten.»

SİNEMADA

Ahmet ve Zeynep cumartesi ve pazarları sinemaya giderler. Bazen ebeveynleri de birlikte giderler. Sinema şehrin içindedir ve Hasan Beyin çiftliğinden oldukça uzaktır.

Ahmet ve Zeynep bugün Inge ile şehre gidiyorlar. Orada Park Sinemasındaki yeni filmi görmek istiyorlar. Film Almanyadaki aile hayatı hakkındadır. Hasan Bey ve Fatma Hanım da bu filmi görmek istiyorlar. Ama çocuklarla gidemezler, çünkü bugün bir komşuyu ziyaret edecekler. Hasan Bey çocukları cipiyle şehre götürüyor. Onları sonra filminden sonra tekrar eve getirecek.

Ahmet üç bilet alıyor ve salona giriyorlar. Ve birkaç dakika sonra film başlıyor. Zeynep ve Inge ağlıyorlar, çünkü film çok acıklıdır. Ama Ahmet hep gülüyor. Sinemadan sonra bir kafeteryada (kahvede) oturuyorlar ve çay içiyorlar.

Geri dönerken film hakkında konuşuyorlar. Ahmet: «Acıklı filmler hoşuma gitmiyor. Jerry Lewis ve Norman Wisdom'un filmleri en çok hoşuma gidiyor,» diyor.

SIFAT TAMLAMALARININ İ-HALİ

Geçen derste kısaca tekrarladığımız ve yenilerini öğrendiğimiz sıfat tamlamalarının i-halini görmeden önce, genel olarak isimlerin i-halini hatırlatalım.

İ-halinde **die**, ve **das** artikelleri değişmez, aynı kalırlar. Şu halde yalnız halde bulunan bir isim, i-halinde olarak da kullanılabilir. **Der** artikeli ise i-halinde **den** şeklini alır.

	der	die	das	die (çoğul)
Yalnız Hal	der Mann adam	die Lehrerin öğretmen	das Boot sandal	die Kinder çocuklar
İ-Hali	den Mann adamı	die Lehrerin öğretmeni	das Boot sandala	die Kinder çocukları

Buna paralel olarak artikeli **der** olan isimlerin önüne gelen ve artikel görevi gören başka kelimeler, yani **ein**, **dieser**, **jener**, ve artikeli **der** olan isimlerle kullanılan mülkiyet sıfatları (**mein**, **dein**, **sein**,...) i-halinde ufak bir değişikliğe uğrarlar. Ama aynı kelimeler artikeli **die** veya **das** olan isimlerin önündeyse i-halinde hiçbir değişikliğe uğramadan, aynı kalırlar. Onun için aşağıda sadece artikeli **der** olan bir isim için bu kelimelerin i-halinde nasıl değişikliklerini göstereyim:

ein Lehrer bir öğretmen	dieser Lehrer bu öğretmen	jener Lehrer şu öğretmen	mein Lehrer öğretmenim	dein Lehrer öğretmenin
einen Lehrer bir öğretmeni	diesen Lehrer bu öğretmeni	jenen Lehrer şu öğretmeni	meinen Lehrer öğretmenimi	deinen Lehrer öğretmenini

Şu halde biz sıfat tamlamalarının i-hallerini incelerken sadece artikeli **der** olan isimlerle yapılmış sıfat tamlamalarını açıklamamız yeter. Artikeli **die** ve **das** olan isimlerle yapılan sıfat tamlamaları i-halinde de aynı kalırlar. Başka bir deyimle **die** ve **das**'la yapılmış yalnız haldeki sıfat tamlamaları hiç değişmeden i-hali görevi de görürler.

Artikeli **der** olan bir isimle yapılmış sıfat tamlamasını i-haline getirirken önce artikeli **den** yapar, bu artikelle isim arasındaki sıfata da bir **-n** veya **-en** takısı ekleriz.

der rote Apfel
kırmızı elma

der fleissige Fischer
çalışkan balıkçı

der faule Schüler
tembel öğrenci

der kleine Hund
küçük köpek

den roten Apfel
kırmızı elmayı

den fleissigen Fischer
çalışkan balıkçıyı

den faulen Schüler
tembel öğrenciyi

den kleinen Hund
küçük köpeği

Örneğin, **der rote Apfel** sıfat tamlamasını i-haline sokarken öndeki **der** artikeli **den** olur ve **rote** şeklindeki sığata da bir **-n** eklenir. İ-halindeki sıfat tamlaması o zaman **den roten Apfel** şeklinde olur.

Der artikeli yerine ismin önünde **ein** bulunuyorsa sıfat tamlaması i-haline girerken **ein**, **einen** olur ve sığata da bir **-n** veya **-en** eklenir.

ein roter Apfel
bir kırmızı elma

ein fleissiger Fischer
bir çalışkan balıkçı

ein fauler Schüler
bir tembel öğrenci

einen roten Apfel
bir kırmızı elmayı

einen fleissigen Fischer
bir çalışkan balıkçıyı

einen faulen Schüler
bir tembel öğrenciyi

Der artikeli yerine ismin önünde **dieser** veya **jener** bulunuyorsa, bunlar **diesen** veya **jenen** şekline getirilir ve ortadaki sığata da gene bir **-n** veya **-en** takısı eklenir.

dieser rote Apfel
bu kırmızı elma

dieser fleissige Fischer
bu çalışkan balıkçı

jener faule Schüler
şu tembel öğrenci

jener kleine Hund
şu küçük köpek

diesen roten Apfel
bu kırmızı elmayı

diesen fleissigen Fischer
bu çalışkan balıkçıyı

jenen faulen Schüler
şu tembel öğrenciyi

jenen kleinen Hund
şu küçük köpeği

İsmin önünde bir mülkiyet sıfatı bulunuyorsa, sıfat tamlaması i-haline sokulurken mülkiyet sıfatı **-en** takısı alır (yani **meinen, deinen, seinen, ihren, seinen, unseren, euren, ihren, Ihren** şekillerine girer.) ve ortadaki sıfata da gene **-n** veya **-en** eklenir.

mein roter Apfel
kırmızı elmam
dein roter Apfel
kırmızı elman
sein fauler Schüler
onun tembel öğrencisi

meinen roten Apfel
kırmızı elmamı
deinen roten Apfel
kırmızı elmanı
seinen faulen Schüler
onun tembel öğrencisini

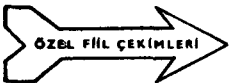
Yukarıda sadece üç mülkiyet sıfatıyla sıfat tamlaması yapılmıştır, ama durum diğerleri için de aynıdır. Sıfat tamlamalarının i-haline sokulmaları için genel olarak şöyle bir kural verebiliriz: Sıfat tamlaması i-haline sokulurken, sıfat tamlaması yapılmış ismin artikeli i-haline konur, artikelden sonra, artikelle isim arasında yer alan sıfata ise **-n** veya **-en** takısı eklenir. İsim hiç değişmez aynı kalır. Yalnız bu yukarıda verdiğimiz kural sadece artikeli **der** olan isimlerle yapılan sıfat tamlamaları için doğrudur. Artikeli **die** ve **das** olan isimlerle yapılan sıfat tamlamalarının i-halinde de hiç değişmediklerini, aynı yalın haldeki gibi kaldıklarını daha önce belirtmiştik.

Der Junge will einen langen Bleistift kaufen.
Die Kinder legen sich unter den grünen Baum.
Wir werden diesen gelben Hut kaufen.
Ali setzt sich auf den kleinen Stuhl.
Mehmet legt sich auf das lange Sofa.
Der Bauer kauft ein weisses Pferd.
Der Freund meines Vaters zeigt mir sein neues Auto.

Çocuk uzun bir kalem(i) satın almak istiyor.
Çocuklar yeşil ağacın altına yatıyorlar.
Bu sarı şapkayı satın alacağız.
Ali küçük sandalyenin üstüne oturuyor.
Mehmet uzun kanapenin üstüne yatıyor.
Çiftçi beyaz bir at(ı) satın alıyor.
Babamın arkadaşı bana yeni otomobilini gösteriyor.

eintreten

ich trete.....ein wir treten.....ein
du trittst.....ein ihr tretet.....ein
er, sie, es tritt.....ein sie treten.....ein
Sie treten.....ein

INHALTSVERZEICHNIS İÇİNDEKİLER

ders

- 1 GİRİŞ - TELAFFUZ - Alman Alfabetesi
- 2 **DER, DIE, DAS - EIN, EINE - ALMANCA CÜMLE KURULUŞU - Was ist das?**
- 3 **OLUMSUZ CÜMLE - SORU CÜMLESİ - SONDERN - ODER**
- 4 **ÇOĞUL YAPMA - SIND SIND DAS...?**
- 5 **SIFATLAR - SIFAT TAMLAMALARI - WIE**
- 6 **OLUMSUZ CÜMLE - SIFAT TAMLAMALARI**
- 7 **ŞAHIS ZAMİRLERİ - SEIN fiili - soru hali - olumsuz hal - şahıs zamirlerinin kaldırılması - WIEVIEL**
- 8 **WER - EIN BILD (metin) - und - İSİMLERİN YERİNE ŞAHIS ZAMİRİ KULLANILMASI**
- 9 **WELCHER, WELCHE, WELCHES - DIESER, DIESE, DIESES ve JENER, JENE, JENES - KISALTILMIŞ ÇOĞUL EKLERİ**
- 10 **ÖZET**
- 11 **MÜLKİYET SIFATLARI - mülkiyet sıfatlarının Türkçeye çevrilmesi - Şahıs zamirleri ve mülkiyet sıfatları - Şahıs zamirleri ve mülkiyet sıfatlarının kaldırılması**
- 12 **EINE STRASSE (metin) - İ-HALİ**
- 13 **FİLLER - FİLLERDE ZAMAN - ŞİMDİKİ ZAMAN**
- 14 **ŞİMDİKİ ZAMAN (devam) - EMİR HALİ**
- 15 **HABEN**
- 16 **özel isimlerle isim tamlaması - Mädchen, Tochter ve Junge, Sohn - DIE FAMILIE ÇELIKEL (metin) - HABEN (devam) - DIE ZAHLEN (sayılar)**
- 17 **EMİR HALİ - FİLLER (devam)**
- 18 **trinken, rauchen - Herr, Frau, Fräulein - EIN WOHNZIMMER (metin) - OLUMSUZ EMİRLER ve CÜMLELER - SORU CÜMLELERİ**
- 19 **İ-HALİ (devam) - DIE TAGE**
- 20 **ÖZET**
- 21 **E-HALİ**
- 22 **EIN BAUERNHAUS (metin) - işaret ve mülkiyet sıfatlarının e- hali**
- 23 **ŞAHIS ZAMİRLERİNİN İ-HALİ - WEN**
- 24 **aber - warum - EIN TELEFONGESPRÄCH (metin) - ŞAHIS ZAMİRLERİNİN E-HALİ - WEM**
- 25 **Şahıs zamirlerinin i- ve e-hallerinin cümle içindeki yerleri -IN, AUF, UNTER**
- 26 **IN DEM SPEISEZIMMER (metin) - NEBEN, HINTER, VOR**
- 27 **AN, ÜBER, ZWISCHEN - setzen, stellen, legen ve sitzen, stehen,**

liegen - hängen

28 wo, wohin - heissen - **WO IST YUSUF?** (metin) - **ÖNEKLERE GENEL BAKIŞ**

29 **DENN - DIE ZAHLEN - WIE ALT...? - Ein Spiel**

30 **ÖZET**

31 **DIE UHR** (saat) - **Um wieviel Uhr?** - **wann** - çeşitli saat soruş şekilleri - saatle ilgili kelimeler ve deyimler

32 ayrılabilen fiiller - **AHMET** (metin) - **UHR ODER STUNDE?** - **- DIE ZEITEN** - zamanla ilgili cümleler ve sorular

33 **SORU KELİMELERİYLE YAPILAN SORULAR** (genel bakış)

34 mit - **Freund, Freundin** - **viele** - **ZEYNEP** (metin) - **KÖNNEN** - soru - **können** ve soru kelimeleri

35 **İN-HALİ ve İSİM TAMLAMALARI - WESSEN - bitte, bitte sehr**

36 nach - einige - **Gemüse, Fleisch - FATMA ÇELİKEL** (metin) - **İN-HALİ ve İSİM TAMLAMALARI** (devam)

37 İşaret sıfatlarının in-hali - Özel durum gösteren isimler ve in-hali - **Wie geht es.....? - Es geht gut. (schlecht)**

38 şimdiki zaman ve geniş zaman - **HASAN ÇELİKEL** (metin) - Sorular, cümleler

39 **WOLLEN** - soru - **MÜSSEN** - soru - **wollen, müssen** ve soru hekimeleri

40 **ÖZET**

41 **DÜRFEN - ALMANCADA CÜMLE KURULUŞU**

42 der Schüler, der Student - an önekinin çeşitli anlamları, **am Ende** - **IN DER KLASSE** (metin) - von - konuşmalar

43 **DÖNÜŞLÜ FİLLER - Die Tage und die Monate**

44 alle - lehren - **IM BAHNHOF** (metin) - **DÖNÜŞLÜ FİLLERİN EMİR HALİ - DÖNÜŞLÜ FİLLERLE YAPILAN SORULAR - DÖNÜŞLÜ FİLLER ve SORU KELİMELERİ**

45 können, wollen, müssen, dürfen ve dönüşlü fiiller - **seit - aus - Die Familie**

46 gefallen - **ZEYNEP ERZÄHLT WIEDER EINE GESCHICHTE** (metin) - zu - bei

47 **E-HALİYLE KULLANILAN ÖNEKLERE GENEL BAKIŞ** - e-haliyle kullanılan öneklerle cümleler ve sorular

48 schmecken - die Türkei - **BEIM FRÜHSTÜCK** (metin) - **DANE-BEN - DARAUf,...** - **Die Mahlzeiten**

49 **GELECEK ZAMAN**

50 **ÖZET**

51 **SIFAT TAMLAMALARI** (işaret ve mülkiyet sıfatlarıyla)

52 über - **IM KINO** (metin) - **SIFAT TAMLAMALARININ İ-HALİ - İNHALTSVERZEICHNIS (İÇİNDEKİLER)**

Test 26

İMTİHAN 4

A

Aşağıda boş bırakılan yerlere uygun önekler koyunuz.

1 — Ich schlafe meinem Bruder dem Sofa. 2 — Diese Kinder werden ihren Eltern wohnen. 3 — Unser Haus liegt einer Kolonialwarenhandlung 4 — Meine Mappe und meine Schuhe sind Leder. 5 — Die Kinder spielen einem Ball Garten. 6 — Ahmet und Zeynep wollen Inge und ihren Freunden Kino gehen. 7 — Wir kommen der Schule und gehen Hause. 8 — dem Frühstück werden wir die Schule gehen. 9 — Der Fischer wartet einer Stunde einem Korb der Hand der Tür. 10 — Die Jungen werden sich dem Essen Bett legen und schlafen. 11 — Wollen Sie mir die Stadt kommen? 12 — zwei Stunden schreibe ich meine Hausaufgaben diesem kleinen Bleistift. 13 — Der Vater wird heute Deutschland kommen und uns Ankara fahren. 14 — Wir essen Mittag oft Fleisch. 15 — Die Mutter will nicht dem berühmten Arzt gehen. Sie bleibt Hause.

B

A Listesi

B Listesi

1 — Wir haben jetzt kein Geld bei uns. Wir werden diese grossen Bücher nicht kaufen können.	A — Babamın ayakkabıları deriden-dir.
2 — Die Kinder werden heute zu ihrer Tante in Ankara fahren.	B — Çok seviniyorum, çünkü yarın erkek kardeşim gelecek.
3 — Seit zwei Tagen machen wir keinen Spaziergang.	C — Büyük babamızı tekrar ne zaman ziyaret edeceğiz?
4 — Arbeitet Frau Müller seit drei Jahren in einer Schule in Istanbul?	D — Kız babasıyla Almanya'ya gidecek.
5 — Ich freue mich sehr, denn übermorgen wird mein Bruder kommen.	E — Sinema bizim dükkânımızın karşısında bulunuyor.
6 — Der Schrank steht neben dem	F — Çalışkan öğrenciler okuldan sonra arkadaşlarıyla bahçede oynayabilirler.
	G — Bayan Müller üç yıldan beri İstanbul'da mı çalışıyor?

- Fenster. Davor steht ein Stuhl.**
- 7 — **Das Kino liegt unserem Laden gegenüber.**
- 8 — **Das Mädchen wird mit seinem Vater nach Deutschland fahren.**
- 9 — **Die gelben Schuhe meines Vaters sind aus Leder.**
- 10 — **Der Bruder meines Freundes fährt morgens mit seinem Auto zu der Arbeit.**
- 11 — **Der Vater holt eine alte Zeitung aus der Schublade und liest.**
- 12 — **Geben Sie mir jene schweren Steine!**
- 13 — **Wann werden wir unseren Grossvater wieder besuchen?**
- 14 — **Seine Tante arbeitet seit vier Jahren in der Türkei.**
- 15 — **Die fleissigen Schuler dürfen nach der Schule mit ihren Freunden im Garten spielen.**
- H — Çocuklar bugün Ankara'daki teyzelerine gidecekler.
- İ — Teyzesi dört yıldan beri Türkiye'de çalışıyor.
- K — Dolap pencerenin yanında duruyor. Onun önünde bir sandalye duruyor.
- L — Babamın sarı ayakkabıları deridir.
- M — Şimdi yanımızda para yok. Bu büyük kitapları satın alamayacağız.
- N — Bana şu ağır taşları veriniz!
- O — Bayan Müller üç yıldan beri İstanbul'da bir okulda mı çalışıyor?
- P — Baba çekmecedan eski bir gazete alıyor ve okuyor.
- R — Çok seviniyorum, çünkü öbür gün erkek kardeşim gelecek.
- S — İki günden beri bir gezinti yapmıyoruz.
- T — Arkadaşımın erkek kardeşi sabahları otomobiliyle işe gider.

C

A Listesi

- 1 — Tembel işçiler büyük bir ağacın altına yatıyorlar ve uyuyorlar.
- 2 — Pazarları kız kardeşimle amcamı ziyaret ediyoruz.
- 3 — Bugün kız kardeşimle amcamı ziyaret etmek zorunda kalacağız.
- 4 — Benim sıram öğretmenın masasının karşısında bulunuyor.
- 5 — Benim yanımda bir Alman oturuyor.
- 6 — Öğrenci (üniversiteli) bir lokantaya gidiyor ve iyi bir yemek ısmarlıyor.

B Listesi

- A — **Wie geht es deiner Onkel und deine Tante?**
- B — **Die Suppe gefällt dem Deutschen nicht. Er isst Brot mit Butter.**
- C — **Die Suppe schmeckt dem Deutschen nicht. Er isst Brot mit Butter.**
- D — **Ich will morgen nicht zum Arzt gehen, denn ich werde einen Freund besuchen.**
- E — **Sie werden morgen Sie besuchen können.**
- F — **Die faulen Arbeiter legen sich unter einen grossen Baum und schlafen.**

- 7 — Kız çocuklar babalarına koşuyorlar.
- 8 — Bu öğrenci yarın okula gitmeyecek; evde kalacak.
- 9 — Ben yarın doktora gitmek istemiyorum, çünkü bir arkadaşımı ziyaret etmeye mecburum.
- 10 — Şu otomobil beş yıldan beri onun amcasına aittir.
- 11 — Çorba Almanın hoşuna gitmiyor. O tereyağla ekmek yiyor.
- 12 — Senin resimlerin hoşuma gidiyor. Bana bir resim verebilir misin?
- 13 — Amcam ve teyzen nasıllar?
- 14 — Teşekkür ederim, onlar iyidirler.
- 15 — Yarın sizi ziyaret edebilecekler.
- G** — Wir werden heute mit meiner Schwester meinen Onkel besuchen.
- H** — Wir werden heute mit meiner Schwester meinen Onkel besuchen müssen.
- İ** — Sonntags besuchen wir mit meiner Schwester meinen Onkel.
- K** — Die Mädchen laufen zu ihrem Vater.
- L** — Wie geht es deinem Onkel und deiner Tante?
- M** — Danke, es geht ihnen gut.
- N** — Neben mir sitzt ein Deutscher.
- O** — Deine Bilder schmecken mir.
- P** — Deine Bilder gefallen mir.
- R** — Ich will morgen nicht zum Arzt gehen, denn ich muss einen Freund besuchen.
- S** — Jenes Auto gehört seit fünf Jahren seinem Onkel.
- T** — Meine Bank liegt dem Tisch des Lehrers gegenüber.
- U** — Dieser Schüler wird morgen nicht in die Schule gehen; er wird zu Hause bleiben.
- Ü** — Der Student geht in ein Restaurant und bestellt ein gutes Essen.
- V** — Der Schüler geht in ein Restaurant und bestellt ein gutes Essen.

E

Aşağıda dönüşlü fiillerle yapılmış cümleler verilmiştir. Boş bırakılan yerlere uygun dönüşlü zamirler koyunuz.

- 1 — Der Schüler bekommt eine schlechte Note. Er wundert sehr.
- 2 — Warum ärgert ihr so sehr? 3 — Wohin legen Ali und Ayşe?
- 4 — Die Kinder legen neben den grossen Karren. 5 — Der Fischer setzt vor die Tür und wartet. 6 — Ich stelle neben den Tisch und setze dann auf einen Stuhl. 7 — Wir freuen sehr, denn unser Vater kommt morgen aus Deutschland. 8 — Der Lehrer wird an diesen Tisch setzen. 9 — Du darfst in dieses grosse Bett legen. 10 — Der Sohn des Bauern wird jetzt nicht waschen.

F

Aşağıdaki Türkçe cümleleri Almancaya çeviriniz. Cevapları «Test cevapları kâğıdının» F bölümüne yazınız.

- 1 — Bu doktorun annesi bugün bizi ziyaret etmeyecek.
- 2 — Kızma! Ben senin ev ödevlerini yapabilirim.
- 3 — Bu kırmızı elbiseyi annemize gösterebilir miyiz? (müsaade)

(Test 21) İmtihan 4'ün yapılmış şekli

- A. 1 — e, dem 2 — en, en 3 — dem, die 4 — des (dieses, jenes), er 5 — muss, em, dem 6 — können, en 7 — die, des 8 — en 9 — muss, en, en 10 — e, nach 11 — en, zu 12 — dürfen, der 13 — des (dieses, jenes), muss, dem 14 — ich, der, ins 15 — en, der, zu (ins)
- B. 1 — E 2 — İ 3 — K 4 — O 5 — F 6 — M 7 — C 8 — P 9 — H 10 — J 11 — D 12 — N 13 — G 14 — L 15 — A
- C. 1 — E 2 — H 3 — M 4 — O 5 — D 6 — L 7 — İ 8 — P 9 — G 10 — B 11 — N 12 — A 13 — F 14 — C 15 — K
- D. 1 — f 2 — c 3 — b 4 — d 5 — f 6 — b 7 — a 8 — c
- F. 1 — Die Mutter will der (ihrer) Tochter eine Geschichte erzählen.
2 — Die Jungen müssen früh ins (zu) Bett gehen, denn sie stehen morgens früh auf.
3 — Der Sohn des Bauern kann nicht ins Kino gehen.
4 — Der Arzt bekommt von seinem Sohn keinen Brief.

Test 25'in yapılmış şekli

- A. 1 — wird 2 — wird 3 — wird 4 — werde 5 — wird 6 — werden 7 — wirst 8 — werdet 9 — wird (werden) 10 — wird
- B. 1 — D 2 — G 3 — H 4 — F 5 — İ 6 — K 7 — E 8 — A
- C. 1 — İ 2 — G 3 — E 4 — C 5 — H 6 — K 7 — D 8 — B
- F. 1 — Meine Tochter wird dieses Jahr nach Deutschland fahren. Sie wird dort vier Monate bleiben.
2 — Mein Sohn wird ein neues Auto kaufen.
3 — Der Vater und die Mutter werden sich sehr freuen.

LEHRSTÜCK DREIUNDFÜNFZIG

SIFAT TAMLAMALARININ E-HALİ

Sıfat tamlamalarının e-hali çok kolaydır. İsimle artikel arasına giren sıfat tekilde ve çoğulda mutlaka **-en** veya **-n** takısı alır. Bu arada ismin artikeli de e-haline getirilir.

	der	die	das
Yalın H	der gute Mann iyi adam	die kleine Katze küçük kedi	das rote Buch kırmızı kitap
E-Hali	dem guten Mann iyi adama	der kleinen Katze küçük kediye	dem roten Buch kırmızı kitaba

	die (çoğul)
Yalın H	die gelben Hüte sarı şapkalar
E-Hali	den gelben Hüten sarı şapkalara

Yukarıda yalın halde sıfat tamlamaları ve atlarında da e-halleri verilmiştir. Örneğin, **der gute Mann** sıfat tamlaması yalın haldedir. Bunu e-haline sokarken **der** artikeli **dem** yapılır, **gute** halinde bulunan sığata da bir **-n** eklenerek **guten** şğıkne getirilir. Böylece **der gute Mann** tamlamasını e-haline getirmiş oluruz: **dem guten Mann**. Sıfat tamlamalarını e-halinde yanlışsız kullanabilmek için tabii ki artikellerin e-halinde nasıl değıştiklerini (örneğin, **der**'in **dem**, **die**'nin **der**, **das**'ın **dem** oduğunu) iyice bilmelisiniz, çünkü tekilde ve çoğulda sıığata sadece bir **-en** takısı eklendiğı için arti-

kellerin de e-hallerini bildikten sonra e-halinde bir sıfat tamlaması yapmak gayet kolay bir iş olur.

Şimdi de önünde **ein** veya **eine** bulunan isimlerle yapılmış sıfat tamlamalarının e-hallerini görelim. Bunlarda da **ein**, **eine** normal kurala göre e-haline sokulur, sıfata da gene **-en** eklenir.

	ein	eine	ein
Yalın H	ein guter Mann iyi bir adam	eine kleine Katze küçük bir kedi	ein rotes Buch kırmızı bir kitap
E-Hali	einem guten Mann iyi bir adama	einer kleinen Katze küçük bir kediye	einem roten Buch kırmızı bir kitaba

	çoğul
	gelbe Hüte sarı şapkalar
	gelben Hüten sarı şapkalara

Örneğin, **eine kleine Katze** sıfat tamlamasını e-haline sokarken **eine**, **einer** olur, **kleine** şeklindeki **klein** sıfatına da **-n** eklenerek **kleinen** haline getirilir: **einer kleinen Katze**. Bu çeşit sıfat tamlamalarında da gene **ein**, **eine**'nin ne şekilde e-haline sokulduğunu çok iyi bilmek gerekir. Önünde **ein**, **eine** bulunan bir ismin çoğulda önüne hiçbir artikkel gelmediğini biliyoruz. Onun için **ein**, **eine** ile yapılan çoğul sıfat tamlamaları sadece bir sıfat ve çoğul isimden meydana gelir. Yukarıdaki şemada **gelbe Hüte** gibi. Sıfat sonuna bir **-e** eki almıştır ve ismin önünde bulunmaktadır. Böyle çoğul bir sıfat tamlamasının e-hali ise sıfata gene **-n** takısı eklemek suretiyle yapılır. Başka hiçbir şey değiştirilmez; örneğin, **gelbe Hüte**, e-halinde **gelben Hüten** şeklini almıştır. Burada çoğul isimlerin sonuna e-halinde muhakkak bir **-n** eklendiğini hatırlatalım. (**Hüte - Hüten**).

Önünde **kein**, **keine** bulunan sıfat tamlamalarının e-hali aynı yukarıda öğrendiğimiz **ein**, **eine** ile yapılan tamlamaların e-hali gibidir. Açıkça gördüğümüz gibi **kein** ve **keine**, **ein**, **eine**'nin önüne bir **k** eklemek suretiyle meydana gelmektedir. Bu sebeple iki çeşit sıfat tamlaması arasında şeklen hiçbir fark yoktur, sadece anlamlar değişiktir.

	dieser	diese	dieses
Yalın H	dieser gute Mann bu iyi adam	diese kleine Katze bu küçük kedi	dieses rote Buch bu kırmızı kitap
E-Hali	diesem guten Mann bu iyi adama	dieser kleinen Katze bu küçük kediye	diesem roten Buch bu kırmızı kitaba

Dieser, diese, dieses ve **jener, jene, jenes** ile yapılan sıfat tamlamaları da gene bu kelimeleri e-haline getirip, sıfata da **-en** ekleyerek e-haline sokulur.

	jener	jene	jenes
Yalın H	jener gute Mann şu iyi adam	jene kleine Katze şu küçük kedi	jenes rote Buch şu kırmızı kitap
E-Hali	jenem guten Mann şu iyi adama	jener kleinen Katze şu küçük kediye	jenem roten Buch şu kırmızı kitaba

Dieser, diese, dieses ve **jener, jene, jenes**'in çoğulları yukarıdaki şemaya sığmadığı için bunları aşağıda ayrı olarak veriyoruz:

	diese (çoğul)	jene (çoğul)
Yalın H.	diese gelben Hüte bu sarı şapkalar	jene gelben Hüte şu sarı şapkalar
E-Hali	diesen gelben Hüten bu sarı şapkalara	jenen gelben Hüten şu sarı şapkalara

Mülkiyet sıfatlarıyla yapılan tamlamaların e-halinde de sıfat gene **-en** takısı alır. Mülkiyet sıfatıysa e-haline sokulur.

	Artikeli der olan isimler	Artikeli die olan isimler	Artikeli das olan isimler
Yalın H	mein guter Sohn iyi oğlum dein guter Sohn iyi oğlun	meine kleine Katze küçük kedim deine kleine Katze küçük kedin	mein rotes Buch kırmızı kitabım dein rotes Buch kırmızı kitabın
E-Hali	meinem guten Sohn iyi oğluma deinem guten Sohn iyi oğluna	meiner kleinen Katze küçük kedime deiner kleinen Katze küçük kedine	meinem roten Buch kırmızı kitabıma deinem roten Buch kırmızı kitabına

Yukarıda örnek olarak sadece iki mülkiyet sıfatı (**mein, dein**) aldık. Ama diğerleri için de durum aynıdır.

Çoğul isimler önünde bulunan mülkiyet sıfatlarıyla yapılan tamlamaların e-halleriyse şöyle olur:

Yalın Hal	E-Hali
meine gelben Hüte sarı şapkalarım	meinen gelben Hüten sarı şapkalarım

E-halindeki sıfat tamlamaları için örnekler:

der grüne Ball	yeşil top
dem grünen Ball	yeşil topa
ein grüner Ball	bir yeşil top
einem grünen Ball	bir yeşil topa
dieser grüne Ball	bu yeşil top
diesem grünen Ball	bu yeşil topa
jener grüne Ball	şu yeşil top
jenem grünen Ball	şu yeşil topa
sein grüner Ball	yeşil topu
seinem grünen Ball	yeşil topuna
unser grüner Ball	yeşil topumuz
unserem grünen Ball	yeşil topumuza
die fleissige Schülerin	çalışkan (kız) öğrenci
der fleissigen Schülerin	çalışkan öğrenciye
eine fleissige Schülerin	çalışkan bir öğrenci
einer fleissigen Schülerin	çalışkan bir öğrenciye
diese fleissige Schülerin	bu çalışkan öğrenci
dieser fleissigen Schülerin	bu çalışkan öğrenciye
jene fleissige Schülerin	şu çalışkan öğrenci
jener fleissigen Schülerin	şu çalışkan öğrenciye
eure fleissige Schülerin	çalışkan öğrenciniz
eurer fleissigen Schülerin	çalışkan öğrencinize
das offene Fenster	açık pencere
dem offenen Fenster	açık pencereye
ein offenes Fenster	açık bir pencere
einem offenen Fenster	açık bir pencereye
dieses offene Fenster	bu açık pencere
diesem offenen Fenster	bu açık pencereye
jenes offene Fenster	şu açık pencere
jenem offenen Fenster	şu açık pencereye
ihr offenes Fenster	açık penceresi
ihrem offenen Fenster	açık penceresine
die schweren Steine	ağır taşlar
den schweren Steinen	ağır taşlara
schwere Steine	ağır taşlar (belirsiz, herhangi)
schweren Steinen	ağır taşlara (»)
diese schweren Steine	bu ağır taşlar
diesen schweren Steinen	bu ağır taşlara

jene schweren Steine	şu ağır taşlar
jenen schweren Steinen	şu ağır taşlara
deine schweren Steine	ağır taşların
deinen schweren Steinen	ağır taşlarına

Yukarıda her tamlamanın yalın ve e-hali verilmiştir. Bunları karşılaştırarak inceleyiniz.

SIFAT TAMLAMALARININ İN-HALLERİ

İN-halinde bulunan sıfat tamlamalarında da sıfat hep **-en** takısı alır. İsmi önündeki artikel de (**der, die, das, ein, eine, dieser, jener,...**) genel kurala göre in-haline sokulur. Şimdi teker teker bu durumları gösterelim.

	der	die	das
Yalın H	der alte Lehrer yaşlı öğretmen	die kalte Suppe soğuk çorba	das weisse Huhn beyaz tavuk
İN-Hali	des alten Lehrers yaşlı öğretmenin	der kalten Suppe soğuk çorbanın	des weissen Huhnes beyaz tavuğun

	die (çoğul)
Yalın H	die neuen Öfen yeni sobalar
İN-H.	der neuen Öfen yeni sobaların

Örneğin, **der alte Lehrer** tamlamasını in-haline sokarken önündeki **der** artikelini **des** yapar, ortadaki sığata da bir **-n** takısı ekleriz. Gene bu çeşit sıfat tamlamalarında da artikellerin in-hallerini iyi bilmek şarttır. Sıfat daima **-n** (veya **-en**) takısı aldığı için önemli olan artikellerin in-halleridir.

	ein	eine	ein
Yalın H	ein alter Lehrer yaşlı bir öğretmen	eine kalte Suppe soğuk bir çorba	ein weisses Huhn beyaz bir tavuk
İN-Hali	eines alten Lehrers yaşlı bir öğretmenin	einer kalten Suppe soğuk bir çorbanın	eines weissen Huhnes beyaz bir tavuğun

	çoğul
Yalın H	neue Öfen yeni sobalar
İN-H.	neuer Öfen yeni sobaların

Bu çeşit sıfat tamlamalarının çoğulunda ufak bir değişiklik vardır. **Ein, eine**'nin çoğulunda ismin önüne hiçbir artikkel gelmediğini biliyoruz. Onun için yalnız haldeki örnek tamlamamız **neue Öfen** şeklindedir. Bunu in-haline sokarken sıfat **-n** takısı değil de **-r** takısı alır. İsimde bir değişiklik olmaz. Diğerlerinden değişik bir hal olduğu için buna dikkat ediniz.

Şimdi de **dieser, diese, dieses** ve **jener, jene, jenes**'le yapılmış sıfat tamlamaların in-halini gösteren şemalar verelim.

	dieser	diese	dieses
Yalnız H.	dieser alte Lehrer bu yaşlı öğretmen	diese kalte Suppe bu soğuk çorba	dieses weisse Huhn bu beyaz tavuk
İN-Hali	dieses alten Lehrers bu yaşlı öğretmenin	dieser kalten Suppe bu soğuk çorbannın	dieses weissen Huhnes bu beyaz tavuğun

	jener	jene	jenes
Yalnız H.	jener alte Lehrer şu yaşlı öğretmen	jene kalte Suppe şu soğuk çorba	Jenes weisse Huhn şu beyaz tavuk
İN-Hali	jenes alten Lehrers şu yaşlı öğretmenin	jener kalten Suppe şu soğuk çorbannın	jenes weissen Huhnes şu beyaz tavuğun

Bu çeşit tamlamaların çoğullarıysa şu şekilde olur:

	diese	jene
Yalnız H.	diese neuen Öfen bu yeni sobalar	jene neuen Öfen şu yeni sobalar
İN-Hali	dieser neuen Öfen bu yeni sobaların	jener neuen Öfen şu yeni sobaların

Bu tamlamalarda da gene önemli olan **dieser, diese, dieses** ve **jener, jene, jenes**'in in-hallerini iyi bilmektir. Bunları iyi bildikten sonra sıfat hep aynı takıyı, yani **-en** aldığı için bu çeşit sıfat tamlaması yapmak gayet kolaydır.

Mülkiyet sıfatlarıyla yapılmış tamlamaların in-halleri de çok kolaydır. Öndeki mülkiyet sıfatı in-haline sokulur, ortadaki sıfata da gene **-en** takısı eklenir.

Aşağıdaki şemada örnek olarak yalnız iki mülkiyet sıfatı alınmıştır. Ama durum diğerleri için de aynıdır.

Yalın H	Artikeli der olan isimler	Artikeli die olan isimler	Artikeli das olan isimler
	mein alter Lehrer yaşlı öğretmenim dein alter Lehrer yaşlı öğretmenin	meine kalte Suppe soğuk çorbam deine kalte Suppe soğuk çorban	mein weisses Huhn beyaz tavuğum dein weisses Huhn beyaz tavuğun
İn-Hali	meines alten Lehrers yaşlı öğretmenimin deines alten Lehrers yaşlı öğretmenin	meiner kalten Suppe soğuk çorbamın deiner kalten Suppe soğuk çorbanın	meines weissen Huhnes beyaz tavuğumun deines weissen Huhnes beyaz tavuğumun

Mülkiyet sıfatlarıyla yapılmış çoğul sıfat tamlamalarının in-hallerini de şöyle bir şemada toplayabiliriz.

Yalın Hal	İn-Hali
meine neuen Öfen yeni sobalarım	meiner neuen Öfen yeni sobalarımın
deine neuen Öfen yeni sobaların	deiner neuen Öfen yeni sobalarının

Örneğin, **dein alter Lehrer** sıfat tamlaması in-haline sokulurken **dein'**-in in-halindeki şekli, yani **deines** alınır ve sıfata da **-en** eklenir: **deines alten Lehrers**.

İn-halindeki sıfat tamlamaları için örnekler.

der gelbe Schwamm
des gelben Schwammes
ein gelber Schwamm
eines gelben Schwammes
dieser gelbe Schwamm
dieses gelben Schwammes
jener gelbe Schwamm
jenes gelben Schwammes
mein gelber Schwamm
meines gelben Schwammes

sarı sünger
sarı süngerin
sarı bir sünger
sarı bir süngerin
bu sarı sünger
bu sarı süngerin
şu sarı sünger
şu sarı süngerin
sarı süngerim
sarı süngerimin

unser gelber Schwamm
unseres gelben Schwammes
euer gelber Schwamm
eures gelben Schwammes

sarı süngerimiz
sarı süngerimizin
sarı süngeriniz
sarı süngerinizin

die traurige Geschichte
der traurigen Geschichte
eine traurige Geschichte
einer traurigen Geschichte
diese traurige Geschichte
dieser traurigen Geschichte
jene traurige Geschichte
jener traurigen Geschichte
seine traurige Geschichte
seiner traurigen Geschichte
ihre traurige Geschichte
ihrer traurigen Geschichte

acıklı hikâye
acıklı hikâyenin
acıklı bir hikâye
acıklı bir hikâyenin
bu acıklı hikâye
bu acıklı hikâyenin
şu acıklı hikâye
şu acıklı hikâyenin
acıklı hikâyesi
acıklı hikâyesinin
acıklı hikâyesi
acıklı hikâyesinin

das braune Leder
des braunen Leders
ein braunes Leder
eines braunen Leders
dieses braune Leder
dieses braunen Leders
jenes braune Leder
jenes braunen Leders
dein braunes Leder
deines braunen Leders
Ihr braunes Leder
Ihres braunen Leders

kahverengi deri
kahverengi derinin
kahverengi bir deri
kahverengi bir derinin
bu kahverengi deri
bu kahverengi derinin
şu kahverengi deri
şu kahverengi derinin
kahverengi derin
kahverengi derinin
kahverengi deriniz
kahverengi derinizin

die hübschen Freundinnen
der hübschen Freundinnen
hübsche Freundinnen
hübscher Freundinnen
diese hübschen Freundinnen
dieser hübschen Freundinnen
jene hübschen Freundinnen
jener hübschen Freundinnen
meine hübschen Freundinnen
meiner hübschen Freundinnen

güzel (zarif) kız arkadaşlar
güzel kız arkadaşların
güzel kız arkadaşlar (herhangi)
güzel kız arkadaşların (herhangi)
bu güzel kız arkadaşlar
bu güzel kız arkadaşların
şu güzel kız arkadaşlar
şu güzel kız arkadaşların
güzel kız arkadaşlarım
güzel kız arkadaşlarımlarım

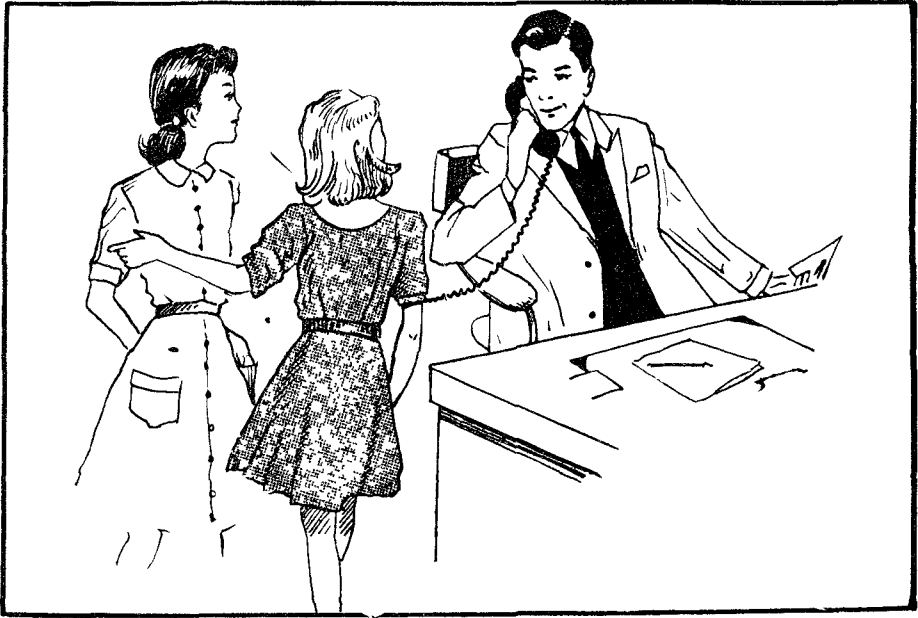
FONO

Correspondence Institute

ALMANCA DERSLERİ

54

LEHRSTÜCK VIERUNDFÜNFZIG

Öğrenilecek kelimeler

beantworten

[beantworten]

der Direktor,en

[direkto:r]

dünn [dün]

cevaplandır-
mak

direktör, müdür

zayıf, ince

die Erdkunde,n

[erdkunde]

erfolgreich

[erfolg:rayh]

die Frage,n [fra:ge] soru

coğrafya

başarılı

führen [fü:ren]	götürmek	richtig [rihtig]	doğru
gleich [glayh]	hemen, eşit	ruhig [ru:ig]	sakin, sessiz
natürlich [natürlih]	tabii,	sich ruhig verhalten	sakin, sessiz
neugierig [noygi:rih]	meraklı	[zih ruhig ferhalten]	durmak
ordentlich [ordentlih]	düzgün, tertipli		

AÇIKLAMALAR

kısaltılmış cümleler

Örneğin,

Ich will meine Hausaufgaben schreiben und ich will danach ins Kino gehen.

Ev ödevlerimi yazmak istiyorum ve sonra sinemaya gitmek istiyorum.

gibi bir cümle Türkçede olduğu gibi Almancada da kulağı çok rahatsız etmektedir. Türkçede genellikle «istiyorum» kelimesi iki kere söylenmez sadece sondaki söylenir. Almancada da buna benzer bir kısaltma yapılabilir. Cümlelerin başındaki **ich will**, **und**'dan sonra gelen ikinci **ich will** kelimelerinin görevini de görür. Onun için bu ikinci **ich will**'i kaldırabiliriz.

Ich will meine Hausaufgaben schreiben und danach ins Kino gehen.

Ev ödevlerimi yazmak ve ondan sonra sinemaya gitmek istiyorum.

Birinci örnek cümlede **und** iki cümleyi birbirine bağlamaktadır. Böyle bir kısaltma yapabilmemiz için de gerekli şart bu birbirine bağlanan iki cümlelerin öznelere aynı olmasıdır. Yukarıdaki örnekte iki cümlelerin de öznesi **ich**, yani «ben» olduğu için bir kısaltma yapılabilmektedir.

Mein Bruder darf rauchen und mein Bruder darf Kaffee trinken.

Erkek kardeşim sigara içebilir ve erkek kardeşim kahve içebilir.

Mein Bruder darf rauchen und Kaffee trinken.

Erkek kardeşim sigara ve kahve içebilir.

Der Schüler kann gut Deutsch sprechen und der Schüler kann eine Geschichte in Deutsch erzählen.

Öğrenci iyi Almanca konuşabilir ve öğrenci Almanca bir hikâye anlatabilir.

Der Schüler kann gut Deutsch sprechen und eine Geschichte in Deutsch erzählen.

Öğrenci iyi Almanca konuşabilir ve Almanca bir hikâye anlatabilir.

Der Junge wird seine Tante besuchen und der Junge wird in die Schule gehen.

Çocuk teyzesini ziyaret edecek ve çocuk okula gidecek.

Der Junge wird seine Tante besuchen und in die Schule gehen.
Çocuk teyzesini ziyaret edecek ve okula gidecek

nicht so

«o kadar değil» şeklinde Türkçeye çevrilebilir. Almancada **çok** kullanılır.

Ayşe arbeitet sehr. Ich bin nicht so fleissig.

Mein Bruder spricht gut Deutsch, aber meine Schwester spricht nicht so gut.

Der Schrank ist nicht so gross.

Die Rechnung ist nicht so hoch.

Wir können sie bezahlen.

Ayşe çok çalışıyor. Ben o kadar çalışkan değilim.

Erkek kardeşim iyi Almanca konuşur, ama kız kardeşim o kadar iyi konuşmaz.

Dolap o kadar büyük değildir.

Hesap o kadar yüksek değildir. Onu ödeyebiliriz.

INGE GEHT ZUR ZEYNEPS SCHULE

Heute wird Inge zur Zeynep's Schule gehen. Der Unterricht beginnt um neun Uhr. Zeynep und Inge sind um neun Uhr in der Schule, aber Zeynep geht nicht gleich in ihre Klasse. Sie führt Inge ins Zimmer des Direktors. Der Direktor der Schule ist ein ziemlich langer und dünner Mann. Er ist nicht so alt.

«Das ist meine Freundin aus Deutschland, Herr Direktor,» sagt Zeynep. Der Direktor antwortet: «Setzt euch, bitte! Entschuldigen Sie mich, bitte, mein Deutsch ist nicht so gut. Ich kann alles verstehen, aber nicht schnell und richtig sprechen.»

«Aber Ihr Deutsch ist sehr ordentlich,» sagt Inge. «Mein Türkisch ist sehr schlecht. Ich will eine Gabel haben und sage «çatal» in Türkisch, aber Hatice bringt mir eine Mappe.»

Der Direktor lacht und spricht: «Zeynep kann Sie gut Türkisch lehren. Sie kann eine gute Lehrerin werden, denn sie ist eine gute, erfolgreiche Schülerin.»

«Danke, Herr Direktor,» antwortet Zeynep. «Darf Inge mit mir in meine Klasse kommen?»

«Natürlich. Und bringe deine Freundin wieder in unsere Schule.»

Sie danken dem Direktor und gehen in die Klasse. Alle Schüler und Schülerinnen warten vor der Tür. Sie sind ganz neugierig.

Zeynep sagt: «Kinder, das ist meine Freundin Inge. Unser Erdkundelehrer wird heute nicht kommen. Verhaltet euch ruhig! Inge wird mit euch sprechen und eure Fragen beantworten.»

INGE ZEYNEP'İN OKULUNA GİDİYOR

Bugün Inge Zeynep'in okuluna gidecek. Ders saat dokuzda başlıyor. Zeynep ve Inge saat dokuzda okuldadırlar, ama Zeynep hemen sınıfa gitmiyor. Inge'yi müdürün odasına götürüyor. Okulun müdürü oldukça uzun (boy lu) ve zayıf bir adamdır. O, o kadar yaşlı değildir.

«Bu benim Almanya'dan arkadaşım, Müdür Bey,» diyor Zeynep. Müdür: «Oturun lütfen! Affedersiniz, Almancam o kadar iyi değildir. Her şeyi anlayabiliyorum, ama hızlı ve doğru konuşamıyorum,» diye cevap verir.

«Ama Almancanız çok düzgün,» diyor Inge. «Benim Türkçem çok kötü. Bir çatal almak istiyorum ve Türkçe (de) 'çatal' diyorum, ama Hattice bana bir çanta getiriyor.»

Müdür gülüyor ve konuşuyor: «Zeynep size iyi Türkçe öğretebilir. O iyi bir öğretmen olabilir, çünkü o iyi, başarılı bir öğrencidir.»

«Teşekkür ederim, Müdür Bey,» diye cevap veriyor Zeynep. «Inge benimle sınıfıma gelebilir mi?»

«Tabii. Hem arkadaşımı yine okulumuza getir.»

Müdüre teşekkür ediyorlar ve sınıfa gidiyorlar. Bütün erkek ve kız öğrenciler kapının önünde bekliyorlar. Onlar çok meraklıdırlar.

Zeynep: «Çocuklar, bu arkadaşım Inge. Coğrafya öğretmenimiz bugün gelmeyecek. Sessiz durun! Inge sizinle konuşacak ve sorularınızı cevaplandırıcak.»

**SIFAT TAMLAMALARININ YALIN, İ-, E- ve İN-HALLERİNE
GENEL BAKIŞ**

I — **der, die, das** ile yapılan sıfat tamlamaları (tekil)

	der	die	das
y.	der gute Mann iyi adam	die rote Rose kırmızı gül	das schöne Bild güzel resim
i.	den guten Mann iyi adamı	die rote Rose kırmızı gülü	das schöne Bild güzel resmi
e.	dem guten Mann iyi adama	der roten Rose kırmızı güle	dem schönen Bild güzel resme
in.	des guten Mannes iyi adamın	der roten Rose kırmızı gültün	des schönen Bildes güzel resmin
die (çoğul)			
y.	die guten Männer iyi adamlar	die roten Rosen kırmızı güller	die schönen Bilder güzel resimler
i.	die guten Männer iyi adamları	die roten Rosen kırmızı gülleri	die schönen Bilder güzel resimleri
e.	den guten Männern iyi adamlara	den roten Rosen kırmızı güllere	den schönen Bildern güzel resimlere
in.	der guten Männer iyi adamların	der roten Rosen kırmızı güllerin	der schönen Bilder güzel resimlerin

II — **ein, eine** ile yapılan sıfat tamlamaları (tekil)

	ein	eine	ein
y.	ein guter Mann iyi bir adam	eine rote Rose kırmızı bir gül	ein schönes Bild güzel bir resim
i.	einen guten Mann iyi bir adamı	eine rote Rose kırmızı bir gülü	ein schönes Bild güzel bir resmi
e.	einem guten Mann iyi bir adama	einer roten Rose kırmızı bir güle	einem schönen Bild güzel bir resme
in.	eines guten Mannes iyi bir adamın	einer roten Rose kırmızı bir gültün	eines schönen Bildes güzel bir resmin

(ein, eine ile yapılan sıfat tamlamalarının devamı)

çoğul			
y.	gute Männer iyi adamlar	rote Rosen kırmızı güller	schöne Bilder güzel resimler
i.	gute Männer iyi adamları	rote Rosen kırmızı gülleri	schöne Bilder güzel resimleri
e.	guten Männern iyi adamlara	roten Rosen kırmızı güllere	schönen Bildern güzel resimlere
in.	guter Männer iyi adamların	roter Rosen kırmızı güllerin	schöner Bilder güzel resimlerin

III — dieser, diese, dieses ile yapılan sıfat tamlamaları (tekil)

	dieser	diese	dieses
y.	dieser gute Mann bu iyi adam	diese rote Rose bu kırmızı gül	dieses schöne Bild bu güzel resim
i.	diesen guten Mann bu iyi adamı	diese rote Rose bu kırmızı gülü	dieses schöne Bild bu güzel resmi
e.	diesem guten Mann bu iyi adama	dieser roten Rose bu kırmızı güle	diesem schönen Bild bu güzel resme
in.	dieses guten Mannes bu iyi adamın	dieser roten Rose bu kırmızı gülün	dieses schönen Bildes bu güzel resmin

diese (çoğul)

y.	diese guten Männer bu iyi adamlar	diese roten Rosen bu kırmızı güller	diese schönen Bilder bu güzel resimler
i.	diese guten Männer bu iyi adamları	diese roten Rosen bu kırmızı gülleri	diese schönen Bilder bu güzel resimleri
e.	diesen guten Männern bu iyi adamlara	diesen roten Rosen bu kırmızı güllere	diesen schönen Bildern bu güzel resimlere
in.	dieser guten Männer bu iyi adamların	dieser roten Rosen bu kırmızı güllerin	dieser schönen Bilder bu güzel resimlerin

IV — jener, jene, jenes ile yapılan sıfat tamlamaları (tekil)

	jener	jene	jenes
y.	jener gute Mann şu iyi adam	jene rote Rose şu kırmızı gül	jenes schöne Bild şu güzel resim
i.	jenen guten Mann şu iyi adamı	jene rote Rose şu kırmızı gülü	jenes schöne Bild şu güzel resmi
e.	jenem guten Mann şu iyi adama	jener roten Rose şu kırmızı güle	jenem schönen Bild şu güzel resme
in.	jenes guten Mannes şu iyi adamın	jener roten Rose şu kırmızı gülün	jenes schönen Bildes şu güzel resmin

jene (çoğul)

y.	jene guten Männer şu iyi adamlar	jene roten Rosen şu kırmızı güller	jene schönen Bilder şu güzel resimler
i.	jene guten Männer şu iyi adamları	jene roten Rosen şu kırmızı gülleri	jene schönen Bilder şu güzel resimleri
e.	jenen guten Männern şu iyi adamlara	jenen roten Rosen şu kırmızı güllere	jenen schönen Bildern şu güzel resimlere
in.	jener guten Männer şu iyi adamların	jener roten Rosen şu kırmızı güllerin	jener schönen Bilder şu güzel resimlerin

V — mülkiyet sıfatları ile yapılan sıfat tamlamaları (tekil)

	Artikeli der olan isimler	Artikeli die olan isimler	Artikeli das olan isimler
y.	mein guter Mann iyi adamım (kocam)	meine rote Rose kırmızı gülüm	mein schönes Bild güzel resmim
i.	meinen guten Mann iyi adamımı	meine rote Rose kırmızı gülümü	mein schönes Bild güzel resmimi
e.	meinem guten Mann iyi adamıma	meiner roten Rose kırmızı gülüme	meinem schönen Bild güzel resmime
in.	meines guten Mannes iyi adamımın	meiner roten Rose kırmızı gülümün	meines schönen Bildes güzel resmimin

(mülkiyet sıfatlarıyla yapılan sıfat tamlamalarının devamı)

çoğul			
y.	meine guten Männer iyi adamlarım	meine roten Rosen kırmızı güllerim	meine schönen Bilder güzel resimlerim
i.	meine guten Männer iyi adamlarımı	meine roten Rosen kırmızı güllerimi	meine schönen Bilder güzel resimlerimi
e.	meinen guten Männern iyi adamlarıma	meinen roten Rosen kırmızı güllerime	meinen schönen Bildern güzel resimlerime
in.	meiner guten Männer iyi adamlarımın	meiner roten Rosen kırmızı güllerimin	meiner schönen Bilder güzel resimlerimin

Yukarıda örnek olarak sadece bir tek mülkiyet sıfatıyla yapılan tamlamalar gösterilmiştir. Ama diğer mülkiyet sıfatları için de duruma aynıdır.

Yukarıda verdiğimiz şemaları dikkatle inceleyiniz. Bunlar size sıfat tamlamalarının i-, e- ve in-hallerinde nasıl değiştiklerini kolayca göstereceklerdir.

Bu şemalarda yalnız hal = y, i-hali = i, e-hali = e, in-hali = in şeklinde kısaltılmıştır.

sich verhalten
ich verhalte mich
du verhältst dich
er, sie, es verhält sich
wir verhalten uns
ihr verhaltet euch
sie verhalten sich
Sie verhalten sich

TEST 27

A

1 — Der Vater dieses fleissig Junge ... ist ein Arzt. 2 — Ich gehe mit mein klein Sohn Kino. 3 — Die Mutter wird mit ihr braun Mappe ihre alt Freundin besuchen. 4 — Die Tochter unser neu Magd ist fünf Jahre alt. 5 — Der Lehrer gibt dies faul Schüler eine schwer Hausaufgabe. 6 — Mein Freund wird mir sein schön Bilder zeigen. 7 — Das klein Kind spielt mit sein rot Ball in dem gross Garten. 8 — Die neu Kleider meiner Schwester lieg in dies klein Schrank. 9 — Die hungrig Arbeiter setzen sich unter ein grün Baum und essen Brot und Käse. 10 — Jene erfolgreich Schülerinnen machen mit ihr gut Lehrer einen Spaziergang.

B

A Listesi

- 1 — Der Direktor meiner alten Schule wohnt in diesem grossen Haus.
- 2 — Er will jenen langen und roten Bleistift kaufen.
- 3 — Der Vater will mit seinem neuen Auto in die Stadt fahren.
- 4 — Die dünnen Bücher liegen auf dem kleinen Tisch.
- 5 — Dieses saubere Zimmer gehört meinem grossen Sohn.
- 6 — Die gelben Schuhe sind sehr schmutzig.
- 7 — Der Schüler wird die schmutzige Tafel mit diesem kleinen Schwamm reinigen.
- 8 — Das Mädchen trägt den schweren Eimer in die Küche.
- 9 — Die Magd stellt die weissen Teller auf den Tisch und bringt die sauberen Gläser.
- 10 — Der Bauer bringt uns die roten Äpfel in einem braunen Korb.

B Listesi

- A — Baba yeni otomobiliyle şehre gitmek istiyor.
- B — Öğrenci kirli tahtayı bu büyük süngerle temizleyecek.
- C — Bu temiz oda benim küçük oğluma aittir.
- D — Yeni okulunun müdürü bu büyük evde oturuyor.
- E — Kız ağır kovayı mutfağa taşıyor.
- F — O şu uzun ve kırmızı kalemi satın almak istiyor.
- G — Çiftçi bize kırmızı elmaları kahverengi bir sepette getiriyor.
- H — Eski okulunun müdürü bu büyük evde oturuyor.
- İ — Bu temiz oda büyük oğluma aittir.
- K — Hizmetçi beyaz tabakları masanın üstüne koyuyor ve temiz bardakları getiriyor.
- L — Öğrenci kirli tahtayı bu küçük süngerle temizleyecek.
- M — İnce kitaplar küçük masanın üstünde bulunuyorlar.
- N — Sarı ayakkabılar çok kirlidir.

C

A Listesi

- 1 — Yeni Almanca öğretmenimin oğlu altı yaşındadır.
- 2 — Bu meşhur doktorun hanımı Almanyadadır.
- 3 — Yaşlı balıkçı bu küçük kulübede yaşlı hanımıyla birlikte oturuyor.
- 4 — Hasan Bey'in büyük bir çiftliği ve yeni bir traktörü vardır.
- 5 — Bu kirli ayakkabılar benim erkek kardeşime aittir.
- 6 — Çocuk babasından uzun bir mektup alıyor ve annesine onu okuyor.
- 7 — Kuzenim (kız) açık pencerenin yanında duruyor.
- 8 — Misafir sıcak çorbayı yiyemiyor. O önce soğuk yemekleri yiyor.
- 9 — Bu yeni çiftçiyi babam tanımıyor.
- 10 — Yorgun çocuklar hemen yataklarına yatıyorlar ve uyuyorlar.

B Listesi

- A — Diese sauberen Schuhe gehören meinem Bruder.
- B — Meine Kusine steht neben dem offenen Fenster.
- C — Mein Vater kennt diesen neuen Bauern.
- D — Der Junge bekommt einen langen Brief von seinem Vater und liest ihn seiner Mutter.
- E — Der kleine Sohn meiner Deutschlehrerin ist sechs Jahre alt.
- F — Die müden Kinder legen sich gleich in ihre Betten und schlafen.
- G — Der alte Fischer wohnt mit seiner alten Frau in dieser kleinen Hütte.
- H — Der Gast kann die heisse Suppe nicht essen. Er isst zuerst die kalten Speisen.
- I — Diese schmutzigen Schuhe gehören meinem Bruder.
- K — Die Frau dieses berühmten Arztes ist in Deutschland.
- L — Mein Vater kennt diesen neuen Bauern nicht.
- M — Hasan Bey hat einen grossen Bauernhof und einen neuen Traktor.
- N — Der kleine Sohn meiner neuen Deutschlehrerin ist sechs Jahre alt.

E

Aşağıdaki sıfat tamlamalarında boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — der offen Tür 2 — die kalt Milch 3 — diesen traurig
Film 4 — seine faul Nichte 5 — der Sohn unseres alt Nachbar
..... 6 — jenem müde Onkel 7 — unser klein Speisezimmer 8 —
diesen schwer Steine 9 — jener schön Stadt 10 — meine
heiss Suppen.

LEHRSTÜCK FÜNFUNDFÜNFZIG

SIFATLARIN MUKAYESESİ

Bilindiği gibi sıfatlar bir ismin niteliklerini belirten sözcüklerdir. Türkçede olduğu gibi Almandada da sıfat tamlamalarında isimlerin önünde yer alırlar.

Das ist ein rotes Buch.

Bu kırmızı bir kitaptır.

Das ist ein kleiner Tisch.

Bu küçük bir masadır.

Das ist ein grosses Haus.

Bu büyük bir evdir.

Bu cümlelerde de görüldüğü gibi **rot**, **klein**, **gross** sıfatları özelliklerini bildirdikleri isimlerin önünde bulunmaktadır.

Ama Türkçede, «Bu kalem yeşildir.» cümlesinde olduğu gibi sıfat nasıl ismin önünden başka bir yerde bulunabiliyorsa Almandada da bulunabilir. Bu hallerde bir sıfat tamlaması söz konusu olmayıp sıfatlar cümlede isimden ayrı olarak vazife görürler.

Das ist ein grüner Bleistift.

Bu yeşil bir kalemdir.

Dieser Bleistift ist grün.

Bu kalem yeşildir.

Jener Stuhl ist klein.

Şu sandalye küçüktür.

Das Haus ist gross.

Ev büyüktür.

Sıfatları kısaca gözden geçirdikten sonra şimdi sıfatların mukayesesini konusunu inceleyelim.

Aynı sığata sahip iki isim arasında mukayese yaparken sıfatların mukayese şeklini kullanırız.

İki tane küçük elma alsak, bunlardan birinin diğerinden küçük olduğunu, bir üçüncü elmanın bu ikisinden de daha küçük olduğunu söylesek, bunların birbirlerine oranla küçüklük derecelerini belirtmiş ve böylece mukayeselerini yapmış oluruz.

Türkçe cümlelerde böyle mukayeseler yaparken sıfatların önüne «daha» veya «en» kelimelerini getiririz.

küçük	zayıf
daha küçük	daha zayıf
en küçük	en zayıf

Türkçedeki «daha» kelimesinin görevini Almancada sıfatlara eklediğimiz **-er** (okunuşu [er]) takısı görür. «En zayıf, en küçük,...» gibi hallerde kullandığımız «en» kelimesi ise Almancada sıfatın önüne **am** kelimesinin getirilmesi, sonuna da **-sten** (okunuşu [sten]) takısının eklenmesi suretiyle belirtilir.

klein	küçük
kleiner	daha küçük
am kleinsten	en küçük
dünn	zayıf
dünnner	daha zayıf
am dünnsten	en zayıf
schön	güzel
schöner	daha güzel
am schönsten	en güzel
faul	tembel
fauler	daha tembel
am faulsten	en tembel

Şimdi bunları cümle içinde kullanalım:

Peter ist klein.	Peter küçüktür.
Haas ist kleiner.	Hans daha küçüktür.
Paul ist am kleinsten.	Paul en küçüktür.
Zeynep ist fleissig.	Zeynep çalışkandır.
Ahmet ist fleissiger.	Ahmet daha çalışkandır.
Ali ist am fleissigsten.	Ahmet en çalışkandır.
Mein Sohn ist dünn.	Oğlum zayıftır.
Dein Sohn ist dünnner.	Oğlun daha zayıftır.
Sein Sohn ist am dünnsten.	Oğlu en zayıftır.

Der Traktor fährt schnell	Traktör hızlı gider.
Der Zug fährt schneller.	Tren daha hızlı gider.
Das Auto fährt am schnellsten.	Otomobil en hızlı gider.
Helga ist schön.	Helga güzeldir.
Maria ist schöner.	Maria daha güzeldir.
Inge ist am schönsten.	Inge en güzeldir.

Sıfatlar genellikle yukarıda gördüğümüz gibi **-er** ve **am... -sten** ile mukayese yapılacak şekle getirilir. Bazı sıfatların kökünde bu şekillere girerken bir değişiklik olur. Şimdi bu özel durumları görelim:

Sıfatın içindeki sesli harf üzerine nokta alır:

alt yaşlı, eski	älter [elter] daha yaşlı, eski	am ältesten [am eltesten] en yaşlı, eski
lang uzun	länger [lenger] daha uzun	am längsten [am lengsten] en uzun.
kurz kısa	kürzer [kürtser] daha kısa	am kürzesten [am kürtsesten] en kısa
gross büyük	grösser [grösser] daha büyük	am grössten [am grö:sten] en büyük

Bunlardan başka şimdiye kadar öğrenmediğimiz şu sıfatlar da böyle özel bir durum gösterirler:

arm [arm]	fakir
warm [warm]	sıcak
krank [krank]	hasta
schwach [şvah]	zayıf, kuvvetsiz
klug [klu:g]	akıllı
dumm [dum]	aptal
jung [yung]	genç

arm fakir	ärmer [ermer] daha fakir	am ärmsten [am ermsten] en fakir
warm sıcak	wärmer [vermer] daha sıcak	am wärmsten [am vermsten] en sıcak
krank hasta	kränker [krenker] daha hasta	am kränksten [am krenksten] en hasta
schwach zayıf, kuvvetsiz	schwächer [şveher] daha zayıf	am schwächsten [am şvehsten] en zayıf
klug akıllı	klüger [klü:ger] daha akıllı	am klügsten [am klü:gsten] en akıllı
dumm aptal	dümmer [dümer] daha aptal	am dümmsten [am dümsten] en aptal
jung genç	jünger [yünger] daha genç	am jüngsten [am yüngsten] en genç

Bazı sıfatlarda son şekilde **-sten** takısıyla sıfat arasına bir (e) konur.

weit uzak	weiter daha uzak	am weitesten [am vaytsten] en uzak
berühmt meşhur	berühmter daha meşhur	am berühmtesten [am berü:mtesten] en meşhur
heiss sıcak	heisser daha sıcak	am heissesten [am haysesten] en sıcak

Böyle bir değişikliğe uğrayan sıfatların önemli birkaçını daha öğre-
nelim:

bunt [bunt]	renkli
bekannt [bekant]	tanınmış
leicht [layht]	kolay, hafif
neu [noy]	yeni
treu [troy]	sadık

Görüldüğü gibi hemen hemen bütün **-t** veya **-d** ile biten sıfatlarda böy-
le bir özel durum görülmektedir.

neu yeni	neuer [noyer] daha yeni	am neuesten [am noyesten] en yeni
--------------------	-----------------------------------	---

treu	treuer	am treuesten [am troyesten]
sadık	daha sadık	en sadık

«yüksek» anlamına gelen **hoch** kelimesi ise şöyle bir değişikliğe uğrar.

hoch	höher [hö:er]	am höchsten [am hö:ksten]
yüksek	daha yüksek	en yüksek

Bazı sıfatlarda ise mukayese şekillerine konurken sıfatlar tamamen değişir. Bunları çok iyi öğrenmeniz, ezberlemeniz gerekir.

gut	besser [besser]	am besten [am besten]
iyi	daha iyi	en iyi
viel	mehr [me:r]	am meisten [am maysten]
çok	daha çok	en çok

«Ahmet Zeynep'ten daha küçüktür. - Bu kalem şu kalemden daha uzundur.» gibi mukayeselerde kullanılan «-den» takısının Almanca karşılığı **als** [als] kelimesidir. **Als** Türkçede olduğu gibi isme eklenmez. Genellikle aralarında mukayese yapılan isimlerin ikincisinin önünde yer alır.

..... als dieser Apfel	bu elmadan.....
..... als diese Blume	bu çiçekten.....
..... als jenes Mädchen	şu kızdan.....

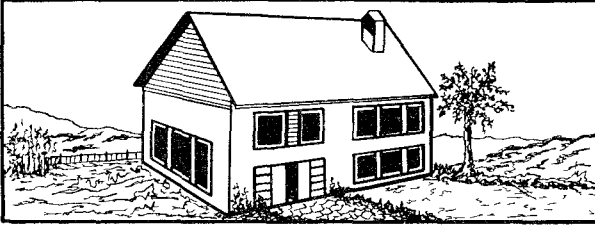
Dieser Apfel ist klein.	Bu elma küçüktür.
Jener Apfel ist kleiner.	Şu elma daha küçüktür.
Jener Apfel ist kleiner als dieser Apfel.	Şu elma bu elmadan daha küçüktür.

Mein Hut ist grösser.	Benim şapkam daha büyüktür.
Mein Hut ist grösser als dein Hut.	Benim şapkam senin şapkandan daha büyüktür.

Dein Glas ist kleiner als mein Glas.	Senin bardağın benim bardağımdan daha küçüktür.
---	---

Der rote Bleistift ist kürzer.	Kırmızı kalem daha kısadır.
Der rote Bleistift ist kürzer als der blaue Bleistift.	Kırmızı kalem mavi kalemden daha kısadır.

Die Schule ist hoch.	Okul yüksektir.
Die Schule ist höher.	Okul daha yüksektir.
Die Schule ist höher als unser Haus.	Okul bizim evimizden daha yüksektir.

Das Haus ist höher als der Baum.

Ev ağaçtan daha yüksektir.

Dieser Korb ist leicht.

Mein Korb ist leichter.

Mein Korb ist leichter als dieser Korb.

Mein Vater ist alt.

Mein Vater ist älter als dein Vater.

Dieses Bild ist schöner als das Bild im Wohnzimmer.

Hans läuft schneller als Fritz.

Der Junge arbeitet besser als das Mädchen.

Ahmet ist nicht fleissiger als sein Freund.

Mein Onkel ist älter als mein Vater.

Der Sommer ist wärmer als der Frühling.

Der Fischer ist ärmer als der Bauer.

Ich bin schwächer als meine Schwester.

Unser Lehrer ist jünger als seine Frau.

Dieser Arzt ist berühmter als euer Arzt.

Bu sepet hafiftir.

Benim sepetim daha hafiftir.

Benim sepetim bu sepetten daha hafiftir.

Babam yaşlıdır.

Benim babam senin babandan daha yaşlıdır.

Bu resim oturma odasındaki resimden daha güzeldir.

Hans Fritz'den daha hızlı koşuyor.

Erkek çocuk kızdan daha iyi çalışıyor.

Ahmet arkadaşından daha çalışkan değildir.

Ameam babamdan daha yaşlıdır.

Yaz ilkbahardan daha sıcaktır.

Balıkçı çiftçiden daha fakirdir.

Ben kız kardeşimden daha kuvvetsizim.

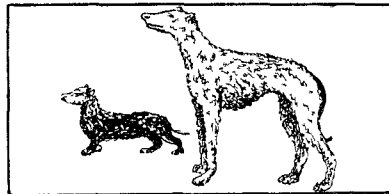
Öğretmenimiz hanımından daha gençtir.

Bu doktor sizin doktorunuzdan daha meşhurdur.

Das Mädchen ist kürzer als der Junge.

Kız erkek çocuktan daha kısadır.

Mein Hund ist kleiner als Ihr Hund.

Benim köpeğim sizin köpeğinizden daha küçüktür.

**Das Buch meines Freundes ist
neuer als mein Buch.**

Die Tochter isst mehr als ihr Bruder.

**Der Vater spricht Deutsch besser
als die Mutter.**

Die Hunde sind treuer als die Katzen.

**Der Bahnhof ist grösser als die
Schule.**

**Ahmets Tisch ist sauberer als unser
Tisch.**

**Das Auto deines Vaters ist besser
als mein Auto.**

**Mein Bruder ist fauler als dein
Bruder.**

Der Traktor ist grösser als das Auto.

**Unsere Schwester ist hübscher als
deine Schwester.**

Ist die Milch heisser als der Kaffee?

Bin ich jünger als deine Kusine?

**Sind diese Übungen leichter als das
Lehrstück?**

Du kennst ihn besser als ich.

**Unsere Zimmer sind schmutziger
als eure Zimmer.**

**Ich schreibe besser als mein
Freund.**

**Zeynep ist ordentlicher als ihre
Freundin.**

**Sind die Bücher dieses Kindes weni-
ger als meine Bücher?**

Die Schule ist grösser als das Kino.

**Der Apfel auf dem Tisch ist roter
als der Apfel in meiner Hand.**

Sein Hut ist weisser als dein Hut.

**Wir sind glücklicher als eure
Kinder.**

**Dieser Schüler ist klüger als
jener Schüler.**

**Die Hausaufgabe ist kürzer als
die Übung.**

Arkadaşımın kitabı benim kitabımdan
daha yenidir.

Kız evlât erkek kardeşinden daha çok
yemek yiyor.

Baba Almancayı anneden iyi konu-
şuyor.

Köpekler kedilerden daha sadıktır.
İstasyon okuldan daha büyüktür.

Ahmet'in masası bizim masamızdan
daha temizdir.

Babanın otomobili benim otomobilim-
den daha iyidir.

Erkek kardeşim senin erkek karde-
şinden daha tembeldir.

Traktör otomobilden daha büyüktür.

Bizim kız kardeşimiz senin kız
kardeşinden daha güzeldir.

Süt kahveden daha sıcak mıdır?

Senin kuzeninden daha genç miyim?

Bu çalıştırmalar dersten daha kolay
mıdır?

Onu benden iyi tanıyorsun.

Odalarımız sizin odalarınızdan daha
kirlidir.

Arkadaşımdan daha iyi yazıyorum.

Zeynep arkadaşından daha intizam-
lıdır.

Bu çocuğun kitapları benim kitapla-
rımdan daha az mıdır?

Okul sinemadan daha büyüktür.

Masanın üstündeki elma elimdeki el-
madan daha kırmızıdır.

Onun şapkası senin şapkandan daha
beyazdır.

Biz sizin çocuklarınızdan daha mut-
luyuz.

Bu öğrenci şu öğrenciden daha akıllı-
dır.

Ev ödevi çalıştırmadan daha kısadır.

Der Lehrer lacht mehr als die Kinder.
Zeynep's Geschichte ist trauriger als Fatma's Geschichte.
Wessen Schwester ist schöner als Elizabeth Taylor?
Istanbul ist berühmter als Van.
Ist Inge schöner als Zeynep?
Sind diese Wörter schwerer als jene Wörter?

Öğretmen çocuklardan daha çok gülüyor.
Zeynep'in hikâyesi Fatma'nın hikâyesinden daha acıklıdır.
Kimin, kız kardeşi Elizabeth Taylor'dan daha güzeldir?
Istanbul Van'dan daha meşhurdur.
Inge Zeynep'ten daha güzel midir?
Bu kelimeler şu kelimelerden daha zor mudur?

Almancada «küçük - daha küçük - en küçük» gibi bir mukayesede «daha» kelimesi sıfatın sonuna **-er** takısı eklemekle, «en» ise sıfatın önüne **am** kelimesini getirip, sonuna da **-sten** eklemek suretiyle belirtilir.

-er ; am -sten

LEHRSTÜCK SECHSUND FÜNFZIG

Öğrenilecek kelimeler

als [als]

andere [andere]

arm [arm.]

bekannt [bekant]

der Bekannte,n

[bekante]

-den

başka, diğer

fakir

tanınmış

tanıdık

billig [billig]

bunt [bunt]

dumm [dum]

einkaufen gehen

[aynkaufen ge:en]

fehlen [fe:len]

ucuz

renkli

aptal

alışverişe çık-

mak, gitmek

eksik olmak

für [fü:r]	için	die Pfeife,n	pipo
die Geldtasche,n	para çantası	[pfayfe]	
[geldtaşe]		der Preis,e [prays]	fiyat
gewinnen	kazanmak	schwach [şvah]	zayıf, kuvvet- siz
[gevinnen]		so wie [zo:vi:]	... kadar
handeln [handeln]	pazarlık etmek	das Taschenmesser,-	çakı
jung [yung]	genç	[taşenmesser]	
klug [klu:g]	akıllı	treu [troy]	sadık
kosten [kosten]	fiyatında olm.	verkaufen	satmak
krank [krank]	hasta	[ferkaufen]	
leicht [layht]	hafif, kolay	der Verkäufer,-	satıcı
der Markt,..e	pazar, çarşı	[ferkoyfer]	
[markt]		verlieren [ferli:ren]	kaybetmek
der Marktplatz,..e	pazar meydanı	warm [varm]	sıcak
[marktplatz]		zählen [tse:len]	saymak
die Mauer,n [mauer]	duvar	zufrieden	memnun
neu [noy]	yeni	[tsufri:den]	

AÇIKLAMALAR

für

«İçin» anlamına gelen **für** kelimesi bir önektir. İ-halinde bulunan isimlerle kullanılır, yani **für**'den sonra gelen isim (veya şahıs zamiri) daima i-halinde bulunur.

der Lehrer	öğretmen
für den Lehrer	öğretmen için
die Tochter	kız
für die Tochter	kız için
das Kind	çocuk
für das Kind	çocuk için
du	sen
für dich	senin için

Ich kaufe einen Ball für meinen Sohn.

Oğlum için bir top satın alıyorum.

Mein Vater kauft eine Mappe für mich.

Babam benim için bir çanta satın alıyor.

Der Student kauft diese Pfeifen für seinen Freund in Ankara.

Öğrenci bu pipoları Ankara'daki arkadaşları için satın alıyor.

Er bringt einen Brief für meinen Bruder.	Erkek kardeşim için bir mektup getiriyor.
Der Schüler hat kein Geld für diese Bücher.	Öğrencinin bu kitaplar için parası yoktur.
Der Vater arbeitet für seine Familie.	Baba ailesi için çalışıyor.

kosten

«Fiyatında olmak» şeklinde Türkçeye çevrilebilir. Genellikle birşeyin fiyatını sormak veya söylemek için kullanılır.

Was kostet das?	Bunun fiyatı nedir? (ne kadardır?)
Wieviel kostet das?	Bunun fiyatı nedir? (ne kadardır?)
Was kosten diese Eier?	Bu yumurtaların fiyatı nedir?
Wieviel kosten jene kleinen Bücher?	Şu küçük kitapların fiyatı nedir? (.kitaplar kaç)
Was kosten jene kleinen Bücher?	Şu küçük kitapların fiyatı nedir?
Was kostet dieser Hut?	Bu şapkanın fiyatı nedir?
Diese Bücher kosten sechs Liras.	Bu kitapların fiyatı altı liradır.
Das kostet ein Lira.	Bunun fiyatı bir liradır.
Diese Schuhe kosten fünfzig Liras.	Bu ayakkabıların fiyatı elli liradır.
Jenes Haus kostet vierzigtausend Liras.	Şu evin fiyatı kırkbin liradır.

Fiyat sorarken **was** veya **wieviel** soru kelimelerini kullanabilirsiniz. İki- si de bu halde aynı anlama, «ne kadar, kaç» anlamına gelir.

FATMA HANIM UND FRAU MÜLLER GEHEN EINKAUFEN

Heute nachmittag gehen Fatma Hanım und Frau Müller einkaufen. Frau Müller will für ihre Bekannten in Deutschland einige Vasen und Pfeifen kaufen. Sie gehen zum Marktplatz. Zeynep kommt auch mit ihnen, denn Frau Müller spricht nicht gut Türkisch. Die Vasen im Dorf sind billiger und schöner als die Vasen in der Stadt.

Frau Müller sieht in einem Laden schöne Vasen. Zeynep lernt den Preis der Vasen. Sie kosten zwei Liras. Frau Müller fragt: «Ich will fünf Vasen kaufen. Wieviel muss ich dann bezahlen?»

Fatma Hanım handelt mit dem Verkäufer der Vasen. Und sie bezahlen für fünf Vasen neun Liras. Fatma Hanım sieht in einem anderen Laden billige Pfeifen und zeigt sie Frau Müller. Sie treten in den Laden ein und fragen: «Was kosten diese Pfeifen?» Der Mann antwortet: «Meine Pfeifen sind billiger und besser als die anderen Pfeifen.»

Fatma Hanım sagt: «Ja, deine Pfeifen sind billiger, aber sie sind kleiner als die Pfeifen in anderen Läden.»

Fatma Hanım handelt auch mit diesem Verkäufer, und sie bezahlen drei Liras weniger. Fatma Hanım kauft Fleisch und Brot, und Zeynep kauft ein Taschenmesser für Ahmet. Dann kehren sie zufrieden zurück.

Frau Müller zählt zu Hause das Geld in ihrer Geldtasche und sagt: «Fünf Liras fehlen. Wir handeln mit den Verkäufern, gewinnen vier Liras, verlieren aber fünf Liras.»

FATMA HANIM VE BAYAN MÜLLER ALIŞVERİŞE ÇIKIYORLAR

Bugün öğleden sonra Fatma Hanım ve Bayan Müller alışverişe çıkıyorlar. Bayan Müller Almanya'daki tanıdıkları için birkaç vazo ve pipo satın almak istiyor. Pazar meydanına gidiyorlar. Zeynep te onlarla geliyor, çünkü Bayan Müller iyi Türkçe konuşmuyor. Köydeki vazolar şehirdeki vazolardan daha ucuz ve daha güzeldir.

Bayan Müller bir dükkânda güzel vazolar görüyor. Zeynep vazoların fiyatını öğreniyor. Onların fiyatı iki liradır. Bayan Müller: «Beş vazo satın almak istiyorum. O zaman ne kadar ödemem gerekiyor?» diye soruyor.

Fatma Hanım vazoların satıcısıyla pazarlık ediyor ve beş vazo için dokuz lira ödüyorlar. Fatma Hanım başka bir dükkânda ucuz pipolar görüyor ve onları Bayan Müller'e gösteriyor. Dükkâna giriyorlar ve soruyorlar: «Bu pipoların fiyatı ne kadardır?» Adam: «Benim pipolarım diğer pipolardan daha ucuz ve daha iyidir,» diye cevap veriyor.

Fatma Hanım: «Evet, pipoların daha ucuz, ama onlar diğer dükkânlardaki pipolardan daha küçük,» diyor.

Fatma Hanım bu satıcıyla da pazarlık ediyor ve üç lira daha az ödüyorlar. Fatma Hanım et ve ekmek satın alıyor, Zeynep te Ahmet için bir çakı satın alıyor. Sonra memnun (eve) dönüyorlar.

Bayan Müller evde para çantasındaki parayı sayıyor ve: «Beş lira eksik. Satıcılarla pazarlık ediyoruz, dört lira kazanıyoruz, ama beş lira kaybediyoruz,» diyor.

SIFATLARIN MUKAYESESİ (devam)

so wie

İki ismin sıfatlarının karşılaştırılması bir de, birinci ismin ikinci isim kadar o sığata sahip olduğunu söylemek suretiyle yapılır. Türkçede «kadar» ile belirttiğimiz bu çeşit cümleler şöyle olur:

Bu elma şu elma kadar küçüktür.
Benim kitabım senin kitabın kadar büyüktür.
Onların babası benim babam kadar yaşlıdır.
Benim oğlum arkadaşımın oğlu kadar akıllıdır.

Bu çeşit kıyaslamalar Alıncada sıfatı **so.....wie** kelimelerinin arasına koyarak yapılır.

klein	küçük
so klein wie	kadar küçük

Dieser Apfel ist so klein wie jener Apfel. Bu elma şu elma kadar küçüktür.

gross	büyük
so gross wie	kadar büyük

Mein Buch ist so gross wie dein Buch. Benim kitabım senin kitabın kadar büyüktür.

alt	yaşlı
so alt wie	kadar yaşlı

Ihr Vater ist so alt wie mein Vater. Onların babası benim babam kadar yaşlıdır.

klug	akıllı
so klug wie	kadar akıllı

Mein Sohn ist so klug wie der Sohn meines Freundes. Oğlum arkadaşımın oğlu kadar akıllıdır.

Diese Strasse ist so lang wie unsere Strasse.

Deine Küche ist so sauber wie unsere Küche.

Sein Bleistift ist so klein wie mein Bleistift.

Die Rose in deiner Hand ist so rot wie die Rose in der Vase.

Unser Garten ist so gross wie dieser Garten.

Seine Schwester ist so alt wie mein Bruder.

Der Baum ist so hoch wie das Haus.

Ich kann so schnell wie mein Freund laufen.

Selma ist so faul wie ihre Schwester. Selma kız kardeşi kadar tembeldir.

Bu cadde bizim cadde kadar uzundur.

Senin mutfağın bizim mutfağımız kadar temizdir.

Onun kalemi benim kalemim kadar küçüktür.

Elindeki gül vazodaki gül kadar kırmızıdır.

Bahçemiz bu bahçe kadar büyüktür.

Kız kardeşi benim erkek kardeşim kadar yaşlıdır.

Ağaç ev kadar yüksektir.

Arkadaşım kadar hızlı koşabilirim.

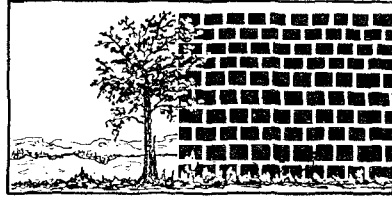

Die weisse Katze ist so gross wie die schwarze Katze.
Beyaz kedi siyah kedi kadar büyüktür.

Sein Haus ist so klein wie eine Hütte.

Der Herbst ist nicht so kalt wie der Winter.

Du bist so alt wie meine Tochter.

Die Mauer ist so hoch wie der Baum.
Duvar ağaç kadar yüksektir.

Evi bir kulübe kadar küçüktür.

Sonbahar kış kadar soğuk değildir.

Benim kızım kadar yaşlısın. (kızımın yaşındasın.)

Ankara ist nicht so schön wie Konya.

Ankara Konya kadar güzel değildir.

Der Stuhl ist nicht so hoch wie der Tisch.

Sandalye masa kadar yüksek değildir.

Deine Geschichte ist nicht so lustig wie Zeynep's Geschichte.

Senin hikâyen Zeynep'in hikâyesi kadar komik değildir.

Unser Lehrer ist so gut wie euer Lehrer.

Öğretmenimiz sizin öğretmeniniz kadar iyidir.

Ist Ihr Haus so gross wie unser Haus?

Eviniz bizim evimiz kadar büyük müdür?

Ist dein Onkel so berühmt wie mein Vater?

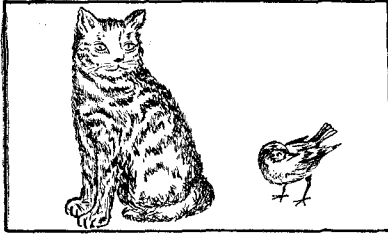
Amcan benim babam kadar meşhur mudur?

Ist Inge so schön wie deine Freundin?

Inge senin kız arkadaşın kadar güzel midir?

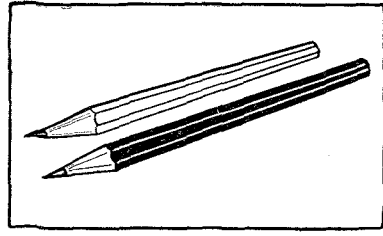
Ist Adana so berühmt wie Istanbul?

Adana Istanbul kadar meşhur mudur?

Der Vogel ist nicht so gross wie die Katze.

Kuş kedi kadar büyük değildir.

Der weisse Bleistift ist nicht so lang wie der schwarze Bleistift.

Beyaz kalem siyah kalem kadar uzun değildir.

Deine Tante ist nicht so dünn wie meine Mutter.

Teyzen annem kadar zayıf değildir.

Dein Zimmer ist nicht so warm wie unser Zimmer.

Odan bizim odamız kadar sıcak değildir.

Die Käse auf dem Tisch ist nicht so schlecht wie die Käse in der Küche.

Masanın üstündeki peynir mutfaktaki peynir kadar kötü değildir.

Sıfatların **-er** ve **-ste** takıları almış şekilleriyle de sıfat tamlamaları yapılabilir. Bunlar normal kurala göre ismin hallerine sokulabilirler.

Biz burada en çok kullanılan **-ste** takısı almış şekiller için örnekler vereceğiz.

der fleissigste Schüler	— en çalışkan öğrenci
das schönste Mädchen	— en güzel kız
die traurigste Geschichte	— en acıklı hikâye
die faulsten Arbeiter	— en tembel işçiler
mein bester Freund	— en iyi arkadaşım
dieser billigste Hut	— bu en ucuz şapka

Ahmet ist der fleissigste Schüler der Klasse.

Ahmet sınıfın en çalışkan öğrencisidir.

Das ist der höchste Baum in unserem Garten.

Bu bahçemizdeki en yüksek ağaçtır.

Fatma ist das schönste Mädchen in unserem Dorf.

Fatma köyümüzdeki en güzel kızdır.

Zeki Bey ist der beste Erdkundelehrer unserer Schule.

Zeki Bey okulumuzun en iyi coğrafya öğretmenidir.

Ich will die billigsten Vasen in diesem Laden kaufen.

Bu dükkândaki en ucuz vazoları satın almak istiyorum.

Meine Freunde sind die fleissigsten Schüler in der Schule.

Arkadaşlarım okuldaki en çalışkan öğrencilerdir.

Ist das das schönste Bild in Ihrem Haus?

Bu evinizdeki en güzel resim midir?

Orhan ist nicht der faulste Schüler in unserer Klasse. Hasan ist fauler als er.

Orhan sınıfımızdaki en tembel öğrenci değildir. Hasan ondan daha tembeldir.

Ceylan ist das schnellste Pferd meines Bauernhofs.

Ceylan çiftliğimin en hızlı atıdır.

TEST 28

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

1 — Meine Hände sind schmutzig... .. deine Hände. 2 — Dies... Mädchen ist erfolgreich... als ihr Bruder. 3 — Der Vater ist alt. Die Grossmutter ist ält... Der Grossvater ist am (alt) . 4 — Hans ist der jüing Schüler der Klasse. 5 — Das Heft ist so billig der Bleistift. 6 — Die Rose ist die schön Blume des Gartens. 7 — Maria wäscht das schmutzig..... Kleid zuerst. 8 — Das Kind ist ruhig sein Vater.

B

A Listesi

B Listesi

1 — Bringe dem Vater die neueste Zeitung!	A — Arkadaşım kadar (çok) yiyorum.
2 — Peter sitzt auf dem höchsten Baum des Gartens.	B — Arkadaşımдан daha çok yiyorum.
3 — Mein Traktor ist so schnell wie der Traktor des Bauern.	C — Benim traktörüm çiftçinin traktöründen daha hızlıdır.
4 — Mein Traktor ist schneller als der Traktor des Bauern.	D — Benim traktörüm çiftçinin traktörü kadar hızlıdır.
5 — Wir wohnen in dem grössten Haus der Strasse.	E — Köpek at kadar küçüktür.
6 — Der Hund ist kleiner als das Pferd.	F — Babaya en yeni gazeteyi getir!
7 — Diese Geschichte ist besser als seine Geschichte.	G — Büyükbaba ailenin en yaşlı adamı mıdır?
8 — Ich bin hungriger als mein Freund.	H — Peter bahçenin en yüksek ağacının üstünde oturuyor.
9 — Ich esse so viel wie mein Freund.	İ — Bu hikâye onun hikâyesinden daha iyidir.
10 — Ist der Grossvater der älteste Mann der Familie?	K — Caddenin en büyük evinde oturuyoruz.
	L — Köpek attan küçüktür.
	M — Arkadaşımдан daha açım.

C

A Listesi

B Listesi

1 — Anne kızı kadar güzel değildir.	A — Ich bin neugieriger als mein Freund.

- 2 — Ali sınıfın en akıllı öğrencisidir. **B — Die Mutter ist so schön wie ihre Tochter.**
- 3 — Ali Ahmetten daha akıllıdır. **C — Der Sommer ist so kalt wie der Winter.**
- 4 — Balıkçının kulübesi çiftçinin kulübesi kadar büyüktür. **D — Das Auto meines Vaters ist sauberer als der Traktor.**
- 5 — Yaz kış kadar soğuk değildir. **E — Zeig mir dein bestes Bild!**
- 6 — Bana en iyi resmini göster! **F — Die Mutter ist nicht so schön wie ihre Tochter.**
- 7 — Bana en ucuz kitabı veriniz! **G — Ich bin so neugierig wie mein Freund.**
- 8 — Arkadaşım kadar meraklıyım. **H — Die Hütte des Fischers ist so gross wie die Hütte des Bauern.**
- 9 — Arkadaşımdan daha meraklıyım. **I — Ali ist der klügste Schüler der Klasse.**
- 10 — Babamın otomobili traktörden daha temizdir. **K — Geben Sie mir das billigste Buch!**
- L — Der Sommer ist nicht so kalt wie der Winter.**
- M — Ali ist klüger als Ahmet.**

E

Aşağıdaki cümlelerde bazı kelimeler yanlışır. Bunlar ya yanlış yerde veya şekilde kullanılmışlar veya yanlış yazılmışlardır. Bu yanlış kelimeleri bulunuz ve cevaplar kâğıdının E bölümüne doğru olarak, cümlede bulunması gereken şekliyle yazınız. Sadece yanlış olan kelimenin doğru şekli istenmektedir. Bütün cümleyi katiyen yazmayınız. Bir cümlede iki yanlış olabilir.

- 1 — **Meine Bälle sind vieler als deine Bälle.**
- 2 — **Die Mutter meines Freundes ist guter als mein Mutter.**
- 4 — **Der Deutschlehrer ist so älter wie der Erdkundelehrer.**
- 4 — **Die neusten Zeitungen liegen auf den Tisch.**

Test 27'nin yapılmış şekli

- A.** 1 — en, n 2 — em, en, ins 3 — er, en, e 4 — er, en 5 — en, en; n; e 6 — e, en 7 — e, em, en, en 8 — en, en, em, en 9 — en, en, en 10 — en, em, en
- B.** 1 — H 2 — F 3 — A 4 — M 5 — İ 6 — N 7 — L 8 — E 9 — K 10 — G
- C.** 1 — N 2 — K 3 — G 4 — M 5 — İ 6 — D 7 — B 8 — H 9 — L 10 — F
- E.** 1 — en 2 — e 3 — en 4 — e 5 — en, n 6 — n 7 — es 8 — en, n 9 — en 10 — en

LEHRSTÜCK
SIEBENUNDFÜNFZIG

İ-HALİYLE KULLANILAN ÖNEKLER

Bu çeşit öneklerden sonra gelen isim daima i-halinde bulunur. Önekten sonra bir şahıs zamiri geliyorsa bu da i-haline konur, yani i-halindeki şahıs zamirleri kullanılır.

Geçen derslerimizde öğrendiğiniz **für** bu gruba dahildir. Şimdi **für**'ü de kısaca tekrarlayarak diğerlerini görelim.

für

[fü:r] olarak okunur. Türkçeye «için» olarak çevrilebilir. Kendinden sonra gelen isim veya şahıs zamiri muhakkak i-halinde bulunur.

der Sohn	oğul
für den Sohn	oğul için
die Tochter	kız evlât
für die Tochter	kız evlât için
der kluge Junge	akıllı çocuk
für den klugen Jungen	akıllı çocuk için
ich	ben
für mich	benim için
du	sen
für dich	senin için
er	o
für ihn	onun için

Burada önemli bir noktaya dikkatinizi çekmek isteriz: **für**'den sonra i-halinde bulunan şahıs zamirleri kullanılmasına rağmen bunlar Türkçeye i-halinde olarak çevrilmemektedir. Dillerin yapılarının ayrılığından meydana gelen bu ve bunun gibi değişiklikler aklınızı karıştırmamalıdır.

Meine Mutter kocht Fleisch für die Gäste.
Der Mann bestellt für seinen Freund ein Glas Wein.
Ich mache keine Übungen für meinen Freund.
Der alte Mann arbeitet für seine Frau und seinen Sohn.
Der Junge kauft Blumen für seine Freundin.
Ahmet kauft eine Modenzeitschrift für die Schwester und eine Zeitung für den Vater.
Zeynep kauft ein Taschenmesser für ihren kleinen Bruder.
Er wird mir für meinen Kanarienvogel einen Käfig bringen.
Wir haben keine Bücher für dich.
Der Vater und die Mutter arbeiten für uns.

Annem misafirler için et pişiriyor.
Adam arkadaşı için bir bardak şarap ismarlıyor.
Arkadaşım için çalıştırma yapmıyorum.
Yaşlı adam karısı ve oğlu için çalışıyor.
Çocuk kız arkadaşı için çiçek satın alıyor.
Ahmet kız kardeş için bir moda mecmuası ve baba için bir gazete satın alıyor.
Zeynep küçük erkek kardeşi için bir çakı satın alıyor.
O bana kanaryam için bir kafes getirecek.
Senin için (sana göre) kitabımız yok.
Baba ve anne bizim için çalışıyor.

durch

Türkçeye «-den geçerek» şeklinde çevrilebilir. Okunuşu [durh] şeklindedir. Bir yerin, bir şeyin ortasından geçerek yapılan bir hareketi gösterir.

Der Ball fliegt durch das Fenster.
Der Schüler geht durch den Garten in das Haus.
Das Auto fährt durch die Stadt.
Die Magd geht durch das Wohnzimmer in die Küche.
Die Kinder machen einen Spaziergang durch die Felder.

Top pencereden (geçerek) uçuyor.
Öğrenci bahçeden geçerek eve gidiyor.
Otomobil şehirden geçerek gidiyor.
Hizmetçi oturma odasından geçerek mutfığa gidiyor.
Çocuklar tarlalardan geçerek bir gezinti yapıyorlar.

Die Frau geht durch die lange Strasse in die Kolonialwarenhandlung.

Machen Sie einen Spaziergang durch die schönen Strassen der Stadt!

Die Arbeiter gehen durch den grünen Garten.

Der Junge tritt durch die alte Mauer in das Haus ein.

Die Schülerinnen laufen durch die Klassen.

Der Traktor fährt durch die Bäume zu dem Bauernhaus.

Der Vogel fliegt durch die Tür in den Garten.

Kadın uzun caddeden geçerek bakkal dükkânına gidiyor.

Şehrin güzel caddelerinden geçerek bir gezinti yapınız!

İşçiler yeşil bahçeden geçerek gidiyorlar.

Çocuk eski duvardan geçerek eve giriyor.

Kız öğrenciler sınıflardan geçerek koşuyorlar.

Traktör ağaçların arasından geçerek çiftlik evine gidiyor.

Kuş kapıdan geçerek bahçeye uçuyor.

Zaman gösterdiği durumlarda **durch** «boyunca» anlamına gelir.

Der Bauer arbeitet durch den ganzen Sommer auf den Feldern.

Der arme Fischer bleibt durch den ganzen Winter in dieser Hütte.

Die Kinder müssen durch die ganze Woche zu Hause bleiben.

Çiftçi bütün yaz boyunca tarlalarda çalışıyor.

Fakir balıkçı bütün kış boyunca bu kulübede kalıyor.

Çocuklar bütün hafta boyunca evde kalmaya mecburdurlar.

ohne

Türkçeye kelimelerin sonuna eklenen bir «-siz» eki şeklinde çevrilebilir. [o:ne] şeklinde okunur. Önüne geldiği ismin eksik olduğunu, bulunmadığını belirtir.

Ich kann ohne einen Bleistift nicht schreiben.

Hans kommt ohne Mappe in die Schule.

Die kleinen Kinder dürfen ohne die Eltern ins Kino gehen.

Der Junge kommt ohne seine Bücher und seine Hefte in die Schule.

Bir kalemsiz yazamam.

Hans çantasız okula geliyor.

Küçük çocuklar ebeveynleri olmadan (ebeveynsiz) sinemaya gidebilirler.

Çocuk kitapsız ve deftersiz okula geliyor.

Unser Arzt kommt ohne sein neues Auto.

Doktorumuz yeni otomobili olmadan geliyor.

Görüldüğü gibi **ohne** bazen Türkçeye «olmadan» şeklinde de çevrilebilir.

Önünde **ohne** bulunan isim ekseriya artikel almaz.

Der Bauer ist ohne Arbeit.

Çiftçi işsizdir.

Der Schüler kommt ohne Heft und ohne Bleistift in die Klasse.

Öğrenci deftersiz ve kalemsiz sınıfa geliyor.

Der Vater geht ohne Hut in den Garten.

Baba şapkasız bahçeye gidiyor.

Mein Bruder fährt ohne Geld nach Deutschland.

Erkek kardeşim parasız Almanya'ya gidiyor.

Ahmet sitzt auf dem Sofa ohne Schuhe.

Ahmet kanapede ayakkabısız oturuyor.

Yukarıdaki örneklerde **ohne**'den sonra gelen isim artikelsiz kullanılmıştır.

um

Türkçeye «etrafında» olarak çevrilir. [um] şeklinde okunur. Bir şeyin şahısların veya eşyaların çevresinde daire biçiminde bulunduğunu, hareket ettiğini gösterir. Ya da şahısların (eşyaların) bir şeyin çevresinde daire biçiminde durduklarını belirtir.

Wir setzen uns um den Tisch.

Masanın etrafına oturuyoruz.

Der Hund läuft um das Haus.

Köpek evin etrafında koşuyor.

Der Bauer fährt mit seinem Traktor um seine Felder.

Çiftçi traktörüyle tarlalarının etrafında dolaşiyor. (gidiyor)

Die Schüler gehen um die Schule.

Öğrenciler okulun etrafında yürüyorlar. (gidiyorlar)

Die Kinder laufen um das Auto ihres Vaters.

Çocuklar babalarının otomobili etrafında koşuyorlar.

Wir stellen die Stühle um den grossen Tisch.

Sandalyeleri büyük masanın etrafına koyuyoruz.

Der Zug fährt um die ganze Stadt.

Tren bütün şehrin etrafında dolaşiyor.

Die Strasse geht um den hohen Hügel.

Cadde yüksek tepenin etrafından geçiyor.

Die Arbeiter machen eine Mauer um den Garten.

İşçiler bahçenin etrafında bir duvar yapıyorlar.

Die Familie sitzt um den kleinen Tisch im Garten.

Aile bahçede küçük masanın etrafında oturuyor.

Daha önce um'un bir de zaman bildirirken kullanıldığını öğrenmişsiniz.

Ich werde um fünf Uhr mit meinem Freund ins Kino gehen.	Saat beşte arkadaşımın sinemaya gideceğim.
Der Unterricht beginnt um acht Uhr.	Ders saat sekizde başlıyor.
Der Lehrer kommt um halb vier in die Klasse.	Öğretmen saat üç buçukta sınıfa geliyor.

Böyle hallerde um tabii ki «etrafında» anlamına gelmez.

gegen

Türkçeye «karşı» şeklinde çevrilir. [ge:gen] olarak okunur.

Die Mutter ist gut gegen ihre Kinder.	Anne çocuklarına karşı iyidir.
Das Auto fährt gegen den Baum.	Otomobil ağaca karşı gidiyor.
Der Lehrer läuft gegen die grosse Tafel.	Öğretmen büyük tahtaya karşı koşuyor.
Die Kinder laufen gegen den Freund.	Çocuklar arkadaşına karşı (doğru) koşuyor.
Der Vogel fliegt gegen das grosse Fenster.	Kuş büyük pencereye karşı uçuyor.
Mein Bruder legt sich gegen mich auf das Sofa.	Erkek kardeşim bana karşı kanapeye yatıyor.
Der Arzt kämpft gegen die Krankheiten.	Doktor hastalıklara karşı savaşıyor.
Die Mutter stellt die Vase gegen das Radio.	Anne vazoyu radyonun karşısına koyuyor.
Der Junge wirft den Stein gegen seinen Freund.	Çocuk taşı arkadaşına doğru atıyor.
Ich werfe den Ball gegen das Fenster.	Topu pencereye doğru atıyorum.

Gegen zaman gösteren yerlerde kullanılırsa «doğru» anlamına da gelebilir.

Ich muss gegen zwölf Uhr in der Schule sein.	Saat onikiye doğru okulda olmalıyım.
Er kommt vielleicht gegen halb drei.	Belki saat iki buçuğa doğru gelir.
Mein Vater kehrt gegen Abend zurück.	Babam akşama doğru geri dönüyor.
Gegen Ende des Films lachen die Kinder.	Filmin sonuna doğru çocuklar gülüyor.
Der Fischer kommt gegen Mittag nach Hause.	Balıkçı öğleye doğru eve geliyor.

Gegen böyle zaman belirttiğinde kendinden sonra gelen isim artikelsiz kullanılır.

entlang

«Boyunca» anlamına gelir. [entlang] şeklinde okunur. Genellikle diğer önekler gibi ismin önünde değil, arkasında bulunur. Ama bağlı olduğu isim gene i-halindedir.

den Salon entlang	salon boyunca
die Strasse entlang	cadde boyunca
den Garten entlang	bahçe boyunca

Die Mädchen laufen die Mauer entlang. Kızlar duvar boyunca koşuyor.

Wir gehen die lange Strasse entlang. Uzun cadde boyunca yürüyoruz.
Hasan Bey fährt mit seinem Auto das Feld entlang. Hasan Bey otomobiliyle tarla boyunca gidiyor.

Şimdi gene i-haliyle kullanılan örneklerle yapılmış cümleler ve sorular yapalım.

Die Schwester holt Wasser für die roten Blumen. Kız kardeş kırmızı çiçekler için su getiriyor.

Heute spielen die Mädchen ohne Bälle. Bugün kızlar topsuz oynuyorlar.

Die Kinder sitzen um den gelben Tisch. Çocuklar sarı masanın etrafında oturuyorlar.

Ich will einen Spaziergang durch die Stadt machen. Şehirden geçerek bir gezinti yapacağım.

Die Katze läuft immer um den Stuhl des Vaters. Kedi daima babanın sandalyesinin etrafında koşar.

Er fährt nach Ankara ohne Eltern. Ankaraya ebeveynsiz (olmadan) gidiyor.

Der Vater hat kein Geld für teure Kleider. Babanın pahalı elbiseler için parası yoktur.

Die Deutschen gehen um das alte Haus. Almanlar eski evin etrafında dolaşıyorlar.

Für alte Männer ist diese Arbeit sehr schwer. Yaşlı adamlar için bu iş çok ağırdır.

Der Zug fährt um die grosse Stadt und dann durch die Dörfer. Tren şehrin etrafında dolaşiyor ve sonra köylerden geçerek gidiyor.

Hans ist faul. Er kommt ohne Hausaufgaben in die Schule. Hans tembeldir. Ev ödevsiz okula geliyor.

Dieses Spiel ist nicht gut für mich. Bu oyun benim için iyi değildir.
Diese Bücher sind nicht gut für euch. Bu kitaplar sizin için iyi değildir.

Was der Deutsche Sagt Wie der Deutsche Spricht

Bu bölümde sabahları ve akşamları yatıp kalkarken yaptığımız işlerle ilgili yeni kelimeler ve yeni fiiller öğreneceksiniz.

AM MORGEN UND AM ABEND

Mehmet steht morgens immer früh auf. Seine Mutter weckt ihn. Sie klopft an die Tür und ruft: «Es ist sieben Uhr!» Mehmet steht schnell auf und öffnet das Fenster. Dann geht er ins Bad und zieht seinen Schlafanzug aus. Er wäscht sich mit einem Schwamm und mit Seife. Das Wasser ist kalt, aber dieses kalte Wasser macht ihn frisch. Mit einem Handtuch trocknet er sich ab. Er tut Zahnpasta auf die Zahnbürste und putzt sich die Zähne. Dann rasiert er sich mit einem Rasierapparat. Er rasiert sich elektrisch. Er braucht dann keinen Rasierpinsel und keine Rasierklinge und keine Rasierseife. Nach dem Rasieren kämmt er sich die Haare, zieht sich schnell an und geht zum Frühstück.

Abends geht Mehmet spät ins Bett. Um halb zehn zieht er sich aus. Seinen Anzug hängt er auf einen Kleiderbügel. Sein Hemd und seine Strümpfe legt er auf einen Stuhl. Dann zieht er seinen Schlafanzug an, wäscht sich das Gesicht und die Hände und putzt sich die Zähne. Er legt sich ins Bett und liest noch etwas. Bald macht er aber das Licht aus und schläft, denn er ist oft sehr müde.

SABAHLEYİN VE AKŞAMLEYİN

Mehmet sabahları daima erken kalkar. Annesi onu uyandırır. Kapıyı vurur ve seslenir: «Saat yedi!» Mehmet hemen ayağa kalkar ve pencereyi açar. Sonra banyoya gider ve pijamasını çıkarır. Bir sünger ve sabunla yıkanır. Su soğuktur, ama soğuk su onu diri (canlı) yapar. Bir havluyla kurulunur. Diş fırçasının üstüne diş macunu koyar ve dişlerini ovar. Sonra bir tıraş makinasıyla tıraş olur. O elektrikli (tıraş makinasıyla) tıraş olur. O zaman bir tıraş fırçasına, jilete ve tıraş sabununa ihtiyacı yoktur. Tıraştan sonra saçlarını tarar, çabucak giyinir ve kahvaltıya gider.

Akşamları Mehmet geç yatağa gider (geç yatar). Saat dokuz buçukta soyunur. Elbisesini bir askıya asar. Gömleğini ve çoraplarını bir sandalyenin üstüne koyar. Sonra pijamasını giyer, yüzünü ve ellerini yıkar ve dişlerini ovar. Yatağa yatar ve biraz daha okur. Ama hemen (biraz sonra) ışığı söndürür ve uyur, çünkü ekseriya çok yorgundur.

Burada i-haliyle kullanılan örnekleri kısaca tekrarlayalım:

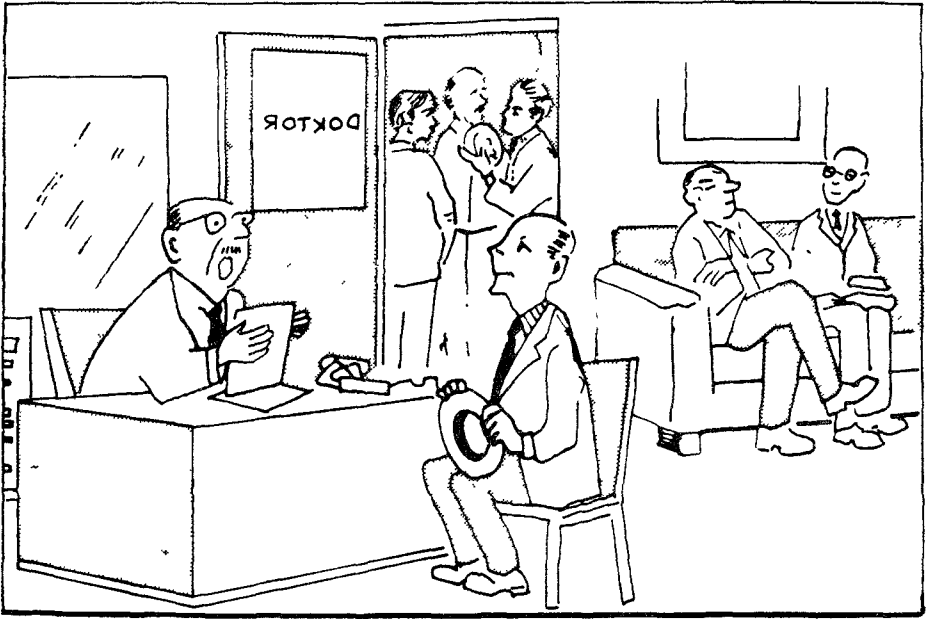

für	— için	— für meinen Freund
durch	— geçerek	— durch das Zimmer
ohne	— -siz	— ohne den Korb
um	— etrafında	— um den Vater
gegen	— karşı	— gegen die Mutter
entlang	— boyunca	— den langen Weg entlang

werfen
ich werfe
du wirfst
er sie es wirft
wir werfen
ihr werft
sie, Sie werfen
Emir : wirf!

LEHRSTÜCK ACHTUNDFÜNFZIG

Öğrenilecek kelimeler

sich abtrocknen (*)	kurulanmak	ausmachen (*)	kapamak, söndürmek
[zih abtroknen]		[ausmahen]	
sich anziehen (*)	giyinmek	sich ausziehen (*)	soyunmak
[zih antsi:en]		[zih austsi:en]	
der Anzug...e	elbise	das Bad...er [ba:d]	banyo
[antsu:g]		denken [denken]	düşünmek

elektrisch [elektriſ] elektrikli	[zih di tse:ne putsen] ovmak
eröffnen [eröfnen] açmak	raten [ra:ten] tavsiye etmek
das Europa [oyro:pa] Avrupa	sich rasieren sakal tıraşı olm
fast [fast] hemen hemen	[zih razi:ren]
fremd [fremd] yabancı	das Rasieren,- sakal tıraşı
frisch [friſ] taze, diri	[razi:ren]
der Gedanke,n fikir	der Rasierapparat,e tıraş makinası
[gedanke]	[razi:rapara:t]
genug [genu:g] kâfi	die Rasierklinge,n jilet
das Gesicht,er yüz	[razi:rklinge]
[geziht]	der Rasierpinsel,- tıraş fırçası
das Haar,e [ha:r] saç	[razi:rpinsel]
das Handtuch,..er havlu	das Schild,er [ſild] tabelâ
[Handtuh]	die Reklame,n reklam
die Hauptstrasse,n ana cadde	[rekla:me]
[hauptſtra:se]	der Schlafanzug,..e pijama
das Hemd,en [hemd] gömlek	[ſla:fantsu:g]
jedoch [yedoh] ama	die Seife,n [zayfe] sabun
kämpfen [kempfen] savaşmak	der Strumpf,..e çorap
sich die Haare saçlarını	[ſtrupf]
kämmen taramak	verrückt [ferrükt] deli
[zih di ha:re	der Vorort,e [fo:rort] kenar mahalle
kemmen]	das Wasser,.. su
der Kleiderbügel,- askı	[vasser]
[klayderbü:gel]	wecken [veken] uyandırmak
die Kleinstadt,..e kasaba	die Welt,en [velt] dünya
[klaynſtat]	werfen [verfen] atmak
klopfen [klopfen] vurmak	die Wohnung,en ev
das Licht,er [liht] ışık	[vo:nung]
der Maler,- [ma:ler] ressam	der Zahn,..e [tſa:n] diş
mieten [mi:ten] kiralamak	der Zahnarzt,..e diş doktoru
noch [noh] daha	[tſa:narts]
der Patient,en hasta	die Zahnbürste,n diş fırçası
[patsiyent]	[tſa:nbürste]
die Praxis,- [praksis] muayenehane	die Zahnpasta diş macunu
sich die Zähne putzen dişlerini	[tſa:npasta]

AÇIKLAMALAR

Yukarıda verdiğimiz fiillerden **sich abtrocknen**, **sich anziehen**, **ausmachen**, **sich ausziehen**, ayrılabilen fiillerdendir. Yani önlerindeki (sırasıyla) **ab**, **an**, **aus**, **aus** takıları ayrılarak cümlenin en sonuna gider.

«vurmak» olarak Türkçeye çevirdiğimiz **klopfen** fiili genellikle «kapıya vurmak, kapıyı çalmak» anlamında kullanılır. Bu gibi hallerde kapı-**die Tür** kelimesi önüne **an** öneki getirilir.

DIE BESTE REKLAME

In der Hauptstrasse einer Kleinstadt eröffnet der Zahnarzt Dr. Müller eine Praxis. Er hat fast keine Patienten, denn er ist noch nicht bekannt. Da kommt dem Arzt ein Gedanke. Er ruft einen Maler und bestellt ein Schild. Einige Tage später hängt am Haus neben der Tür eine Tafel. Darauf stehen die Worte: «Dr. Müller, der beste Zahnarzt der Stadt.»

In der gleichen Strasse wohnt jedoch noch ein Zahnarzt. Er liest eines Tages das Schild des neuen Arztes und denkt: «Ich bin bestimmt nicht dümmer als Dr. Müller!» Und bald hängt neben der Haustür dieses Zahnarztes auch ein Schild: «Dr. Frank, der beste Zahnarzt Europas.»

Nach einer Zeit mietet ein anderer Zahnarzt in dieser Strasse eine Wohnung. Neben die Haustür hängt er das Schild: «Dr. Gross, der beste Zahnarzt der Welt.»

Einige Wochen später kommt der junge Zahnarzt Dr. Berger in die Stadt. Dr. Bergers Freund wohnt in der Strasse der drei Ärzte. Der junge Arzt fragt ihn: «Du weisst, ich bin fremd hier. Wo miete ich in dieser Stadt am besten eine Praxis?» Der Freund rät ihm: «In dieser Strasse nicht! Hier arbeiten drei Ärzte und jeder sagt: 'Ich bin besser als der andere.'» Da lacht Dr. Berger und sagt: «Das ist gut, morgen miete ich in dieser Strasse eine Wohnung und eröffne hier eine Praxis.»

«Bist du verrückt!» ruft Dr. Bergers Freund, «Miete eine Praxis am Ende der Stadt oder in einem Vorort, aber nicht hier, wir haben hier genug Ärzte.»

Aber Dr. Berger lacht nur und denkt: «So klug wie die drei anderen bin ich auch!» Einige Tage später findet er eine Wohnung in der gleichen Strasse Sie ist grösser als die anderen Arztwohnungen. Auch er hängt ein Schild neben die Haustür. Darauf aber lesen die Leute: «Dr. Berger, der beste Zahnarzt dieser Strasse.»

«Dieser Arzt ist noch klüger als die anderen,» rufen die Leute, und bald hat Dr. Berger die meisten Patienten.

EN İYİ REKLÂM

Bir kasabanın ana caddesinde diş doktoru Dr. Müller bir muayenehane açar. Hemen hemen hiç hastası yoktur, çünkü daha tanınmamıştır. O zaman doktora bir fikir gelir. Bir ressam çağırır ve bir tabelâ ısmarlar. Birkaç gün sonra evde kapının yanında bir tabelâ asılıdır. Üzerinde (şu) sözler yazılıdır (durur): «Dr. Müller, şehrin en iyi doktoru.»

Ama aynı caddede bir diş doktoru daha oturmaktadır. Günlerden bir gün yeni doktorun tabelâsını okur ve düşünür: «Muhakkak Dr. Müller'den daha aptal değilim!» Ve kısa bir zaman sonra bu doktorun (ev) kapısının yanında da bir tabelâ asılıdır: «Dr. Frank, Avrupa'nın en iyi diş doktoru.»

Bir süre sonra başka bir diş doktoru bu caddede bir ev kiralar. Kapısının yanına (şu) tabelâyı asar: «Dr. Gross, dünyanın en iyi diş doktoru.»

Birkaç hafta sonra genç diş doktoru Dr. Berger şehre gelir. Dr. Berger'in arkadaşı üç doktorun caddesinde oturmaktadır. Genç doktor ona sorar: «Biliyorsun, burada yabancıyım. Bu şehirde en iyi nerede bir muayenehane kiralayabilirim?» Arkadaş ona: «Bu caddede olmaz! Burada üç doktor çalışmaktadır ve her biri: Ben diğerinden daha iyiyim, diyor,» diye tavsiye eder. O zaman Dr. Berger güler ve: «Bu iyi, yarın bu caddede bir ev kiralıyorum ve burada bir muayenehane açıyorum,» der.

«Deli misin?» diye bağırır Dr. Berger'in arkadaşı, «Şehrin sonunda veya kenar bir mahallede bir muayenehane aç, ama burada değil, burada yeteri kadar doktor var (doktora sahibiz).»

Ama Dr. Berger sadece güler ve düşünür: «O diğer üçü kadar ben de akıllıyım!» Birkaç gün sonra aynı caddede bir ev bulur. O diğer doktor evlerinden daha büyüktür. O da ev kapısının yanına bir tabelâ asar. (Halk) herkes (onun üzerinde) (şunları) okur: «Dr. Berger, bu caddenin en iyi diş doktoru.»

«Eu doktor diğerlerinden daha akıllı!» diye bağırır herkes ve kısa bir zaman sonra Dr. Berger en çok hastaya sahiptir.

Metin üzerine sorular ve cevaplar

Wer macht die beste Reklame?

Kim en iyi reklâmı yapıyor?

Dr. Berger macht die beste Reklame.

Dr. Berger en iyi reklâmı yapıyor.

Wo wohnen die Zahnärzte?

Diş doktorları nerede oturuyorlar?

Sie wohnen in der Hauptstrasse einer Kleinstadt.

Bir kasabanın ana caddesinde oturuyorlar.

Ist Dr. Müller bekannt?

Dr. Müller tanınmış mıdır?

Nein, er ist noch nicht bekannt.

Hayır, o daha tanınmamıştır.

Warum hat er wenig Patienten?

Onun niçin az hastası vardır?

Dr. Müller hat wenig Patienten, denn er ist noch nicht bekannt.

Dr. Müller'in az hastası vardır, çünkü o daha tanınmamıştır.

Wen ruft Dr. Müller?

Dr. Müller kimi çağırır?

Dr. Müller ruft einen Maler.

Dr. Müller bir ressam çağırır.

Was macht der Maler?

Ressam ne yapar?

Der Maler zeichnet ein Schild.

Ressam bir tabelâ çizer.

Wo hängt das Schild?

Tabelâ nerede asılı durur?

Das Schild hängt am Haus neben der Tür.

Tabelâ evde kapının yanında asılı durur.

Wo wohnt Dr. Frank?

Dr. Frank nerede oturur?

Er wohnt in der gleichen Strasse.

O aynı caddede oturur.

Was denkt er?

O ne düşünür?

Er denkt: «Ich bin bestimmt nicht dümmer als Dr. Müller!»

O düşünür: «Ben muhakkak Dr. Müller'den daha aptal değilim!»

Was schreibt Dr. Frank?

Dr. Frank ne yazar?

Dr. Frank schreibt: «Dr. Frank, der beste Zahnarzt Europas.»

Dr. Frank: «Dr. Frank, Avrupa'nın en iyi diş doktoru,» diye yazar.

Was schreibt der andere Zahnarzt?

Öbür diş doktoru ne yazar?

Er schreibt: «Dr. Gross, der beste Zahnarzt der Welt!»

O: «Dr. Gross dünyanın en iyi diş doktoru,» diye yazar.

Ist Dr. Gross der beste Zahnarzt der Welt?

Dr. Gross dünyanın en iyi diş doktoru mudur?

Nein, er ist nicht der beste Zahnarzt der Welt.

Hayır, o dünyanın en iyi diş doktoru değildir.

Wie heisst der neue Zahnarzt? Yeni diş doktorunun adı nedir?

Er heisst Dr. Berger.
Onun adı Dr. Berger'dir.

Wohnt er auch in der Hauptstrasse? O da ana caddede mi oturuyor?

Ja, er wohnt in der Hauptstrasse.
Evet, o ana caddede oturuyor.

Ist Dr. Berger fremd in der Stadt? Dr. Berger şehirde yabancı mıdır?

Ja, er ist noch fremd in der Stadt.
Evet, o daha şehirde yabancıdır.

Ist Dr. Berger besser als die anderen Ärzte?

Dr. Berger diğer doktorlardan daha iyi midir?

Nein, er ist nicht besser als die anderen Ärzte, aber er ist klüger als sie.

Hayır, o diğer doktorlardan daha iyi değildir ama onlardan daha akıllıdır.

Ist Dr. Berger bekannter als die anderen Ärzte?

Dr. Berger diğer doktorlardan daha tanınmış mıdır?

Nein, er ist nicht so bekannt wie die anderen Ärzte.

Hayır, o diğer doktorlar kadar tanınmamıştır.

Wo mietet Dr. Berger eine Wohnung?

Dr. Berger nerede bir ev kiralyor?

Er mietet in der gleichen Strasse eine Wohnung.

O aynı caddede bir ev kiralyor.

Was steht auf dem Schild Dr. Bergers?

Dr. Berger'in tabelasında ne yazılıdır?

Auf seinem Schild steht: «Dr. Brger, der beste Zahnarzt dieser Strasse.»

Onun tabelasında: «Dr. Berger, bu caddenin en iyi diş doktoru,» yazılıdır.

Was sagen die Leute? Herkes ne diyor?

Die Leute sagen: «Dieser neue Arzt ist klüger als die anderen.»

Herkes: «Bu yeni doktor diğerlerinden daha akıllıdır,» diyor.

Wer hat bald die meisten Patienten?

Kim kısa zamanda en çok hastaya sahip olur?

Dr. Berger hat bald die meisten Patienten.

Dr. Berger kısa zamanda en çok hastaya sahip olur.

Cümleler

- Der Onkel spielt mit den Kindern im Garten.** Amca çocuklarla bahçede oynuyor.
- Ich schreibe ohne Bleistift.** Kalem-siz yazıyorum.
- Arbeiten die Schüler für die Schule?** Öğrenciler okul için mi çalışıyorlar?
- Der Vater bezahlt die Karten für die Kinder.** Baba biletleri çocuklar için ödüyor.
- Zeynep kauft das Taschenmesser für drei Liras.** Zeynep çakıyı üç liraya satın alıyor.
- Die Kinder laufen gegen die Freunde.** Çocuklar arkadaşlara karşı koşuyorlar.
- Der Junge erzählt von seiner Reise.** Çocuk seyahatinden anlatıyor.
- Der Junge steckt den Apfel in die Tasche.** Çocuk elmayı cebe koyuyor.
- Die Tante legt die Kleider in den Schrank.** Teyze elbiseleri dolaba koyuyor.
- Herr Müllers Bleistift liegt in meiner Mappe.** Herr Müller'in kalemi benim çantamda bulunuyor.
- Ich komme ohne Peter zu dir.** Peter'siz sana gelirim.
- Meine alte Tante hat eine schwere Krankheit.** Yaşlı teyzemin ağır bir hastalığı var.
- Wir machen eine grosse Reise.** Büyük bir seyahat yapıyoruz.
- Der Bauer will einen guten Hund kaufen.** Çiftçi iyi bir köpek satın almak istiyor.
- Mit diesem alten Auto fahre ich nicht.** Bu eski otomobil ile gitmem.
- In dem grossen Garten unseres alten Hauses stehen viele Bäume.** Eski evimizin büyük bahçesinde birçok ağaç duruyor.
- In einem kleinen Vorort einer grossen Stadt wohnt ein berühmter Arzt.** Büyük bir şehrin küçük bir mahallesinde ünlü bir doktor oturuyor.
- Der Mann meiner ältesten Schwester ist ein bekannter Lehrer.** En büyük (yaşlı) kız kardeşimin (ablamın) kocası tanınmış bir öğretmendir.
- Die Katze spielt mit einem roten Ball.** Kedi kırmızı bir topa oynuyor.
- Wo sind mein blauer Anzug und mein weisses Hemd?** Benim mavi elbisem ve beyaz gömleğim nerededir?
- Das Kind zieht seine Schuhe an und geht in den Garten.** Çocuk ayakkabılarını giyiyor ve bahçeye gidiyor.
- Der Lehrer macht das Licht aus.** Öğretmen ışığı söndürüyor.

Der Mann zieht sich aus und legt sich ins Bett.

Der Schüler wird die Hausaufgabe dem Lehrer zeigen müssen.

Wirst du ihm dieses Buch geben können?

Er wird seinem Vater nicht helfen können.

Der Arzt wird dem kranken Mann nicht mehr helfen können.

Ich werde heute abend zu meinem Freund gehen und meine Hausaufgaben schreiben.

Ich will in die Stadt fahren, aber ich kann meine Geldbörse nicht finden.

Wir müssen morgen unsere Grosseltern besuchen.

Der arme Mann kann die Rechnung nicht bezahlen.

Der Lehrer muss die Fehler verbessern.

Unsere Gäste müssen heute abend nach Bremen fahren.

Der Schüler bekommt eine gute Note, denn er arbeitet viel.

Wir ziehen uns an und machen einen Spaziergang.

Ahmet steht nicht auf; er will noch länger schlafen.

Die Mädchen werden heute ihre Kleider waschen.

Wir helfen dem Bauern bei der Arbeit.

Du kannst diese Schuhe nicht kaufen, denn der Preis ist sehr hoch.

Was kosten diese Schuhe?

Der Junge freut sich sehr, denn er fährt mit seiner Schwester nach Ankara.

Schreibt die neuen Wörter ins Heft!

Wir wollen nach Hause gehen, denn wir sind müde.

Adam soyunuyor ve yatağa yatıyor.

Öğrenci ev ödevini öğretmene göstermeye mecbur kalacak.

Ona bu kitabı verebilecek misin?

O babasına yardım edemeyecek.

Doktor hasta adama daha fazla yardım edemeyecek.

Bu akşam arkadaşşıma gideceğim ve ev ödevlerimi yazacağım.

Şehre gitmek istiyorum, ama para çantamı bulamıyorum.

Yarın büyük ebeveynimizi ziyaret etmek zorundayız.

Fakir adam hesabı ödeyemez.

Öğretmen yanlışları düzeltmeye mecburdur.

Misafirlerimiz bu akşam Bremen'e gitmek zorundalar.

Öğrenci iyi bir not alıyor, çünkü o çok çalışıyor.

Giyiniyoruz ve bir gezinti yapıyoruz.

Ahmet kalkmıyor: o daha (uzun) uyumak istiyor.

Kızlar bugün elbiselerini yıkayacaklar.

Çiftçiye işte yardım ediyoruz.

Bu ayakkabıları satın alamazsın, çünkü fiyat çok yüksektir.

Bu ayakkabıların fiyatı nedir?

Çocuk çok seviniyor, çünkü kız kardeşi ile Ankara'ya gidiyor.

Yeni kelimeleri deftere yazın!

Eve gitmek istiyoruz, çünkü yorgunuz.

TEST 29

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Wir gehen Hauptstrasse entlang zu Bahnhof. 2 — Das Kind darf Schuhe nicht in den Garten gehen. 3 — Die Mutter wird ein Bleistift für ihr klein... Sohn kaufen. 4 — Die Kinder gehen durch Vororte den Feldern. 5 — Der Vater und Mutter müssen Kinder arbeiten. 6 — Mein Freund wirft Ball gegen Tür unser... Hauses. 7 — Die Kinder lauf zu ihr... Vater. 8 — Die Schüler setzen um Lehrer. 9 — Ich kann mit Bleistift nicht schreiben. 10 — Ich werde Bleistift schreiben.

B

A Listesi

B Listesi

1 — Ich kaufe ein rotes Kleid für meine Tochter.	A — Doktor hastasına daha fazla yardım edebilir.
2 — Dieser braune Anzug ist für Ihren Sohn.	B — Öğrenci deftersiz ve kitapsız okula gidebilir.
3 — Die kleinen Kinder sind müde, sie legen sich um den Baum.	C — Kızım için kırmızı bir elbise satın alıyorum.
4 — Der Vater kommt durch den grünen Garten nach Hause.	D — Tanıdığımızla kenar mahallelerden geçerek tarlalara gidiyoruz.
5 — Er ist ohne Hemd.	E — Bu kahverengi elbise oğlunuz içindir.
6 — Der Schüler darf ohne Heft und ohne Bücher nicht in die Schule gehen.	F — Baba yeşil bahçeden geçerek eve geliyor.
7 — Wir gehen mit unserem Bekannten durch die Vororte zu den Feldern.	G — Doktor hastasına daha fazla yardım edemez.
8 — Der Arzt kann seinem Patienten nicht mehr helfen.	H — Küçük çocuklar yorgundur, ağacın etrafına yatıyorlar.
	İ — Öğrenci deftersiz ve kitapsız okula gidemez.
	K — O gömleksizdir.

C

A Listesi

B Listesi

1 — Bu şapkeyi annem için satın alıyorum.	A — Meine Mutter kocht diese Speisen für die Gäste.

2 — Bu elmalar sizin içindir.	B — Diese Äpfel sind für Sie.
3 — Ana caddeden geçerek sinemaya koşuyoruz.	C — Ich kaufe diesen Hut für meinen Vater.
4 — Burada daha uzun kalmak isterim, ama vaktim yok.	D — Wie heissen dein Onkel?
6 — Ben arabayı hergün bu yol boyunca iterim.	E — Wie heisst dein Onkel?
7 — Çocuk ağır taşları bahçeden geçerek eve taşıyor.	F — Wir laufen durch die Hauptstrasse zu dem Kino.
8 — Annem bu yemekleri misafirler için pişiriyor.	G — Das Kind trägt die schweren Steine durch den Garten nach Hause.
	H — Ich will hier länger bleiben, aber ich habe keine Zeit.
	I — Ich kaufe diesen Hut für meine Mutter.
	K — Ich schiebe den Kargen jeden Tag diesen Weg entlang.

E

Aşağıdaki cümlelerde büyük harfle yazılmış kelimeler yerine şahıs zamirleri kullanınız. Cevaplar kâğıdına sadece bu bulduğunuz şahıs zamirlerini yazınız

- 1 — **HERR MÜLLER** will auch einige Pfeifen für seine Freunde kaufen.
- 2 — **AHMET UND ZEYNEP** werden heute abend ihre Freunde besuchen.
- 3 — Du darfst **DIESEN BLEISTIFT** deinem Freund geben.
- 4 — Die Kinder dürfen mit **IHREN FREUNDEN** im Garten spielen.
- 5 — Diese Mappe und dieses Heft sind für **IHRE KUSINE**.
- 6 — **MEINE BÜCHER** liegen auf dem Tisch.
- 7 — **DER BAUER** wirft den Stein gegen **DEN HUND**.
- 8 — Ohne **SEINEN BRUDER** kann er diese Übungen nicht schreiben.
- 9 — Ohne Hasan können wir nicht beginnen.
- 10 — Der Junge schenkt **SEINEN BESTEN BALL SEINEM FREUND**.

Test 28'in yapılmış şekli

- A. 1 — er, als 2 — es, er 3 — er, ältesten 4 — ste 5 — wie 6 — ste 7 — ste veya (e) 8 — so, wie
- B. 1 — F 2 — H 3 — D 4 — C 5 — K 6 — L 7 — I 8 — M 9 — A 10 — G
- C. 1 — F 2 — I 3 — M 4 — H 5 — L 6 — E 7 — K 8 — G 9 — A 10 — D
- E. 1 — mehr 2 — besser, meine 3 — alt 4 — neuesten, dem

LEHRSTÜCK NEUNUNDFÜNFZIG

ÖNEKLERDEN TÜRETİLEN SORU KELİMELERİ

Şimdiye kadar öğrendiğimiz öneklerin çoğunun önüne wo soru kelimesini ekleyerek yeni soru kelimeleri türetebiliriz.

wovor

[vofo:r] olarak okunur. Türkçeye «neyin önünde» şeklinde çevrilebilir. Görüldüğü gibi bu soru kelimesi wo ve vor kelimelerinin birleşmesinden meydana gelmesine rağmen Türkçeye bu iki kelimenin tam tercümesi olarak çevrilmez. Ayrı bir anlamı vardır. Şimdiye kadar öğrendiğimiz diğer soru kelimeleri gibi sorunun başında yer alır ve bundan sonra sorunun fiili gelir.

Wovor liegt die Pfeife des Vaters?	Babanın piposu neyin önünde bulunuyor?
Wovor steht die grosse Vase?	Büyük vazo neyin önünde duruyor?
Wovor sitzen die Kinder?	Çocuklar neyin önünde oturuyorlar?
Wovor liegt mein Rasierapparat?	Tıraş makinem neyin önünde bulunuyor?
Wovor hängt dein neuer Anzug?	Yeni elbisen neyin önünde asılı duruyor?
Wovor steht das Bücherregal?	Kitaplık neyin önünde bulunuyor?

Bu sorulara verilen cevaplarda tabii ki vor öneki kullanılır.

worüber

[vorü:ber] şeklinde okunur. Türkçeye «neyin üzerinde» olarak çevrilebilir. Aynı yukarıdaki gibi kullanılır.

Worüber hängt das Schild des Kinos?	Sinemanın tabelası neyin üzerinde asılı duruyor?
Worüber hängt das Bild Atatürks?	Atatürk'ün resmi neyin üzerinde asılı duruyor?
Worüber hängt der Käfig deines Vogels?	Senin kuşunun kafesi neyin üzerinde asılı duruyor?
Worüber fliegt der Vogel?	Kuş neyin üzerinden uçuyor?

worauf

[vorauf] şeklinde okunur. «Neyin üstünde» olarak Türkçeye çevrilir.

Worauf liegt die Geldtasche?	Para çantası neyin üstünde bulunuyor?
Worauf sitzen die Jungen?	Çocuklar neyin üstünde oturuyorlar?
Worauf schläft dein Bruder?	Erkek kardeşin neyin üstünde uyuyor?
Worauf liegen das Heft und das Buch?	Defter ve kitap neyin üstünde bulunuyor?

worunter

[vorunter] olarak okunur. Türkçeye «neyin altında» şeklinde çevrilebilir.

Worunter schlafen die Katzen?	Kediler neyin altında uyuyorlar?
Worunter sitzen deine Freunde?	Arkadaşların neyin altında oturuyorlar?
Worunter liegt die Rasierklinge?	Jilet neyin altında bulunuyor?
Worunter liegt die Serviette?	Peçete neyin altında bulunuyor?

woran

[voran] şeklinde okunur. Türkçesi «neyin yanında, bitişiğinde»dir.

Woran hängt das schöne Bild?	Güzel resim neyin yanında (nerede) asılı duruyor?
Woran steht deine Bank?	Sıran neyin yanında duruyor?
Woran sitzen die Gäste?	Misafirler neyin yanında oturuyorlar?
Woran liegt das Schild?	Tabela neyin yanında bulunuyor?

worin

[vorin] olarak okunur. Türkçeye «neyin içinde» şeklinde çevrilebilir.

Worin liegen unsere Strümpfe?	Çoraplarımız neyin içinde bulunuyorlar?
--------------------------------------	---

Worin hängen die Anzüge?	Elbiseler neyin içinde asılı duruyorlar?
Worin arbeitet die Magd?	Hizmetçi neyin içinde (nerede) çalışıyor?
Worin sind die Steine?	Taşlar neyin içindedirler?

Yukarıda verdiğimiz örneklerde, yeni öğrendiğimiz soru kelimeleri yerine çoğu zaman «nerede» anlamına gelen **wo** soru kelimesi de kullanılabilir. Bunlar hem i-hali hem de e-haliyle kullanılan öneklerin bir kısmından türetilen soru kelimeleridir. Şimdi sırf i-haliyle ve sırf e-haliyle kullanılan öneklerden soru kelimeleri türetelim.

womit

Türkçeye «neyle» şeklinde çevrilebilir. [vomit] olarak okunur

Womit schreibst du?	Neyle (ne ile) yazıyorsun?
Womit spielen die Kinder?	Çocuklar neyle oynuyorlar?
Womit zeichnet Zeynep die Landkarte?	Zeynep haritayı neyle çiziyor?
Womit reinigt das Mädchen ihre Schuhe?	Kız ayakkabılarını neyle temizliyor?
Womit waschen Sie sich morgens?	Sabahları neyle yıkanılırsınız?

wovon

Türkçeye «ne hakkında, neden» şeklinde çevrilir. Okunuşu [vofon] şeklindedir.

Wovon sprechen die Schülerinnen?	Kız öğrenciler neden (ne hakkında) konuşuyor?
Wovon sprechen die Eltern?	Ebeveyn ne hakkında konuşuyor?
Wovon sprechen der Vater und der Lehrer?	Baba ve öğretmen ne hakkında konuşuyor?

woraus

Türkçeye «nereden veya neden» şeklinde çevrilebilir .Okunuşu [voraus] şeklindedir.

Woraus sind deine Schuhe?	Ayakkabıların nedendir?
Woraus ist diese gelbe Mappe?	Bu sarı çanta nedendir?
Woraus liest der Lehrer?	Öğretmen nereden okuyor?
Woraus kommen der Vater und die Mutter?	Baba ve anne nereden geliyorlar?

Woraus holst du den Bleistift? Kalemı nereden alıyorsun?

Woraus birşeyin hangi maddeden imal edildiğini sormak için kullanıldığı zaman «neden» olarak Türkçeye çevrilir.

wofür

[vofü:r] olarak okunur. Türkçeye «ne için» şeklinde çevrilir.

Wofür kauft der Bauer diesen Hund? Çiftçi bu köpeği ne için satın alıyor?

Wofür arbeiten die Studenten? Öğrenciler ne için çalışıyorlar?

Wofür kauft die Mutter eine Vase? Anne ne için bir vazo satın alıyor?

Wofür ist jener grosse Schrank? Şu büyük dolap ne içindir?

seit wann

Çok kullanılan bir soru kelimesidir. İki kelimedden meydana gelir. «Ne zamandan beri» anlamındadır. Okunuşu [zayt van] şeklindedir.

Seit wann bist du in Ankara? Ne zamandan beri Ankara'dasın?

Seit wann wartet der Verkäufer vor der Tür? Satıcı ne zamandan beri kapının önünde bekliyor?

Seit wann gehört dieses Auto deinem Onkel? Bu otomobil ne zamandan beri amcana ait?

Seit wann leben Sie in der Türkei? Ne zamandan beri Türkiye'de yaşıyorsunuz?

ohne was

«Nesiz, ne olmadan» anlamına gelir. [O:ne vas] olarak okunur. Az kullanılan bir soru kelimesidir.

Ohne was kommt der Schüler in die Schule? Öğrenci nesiz okula geliyor?

Ohne was geht der Arzt zu seinem Patienten? Doktor nesiz hastasına gidiyor?

Ohne was kannst du nicht schreiben? Nesiz yazamazsın?

Ohne was sitzen die kleinen Jungen auf dem Bett? Küçük çocuklar yatağın üstünde nesiz oturuyorlar?

Yukarıda gösterdiğimiz örneklerin dışında kalan birkaç önekle böyle türetmeler yapılamaz. Burada göstermediğimiz bir kısmıyla ise böyle soru kelimeleri yapılabilir, ama bunlar bazı değişik anlamlara geldiği için bunlara ileride değineceğiz.

Yukarıdaki soru kelimelerinin yalnız **cisimler** ve **cansız şeyler** için kullanıldıklarına özellikle dikkat ediniz.

Daha önce öğrendiğiniz **wem** ve **wen** soru kelimeleri ve örneklerden yararlanarak şahıs için de böyle soru kelimeleri türetebiliriz.

vor wem

İki kelimededen meydana gelen bu soru kelimesi Türkçeye «kimin önünde» olarak çevrilir. Bu iki kelime sorunun başına gelir ve sorunun fiili bunlardan sonra yer alır.

Vor wem liegen meine Hefte?	Defterlerim kimin önünde bulunuyorlar?
Vor wem steht das Auto?	Otomobil kimin önünde duruyor?
Vor wem steht der Hund meines Bruders?	Erkek kardeşimin köpeği kimin önünde duruyor?
Vor wem liegen die Würste?	Sosisler kimin önünde bulunuyor?

vor wen

Gene iki kelimededen meydana gelen bu soru kelimesiyle «kimin önüne» anlamına gelir.

Vor wen legt die Magd den Teller?	Hizmetçi tabağı kimin önüne koyuyor?
Vor wen wirfst du den Ball?	Topu kimin önüne atıyorsun?
Vor wen stellt der Onkel den Tisch?	Amca masayı kimin önüne koyuyor?
Vor wen setzen sich die Kinder?	Çocuklar kimin önüne oturuyorlar?

über wem

«Kimin üzerinde» anlamına gelir.

Über wem hängt die Lampe des Zimmers?	Odanın lâmbası kimin üzerinde asılıdır?
Über wem hängt der Käfig des Kanarienvogels?	Kanaryanın kafesi kimin üzerinde asılıdır?
Über wem hängt das Schild?	Tabelâ kimin üzerinde asılıdır?

über wen

«Kimin üzerine» olarak Türkçeye çevrilebilir.

Über wen hängen Sie die Lampen?	Lâmbaları kimin üzerine asıyorsunuz?
Über wen hängst du deine Bilder?	Resimlerini kimin üzerine asıyorsun?

Über'le yapılan bu soru kelimelerinden yanlış bir anlam çıkarabileceğinizi düşünerek bir açıklama yapılmasını uygun gördük: Örneğin, Lâmbaları kimin üzerine asıyorsun? sorusundan lâmbaların birisinin üstüne

iliştirildiği, bağlandığı gibi yanlış bir anlam çıkarılmamalıdır. Lâmbalar tavanın kim olduğu sorulan şahsın üzerinde kalan kısmına asılmaktadır.

an wem

«Kimin yanında, bitişiğinde» anlamına gelir.

An wem steht dieser Mann?	Bu adam kimin yanında duruyor?
An wem sitzt mein Bruder?	Kardeşim kimin yanında oturuyor?
An wem isst der Student?	Öğrenci kimin yanında yiyor?
An wem sitzt das kleine Kind?	Küçük çocuk kimin yanında oturuyor?

an wen

«Kimin yanına» anlamına gelir. Bazı hallerde «kime» şeklinde de Türkçeye çevrilebilir.

An wen legt ihr die Landkarte?	Bu mektubu kime yazıyorsun?
An wen schreibst du diesen Brief?	Haritayı kimin yanına koyuyorsunuz?
An wen setzt der Vater seinen Sohn?	Baba oğlunu kimin yanına oturtuyor?
An wen stellt der Schüler seine Mappe?	Öğrenci çantasını kimin yanına koyuyor?

unter wem

«Kimin altında» şeklinde Türkçeye çevrilir.

Unter wem wohnt Herr Müller?	Bay Müller kimin altında oturuyor?
Unter wem liegen die Steine?	Taşlar kimin altında bulunuyor?

unter wen

«Kimin altına» anlamına gelir.

Unter wen legt ihr die Zeitung?	Gazeteyi kimin altına koyuyorsunuz?
Unter wen setzt sich der Hund?	Köpek kimin altına oturuyor?

Aynı şekilde **hinter**, **neben** önekleriyle de böyle sorular türetilir.

hinter wem	— kimin arkasında
hinter wen	— kimin arkasına
neben wem	— kimin yanında
neben wen	— kimin yanına

mit wem

Çok kullanılan bir soru kelimesidir. «Kim ile, kiminle» anlamına gelir.

Mit wem gehst du in die Schule?	Kiminle okula gidiyorsun?
Mit wem macht deine Tochter einen Spaziergang?	Kızın kiminle bir gezinti yapıyor?
Mit wem spricht der Lehrer?	Öğretmen kiminle konuşuyor?
Mit wem wird er ins Kino gehen?	O kiminle sinemaya gidecek?

von wem

«Kimden» anlamına gelir.

Von wem bekommt das Kind einen Ball?	Çocuk kimden bir top alıyor?
Von wem kommt dieser Brief?	Bu mektup kimden geliyor?
Von wem bekommt der Nachbar einige Teller?	Komşu kimden birkaç tabak alıyor?

bei wem

«Kimin yanında» şeklinde Türkçeye çevrilebilir.

Bei wem wohnst du?	Kimin yanında oturuyorsun?
Bei wem wohnt deine Kusine?	Kuzenin kimin yanında oturuyor?
Bei wem sitzt Ahmet?	Ahmet kimin yanında oturuyor?

zu wem

«Kime» anlamına gelir.

Zu wem geht deine Mutter?	Annen kime gidiyor?
Zu wem gibst der Lehrer ein neues Buch?	Öğretmen kime yeni bir kitap veriyor?
Zu wem wollt ihr am Nachmittag gehen?	Öğleden sonra kime gitmek istiyorsunuz?

für wen

«Kimin için» şeklinde Türkçeye çevrilebilir.

Für wen arbeitet der Vater?	Baba kimin için çalışıyor?
Für wen kauft der Fischer ein Boot?	Balıkçı kimin için bir sandal satın alıyor?
Für wen bringt der Junge eine Zeitung?	Çocuk kimin için bir gazete getiriyor?

ohne wen

«Kimsiz, kim olmadan» anlamına gelir.

Ohne wen kommt Hans? Hans kimsiz geliyor?
Ohne wen dürfen die Kinder ins Kino gehen? Çocuklar kimsiz sinemaya gidebilirler?
Ohne wen kannst du nicht kommen? Kimsiz gelemezsin?

Bunlardan başka **wem** kullanarak **nach** öneki ve **wen** kullanarak da **durch, um** ve **gegen** örnekleriyle bu tip sorular yapabilirsiniz.

Sorular

Mit wem fährt Hasan nach Ankara? **Er fährt mit seiner Schwester nach Ankara.**
Hasan kiminle Ankara'ya gidiyor? Ankara.

Worauf sitzt der Hahn? **Der Hahn sitzt auf dem Baum.**
Horoz neyin üstünde oturuyor? Horoz ağacın üstünde oturuyor.

Worin stehen die Stühle? **Die Stühle stehen im Zimmer.**
Sandalyeler neyin içinde duruyor? Sandalyeler odanın içinde duruyor.

Mit wem spricht der Vater? **Der Vater spricht mit seinem Sohn.**
Baba kiminle konuşuyor? Baba oğluyla konuşuyor.

Womit wäschst du deine Hände? **Ich wasche meine Hände mit einer Seife.**
Ellerini neyle yıkıyorsun? Ellerimi bir sabunla yıkıyorum.

Für wen kaufen wir einen Ball? **Wir kaufen für Zeynep einen Ball.**
Kimin için bir top satın alıyoruz? Zeynep için bir top satın alıyoruz.

Wofür arbeiten die Schüler? **Die Schüler arbeiten für die Schule.**
Öğrenciler ne için çalışıyorlar? Öğrenciler okul için çalışıyorlar.

Zu wem will deine Schwester gehen? **Meine Schwester will zu ihren Freundinnen gehen.**
Kız kardeşim kime gitmek istiyor? Kız kardeşim arkadaşlarına gitmek istiyor.

Ohne wen kommst du zu mir? **Ich komme ohne meinen Bruder zu dir.**
Bana kimsiz geliyorsun? Kardeşim olmadan sana geliyorum.

Wovor stehen die Gäste? **Die Gäste stehen vor dem Bahnhof.**
Misafirler neyin önünde duruyor? Misafirler istasyonun önünde duruyor.

Vor wem steht der Schüler? **Er steht vor dem Lehrer.**
Öğrenci kimin önünde duruyor? O öğretmenin önünde duruyor.

Womit gehst du in die Schule? **Ich gehe mit meiner Mappe in die Schule.**
Ne ile okula gidiyorsun? Çantamla okula gidiyorum.

Woraus ist der Ball? **Der Ball ist aus Leder.**
Top nedendir? Top deridir.

Woraus ist der Ball? **Der Ball ist aus Leder.**
Top nedendir?

LEHRSTÜCK SECHZIG

ÖZET

I

Geçen derslerin en önemli konusu sıfat tamlamaları ve bunların ismin hallerine konmasıydı. Burada bunlara tekrar değinmeyeceğiz. Çünkü elidördüncü dersimizde bunların hepsini birden içine alan çok teferruatlı şemalar verdik. Sıfat tamlamalarını tekrarlamak için bu şemaları çalışmanız yeter. Burada sadece birkaç örnek yapalım.

der kranke Fischer	hasta balıkçı
den kranken Fischer	hasta balıkçıyı
dem kranken Fischer	hasta balıkçıya
des kranken Fischers	hasta balıkçının
die kranken Fischer	hasta balıkçılar
die kranken Fischer	hasta balıkçıları
den kranken Fischern	hasta balıkçılara
der kranken Fischer	hasta balıkçıların
ein kranker Fischer	hasta bir balıkçı
einen kranken Fischer	hasta bir balıkçıyı
einem kranken Fischer	hasta bir balıkçıya
eines kranken Fischers	hasta bir balıkçının
kranke Fischer	hasta balıkçılar
kranke Fischer	hasta balıkçıları
kranken Fischern	hasta balıkçılara
kranker Fischer	hasta balıkçıların
dieser kranke Fischer	bu hasta balıkçı
diesen kranken Fischer.	bu hasta balıkçıyı
diesem kranken Fischer	bu hasta balıkçıya

dieses kranken Fischers	bu hasta balıkçının
diese kranken Fischer	bu hasta balıkçılar
diese kranken Fischer	bu hasta balıkçıları
diesen kranken Fischern	bu hasta balıkçılara
dieser kranken Fischer	bu hasta balıkçıların
jener kranke Fischer	şu hasta balıkçı
jenen kranken Fischer	şu hasta balıkçıyı
jenem kranken Fischer	şu hasta balıkçıya
jenes kranken Fischers	şu hasta balıkçının
jene kranken Fischer	şu hasta balıkçılar
jene kranken Fischer	şu hasta balıkçıları
jenen kranken Fischern	şu hasta balıkçılara
jener kranken Fischer	şu hasta balıkçıların
mein kranker Fischer	hasta balıkçım
deinen kranken Fischer	hasta balıkçısını
seinem kranken Fischer	hasta balıkçısının
ihres kranken Fischers	hasta balıkçılarımızın
unsere kranken Fischer	hasta balıkçılarınızı
eure kranken Fischer	hasta balıkçılarına
ihren kranken Fischern	hasta balıkçıların
Ihrer kranken Fischer	hasta balıkçıların

Yukarıda bir sıfat tamlaması aldık ve bunu tekil ve çoğul olmak üzere ismin bütün hallerine soktuk. Bu tamlama artikeli **der** olan bir isimle yapılmıştır. Bildiğiniz gibi artikeller, yani **die** ve **das** için sıfatın aldığı takılar değişmektedir.

II

Almancada sıfata bazı takılar ekleyerek bunu derecelendirebiliriz. Türkçede bu görevi sıfatın önüne getirilen «daha» ve «en» kelimeleri görür.

glücklich	glücklicher	am glücklichsten
mutlu	daha mutlu	en mutlu

Görüldüğü gibi Almancada sıfat **-er** ve **-sten** eklenerek derecelendirilmektedir. Yalnız sonuncu şeklin önünde bir de **am** kelimesi bulunmaktadır.

Bazı sıfatlar derecelendirilirken ufak bir değişikliğe uğrar ve içlerindeki sesli harfe (**a**, **o**, **u** gibi) nokta konur. (Yani bunlar **ä**, **ö**, **ü** olur).

arm fakir	ärmer daha fakir	am ärmsten en fakir
gross büyük	grösser daha büyük	am grössten en büyük
klug akıllı	klüger daha akıllı	am klügsten en akıllı

Hemen hemen -t veya -d harfleriyle biten bütün sıfatlarda son ge-
kilde -sten takısıyla sıfat arasına bir e harfi konur.

bunt renkli	bunter daha renkli	am buntesten en renkli
fremd yabancı	fremder daha yabancı	am fremdesten en yabancı

Sesli bir harfle biten sıfatlarda da -sten ile sıfat arasına bir e girer.

treu sadık	treuer daha sadık	am treuesten en sadık
----------------------	-----------------------------	---------------------------------

Bazı sıfatlar ise derecelenirken tamamen değışirler.

hoch yüksek	höher daha yüksek	am höchsten [hö:ksten] en yüksek
gut iyi	besser daha iyi	am besten en iyi
viel çok	mehr daha çok	am meisten en çok

Almancada mukayeseleri als kelimesi ile yaparız.

Mein Hemd ist billig.
Dein Hemd ist billiger.
Dein Hemd ist billiger als
mein Hemd.

Gömleğim ucuzdur.
Senin gömleğin daha ucuzdur.
Senin gömleğin benim gömleğimden
daha ucuzdur.

**Dieser blaue Strumpf ist lang.
Jener grüne Strumpf ist länger.
Jener grüne Strumpf ist länger
als dieser blaue Strumpf.
Der Schwamm ist gross.
Der Stein ist grösser.
Der Stein ist grösser als der
Schwamm.
Ein Taschenmesser ist kleiner
als ein Messer.
Die Hunde sind treuer als die
Katzen.
Mein Jeep fährt schneller als
dein Auto.
Deine Tochter arbeitet mehr als
mein Sohn.**

Bu mavi çorap uzundur.
Şu yeşil çorap daha uzundur.
Şu yeşil çorap bu mavi çoraptan
daha uzundur.
Sünger büyüktür.
Taş daha büyüktür.
Taş süngerden daha büyüktür.

Bir çakı bir bıçaktan daha küçüktür.

Köpekler kedilerden daha sadıktır.

Cipim senin otomobilinden daha hızlı
gidiyor.

Senin kızın benim oğlumdan daha
çok çalışıyor.

Görüldüğü gibi **als** Türkçede mukayese yapılan isimlerden ikincisine eklenen «-den» ekinin karşılığıdır. **Als** ile yapılan mukayeselerde sıfatların -er eklenmiş şekilleri kullanılır.

Başka bir mukayese de **so..... wie** kelimeleriyle yapılır. Bu çeşit mukayeselerde sıfat hiçbir takı eklenmeden, olduğu gibi kullanılır.

**Meine Haare sind nicht so lang wie
deine Haare.
Das Heft ist so dünn wie das Buch.
Mein Lehrer ist so alt wie mein Vater.
Ahmet läuft so schnell wie mein
Sohn.
Die Servietten sind nicht so teuer
wie die Handtücher.
Der Sohn des Bauern arbeitet so
viel wie sein Vater.
Ist dein Onkel so berümt wie mein
Vater?**

Benim saçlarım senin saçların kadar
uzun değildir.
Defter kitap kadar incedir.
Öğretmenim babam kadar yaşlıdır.
Ahmet oğlum kadar hızlı koşuyor.
Peçeteler havlular kadar pahalı de-
ğildir.
Çiftçinin oğlu babası kadar çok
çalışıyor.
Senin amcan babam kadar meşhur
mudur?

So wie Türkçeye «kadar» olarak çevrilebilir. Eğer bu kelimelerin önünde **nicht** kelimesi varsa, yani bunlar **nicht so..... wie** şeklindeyse cümle olumsuz olur.

Derecelendirilmiş sıfatlarla sıfat tamlamaları yapılabilir ve **i-**, **e-**, ve **in-**hallerine konabilir. Bu tip sıfat tamlamalarından en çok üçüncü şekildedeki sıfatlarla, yani **-ste** eki almışlarla yapılanlar çok kullanılmaktadır. Böyle derecelendirilmiş bir sıfatla yapılan tamlamalar ismin hallerine sokulurken derecelendirilmiş sıfatı sanki yeni bir sıfatmış gibi kabul edip ona gerekli takıları eklemelidir.

der klügste Schüler	en akıllı öğrenci
den klügsten Schüler	en akıllı öğrenciyi
dem klügsten Schüler	en akıllı öğrenciye
des klügsten Schülers	en akıllı öğrencinin
die klügsten Schüler	en akıllı öğrenciler
die klügsten Schüler	en akıllı öğrencileri
den klügsten Schülern	en akıllı öğrencilere
der klügsten Schüler	en akıllı öğrencilerin
die schönste Blume	en güzel çiçek
die schönste Blume	en güzel çiçeği
der schönsten Blume	en güzel çiçeğe
der schönsten Blume	en güzel çiçeğin
die schönsten Blumen	en güzel çiçekler
die schönsten Blumen	en güzel çiçekleri
den schönsten Blumen	en güzel çiçeklere
der schönsten Blumen	en güzel çiçeklerin
das grösste Haus	en büyük ev
das grösste Haus	en büyük evi
dem grössten Haus	en büyük eve
des grössten Hauses	en büyük evin
die grössten Häuser	en büyük evler
die grössten Häuser	en büyük evleri
den grössten Häusern	en büyük evlere
der grössten Häuser	en büyük evlerin

Yukarıda **der Schüler**, **die Blume** ve **das Haus** isimleri ve **klügste**, **schönste** ve **grösste** şeklinde derecelendirilmiş üç sıfatla tamlamalar yaptık ve bunların tekil ve çoğul **i-**, **e-** ve **in-**hallerini teşkil ettik. Gördüğümüz

gibi derecelenmiş halde bulunan sıfatlar normal kurala göre gerekli takıları almaktadır. Yalnız, sıfata e eklenmesi gereken hallerde sıfatın derecelenmiş şekli zaten e harfiyle bittiği için (**klügste, schönste grösste**) ayrıca bir e daha eklenmez.

Ein, eine, dieser, diese, dieses, jener, jene; jenes ve mülkiyet sıfatlarıyla da böyle tamlamalar yapıp çekimleyebilirsiniz. Ellidördüncü ders-teki şemaların bu konuda size büyük yardımları dokunacaktır.

Ahmet ist der fleissigste Schüler meiner Klasse.

Ahmet benim sınıfımın en çalışkan öğrencisidir.

Er ist mein bester Freund. Ich kenne ihn seit zehn Jahren.

O benim en iyi arkadaşımdır. Onu on yıldan beri tanıyorum.

Das ist die schönste Blume unseres Gartens.

Bu bahçemizin en güzel çiçeğidir.

Fatma Hanım kauft die billigsten Handtücher

Fatma Hanım en ucuz havluları satın alıyor.

Mein Vater ist der bekannteste Arzt der Stadt.

Babam şehrin en tanınmış doktorudur.

Das ist der höchste Hügel in unserem Bauernhof.

Bu çiftliğimizdeki en yüksek tepedir.

Ich kann den schwersten Korb nicht tragen.

Ben en ağır sepeti taşıyamam.

Wir verkaufen die billigsten und besten Hüte der Stadt.

Biz şehrin en ucuz ve en iyi şapkalarını satıyoruz.

Sind das die teuersten Seifen Ihres Ladens?

Bunlar dükkânınızın en pahalı sabunları mı?

Der Maler will uns seine schönsten Bilder schenken.

Ressam bize en güzel resimlerini hediye etmek istiyor.

Der Lehrer gibt dem klügsten Schüler der Klasse viele Bücher.

Öğretmen sınıfın en akıllı öğrencisine birçok kitap veriyor.

Meine Grossmutter erzählt immer die traurigsten Geschichten.

Büyükannem daima en acıklı hikâyeleri anlatır.

Die faulsten Schüler sitzen immer ganz hinten.

En tembel öğrenciler daima en arkada otururlar.

III

I-halindeki isimlerle kullanılan önekleri kısaca tekrarlayalım:

für	— için
durch	— -den geçerek
um	— etrafında, etrafına
gegen	— karşı
ohne	— -siz, -sız
entlang	— boyunca

Ich kaufe einen Rasierpinsel für meinen Vater.

Babam için bir tıraş fırçası satın alıyorum.

Das Kind läuft durch den Garten zu dem Haus.

Çocuk bahçeden geçerek eve (doğru) koşuyor.

Die Familie sitzt um den Tisch.

Aile masanın etrafında oturuyor.

Der Arzt kämpft gegen die Krankheiten.

Doktor hastalıklara karşı savaşıyor.

Das kleine Mädchen darf ohne Eltern ins Kino gehen.

Küçük kız ebeveynsiz (olmadan) sinemaya gidebilir.

Wir gehen die Hauptstrasse entlang.

Ana cadde boyunca yürüyoruz.

Görüldüğü gibi bu örneklerden sonra gelen isimler veya şahıs zamirleri daima i-halinde bulunurlar. Bunlardan **ohne**'den sonra gelen isim çoğu zaman artikel almaz ve bu şekil daha çok kullanılır. Yukarıdaki örnekte de **ohne** bu şekilde kullanılmıştır. **Entlang** özel bir hal olarak ismin önüne değil de arkasına gelir, ama isim gene i-haline sokulur.

IV

Ellidokuzuncu derste öğretilen soru kelimelerini burada kısaca tekrarlayalım.

a. Cisimler, eşyalar, cansız varlıklar için kullanılanları:

wovor	— neyin önünde
worüber	— neyin üzerinde
worauf	— neyin üstünde
worunter	— neyin altında
woran	— neyin yanında

worin	— neyin içinde
womit	— neyle
wovon	— neden, ne hakkında
woraus	— nereden, neden
wofür	— ne için
seit wann	— ne zamandan beri
ohne was	— nesiz, ne olmadan

Bunlardan başka geçen derste bahsetmediğimiz şu soru kelimeleri de türetilebilir:

wonach	— neden sonra
wobei	— neyin yanında
wozu	— neye, niçin
wodurch	— nereden geçerek, (ne sayesinde)
worum	— neyin etrafında
wogegen	— neye karşı

b. Şahıslar için kullanılanları

vor wem	— kimin önünde	mit wem	— kiminle
vor wen	— kimin önüne	von wem	— kimden
über wem	— kimin üzerinde	bei wem	— kimin yanında
über wen	— kimin üzerine	zu wem	— kime
unter wem	— kimin altında	nach wem	— kimden sonra
unter wen	— kimin altına	für wen	— kimin için
hinter wem	— kimin arkasında	ohne wen	— kimsiz, kim olmadan
hinter wen	— kimin arkasına	gegen wen	— kime karşı
neben wem	— kimin yanında	um wen	— kimin etrafında
neben wen	— kimin yanına		
an wem	— kimin yanında		
an wen	— kimin yanına, kime		

Yukarıdakilerden **nach wem** ve **gegen wen, um wen** soru kelimeleri de ilk defa bu derste verilmektedir. Ama kullanılışlarında bir özellik yoktur.

TEST 30

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Worüber häng... du dein... Kleider? 2 — Zu geht die Schülerin nach Schule? 3 — Mit will der Vater sprechen? 4 — Für kaufen die Eltern ein... Hund? 5 — Gegen wirf... das Kind Stein? 6 — Hinter setzt sich dein Bruder? 7 — Neben stehen die Bücher und Hefte? 8 — Wonach geh... ihr Hause? 9 — Bei wohnt der arm... Student? 10 — Ohne darf er zu sein... Freund gehen?

B

A Listesi

B Listesi

1 — Gegen wen kämpfen die Soldaten?	A — Ne zamandan beri bu okulda çalışıyorsunuz?
2 — An wen schreibst du diesen Brief?	B — Doktor neyle savaşıyor?
3 — Wogegen kämpft der Arzt?	C — Bu mektubu kimin yanında yazıyorsun?
4 — Mit wem will dein Freund spielen?	D — Arkadaşın neyle oynamak istiyor?
5 — Womit will dein Freund spielen?	E — Askerler kime karşı savaşıyorlar?
6 — Wobei sitzen die Gäste?	F — Misafirler kimin yanında oturuyor?
7 — Bei wem sitzen die Gäste?	G — Doktor neye karşı savaşıyor?
8 — Seit wann arbeiten Sie in dieser Schule?	H — Arkadaşın kiminle oynamak istiyor?
	İ — Bu mektubu kime yazıyorsun?
	K — Misafirler neyin yanında oturuyor?

C

A Listesi

B Listesi

1 — Bu meşhur doktor kimin için çalışıyor.	A — Worum sitzen die Katzen?
2 — Bu meşhur doktor ne için çalışıyor?	B — Für wen arbeitet dieser berühmte Arzt?
	C — Wovon sind diese Schuhe?

- 3 -- Balıkçı nereden geçerek eve gidiyor?
 4 -- Bu ayakkabılar nedendir?
 5 -- Çocuklar neyin altında uyuyor?
 6 -- Kediler kimin etrafında oturuyor?
 7 -- Sen neyin olmadan (nesiz) okula gidemezsin?
 8 -- Kimin arkasında büyük bir masa duruyor?
- D** -- Ohne wen kannst du nicht in die Schule gehen?
E -- Worunter schlafen die Kinder?
F -- Hinter wem steht ein grosser Tisch?
G -- Wodurch geht der Fischer nach Hause?
H -- Wofür arbeitet dieser berühmte Arzt?
I -- Ohne was kannst du nicht in die Schule gehen?
K -- Woraus sind diese Schuhe?
L -- Um wen sitzen die Katzen?

E

Aşağıdaki cümlelerde yanlışlar vardır. Bu yanlışları bulunuz ve doğru şekillerini cevaplar kâğıdının E bölümüne yazınız. Sadece bu doğru şekli yazınız, bütün cümle istenmemektedir. Bu doğru cümle bir isim veya fiil olabilir.

- 1 -- Mit wen macht ihr ein Spaziergang?
 2 -- Für wem bringst er diese neue Zeitungen?
 3 -- Seit wann sind Sie in diese Stadt?
 4 -- Zu wen willst du heute gehst?
 5 -- Neben wen liegt meine Strümpfe?
 6 -- Woraus werden die Kinder kommt?
 7 -- Von wen werdet ihr einen Traktor kauft?
 8 -- Gegen wem kämpft deine Freunde?

Test 29'un yapılmış şekli

- A.** 1 -- die, dem 2 -- ohne 3 -- en, en, en 4 -- die, zu 5 -- die, en, für, die 6 -- den, die, es 7 -- en, em 8 -- sich, den 9 -- dem (diesem), en 10 -- e, ohne
B. 1 -- C 2 -- E 3 -- H 4 -- F 5 -- K 6 -- I 7 -- D 8 -- G
C. 1 -- I 2 -- B 3 -- F 4 -- H 5 -- G 6 -- K 7 -- G 8 -- A
E. 1 -- er 2 -- sie 3 -- ihn 4 -- ihnen 5 -- sie 6 -- sie 7 -- en, ihn 8 -- ihn 9 -- ihn 10 -- ihm, ihn

LEHRSTÜCK EINUNDSECHZIG

IMPERFEKT — GEÇMİŞ ZAMAN

Şimdiye kadar iki zaman gördük.

1 — Şimdiki zaman

2 — Gelecek zaman

Bunlardan şimdiki zamanın,

Ich schreibe.

Sie schläft.

Sie lernen Deutsch.

Ben yazıyorum.

O uyuyor.

Onlar Almanca öğreniyorlar.

gibi şimdi, şu anda meydana gelen hareketleri, işleri gösterdiğini biliyoruz. Yalnız cümlede bu işin veya hareketin her zaman yapıldığını gösteren «daima, hep, ekseriya,...» gibi kelimeler varsa cümlenin fiili Türkçede geniş zamanda bulunur. Şu halde Türkçede «Şimdiki zaman» ve «Geniş zaman» diye iki ayrı kip bulunmasına rağmen Almancada bunlar bir tek zamanla ifade edilirler.

Ich schreibe oft einen Brief.

Sie schläft immer.

Sie sprechen immer.

Ekseriya bir mektup yazarım.

O daima uyur.

Onlar daima konuşur.

Almanca şimdiki zaman bir cümlenin Türkçeye şimdiki zaman ve geniş zaman kiplerinden hangisini kullanarak çevrilmesi gerektiğini cümlenin anlamından çıkarırız. Cümle her zaman yapılan bir işi, hareketi belirtiyorsa o zaman geniş zamanı kullanabiliriz.

Gelecek zamanın ise

Ich werde schreiben.
Sie wird schlafen.
Wir werden lernen.

Yazacağım.
Uyuyacak.
Öğreneceğiz.

gibi gelecekte yapılacak iş ve hareketleri gösterdiğini öğrendik.

Bu derste **geçmiş zamanı** öğreneceğiz.

Geçmiş zaman geçmişte olmuş hareketleri anlatmak için kullanılır. «Yürüdüm. Uyudun. Aldı.» sözlerindeki fiiller geçmiş zaman halindedirler. Çünkü bunların gösterdiği hareketler geçmişte meydana gelmişlerdir.

Almancada geçmiş zamanı gösteren daha başka kipler bulunduğundan aralarında bir ayırım yapmak için şimdi öğreneceğimiz geçmiş zaman kipinin Almancasını da verdik: **Imperfekt** [imperfekt]

Imperfekt genellikle hikâyelerde kullanılır. Konuşmalarda daha az rastlanır. Konuşmalarda geçmiş zaman belirtmek için daha başka kipler vardır.

Imperfekt gayet kolay teşkil edilir. Almancada, bildiğiniz gibi, her fiil **-en** harfleriyle sona erer. Bu **en** takısı attıktan sonra geriye kalan kısma fiilin kökü denir. Örneğin, **lernen, machen, schreiben** fiillerinin kökü **lern, mach, schreib**'dir. **Imperfekt**, fiilin köküne birtakım takılar ekleyerek yapılır. Aşağıda bu takıları görüyorsunuz:

ich	-te	[te]
du	-test	[test]
er	-te	[te]
sie	-te	[te]
es	-te	[te]
wir	-ten	[ten]
ihr	-tet	[tet]
sie	-ten	[ten]
Sie	-ten	[ten]

Şimdiki zaman da fiilin köküne birtakım ekler ekleyerek yapılıyor. Şimdiki zaman takılarını **Imperfekt** takılarıyla karşılaştırırsanız birbirlerine çok benzediklerini görürsünüz.

Kökü **lern** olan **lernen** fiiline bu takıları ekleyerek **Imperfekt** şekillerini teşkil edelim.

lernen	öğrenmek
ich lern-te [lern-te]	öğren-dim
du lern-test [lern-test]	öğren-din
er lern-te [lern-te]	öğren-di
sie lern-te [lern-te]	öğren-di
es lern-te [lern-te]	öğren-di
wir lern-ten [lern-ten]	öğren-dik
ihr lern-tet [lern-tet]	öğren-diniz
sie lern-ten [lern-ten]	öğren-diler
Sie lern-ten [lern-ten]	öğren-diniz

Yukarıda takılar, daha iyi anlayabilmeniz için kökten ayrı yazılmıştır.

Şimdi daha başka fiillerin **Imperfekt** şekillerini teşkil edelim. Bu örnekleri iyice inceleyiniz.

machen	yapmak
ich mach-te	yap-tım
du mach-test	yap-tın
er mach-te	yap-tı
sie mach-te	yap-tı
es mach-te	yap-tı
wir mach-ten	yap-tık
ihr mach-tet	yap-tınız
sie mach-ten	yap-tılar
Sie mach-ten	yap-tınız

zeigen	göstermek
ich zeig-te	göster-dim
du zeig-test	göster-din
er zeig-te	göster-di
sie zeig-te	göster-di
es zeig-te	göster-di

wir zeig-ten
ihr zeig-tet
sie zeig-ten
Sie zeig-ten

gösterdik
gösterdiniz
gösterdiler
gösterdiniz

suchen

aramak

ich such-te
du such-test
er such-te
sie such-te
es such-te
wir such-ten
ihr such-tet
sie such-ten
Sie such-ten

aradım
aradın
aradı
aradı
aradı
aradık
aradınız
aradılar
aradımız

kaufen

satın almak

ich kaufte
du kauftest
er kaufte
sie kaufte
es kaufte
wir kauften
ihr kauftet
sie kauften
Sie kauften

satın aldım
satın aldın
satın aldı
satın aldı
satın aldı
satın aldık
satın aldınız
satın aldılar
satın aldınız?

spielen

oynamak

ich spielte
du spieltest
er spielte
sie spielte
es spielte
wir spielten
ihr spieltet
sie spielten
Sie spielten

oynadım
oynadın
oynadı
oynadı
oynadı
oynadık
oynadınız
oynadılar
oynadınız

besuchen	ziyaret etmek
ich besuchte	ziyaret ettim
du besuchtest	ziyaret ettin
er besuchte	ziyaret etti
sie besuchte	ziyaret etti
es besuchte	ziyaret etti
wir besuchten	ziyaret ettik
ihr besuchtet	ziyaret ettiniz
sie besuchten	ziyaret ettiler
Sie besuchten	ziyaret ettiniz

erzählen	anlatmak
ich erzählte	anlattım
du erzähltest	anlattın
er erzählte	anlattı
sie erzählte	anlattı
es erzählte	anlattı
wir erzählten	anlattık
ihr erzähletet	anlattınız
sie erzählten	anlattılar
Sie erzählten	anlattınız

sagen	söylemek
ich sagte	söyledim
du sagtest	söyledin
er sagte	söyledi
sie sagte	söyledi
es sagte	söyledi
wir sagten	söyledik
ihr sagtet	söylediniz
sie sagten	söylediler
Sie sagten	söylediniz

schenken	hediye etmek
ich schenkte	hediye ettim
du schenktest	hediye ettin
er schenkte	hediye etti
sie schenkte	hediye etti
es schenkte	hediye etti

wir schenkten	hediyе ettik
ihr schenktet	hediyе ettiniz
sie schenkten	hediyе ettiler
Sie schenkten	hediyе ettiniz
schwitzen	terlemek
ich schwitzte [şvitste]	terledim
du schwitzttest [şvitstest]	terledin
er schwitzte	terledi
sie schwitzte	terledi
es schwitzte	terledi
wir schwitzten	terledik
ihr schwitztet	terlediniz
sie schwitzten	terlediler
Sie schwitzten	terlediniz

Kökleri -t, -d veya -n harfleriyle biten fiiller **Imperfekt** haline konurken kök ile **Imperfekt** takıları arasına bir e eklenir. Yani bu fiiller için **Imperfekt** takıları şu şekildedir:

ich	-ete
du	-etest
er	-ete
sie	-ete
es	-ete
wir	-eten
ihr	-etet
sie	-eten
Sie	-eten

Bu yeni takıların diğerlerinin önüne bir e eklemek suretiyle meydana geldiği açıkça görülmektedir. Şimdi bunlara örnekler verelim.

Antworten fiilinin kökü **antwort** şeklindedir. Görüldüğü gibi fiilin kökü t ile bitmektedir. Şu halde bu fiili **Imperfekt** yaparken yukarıda verdiğimiz yeni takıları kullanmamız gerekir.

Kolayca anlayabilmeniz için bu örnekte köke eklenen takıları ayrı yazıyoruz.

antworten	cevap vermek
ich antwort-ete [antvortete]	cevap ver-dim
du antwort-etest [antvortetest]	cevap ver-din
er antwort-ete [antvortete]	cevap ver-di
sie antwort-ete [antvortete]	cevap ver-di
es antwort-ete [antvortete]	cevap ver-di
wir antwort-eten [antvorteten]	cevap ver-dik
ihr antwort-etet [antvortetet]	cevap ver-diniz
sie antwort-eten [antvorteten]	cevap ver-diler
Sie antwort-eten [antvorteten]	cevap ver-diniz

Arbeiten fiili de aynı şekilde çekimlenir. **Arbeit** şeklinde olan kökü **t** ile bittiğinden **Imperfekt** yapılırken ona da aynı takılar eklenir.

arbeiten	çalışmak
ich arbeitete	çalıştım
du arbeitetest	çalıştın
er arbeitete	çalıştı
sie arbeitete	çalıştı
es arbeitete	çalıştı
wir arbeiteten	çalıştık
ihr arbeitetet	çalıştınız
sie arbeiteten	çalıştılar
Sie arbeiteten	çalıştınız

Bu şekilde çekimlenen fiillerde **te** harfleri iki kere tekrarlanır. Bunların yazılışına ve okunuşuna çok dikkat ediniz.

Begegnen fiili ise kökü **n** harfiyle bittiği için gene aynı şekilde çekimlenir.

begegnen	karşılaşmak
ich begegnete	karşılaştım
du begegnetest	karşılaştın
er begegnete	karşılaştı
sie begegnete	karşılaştı
es begegnete	karşılaştı
wir begegneten	karşılaştık

ihr begegn-etet	karşılaştınız
sie begegn-eten	karşılaştılar
Sie begegn-eten	karşılaştınız
eröffnen	açmak
ich eröffn-ete	açtım
du eröffn-etest	açtın
er eröffn-ete	açtı
sie eröffn-ete	açtı
es eröffn-ete	açtı
wir eröffn-eten	açtık
ihr eröffn-etet	açtınız
sie eröffn-eten	açtılar
Sie eröffn-eten	açtınız

Eröffnen fiilinin de kökü **n** harfiyle biter. Onun için o da değişik çekimlenir.

Burada önemli bir noktaya değinmek isteriz: Kökü **n** harfiyle biten her fiile böyle değişik bir çekim uygulanmaz. Örneğin, bu dersin başındaki örneklerde çekimmediğimiz **lernen** fiili kökü **n** ile bitmesine rağmen normal olarak çekimlenir. Bunun gibi **weinen** ve **wohnen** fiilleri de normal bir şekilde çekimlenirler. Kökleri **n** ile biten fiillerin ancak bir kısmı değişik bir şekilde çekimlenirler.

Şimdiye kadar öğrendiğimiz fiiller arasında **zeichnen** ve **öffnen**'in de kökleri **n** ile sona erer. Bunlar değişik çekimlenirler.

zeichnen	çizmek
ich zeichn-ete	çizdim
du zeichn-etest	çizdin
er zeichn-ete	çizdi
sie zeichn-ete	çizdi
es zeichn-ete	çizdi
wir zeichn-eten	çizdik
ihr zeichn-etet	çizdiniz
sie zeichn-eten	çizdiler
Sie zeichn-eten	çizdiniz

LEHRSTÜCK ZWEIUNDSECHZIG

Öğrenilecek kelimeler

der Abend,e [a:bend] akşam

bis [bis] kadar

dick [dik] şışman, kalın

einander birbirini,

[aynander] birbirine

sich erinnern (an) hatırlamak

[zih erinnern]

die Fahrkarte,n bilet

[fa:rkarte]

das Gepäck [gepek] yük, bagaj

gestern [gestern]	dün	das Paket,e [pake:t]	paket
der Koffer,- [koffer]	bavul	pfeifen [pfayfen]	ıslık çalmak,
langsam [langza:m]	yavaş		düdük çalmak
leben [le:ben]	yaşamak	sich verabschieden	vedalaşmak
mitfahren (*)	birlikte gitmek	[zih ferapsi:den]	
[mitfa:ren]		verbringen	geçirmek
morgen [morgen]	yarın	[ferbringen]	(zaman)
noch lange	daha uzun	winken [vinken]	el sallamak
[noh lange]	bir süre		

AÇIKLAMALAR

sich erinnern an

Almancada bazı fiiller cümle içinde bir önekle birlikte kullanılır. «Hatırlamak» anlamına gelen **sich erinnern** fiili de **an** önekiyle kullanılır. Hatırladığımız şeyi veya şahsı gösteren ismin önüne **an** önekini getirir, bu ismi **i** - haline sokarız. Dönüştürülen bir fiil olan **sich erinnern** ise normal kurala göre çekimlenerek cümledeki yerini alır. Şu halde bu ve buna benzer fiilleri kullanırken öneke özellikle dikkat edeceğiz.

Wir erinnern uns an den Film.	Filmi hatırlıyoruz.
Ich erinnere mich an jenen Abend nicht mehr.	O (şu) akşamı artık hatırlamıyorum.
Der Junge kann sich an seinen besten Freund nicht mehr erinnern.	Çocuk en iyi arkadaşımı artık hatırlayamıyor.
Ich kann mich an diese Übungen gut erinnern.	Bu çalıştırmaları iyi hatırlayabiliyorum.
Kannst du dich daran erinnern?	Onu (bir cisim) hatırlayabiliyor musun?
Nein, ich kann mich daran nicht mehr erinnern.	Hayır, onu artık hatırlayamıyorum.
Die Schüler können sich an ihren alten Lehrer gut erinnern.	Öğrenciler eski öğretmenlerini iyi hatırlayabiliyorlar.

Almanca cümledeki **an** öneki Türkçeye hiç çevrilmemektedir. Örneğin, birinci cümlede hatırladığımız şey filim olduğu için bunu gösteren **der Film** ismini **i**-haline sokup önüne **an** önekini getirdik: **an den Film**. Ve cümle, **Wir erinnern uns an den Film**. şekline geldi, ama Türkçesinde görüldüğü gibi «yanında, bitişiğinde» anlamına gelen **an** öneki Türkçeye çevrilmemektedir. İleride öğreneceğimiz bu çeşit, öneklerle kullanılan başka fiillerde de önek Türkçeye çevrilmez; bunlar artık birer deyim olmuşlardır. Öğrenilecek kelimeler bölümünde bu tip fiilleri kullandıkları önekle birlikte vereceğiz.

erinnern an

Sich erinnern an ile farkı dönüşlü olmamasıdır. Onun için önünde **sich** kelimesi yoktur. «Hatırlatmak» anlamına gelir. **An** öneki bu fiille de aynı şekilde kullanılır. Yalnız bu fiili kullanırken dikkat edeceğimiz önemli bir husus vardır: Türkçede «Bana kardeşimi hatırlatıyorsunuz. Öğretmen öğrencilere kelimeleri hatırlatıyor. Babama sözünü hatırlıyorum.» gibi «hatırlatmak» fiili ile yapılan cümlelerde kendisine birşey hatırlatılan şahsı gösteren isim **e** - halinde bulunur: bana, öğrencilere, babama. Almanda ise bu isim Türkçedekinin tam aksine **i** - halinde bulunur. Eğer bu isim bir şahıs zamiri ise ona tekabül eden **i** - halindeki şahıs zamiri kullanılır.

Das erinnert mich an meinen Onkel. Bu bana amcamı hatırlatıyor.
Sie erinnern mich an meinen Bruder. Bana erkek kardeşimi hatırlatıyorsunuz.

Yukarıda iki örnekte kendisine birşey hatırlatılan şahıs «ben» dir. Türkçede bu **e** - halinde, yani «bana» şeklinde bulunmasına rağmen, Almanda **i** - halinde bulunur: **mich**. **An**'dan sonra gelen isim de daha önce gördüğümüz gibi **i** - halindedir: **an meinen Onkel, an meinen Bruder** ve **an** Türkçeye çevrilmemektedir.

Dieses Lied erinnert mich an einen Freund. Bu şarkı bana bir arkadaşımı hatırlatıyor.
Das erinnert uns an unsere Schule. Bu bize okulumuzu hatırlatıyor.
Die Lehrerin erinnert das Kind an seine Mutter. Öğretmen (kadın) çocuğa annesini hatırlatıyor.
Der Vater erinnert seinen Sohn an die Hausaufgaben. Baba oğluna ev ödevlerini hatırlatıyor.
Frau Müller vergisst das Paket auf dem Tisch. Der Verkäufer erinnert sie daran. Bayan Müller paketi masanın üstünde unutuyor. Satıcı ona onu hatırlatıyor.

bis

«Kadar» anlamına gelir. Daha çok **bis zu** şeklinde, **zu** önekiyle birlikte kullanılır.

Ich fahre bis Ankara. Ankara'ya kadar gidiyorum.
Auf seinen Reisen kommt er bis Deutschland. Seyahatlerinde Almanya'ya kadar geliyor.

Ich komme mit dir bis ans Ende der Welt.
Warte bis morgen!
Die Schüler arbeiten von Morgen bis Abend.
Mein Vater wird mir das Geld bis Ostern schicken.
Kinder bis 10 Jahre dürfen diesen Film nicht sehen.
Kinder bis zu 10 Jahren dürfen diesen Film nicht sehen.
Die Soldaten gehen bis zum Bahnhof zu Fuss.
Der Hund kommt mit mir bis zu meiner Schule.

Seninle dünyanın sonuna kadar gelirim.
Yarına kadar bekle!
Öğrenciler sabahtan akşama kadar çalışıyorlar.
Babam bana parayı paskalyaya kadar gönderecek.
10 yaşına kadar (olan) çocuklar bu filmi göremez.
10 yaşına kadar (olan) çocuklar bu filmi göremez.
Askerler istasyona kadar yürüyerek gidiyorlar.
Köpek benimle okuluma kadar geliyor.

Yeni öğretilen kelimelerden **mitfahren** ayrılabilen fiillerdendir. Cümle içinde kullanılırken **mit** takısı ayrılır ve cümlenin en sonuna gider. Geriye kalan **fahren** ise normal kurala göre cümledeki yerini alır.

HERR UND FRAU MÜLLER FAHREN NACH ANKARA

Heute fahren Herr und Frau Müller nach Ankara. Frau Müller wird dort in einer Schule Deutsch lehren, aber Inge fährt nicht mit. Sie wird bei der Familie Çelikel zwei Monate bleiben. Dann werden Ahmet und Zeynep im Sommer mit der Familie Müller nach Deutschland fahren und dort einige Monate verbringen.

Herr und Frau Müller werden mit einem Zug fahren. Sie kauften die Fahrkarten vor zwei Tagen. Ahmet wird sie mit dem Jeep seines Vaters bis zum Bahnhof fahren. Recep fährt auch mit ihnen. Er wird die Koffer tragen.

Endlich fahren alle zum Bahnhof. Recep trägt das Gepäck. Der Zug wird nach einigen Minuten abfahren.

Sie verabschieden sich jetzt. Alle sind sehr traurig. Fatma Hanım gibt Frau Müller ein Paket «börek». Sie machte es gestern mit Hatice. «Danke!» sagt Frau Müller. «Wir werden uns immer an unsere glücklichen Tage auf Ihrem Bauernhof erinnern.»

«Hasan Bey!» sagt Herr Müller. «Sie haben jetzt zwei Töchter. Bitte, geben Sie Inge nicht so viel «pilâv» und «börek». Sie ist schon ein dickes Mädchen. Wir werden ihr dann bald grössere Kleider kaufen müssen!»

Endlich pfeift der Zug. Herr Müller und seine Frau steigen ein. «Auf Wiedersehen! Auf Wiedersehen!» Langsam fährt der Zug aus dem Bahnhof. Sie winken noch lange einander.

BAY VE BAYAN MÜLLER ANKARA'YA GİDİYOR

Bay ve Bayan Müller bugün Ankara'ya gidiyorlar. Bayan Müller orada bir okulda Almanca öğretecek, ama Inge birlikte gitmiyor. O Çelikel ailesinin yanında iki ay kalacak. Sonra Ahmet ve Zeynep yazın Müller ailesiyle Almanya'ya gidecekler ve orada birkaç ay geçirecekler.

Bay ve Bayan Müller bir trenle gidecekler. Biletleri iki gün önce satın aldılar. Ahmet onları babasının cipiyle istasyona kadar götürecektir. Recep de onlara gidiyor. Bavulları taşıyacak.

Nihayet hepsi istasyona gidiyor. Recep bagajı taşıyor. Tren birkaç dakika sonra hareket edecek.

Şimdi vedalaşıyorlar. Hepsi üzgündür. Fatma Hanım Bayan Müller'e bir paket börek veriyor. Dün onu Hatice ile yaptı. «Teşekkür ederim!» diyor Bayan Müller. «Çiftliğinizdeki mutlu günlerimizi daima hatırlayacağız.»

«Hasan Bey!» diyor Bay Müller. «Şimdi (artık) iki kızınız var. Lütfen, Inge'ye o kadar çok pilav ve börek vermeyiniz. Zaten (şimdiden) şişman bir kız. Sonra yakında ona daha büyük elbiseler satın almaya mecbur kalacağız!»

Nihayet tren düdüğü öttürüyor. Bay Müller ve hanımı biniyorlar. «Allahımsımarladık! Allahımsımarladık!» Tren yavaş yavaş istasyondan gidiyor. (çıkıyor) Daha uzun bir süre birbirlerine el sallıyorlar.

IMPERFEKT

Geçen ders öğrendiğimiz bu kipe gene örnekler verelim:

bezahlen

ödemek

ich bezahl-te

ödedim

du bezahl-test	odedin
er bezahl-te	ödedi
sie bezahl-te	ödedi
es bezahl-te	ödedi
wir bezahl-ten	ödedik
ihr bezahl-tet	ödediniz
sie bezahl-ten	ödediler
Sie bezahl-ten	ödediniz

mieten	kiralamak
ich miet-ete	kiraladım
du miet-etest	kiraladın
er miet-ete	kiraladı
sie miet-ete	kiraladı
es miet-ete	kiraladı
wir miet-eten	kiraladık
ihr miet-etet	kiraladınız
sie miet-eten	kiraladılar
Sie miet-eten	kiraladınız

Şimdi de bu yeni öğrendiğimiz zamanla cümleler yapalım.

Ich spielte mit meinen Freunden.	Arkadaşlarımla oynadım.
Mein Vater bezahlte die Rechnung.	Babam hesabı ödedi.
Der Bauer arbeitete gestern nicht.	Çiftçi dün çalışmadı.
Ich setzte mich auf deinen Stuhl.	Sandalyene oturdum.
Der Junge verabschiedete sich.	Çocuk vedalaştı.
Wir erinnerten uns an unsere glücklichen Tage.	Mutlu günlerimizi hatırladık.
Die Tochter fragte den Grossvater, aber er antwortete nicht.	Kız büyük babaya sordu, ama o cevap vermedi.
Die Familie frühstückte um sieben Uhr.	Aile saat yedide kahvaltı etti.
Der Arzt mietete eine Wohnung.	Doktor bir ev kiraladı.
Der Schüler machte seine Hausaufgaben.	Öğrenci ev ödevlerini yaptı.
Die Kinder kauften einen Ball.	Çocuklar bir top satın aldılar.
Die Grossmutter erzählte eine Geschichte.	Büyük anne bir hikâye anlattı.
Wir besuchten unsere Bekannten.	Tanıdıklarımızı ziyaret ettik.
Die Schülerinnen liebten ihre Lehrerin sehr.	Kız öğrenciler öğretmenlerini çok seviyorlardı.

Yukarıda gördüğümüz gibi fiili **Imperfekt** halinde bulunan bir cümlenin yapısında bir değişiklik olmaz. Fiil gene bulunması gereken yerde ve diğer öğeler de gerekli yerlerinde bulunurlar. Burada kısa bir hatırlatma yapalım: Cümlenin öznesi tekil bir isimse ikinci yerde fiilin üçüncü tekil şahısla, yani **er, sie, es** ile kullanılan şekli yer alır. Eğer cümlenin öznesi çoğul bir isimse veya birden fazla isimden meydana geliyorsa fiilin çoğul üçüncü şahısla, yani **sie** (sondaki) ile kullanılan şekli ikinci yerde bulunur. Bu hususu şimdiki zamanı ve fiil çekimlerini anlatırken ayrıntılı bir şekilde açıklamıştık.

Aşağıda şimdiki zamanda bulunan cümleler, bunların altında da **Imperfekt** şekilleri verilmiştir. İnceleyiniz.

Meine Mutter wartet vor der Schule.

Annem okulun önünde bekliyor.

Meine Mutter wartete vor der Schule.

Annem okulun önünde bekledi.

Das Kind öffnet das Fenster.

Çocuk pencereyi açıyor.

Das Kind öffnete des Fenster.

Çocuk pencereyi açtı.

Wir reinigen unsere Schuhe.

Ayakkabılarımızı temizliyoruz.

Wir reinigten unsere Schuhe.

Ayakkabılarımızı temizledik.

Der Bruder wohnt in jenem Haus.

Erkek kardeş şu evde oturuyor.

Der Bruder wohnte in jenem Haus.

Erkek kardeş şu evde oturdu.

Ich rauche keine Zigaretten.

Sigara içmiyorum.

Ich rauchte keine Zigaretten.

Sigara içmedim.

Das rote Auto gehört unserem Onkel.

Kırmızı otomobil amcamıza aittir.

Das rote Auto gehörte unserem Onkel.

Kırmızı otomobil amcamıza aitti.

Was der Deutsche Sagt Wie der Deutsche Spricht

Almancada «sabahleyin, yarın, Cuma günü, yazın, bu sene» gibi zaman bildirmeler **an** ve **in** öneklerinden yararlanarak yapılır. Bunlardan bir kısmını daha önce öğrenmiştik. Gene de hepsini genel olarak kısaca inceleyelim.

a. Günün zamanları ve günler

Sabah, öğle, öğleden sonra, akşam gibi günün zamanları veya günlerle ilgili bir zaman bildirme yapmak istiyorsak **an** önekini kullanırız. Bu önek, yukarıda adı geçen isimlerin artikeli **der** olduğu için hepsinin önünde **am** şeklinde bulunur. (Biliyorsunuz ki **am**, **an** **dem** kelimelerinin kısaltılmış şeklidir.)

Wir frühstücken am Morgen.	Sabahleyin kahvaltı ediyoruz.
Wir schreiben unsere Hausaufgaben am Vormittag.	Ev ödevlerimizi öğleden önce yazıyoruz.
Mein Vater ist am Mittag nicht zu Hause.	Babam öğleyin evde değildir.
Die Mutter schläft am Nachmittag.	Anne öğleden sonra uyuyor.
Am Abend waschen sich die Kinder.	Çocuklar akşamleyin yıkanıyorlar.
Die Schüler gehen am Sonntag nicht in die Schule.	Öğrenciler pazar günü okula gitmiyorlar.
Die Tante kommt am Mittwoch.	Teyze çarşamba günü geliyor.
Ich gehe am Donnerstag ins Kino.	Perşembe günü sinemaya gidiyorum.
Kannst du am Sonnabend zu mir kommen?	Cumartesi günü bana gelebilir misin?

b. Haftalar aylar, seneler ve mevsimler.

Bunlarla ilgili bir zaman bildirme yaparken **in** önekini kullanırız. **In** bunlardan artikeli **der** (ve **das**) olanların önünde **im** şeklinde bulunur.

Die Schwester kommt in dieser Woche.	Kız kardeş bu hafta geliyor.
Im April fahren wir nach Deutschland.	Nisan'da Almanya'ya gidiyoruz.
Ich kann im August nach İzmir kommen.	Ağustos'ta İzmir'e gelebilirim.
Wir kauften dieses Haus im Jahr 1963.	Bu evi 1963 yılında satın aldık.
Meine Schwester wird in diesem Jahr hier bleiben.	Kız kardeşim bu sene burada kalacak.
Im Sommer gehen wir nicht in die Schule.	Yazın okula gitmeyiz.
Im Winter ist das Wetter kalt.	Kışın hava soğuktur.
Die Bäume sind im Frühling grün.	Ağaçlar ilkbaharda yeşildir.

Test 31

İMTİHAN 6

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

1 — Ich kaufe einen rot... Hut für meine klein... Schwester. 2 — Dieser rot... Hut ist gröss... .. dein grün... Hut. 4 — Seit wann arbeitet der Bauer in dies... gross... Bauernhof? 5 — Wir gehen ... Hauptstrasse entlang zu unser... Schule. 6 — Mein Vater wird eine neu... Mappe für (ich) kaufen. 7 — Der Vater muss für Familie arbeiten. 8 — Die Kinder werfen den Ball gegen Fenster dies... gross... Ladens. 9 — Mein Paket ist nicht gross dein Paket. 10 — Der Sohn des Lehrer... ist fleissig... .. der Sohn Fischers. 11 — Die klein... Kinder können sich an ihr. . Grossvater nicht erinnern. 12 — Dienstag werden wir unsere Grossmutter besuchen. 13 — Sommer ist das Wetter sehr heiss. 14 — Der Lehrer erinnert an sein... alt... Schüler nicht mehr. 15 — Wir werden bis zu dies hoh . . Hügel Fuss gehen.

B

A Listesi

B Listesi

1 — Der berühmte Arzt kauft diese Pfeife für seinen Bruder.	A — Neyin yanında oturuyorsunuz?
2 — Der berühmte Arzt kaufte diese Pfeife für seinen Bruder.	B — Babamın otomobili senin babamın otomobilinden daha güzeldir.
3 — Das Auto meines Vaters ist schöner als dein Auto.	C — Hizmetçi kız ağır paketi bahçeden geçerek mutfağa taşıyor.
4 — Das Auto meines Vater ist so schön wie dein Auto.	D — Doktorlar ne hakkında konuşuyor?
5 — Das Auto meines Vaters ist am schönsten.	E — Babamın otomobili senin otomobilin kadar güzeldir.
6 — Wovon sprechen die Ärzte?	F — Meşhur doktor bu pipoyu erkek kardeşi için satın alıyor.

- 7 — Mit wem willst du nicht arbeiten?
 8 — Bei wem wohnen Sie?
 9 — Wobei sitzen Sie?
 10 — Die Magd trägt das schwere Paket durch den Garten in die Küche.
- G — Babamın otomobili en güzeldir.
 H — Kiminle çalışmak istemiyorsun?
 İ — Babamın otomobili senin otomobilinden daha güzeldir.
 K — Meşhur doktor bu pipoyu erkek kardeşi için satın aldı.
 L — Kimin yanında oturuyorsunuz? (ikâmet etmektesiniz.)
 M — Babamın otomobili senin otomobilinden daha güzeldir.

C

A Listesi

- 1 — Çiftçi taşı köpeğe karşı atıyor.
 2 — Mehmet sınıfın en tembel öğrencisidir.
 3 — Bu çocuk en iyi arkadaşımıdır.
 4 — Teyzesi annem kadar şişman değildir.
 5 — Sarı masa yeşil masadan daha küçüktür.
 6 — Bu çanta nedendir?
 7 — Zeynep bir hikâye anlattı.
 8 — Öğrenciler ve öğretmen güldü.
 9 — Hikâye ne hakkında?
 10 — Sonbaharda sıcak giyiniriz.

B Listesi

- A — Zeynep erzählt eine Geschichte.
 B — Der gelbe Tisch ist kleiner als der grüne Tisch.
 C — Woraus ist diese Mappe?
 D — Worüber ist die Geschichte?
 E — Die Schüler und der Lehrer lachte.
 F — Zeynep erzählte eine Geschichte.
 G — Dieses Kind ist mein bester Freund.
 H — Der Bauer wirft den Stein gegen den Hund.
 İ — Der Bauer wirft den Stein dem Hund gegenüber.
 K — Die Schüler und der Lehrer lachten.
 L — Seine Tante ist nicht so dick wie meine Mutter.
 M — Mehmet ist der faulste Schüler der Klasse.
 N — Im Herbst ziehen wir uns warm an.

D

Aşağıdaki cümlelerde bazı yerler boş bırakılmıştır. Her cümlenin altında verilen dört kelimedenden hangisinin bu boş yere gelmesi gerektiğini bulunuz ve cevaplar kâğıdına sadece bu kelimenin önündeki harfi yazınız.

- 1 — Ich kann dieses Buch nicht geben.
a. dich b. dir c. du d. deinem
- 2 — Der Vater diese Bücher für seinen Sohn.
a. wird b. spielt c. kaufte d. isst
- 3 — Das Kind sitzt mit Hund neben dem Baum.
a. seinem b. sein c. ihrem d. dieser
- 4 — schreibst du deine Hausaufgaben?
a. was b. woraus c. womit d. worum
- 5 — Die Freunde verabschieden und gehen nach Hause.
a. mich b. einander c. sich d. mit ihnen
6. Wir erinnern uns Vater nicht.
a. von unserem b. an unseren c. unserem d. unseren
- 7 — Meine Schwester ist alt wie dein Bruder.
a. so b. als c. wie d. älter
- 8 — Die Schüler sitzen um Tisch.
a. dem b. hinter dem c. den d. die
- 9 — Meine Schuhe sind Leder.
a. von b. mit c. der d. aus
- 10 — Der Junge besucht seine Bekannten Sonntag.
a. im b. am c. um d. wann

E

Aşağıdaki cümleleri geçmiş zaman haline getiriniz. Cevap olarak sadece cümlenin fiilinin yeni şeklini yazınız. Bütün cümleyi katiyen yazmayınız.

- 1 — Das Kind spielt mit seinen Freunden.
- 2 — Wir machen einen Spaziergang.
- 3 — Öffnest du die Tür?
- 4 — Die Mutter kocht Fleisch.
- 5 — Die Schüler beantworten die Fragen des Lehrers.
- 6 — Zeynep zeichnet eine Landkarte in ihr Heft.
- 7 — Der Mann putzt seine Zähne.
- 8 — Der Fischer klopft an die Tür.
- 9 — Er verwendet keine Serviette beim Essen.
- 10 — Der Arzt kämpft gegen die Krankheiten.

F

warten ve **lieben** fiillerinin geçmiş zamanlarını teşkil edip, çekimleyiniz. Türkçelerini yazmanıza lüzum yoktur.

İmtihan 5'in yapılmış şekli

- A. 1 — mit, auf 2 — bei 3 — gegenüber 4 — aus 5 — mit, in 6 — mit, ins 7 — aus, zu 8 — nach, in 9 — seit, mit, in, vor 10 — nach, ins 11 — mit, in 12 — seit, mit 13 — aus, mit, nach 14 — zu 15 — zu, zu
- B. 1 — M 2 — H 3 — S 4 — O 5 — R 6 — K 7 — E 8 — D 9 — L 10 — T 11 — P 12 — N 13 — C 14 — I 15 — F
- C. 1 — F 2 — I 3 — H 4 — T 5 — N 6 — Ü 7 — K 8 — U 9 — R 10 — S 11 — C 12 — P 13 — L 14 — M 15 — E
- E. 1 — sich 2 — euch 3 — sich 4 — sich 5 — sich 6 — mich, mich 7 — uns 8 — sich 9 — dich 10 — sich
- F. 1 — Die Mutter dieses Arztes wird uns heute nicht besuchen.
2 — Ärgere dich nicht! Ich kann deine Hausaufgaben machen.
3 — Dürfen wir dieses rote Kleid unserer Mutter zeigen?

Test 30'un yapılmış şekli

- A. 1 — -st, e 2 — wem, der 3 — wem 4 — wen, en 5 — wen, t, den 6 — wen 7 — wem, die 8 — t, nach 9 — wem, e 10 — wen (was), em
- B. 1 — E 2 — I 3 — G 4 — H 5 — D 6 — K 7 — F 8 — A
- C. 1 — B 2 — H 3 — G 4 — K 5 — E 6 — L 7 — I 8 — F
- E. 1 — wem, einen 2 — wen, du (bringst), neuen 3 — dieser 4 — wem, gehen 5 — wem, liegen 6 — kommen 7 — wem, kaufen 8 — wen, kämpfen

LEHRSTÜCK DREIUNDSECHZIG

IMPERFEKT (devam)

Önce geçen ders öğrendiklerimizi kısaca tekrarlayalım.

Imperfekt Almancada geçmiş zamanı gösteren bir fiil kipidir. Bu kip daha çok hikâyelerde kullanılır. Bir fiilin **Imperfekt** şeklini bu fiilin köküne aşağıdaki takıları ekleyerek teşkil ederiz.

ich	-te
du	-test
er ,sie, es	-te
wir	-ten
ihr	-tet
sie	-ten
Sie	-ten

Örnek olarak **wecken** fiilini alalım. Fiilin kökü **weck** şeklindedir. O halde bu köke yukarıdaki takıları ekleyerek **wecken**'in **Imperfekt** şeklini teşkil edebiliriz:

wecken	uyandırmak
ich weck-te	uyandır-dım
du weck-test	uyandır-dın
er weck-te	uyandır-dı
sie weck-te	uyandır-dı
es weck-te	uyandır-dı
wir weck-ten	uyandır-dık

ihr weck-tet
sie weck-ten
Sie weck-ten

uyandır-dınız
uyandır-dılar
uyandır-dınız

Bu örnekte görüyoruz ki bir fiil üçüncü tekil şahıslar için **Imperfekt**-te aynı takıları alır: **er weckte, sie weckte, es weckte**. Onun için bundan sonra şimdiki zamandaki çekimlerde yaptığımız gibi üçüncü şahsı gösteren bu kelimeleri «**er, sie, es**» şeklinde yanyana yazıp yanlarında da fiilin aldığı şekli vereceğiz. Yani her üç kelimeyi de teker teker alt alta yazmayacağız, çünkü fiil her üçü için aynı şekildedir. Bunları teker teker alt alta yazmak lüzumsuz bir tekrar olur.

Yukarıdaki örnekte fiilin birinci ve üçüncü tekil şahıslar için aynı takıları aldığını görüyoruz: **ich weckte - er, sie, es weckte**.

Birinci ve üçüncü çoğul şahıslar için de durum aynıdır: **wir weckten - sie weckten**.

Geçen derste öğrendiğimiz önemli bir husus da kökü **t** veya **d** ile biten fiillerin **Imperfekt**lerinin teşkil edilmesiydi. Kökü bu harflerle biten fiillere de şu takılar ekleniyordu:

ich	-ete
du	-etest
er, sie, es	-ete
wir	-eten
ihr	-etet
sie	-eten
Sie	-eten

Bu yeni takıların diğerlerinin önüne bir **e** eklemek suretiyle meydana getirildiği açıkça görülüyor. Şu halde bu yukarıdakiler diğer takıların bir özel halidir ve aslında değişen birşey yoktur.

Bu duruma örnek olarak **beantworten** fiilini alalım. Fiilin kökü **beantwort** şeklindedir ve **t** ile biter. Bu köke yukarıdaki takıları ekleyerek fiili **Imperfekt** yapalım:

beantworten
ich beantwort-ete
du beantwort-etest
er, sie, es beantwort-ete
wir beantwort-eten
ihr beantwort-etet
sie beantwort-eten
Sie beantwort-eten

cevaplandırmak
cevaplandır-dım
cevaplandır-dın
cevaplandır-dı
cevaplandır-dık
cevaplandır-dınız
cevaplandır-dılar
cevaplandır-dınız

Yukarıda verdiğimiz her iki örnekte de takılar daha iyi seçilebilmeleri için ayrı yazılmıştır. Aslında fiile bitişik yazılırlar.

Imperfekt şekilleri yukarıda izah edilen şekilde teşkil edilen fiilleri **DÜZENLİ FİİLLER** diye adlandıracamız. Başka bir deyimle **DÜZENLİ FİİLLER** köklerine yukarıda gösterilen iki çeşit takıdan birisini eklemek suretiyle **Imperfekt** yapırlar.

Bu derste **DÜZENSİZ FİİLLERİ** inceleyeceğiz. Düzensiz fiiller, adlarından da belli olduğu gibi geçmiş zamana, yani **Imperfekte** çevrilirken yukarıda verdiğimiz kurala uymazlar, köklerine bu takıları almazlar. Bu çeşit fiiller geçmiş zamanda tamamen değişirler. Bu nedenle düzensiz fiilleri öğrenirken geçmiş zamanda aldıkları şekilleri de birlikte ezberlemek gerekir. Biz derslerimizde «Öğrenilecek kelimeler» bölümünde yeni fiiller verirken bunlardan düzensiz olanlarının yanında geçmiş zamanda aldıkları şekilleri de vereceğiz. Şu halde yanında birşey olmayan fiiller düzenli demektir.

Örneğin, **sehen** fiili düzensiz bir fiildir. Geçmiş zamanda, yani **Imperfekt** şeklinde kökü **sah** [za:] şeklini alır ve fiil şu şekilde çekimlenir:

ich sah	gördüm -
du sah-st [za:st]	gördün
er sah	gördü
sie sah	gördü
es sah	gördü
wir sah-en [za:en]	gördük
ihr sah-t [za:t]	gördünüz
sie sah-en	gördüler
Sie sah-en	gördünüz

Düzensiz fiillerin özelliklerini kısaca şöyle özetleyebiliriz:

a. **Imperfektte** kökleri değişir. Örneğin, **sehen, sah** olur. Nasıl değiştiğini bulmak için bir kural yoktur. Onun için düzensiz fiillerin **Imperfekt** şekli bu fiiller öğretilirken birlikte verilir veya ayrıca özel listelerle gösterilir. İleride size bütün düzensiz fiillerin geçmiş zamanlarını veren bir liste göndereceğiz.

b. Düzensiz fiillerin bu değişen kökleri şahıslara göre çekimlenirken bazı takılar alır. Yalnız birinci tekil şahıs (**ich**) ve üçüncü tekil şahıslarda (**er, sie, es**) kök hiçbir takı almaz. Örnekte de **sah** şeklinde olan

kök birinci ve üçüncü şahıslarda hiç takı almamıştır: **ich sah; er, sie, es sah.**

Buna göre düzensiz fiillerin **Imperfektte** köklerine aldıkları takıları şöyle sıralayabiliriz:

ich	(takı almaz)
du	-st [st]
er	(takı almaz)
sie	(takı almaz)
es	(takı almaz)
wir	-en [en]
ihr	-t [t]
sie	-en [en]
Sie	-en [en]

Eğer dikkat edecek olursanız bunlar fiil kökünün şimdiki zamanda ve düzenli fiillerin **Imperfekt** şeklinde aldıkları takılara çok benzemektedirler. Bu husus yukarıdaki takıları kolayca aklınızda tutmanızı sağlayacağı gibi hepsini birbirine karıştırmanıza da sebep olabilir. Her üç haldeki takıları iyice öğreniniz.

Bu verdiğimiz takılara göre düzensiz bir fiil olan **gehen**'in **Imperfekt** şeklini teşkil edelim. **Gehen**'in kökü **Imperfektte** **ging** [ging] şeklindedir. Şu halde şöyle çekimleyebiliriz:

gehen	gitmek
ich ging	gittim
du ging-st [gingst]	gittin
er, sie, es ging	gitti
wir ging-en [gingen]	gittik
ihr ging-t [gingt]	gittiniz
sie ging-en	gittiler
Sie ging-en	gittiniz

Birinci (**ich**) ve üçüncü şahıslarda (**er, sie, es**) kök (**ging**) hiç takı eklenmeden kullanılmıştır. Diğer şahıslar için gerekli takıları almıştır.

Düzensiz fiiller de Türkçeye aynı şekilde çevrilirler ve cümlede aynı düzenli fiiller gibi kullanılırlar. Özellikleri köklerinin değişmesidir.

Aşağıda şimdiye kadar öğrendiğimiz düzensiz fiilleri ve bunların geç-

miş zaman için kullanılan şekillerini, yani geçmiş zamanda köklerinin ne şekilde girdiğini veriyoruz.

Fil	Okunuşu	Imperfekti	Okunuşu
abfahren (*)	[abfa:ren]	fuhr ... ab	[fu:r ... ab]
ankommen (*)	[ankommen]	kam ... an	[ka:m ... an]
sich anziehen (*)	[zih antsi:en]	zog sich ... an	[tso:g zih...an]
aufstehen (*)	[aufşte:en]	stand ... auf	[ʃtand ... auf]
aussteigen (*)	[ausştaygen]	stieg ... aus	[şti:g ... aus]
sich ausziehen (*)	[zih austsi:en]	zog sich ... aus	[tso:g zih...aus]
beginnen	[beginnen]	begann	[began]
bekommen	[bekommen]	bekam	[beka:m]
bleiben	[blayben]	blieb	[bli:b]
brechen	[brehen]	brach	[bra:h]
bringen	[bringen]	brachte	[brahte]
denken	[denken]	dachte	[dahte]
einsteigen (*)	[aynştaygen]	stieg ... ein	[şti:g...ayn]
eintreten (*)	[ayntre:ten]	trat ... ein	[tra:t...ayn]
essen	[essen]	ass	[a:s]
fahren	[fa:ren]	fuhr	[fu:r]
finden	[finden]	fand	[fand]
fliegen	[fli:gen]	flog	[flo:g]
geben	[ge:ben]	gab	[ga:b]
gefallen	[gefallen]	gefiel	[gefi:l]
gehen	[ge:en]	ging	[ging]
gewinnen	[gevinnen]	gewann	[gevan]
haben	[ha:ben]	hatte	[hatte]
hängen	[hengen]	hing	[hing]
heben	[he:ben]	hob	[ho:b]
heissen	[haysen]	hiess	[hi:s]
helfen	[helfen]	half	[half]
kennen	[kennen]	kannte	[kante]
kommen	[kommen]	kam	[ka:m]
laufen	[laufen]	lief	[li:f]
lesen	[le:zen]	las	[la:z]
liegen	[li:gen]	lag	[la:g]

Fiil	Okunuşu	Imperfekti	Okunuşu
mitfahren (*)	[mitfa:ren]	fuhr....mit	[fu:r..mit]
mitkommen (*)	[mitkommen]	kam ... mit	[ka:m...mit]
nehmen	[ne:men]	nahm	[na:m]
pfeifen	[pfayfen]	pfiff	[pfif]
raten	[ra:ten]	riet	[ri:t]
rufen	[ru:fen]	rief	[ri:f]
schieben	[ʃi:ben]	schob	[ʃo:b]
schlafen	[ʃla:fen]	schief	[ʃli:f]
schliessen	[ʃli:sen]	schloss	[ʃlos]
schreiben	[ʃrayben]	schrieb	[ʃri:b]
schweigen	[ʃvaygen]	schwieg	[ʃvi:g]
sehen	[ze:en]	sah	[za:]
sein	[zayn]	war	[va:r]
singen	[zingen]	sang	[zang]
sitzen	[zittsen]	sass	[za:s]
sprechen	[ʃprehen]	sprach	[ʃpra:h]
stehen	[ʃte:en]	stand	[ʃtand]
stehlen	[ʃte:len]	stahl	[ʃta:l]
tragen	[tra:gen]	trug	[tru:g]
trinken	[trinken]	trank	[trank]
tun	[tu:n]	tat	[ta:t]
verbringen	[ferbringen]	verbrachte	[ferbrahte]
sich verhalten	[zih ferhalten]	verhielt sich	[ferhi:lt zih]
verlieren	[ferli:ren]	verlor	[ferlo:r]
verstehen	[ferʃte:en]	verstand	[ferʃtand]
verwenden	[fervenden]	verwendete	[fervendete]
		verwandte	[fervandte]
waschen	[vaʃen]	wusch	[vuʃ]
werfen	[verfen]	warf	[varf]
wissen	[vissen]	wusste	[vuste]

Düzensiz fiillerin **Imperfekt**lerini incelerken bunları, köklerinin **Imperfektte** aldığı şekillere göre bir takım gruplara ayırmak mümkündür.

a. **Imperfektte** köklerinin sesli harfi (veya harfleri) değişerek **i** veya **ie** olanlar

schreiben-schrieb, laufen-lief, rufen-rief, gehen-ging, bleiben-blieb

b. **Imperfektte** köklerinin sesli harfi **a** olanlar
lesen-las, singen-sang, kommen-kam, stehen-stand

c. **Imperfektte** köklerinin sesli harfi **u** olanlar
fahren-fuhr, waschen-wusch

d. **Imperfektte** köklerinin sesli harfi o olanlar
fliegen-flog, heben-hob, schieben-schob

Böyle bir gruplandırma size düzensiz fiillerin **Imperfektlerini** öğrenirken pek bir fayda sağlamaz. Onun için biz de üzerinde çok az durduk. Önemli olan yukarıdaki listede verilen düzensiz fiillerin **Imperfektlerini** iyice bilmenizdir. Hepsini tereddütsüz bilene kadar çalışınız ve ezberleyiniz.

Yanlarında (*) işareti bulunan ayrılabilen fiillerin **Imperfektini** bu listede verdik. Bu konudaki gerekli açıklamayı gelecek derste yapacağız.

Şimdi bu listeden yararlanarak birkaç düzensiz fiilin **Imperfektini** çekimleyelim.

Beginnen'in Imperfektini için listeye bakarsak başında «**Imperfektini**» yazılı sütunda **beginnen'in** hizasında **beginn** kelimesini görürüz. Şu halde **beginnen'in** kökü **Imperfektte**, yani geçmiş zamanda **beginn** şeklini alır. Daha önceden düzensiz fiilleri çekimlemek için gerekli takıları da öğrendiğimize göre fiilin **Imperfektini** şu şekilde çekimleriz:

beginnen	başlamak
ich begann [began]	başladım
du begannst [beganst]	başladın
er, sie, es begann [began]	başladı
wir begannen [beganen]	başladık
ihr begannt [begant]	başladınız
sie begannen [beganen]	başladılar
Sie begannen [beganen]	başladınız

Şimdi başka bir fiil alalım. **Bekommen'in Imperfektine** bakarsak **bekam** olduğunu görürüz. **Bekommen** fiilinin kökü **Imperfektte** **bekam** oluyor. Ve **bekommen'i** gene şu şekilde çekimleriz:

bekommen	almak
ich bekam [beka:m]	aldım
du bekamst [beka:mst]	aldın
er, sie, es bekam [beka:m]	aldı
wir bekamen [beka:men]	aldık
ihr bekamt [beka:mt]	aldınız
sie bekamen [beka:men]	aldılar
Sie bekamen [beka:men]	aldınız

Geben'in kökü ise Imperfekte gab şeklinde değişiyor. Çekimi de şöyle olur:

geben	vermek
ich gab [ga:b]	verdim
du gabst [ga:bst]	verdin
er, sie, es gab [ga:b]	verdi
wir gaben [ga:ben]	verdik
ihr gabt [ga:bt]	verdiniz
sie gaben [ga:ben]	verdiler
Sie gaben [ga:ben]	verdiniz

Bringen'in Imperfektleri olarak listede brachte kelimesini görüyoruz.

bringen	getirmek
ich brachte [brahte]	getirdim
du brachtest [brahtest]	getirdin
er, sie, es brachte [brahte]	getirdi
wir brachten [brahten]	getirdik
ihr brachtet [brahtet]	getirdiniz
sie brachten [brahten]	getirdiler
Sie brachten [brahten]	getirdiniz

Birinci çoğul şahısta (**wir**) köke (yani **brachte**'ye) **-en** eklenmesi gerekirken burada kök zaten e ile bittiği için sadece **n** eklenmiştir.

Yukarıdaki listede verdiklerimizin düzensiz fiiller olduğunu belirtmiş-tik. Şimdiye kadar öğrendiğimiz fiillerden bu listede olmayanlar düzenli fiillerdendir. Bu düzenli fiillerin bir kısmını hatırlatalım:

antworten, arbeiten, sich ärgern, ausmachen, bellen, besuchen, be-zahlen, begegnen, bestellen, bedeuten, brauchen, beantworten, danken, drehen, entschuldigen, erzählen, eröffnen, fragen, füttern, sich freuen, führen, fehlen, frühstücken, gehören, hören, holen, handeln, kochen, kaufen, kosten, kämpfen, klopfen, lachen, lieben, legen, lehren, lernen, mieten, machen, öffnen, putzen, rauchen, reinigen, sich rasieren, sagen, setzen, spielen, stellen, stecken, suchen, säen, schwitzen, schenken, schütteln, schmecken, übersetzen, verwenden (bu fiil düzensiz olarak da çekimlenebilir, listeye bakınız), **verbessern, verkaufen, warten, wohnen, sich wundern, weinen, wecken, zeigen, zurückkehren, zeichnen, zählen, leben, sich erinnern, winken, sich verabschieden**

LEHRSTÜCK VIERUNDSECHZIG

Öğrenilecek kelimeler

die Adresse,n

[adrese]

das Alter,- [alter]

der Brieffreund,e

[bri:ffroynd]

adres

yaş

mektup

arkadaşı

erfreuen [erfroyen]

erhalten [erhalten]

erhielt [erhi:lt]

das Fahrrad,..er

[fa:rrad]

sevindirmek

almak

erhalten'in

Imperfekti

bisiklet

freundlich [froyndlih]	arkadaşça,	letzt- [letst]	sonuncu, geçen
froh [fro:]	candan, samimilieb [li:b]	das Mal,e [ma:l]	sevgili
fröhlich [frö:lih]	sevinçli, neşeli	modern [modern]	defa, kere
geehrt [gee:rt]	sayın	nächst/- [ne:kst]	modern
der Gruss,..e [gru:s]	selâm		en yakın,
grüssen [grü:sen]	selâm vermek, reparieren selâmlamak [repari:ren]		gelecek, ertesi tamir etmek
herzlich [hertslih]	samimi, kalptenschicken [şiken]		göndermek
das Hobby [hobi]	zevk için meş-	schon [şo:n]	artık, (daha)
(çoğulu: Hobbies)	guliyet, merak,	die See,n [ze:]	deniz
	hobi	der See,n [ze:]	göl
hochachtungsvoll [hohahtungsfol]	derin saygıla-	vermissen [fermissen]	yokluğunu his-
die Illustrierte.n [illustri:rte]	rımla (resimli) mec-	vorig/- [forig]	setmek, aramak
	mua	wunderbar [vunderba:r]	geçen, önceki şahane, fev- kalâde

AÇIKLAMALAR

bekommen

erhalten

nehmen

holen

Bu kelimelerin dördünün de Türkçe karşılıklarını «almak» şeklinde verdik. Ama aralarında önemli farklar vardır.

Bekommen, aslında «bir şahıs (veya bir cisim) tarafından gönderilen, verilen bir şeyi almak, elde etmek» demektir. Tabi biz bunu cümle içinde kullanırken uzun uzun açıklamasını yapmayız ve sadece «almak» deriz.

Ich bekomme einen Brief von meinem Freund.

Arkadaşımdan bir mektup alıyorum.

Der Schüler bekommt keine

Öğrenci sorusuna bir cevap almıyor.

Antwort auf seine Frage.

Der Junge bekommt etwas Geld von seinem Vater.

Çocuk babasından biraz para alıyor.

Mein Freund bekam ein Paket von seinem Bruder.

Arkadaşım erkek kardeşinden bir paket aldı.

Erhalten de **bekommen** ile hemen hemen aynı anlamdadır. O da «verilen, gönderilen birşeyi almak, elde etmek» şeklinde Türkçeye çevrilebilir. **Erhalten** düzensiz bir fiildir. Onun için «Öğrenilecek kelimeler»

bölümünde altında **Imperfekti** de verilmiştir: **erhielt**. Şimdiki zamanda çekimi özel bir durum gösterir. Dersin sonunda çekimi verilmiştir.

Die Mutter erhält einen Brief von ihrem Sohn.	Anne oğlundan bir mektup alıyor.
Wir erhalten eine Antwort	Bir cevap alıyoruz.
Wir erhalten eine Antwort auf unseren Brief.	Mektubumuza bir cevap alıyoruz.
Der Mann erhielt gute Nachrichten von seinem Nachbarn.	Adam komşusundan iyi haberler aldı.
Ich erhalte keine Nachricht von ihm.	Ondan hiçbir haber almıyorum.
Der Student erhält kein Geld von seiner Familie.	Öğrenci ailesinden hiç para almıyor.

Nehmen, «birşeyi kendi isteği ile almak, kavramak, tutmak, eline almak, birşeyi (biraz sertçe, kabaca) almak, kapmak bir yiyecek maddesini, içeceği almak, (yani yemek, içmek)» anlamlarına gelir. Kullanıldığı yerler ve haller çoktur. Aşağıdaki örnek cümleleri inceleyiniz:

Die Magd nimmt den Eimer und trägt Wasser in die Küche.	Hizmetçi kovayı alıyor ve mutfığa su taşıyor.
Nimm jenen Korb und trage die Steine in den Garten!	Şu sepeti al ve taşları bahçeye taşı!
Die Mutter nimmt ihr Kind an der Hand.	Anne çocuğunu elinden tutuyor.
Ich nehme Unterricht. Ich will Deutsch lernen.	Ders alıyorum. Almanca öğrenmek istiyorum.
Meine Schwester nimmt auch Unterricht.	Kızkardeşim de ders alıyor.
Wollen Sie ein Glas Wein nehmen?	Bir bardak şarap almak (içmek) ister misiniz?
Das Kind nimmt das zweite Frühstück.	Çocuk ikinci kahvaltıyı alıyor. (yiyor)
Der Vater nimmt seinen Sohn in die Arme.	Baba oğlunu kollarına alıyor.
Der Arzt nimmt den Hut vom Kopf und geht ins Zimmer.	Doktor başından şapkayı (şapkasını) alıyor ve odaya gidiyor.
Der Junge nimmt ein Taschenmesser aus seiner Mappe.	Çocuk çantasından bir çakı alıyor.
Unser Freund nimmt einen Ball aus dem Schrank.	Arkadaşımız dolaptan bir top alıyor.

Die Magd nimmt das kleine Kind aus der Schule.	Hizmetçi küçük çocuğu okuldan alıyor.
Warum nimmst du die Lampe vom Tisch?	Niçin lâmbayı masadan alıyorsun?
Nimm einen Stuhl und setz dich neben mich!	Bir sandalye al ve benim yanıma otur!

Holen, «gidip almak, (veya gelip almak), alıp getirmek, arayıp bulup getirmek» anlamlarına gelir ve görüldüğü gibi diğerlerinden kesinlikle ayrılır.

Das Mädchen holt Brot vom Nachbarn.	Kız komşudan ekmek alıyor.
Ich hole meinen Bruder von der Schule.	Erkek kardeşimi okuldan alıyorum.
Warte hier! Ich hole einen Stuhl.	Burada bekle! Bir sandalye alıyorum.
Die Frau geht in die Küche und holt die Butter.	Kadın mutfağa gidiyor ve tereyağı(nı) alıyor.
Wir gehen nach Hause und holen einen Tisch.	Eve gidiyoruz ve bir masa alıyoruz.
Die Schüler gehen im Sommer in die Schule und holen ihre Bilder.	Öğrenciler yazın okula gidiyorlar ve resimlerini alıyorlar.

Holen yukarıdaki örneklerin hemen hemen hepsinde «gidip almak (veya alıp getirmek)» anlamındadır. Ama bu cümlelerin Türkçelerini verirken **holen'i** sadece «almak» diye çevirdik.

Türkçeye aynı şekilde çevrilen bu dört fiili ve bunlarla yaptığımız cümleleri iyice inceleyiniz. Türkçe bir cümlede «almak» fiilini görünce bu cümleyi Almancaya çevirirken bu «almak»ın hangi anlamda kullanıldığını ve bu anlamın **bekommen, erhalten, nehmen, holen** fiillerinden hangisinin anlamına uyduğunu bulun ve ona göre kullanınız.

das Mal

«defa» şeklinde Türkçeye çevirdiğimiz bu kelimeyi önüne çeşitli sıfatlar getirerek çeşitli şekillerde kullanabiliriz.

dieses Mal — bu defa

Bu **diesmal** şeklinde de yazılır ve aynı anlama gelir.

das nächste Mal	— gelecek defa ,gelecek sefer
nächstes Mal	— gelecek defa ,gelecek sefer
das vorige Mal	— geçen defa, geçen sefer
voriges Mal	— geçen defa, geçen sefer

einige Male	— birkaç defa
viele Male	— çok defa, çok defalar
mehrere Male	— birçok defa, birçok defalar

mehreremal şeklinde de yazılır.

das letzte Mal	— son defa
letztes Mal	— son defa
ein Mal	— bir defa
einmal	— bir defa, vaktiyle
zwei (Mal(e))	— iki defa
drei Mal(e)	— üç defa
manchmal	— bazı defa, bazen

Ich entschuldige dich dieses Mal.	Bu defa seni affediyorum.
Diesmal kann ich dir nicht helfen.	Bu defa sana yardım edemem.
Wir arbeiten nächstes Mal zusammen.	Gelecek sefer birlikte çalışırız.
Ich sah ihn einige Male.	Onu birkaç defa gördüm.
Mehmet half mir mehrere Male.	Mehmet bana birçok defalar yardım etti.
Der Schüler fragt den Lehrer mehrere Male, aber er antwortet nicht.	Öğrenci öğretmene birçok defalar soruyor, ama o cevap vermiyor.

letzt-

Türkçeye «geçen, sonuncu» şeklinde çevirdik. Bir sıfat olarak isimlerin önüne gelerek özellikle zaman bildiren deyimler şeklinde çok kullanılır. Birtakım ekler aldığı için yanına (-) işaretini koyduk.

letzte Woche	— geçen hafta
im letzten Jahr	— geçen sene içinde, geçen sene
letztes Jahr	— geçen sene
im letzten Sommer	— geçen yaz
im letzten Winter	— geçen kış

Wir blieben letzte Woche zu Hause.	Geçen hafta evde kaldık.
Letztes Jahr fuhr ich nicht nach Deutschland.	Geçen sene Almanya'ya gitmedim.
Im letzten Sommer arbeitete ich in diesem Laden.	Geçen yaz bu dükkânda çalıştım.
Im letzten Winter kauften wir dieses Auto.	Geçen kış bu otomobili satın aldık.
Dieses Auto kauften wir im letzten Winter.	Bu otomobili geçen kış satın aldık.

Letzt- geçmişte olan olayları gösterdiği için genellikle geçmiş zamanla birlikte kullanılır.

Bu kelime, «sonuncu» anlamına da gelir. O zaman gene isimlerin önüne gelerek bir sıfat tamlaması şeklinde kullanılır.

der letzte Schüler — sonuncu öğrenci
die letzte Blume — sonuncu çiçek

Das ist mein letztes Buch. Bu benim sonuncu kitabımdır.
Das letzte Haus gehört uns. Sonuncu ev bize aittir.

EIN BRIEF VON INGE MÜLLER

Liebe Anna!

Dein lieber Brief erfreute mich sehr. Ich erhielt deinen Brief vor zwei Tagen und las ihn mehrere Male. Ich bin hier sehr glücklich, aber ich vermisse euch. Wie geht es meinen Lehrern und Freunden? Bitte, schreib mir in deinem nächsten Brief mehr über sie.

Die Çelikels sind wunderbare Menschen. Ihr Bauernhof ist sehr gross und modern. Ahmet und Zeynep sprechen gut Deutsch. Ihr Vater, Herr Çelikel, kann auch etwas Deutsch sprechen, aber Frau Çelikels Deutsch ist sehr schlecht. Wir können sie nicht verstehen.

Die Kinder gehen morgens in die Schule. Hasan Bey arbeitet auf den Feldern, und Frau Çelikel bleibt oft in der Küche. So sitze ich im Garten und lese meine Bücher. Manchmal spreche ich mit Hatice. Ich kann ihr Türkisch nicht gut verstehen. Ich mache oft einen Spaziergang auf den Feldern. Ahmets Pferd, Ceylân, gefällt mir sehr, aber es liebt mich nicht so sehr.

Ahmet reparierte sein altes Fahrrad für mich. Ich fahre damit manchmal zum See.

Mein Vater und meine Mutter fuhren in der letzten Woche nach Ankara. Mein Vater wird dort in einer Schule Deutsch lehren. Ich will Hatice Deutsch lehren, aber sie lacht immer und lernt kein Wort. Ihr kleiner Sohn, Selim, lernt besser und ist klüger als sie. Er weiss schon jetzt einige Wörter.

Ich ging vor drei Wochen zur Zeyneps Schule. Ihre Klassenkameraden wollen einige Brieffreunde aus Deutschland haben. Bitte, schreib mir die Namen deiner Freunde und deiner Freundinnen und ihre Alter, Hobbies und Adressen! Vierzig Schüler sind in Zeyneps Klasse, aber schicke mir noch mehr Namen und Adressen, denn die anderen Klassen wollen auch Brieffreunde aus Deutschland haben. Kannst du mir auch einige Illustrierten schicken? Ich werde sie Zeyneps Freunden geben. Sie

wollen viel Deutsch lesen. Grüsse alle Freunde und Freundinnen von mir!

Mit herzlichen Grüssen,
Deine Inge

INGE MÜLLER'DEN BİR MEKTUP

Sevgili Anna!

Sevgili mektubun beni çok sevindirdi. Mektubunu iki gün önce aldım ve onu birçok defalar okudum. Burada çok mutluyum, ama sizin yokluğunuzu hissediyorum. Öğretmenlerim ve arkadaşlarım nasıl? Lütfen, gelecek mektubunda onlar hakkında bana daha çok yaz! (onlardan bana daha çok bahset).

Çelikeller fevkalâde insanlar. Çiftlikleri çok büyük ve modern. Ahmet ve Zeynep iyi Almanca konuşuyor. Babaları, Bay Çelikel de biraz Almanca konuşabiliyor, ama Bayan Çelikel'in Almancası çok kötü. Onu anlayamıyoruz.

Çocuklar sabahları okula gidiyor. Hasan Bey tarlalarda çalışıyor ve Fatma Hanım ekseri mutfakta kalıyor. Böylece (onun için) bahçede oturuyorum ve kitaplarımı okuyorum. Bazen Hatice ile konuşuyorum. Onun Türkçesini iyi anlayamıyorum. Ekseriya tarlalarda bir gezinti yapıyorum. Ahmet'in atı, Ceylân, benim çok hoşuma gidiyor, ama o beni sevmiyor.

Ahmet eski bisikletini benim için tamir etti. Bazen onunla (bisikletle) göle gidiyorum.

Babam ve annem geçen hafta içinde Ankara'ya gittiler. Babam orada bir okulda Almanca öğretecek. Ben Hatice'ye Almanca öğretmek istiyorum, ama o hep gülüyor ve hiçbir kelime öğrenmiyor. Onun küçük oğlu Selim ondan daha iyi öğreniyor ve daha akıllı. Daha şimdi (den) birkaç kelime biliyor.

Üç hafta önce Zeynep'in okuluna gittim. Sınıf arkadaşları Almanya'dan birkaç mektup arkadaşı (na sahip olmak) istiyorlar. Lütfen, bana erkek ve kız arkadaşlarının isimlerini ve yaşlarını, meraklarını ve adreslerini yaz! Zeynep'in sınıfında kırk öğrenci (var), ama bana daha çok isimler ve adresler gönder, çünkü diğer sınıflar da Almanya'dan mektup arkadaşı istiyorlar. Bana birkaç resimli mecmua da gönderebilir misin? Onları Zeynep'in arkadaşlarına vereceğim. Çok Almanca okumak istiyorlar. Bütün erkek ve kız arkadaşları benden selâmla!

kalpten selâmlarla
Senin Inge(n)

Was der Deutsche Sagt Wie der Deutsche Spricht

Bu bölümde Almandaca mektupların başlarında ve sonlarında kullanılan ve artık deyimleşmiş, klişeleşmiş birkaç söz öğreneceğiz.

a. Mektubu yazdığımız kimse bir akrabamız veya çok iyi tanıdığımız biriye;

Liebe Tante! - Sevgili teyze!; **Lieber Onkel!** - Sevgili amca!; **Lieber Vater!** - Sevgili baba!; **Liebe Klara!** - Sevgili Klara!; **Lieber Hans!** - Sevgili Hans! - **Lieber Ahmet!** - Sevgili Ahmet!; **Lieber Herr Müller!** - Sevgili Bay Müller; **Lieber Hasan Bey!**; - Sevgili Hasan Bey! veya çok samimiysek **Meine liebe Tante!**; - Sevgili teyzeciğim!; **Mein lieber Freund!** - Sevgili arkadaşım!

şeklinde mektuba başlayabiliriz. Mektubun sonunu ise şöyle getirebiliriz:

Mit freundlichem Gruss! Ihr Hans Bauer. — Samimi (candan) selâmla. (Sizin) Hans Bauer.

Mit freundlichen Grüßen! Ihr Ahmet Çelikel. — Samimi (candan) selâmlarla. (Sizin) Ahmet Çelikel.

Viele liebe Grüße. Eure Klara. — Çok sevgili selâmlar. (Sizin) Klara.

Herzliche Grüße. Deine Ayşe. — Kalpten selâmlar. (Senin) Ayşe.

Mit herzlichen Grüßen. Dein Ali. — Kalpten selâmlarla. (Senin) Ali.

b. Mektubu yazdığımız kişiyi hiç veya çok az tanıyorsak;

Sehr geehrte Herren! - Sayın Baylar!; **Sehr geehrter Herr Direktor!** - Sayın Bay Müdür!; **Sehr geehrter Herr Çelikel!** - Sayın Bay Çelikel!; **Sehr geehrte Frau Müller!** - Sayın Bayan Müller! şeklinde bir giriş yapabilir ve mektubu şöyle bitirebiliriz:

Hochachtungsvoll. — Derin saygılarımla.

Mit vorzüglicher Hochachtung. — En derin saygılarla.

Bunların altına da isim yazılıp imza atılır. Yukarıdaki örneklerde hitap edilen ismin, yani mektup yazılan kimseyi gösteren ismin önüne getirilen sıfatın ismin cinsiyetine göre değiştiğine özellikle dikkatinizi çekeriz.

	erhalten		
ich	erhalte	wir	erhalten
du	erhältst	ihr	erhaltet
er, sie, es	erhält	sie, Sie	erhalten

TEST 32

A Listesi

- 1 — **Letzte Woche erhielten wir einen Brief von unserem Freund.**
- 2 — **Ich werde nächstes Jahr hier bleiben.**
- 3 — **Dieser Mann half mir mehrere Male.**
- 4 — **Mein Freund bekommt kein Geld von seinem Vater.**
- 5 — **Der Schüler holt seinen Bleistift und sein Heft aus seiner Mappe.**
- 6 — **Mein Onkel wohnte im letzten Winter in diesem Haus.**
- 7 — **Der Bauer nimmt den kleinen Hund in die Arme.**

A Listesi

- 1 — **Şu resmi al ve onu babana ver!**
- 2 — **Doktor otomobilinden çantasını alıyor.**
- 3 — **Gelecek sefer seni burada görmek istemiyorum.**
- 4 — **Biraz daha marmelât almak ister misiniz?**
- 5 — **Ben sonuncu sırada oturuyorum.**
- 6 — **Sana bin defa söyledim. Daha fazla çalışmak mecburiyetindedin.**
- 7 — **Gelecek sefer seninle daha uzun konuşmak istiyoruz.**

B

B Listesi

- A — **Çiftçi küçük köpeği kollar(ın)a alıyor.**
- B — **Gelecek sene burada kalıyorum.**
- C — **Amcam geçen kış bu evde oturdu.**
- D — **Arkadaşım babasından para alıp getiriyor.**
- E — **Geçen hafta içinde arkadaşımızdan bir mektup aldık.**
- F — **Öğrenci kalemimi ve defterini çantasından alıyor.**
- G — **Arkadaşım babasından hiç para almıyor.**
- H — **Gelecek sene burada kalacağım.**
- İ — **Bu adam bana birçok defalar yardım etti.**

C

B Listesi

- A — **Wollen Sie etwas mehr Marmelade bekommen?**
- B — **Ich sagte dir tausend Male. Du musst noch mehr arbeiten.**
- C — **Der Arzt bekommt aus seinem Auto seine Mappe.**
- D — **Wir wollen mit dir nächstes Mal noch länger sprechen.**
- E — **Erhalte jenes Bild und gib es deinem Vater!**
- F — **Nächstes Mal will ich dich hier nicht sehen.**
- G — **Wollen Sie etwas mehr Marmelade nehmen?**
- H — **Der Arzt holt aus seinem Auto seine Mappe.**
- İ — **Ich sitze auf der letzten Bank.**
- K — **Nimm jenes Bild und gib es deinem Vater!**

D

Aşağıda kısa bir okuma parçası ve bunun altında da bu okuma parçasıyla ilgili bazı sorular verilmiştir. Her sorunun altında çeşitli cevaplar vardır. Okuma parçasını iyice okuyup anladıktan sonra her sorunun altındaki cevaplardan en uygun olanını bulunuz ve bu cevabın önündeki harfi test cevapları kâğıdının D bölümüne yazınız.

Der Bauer Ali arbeitet sehr. Er arbeitet mit seinem Sohn auf den Feldern und sät Weizen. Sonntags geht er mit seinem Sohn in die Stadt. Dort verkauft er Eier und Gemüse. Sie bleiben von Morgen bis Abend in der Stadt. Sie verkaufen oft alle Eier und Gemüsen. Ali kauft manchmal einige Kleider für seine Frau und seine Tochter. Dann gehen sie nach Hause. Ali und seine Familie wohnen in einem kleinen Dorf. Sie haben ein kleines Bauernhaus, aber sie sind sehr glücklich.

1. **Wie heisst der Bauer?**
 - a. **Der Bauer heisst Ali.** b. **Der Bauer heissen Ali.** c. **Der Name ist Ali.**
2. **Ist Ali ein fleissiger Bauer?**
 - a. **Ja, Ali ist ein fleissiger Mann.** b. **Nein, Ali ist kein fleissiger Mann.**
 - c. **Nein, Ali arbeitet nicht.** d. **Ali ist ein fauler Bauer.**
3. **Warum geht Ali in die Stadt?**
 - a. **Er will für seine Frau und Tochter einige Kleider kaufen.** b. **Er wohnt in der Stadt.** c. **Er geht in die Stadt, denn er will ins Kino gehen.**
 - d. **Ali geht in die Stadt, denn er will seine Eier und Gemüsen verkaufen.**
4. **Wo wohnt Ali?**
 - a. **Er wohnt in einem grossen Dorf.** b. **Ali wohnt in einer Stadt.** c. **Ali wohnt in einem kleinen Dorf.** d. **Ali wohnt bei seinem Onkel.**
5. **Wer hilft Ali bei seiner Arbeit?**
 - a. **Seine Frau hilft ihm bei seiner Arbeit.** b. **Seine Tochter hilft ihm dabei.** c. **Sein Sohn will ihm helfen.** d. **Sein Sohn hilft ihm dabei.**

F

Şu fiillerin **Imperfektini** çekimleyiniz: **reparieren, kennen.** Bunların Türkçelerini yazmanıza lüzum yoktur.

LEHRSTÜCK FÜNFUNDSECHZIG

IMPERFEKT (devam)

Bu dersimizde iki önemli düzensiz fiilin, **sein** ve **haben**'in **Imperfekt**-lerini inceleyeceğiz.

sein

Derslerimizin başında bu fiilin özel bir durum gösterdiğini ve

ich bin	benim ... im
du bist	sen ... sin
er, sie, es ist	o ... dır
wir sind	biz ... iz
ihr seid	siz ... siniz
sie sind	onlar ... dırlar
Sie sind	siz ... siniz

şeklinde çekimlendiğini göstermiştik.

Sein fiilinin **Imperfekt**ini çekimlemek için geçen ders verdiğimiz düzensiz fiiller listesine bakarsak karşılığında **war** kelmesini görürüz. Şu halde bu fiilin kökü **Imperfekt**te **war** oluyor. Buna göre **sein**'in **Imperfekt**ini çekimleyelim:

ich war [va:r]	ben ... idim
du warst [va:rst]	sen ... idin
er, sie, es war [va:r]	o ... idi
wir waren [va:ren]	biz ... idik
ihr wart [va:rt]	siz ... idiniz
sie waren [va:ren]	onlar ... idiler
Sie waren [va:ren]	siz ... idiniz

Aşağıda sein fiili ile yapılmış cümleler ve bunların altında da aynı cümlelerin Imperfektlerini veriyoruz. Bu örnekleri iyice inceleyiniz.

Ich bin ein Lehrer.
Ich war ein Lehrer.

Ben bir öğretmenim.
Ben bir öğretmen idim (öğretmendim).

Du bist mein bester Freund.
Du warst mein bester Freund.

Sen benim en iyi arkadaşımın.
Sen benim en iyi arkadaşımydın.

Er ist der Direktor der Schule.
Er war der Direktor der Schule.

O okulun müdürüdür.
O okulun müdürüydü.

Sie ist unsere Deutschlehrerin.
Sie war unsere Deutschlehrerin.

O bizim Almanca öğretmenimizdir.
O bizim Almanca öğretmenimizdi.

Es ist nicht hier.
Es war nicht hier.

O burada değildir.
O burada değildi.

Wir sind fleissige Schüler.
Wir waren fleissige Schüler.

Biz çalışkan öğrencileriz.
Biz çalışkan öğrencilerdik.

Ihr seid meine Studenten.
Ihr wart meine Studenten.

Siz benim öğrencilerimsiniz.
Siz benim öğrencilerimdiniz.

Sie sind unsere Mägde.
Sie waren unsere Mägde.

Onlar bizim hizmetçilerimizdirler.
Onlar bizim hizmetçilerimizdiler.

Sie sind ein guter Mann.
Sie waren ein guter Mann.

Siz iyi bir adamsınız.
Siz iyi bir adamdınız.

Sein fiilinin Imperfektini «**idim, idin, idi,...**» şeklinde Türkçeye çevirdik. Bu kelimeler cümlenin sonunda tekbaşlarına bulunabilecekleri gibi kendilerinden önce gelen kelimeyle de birleşebilirler. Ve o zaman ses uyumu dolayısıyla birleştikleri kelimeye göre değişirler. Örneğin, «öğretmen idim» yerine «öğretmendim» de denilebilir ve hatta bu son şekil daha çok kullanılır. Gene yukarıdaki örneklerde «müdürü idi» yerine «idi» kelimesini «müdürü» kelimesine bağlayarak «müdürüydü» deriz. Burada «müdürü» kelimesine eklendiğinden, «idi» şeklinde olması gereken taki ses uyumu dolayısıyla «ydü» haline gelir.

Örnek olarak verdiğimiz bu cümlelerde, cümle Imperfekt yapılırken cümlenin yapısının değişmediğini, sadece fiilin Imperfekt yapıldığını görüyoruz. Daha önce şimdiki zaman halinde bulunan cümlelerin yapısı hakkında verdiğimiz bilgiler ve kurallar Imperfekt halinde bulunan cümleler için de geçerlidir. Aynı şekilde, soruların yapısında da bir değişiklik olmaz.

**Dieser Arzt ist sehr berühmt.
Dieser Arzt war sehr berühmt.**

**Meine Schüler sind sehr klug.
Meine Schüler waren sehr klug.**

**Die Tafel ist nicht grün.
Die Tafel war nicht grün.**

**Die Fenster sind geschlossen.
Die Fenster waren geschlossen.**

**Ayşe ist keine Schülerin.
Ayşe war keine Schülerin.**

**Der Fischer und der Bauer sind alt.
Der Fischer und der Bauer waren
alt.**

**Die Mappen sind auf der Bank.
Die Mappen waren auf der Bank.**

**Dein Anzug ist im Schrank.
Dein Anzug war im Schrank.**

**Sind die Gäste hier?
Waren die Gäste hier?**

**Ist dein Bruder noch in Deutsch-
land?**

**War dein Bruder noch in Deutsch-
land?**

**Wer ist jener alte Mann?
Wer war jener alte Mann?**

**Wie sind die Häuser in dieser
Strasse?**

**Wie waren die Häuser in dieser
Strasse?**

Warum bist du so faul?

Warum warst du so faul?

Wo sind unsere Heft und Bücher?

Wo waren unsere Hefte und Bücher?

Bu doktor çok meşhurdur.
Bu doktor çok meşhurdu.

Öğrencilerim çok akıllıdır.
Öğrencilerim çok akıllıydılar.

Yazı tahtası yeşil değildir.
Yazı tahtası yeşil değildi.

Pencereler kapalıdır.
Pencereler kapalıydılar.

Ayşe bir öğrenci değildir.
Ayşe bir öğrenci değildi.

Balıkçı ve çiftçi yaşlıdır.
Balıkçı ve çiftçi yaşlıydılar.

Çantalar sıranın üstündedirler.
Çantalar sıranın üstündeydiler.

Elbisen dolaptadır.
Elbisen dolaptaydı.

Misafirler burada mı?
Misafirler burada mıydı?

Erkek kardeşin daha Almanya'da
mı?

Erkek kardeşin daha Almanya'da
mıydı?

Şu ihtiyar adam kim?
Şu ihtiyar adam kimdi?

Bu caddedeki evler nasıl?

Bu caddede evler nasıldı?

Sen niçin bu kadar (böyle)
tembelsin?

Sen niçin bu kadar tembeldin?

Defterlerimiz ve kitaplarımız nere-
deler?

Defterlerimiz ve kitaplarımız nere-
deydiler?

haben

Daha önce «sahip olmak» anlamına geldiğini öğrenmiştik. Yalnız biz bunu genellikle Türkçeye «var» şeklinde çeviriyorduk. Eğer olumsuz bir cümle içinde kullanılmışsa o zaman «yok» anlamına geliyordu. Şimdiki zamanda çekimi özel bir durum gösteriyordu:

ich habe	ben sahibim (benim ... var)
du hast	sen sahiptin (senin ... var)
er, sie, es hat	o sahiptir (onun ... var)
wir haben	biz sahibiz (bizim ... var)
ihr habt	siz sahiptiniz (sizin ... var)
sie haben	onlar sahiptirler (onların ... var)
Sie haben	siz sahiptiniz (sizin ... var)

Haben ile cümle yaparken dikkat edeceğimiz önemli bir nokta da **DAİMA İ-HALİNDE BULUNAN İSİMLERLE KULLANILMASIYDI.**

Ich habe einen alten Onkel.	Yaşlı bir amcam var.
Du hast keinen Ring.	Yüzüğün yok.
Er hat einen Schwamm in seiner Hand.	Onun elinde bir sünger var.

Bu örneklerde sahip olunan şeyi gösteren **der Onkel, der Ring, der Schwamm** kelimeleri i-halinde bulunmaktadır: **einen alten Onkel, keinen Ring, einen Schwamm.** Almancada i-halinde bulunan bu isimler Türkçeye i-halinde olarak çevrilmemektedir. Almanca öğrenen Türklerin çoğu **haben**'i bu yüzden yanlış kullanmaktadır. Bu hususa tekrar özellikle dikkatinizi çekeriz.

Haben düzensiz bir fiildir. Geçen dersteki düzensiz fiiller listesine bakarsak **Imperfektinin hatte** şeklinde olduğunu görürüz.

ich hatte [hatte]	ben sahiptim (benim ... vardı)
du hattest [hattest]	sen sahiptin (senin ... vardı)
er, sie, es hatte [hatte]	o sahipti (onun ... vardı)
wir hatten [hatten]	biz sahiptik (bizim ... vardı)
ihr hattet [hattet]	siz sahiptiniz (sizin ... vardı)
sie hatten [hatten]	onlar sahiptiler (onların ... vardı)
Sie hatten [hatten]	siz sahiptiniz (sizin ... vardı)

Yukarıda **hatte**'ye gerekli takıları ekleyerek (veya hiçbirsey eklemeyen) **haben** fiilinin **Imperfektini** teşkil ettik.

**Ich habe einen Bleistift.
Ich hatte einen Bleistift.**

Bir kalemim var. (kaleme sahibim)
Bir kalemim vardı. (kaleme sahiptim)

**Du hast einen schwarzen Hut.
Du hattest einen schwarzen Hut.**

Siyah bir şapkan var.
Siyah bir şapkan vardı.

**Er hat keine Bücher.
Er hatte keine Bücher.**

Onun kitapları yok.
Onun kitapları yoktu.

**Sie hat einen guten Vater.
Sie hatte einen guten Vater.**

Onun iyi bir babası var.
Onun iyi bir babası vardı.

**Es hat lange Ohren.
Es hatte lange Ohren.**

Onun uzun kulakları var.
Onun uzun kulakları vardı.

**Wir haben eine gelbe Katze.
Wir hatten eine gelbe Katze.**

Sarı bir kedimiz var.
Sarı bir kedimiz vardı.

**Ihr habt einen grossen Karren.
Ihr hattet einen grossen Karren.**

Büyük bir arabanız var.
Büyük bir arabanız vardı.

**Sie haben viele Freunde.
Sie hatten viele Freunde.**

Onların birçok arkadaşları var.
Onların birçok arkadaşları vardı.

**Sie haben einen klugen Sohn.
Sie hatten einen klugen Sohn.**

Akıllı bir oğlunuz var.
Akıllı bir oğlunuz vardı.

Bu örneklerde de şimdiki zaman halindeki bir cümleyi **Imperfekt** yaparken cümlenin yapısının hiç değişmediğini görüyoruz.

**Mein Vater hat einen Traktor.
Mein Vater hatte einen Traktor.**

Babamın bir traktörü var.
Babamın bir traktörü vardı.

**Der Lehrer hat kein Auto.
Der Lehrer hatte kein Auto.**

Öğretmenin otomobili yok.
Öğretmenin otomobili yoktu.

**Die Kinder haben einen Ball.
Die Kinder hatten einen Ball.**

Çocukların bir topu var.
Çocukların bir topu vardı.

**Diese Jungen haben ein Boot.
Diese Jungen hatten ein Boot.**

Bu çocukların bir sandalı var.
Bu çocukların bir sandalı vardı.

**Hast du Zigaretten?
Hattest du Zigaretten?**

Sigara(ları)n var mı?
Sigaran var mıydı?

**Hat der Student viele Bücher?
Hatte der Student viele Bücher?**

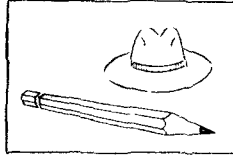
Öğrencinin birçok kitabı var mı?
Öğrencinin birçok kitabı var mıydı?

Wer hat eine schöne Mappe?
Wer hatte eine schöne Mappe?
Warum hat er kein Pferd?
Warum hatte er kein Pferd?
Welcher Arzt hat ein Auto?
Welcher Arzt hatte ein Auto?
Wessen Bruder hat einen Hund?
Wessen Bruder hatte einen Hund?

Kimin güzel bir çantası var?
Kimin güzel bir çantası vardı?
Onun niçin atı yok?
Onun niçin atı yoktu?
Hangi doktorun bir otomobili var?
Hangi doktorun bir otomobili vardı?
Kimin kardeşinin bir köpeği var?
Kimin kardeşinin bir köpeği vardı?

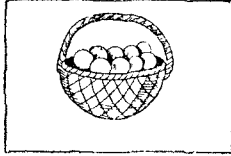
CÜMLELER

Der Bleistift war
neben dem Hut.

Kalem şapkanın yanın-
daydı.

Die Äpfel waren in
dem Korb.

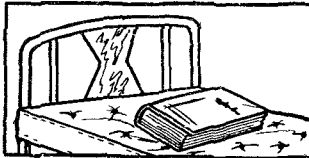
Elmalar sepetin için-
deydiler.

Die Katze war neben
dem Stuhl.

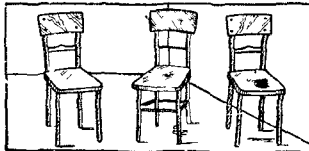
Kedi sandalyenin yanın-
daydı.

Das Buch war auf
dem Bett.

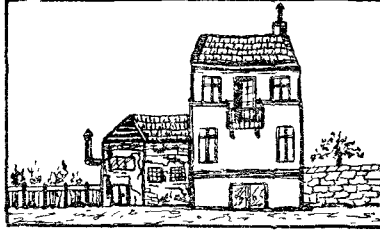
Kitap yatağın üstün-
deydi.

Die Stühle waren im
Zimmer.

Sandalyeler odadaydı-
lar.

Das Haus unseres
Nachbarn war alt
und klein.

Komşumuzun evi
eski ve küçüktü.

Ich hatte ein neues
Fahrrad.

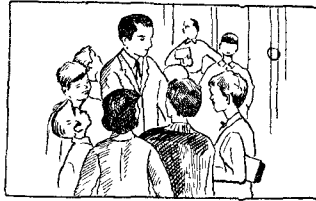
Yeni bir bisikletim
vardı.

Die Männer hatten
Mappen.

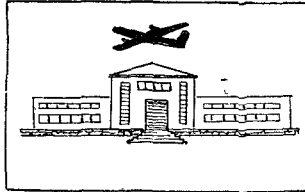
Adamların çantaları
vardı.

Der Lehrer hatte
viele Schüler.

Öğretmenin birçok
öğrencileri vardı.

Wir hatten eine
grosse Schule.

Büyük bir okulumuz
vardı.

Die Frau hatte zwei
Kinder.

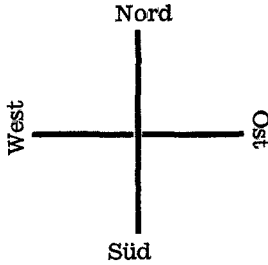

Kadının iki çocuğu
vardı.

Was der Deutsche Sagt Wie der Deutsche Spricht

Bu bölümde yönleri öğreneceğiz.

der Norden [norden] kuzey
der Nord [nord] »
der Süden [zü:den] güney
der Süd [zü:d] »

der Osten [osten] doğu
der Ost [ost] »
der Westen [vesten] batı
der West [vest] »

Türkçedeki «doğuda, batıda» gibi deyimler Almancada, aşağıda görüldüğü gibi in öneki kullanılmak suretiyle yapılır.

im Norden kuzeyde
im Süden güneyde
im Osten doğuda
im Westen batıda

nach Norden kuzeye
nach Süden güneye
nach Osten doğuya
nach Westen batıya

Izmir ist im Westen.

Izmir batıdadır.

Antalya ist im Süden.

Antalya güneydedir.

Sinop liegt im Norden.

Sinop kuzeyde bulunuyor.

Kars liegt im Osten.

Kars doğuda bulunuyor.

Kars liegt im Osten der Türkei.

Kars Türkiye'nin doğusunda bulunuyor.

Sinop liegt im Norden der Türkei.

Sinop Türkiye'nin kuzeyinde bulunuyor.

Edirne liegt im Westen der Türkei.

Edirne Türkiye'nin batısında bulunuyor.

Im Winter fliegen viele Vögel nach Süden.

Kışın birçok kuşlar güneye uçarlar.

Wir machen eine Reise nach Norden.

Kuzeye bir seyahat yapıyoruz.

Die Fenster gehen nach Westen.

Pencereler batıya açılıyor (bakıyor).

Die Soldaten fahren nach Osten.

Askerler doğuya gidiyor.

LEHRSTÜCK SECHSUNDSECHZIG

Öğrenilecek kelimeler

der Ausflug,..e
[ausflu:g]
beilegen (*)
[bayle:gen]

piknik, gezinti
eklemek,
katmak

der Dank [dank] teşekkür
der Fussball fu:sbal_futbol
der Himmel,- gök
[himmel]

das Land,..er [land]	memleket, kararegner [re:gner]	yağmak	
lächeln [leheln]	gülümsemek	(yağmur)	
merkwürdig [merkvürdig]	tuhaf, acayip	das Salz [zalts]	tuz
München [münhen]	Münih	sonnig [zonnig]	güneşli
nass [nass]	ıslanmış, yaş	der Traum,..e [traum]	rüya
der Norden [norden]	kuzey	ungefähr [ungefe:r]	takriben, aşağı
der Osten [osten]	doğu		yukarı
P.S. [pe es]	haşiye, ek	der Volleyball	voleybol
pflücken [pflükén]	toplamak (çiçek)	[voleybal]	
plötzlich [plötsh]	birden, aniden	der Wald,..er	orman
die Postkarte,n [postkarte]	kartpostal	[vald]	
		der Wunsch,..e [vunş]	dilek, istek

AÇIKLAMALAR

einen Ausflug machen

«Bir gezinti, piknik yapmak» anlamına gelen bir deyimdir.

Wir wollen morgen einen Ausflug machen. Yarın bir gezinti yapmak istiyoruz.

Jedes Jahr machen wir im Frühling einen Ausflug. Her yıl baharda bir piknik yaparız.

Die Schüler machen mit ihren Lehrern einen Ausflug. Öğrenciler öğretmenleriyle bir piknik yapıyorlar.

Die Familie macht mit einem Auto einen Ausflug an die See. Aile bir otomobile denize (deniz kenarına) bir gezinti yapıyor.

voll von

«Dolu» anlamına gelen **voll** sıfatı **von** önekiyle kullanılır. Ama Türkçede biz «dolu» sıfatını ekseriya «ile» kelimesiyle kullanırız.

«Sepet taş ile doludur.» - «Kova suyla doludur» gibi.

Von öneki «-den, -dan» anlamına gelmesine rağmen **voll** sıfatıyla kullanıldığı zaman Türkçeye «ile» olarak çevrilir.

Das Zimmer war voll von Menschen. Oda insanlarla doluydu.

Das Haus des Arztes war voll von Patienten. Doktorun evi hastalarla doluydu.

Der Eimer war voll von Wasser. Kova suyla doluydu.

Von'dan sonra gelen isim artikelsiz ve ekseriya çoğul halde kullanılır. Voll sıfatının von ile kullanılmadığı haller de vardır:

Der Teller ist voll Suppe.

Tabak çorabayla doludur.

Er bringt eine Mappe voll Geld.

O para dolu bir çanta getiriyor.

(Bir çanta dolusu para getiriyor.)

Das Kind hat die Hände voll Eier.

Çocuğun elleri yumurtayla dolu.

das Wetter

Was werden wir morgen für

Yarın hava nasıl olacak?

Wetter haben?

Bu sorunun kelimesi kelimesine tercümesi «Yarın hava nasıl olacak?» değildir, ama artık deyimleşmiş bir sorudur ve Türkçeye bu şekilde çevrilebilir.

Wir haben heute schönes Wetter.

Bugün hava güzel.

Das Wetter ist heute schön.

Bugün hava güzeldir.

Das Wetter ist heute warm.

Bugün hava sıcaktır.

regnen

Regnen fiilini «(yağmur) yağmak» şeklinde Türkçeye çevirdik. «Yağmur yağıyor.» cümlesi Almandaca «yağmur» kelimesi kullanılmadan söylenir:

Es regnet.

Wir machen keinen Ausflug, denn es regnet.

Pikniğe gitmiyoruz, çünkü yağmur yağıyor.

Gestern regnete es viel.

Dün çok yağmur yağdı.

Es regnet wieder.

Gene yağmur yağıyor.

Letzte Woche regnete es in Strömen.

Geçen hafta bardaktan boşanırcasına yağmur yağdı.

Es regnet wie mit Eimern.

Bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyor.

Es wird regnen.

Yağmur yağacak.

Yukarıdaki cümlelerde **in Strömen** ve **wie mit Eimern** kelimeleri yağmurun çok yağdığını gösteren deyimlerdir. Türkçede «bardaktan boşanırcasına» gibi deyimlerle bunları ifade edebiliriz.

P.S. harfleri mektup bittikten sonra unutulmuş bir şeyi alta eklerken yazılan «haşiye, not» kelimelerinin yerini tutar. Bu harfler «haşiye, not» anlamında olan **Postskript** kelimesinin kısaltılmışıdır.

der Wunsch

«istek, dilek» anlamında olan **der Wunsch** kelimesi **beste Wünsche** şeklinde mektupların sonunda kullanılabilir. Türkçedeki «en iyi dilekler, selâmlar, saygılar» gibi mektup bitiren sözlerin anlamındadır.

Wir schickten ihnen unsere besten Onlara en iyi dileklerimizi gönderdik.
Wünsche.

Beste Wünsche zum neuen Jahr! Yeni yıl için en iyi dilekler!

INGE MÜLLER BEKOMMT EINEN BRIEF VON ANNA GRÜN

Liebe Inge!

München, den 29.6.1968

Gestern erhielt ich deinen lieben Brief. Vielen Dank für die Bilder. Die Türkei ist ein wunderbares Land.

Es geht unseren Lehrern und Freunden gut. Ich erzählte ihnen viel von dir. Unser Direktor will einige Postkarten aus der Türkei haben. Kannst Du ihm einige Postkarten schicken?

Ich sprach mit den Kindern über die Adressen. Alle wollen Brief-freunde aus der Türkei haben. Die anderen Klassen hörten das auch und gaben mir ihre Adressen. Jetzt habe ich ungefähr 100 Namen und Adressen. Kannst Du dort 100 Jungen und Mädchen finden? Vielleicht wirst du nicht so viel Adressen finden können. Dann schreib mir, bitte.

Letzte Woche machten wir mit unserer Erdkundelehrerin Frau Schmitt einen Ausflug in die Wälder. Es war ein schöner Ausflug. Das Wetter war warm und sonnig. Wir spielten unter den Bäumen. Einige Schüler hatten Bälle. Die Jungen spielten Fussball, und die Mädchen spielten Volleyball. Der Wald war voll von Vögeln und schönen Blumen. Ich pflückte einige Blumen für meine Mutter.

Wir assen um ein Uhr zu Mittag. Wir hatten Wurst, Eier und Marmelade beim Essen, aber wir assen die Eier ohne Salz. Nach dem Essen setzen wir uns unter die Bäume. Die meisten Kinder schliefen. Plötzlich rief ein Junge:

«Es regnet!»

Es war sehr merkwürdig. Vor einer Stunde waren keine Wolken am Himmel. Jetzt regnete es in Strömen. Wir waren alle ganz nass. Wir standen unter einem grossen Baum. Da sagte ein Junge: «Das Salz ist hier! Aber es ist auch nass!»

Auf unserem Rückweg lachten wir viel.

Ich werde in meinem nächsten Brief noch mehr von unseren Freunden und Freundinnen schreiben. Klara nahm von mir deine Adresse. Sie will dir auch schreiben. Wir alle schicken dir unsere besten Wünsche.

Mit herzlichen Grüßen
Deine Anna Grün

P. S. Ich lege die Namen und die Adressen bei.

INGE MÜLLER ANNA GRÜN'DEN BİR MEKTUP ALIYOR

Münih, 29.6.1968

Sevgili Inge!

Sevimli mektubunu dün aldım. Resimler için çok teşekkür. Türkiye fevkalâde bir memleket.

Öğretmenlerimiz ve arkadaşlarımız iyi. Onlara senden çok anlattım. Müdürümüz Türkiye'den birkaç kartpostal istiyor. Ona birkaç kartpostal gönderebilir misin?

Çocuklarla adresler hakkında konuştum. Hepsi Türkiye'den mektup arkadaşları istiyorlar. Diğer sınıflar da bunu duydular ve bana adreslerini verdiler. Şimdi aşağı yukarı bende 100 isim ve adres var. Orada 100 erkek ve kız çocuk bulabilir misin? Belki bu kadar çok adres bulamayacaksın. O zaman bana yaz, lütfen.

Geçen hafta coğrafya öğretmenimiz Bayan Schmitt [şmit] ile ormanlara bir gezinti yaptık. Güzel bir gezintiydi. Hava sıcak ve güneşliydi. Ağaçların altında oynadık. Birkaç öğrencinin topu vardı. Erkek çocuklar futbol oynadılar ve kız çocuklar voleybol oynadılar. Orman kuşlarıyla ve güzel çiçeklerle doluydu. Annem için birkaç çiçek topladım.

Saat birde öğle yemeğini yedik. Yemekte sosis, yumurta ve reçeli-miz vardı, ama yumurtaları tuzsuz yedik. Yemekten sonra ağaçların altına oturduk. Çocukların çoğu uyudular. Birden bir çocuk bağırdı:

«Yağmur yağıyor!»

Çok tuhaftı. Bir saat önce gökte hiç bulut yoktu. Şimdi bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Bütün hepimiz tamamen ıslanmıştık. Büyük bir ağacın altında duruyorduk. O sırada bir çocuk: «Tuz burada! Ama o da ıslak!» dedi.

Dönüş yolunda (geri dönerken) çok güldük.

Gelecek mektubumda erkek ve kız arkadaşlarımızdan daha fazla ya-

zacağım. Klara benden adresini aldı. O da sana yazmak istiyor. Bütün hepimiz sana en iyi dileklerinizi gönderiyoruz.

kalpten selâmlarla
Senin Anna Grün'ün

Not: İsimleri ve adresleri (mektubuma) ekliyorum.

dönüşlü fiillerin Imperfekt

Dönüşlü fiillerin Imperfektleri de aslında aynı şekilde yapılıdır. Biz gene de kısaca bu konuya değinelim:

Dönüşlü fiille kurulmuş bir cümle Imperfekt yapılırken cümlenin yapısında hiçbir değişiklik olmaz. Sadece fiil Imperfekt yapılır, dönüşlü zamir ise gene aynı şekilde, hiç değişmeden olduğu yerde kalır.

Ich lege mich unter einen Baum.	Bir ağacın altına yatıyorum.
Ich legte mich unter einen Baum.	Bir ağacın altına yattım.
Du setzt dich auf einen Stuhl.	Bir sandalyenin üstüne oturuyorsun.
Du setztest dich auf einen Stuhl.	Bir sandalyenin üstüne oturdun.
Das Kind stellt sich vor die Tür.	Çocuk kapının önüne (gidip) duruyor.
Das Kind stellte sich vor die Tür.	Çocuk kapının önüne (gidip) durdu.
Mein Vater rasiert sich jeden Tag.	Babam her gün tıraş olur.
Mein Vater rasierte sich jeden Tag.	Babam her gün tıraş olurdu.
Die Kinder freuen sich sehr.	Çocuklar çok seviniyorlar.
Die Kinder freuten sich sehr.	Çocuklar çok sevindiler.
Der alte Lehrer erinnert sich an uns.	Yaşlı öğretmen bizi hatırlıyor.
Der alte Lehrer erinnerte sich an uns.	Yaşlı öğretmen bizi hatırladı.
Die Schüler verhalten sich ruhig.	Öğrenciler sessiz duruyorlar.
Die Schüler verhielten sich ruhig.	Öğrenciler sessiz durdular.
Warum wunderst du dich so sehr?	Niçin o kadar hayret ediyorsun?
Warum wundertest du dich so sehr?	Niçin o kadar hayret ettin?
Ärgert sich der Vater?	Baba kızıyor mu?
Ärgerte sich der Vater?	Baba kızdı mı?

Görüldüğü gibi dönüşlü bir fiille kurulmuş bir cümle **Imperfekt** yapılırken sadece fiil değişmektedir.

ayrılabilen fiillerin Imperfekt

Önünde (*) işareti bulunan fiilleri ayrılabilen fiiller diye adlandırıyoruz. Bu fiillerin özelliği esas fiilin önünde bu esas fiile bitişik bir takı bulunması ve bu takımın cümlede en sona gitmesidir. Esas fiil ise normal olarak ikinci yere gider ve özneye göre çekimlenir.

Der Zug fährt um acht Uhr ab. Tren saat sekizde hareket ediyor.
Ich stehe früh auf. Erken kalkıyorum.

Yukarıda **abfahren** ve **aufstehen** ayrılabilen fiilleriyle yapılmış iki cümle görüyorsunuz. Bunlarda asıl fiiller **fahren** ve **stehen**'dir. **Ab** ve **auf** fiile eklenen takılardır ve onun için cümlenin en sonunda yer almaktadırlar.

Böyle ayrılabilen bir fiille kurulmuş bir cümleyi **Imperfekt** yaparken esas fiili normal kurala göre **Imperfekt** haline (düzensiz ise listeye bakarak) koyar, takıyı da gene en sona yazarız.

Der Zug fuhr um acht Uhr ab. Tren saat sekizde hareket etti.
Ich stand früh auf. Erken kalktım.

Düzensiz fiiller listesinde **abfahren** ve **aufstehen**'in **Imperfekt**ine barksak, **fuhr** **ab** ve **stand** **auf** şeklinde olduğunu görürüz. **Burada** (.....) işaretleri **ab** ve **auf** takılarının cümlenin en sonuna gittiğini belirtmek için konulmuştur.

Der Mann steigt in München aus. Adam Münih'te iniyor.

Der Mann stieg in München aus. Adam Münih'te indi.

Mein Bruder zieht sich schnell an. Erkek kardeşim hemen giyiniyor.

Mein Bruder zog sich schnell an. Erkek kardeşim hemen giyindi.

Der Lehrer tritt in die Klasse ein. Öğretmen sınıfa giriyor.

Der Lehrer trat in die Klasse ein. Öğretmen sınıfa girdi.

Sein Sohn kommt auch mit . Oğlu da birlikte geliyor.

Sein Sohn kam auch mit. Oğlu da birlikte geldi.

Er zieht sich schnell aus. Hemen soyunuyor.

Er zog sich schnell aus. Hemen soyundu.

Wir machen das Licht aus.

Işığı söndürüyoruz.

Wir machten das Licht aus.

Işığı söndürdük.

**Der Onkel kehrt heute abend
zurück.**

Amca bu akşam geri dönüyor.

**Der Onkel kehrte heute abend
zurück.**

Amca bu akşam geri döndü.

Ayrılabilen fiil düzenli bir fiil ise normal kurala göre **Imperfekt** yapılır. Ayrılabilen fiilin takı atıldıktan sonra geri kalan kısmı, yani esas fiil çoğu zaman daha önceden bildiğimiz, tek başına da kullanılan bir fiildir. Örneğin, **ausmachen** ayrılabilen fiilinde **aus** takısını çıkardıktan sonra geriye kalan **machen** fiilini daha önceden de biliyoruz ve çoğu zaman tek başına da — fakat başka bir anlamda — kullanıyoruz. Aynı şekilde **mitkommen**, **mitfahren** ayrılabilen fiillerindeki **kommen** ve **fahren** fiillerini de daha önceden biliyoruz.

— **Wem lächeltest du in deinem Traum?**

— Rüyanda kime gülümsedin?

TEST 33

B

A Listesi

- 1 — Herr Müller war mein Lehrer.
- 2 — War deine Mutter eine Lehrerin?
- 3 — Mein Freund stieg in Köln ein.
- 4 — Du hattest viele Bücher.
- 5 — Wir hatten kein Geld.
- 6 — Warum war dein Sohn nicht zu Hause?
- 7 — Wer hatte drei Kinder?
- 8 — Waren die Bauern in der Stadt?
- 9 — Vor einer Woche war ich in Deutschland.
- 10 — Letztes Jahr hatte mein Onkel ein gelbes Auto.

B Listesi

- A — Kimin üç çocuğu vardı?
- B — İki hafta önce Almanya'daydım.
- C — Senin birçok kitabın vardı.
- D — Geçen yıl amcamın kırmızı bir otomobili vardı.
- E — Bay Müller benim öğretmenimdi.
- F — Oğlun niçin evde değildi?
- G — Bir hafta önce Almanya'daydım.
- H — Annen bir öğretmen miydi?
- İ — Çiftçiler şehirde miydiler?
- K — Paramız yoktu.
- L — Geçen yıl amcamın sarı bir otomobili vardı.
- M — Arkadaşım Köln'de bindi.

C

A Listesi

- 1 — Balıkçının sandalı yoktu.
- 2 — Evin büyük bir bahçesi vardı.
- 3 — Çocuklar otomobile bindiler ve şehre gittiler.
- 4 — Ahmet çok şaşırды, çünkü o iyi bir not aldı.
- 5 — Benim yeni bir elbisem vardı.
- 6 — Yeni elbisemi giydim ve okula gittim.
- 7 — Kızın bir kovası ve bir sepeti vardı.
- 8 — Çocukların bir annesi var mıydı?
- 9 — Küçük çocuk başını masanın üstüne koydu ve uyudu.

B Listesi

- A — Das Mädchen hatte ein Eimer und ein Korb.
- B — Ich zog meinen neuen Anzug an und ging in die Schule.
- C — Hatten die Kinder eine Mutter?
- D — Der Fischer hatte ein Boot.
- E — Der Arzt rasierte sich jeden Morgen.
- F — Das kleines Kind legte sein Kopf auf den Tisch und schlief.
- G — Das Mädchen hatte einen Eimer und einen Korb.
- H — Ahmet wunderte sich sehr, denn er bekam eine gute Note.
- İ — Das Haus hatte einen grossen Garten.

10 — Doktor her sabah tıraş olurdu.

K — Das kleine Kind legte seinen Kopf auf den Tisch und schlief.

L — Ich hatte einen neuen Anzug.

M — Die Kinder stiegen ins Auto ein und fuhren in die Stadt.

N — Der Fischer hatte kein Boot.

D

Aşağıda, dersteki okuma parçasıyla ilgili sorular verilmiştir. Her sorunun altındaki cevaplardan uygun olanını bulunuz.

1 — Wieviel Schüler wollen Brieffreunde aus der Türkei haben?

a. Kein Schüler will einen Brieffreund haben. b. Fünzig Schüler wollen Brieffreunde haben. c. Hundert Schüler wollen Brieffreunde haben. d. Hiçbiri.

2 — Mit wem machten die Schüler einen Ausflug?

a. Sie machten mit ihren Familien einen Ausflug. b. Sie machten mit ihren Schulkameraden einen Ausflug. c. Die Schüler machten mit ihren Lehrern einen Ausflug. d. Sie machten mit ihrer Erdkundelehrerin einen Ausflug.

3 — Warum waren alle ganz nass?

a. Sie waren nicht nass. b. Sie waren nass, denn das Wetter war schlecht. c. Sie waren nass, denn es regnet. d. Sie waren nass, denn es regnete.

4 — Wo war das Salz?

a. Es war unter dem grossen Baum. b. Das Salz war in der Mappe. c. Sie fanden das Salz nicht. d. Das Salz war in Annas Tasche.

F

Aşağıdaki cümleleri Imperfekt yapınız.

a. Mein Bruder hat einen Sohn.

b. Der Hut ist auf der Mappe.

c. Das Kind trocknet sich damit ab.

d. Der Zug fährt jetzt ab.

Test 32'nin yapılmış şekli

B. 1 — E 2 — H 3 — İ 4 — G 5 — F 6 — C 7 — A

C. 1 — K 2 — H 3 — F 4 — G 5 — İ 6 — B 7 — D

D. 1 — a 2 — a 3 — d 4 — c 5 — d

F.	ich reparierte	ich kannte
	du reparierest	du kanntest
er, sie, es	reparierte	kannte
wir	reparierten	kannten
ihr	repariertet	kanntet
sie, Sie	reparierten	kannten

LEHRSTÜCK SIEBENUNDSECHZIG

können, wollen, müssen, dürfen yardımcı fiillerinin Imperfektli

Bunların şimdiki zamandaki çekimlerini ve Türkçeye çevrilişlerini daha önceki derslerimizde öğrenmiştik. Şimdi **Imperfektlerini** görelim.

Bu fiillerin kökü **Imperfektte konnte, wollte, musste ve durfte** şeklinde değişir. O halde bunlar şu şekilde çekimlenirler:

können		wollen	
ich konnte	[konte]	ich wollte	[volte]
du konntest	[kontest]	du wolltest	[voltest]
er, sie, es konnte	[konte]	er, sie, es wollte	[volte]
wir konnten	[konten]	wir wollten	[volten]
ihr konntet	[kontet]	ihr wolltet	[voltage]
sie konnten	[konten]	sie wollten	[volten]
Sie konnten	[konten]	Sie wollten	[volten]
müssen		dürfen	
ich musste	[muste]	ich durfte	[durfte]
du musstest	[mustest]	du durftest	[durftest]
er, sie, es musste	[muste]	er, sie, es durfte	[durfte]
wir mussten	[musten]	wir durften	[durften]
ihr musstet	[mustet]	ihr durftet	[durftet]
sie mussten	[musten]	sie durften	[durften]
Sie mussten	[musten]	Sie durften	[durften]

Wollen, können, müssen ve **dürfen** fiillerinin **Imperfekt**leriyle yapılan cümleler yapıca bunların şimdiki zamanlarıyla yapılan cümlelerden farklı değildir. Burada cümle kurarken yararlanacağımız önemli bir noktayı gene kısaca hatırlatalım: Her cümlenin öznesi bir şahıs zamiri olmayabilir. O zaman özne tekil bir isimse fiilin tekil üçüncü şahıs (**er, sie, es**) ile kullanılan şekli (yani **konnte, wollte, musste** ve **durfte**), cümlenin öznesi çoğul bir isimse ya da birden fazla isimden meydana geliyorsa fiilin çoğul üçüncü şahıs (**sie**) ile kullanılan şekli (**konnten, wollten, mussten** ve **durften**) cümlede bulunur.

Ich will in Ankara bleiben.

Ankara'da kalmak istiyorum.

Ich wollte in Ankara bleiben.

Ankara'da kalmak istedim.

Du willst den schweren Eimer tragen.

Sen ağır kovayı taşımak istiyorsun.

Du wolltest den schweren Eimer tragen.

Sen ağır kovayı taşımak istedin.

Er will mit uns kommen.

O bizimle gelmek istiyor.

Er wollte mit uns kommen.

O bizimle gelmek istedi.

Dieser Mann will uns helfen.

Bu adam bize yardım etmek istiyor.

Dieser Mann wollte uns helfen.

Bu adam bize yardım etmek istedi.

Mein Vater will nach İzmir fahren.

Babam İzmir'e gitmek istiyor.

Mein Vater wollte nach İzmir fahren.

Babam İzmir'e gitmek istedi.

Wir wollen einen Ausflug machen.

Bir gezinti yapmak istiyoruz.

Wir wollten einen Ausflug machen.

Bir gezinti yapmak istedik.

Ihr wollt noch schlafen.

Daha uyumak istiyorsunuz.

Ihr wolltet noch schlafen.

Daha uyumak istediniz.

Sie wollen nach Hause gehen.

Eve gitmek istiyorlar.

Sie wollten nach Hause gehen.

Eve gitmek istediler.

Sie wollen ein neues Auto kaufen.

Yeni bir otomobil satın almak istiyorsunuz.

Sie wollten ein neues Auto kaufen.

Yeni bir otomobil satın almak istediniz.

Die Kinder wollen im Garten spielen.

Çocuklar bahçede oynamak istiyorlar.

Die Kinder wollten im Garten spielen.

Çocuklar bahçede oynamak istediler.

Die Gäste wollen sich waschen.	Misafirler yıkanmak istiyorlar.
Die Gäste wollten sich waschen.	Misafirler yıkanmak istediler. (istiyorlardı).
Ich kann gut Fussball spielen.	İyi futbol oynayabilirim.
Ich konnte gut Fussball spielen.	İyi futbol oynayabilirdim. (oynayabildim)
Du kannst nicht schnell laufen.	Hızlı koşamıyorsun.
Du konntest nicht schnell laufen.	Hızlı koşamıyordun. (koşamadın)
Er kann seine Mappe nicht finden.	Çantasını bulamıyor.
Er konnte seine Mappe nicht finden.	Çantasını bulamadı.
Mein Bruder kann gut Deutsch sprechen.	Erkek kardeşim iyi Almanca konuşabilir.
Mein Bruder konnte gut Deutsch sprechen.	Erkek kardeşim iyi Almanca konuşabilirdi. (konuşabildi)
Ali kann uns seinen Ball geben.	Ali bize topunu verebilir.
Ali konnte uns seinen Ball geben.	Ali bize topunu verebilirdi. (verebildi)
Wir können Ihnen helfen.	Size yardım edebiliriz.
Wir konnten Ihnen helfen.	Size yardım edebilirdik. (edebildik)
Ihr könnt keinen Apfel essen.	Elma yiyemezsiniz.
Ihr konntet keinen Apfel essen.	Elma yiyemezsiniz.
Sie können dieses Buch lesen.	Bu kitabı okuyabilirler.
Sie konnten dieses Buch lesen.	Bu kitabı okuyabilirlerdi. (okuyabildiler)
Sie können mich fragen.	Bana sorabilirsiniz.
Sie konnten mich fragen.	Bana sorabilirdiniz. (sorabildiniz)
Die Bauern können die Eier nicht verkaufen.	Çiftçiler yumurtaları satamazlar.
Die Bauern konnten die Eier nicht verkaufen.	Çiftçiler yumurtaları satamazlardı. (satamadılar)
Die Studenten können die Rechnung bezahlen.	Öğrenciler hesabı ödeyebilirler.
Die Studenten konnten die Rechnung bezahlen.	Öğrenciler hesabı ödeyebilirlerdi. (ödeyebildiler.)

Ich muss in die Schule gehen.
Ich musste in die Schule gehen.

Du musst die Fehler verbessern.
Du musstest die Fehler verbessern.

Er muss dem Lehrer antworten.

Er musste dem Lehrer antworten.

Der Arzt muss sich schnell anziehen.

Der Arzt musste sich schnell anziehen.

Die Magd muss in der Küche arbeiten.

Die Magd musste in der Küche arbeiten.

Wir müssen unseren Grossvater besuchen.

Wir mussten unseren Grossvater besuchen.

Ihr musst hier aussteigen.
Ihr musstet hier aussteigen.

Sie müssen morgens früh aufstehen.

Sie mussten morgens früh aufstehen.

Sie müssen hier eine Wohnung mieten.

Sie mussten hier eine Wohnung mieten.

Die Söhne des Bauern müssen ihrem Vater helfen.

Die Söhne des Bauern mussten ihrem Vater helfen.

Okula gitmeye mecburum.
Okula gitmeye mecburdum.

Yanlışları düzeltmeye mecbursun.
Yanlışları düzeltmeye mecburdun.

Öğretmene cevap vermeye mecburdur.

Öğretmene cevap vermeye mecburdu.

Doktor hemen giyinmeye mecburdur.

Doktor hemen giyinmeye mecburdu.

Hizmetçi mutfakta çalışmaya mecburdur.

Hizmetçi mutfakta çalışmaya mecburdu.

Büyük babamızı ziyaret etmeye mecburuz.

Büyük babamızı ziyaret etmeye mecburduk.

Burada inmeye mecbursunuz.

Burada inmeye mecburdunuz. (inmeniz gerekiyordu.)

Sabahları erken kalkmaya mecburlar.

Sabahları erken kalkmaya mecburdular.

Burada bir ev kiralamaya mecbursunuz.

Burada bir ev kiralamaya mecburdunuz.

Çiftçinin oğulları babalarına yardım etmeye mecburdurlar.

Çiftçinin oğulları babalarına yardım etmeye mecburdular.

Die Freunde müssen zum Bahnhof gehen.	Arkadaşlar istasyona gitmeye mecburlar.
Die Freunde mussten zum Bahnhof gehen.	Arkadaşlar istasyona gitmeye mecburdular.
Ich darf nicht rauchen.	Sigara içemem.
Ich durfte nicht rauchen.	Sigara içemezdim.
Du darfst mit ihnen spielen.	Onlarla oynayabilirsin.
Du durftest mit ihnen spielen.	Onlarla oynatabilirdin.
Er darf ins Kino gehen.	O sinemaya gidebilir.
Er durfte ins Kino gehen.	O sinemaya gidebilirdi.
Dein Hund darf dort sitzen.	Köpeğin orada oturabilir.
Dein Hund durfte dort sitzen.	Köpeğin orada oturabilirdi.
Der Schüler darf den Lehrer fragen.	Öğrenci öğretmene sorabilir.
Der Schüler durfte den Lehrer fragen.	Öğrenci öğretmene sorabilirdi.
Wir dürfen das Licht ausmachen.	Işığı söndürebiliriz.
Wir durften das Licht ausmachen.	Işığı söndürebilirdik.
Ihr dürft mit ihm nicht sprechen.	Onunla konuşamazsınız.
Ihr durftet mit ihm nicht sprechen.	Onunla konuşamazdınız.
Sie dürfen keinen Wein trinken.	Şarap içemezler.
Sie durften keinen Wein trinken.	Şarap içemezlerdi.
Sie dürfen sich dorthin legen.	Oraya yatabilirsiniz.
Sie durften sich dorthin legen.	Oraya yatabilirdiniz.
Die Autos dürfen hier nicht schnell fahren.	Otomobiller burada hızlı gidemezler.
Die Autos durften hier nicht schnell fahren.	Otomobiller burada hızlı gidemezlerdi.
Die Mädchen dürfen mit ihren Freundinnen einen Spaziergang machen.	Kızlar kız arkadaşlarıyla bir gezinti yapabilirler.
Die Mädchen durften mit ihren Freundinnen einen Spaziergang machen.	Kızlar kız arkadaşlarıyla bir gezinti yapabilirlerdi.

Imperfektin Türkçeye çevrilmesi

Türkçede geçmiş zaman birtakım değişik kiplerle belirtilir. Örneğin,

Dün sinemaya gittim.

Eskiden burada top oynardık.

Her sene Avrupa'ya gidiyorduk.

cümlelerinde «gittim» şeklindeki fiil di-li geçmiş zamandır. «Oynardık» ve «gidiyorduk» ise tam di-li geçmiş zaman olmamakla birlikte di-li geçmiş zamandan türetilmiş, gene geçmiş zamanı gösteren kiplerdir.

Bütün bu kiplerin hepsini Almancada **Imperfekt** ile karşılayabiliriz. Almanca **Imperfekt** halinde bulunan bir cümleyi Türkçeye çevirirken öbür Avrupa dillerine kıyasla size büyük bir serbestlik tanınır. Çoğu zaman cümlelerin gelişinden, veya cümlede bulunan bir sözcükten dolayı bu üç geçmiş zamandan hangisini kullanacağımızı hemen anlarız.

Örnekler:

Wir gingen oft ins Kino.

Sık sık sinemaya giderdik.

cümlesinde «sık sık» anlamına gelen **oft** kelimesi fiili muhakkak «giderdik» şeklinde çevirmemizi gerektirmektedir. Bunun yerine «Sık sık sinemaya gittik.» veya «Ekseriya sinemaya gidiyorduk.» şeklindeki çeviriler kulağa hiç hoş gelmemektedir; ama yanlış değildirler.

Wir standen um acht Uhr auf.

Saat sekizde kalktık.

Ich besuchte gestern meine

Dün tanıdıklarımı ziyaret ettim.

Bekannten.

cümlelerinde fiiller «kalktım» ve «ziyaret ettim» şeklinde Türkçeye çevrilmiştir. İlkinde «Saat sekizde kalkardım.» demek de mümkündür, ama cümlede bu işi her zaman yaptığımı gösteren bir kelime olmadığına göre fiili «kalktım» şeklinde Türkçeye çevirmek doğru olur. İkinci cümlede ise «dün» sözcüğü fiilin kesinlikle «ziyaret ettim» şeklinde çevrilmesini gerektirmektedir. Cümlede «dün, geçen hafta, iki ay önce, geçen sene...» gibi işin belirli bir süre önce bir tek defa yapıldığını kesinlikle bildiren kelimeler varsa fiil o zaman «gittim, ziyaret ettim,...» gibi di-li geçmiş zaman şeklinde Türkçeye çevrilir.

Letztes Jahr hatte ich ein rotes Auto.

Geçen sene kırmızı bir otomobilim vardı.

Mein Onkel war vor zwei Wochen in Deutschland.

Amcam iki hafta önce Almanya'daydı.

CÜMLELER

Der Lehrer schreibt an meine Eltern einen Brief.

Der Lehrer schrieb an meine Eltern einen Brief.

Wir wollen uns von unseren Freunden verabschieden.

Wir wollten uns von unseren Freunden verabschieden.

Der Direktor spricht zu den Schülern.

Der Direktor sprach zu den Schülern.

Ich lege das Buch auf den Tisch. Ich legte das Buch auf den Tisch.

Das Buch liegt auf dem Tisch. Das Buch lag auf dem Tisch.

Die Mutter setzt ihn auf den Stuhl.

Die Mutter setzte ihn auf den Stuhl.

Er sitzt auf dem Stuhl. Er sass auf dem Stuhl.

Ich hänge mein Bild an die Wand. Ich hängte mein Bild an die Wand.

Mein Bild hängt an der Wand. Mein Bild hing an der Wand.

Burada önemli bir noktaya dikkatinizi çekmek isteriz: **hängen**, hem düzenli hem de düzensiz bir fiil olarak kullanılabilir. Eğer «asmak» anlamına geliyorsa düzenlidir, «asılı durmak, asılı olmak» anlamındaysa düzensizdir ve **Imperfekte** kökü **hing** şeklindedir.

Der Junge hängt die Lampe über den Tisch.

Öğretmen ebeveynime bir mektup yazıyor.

Öğretmen ebeveynime bir mektup yazdı.

Arkadaşlarımızla vedalaşmak istiyorum.

Arkadaşlarımızla vedalaşmak istedik

Müdür öğrencilere konuşuyor (hitap ediyor.)

Müdür öğrencilere konuştu. (hitap etti.)

Kitabı masanın üstüne koyuyorum. Kitabı masanın üstüne koydum.

Kitap masanın üstünde bulunuyor. Kitap masanın üstünde bulunuyordu.

Anne onu sandalyenin üstüne oturuyor.

Anne onu sandalyenin üstüne oturttu.

O sandalyenin üstünde oturuyor.

O sandalyenin üstünde oturuyordu.

Resmimi duvara asıyorum.

Resmimi duvara astım.

Resmim duvarda asılı duruyor.

Resmim duvarda asılı duruyordu.

Çocuk lâmbayı masanın üzerine asıyor.

Der Junge hängte die Lampe über den Tisch.	Çocuk lâmbayı masanın üzerine astı.
Die Lampe hängt über dem Tisch.	Lâmba masanın üzerinde asılı duruyor.
Die Lampe hing über dem Tisch.	Lâmba masanın üzerinde asılı duruyordu.
Dieses Haus gehört meinem Bruder.	Bu ev erkek kardeşime aittir.
Dieses Haus gehörte meinem Bruder.	Bu ev erkek kardeşime aitti.

Was der Deutsche Sagt Wie der Deutsche Spricht

immer - oft - manchmal - selten - nie

Almanca cümlelerde çok kullanılan kelimelerdir. Bazılarını daha önceden bildiğimiz bu kelimeler şu anlamlara gelirler:

immer : daima, her zaman, hep, gittikçe	manchmal : bazen
oft : sıklık, çoğu zaman	selten : nadiren, ender
	nie : hiçbir zaman, asla

Ich habe immer viel Geld bei mir.	Yanımda daima çok para vardır.
Mein Freund ist immer zu Hause.	Arkadaşım her zaman evdedir.
Mein Freund ist nie zu Hause.	Arkadaşım hiçbir zaman evde değildir.
Wir sahen ihn oft hier.	Onu sık sık burada görürdük.
Die alten Freunde sahen einander sehr oft.	Eski arkadaşlar birbirlerini çok sık görürlerdi.
Der Junge besucht manchmal seinen Onkel.	Çocuk bazen amcasını ziyaret ediyor.
Meine Mutter geht manchmal zu unserem Nachbarn.	Annem bazen komşumuza gider.
Das werde ich nie vergessen!	Bunu hiçbir zaman unutmayacağım!
Ihn werden wir nie wiedersehen.	Onu hiçbir zaman tekrar göremeyeceğiz.
Die Kinder gehen sehr selten ins Kino.	Çocuklar çok nadiren sinemaya giderler.
Wir spielen selten auf der Strasse.	Nadiren caddede oynarız.
Das ist ein seltener Hund.	Bu ender bir köpektr.
Er hat einen seltenen Vogel.	Onun ender bir kuşu var.

LEHRSTÜCK ACHTUNDSECHZIG

Öğrenilecek kelimeler

der Autobus,se

[autobus]

der Beamte,n

[beamte]

der Besitzer,-

[besitzer]

otobüs

memur

sahip

die Bluse,n [blu:ze] bluz

der Briefkasten,.. mektup kutusu

[bri:fkasten]

der Briefumschlag,.. mektup zarfı

[bri:fumşla:g]

die Briefmarke,n bri:fmarke	pul	probieren [probi:ren]	denemek
elegant [elegant]	şık, zarif	der Rock,..e [rok]	etek
das Halsband,..er halsband	kolye	die Sache,n [zahe]	şey
jeder [ye:der]	herkes	das Schaufenster,- şaufenster	vitrin
kleben [kle:ben]	yapıştırmak	selden zelten	ender, nadiren
die Krawatte,n kravatte	kravat	der Türke,n türke	Türk
natürlich natü:rlih	tabii	zuerst tsuerst	önce
nie [ni:]	hiçbir zaman	zurückkommen (*) tsurükkommen	geri gelmek, dönmek
das Paar,e [pa:r]	çift	kam ... zurück ka:m tsurük	zurückkom- men'in Imper- fekti
die Post [post]	posta, postane		

AÇIKLAMALAR

eines Tages

«Günlerden bir gün» veya «bir gün» gibi anlamlara gelen bir deyimdir. Hikâyelerde ve masalarda çok rastlanır.

zurückkommen

Yanındaki (*) işaretinden de anlaşılacağı gibi ayrılabilen bir fiildir. **zurück** takısı ayrılarak cümlenin en sonuna gider. Düzensiz bir fiildir. Altında **Imperfekti** verilmiştir.

Meine Schwester kommt heute aus Deutschland zurück.	Kızkardeşim bugün Almanya'dan dönüyor.
Der Bauer kam aus der Stadt zurück.	Çiftçi şehirden döndü
Die Kinder kamen aus der Schule zurück.	Çocuklar okuldan döndüler.

der Türke ve **der Beamte** isimleri çoğulda sonlarına **-n** alırlar. Bunlar **i-**, **e-** ve **in-**hallerine konurken özel durum gösteren isimlerdendir.

der Türke	Türk	der Beamte	memur
den Türken	Türkü	den Beamten	memuru
dem Türken	Türke	dem Beamten	memura
des Türken	Türkün	des Beamten	memurun

INGE GEHT EINKAUFEN

Eines Tages sagte Inge: «Hasan Bey, ich will in die Stadt fahren und einige Einkäufe machen. Aber ich will allein fahren. Ich werde etwas Türkisch sprechen und mein Türkisch probieren.»

Hasan Bey lächelte: «Recep kann dich mit unserem Jeep in die Stadt fahren. Aber kannst du allein zurückkommen?»

«Natürlich. Ich kann den Weg finden. Aber ich will allein fahren.»

«Du kannst zur Zeynep's Schule gehen und mit ihr zurückkommen.»

«Nein, nein, bitte,» sagte Inge. «Ich will allein fahren und zurückkommen.»

Hasan Bey lachte und sagte: «Gut, Inge. Hast du genug Geld bei dir?»

«Ja, vielen Dank,» antwortete Inge. «Ich habe 400 Liras.»

Inge fuhr mit einem Autobus in die Stadt. Zuerst ging sie zur Post und sagte: «Bir pul luffen. Elli kuruş.»

Der Beamte lächelte und gab ihr eine Briefmarke. Inge klebte die Briefmarke auf den Briefumschlag und warf den Brief in den Briefkasten. Dann kaufte sie viele Postkarten in einem Laden neben der Post.

Sie sah einen Laden mit Männer- und Frauensachen in seinem Schaufenster. Sie trat in den Laden ein. Der Besitzer des Ladens war ein junger Mann. Er sagte schnell in Deutsch: «Bitte, Fräulein. Wie kann ich Ihnen helfen?»

«Oh, Sie sprechen Deutsch,» sagte Inge traurig. «Viele Türken sprechen Deutsch. So kann ich hier nicht viel Türkisch sprechen.»

Der junge Mann lächelte und sagte: «Mein Vater spricht nicht Deutsch. Kommen Sie noch einmal hierher! Sie können mit ihm viel Türkisch sprechen.»

Inge kaufte eine Pfeife für Hasan Bey, ein schönes Halsband für Fatma Hanım, ein blaues Hemd und eine Krawatte für Ahmet und eine

elegante Bluse für Zeynep. Sie kaufte ein Paar Strümpfe und einen Rock. Der junge Verkäufer machte zwei grosse Pakete für sie. Inge dankte ihm und fuhr wieder mit einem Autobus zurück zum Bauernhof.

Hasan Bey sah sie und fragte: «Inge! Was machtest du in der Stadt?»

Inge war traurig. Sie sagte: «Hier spricht jeder Deutsch. Wann werde ich mal richtig Türkisch sprechen können?»

INGE ALIŞ VERİŞE GİDİYOR

Bir gün Inge: «Hasan Bey, şehre gitmek ve birkaç alış veriş yapmak istiyorum. Ama yalnız gitmek istiyorum. Biraz Türkçe konuşacağım ve Türkçemi deneyeceğim,» dedi.

Hasan Bey gülümsedi: «Recep seni bizim jiple şehre götürebilir. Ama yalnız dönebilir misin?»

«Tabii. Yolu bulabilirim. Ama yalnız gitmek istiyorum.»

«Zeynep'in okuluna gidebilir ve onunla dönebilirsin.»

«Hayır, hayır, lütfen,» dedi Inge. «Yalnız gitmek ve dönmek istiyorum.»

Hasan Bey güldü ve: «Pekâlâ, Inge. Yanında yeteri kadar para var mı?» dedi.

«Evet, çok teşekkürler,» diye cevap verdi Inge. «400 liram var.»

Inge bir otobüsle şehre gitti. Önce postaneye gitti ve: «Bir pul lütfen. Elli kuruş.» dedi.

Memur gülümsedi ve ona bir pul verdi. Inge pulu zarfın üstüne yapıştırdı ve mektubu mektup kutusunun içine attı. Sonra postanenin yanındaki bir dükkândan birçok kartpostal satın aldı.

Vitrininde erkek ve kadın şeyleri (eşyaları) olan bir dükkân gördü. Dükkâna girdi. Dükkânın sahibi genç bir adamdı. O hemen Almanca: «Buyrun, bayan. Size nasıl yardım edebilirim?» dedi.

«Ooo, Almanca konuşuyorsunuz,» dedi Inge üzgün üzgün. «Birçok

Türk Almanca konuşuyor. Böylece burada çok Türkçe konuşamıyorum.»

Genç adam gülümsedi ve: «Babam Almanca konuşmaz. Bir kere daha buraya geliniz! Onunla çok Türkçe konuşabilirsiniz.» dedi.

Inge Hasan Bey için bir pipo, Fatma Hanım için güzel bir kolye, Ahmet için mavi bir gömlek ve bir kravat ve Zeynep için sık bir bluz satın aldı. Bir çift çorap ve bir eteklik satın aldı. Genç satıcı onun için iki büyük paket yaptı. Inge ona teşekkür etti ve tekrar bir otobüsle çiftliğe geri döndü.

Hasan Bey onu gördü ve: «Inge! Şehirde ne yaptın?» diye sordu.

Inge üzgündü. «Burada herkes Almanca konuşuyor. Ne zaman doğru dürüst Türkçe konuşabileceğim?» dedi.

metin hakkında sorular ve cevapları

Was wollte Inge machen?

Inge ne yapmak istiyordu?

Sie wollte allein Einkäufe machen.

Yalnız alışveriş yapmak istiyordu.

Kann Inge allein in die Stadt fahren?

Inge şehre yalnız gidebilir mi?

Ja, sie kann allein in die Stadt fahren.

Evet, şehre yalnız gidebilir.

Fuhr Inge mit einem Zug oder mit einem Autobus?

Inge bir trenle mi yoksa bir otobüsle mi gitti?

Sie fuhr mit einem Autobus.

O bir otobüsle gitti.

Wohin ging sie zuerst?

Önce nereye gitti?

Sie ging zur Post.

Postaneye gitti.

Wo kaufte sie die Postkarten?

Kartpostalları nerede satın aldı?

Sie kaufte die Postkarten in einem Laden neben der Post.

Kartpostalları postanenin yanındaki bir dükkânda satın aldı.

Warum war Inge traurig?

Inge niçin üzüntülüydü?

Sie war traurig, denn jeder sprach Deutsch.

Üzüntülüydü, çünkü herkes Almanca konuşuyordu.

Was kaufte sie für Ahmet?

Ahmet için ne satın aldı?

Sie kaufte ein blaues Hemd und eine Krawatte für Ahmet.

O Ahmet için mavi bir gömlek ve bir kravat satın aldı.

CÜMLELER ve SORULAR

Warum kommst du nicht in die Schule?	Niçin okula gelmiyorsun?
Warum kamst du nicht in die Schule?	Niçin okula gelmedin?
Wo steigt die alte Frau aus?	Yaşlı kadın nerede iniyor?
Wo stieg die alte Frau aus?	Yaşlı kadın nerede indi?
Wann kauft Inge einen Rock?	Inge ne zaman bir etek satın alıyor?
Wann kaufte Inge einen Rock?	Inge ne zaman bir etek satın aldı?
Der Lehrer will mit den Schülern einen Ausflug machen.	Öğretmen öğrencilerle bir piknik yapmak istiyor.
Der Lehrer wollte mit den Schülern einen Ausflug machen.	Öğretmen öğrencilerle bir piknik yapmak istedi.
Ich bin sein bester Freund.	Onun en iyi arkadaşıyım.
Ich war sein bester Freund.	Onun en iyi arkadaşıydım.
Meine Schwester kommt heute nachmittag.	Kız kardeşim bugün öğleden sonra geliyor.
Meine Schwester kam heute nachmittag.	Kız kardeşim bugün öğleden sonra geldi.
Wir müssen heute einen Freund besuchen.	Bugün bir arkadaşı ziyaret etmeye mecburuz.
Wir mussten heute einen Freund besuchen.	Bugün bir arkadaşı ziyaret etmeye mecburduk.
Unser Vater schenkt uns einen neuen Ball.	Babamız bize yeni bir top hediye ediyor.
Unser Vater schenkte uns einen neuen Ball.	Babamız bize yeni bir top hediye etti.
Er kann nicht Türkisch sprechen.	O Türkçe konuşamaz.
Er konnte nicht Türkisch sprechen.	O Türkçe konuşamazdı.
Warum haben Sie kein Geld?	Niçin paranız yok?
Warum hatten Sie kein Geld?	Niçin paranız yoktu?
Der Arzt hat keine Zeit.	Doktorun vakti yok.
Der Arzt hatte keine Zeit.	Doktorun vakti yoktu.

Die Magd stellt das Glas auf den Tisch.	Hizmetçi bardağı masanın üstüne koyuyor.
Die Magd stellte das Glas auf den Tisch.	Hizmetçi bardağı masanın üstüne koydu.
Schreibt ihr an euren Vater?	Babanıza yazıyor musunuz?
Schriebt ihr an euren Vater?	Babanıza yazdınız mı?
Will dein Vater eine Reise machen?	Baban bir seyahat yapmak istiyor mu?
Wollte dein Vater eine Reise machen?	Baban bir seyahat yapmak istiyor muydu?
Für wen mietet der Mann das Zimmer?	Adam odayı kimin için kiralyor?
Für wen mietete der Mann das Zimmer?	Adam odayı kimin için kiraladı?
Wofür dankt Inge dem Verkäufer?	Inge satıcıya ne için teşekkür ediyor?
Wofür dankte Inge dem Verkäufer?	Inge satıcıya ne için teşekkür etti?
Wir haben kein Radio.	Radyomuz yok.
Wir hatten kein Radio.	Radyomuz yoktu.
Peter bringt seinem Vater Zigaretten.	Peter babasına sigara(lar) getiriyor.
Peter brachte seinem Vater Zigaretten.	Peter babasına sigara(lar) getirdi.
Der Student geht in sein Zimmer.	Öğrenci odasına gidiyor.
Der Student ging in sein Zimmer.	Öğrenci odasına gitti.
Die Gäste holen ihre Koffer aus dem Auto.	Misafirler otomobilden bavullarını alıyorlar.
Die Gäste holten ihre Koffer aus dem Auto.	Misafirler otomobilden bavullarını aldılar.
Ich kann meine Mappe nicht finden.	Çantamı bulamıyorum.
Ich konnte meine Mappe nicht finden.	Çantamı bulamadım.
Das kleine Kind kann noch nicht lesen.	Küçük çocuk daha okuyamaz.
Das kleine Kind konnte noch nicht lesen.	Küçük çocuk daha okuyamazdı.

Suchen Sie Ihren Bruder?
Suchten Sie Ihren Bruder?

Erkek kardeşinizi mi arıyorsunuz?
Erkek kardeşinizi mi aradınız?

Er ist im Kino.
Er war im Kino.

O sinemadadır.
O sinemadaydı.

Um 9 Uhr sind wir in der Schule.
Um 9 Uhr waren wir in der Schule.

Saat dokuzda okuldayız.
Saat dokuzda okuldaydık.

Die Kinder kommen aus dem Garten.

Çocuklar bahçeden geliyorlar.

Die Kinder kamen aus dem Garten.

Çocuklar bahçeden geldiler.

Die Mutter ruft ihre Söhne.
Die Mutter rief ihre Söhne.

Anne çocuklarını çağırıyor.
Anne çocuklarını çağırırdı.

Meine Familie lebt in Süddeutschland.

Ailem güney Almanya'da yaşıyor.

Meine Familie lebte in Süddeutschland.

Ailem güney Almanya'da yaşıyordu.

Ich will ein Glas Milch trinken.
Ich wollte ein Glas Milch trinken.

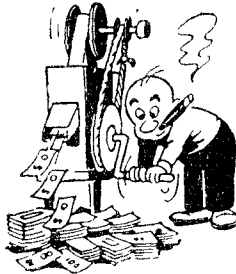
Bir bardak süt içmek istiyorum.
Bir bardak süt içmek istedim.

Dürfen die Schüler den Lehrer fragen?

Öğrenciler öğretmene sorabilirler mi?

Durften die Schüler den Lehrer fragen?

Öğrenciler öğretmene sorabilirler miydi?

Jede Woche macht er viel Geld.
Her hafta o çok para yapar. (kazanır.)

TEST 34

A

- 1 — Der gut Vater kaufte einen neu Hut für sein Sohn.
2 — Der klug Schüler beantwortete die schwer Fragen. 3 —
Wir kannten die Eltern dieses faul Junge 4 — Ich hatte
ein rot Bleistift und ein dick Buch. 5 — Für
arbeitete der fleissig Bauer? 6 — Seit wann ist dein Bruder in
..... Türkei? 7 — Die Tochter unser Nachbarn ist ein Leh-
rerin. 8 — Der Junge schreibt ein lange Brief an sein
Vater.

B

A Listesi

- 1 — Die Kinder mussten zu
Hause bleiben.
2 — Ihre Freunde gingen ins Kino.
3 — Die Familie machte einen
Ausflug an die See.
4 — Der alte Mann konnte sich an
uns nicht erinnern.
5 — Meine Tochter stand jeden
Morgen sehr früh auf.
6 — Wir verabschiedeten uns von
unseren Eltern.
7 — Wann brachte der Fischer
diesen Korb?
8 — Wer war der Besitzer dieses
Ladens?

B Listesi

- A — Kızım her sabah çok erken
kalkar.
B — Balıkçı bu sepeti ne zaman
getirdi?
C — Çocuklar evde kalmak mec-
buriyetindeydiler.
D — Bu dükkânın sahibi kimdir?
E — İhtiyar adam bizi hatırlaya-
madı.
F — Arkadaşları sinemaya gittiler.
G — Kızım her sabah çok erken kal-
kardı.
H — Ebeveynimizle vedalaştık.
İ — Aile deniz kenarına bir piknik
yaptı.
K — Bu dükkânın sahibi kimdi?

C

A Listesi

- 1 — Amcamı tanıyor muydun?
2 — Bana şu resmi gösterebilir
miydiniz?
3 — Bu kış Ankara'ya gelmek isti-
yor muydun?
4 — Öğle yemeğini bir lokantada
yediler.
5 — Öğrenci niçin çalışmadı?

B Listesi

- A — Diese Schuhe schmeckten mir
sehr.
B — Wer fütterte den seltenen
Vogel?
C — Warum arbeitete der Schüler
nicht?
D — Konntest du mir jenes Bild
zeigen?

- 6 — Kim nadir kuşu besledi? E — Kannte ich deinen Onkel?
 7 — Çocuklar iki saat önce kah- F — Diese Schuhe gefielen mir
 valtı etti? sehr.
 8 — Bu ayakkabılar çok hoşuma G — Sie assen in einem Restaurant
 gitti. zu Mittag.
 H — Die Kinder frühstückten vor
 zwei Stunden.
 İ — Warum konnte der Schüler
 nicht arbeiten?
 K — Wolltest du in diesem Winter
 nach Ankara kommen?

D

Aşağıda metinle ilgili sorular verilmiştir. Bunların altındaki cevaplar-
 dan uygun olanını seçiniz.

1. Womit fuhr Inge in die Stadt?
 a. Sie fuhr mit einem Autobus in die Stadt. b. Sie fuhr nicht in die
 Stadt. c. Sie ging zu Fuss in die Stadt. d. Inge fuhr mit Hasan Beys Jeep
 in die Stadt.
 2. Was machte sie in der Post?
 a. Sie kaufte eine Briefmarke. b. Sie kaufte viele Postkarten.
 c. Sie sprach mit dem Beamten Türkisch. d. Sie kaufte einen Briefum-
 schlag.
 3. Warum wollte Inge allein in die Stadt gehen?
 a. Sie wollte nicht allein gehen. b. Sie wollte allein gehen und viel
 Türkisch sprechen. c. Sie wollte allein gehen und viel Deutsch
 sprechen. d. Sie wollte allein gehen und Einkäufe machen.
 4. Sprach sie viel Türkisch in der Stadt?
 a. Ja, sie konnte dort viel Türkisch sprechen. b. Sie sprach nicht. c. Sie
 sprach viel Deutsch in der Stadt. d. Sie sprach nicht viel Türkisch in
 der Stadt.

F

Aşağıdaki cümleleri Almancaya çeviriniz:

- 1 — Çiftliğinizde kalmak istemiyordum.
 2 — Eski arkadaşlarım bu evde otururlardı.
 3 — Balıkçı yeni bir sandal satın almaya mecbur oldu.

Test 33'ün yapılmış şekli

- B. 1 — E 2 — H 3 — M 4 — C 5 — K 6 — F 7 — A 8 — İ 9 — G 10 — L
 C. 1 — N 2 — İ 3 — M 4 — H 5 — L 6 — B 7 — G 8 — C 9 — K 10 — E
 D. 1 — C 2 — d 3 — d 4 — a
 F. a. Mein Bruder hatte einen Sohn.
 b. Der Hut war auf der Mappe.
 c. Das Kind trocknete sich damit ab.
 d. Der Zug fuhr jetzt ab.

LEHRSTÜCK NEUNUNDSECHZIG

İN-HALİYLE KULLANILAN ÖNEKLER

Daha önceki derslerde çeşitli önekler öğrenmiştik. Bu konular size öneklerin kullanılışı ve cümle içindeki yerleri hakkında genel bir fikir vermiştir. Şimdi öğreneceğimiz öneklerin özelliği, bunlardan sonra gelen ismin daima in-halinde bulunmasıdır. Şu halde bu önekleri yanlışsız kullanabilmemiz için önce in-halini çok iyi bilmemiz gerekir.

wegen

Bu önek, [ve:gen] şeklinde okunur ve Türkçeye «-den dolayı, yüzünden» olarak çevrilebilir. Türkçe anlamından da anlaşılabilceği gibi bir sebep gösterir. Bu derste öğreneceğimiz öbür öneklerde de olduğu gibi **wegen**'den sonra gelen ismin in-halinde bulunması gerektiğini tekrar hatırlatalım.

wegen des schlechten Wetters — kötü havadan dolayı, kötü hava yüzünden

wegen seiner Krankheit — hastalığından dolayı
wegen der Feiertage — tatil günlerinden dolayı

Wir blieben wegen des schlechten Wetters zu Hause. Kötü hava yüzünden evde kaldık.

Mein Freund kann wegen seiner Krankheit nicht kommen. Arkadaşım hastalığından dolayı gelemez.

Die Schulen sind wegen der Feiertage geschlossen. Okullar tatil günlerinden dolayı kapalıdır.

Wegen meines Vaters kann ich nicht kommen. Babamın yüzünden gelemem.

**Wegen der guten Hausaufgabe
bekam der Schüler eine gute Note.
Die Mutter wollte wegen ihres
Sohnes mit dem Lehrer sprechen.
Die Frau musste wegen ihres
schweren Koffers mit einem Auto
zum Bahnhof fahren.
Jetzt muss sie wegen des Briefes
noch einmal zur Post gehen.
Wegen meiner kranken Schwester
konnte meine Mutter nicht ins
Kino gehen.
Alle Studenten gehen wegen des
billigen Essens zu diesem
Restaurant.**

İyi ev ödevinden dolayı öğrenci iyi bir not aldı.
Anne oğlu yüzünden öğretmenle konuşmak istiyordu.
Kadın ağır bavulundan dolayı bir otomobile istasyona gitmeye mecburdu.
Şimdi mektubun yüzünden bir kere daha postaneye gitmeye mecburdur.
Hasta kız kardeşim yüzünden annem sinemaya gidemedi.

Bütün öğrenciler ucuz yemekten dolayı bu lokantaya gidiyorlar.

Yukarıdaki örneklerde **wegen** önekinden sonra gelen ismin hep in-halinde bulunduğunu görüyorsunuz.

trotz

Türkçeye «-e rağmen» diye çevrilir. [trots] olarak okunur.

**trotz des guten Wetters
trotz seiner Krankheit
trotz der Fehler**

iyi havaya rağmen
hastalığına rağmen
yanlıslara rağmen

**Trotz des schlechten Wetters
machten die Schüler einen
Spaziergang.
Der Bauer geht trotz seiner
Krankheit in die Stadt.
Trotz des grossen Ofens war das
Zimmer kalt.
Mein Bruder läuft trotz seines
kranken Beines sehr schnell.
Trotz seiner Fehler bekam der
Schüler eine gute Note.
Er raucht trotz seines kleinen
Alters.**

Kötü havaya rağmen öğrenciler bir gezinti yaptılar.

Çiftçi hastalığına rağmen şehre gidiyor.
Büyük sobaya rağmen oda soğuktu.

Erkek kardeşim hasta bacağına rağmen çok hızlı koşuyor.
Yanlıslarına rağmen öğrenci iyi bir not aldı.
Küçük yaşına rağmen sigara içiyor.

Trotz der grossen Lampe können wir nicht gut lesen.	Büyük lâmbaya rağmen iyi okuyamıyoruz.
Trotz seines berühmten Namens kennen ihn hier die meisten Menschen nicht.	Meşhur ismine rağmen onu burada çoğu insanlar tanımazlar.
Trotz des hohen Preises kauft der Mann das neue Auto.	Yüksek fiyata rağmen adam yeni otomobili satın alıyor.

statt

[stat] okunur. Türkçeye «yerine» şeklinde çevirmek mümkündür.

statt des Briefes	— mektub(un) yerine
statt der Lehrerin	— öğretmen(in) yerine
statt des Onkels	— amca(nın) yerine
Der Vater schickte mir statt des Briefes ein Paket.	Baba bana mektup yerine bir paket gönderdi.
Statt der Zeitung kaufe ich eine Illustrierte.	Gazete yerine bir resimli mecmua satın alıyorum.
Ich brachte meiner Schwester statt der Blumen einen Kuchen.	Kız kardeşime çiçek(ler) yerine bir pasta getirdim.
Der Junge schreibt statt einer Postkarte einen Brief.	Çocuk bir kartpostal yerine bir mektup yazıyor.
Nimm statt dieser grossen Bank jene Stühle!	Bu büyük sıra yerine şu sandalyeleri al!
Meine Eltern schickten mir statt des Geldes einen Brief.	Ebeveynim bana para yerine bir mektup gönderdi.
Der Bauer brachte statt Eier nur Äpfel.	Çiftçi yumurta(lar) yerine elma(lar) getirdi.
Statt eines neuen Autos kauft er einen neuen Traktor.	Yeni bir otomobil yerine yeni bir traktör satın alıyor.
Statt des Bruders bezahlte die Schwester die Rechnung.	Erkek kardeş yerine kız kardeş hesabı ödedi.
Statt des Lehrers kommt der Direktor in die Klasse.	Öğretmenin yerine müdür sınıfa geliyor.
Wir fahren statt unserer Tante nach Deutschland.	Teyzemiz yerine biz Almanya'ya gidiyoruz.

während

Türkçeye «esnasında, sırasında» şeklinde çevrilebilir. [ve:rend] olarak okunur.

während des Essens	— yemek esnasında, yemek sırasında
während des Unterrichts	— ders sırasında
während der Reise	— seyahat sırasında
Während des Essens rauchen wir nicht.	Yemek esnasında sigara içmeyiz.
Während meiner letzten Reise verlor ich meinen grossen Koffer.	Son seyahatim sırasında büyük bavulumu kaybettim.
Während seiner Arbeit sitzt der Vater in seinem Zimmer.	Çalışması sırasında baba odasında oturur.
Die Schüler dürfen während des Unterrichts nicht sprechen.	Öğrenciler ders esnasında konuşmazlar.
Während des Winters ist dieser Laden geschlossen.	Kış esnasında bu dükkân kapalıdır.
Während des Sommers arbeiten die Bauern viel.	Yaz esnasında çiftçiler çok çalışır.
Die Freunde besuchten mich während meiner Krankheit.	Arkadaşlar beni hastalığım sırasında ziyaret ettiler.
Während der Nacht bellen die Hunde viel.	Gece sırasında (geceleyin) köpekler çok havlar.
Während des Ausflugs regnete es.	Piknik sırasında yağmur yağdı.

innerhalb

[innerhalb] şeklinde okunur. Türkçeye «içinde, dahilinde» olarak çevrilir. Sınırlandırıcı birşey tarafından bir yerin belirlendiğini, sınırlandırıldığını gösterir. Zaman belirten deyimlerde de kullanılabilir.

innerhalb der Mauern	— duvarların içinde
innerhalb Münchens	— Münih'in içinde
innerhalb eines Jahres	— bir yıl içinde
Innerhalb Istanbuls sehen wir viele alte Häuser.	İstanbul içinde birçok eski ev görürüz.

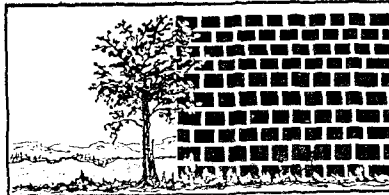
Die Kinder müssen innerhalb dieser Mauern spielen.	Çocuklar bu duvarların içinde (dahilinde) oynamaya mecburdurlar.
Innerhalb eines Jahres fuhr mein Vater viermal nach Deutschland.	Bir yıl içinde babam dört defa Almanya'ya gitti.
Innerhalb einer Woche bekam der Student vier Briefe von seinem Freund.	Bir hafta içinde öğrenci arkadaşından dört mektup aldı.
Innerhalb des Dorfes haben wir keine Kolonialwarenhandlung.	Köyün içinde bir bakkal dükkânına sahip değiliz. (bakkal dükkânı yok.)

ausserhalb

[ausserhalb] olarak okunur. Türkçeye «dışında, haricinde» şeklinde çevrilebilir.

ausserhalb des Gartens	— bahçenin dışında
ausserhalb der Türkei	— Türkiye(nin) dışında
ausserhalb İzmirs	— İzmir dışında

Das Haus des berühmten Arztes ist ausserhalb der Stadt.	Meşhur doktorun evi şehrin dışındadır.
Ich lebte eine lange Zeit ausserhalb der Türkei.	Uzun bir zaman Türkiye dışında yaşadım.
Ausserhalb des Bauernhofs sehen wir viele Felder.	Çiftliğin dışında birçok tarla görüyoruz.
Viele Deutschen leben heute ausserhalb Deutschlands.	Birçok Alman bugün Almanya dışında yaşıyor.
Ihr dürft mit diesen Bällen ausserhalb des Hauses spielen.	Bu toplarla evin dışında oynayabilirsiniz.

Wir sehen einen Baum ausserhalb der Mauern.
Duvarların dışında bir ağaç görüyoruz.

erste

zweite

dritte

vierte

Türkçede «birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü» gibi deyimler Almanca-
da rakkam gösteren kelimeye **te** eklemekle yapılır. Yalnız bir'den on'a ka-
dar olan sayılarda bazı kelimeler bu kurala uymaz.

erste [erste]	birinci
zweite [tsvayte]	ikinci
dritte [dritte]	• üçüncü
vierte [fi:rte]	dördüncü
fünfte [fünfte]	beşinci
sechste [zekste]	altıncı
siebte [zipte]	yedinci
achte [ahte]	sekizinci
neunte [noynte]	dokuzuncu
zehnte [tse:nte]	onuncu

Görüldüğü gibi birkaçı hariç diğerleri kelimeye **te** eklemekle yapılmaktadır.

der erste Tag der Woche

haftanın birinci günü

der zweite Tag des Monats

ayın ikinci günü

der sechste Monat des Jahres

yılın altıncı ayı

Wie heisst der dritte Monat des Jahres?

Yılın üçüncü ayının ismi nedir?

Das siebte Haus gehört uns.

Yedinci ev bize aittir.

Gehört das achte Haus Ihnen?

Sekizinci ev size mi aittir?

Der vierzehnte Baum ist ein Apfelbaum.

Öndördüncü ağaç bir elma ağacıdır.

Der zweiundzwanzigste Soldat ist grösser als die anderen.

Yirmiikinci asker diğerlerinden daha büyüktür.

Der zweite Herr ist unser Deutschlehrer.

İkinci bey bizim Almanca öğretmenimizdir.

Am ersten Tag der Woche wird sie zu uns kommen.

Haftanın birinci günü bize gelecek.

Das fünfte Zimmer ist kleiner als die anderen Zimmer.

Beşinci oda diğer odalardan daha küçüktür.

Der elfte Ball gehört mir, und der zwölfte Ball gehört ihm.

Onbirinci top bana aittir ve onikinci top ona aittir.

Örneklerde gördüğümüz gibi bu kelimeler aynı bir sıfat gibi kullanılmaktadır.

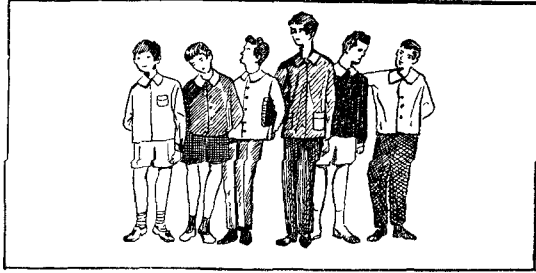
Bunlar bazan bir isimle birlikte kullanılmayabilirler. Böyle tek başlarına kullanıldıkları zaman gene önelerine «birinci, ikinci,...» olduğu belirtilen ismin artikeli gelir.

der erste — birinci (artikeli **der** olan isimler ve erkekler için)

die erste — birinci (artikeli **die** olan isimler ve dişiler için)

das erste — birinci (artikeli **das** olan isimler için)

Das erste Fahrrad gehört mir; Birinci bisiklet bana aittir; ikinci
das zweite gehört meinem Freund. benim arkadaşına aittir.
Das ist meine Mappe. Gehört die Bu benim çantamdır. Üçüncü sana
dritte dir? mı aittir?
Dort stehen einige Jungen. Kennst Orada birkaç çocuk duruyor. Dör-
du den vierten? düncüyü tanıyor musun?

Der vierte ist grösser als die anderen Schüler.
Dördüncü, diğer öğrencilerden daha büyüktür.

Der zweite Baum ist ein Apfelbaum.
İkinci ağaç bir elma ağacıdır.

Bazı sayılara **te** yerine **ste** eklenir.

zwanzigste [tsvantsigste]	yirminci
dreissigste [draysigste]	otuzuncu
vierzigste [fi: rtsigste]	kırkıncı
fünzigste [fünftsigste]	ellinci
hundertste [hundertste]	yüzüncü
tausendste [tauzendste]	bininci

İn-haliyle kullanılan önekleri kısaca özetleyelim:

wegen	— -den dolayı, yüzünden
trotz	— -e rağmen
statt	— yerine
während	— esnasında, sırasında
innerhalb	— içinde, dahilinde
ausserhalb	— dışında, haricinde

Bu öneklerden sonra gelen isimler daima **in-halinde bulunur**.

- Guten Morgen! Darf ich mit Lili einen Spaziergang machen?
- Günaydın! Lili ile bir gezinti yapabilir miyim?

LEHRSTÜCK SIEBZIG

ÖZET

I

Geçen derslerde öğrendiğimiz en önemli konu **Imperfekti**. Fiilleri **Imperfektlere** bakımından düzenli fiiller ve düzensiz fiiller olmak üzere iki grupta incelemek mümkündür.

Düzenli fiillerin **Imperfekti** belirli bir kurala göre yapılır: bunların köküne aşağıda verdiğimiz takılardan biri eklenir.

ich -te
du -test
er, sie, es -te
wir -ten
ihr -tet
sie -ten
Sie -ten

ich -ete
du -etest
er, sie, es -ete
wir -eten
ihr -etet
sie -eten
Sie -eten

Sağ taraftaki takılar kökü **t** veya **d** ile biten fiillere eklenir. Kökü **n** ile biten fiillerin bazıları da bu takıları alırlar.

Düzensiz fiillerin **Imperfekti** belirli bir kurala göre yapılmaz. Bunların kökleri **Imperfektte** tamamen değişiktir. Köklerinin aldığı bu yeni şekiller listeler halinde veya öğretilirken verilir. Derslerimizde yeni bir düzensiz fiil öğretirken altında **Imperfektini** de veriyoruz. Düzensiz fiillerin bu değişen köklerine de şahıslara göre bir takım takılar eklenir.

ich (takı almaz)
du -st
er, sie, es (takı almaz)
wir -en
ihr -t
sie -en
Sie -en

Birinci ve üçüncü şahıslarda kök aynı kalır, hiçbir takı almaz.

Örnekler :

lächeln

mieten

ich lächel-te gülümse-dim
du lächel-test gülümse-din
er, sie, es lächel-te gülümse-di
wir lächel-ten gülümse-dik
ihr lächel-tet gülümse-diniz
sie lächel-ten gülümse-diler
Sie lächel-ten gülümse-diniz

ich miet-ete kirala-dım
du miet-etest kirala-dın
er, sie, es miet-ete kirala-dı
wir miet-eten kirala-dık
ihr miet-etet kirala-dınız
sie miet-eten kirala-dılar
Sie miet-eten kirala-dınız

denken

rufen

ich dachte düşün-düm
du dachte-st düşün-dün
er, sie, es dachte düşün-dü
wir dachte-n düşün-dük
ihr dachte-t düşün-dünüz
sie dachte-n düşün-düler
Sie dachte-n düşün-dünüz

ich rief çağır-dım
du rief-st çağır-dın
er, sie, es rief çağır-dı
wir rief-en çağır-dık
ihr rief-t çağır-dınız
sie rief-en çağır-dılar
Sie rief-en çağır-dınız

Yukarıdaki düzenli **lächeln** ve **mieten** fiilleriyle düzensiz **denken** ve **rufen** fiillerinin **Imperfekt**lerini yaptık ve çekimledik.

Denken ve **rufen**'in **Imperfekt**leri daha önce verdiğimiz düzensiz fiiller listesinden bulunmuştur.

Şimdi de çok önemli iki fiilin **Imperfekt**lerini inceleyelim: **sein** ve **haben**. Bunların kökü **Imperfekt**te **war** ve **hatte** şeklindedir ve çekimleri şöyledir:

sein	haben
ich war	ich hatte
du warst	du hattest
er, sie, es war	er, sie, es hatte
wir waren	wir hatten
ihr wart	ihr hattet
sie waren	sie hatten
Sie waren	Sie hatten

Ayrılabilen fiillerin **Imperfektine** biraz dikkat etmeniz gerekir. Ayrılabilen fiil düzensiz ise **Imperfekt**i birlikte verilir. Örneğin, **ankommen... an, anziehen — zog... an, eintreten — trat... ein**, gibi. Burada (.....) işaretleri ayrılabilen fiilin önündeki takımın en sona gittiğini göstermektedir. Yukarıdaki örneklerde **an, an, ein** takıları hep cümlenin en sonuna gider.

Der Zug fährt jetzt ab.

Tren şimdi hareket ediyor.

Der Zug fuhr jetzt ab.

Tren şimdi hareket etti.

Die Kinder stehen morgens früh auf.

Çocuklar sabahları erken kalkarlar.

Die Kinder standen morgens früh auf.

Çocuklar sabahları erken kalkarlardı.

Ayrılabilen fiil düzenli ise öntaki atıldıktan sonra geriye kalan asıl fiil normal kurala göre çekimlenir. Örneğin, **beilegen, ausmachen** ayrılabilen fiillerinde **bei** ve **aus** önekleri çıkarıldıktan sonra takılar eklenerek **Imperfekt** yapılır.

Ich mache das Licht aus.

Işığı söndürüyorum.

Ich machte das Licht aus.

Işığı söndürdüm.

Du trocknest dich nicht gut ab.

İyi kurulanmıyorsun.

Du trocknetest dich nicht gut ab.

İyi kurulanmadın.

Dönüslü fiillerin **Imperfektleri** bir özellik göstermezler. Dönüslü fiille yapılmış bir cümlenin **Imperfektte** yapısında hiçbir değişiklik olmaz.

Können, wollen, müssen, dürfen yardımcı fiilleri ise **Imperfektte** şöyle çekimlenir :

wollen	können
ich wollte	ich konnte
du wolltest	du konntest
er, sie, es wollte	er, sie, es konnte
wir wollten	wir konnten
ihr wolltet	ihr konntet
sie wollten	sie konnten
Sie wollten	Sie konnten
müssen	dürfen
ich musste	ich durfte
du musstest	du durftest
er, sie, es musste	er, sie, es durfte
wir mussten	wir durften
ihr musstet	ihr durftet
sie mussten	sie durften
Sie mussten	Sie durften

Ich wollte gestern zu dir kommen. Dün sana gelmek istiyordum.
Wir konnten ihn nicht sehen. Onu göremedik.
Die Kinder mussten zu Hause **bleiben**. Çocuklar evde kalmaya mecburdular.
Vor zehn Jahren durfte ich nicht **rauchen**. On yıl önce sigara içemezdim.

II

İn-haliyle kullanılan önekleri kısaca hatırlatalım:

wegen	— -den dolayı, yüzünden
trotz	— -e rağmen
statt	— yerine
während	— esnasında, sırasında
innerhalb	— içinde, dahilinde
ausserhalb	— dışında, haricinde

Bunlardan sonra gelen isim daima **in**—halinde bulunur.

III

Bu bölümde şimdiye kadar «AÇIKLAMA» ve **Was der Deutsche sagt, Wie der Deutsche spricht** adı altında toplanan bilgilerin en önemlilerini kısaca hatırlatacağız.

Junge-Mädchen ve Sohn-Tochter

Almanca öğrenen Türkler bu kelimeleri çoğu zaman yanlış kullanırlar. **der Junge**-erkek çocuk; **das Mädchen**-kız çocuk; **der Sohn**-oğul; **die Tochter**-kız evlât anlamlarındadır. «Benim bir kızım var.» derken burada **Mädchen** kelimesini kullanmak yanlıştır, çünkü buradaki «kız», «kız evlât» anlamındadır.

Dieser Junge ist mein Sohn. Bu çocuk benim oğlumdur.
Dieses Mädchen ist Hasan Beys Tochter. Bu kız Hasan Beyin kızıdır.

heissen

Almancada isim sormak için kullanılan bir fiildir.

Wie heisst du?	İsmin ne?
Wie heissen Sie?	İsminiz nedir?
Wie heisst dein Vater?	Babanın ismi ne?
Wie heisst deine Mutter?	Annenin ismi ne?
Ich heisse Hasan.	Benim ismim Hasan'dır.
Er heisst Necmi.	Onun ismi Necmi'dir.
Mein Vater heisst Ziya.	Babamın ismi Ziya'dır.
Meine Mutter heisst Necla.	Annemin ismi Necla'dır.

zaman sorma

Wieviel Uhr ist es?	Saat kaç (tır) ?
Wie spät ist es?	Saat kaç (tır) ?
Wieviel Uhr hast du?	Saatın kaç?
Wieviel Uhr haben Sie?	Saatiniz kaç?
Es ist sieben Uhr.	Saat yedi (dir).
Um wieviel Uhr?	Saat kaçta?
Um acht Uhr.	Saat sekizde.

Görüldüğü gibi zaman çeşitli şekillerde sorulabilir.

viele

einige

alle

Viele - «birçok, çok», **einige** - «birkaç»; **alle** - «bütün, bütün hepsi» anlamlarına gelir. Bunların anlamları değişik olmasına rağmen kullanılışları aynıdır. Üçünden sonra da muhakkak çoğul bir isim gelir.

viele Bäume

— birçok ağaç

einige Menschen

— birkaç insan

alle Studenten

— bütün öğrenciler, öğrencilerin hepsi

Örnekte **viele**, **einige**, **alle** kelimelerinden sonra gelen isimlerin hep çoğul halde bulduklarını görüyorsunuz.

Ich habe viele Bücher.

Birçok kitabım var.

Wir sehen einige Jungen im Garten.

Bahçede birkaç çocuk görüyoruz.

Alle Ärzte müssen mit den Krankheiten kämpfen.

Bütün doktorlar hastalıklarla savaşmak mecburiyetindedirler.

Bu kelimeler tek başlarına da kullanılabilirler. O zaman anlamlarında ufak bir değişiklik olur:

viele

— birçok kişi, (birçoğu)

einige

— birkaç kişi, (birkaçı)

alle

— herkes, (bütün hepsi)

Viele haben kein Geld.

Birçok kişinin (birçoğunun) parası yok.

Einige bringen keine Bücher mit.

Birkaç kişi birlikte kitap getiriyor.

Alle müssen morgen in die Schule kommen.

Herkes yarın okula gelmeye mecburdur.

Wie geht es...?

Bu deyim Almancada hatır sormak için kullanılır. (.....) ile gösterilen yere hatırı sorulan kişiyi gösteren isim veya şahıs zamiri gelir. Bu isim veya şahıs zamiri muhakkak e-halinde bulunmalıdır.

Wie geht es dir?

Nasılsın?

Wie geht es Ihnen?

Nasılsınız?

Wie geht es euch?

Nasılsınız?

Wie geht es Ihrem Bruder?

Erkek kardeşiniz nasıl?

Wie geht es deinem Vater?

Baban nasıl?

Wie geht es deinem Onkel und deiner Tante?

Amcan ve yengen nasıl?

Danke, es geht mir gut.	Teşekkür ederim, iyiyim.
Es geht uns gut.	İyiyiz.
Danke, es geht meinem Vater gut.	Teşekkür ederim, babam iyidir.
Es geht ihnen gut.	Onlar iyidir.
Es geht mir nicht gut.	İyi değilim.

gefallen - schmecken

İkisi de Türkçeye «hoşuna gitmek, beğenmek» şeklinde çevrilir. Yalnız kullanıldıkları yer değişiktir. **Schmecken** yiyecek maddeleri için kullanılır. Diğer bütün hallerde **gefallen** fiilini kullanabiliriz.

Diese Suppe schmeckt mir.	Bu çorba hoşuma gidiyor. (tadı)
Dein Auto gefällt uns.	Otomobilin hoşumuza gidiyor.
Das Fleisch und die Gemüsen schmecken dem Gast.	Et ve sebzeler misafirin hoşuna gidiyor. (tadı)
Der Ball gefällt den Kindern.	Top çocukların hoşuna gidiyor.

Burada şu hususa dikkat etmeniz gerekir: Birşeyi beğenen kimseyi gösteren isim e-halinde bulunmaktadır. **Mir, uns, dem Gast, den Kindern** gibi. Türkçede böyle bir durum olmaması bu fiilleri yanlış kullanmanıza sebep olabilir.

kosten

Fiyat sormaya ve fiyat belirtmeye yarayan bir fiildir.

Was kostet das?	Bunun fiyatı nedir?
Wieviel kostet das?	Bunun fiyatı nedir? (ne kadardır)
Was kosten diese Schuhe?	Bu ayakkabıların fiyatı nedir?
Wieviel kosten diese Postkarten?	Bu kartpostalların fiyatı nedir?
Was kostet dieses Buch?	Bu kitabın fiyatı nedir?
Das kostet drei Liras.	Bunun fiyatı üç liradır.
Diese Schuhe kosten fünfzig Liras.	Bu ayakkabıların fiyatı elli liradır.
Die Postkarten kosten ein Lira.	Kartpostallar bir liradır.
Dieses Buch ist sehr teuer. Es kostet zweihundert Liras.	Bu kitap çok pahalıdır. Onun fiyatı ikiyüz liradır.

bis

«Kadar» anlamına gelir. **Bis zu** şeklinde de kullanılır ve aynı anlama gelir.

Der Zug fährt bis Adana.	Tren Adana'ya kadar gidiyor.
Ich fahre mit meinem Auto bis zu dem Bahnhof.	Otomobilimle istasyona kadar gidiyorum.
Jungen bis zu 15 Jahren dürfen nicht eintreten.	15 yaşına kadar (olan) çocuklar girmezler.

voll von

Voll «dolu» anlamına gelir ve genellikle **von** önekiyle kullanılır.

Meine Mappe ist voll.	Çantam doludur.
Meine Mappe ist voll von Büchern.	Çantam kitaplarla doludur.
Seine Tasche ist voll Geld.	Cebi para doludur.
Der Korb ist voll von Eiern.	Sepet yumurtalarla doludur.

Görüldüğü gibi **voll** Türkçede «ile» kelimesiyle kullanılmaktadır. **Voll von**'dan sonra gelen isim çoğu zaman artikelsizdir ve çoğul halde bulunur. **Voll, von** öneki olmadan, tek başına da kullanılabilir.

regnen

«Yağmur yağmak» anlamındadır.

Es regnet.	Yağmur yağıyor.
Gestern regnete es in Strömen.	Dün bardaktan boşanırcasına yağmur yağdı.
Es wird regnen.	Yağmur yağacak.
Vor zwei Stunden regnete es wie mit Eimern.	İki saat önce bardaktan boşanırcasına yağmur yağdı.

TEST 35

A

Aşağıda boş bırakılan yerlere **in** — haliyle kullanılan öneklerden uygun olanlarını koyunuz.

1 — des schlechten Wetters gehen wir **in** die Stadt. 2 — des Unterrichts kommt der Direktor **in** die Klasse. 3 — des schlechten Wetters machen wir keinen Ausflug. 4 — Ich kaufe eines Briefumschlags nur Briefmarken. 5 — Du musst mir dieses Geld einer Woche zurückbezahlen. 6 — Der Bahnhof ist (nicht innerhalb) der Stadt. 7 — seiner Krankheit macht er eine Reise. 8 — Mein Vater kaufte einer Mappe einen neuen Hut 9 — einer Verspätung kommt der Zug um acht Uhr. 10 — eines Monats kam er drei Mal zu uns.

B

A

1 — Bringen Sie die erste Bank vor die Tür!
2 — Der dritte Laden gehört uns.
3 — Wegen der Hausaufgaben kann mein Sohn nicht mit uns kommen.
4 — Trotz seines kleinen Alters trinkt er Kaffee und raucht.
5 — Während des Ausflugs dürfen die Schüler nicht rauchen.
6 — Sehen Sie die Autos vor dem Bahnhof? Das dritte gehört mir.
7 — Deine kranken Hühner müssen innerhalb deines Gartens bleiben.
8 — Der Arzt wird innerhalb einer Woche wieder kommen.

B

A — Doktor bir hafta içinde tekrar gelecek.
B — Piknik olmasına rağmen öğrenciler sigara içemez.
C — Birinci sırayı kapının önüne getiriniz!
D — Hasta tavuklarının senin bahçenin içinde kalmaları gerekir.
E — Küçük yaşından dolayı kahve ve sigara içiyor.
F — Üçüncü dükkân bize aittir.
G — İstasyonun önündeki otomobilleri görüyor musunuz? Üçüncü bana aittir.
H — Ev ödevlerinden dolayı oğlum bizimle gelemmez.
İ — Piknik sırasında öğrenciler sigara içemez.
K — Küçük yaşına rağmen kahve ve sigara içiyor.

C

A

- 1 — Hasta kız kardeşim yüzünden annem evde kalmaya mecburdur.
 2 — Oğlum dördüncü sırada oturuyor.
 3 — Erkek çocuklar duvarın üstünde oturuyor. Altıncı benim kardeşimdir.
 4 — Piknik yüzünden bugün okula gitmiyoruz.
 5 — Amcama bir mektup yerine bir kartpostal gönderiyorum.
 6 — Yanımdaki ihtiyar kadın seyahat sırasında hep benle konuştu.
 7 — Şehrin dışında büyük bir göl gördük.
 8 — Bugün çok kalem kaybettim. Bu beşinci.

B

- A — Die alte Frau neben mir sprach während der Reise immer mit mir.
 B — Wegen des Ausflugs gehen wir heute nicht in die Schule.
 C — Die alte Frau neben mich sprach trotz der Reise immer mit mir.
 D — Wegen meiner kranken Schwester muss meine Mutter zu Hause bleiben.
 E — Ich verlor heute viele Bleistifte. Das ist die fünfte.
 F — Ich verlor heute viele Bleistifte. Das ist der fünfte.
 G — Ich schicke meinem Onkel statt eines Briefes eine Postkarte.
 H — Mein Sohn sitzt auf der vierten Bank.
 I — Ausserhalb der Stadt sahen wir einen grossen See.
 K — Die Jungen sitzen auf der Mauer. Das sechste ist mein Bruder.
 L — Die Jungen sitzen auf der Mauer. Der sechste ist mein Bruder.

F

Aşağıdaki fiillerin Imperfektlerini yapınız ve çekimleyiniz. Türkçelerini yazmanıza lüzum yoktur.

- a. zurückkommen b. kleben

Test 34'ün yapılmış şekli

- A. 1 — e, en, en 2 — e, en 3 — en, n 4 — en, en, — es 5 — wen, e 6 — der 7 — es, e 8 — en, n, en
 B. 1 — C 2 — F 3 — İ 4 — E 5 — G 6 — H 7 — B 8 — K
 C. 1 — yok 2 — yok 3 — K 4 — G 5 — İ 6 — B 7 — H 8 — F
 D. 1 — a 2 — a 3 — b 4 — d
 F. 1 — Ich wollte in Ihrem (eurem) Bauernhof nicht bleiben.
 2 — Meine alten Freunde wohnten in diesem Haus.
 3 — Der Fischer musste ein neues Boot kaufen.

LEHRSTÜCK EINUNDSIEBZIG

Geçen derslerimizde **können**, **wollen**, **müssen** ve **dürfen** yardımcı fiillerini incelemiş ve bunların ayrı anlamlara gelmelerine rağmen cümle içinde aynı şekilde kullanıldıklarını belirtmiştik. Bu derste de cümle içinde gene bunlar gibi kullanılan ve aynı gruba dahil olan yeni yardımcı fiiller öğreneceğiz.

sollen

Sollen [zollen] şeklinde okunur. Türkçede, «Yatakta kalmalıyım.» «Bu haptardan günde üç kere almalı(dır).» «Bugün okula gitmelisin.» gibi cümlelerde görülen «-meli-, -malı-» takısı Almancada **sollen** ile karşılır. Daha önce öğrendiğimiz **müssen** yardımcı fiilinin de anlam bakımından **sollen**'e benzer şekilde Türkçeye çevrildiğini görmüştük. Aralarındaki farkı şöyle açıklayabiliriz: **Müssen**, kanunların veya tabiatın beni bir işi kesinlikle yapmaya mecbur ettiğini ve benim yapmaktan başka bir çarem olmadığını belirtir. **Sollen**'de ise gene emir, istek gibi faktörlerin meydana çıkardığı bir mecburiyet vardır, ama **müssen**'de olduğu gibi buna riayet etmeye mecbur değildir; istediğimizi yapabiliriz. Bu farkı kısaca şöyle özetleyebiliriz: **sollen**, **müssen**'e nazaran daha hafif bir mecburiyet gösterir.

Sollen'in Türkçeye çevrilisinde «-meli-, -malı-» yerine başka şekiller de kullanılabilir. Yerine göre «çalışmalıyım», «çalışsam iyi olur», «çalışmam gerekiyor» şekillerinden biri tercih edilebilir.

Sollen özel bir durum gösterir. Aşağıda şimdiki zaman ve **Imperfekt**-teki çekimlerini görüyorsunuz:

Şimdiki zaman
ich soll
du sollst
er, sie, es soll
wir sollen
ihr sollt
sie sollen
Sie sollen

Imperfekt
ich sollte
du solltest
er, sie, es sollte
wir sollten
ihr solltet
sie sollten
Sie sollten

Sollen'in cümle içindeki yeri hakkında kısa bir hatırlatma yapalım:

Bu gruba dahil olan diğer yardımcı fiiller gibi cümlede ikinci yere **sollen**'in özneye göre çekimlenmiş şekli gelir. Esas fiil ise hiç değişmeden mastar halinde en sona gider.

Ich soll im Bett bleiben.

Yatakta kalmalıyım.

Ich sollte im Bett bleiben.

Yatakta kalmalıydım.

Görüldüğü gibi, yapmak durumunda olduğum işi gösteren esas fiil, **bleiben**, cümlenin en sonunda bulunmakta, ikinci yerde ise **sollen**'in özneye göre çekimlenmiş şekli yer almaktadır.

Du sollst viel arbeiten.

Çok çalışmalısın.

Du solltest viel arbeiten.

Çok çalışmalıydın.

**Wir sollen heute zu unserem
Freund gehen.**

Bugün arkadaşımıza gitmeliyiz.

**Wir sollten heute zu unserem
Freund gehen.**

Bugün arkadaşımıza gitmeliydik.

**Der Schüler soll dem Lehrer die
Hausaufgabe zeigen.**

Öğrenci öğretmene ev ödevini
göstermelidir.

**Der Schüler sollte dem Lehrer die
Hausaufgabe zeigen.**

Öğrenci öğretmene ev ödevini
göstermeliydi.

**Das Kind soll seine Grossmutter
besuchen.**

Çocuk büyük annesini ziyaret
etmelidir.

**Das Kind sollte seine Grossmutter
besuchen.**

Çocuk büyük annesini ziyaret
etmeliydi.

Mein Sohn soll zu Hause bleiben.	Oğlum evde kalmalı (dır).
Mein Sohn sollte zu Hause bleiben.	Oğlum evde kalmalıydı.
Er soll schnell kommen.	Çabuk gelsin. (gelmeli.)
Er sollte schnell kommen.	Çabuk gelmeliydi.
Du sollst zur Post gehen.	Postaneye gitmen gerekiyor.
Du soltest zur Post gehen.	Postaneye gitmen gerekiyordu.
Der alte Mann soll nicht rauchen.	Yaşlı adam sigara içmemelidir.
Der alte Mann sollte nicht rauchen.	Yaşlı adam sigara içmemeliydi.
Die Schwester soll diesen Brief nicht lesen.	Kız kardeş bu mektubu okumamalıdır.
Die Schwester sollte diesen Brief nicht lesen.	Kız kardeş bu mektubu okumamalıydı.
Ich soll meinem Vater einen Brief schreiben.	Babama bir mektup yazsam iyi olur.
Ich sollte meinem Vater einen Brief schreiben.	Babama bir mektup yazsaydım iyi olurdu.

mögen

[mö:gen] olarak okunur. Türkçeye «istemek», «arzusunda olmak» şeklinde çevrilebilir. **Wollen** yardımcı fiili de aynı şekilde Türkçeye çevriliyordu. **Mögen** daha nazik hitaplarda, sorularda, özellikle yemeklerdeki ve alışverişteki konuşmalarda çok kullanılır.

Aşağıda şimdiki zaman yerine kullanılan, fakat aslında şimdiki zaman olmayan çekimlenmesi gösterilmiştir. Bu noktaya, ileride **mögen** fiilinin başka birçok anlamlara gelen ve değişik bir şekilde çekimlenen haline de raslayacağımız için dikkatinizi çekiyoruz.

ich möchte möhte
du möchtest möhtest
er, sie, es möchte [möhte]
wir möchten [möhten]
ihr möchtet [möhtet]
sie möchten [möhten]
Sie möchten [möhten]

Şimdilik mögen'in diğer halleri üzerinde durmayacağız. Yalnız şu önemli hususa dikkatinizi çekeriz: **Mögen** ile **wollen** arasında büyük bir anlam yakınlığı vardır. **Mögen** az önce belirttiğimiz gibi nazik hitaplarda kullanılırsa **Imperfekt**i bizim daha önce öğrendiğimiz «**wollen**» fiilinin **Imperfekt**i ile karşılanır. Bu gibi hallerde **mögen**'in **Imperfekt**'i aynı **wollen**-inki gibidir, yani **wollte** şeklindedir.

Ahmet möchte noch etwas Wasser trinken.	Ahmet biraz daha su içmek istiyor.
Ahmet wollte noch etwas Wasser trinken.	Ahmet biraz daha su içmek istiyordu.
Die Gäste möchten keinen Wein trinken.	Misafirler şarap içmek istemiyorlar.
Die Gäste wollten keinen Wein trinken.	Misafirler şarap içmek istemiyorlardı.
Wir möchten heute einen Ausflug machen.	Bugün bir gezinti yapmak istiyoruz.
Wir wollten heute einen Ausflug machen.	Bugün bir gezinti yapmak istedik. (istiyorduk)
Was möchten Sie kaufen?	Ne satın almak istiyorsunuz?
Was wollten Sie kaufen ?	Ne satın almak istiyordunuz?
Ich möchte dich besuchen.	Seni ziyaret etmek istiyorum.
Ich wollte dich besuchen.	Seni ziyaret etmek istedim. (istiyordum)
Möchten Sie noch etwas Marmelade nehmen?	Biraz daha marmelat almak ister misiniz?
Wollten Sie noch etwas Marmelade nehmen?	Biraz daha marmelat almak ister miydiniz?
Ich möchte einige Postkarten kaufen.	Birkaç kartpostal satın almak istiyorum.
Ich wollte einige Postkarten kaufen.	Birkaç kartpostal satın almak istedim. (istiyordum)
Mein Freund möchte einen Brief schreiben.	Arkadaşım bir mektup yazmak istiyor.
Mein Freund wollte einen Brief schreiben.	Arkadaşım bir mektup yazmak istiyordu.
Die Studenten möchten kein Bier trinken.	Öğrenciler bira içmek istemiyorlar.

Die Studenten wollten kein Bier trinken.

Öğrenciler bira içmek istemediler.

Möchten Sie etwas fragen?

Birşey mi sormak istiyorsunuz?

Wollten Sie etwas fragen?

Birşey mi sormak istediniz?

Ich möchte eine Geschichte erzählen.

Bir hikâye anlatmak istiyorum.

Ich wollte eine Geschichte erzählen.

Bir hikâye anlatmak istedim.

lassen

[lassen] çekilinde okunur. «Bir elbise yaptırıyorum.» «Amcam bir ev yaptırıyor.» gibi cümlelerde bir işin başkasına yaptırıldığını belirtmek için kullanılır. Yaptırılan işi gösteren esas fiil cümlelerin en sonuna gider.

Şimdiki zaman	Imperfekt
ich lasse	ich liess [li:s]
du lässt [lest]	du liessst [li:st]
er, sie, es lässt [lest]	er, sie, es liess [li:s]
wir lassen	wir liessen [li:sen]
ihr lasst	ihr liessst [li:st]
sie lassen	sie liessen [li:sen]
Sie lassen	Sie liessen [li:sen]

Mein Vater lässt einen Anzug machen.

Babam bir elbise yaptırıyor.

Mein Vater liess einen Anzug machen.

Babam bir elbise yaptırdı.

Der Direktor lässt ein Taxi kommen.

Müdür bir taksi getirtiyor.

Der Direktor liess ein Taxi kommen.

Müdür bir taksi getirtti.

Der Arzt lässt den Patienten rufen.

Doktor hastayı çağırıyor.

Der Arzt liess den Patienten rufen.

Doktor hastayı çağırttı.

Ich lasse mein Auto reparieren.

Otomobilimi tamir ettiriyorum.

Ich liess mein Auto reparieren.

Otomobilimi tamir ettirdim.

Der Lehrer lässt den Schüler rufen.

Öğretmen öğrenciyi çağırıyor.

Der Lehrer liess den Schüler rufen.

Öğretmen öğrenciyi çağırttı.

Wir lassen unser altes Haus verkaufen.

Eski evimizi sattırıyoruz.

Wir liessen unser altes Haus verkaufen.

Eski evimizi sattırdık.

Die Kinder lassen eine Geschichte erzählen. Çocuklar bir hikâye anlattırıyor.

Die Kinder liessen eine Geschichte erzählen. Çocuklar bir hikâye anlattırdılar.

Lassen bir yardımcı fiil olarak kullanılmayabilir. Böyle tek başına esas fiil olarak kullanılınca «bırakmak» anlamına gelir.

Lass das! Bırak şunu!
Lasst das! Bırakın şunu!

Ich lasse meinen Hut im Zimmer. Şapkamı odada bırakıyorum.
Ich liess meinen Hut im Zimmer. Şapkamı odada bıraktım.

Der Schüler lässt seine Mappe in der Schule. Öğrenci çantasını okulda bırakıyor.

Der Schüler liess seine Mappe in der Schule. Öğrenci çantasını okulda bıraktı.

Wir werden die Kinder zu Hause lassen. Çocukları evde bırakacağız.

Wir lassen die Kinder zu Hause. Çocukları evde bırakıyoruz.
(bırakırız)

Wir liessen die Kinder zu Hause. Çocukları evde bıraktık.

Lassen ayrıca birkaç deyimssel şekilde de kullanılır:

Lasst uns singen! Şarkı söyleyelim!
Lasst uns sehen! Görelim!
Lasst uns Fussball spielen! Futbol oynayalım!
Lasst uns laufen! Koşalım!
Lasst uns gehen! Gidelim!

Lassen bu hallerde Türkçedeki «-lim, -lim» takılarının karşılığı olmaktadır.

sehen hören lernen gehen helfen

Öğrendiğimiz yardımcı fiillerden başka daha önce öğrendiğimiz **sehen, hören, lernen, gehen, helfen** fiilleri de yardımcı fiil olarak aynı öğrendiklerimiz gibi kullanılabilir. Bunların çekimlerini ve **Imperfekt**lerini daha önceki derslerde vermiştik. Aşağıdaki örnek cümleleri inceleyiniz:

Ich sehe unseren Lehrer kommen. Öğretmenimizin geldiğini görüyorum.

Ich sah unseren Lehrer kommen. Öğretmenimizin geldiğini gördüm.

Ich sehe meine Freunde spielen.	Arkadaşlarının oynadığını görüyorum.
Ich sah meine Freunde spielen.	Arkadaşlarının oynadığını gördüm.
Wir sehen die Pferde laufen.	Atların koştuğunu görüyoruz.
Wir sahen die Pferde laufen.	Atların koştuğunu gördük.
Das Kind hört seine Mutter rufen.	Çocuk annesinin çağırdığını duyuyor.
Das Kind hörte seine Mutter rufen.	Çocuk annesinin çağırdığını duydu.
Die Mutter hört ihre Kinder singen.	Anne çocuklarının şarkı söylediğini duyuyor.
Die Mutter hörte ihre Kinder singen.	Anne çocuklarının şarkı söylediğini duydu.
Die kleinen Kinder lernen schreiben.	Küçük çocuklar yazmasını öğreniyorlar.
Die kleinen Kinder lernten schreiben.	Küçük çocuklar yazmasını öğrendiler.
Ich lerne Fussball spielen.	Futbol oynamasını öğreniyorum.
Ich lernte Fussball spielen.	Futbol oynamasını öğrendim.
Das Mädchen lernt Kaffee kochen.	Kız kahve pişirmesini öğreniyor.
Das Mädchen lernte Kaffee kochen.	Kız kahve pişirmesini öğrendi.
Die Kinder gehen ihren Freund besuchen.	Çocuklar arkadaşlarını ziyaret etmeye gidiyor.
Die Kinder gingen ihren Freund besuchen.	Çocuklar arkadaşlarını ziyaret etmeye gitti.
Ali geht Blumen pflücken.	Ali çiçek toplamaya gidiyor.
Ali ging Blumen pflücken.	Ali çiçek toplamaya gitti.
Der Bauer geht arbeiten.	Çiftçi çalışmaya gidiyor.
Der Bauer ging arbeiten.	Çiftçi çalışmaya gitti.
Der Mann hilft dem Kind den Karren schieben.	Adam çocuğun arabayı itmesine yardım ediyor.
Der Mann half dem Kind den Karren schieben.	Adam çocuğun arabayı itmesine yardım etti.
Ich helfe meinem Bruder die Hausaufgaben schreiben.	Erkek kardeşimin ev ödevlerini yazmasına yardım ediyorum.
Ich half meinem Bruder die Hausaufgaben schreiben.	Erkek kardeşimin ev ödevlerini yazmasına yardım ettim.

Der Sohn hilft seinem Vater den Koffer tragen.

Der Sohn half seinem Vater den Koffer tragen.

Oğul babasının bavulu taşımaya yardım ediyor.

Oğul babasının bavulu taşımaya yardım etti.

Görüldüğü gibi yukarıda **sehen, hören, lernen, gehen, helfen** fiilleri her cümlede ikinci bir fiille birlikte bir yardımcı fiil olarak kullanılmış ve bu ikinci fiil cümlenin sonunda yer almıştır.

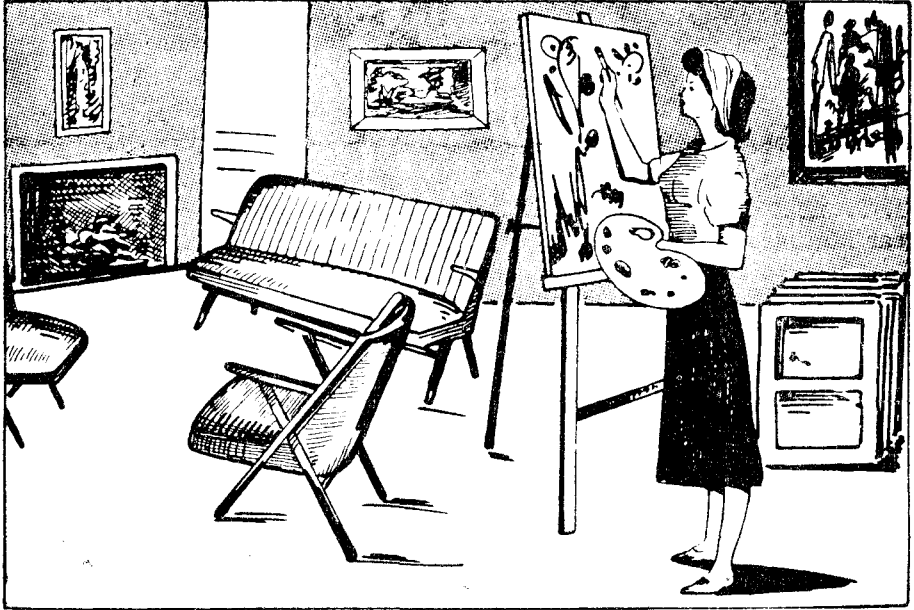

Aşağıda **können, müssen, wollen, dürfen, sollen, lassen, mögen, sehen, hören, lernen, gehen, helfen** yardımcı fiillerinin düzgün bir cümle içinde kullanılışlarını gösteren bir kalıp görüyorsunuz:

Özne	Yardımcı fiil	Diğer Kelimeler	Asıl fiil
Ich	will	einen Brief	schreiben.
Mein Vater	muss	heute nach Ankara	fahren.
Der Lehrer	konnte	gut Deutsch	sprechen.
Kleine Kinder	dürfen	nicht	rauchen.
Du	sollst	deine Hausaufgaben	machen.
Wir	möchten	noch etwas Bier	trinken.
Der Mann	liess	sein Zimmer	reinigen.
Ich	sah	einen Autobus	kommen.
Die Schüler	hören	den Lehrer	kommen.
Der Bauer	geht	Gemüse	verkaufen.
Die Schüler	lernen	noch	lesen.
Ich	half	den Eimer	tragen.

İkinci yerde yardımcı fiilin özneye göre çekimlenmiş şekli yer almaktadır. En sonda ise yapılan işi gösteren esas fiil mastar halinde bulunmaktadır. Görüldüğü gibi bu kalıp **Imperfekt** için de geçerlidir.

LEHRSTÜCK ZWEIUNDSIEBZIG

Öğrenilecek kelimeler

ausserhalb

[auserhalb]

bisher [bishe:r]

ein bisschen

[ayn bishen]

das Büro,s [büro]

dışında,

haricinde

şimdiye kadar

birazcak

büro

folgend [folgend]

gleich [glayh]

das Haar,e [ha:r]

innerhalb

[inerhalb]

aşağıdaki

aynı, eşit

saç

içinde,

dahilinde

der Kaufmann [kaufman]	tüccar	die Musik [muzi:k]	müzik
die Kaufleute [kaufloyte]	tüccarlar (çoğulu)	der Platz,..e [plats]	meşdan, yer
lassen [lassen]	birakmak	sollen [zollen]	-meli, -malı, (gerekmek)
leider [layder]	ne yazık ki, maalesef	statt [ştat]	yerine
malen [ma:len]	boyayla resim yapmak	trotz trots	-e rağmen
die Mittelschule,n [mittelsu:le]	ortaokul	verlassen [ferlassen]	terketmek, ayrılmak
im Moment [im moment]	şu anda	die Volksschule,n folkssu:le	ilkokul
mögen [mö:gen]	istemek	während [ve:rend	esnasında, sırasında
		wegen ve:gen	-den dolayı, yüzünden

AÇIKLAMALAR

boy sorma ve söyleme

Almancada birisinin boyunu şu şekilde sorarız:

Wie lang bist du?	Boyun ne kadar?
Wie lang sind Sie?	Boyunuz ne kadar?
Wie lang ist dein Bruder?	Erkek kardeşinin boyu ne kadar?
Wie lang ist deine Schwester?	Kız kardeşinin boyu ne kadar?

Görüldüğü gibi **wie lang** sorusunun arkasına **sein** fiili ve çeşitli kelimeler ekleyerek istediğimiz kişinin boyunu sorabiliriz. Bu soruya şöyle cevap verilebilir:

Ich bin 1.60 m. lang. (gross)	Boyum 1.60 m.dir.
Mein Vater ist 180 cm. lang. (gross)	Babamın boyu 180 cm.dir.
Der Mann ist 170 cm. lang. (gross)	Adamın boyu 170 cm.dir.

Bu cümlelerin Almancasında «boy» kelimesi geçmemesine rağmen artık deyimleşmiş bu sorular ve cevaplar en uygun olarak bu şekilde Türkçeye çevrilir.

fragen nach

Daha önce Almancada bazı fiillerin öneklerle birlikte kullanıldığını söylemiştik. Türkçede böyle bir durum yoktur. Onun için bunlara çok dikkat etmeniz gerekir. Almancada sorulan konuyu gösteren ismin önüne **nach** öneki getirilir.

Die Schüler fragen den Lehrer nach den Hausaufgaben.	Öğrenciler öğretmene ev ödevlerini soruyorlar.
---	--

Yukarıdaki cümlede sorulan şey ev ödevleridir. Onun için bunu gösteren **die Hausaufgaben** kelimesi önüne **nach** getirilmiş, **nach** da e-haliyle kullanıldığı için bu kelime e-haline sokularak **den Hausaufgaben** şeklini almıştır. **Nach** aslında «sonra» anlamına geliyordu. Burada asıl anlamını kaybetmiştir; hattâ Türkçeye hiç çevrilmemektedir.

Burada tekrar çok yanlış yapılan bir noktayı hatırlatalım: **fragen** i-haliyle birlikte kullanılır. Yani kendisine soru sorulan şahsı gösteren isim i-halinde bulunur. Örnekte, **der Lehrer** ismi i-halindedir. Türkçede ise bu kelime e-haline konur.

Das Kind fragt die Mutter nach seinen Büchern.

Çocuk anneye kitaplarını soruyor.

Wir fragen den Jungen nach einem guten Restaurant.

Çocuğa iyi bir lokanta soruyoruz.

Der Onkel fragt den Sohn nach den Noten.

Amca oğula notları soruyor.

Die Frau fragte den Verkäufer nach dem Preis der Krawatten.

Kadın satıcıya kravatların fiyatını sordu.

bisher

Türkçeye «şimdiye kadar» şeklinde çevrilir.

Er war bisher mein bester Freund.

Şimdiye kadar benim en iyi arkadaşım.

Bisher bekamen wir von ihm keinen Brief.

Şimdiye kadar ondan hiç mektup almadık.

Wir wohnten bisher in diesem Haus.

Şimdiye kadar bu evde oturuyorduk.

Ich schrieb bisher mit einem Bleistift.

Şimdiye kadar bir kurşun kalemle yazıyordum.

Der Vater kam bisher um acht Uhr nach Hause.

Baba şimdiye kadar saat sekizde eve gelirdi.

einer

«Biri, birisi» anlamına gelir.

Einer soll mir die Hefte bringen.

Biri bana defterleri getirsin.

Einer wollte dich heute besuchen.

Birisi bugün seni ziyaret etmek istiyordu.

Einer war nicht in der Klasse.

Biri sınıfta değildi.

Einer spricht mit den Arbeitern.

Birisi işçilerle konuşuyor. Ben onu

Ich kenne ihn nicht.

tanımıyorum.

SELMA SCHREIBT EINEN BRIEF AN INGES FREUNDIN

Selma ist Zeynep's Freundin. Sie bekam von Inge eine Adresse und schrieb ihrer Brieffreundin den folgenden Brief:

Yenidoğan, den 21.7.1968

Liebe Helga!

Deine Freundin Inge brachte uns einige Adressen aus Deutschland. Sie fragte alle Schüler nach ihren Hobbies und ihrem Alter. So gab sie mir deinen Namen und deine Adresse. Ich höre gern Musik und male Bilder. Du hast die gleichen Hobbies. So können wir gute Freundinnen werden.

Wir kennen uns schon ein bisschen. Mein Deutsch ist nicht so gut. Ich mache viele Fehler. Bitte, verbessere sie.

Zuerst werde ich dir von mir schreiben. Ich bin fünfzehn Jahre alt. Ich bin in der dritten Klasse der Mittelschule in Yenidoğan. Zeynep Çelik-el ist in meiner Klasse. Ich habe einen Vater, eine Mutter und zwei Brüder. Meine Brüder sind jünger als ich. Einer ist sieben Jahre alt und geht in die Volksschule. Er heisst Levent. Mein zweiter Bruder ist zwölf Jahre alt und geht in die Mittelschule. Er heisst Yilmaz. Mein Vater heisst Bü-lent, und meine Mutter heisst Leyla. Mein Vater ist ein Kaufmann und hat ein Büro in der Stadt. Er kauft und verkauft Autos. Unsere Wohnung liegt neben Zeynep's Haus. Ich mache meine Hausaufgaben oft mit Zeynep zusammen.

Ich bin 1.60 m. lang. Meine Haare und meine Augen sind braun. Ich werde dir in meinem nächsten Brief ein Bild von mir schicken. Leider habe ich im Moment kein Bild bei mir. Kannst du mir auch ein Bild von dir schicken?

Ich kenne Deutschland nicht gut. Sind deine Freundinnen so schön wie Inge? Wir lieben sie sehr. Sie verlässt aber die Türkei am Ende dieses Monats. Wir sind sehr traurig. Zeynep und ihr Bruder Ahmet fahren mit ihr.

Ich malte bisher 70 Bilder. Sie hängen an den Wänden meines Zimmers. Mein Vater sagt: «Bald wirst du in deinem Zimmer für dich und deine Bilder keinen Platz finden.»

Das ist mein erster Brief, aber er ist ziemlich lang. So möchte ich auch von dir eine lange Antwort haben.

Mit herzlichen Grüßen
Selma Konuk

SELMA INGE'NİN ARKADAŞINA BİR MEKTUP YAZIYOR

Selma Zeynep'in arkadaşıdır. Inge'den bir adres aldı ve mektup arkadaşına aşağıdaki mektubu yazdı:

Yenidoğan, 21.7.1968

Sevgili Helga!

Arkadaşın Inge bize Almanya'dan birkaç adres getirdi. Bütün öğrencilere meraklarını ve yaşlarını sordu. Böylece bana senin adını ve adresini verdi. Müzik dinlemesini severim ve resim yaparım. Sen de aynı meraklara sahipsin. Böylece iyi arkadaş olabiliriz.

Artık birazcık birbirimizi tanıyoruz. Almancam o kadar iyi değildir. Çok yanlış yapıyorum. Lütfen, onları düzelt.

Sana önce kendimden yazacağım. 15 yaşındayım. Yenidoğan orta okulunun üçüncü sınıfındayım. Zeynep Çelikel benim sınıfımdadır. Bir babam, bir annem ve iki erkek kardeşim var. Erkek kardeşlerim benden daha gençtir (küçüktür). Biri yedi yaşındadır ve ilkokula gidiyor. Onun adı Levent'tir. İkinci kardeşim oniki yaşındadır ve ortaokula gidiyor. Onun adı Yılmaz'dır. Babamın adı Bülent, ve annemin adı Leyla'dır. Babam bir tüccardır ve şehirde bir bürosu vardır. Otomobil alır ve satar. Evimiz Zeynep'in evinin yanındadır. Ev ödevlerimi sıklıkla Zeynep'le birlikte yaparım.

1.60 m. boyundayım. Saçlarım ve gözlerim kahverengidir. Sana gelecek mektubumda bir resmimi göndereceğim. Ne yazık ki şu anda yanımda hiç resim yok. Sen de bana bir resmini gönderebilir misin?

Almanya'yı iyi tanımıyorum. Kız arkadaşların Inge kadar güzel mi? Onu çok seviyoruz. Ama bu ayın sonunda Türkiye'den ayrılıyor. Çok üzüntülüüz. Zeynep ve erkek kardeşi Ahmet onunla gidiyorlar.

Şimdiye kadar 70 resim yaptım. Odamın duvarlarında asılıdır. Babam: «Yakında odanda kendin ve resimlerin için hiç yer bulamayacak-sın,» der.

Bu benim birinci mektubum, ama oldukça uzun. Böylece ben de senden uzun bir cevap bekliyorum. (almak istiyorum.)

Kalpten selâmlarla
Selma Konuk

man

«İstasyona buradan gidilir. - Bu kelime Almancada küçük yazılır. - Kağıt tahtadan yapılır.» gibi belirli bir öznesi olmayan, genel bir anlam taşıyan ve fiili etken değil edilgen olan cümleler Almancada **man** [man] kelimesi yardımıyla yapılır. **Man**'ı «adam» anlamına gelen **der Mann** kelimesiyle karıştırmamak gerekir. Okunuşları aynı olmasına rağmen birbirleriyle hiçbir ilgileri yoktur.

Man kelimesinin tam bir Türkçe karşılığı yoktur. Cümlenin anlamını genelleştirir. Almancada cümlede bir özne gibi bulunur ve fiilin üçüncü tekil şahıs (**er, sie, es**) ile kullanılan şekli bundan sonra yer alır. Cümle ortasında bulunuyorsa **man** küçük harfle yazılır.

Man kann diese Frage nicht beantworten.	Bu soru cevaplandırılmaz.
Man kann die Tür nicht öffnen.	Kapı açılmaz.
Man arbeitet hier acht Stunden.	Burada sekiz saat çalışılır.
Man trinkt hier viel Bier.	Burada çok bira içilir.
Kann man den Schrank öffnen?	Dolap açılabilir mi?
Man kennt uns hier.	Burada tanınıyoruz.
Man isst hier keine Süßspeisen.	Burada tatlılar yenmez.
Man kann diesen Koffer nicht tragen.	Bu bavul taşınamaz.
Man darf hier rauchen.	Burada sigara içilebilir.
Man spricht hier Deutsch.	Burada Almanca konuşulur.
Wann geht man in die Stadt?	Ne zaman şehre gidilir.
Was verkauft man in diesem Laden?	Bu dükkânda ne satılır?
Man macht die Mappen aus Leder.	Çantalar deriden yapılır.
Woraus macht man die Stühle?	Sandalyeler neden yapılır?
Man liest hier nicht viel Bücher.	Burada çok kitap okunmaz.

Görüldüğü gibi Almanca cümlelerde **man** bir şahıs gibi vazife görmekte, cümlenin öznesi yerine geçmektedir. Türkçede ise böyle bir kelime görülmemekte **man**'ın cümleye verdiği anlam sondaki fiile eklenen «-lır, -lır, » gibi takılarla sağlanmakta, yani fiil edilgen şekle sokulmaktadır.

CÜMLELER ve SORULAR

Möchten Sie noch etwas Butter nehmen?

Biraz daha tereyağ almak ister misiniz?

Man isst bei uns viel Butter.

Bizde çok tereyağ yenir.

Trotz seiner schlechten Noten arbeitet der Schüler nicht.

Kötü notlarına rağmen öğrenci çalışmıyor.

Ich lasse mir statt eines Anzugs einen Hut kaufen.

Bir elbise yerine kendime bir şapka satın alırdırım.

Der Gast möchte statt Wein etwas Bier trinken.

Misafir şarap yerine biraz bira içmek istiyor.

Er liess seinen Ball im Garten.

Topunu bahçede bıraktı.

Kannst du deine Bücher hier lassen?

Kitaplarını burada bırakabilir misin?

Dein Vater soll zu mir kommen.

Baban bana gelmeli.

Das ist eine schwere Übung. Man machte viele Fehler.

Bu zor bir çalıştırmadır. Birçok yanlış yapıldı.

Kann man ihm nicht helfen?

Ona yardım edilemez mi?

Wir hörten unseren Hund bellen.

Köpeğimizin havladığını duyduk.

Das Kind sieht seine Tante kommen und läuft zu ihr.

Çocuk teyzesinin geldiğini görüyor ve ona koşuyor.

Warum verkauft man hier keine Zeitungen?

Nıçın burada gazete(ler) satılmıyor?

Wo verkauft man Zigaretten?

Nerede sigara satılır?

Lasst uns einen Ausflug machen!

Bir piknik yapalım!

Darf ich meine Mappe hier lassen?

Çantamı burada bırakabilir miyim?

Auf der Strasse sieht man Autos fahren.

Caddede otomobillerin gittiği görülüyor.

Meine kleine Schwester lernt schreiben.

Küçük kız kardeşim yazmayı öğreniyor.

Er soll uns jeden Tag fünfzig Liras geben.

Hergün bize elli lira vermelidir.

Ich möchte mit dir kommen.

Seninle gelmek istiyorum.

Wir lassen unser Radio reparieren.

Radyomuzu tamir ettiriyoruz.

können
wollen
müssen
dürfen
sollen
mögen

lassen
sehen
hören
lernen
gehen
helfen

Yukarıdaki bu yardımcı fiillerin cümle içindeki kullanılışları ayındır.
Hepsi bir gruba dahildir.

İMTİHAN 7

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Wegen mein krank Bein kann ich nicht schnell laufen.
2 — Statt ein Autos wollte der Bauer lieber ein Traktor kaufen.
3 — Innerhalb ein Woche sollst mir das zurückbringen. 4 —
Man geh in unser Dorf früh ins Bett. 5 — Nach Frühstück
möchten wir trotz kalten Wetters einen Ausflug machen. 6 — Mein
Onkel kann wegen sein Krankheit nicht kommen. 7 — Die Läden
waren wegen Feiertage geschlossen. 8 — Wir blieb trotz des
schlecht Wetter nicht zu Hause. 9 — Trotz billig
Preis kaufte der Mann das Buch nicht. 10 — Ich brachte statt
mein Buch mein Heft mit. 11 — Statt ein Zeitung kaufe
ich eine Illustrierte. 12 — Während Essens darf man nicht rauchen.
13 — Der Schüler lernt während Unterrichts mehr als Hause.
14 — Dies Fahrrad kaufe ich für mein klein Sohn. 15 —
Unser Haus liegt ausserhalb Dorf

B

A Listesi

B Listesi

1 — Der Student mietet ein
grosses Zimmer.	A — Bira neden yapılır?
2 — Mein Vater arbeitete gestern
nicht.	B — Dün dersimiz yoktu.
3 — Werdet ihr den Kindern eine
Geschichte erzählen?	C — Hasta bacaklarına rağmen ça-
buk koşabiliyor.
4 — Erzählt ihr den Kindern eine
Geschichte?	D — Yaşlı teyzemin ağır bir has-
talığı vardı.
5 — Erzähltet ihr den Kindern
eine Geschichte?	E — Oğlum sandalyenin üstünde
oturuyordu.
6 — Wir hatten gestern keinen
Unterricht.	F — Öğrenci büyük bir oda kiralı-
yor.
7 — Mein Bruder musste gestern
sehr früh aufstehen.	G — Birazcık vaktin var mı?
8 — Meine alte Tante hatte eine
schwere Krankheit.	H — Çocuklara bir hikâye mi anla-
tacaksınız?
9 — Woraus macht man Bier?	İ — Babam dün çalışmadı.
10 — Ich setzte meinen Sohn auf
den Stuhl.	K — Öğretmen ev ödevlerini soru-
yor.
11 — Mein Sohn sass auf dem
Stuhl.	L — Şimdiye kadar bir tane traktör
gördüm.
	M — Çocuklara bir hikâye mi anla-
tılıyorsunuz?

- 12 — **Er kann wegen seiner kranken Beine nicht schnell laufen.**
13 — **Der Lehrer fragt nach den Hausaufgaben.**
14 — **Bisher sah ich keinen Traktor.**
15 — **Hast du ein bisschen Zeit?**

- N — Erkek kardeşim dün çok erken kalkmaya mecburdu.
O — Oğlum sandalyenin üstüne oturttum.
P — Hasta bacaklarından dolayı çabuk koşamıyor.
R — Çocuklara bir hikâye mi anlattınız?
S — Şimdiye kadar hiç traktör görmedim.

C

A Listesi

- 1 — Kızınız niçin evde değildi?
2 — Kızın bir kovası ve bir çantası vardı.
3 — Gelecek sefer seninle daha uzun konuşacağız.
4 — İhtiyar öğretmen bizi hatırlayamadı.
5 — Biraz daha ekmek almak ister misiniz?
6 — Benim masam senin masandan daha büyüktür.
7 — Benim masam senin masan kadar büyüktür.
8 — Yeni elbisemi giydim ve sinemaya gittim.
9 — Çiftçiler traktöre bindiler ve köye gittiler.
10 — Bu elmalar amcamın çok hoşuna gitti.
11 — Öğrenci kalemini kaybetti.
12 — O yeni bir kalem satın almaya mecbur oldu.
13 — O yeni bir kalem satın aldı, çünkü kalemi yoktu.
14 — Burada ekmek nerede satılır?

B Listesi

- A — **Diese Äpfel schmeckten meinem Onkel sehr.**
B — **Der alte Lehrer erinnerte an uns nicht.**
C — **Der Schüler verlor seinen Bleistift.**
D — **Mein Tisch ist so gross wie dein Tisch.**
E — **Wo verkauft man hier Brot?**
F — **Warum war ihre Tochter nicht zu Hause?**
G — **Diese Äpfel gefielen meinem Onkel sehr.**
H — **Wir wohnen im letzten Haus.**
İ — **Das Mädchen hatte einen Eimer und eine Mappe.**
K — **Er sollte einen neuen Bleistift kaufen.**
L — **Er musste einen neuen Bleistift kaufen.**
M — **Mein Tisch ist grösser als dein Tisch.**
N — **Der alte Lehrer konnte sich an uns nicht erinnern.**
O — **Die Bauern stiegen in den Traktor ein und fuhren ins Dorf.**

- 15 — Biz sonuncu evde oturuyoruz. P — Er kaufte einen neuen Bleistift, denn er hatte keinen Bleistift.
R — Möchten Sie noch etwas Brot nehmen?
S — Ich zog meinen neuen Anzug an und ging ins Kino.
T — Wir werden mit dir nächstes Mal noch länger sprechen.

D

Her cümledeki boş bırakılan yeri parantezin içindeki kelimelerin uygun olanıyla tamamlayınız. Sadece bu kelimeyi cevap olarak yazınız.

- 1 — Trotz (meinem, seiner, schwer) Krankheit kam er mit uns.
2 — Man (spricht, lasst, kann) ihn nichts fragen.
3 — Kannst du (mich, dich, sich) noch an uns erinnern?
4 — Seit (was, Zeit, wann) bist du in der Türkei?
5 — Vor zwei Jahren (aufstanden, steht, standen) wir sehr früh auf.
6 — Du kannst dich mit diesem Handtuch (abtrocknetest, abtrocknen, trocknen ab)
7 — Trotz (meines, der, dieses) schlechten Wetters will ich in die Schule gehen.
8 — Wor (von, aus, in) macht man Käse?
9 — Der Sohn unseres Nachbarn ist ein (berühmt, berühmter, am berühmtesten) Arzt.
10 — Wie macht (der Mann, ich, man) das?

F

Aşağıdaki cümleleri Almancaya çeviriniz:

- 1 — Bu yüzükler altından yapıldı.
2 — Baba kahve pişirtiyor.
3 — İhtiyar adamın binmesine yardım ettim.

Test 35'in yapılmış şekli

- A. 1 — trotz 2 — während 3 — wegen 4 — statt 5 — innerhalb 6 — trotz (wegen) 8 — statt 9 — wegen 10 — innerhalb
B. I — C 2 — F 3 — H 4 — K 5 — İ 6 — G 7 — D 8 — A
C. 1 — D 2 — H 3 — L 4 — B 5 — G 6 — A 7 — İ 8 — F

a. zurückkommen

ich kam zurück
du kamst zurück
er, sie, es kam zurück
wir kamen zurück
ihr kamt zurück
sie, Sie kamen zurück

b. kleben

ich klebte
du klebtest
er, sie, es klebte
wir klebten
ihr klebtet
sie, Sie klebten

İmtihan 6'nın yapılmış şekli

- A. 1 — en, 2 — e, er, als, er 3 — yok 4 — em, en 5 — die, er 6 — e, mich 7 — die (seine) 8 — das, es, en 9 — so, wie 10 — s, er, als, des 11 — en, en 12 — am 13 — im 14 — sich, en (e), en 15 — em, en ,zu
- B. 1 — F 2 — K 3 — İ (veya M) 4 — F 5 — G 6 — D 7 — H 8 — L 9 — A 10 — C
- C. 1 — H 2 — M 3 — G 4 — L 5 — B 6 — C 7 — F 8 — K 9 — D 10 — N
- D. 1 — b 2 — c 3 — d 5 — c 6 — b 7 — a 8 — c 9 — d 10 — b
- E. 1 — spielte 2 — machten 3 — öffnestest 4 — kochte 5 — beantworteten. 6 — zeichnete 7 — putzte 8 — klopfte 9 — verwendete (verwandte) 10 — kämpfte

F.

a. warten

ich wartete
du wartetest
er, sie, es wartete
wir warteten
ihr wartetet
sie, Sie warteten

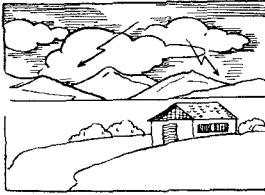
b. lieben

ich liebte
du liebtest
er, sie, es liebte
wir liebten
ihr liebtet
sie, Sie liebten

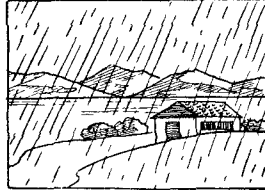
LEHRSTÜCK DREIUNDSIEBZIG

CÜMLELER

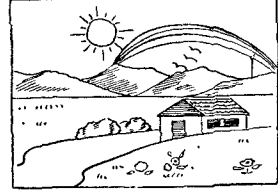
Aşağıda gelecek zaman, şimdiki zaman ve geçmiş zaman, yani **Imperfekt** halinde bulunan cümleler verilmiştir. Bunları birbirleriyle karşılaştırarak inceleyiniz.

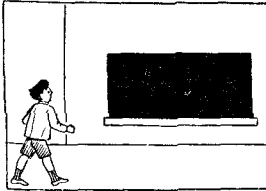
Es wird regnen.
Yağmur yağacak.

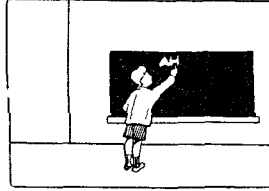
Es regnet.
Yağmur yağıyor.

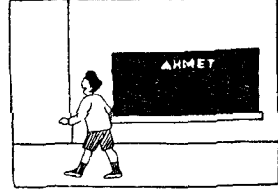
Es regnete.
Yağmur yağdı.

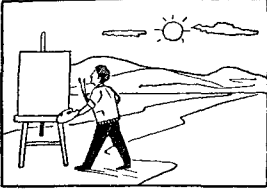
Er wird seinen Namen schreiben.
Adını yazacak.

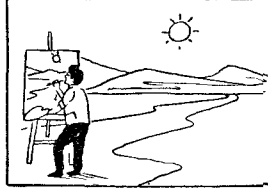
Er schreibt seinen Namen.
Adını yazıyor.

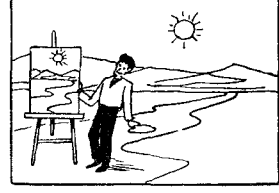
Er schrieb seinen Namen.
Adını yazdı.

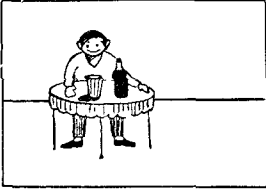
Er wird ein Bild zeichnen.
Bir resim çizecek.

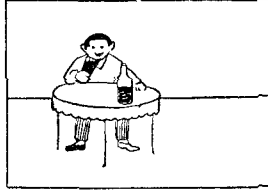
Er zeichnet ein Bild.
Bir resim çiziyor.

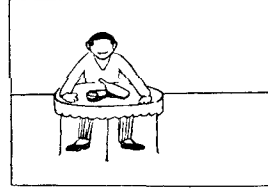
Er zeichnete ein Bild.
Bir resim çizdi.

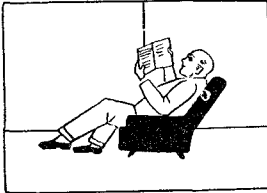
Ali wird Bier trinken.
Ali bira içecek.

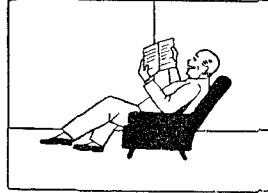
Ali trinkt Bier.
Ali bira içiyor.

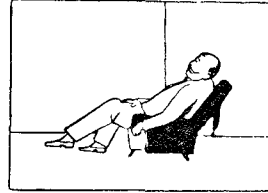
Ali trank Bier.
Ali bira içti.

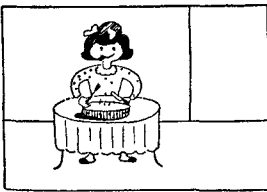
Der Vater wird ein lustiges Buch lesen.
Baba komik bir kitap okuyacak.

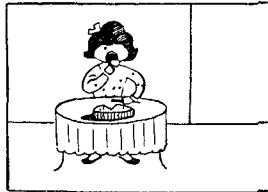
Der Vater liest ein lustiges Buch.
Baba komik bir kitap okuyor.

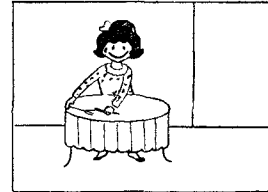
Der Vater las ein lustiges Buch.
Baba komik bir kitap okudu.

Sie wird den Kuchen essen.
Pastayı yiyecek.

Sie isst den Kuchen.
Pastayı yiyor.

Sie ass den Kuchen.
Pastayı yedi.

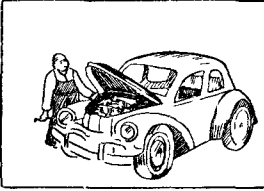
Sie wird das Fenster reinigen.
Pencereyi temizleyecek.

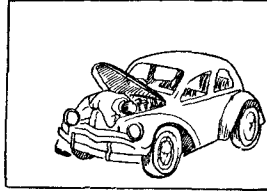
Sie reinigt das Fenster.
Pencereyi temizliyor.

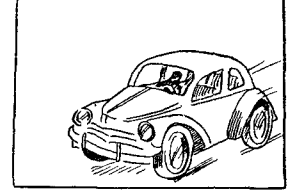
Sie reinigte das Fenster.
Pencereyi temizledi.

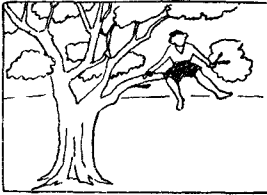
Er wird das Auto reparieren.
Otomobili tamir edecek.

Er repariert das Auto.
Otomobili tamir ediyor.

Er reparierte das Auto.
Otomobili tamir etti.

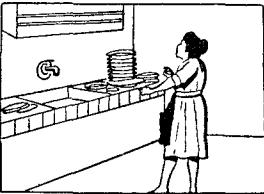
Er wird von dem Baum fallen.
Ağaçtan düşecek.

Er fällt von dem Baum.
Ağaçtan düşüyor.

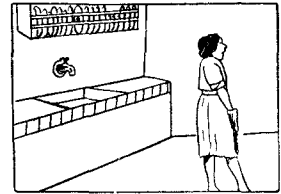
Er fiel von dem Baum.
Ağaçtan düştü.

Hatice wird die Teller waschen.
Hatice tabakları yıkayacak.

Hatice wäscht die Teller.
Hatice tabakları yıkıyor.

Hatice wusch die Teller.
Hatice tabakları yıkadı.

FiİLDEN İSİM YAPMA

Almancada fiillerden çok kolay bir şekilde isim yapılır. Bunun için fiil aynen hiç değiştirilmeden alınır. Yalnız isim olduğu için Almancadaki diğer isimler gibi ilk harf büyük yazılır. Fiilden türetilen bütün isimlerin artikeli **DAS**'dır.

bellen havlamak	das Bellen havlama
fahren gitmek	das Fahren gitme
hören duymak, dinlemek	das Hören duyma, dinleme
kochen yemek pişirmek	das Kochen yemek pişirme
leben yaşamak	das Leben (yaşama), hayat
pfeifen ışık çalmak	das Pfeifen ışık çalma
rufen çağırarak	das Rufen çağırma
schreiben yazmak	das Schreiben yazma, yazı
trinken içmek	das Trinken içme
weinen ağlamak	das Weinen ağlama

Fiilden türetilen isimler çoğulda hiçbir takı almazlar. Diğer isimler gibi sadece artikelleri **die** olur. Burada, öğrendiğimiz her fiilden isim türetilmeyeceğini hatırlatalım.

**Ich höre das Rufen der Mutter.
Der Vater hört das Weinen des
Mädchens.**

**Der Lehrer hört das Singen der
Schüler.**

**Der Junge hört das Pfeifen seines
Freundes.**

**Das Bellen unseres Hundes hört
man überall.**

**Mein Bruder will das Trinken
nicht lassen.**

Annenin çağırmasını duyuyorum.
Baba kızın ağlamasını duyuyor.

Öğretmen öğrencilerin şarkı söyle-
mesini duyuyor.

Çocuk arkadaşının ıslık çalmasını
duyuyor.

Köpeğimizin havlaması her yerden
duyulur.

Erkek kardeşim içmeyi bırakmak
istemiyor.

KÜÇÜLTME

İsimlerin sonuna bazı takılar takarak bunları anlam bakımından küçültebiliriz.

Türkçede böyle anlam bakımından bir küçültmeyi isimlere «-cik» veya «-ceğiz» ekleyerek elde ederiz. Almancada ise bu, isimlerin sonuna **-lein** veya **-chen** takılarını eklemek suretiyle sağlanır. Bu takıları alan isimlerin artikeli değişerek **das** olur.

das Bild
resim

der Tisch
masa

der Brief
mektup

das Fenster
pencere

das Bett
yatak

die Gabel
çatal

das Bildchen,-
resimcik

das Tischlein,-
masacık

das Briefchen,-
das Brieflein
mektupcuk

das Fensterchen,-
pencerecik

das Bettlein,-
yatakcık

das Gabelchen,-
çatalcık

Görüldüğü gibi ismin artikeli ne olursa olsun küçültmeye tabi tutulunca muhakkak **das** artikeli alır. Belirttiğimiz **-lein** veya **-chen** eklerinden ikisi de kullanılabilir, yani bir ismi **-lein** veya **-chen** takılarından birisini eklemek suretiyle anlam bakımından küçültebiliriz. Yukarıdaki örneklerde de bazen **-lein**, bazen de **-chen** takısını kullandık. Ama **-lein** ekleyerek «küçülttüğümüz» bir ismi **-chen** ekleyerek de «küçültebilirdik.»

Bu şekilde «küçültülmüş» isimler çoğulda hiçbir takı almazlar. Bildiğimiz gibi sadece artikelleri **die** olur.

das Heftchen
deftercik

die Heftchen
deftercikler

das Tischlein
masacık

die Tischlein
masacıklar

das Bettchen
yatacık

die Bettchen
yatacıklar

Bazı isimler «küçültmeye» tabi tutulurken içlerindeki sesli harf nokta alır. Çoğulda da böyle bir durumla karşılaşmıştık. Çoğul hale getirilirken sesli harfleri nokta alan isimler küçültmeye tabi tutulurken gene aynı şekilde noktalanırlar.

Tekili

Çoğulu

Küçültülmüşü

die Hand
el

die Hände
eller

das Händchen,-
elcik

das Dorf
köy

die Dörfer
köyler

das Dörfchen,-
köycük

das Buch
kitap

die Bücher
kitaplar

das Büchlein,-
kitapcık

der Baum
ağaç

die Bäume
ağaçlar

das Bäumchen,-
ağaçcık

das Haus
ev

die Häuser
evler

das Häuschen,-
evcik

Bazı isimlerde ise «küçültme» yapılırken bir hece veya harf düşmesi olur. Bu durum çoğunlukla sesli harfleri nokta alan isimlerde görülür.

die Lampe
lamba

das Lämpchen,-
lâmbacık

der Vogel
kuş

das Vöglein,-
kuşcuk, kuşcağız

der Garten
bahçe

das Gärtchen,-
bahçecik

die Nase
burun

das Näschen,-
buruncuk

Böyle «küçültülmüş» isimler cümle içinde aynı diğer isimler gibi kullanılır.

Was der Deutsche Sagt Wie der Deutsche Spricht

ZIMMER ZU VERMIETEN

Student: Guten Tag! Sie haben ein Zimmer zu vermieten. Ist das Zimmer noch frei? Kann ich es sehen?

Hausfrau: Bitte, treten Sie ein! Ich zeige es Ihnen. Das Zimmer ist sehr schön. - Gehen Sie durch diese Tür, bitte! Hier ist es! Hier rechts an der Wand ist das Bett mit dem Nachttisch. Am Fenster steht der Schreibtisch. Das Fenster geht nicht zur Strasse, sondern zum Garten. Das Zimmer ist sehr ruhig. Dort hinten stehen ein Sofa, ein Sessel und ein Tisch. Sie können abends dort bequem sitzen und lesen, denn ich stelle noch eine Stehlampe in die Ecke. Sie haben hier auch einen Radioapparat. Sie können also auch Radio hören.

Student: Ist dieser Schrank dort ein Kleiderschrank?

Hausfrau: Ja, Ihre Kleider können Sie in diesen Schrank hängen. Sie haben dort auch genug Platz für Ihre Wäsche.

Student: Haben Sie auch Zentralheizung?

Hausfrau: Leider nicht. Aber dort steht ein Ofen. Er heizt das Zimmer sehr gut.

Student: Und wo ist das Waschbecken?

Hausfrau: Zum Waschen können Sie ins Bad gehen. Ich bin allein in der Wohnung. Das Bad ist also fast immer frei. Meine Putzfrau kommt täglich und räumt das Zimmer auf.

Student: Gut, das Zimmer gefällt mit. Was kostet es im Monat?

Hausfrau: Die Miete ist nicht hoch. Sie bezahlen im Monat für das Zimmer mit Heizung nur 85 Mark.

Student: Das ist nicht viel. Ich miete das Zimmer und zahle die Miete sofort. Ich hole jetzt meine Koffer vom Bahnhof.

Hausfrau: Danke! Hier ist die Quittung. - Auf Wiedersehen!

KİRALIK ODA

Öğrenci: Günaydın! Kiralık bir odanız var. Oda hâlâ boş mu? Onu görebilir miyim?

Ev hanımı: Lütfen, içeri giriniz! Size göstereyim. Oda çok güzeldir. - Bu kapıdan geçiniz, lütfen! İşte burası! Komodinle yatak şurada sağda duvar kenarındadır. Pencerenin önünde yazı masası duruyor. Pencere caddeye değil, bahçeye açılır (bakar). Oda çok sakindir. Orada arkada bir kanape, bir koltuk ve bir masa duruyor. Akşamları orada rahatça oturabilir ve okuyabilirsiniz, çünkü köşeye bir ayaklı lâmba daha koyarım. Burada bir radyonuz da var. Yani radyo da dinleyebilirsiniz.

Öğrenci: Oradaki bu dolap bir elbise dolabı (gardrop) mıdır?

Ev hanımı: Evet, elbiselerinizi bu dolaba asabilirsiniz. Orada çamaşırlarınız için de yeteri kadar yer var.

Öğrenci: Kaloriferiniz de var mı?

Ev hanımı: Maalesef hayır. Ama orada bir soba duruyor. O odayı ısıtıyor.

Öğrenci: Lavoba nerededir?

Ev hanımı: Yıkılmaya banyoya gidebilirsiniz. Evde yalnızım. Yani banyo hemen hemen daima boştur (serbesttir). Temizlikçi kadını hergün gelir ve odayı toplar.

Öğrenci: İyi, oda hoşuma gidiyor. Ayda fiyatı ne kadardır?

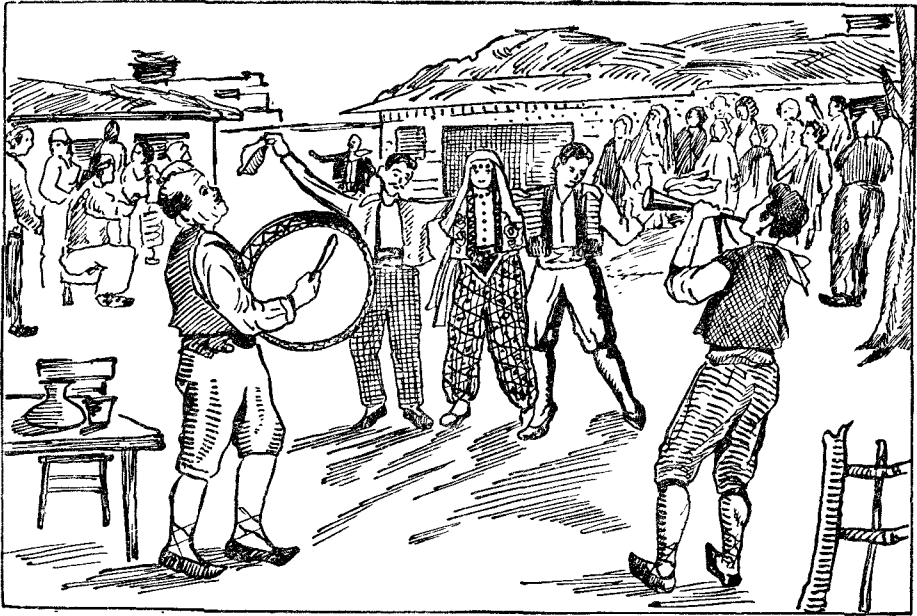
Ev hanımı: Kira yüksek değildir. Oda için ısıtma (yakacak) ile birlikte (dahil) sadece 85 Mark ödersiniz.

Öğrenci: Bu çok değildir. Odayı kiralyorum ve kirayı hemen ödüyorum. Şimdi bavullarımı istasyondan alayım.

Ev hanımı: Teşekkür ederim! Kontrat burada! - Güle güle!

Yukarıdaki konuşmada **also**, **auch** kelimelerinin kullanıldığı yerleri inceleyiniz.

LEHRSTÜCK VIERUNDSIEBZIG

Öğrenilecek kelimeler

also [alzo]
der Alte,n [alte]
der Apparat,e
[apara:t]

yani, şu halde eine Aufnahme
yaşlı machen
alet [ayne aufna:me
mahen]

resim çekmek

aufräumen (*) [aufroymen]	(odayı. evi. v.s.) toplamak, temizlemek	die Münze,n [müntse] der Nachttisch,e	madeni para, bozuk para komodin
bequem [bekve:m]	rahat, rahatça	[nahttış]	
die Braut,..e [braut]	gelin	der Photoapparat,e	fotoğraf
der Dorfsplatz,..e [dorfsplats]	köy meydanı	[fotoappara:t]	makinesi
die Ecke,n [eke]	köşe	die Putzfrau,en [putsfrau]	temizlikçi kadın
fallen [fallen]	düşmek	die Quittung,en	kontrat
fiel [fi:l]	fallen'in Imp.i	[kvittung]	
die Farbe,n [farbe]	renk	der Radioapparat,e	radyo
frei [fray]	serbest, boş, hür	[radyoappara:t] der Schreibtisch,e	yazı masası
das Glück [glük]	şans, mutluluk	[şraybtış]	
das Glücksgeld,er [glüksgeld]	uğur parası	schreien [şrayen] schrie [şri:]	bağırmak schreien'in
Guten Tag! [gu:ten ta:g]	Günaydın!	der Sessel,n [zessel]	Imp.i koltuk
heizen [haytsen]	ısıtmak	sofort [zofort]	hemen
die Heizung,en [haytsung]	ısıtma (kalorifer)	die Stehlampe,n [şte:lampe]	ayaklı lamba
die Hochzeit,en [hohtsayt]	düğün	täglich [te:glih]	her gün, günlük
der Kleiderschrank,..e [klaydersrank]	bise dolabı, (gardrop)	der Tanz,..e [tants] tanzen]tantsen[çans dans etmek
küssen [küssen]	öpmek	vermieten [fermi:ten]	kiraya vermek
leider [layder]	maalesef, ne yazık ki	die Wäsche,n [veşe] der Waschbecken,- [vaşbeken]	çamaşır lavabo, küvet
die Miete,n [mi:te]	kira	die Zentralheizung,en	kalorifer
die Mitte,n [mitte]	orta	[tsentra:lhaytsung]	

AÇIKLAMALAR

nur **allein**

Daha önceki derslerde her ikisini de «yalnız» olarak Türkçeye çevirdiğimiz bu iki kelime arasında önemli bir fark vardır.

Nur, daha çok «sadece» anlamına gelir ve «tek başına, yalnız» bulunmayı göstermez.

Allein ise «yalnız» şeklinde Türkçeye çevrilebilir ve «tek başına, yalnız» bulunmayı gösterir.

Ich habe nur einen Bruder.	Sadece (yalnız) bir erkek kardeşim var.
Mein Bruder lebt allein.	Erkek kardeşim yalnız yaşıyor.
Du musst mir nur ein Lira geben.	Bana sadece (yalnız) bir lira vereceksin.
Das kleine Kind kann allein in die Schule gehen.	Küçük çocuk yalnız (tek başına) okula gidebiliyor.
Wir haben nur zwei Bälle.	Sadece (yalnız) iki topumuz var.
Der Bauer wohnt allein in seinem Bauernhof.	Çiftçi çiftliğinde yalnız oturuyor.
Der Lehrer sah nur mich.	Öğretmen sadece beni gördü.
Der Gast sass allein im Zimmer.	Misafir odada yalnız oturdu.

die Münze

Genellikle «madeni para» anlamına gelir. **Kleine Münzen** gibi şekillerde kullanılırsa «bozuk para» şeklinde de Türkçeye çevrilebilir.

Fallen fiilinin çekimi şimdiki zamanda özel bir durum gösterir. Dersin sonunda çekimini bulacaksınız. Ayrıca **fallen** düzensiz bir fiildir. Altında **Imperfekti** verilmiştir.

Aufräumen, ayrılabilen bir fiildir. Öndeki **auf** kelimesi cümlenin en sonuna gider, **räumen** ise özneye göre çekimlenerek cümledeki yerini alır. Düzenli bir fiildir.

HOCHZEIT IM DORFE

Vor zwei Wochen fahren die Çelikels und Inge zu einer Hochzeit in einem Nachbardorf. Sie sahen viele Männer auf dem Dorfsplatz sitzen. Sie sahen die Çelikels und führten sie zum Haus der Braut. Die Braut sass in der Mitte des Zimmers. Sie sass mit den Frauen und Mädchen aus dem Dorf. Die Braut sah die Çelikels, stand auf und küsste Hasan Beys und Fatma Hamms Hände. Sie legten etwas Geld auf den Tisch neben dem Stuhl der Braut. Die Braut und ihre Mutter dankten ihnen. Ein Mädchen

brachte ihnen «şerbet» und sie alle tranken es. «Şerbet» schmeckte Inge sehr; sie gaben ihr noch ein Glas davon.

Dann zeigten sie den Çelikels und Inge die Kleider der Braut. Die Kleider waren sehr bunt. Sie hatten wunderbare Farben. Inge hatte einen Photoapparat. Sie machte viele Aufnahmen.

Auf dem Dorfsplatz sahen sie die jungen Männer des Dorfes tanzen. Die Alten sassen unter den Bäumen und tranken «şerbet».

Vor dem Haus der Braut stand ein weisses Pferd.

«Wessen Pferd ist das?» fragte Inge Zeynep.

«Es gehört der Braut,» antwortete Zeynep. «Nach den Tänzen wird ihr Vater sie mit diesem Pferd zu ihrer neuen Wohnung führen. Alle werden jetzt kleine Münzen werfen, nimm eine Münze! Sie wird dir viel Glück bringen. Man sagt so.»

Einer rief plötzlich:

«Die Braut kommt! Die Braut kommt!»

Alle liefen vor die Tür. Einer warf kleine Münzen. Jeder wollte eine Münze haben. Sie schrieten und lachten dabei.

Nach fünf Minuten führte der Vater der Braut sie zu ihrer neuen Wohnung.

Auf dem Rückweg sagte Ahmet: «Ich habe nur eine Münze. Wieviel Münzen habt ihr?»

Zeynep antwortete: «Ich habe zwei Münzen. Aber ich werde Inge eine Münze geben.»

Inge lachte und sagte: «Ich will dein Glücksgeld nicht haben, denn ich fand vier Münzen.»

Alle lachten und Zeynep sagte: «Dein Mann wird reicher als mein Mann sein, und deine Hochzeit wird früher als meine Hochzeit sein.»

«Danke!» sagte Inge und legte ihr Glücksgeld in ihre Tasche.

KÖYDE DÜĞÜN

İki hafta önce Çelikeller ve İnge komşu bir köydeki bir düğüne git-

tiler. Köy meydanında birçok adamların oturduğunu gördüler. Onlar Çelikelleri gördüler ve onları gelinin evine götürdüler. Gelin odanın ortasında oturuyordu. Köyden hanımlarla ve kızlarla birlikte oturuyordu. Gelin Çelikelleri gördü, ayağa kalktı ve Hasan Beyin ve Fatma Hanımın ellerini öptü. Gelinin sandalyesinin yanındaki masaya biraz para koydular. Gelin ve annesi onlara teşekkür ettiler. Bir kız onlara şerbet getirdi ve hepsi onu içtiler. Şerbet İnge'nin çok hoşuna gitti; ona ondan bir bardak daha verdiler.

Sonra Çelikellere ve İnge'ye gelinin elbiselerini gösterdiler. Elbiseler çok renkliydi. Şahane renkleri vardı. İnge'nin bir fotoğraf makinesi vardı. Birçok resim çekti.

Köy meydanında köyün genç erkeklerinin dans ettiğini gördüler. Yaşlılar ağaçların altında oturuyor ve şerbet içiyorlardı.

Gelinin evinin önünde beyaz bir at duruyordu.

«Bu kimin atıdır?» diye sordu İnge Zeynep'e.

«O geline aittir,» diye cevap verdi Zeynep. «Danslardan sonra babası onu bu atla yeni evine götürecektir. Herkes şimdi bozuk (küçük) paralar atacaktır. Bir para al! Sana çok şans getirecek. Böyle denir.»

Birisi birden bağırdı:

«Gelin geliyor! Gelin geliyor!»

Herkes kapının önüne koştu. Birisi küçük paralar attı. Herkes bir para almak istiyordu. Bu arada bağılıyor ve güliyorlardı.

Beş dakika sonra gelinin babası onu yeni evine götürdü.

Dönüş yolunda (dönerken) Ahmet: «Sadece bir param var. Sizin kaç tane paranız var?» dedi.

Zeynep cevap verdi: «İki param var. Ama İnge'ye bir para vereceğim.»

İnge güldü ve: «Senin uğur paramı istemiyorum, çünkü dört tane para buldum,» dedi.

Hepsi güldüler ve Zeynep: «Senin kocan benim kocamdan daha zengin olacak ve senin düğünün benim düğünümden daha erken olacak,» dedi.

«Teşekkür ederim!» dedi İnge ve uğur parasını çantasına koydu.

METİN HAKKINDA SORULAR VE CEVAPLARI

Wo war die Hochzeit?

Düğün neredeydi?

Die Hochzeit war in einem Nachbardorf.

Düğün komşu bir köydeydi.

Wohin gingen die Çelikels und Inge?

Çelikeller ve Inge nereye gittiler?

Sie gingen zu einer Hochzeit.

Bir düğüne gittiler.

Wo sass die Braut?

Gelin nerede oturuyordu?

Die Braut sass in der Mitte des Zimmers.

Gelin odanın ortasında oturuyordu.

Mit wem sass die Braut?

Gelin kiminle oturuyordu?

Sie sass mit den Frauen und Mädchen.

Hanımlarla ve kızlarla oturuyordu.

Was gaben die Çelikels der Braut?

Çelikeller geline ne verdiler?

Sie gaben der Braut etwas Geld.

Geline biraz para verdiler.

Was tranken sie?

Ne içtiler?

Sie tranken «şerbet».

Şerbet içtiler.

Warum trank Inge noch ein Glas «şerbet»?

Inge niçin bir bardak şerbet daha içti?

Sie trank noch ein Glas, denn «şerbet» schmeckte ihr sehr.

Bir bardak daha içti, çünkü şerbet çok hoşuna gitti.

Wie waren die Kleider der Braut?

Gelinin elbiseleri nasıldı?

Sie waren sehr bunt.

Çok renkliydiler.

Wessen Kleider zeigten sie den Çelikels?

Çelikellere kimin elbiselerini gösterdiler?

Sie zeigten Ihnen die Kleider der Braut.

Onlara gelinin elbiselerini gösterdiler.

Warum machte Inge viele Aufnahmen?

Inge niçin çok resim çekti?

Inge machte viele Aufnahmen, denn sie will diese Bilder nach Deutschland schicken.

İnge çok resim çekti, çünkü bu resimleri Almanya'ya göndermek istiyor.

Was machten die jungen Männer?
Genç erkekler ne yapıyorlardı?

Wem gehörte das weisse Pferd?
Beyaz at kime aitti?

Was warf man?
Ne atıldı?

Wer führte die Braut zu ihrer neuen Wohnung?
Gelini kim yeni evine götürdü?

Warum wollten sie eine Münze nehmen
Niçin bir para almak istiyorlardı?

Wieviel Münzen hatte Inge?
Inge'nin kaç tane parası vardı?

Warum wollte Inge Zeynep's Glücksgeld nicht haben?
Inge niçin Zeynep'in uğur parasını almak istemiyordu?

Was sagt man über die Glücksgelder?
Uğur paraları hakkında ne denir

Wohin legte Inge ihr Glücksgeld?
Inge uğur parasını nereye koydu?

Wann gingen die Çelikels zur Hochzeit?
Çelikeller ne zaman düğüne gittiler?

Küsste die Brau Inges Hand?
Gelin Inge'nin elini öptü mü?

Womit fuhren die Çelikels zum Nachbardorf?
Çelikeller komşu köye neyle gittiler?

Sie tanzten auf dem Dorfsplatz.
Köy meydanında dans ediyorlardı.

Das weisse Pferd gehörte der Braut.
Beyaz at geline aitti.

Man warf kleine Münzen.
Küçük paralar atıldı.

Ihr Vater führte sie zu ihrer neuen Wohnung.
Babası onu yeni evine götürdü.

Sie wollten eine Münze nehmen, denn diese Münzen bringen viel Glück.
Bir para almak istiyorlardı, çünkü bu paralar çok şans getirirler.

Inge hatte vier Münzen.
Inge'nin dört parası vardı.

Inge wollte sie nicht haben, denn sie fand vier Münzen.
Inge onları almak istemiyordu, çünkü dört para buldu.

Man sagt, sie bringen viel Glück.
Çok şans getiriyorlar, denir.

Sie legte ihr Glücksgeld in ihre Tasche.
Uğur parasını çantasına koydu.

Sie gingen zur Hochzeit vor zwei Wochen
Düğüne iki hafta önce gittiler.

Nein, sie küsste Inges Hand nicht.
Hayır, o Inge'nin elini öpmedi.

Sie fuhren mit ihrem Jeep zum Nachbardorf.
Cipleriyle komşu köyle gittiler.

Fiillerin ilk harflerini büyük yazıp önlerine **das** artikelinı getirerek bunlardan isim türetebiliriz.

schreien
bağırmaq

das Schreien,-
bağırma

laufen
koşmaq

das Laufen,-
koşma

lachen
gülmek

das Lachen,-
gülme

İsimlerin sonlarına **-lein** veya **-chen** takıları ekleyerek anlam bakımından küçültebiliriz. Bu takıların Türkçe karşılığı genellikle gene ismin sonuna eklenen «-ceğiz» dir. Böyle «küçültölmüş» isimler daima **das** artikelinı alır.

das Hemd
gömlek

das Hemdlein,-
gömlekcik

die Tür
kapı

das Türchen,-
kapıcık

der Hund
köpek

das Hündchen,-
köpekcik

Göröldüğü gibi bazı isimlerin küçültmesi yapılırken, sesli harfleri nokta alır.

fallen
ich falle
du fällst
er, sie, es fällt
wir fallen
ihr fällt
sie fallen
Sie fallen

TEST 37

A

Boş bırakılan yerlere nur veya allein koyunuz.

- 1 — Ich kann dir kein Buch geben, denn ich habe ein Buch. 2 — Der Lehrer hat einen Sohn. 3 — Der Junge machte den Spaziergang allein, denn sein Freund kam nicht. 4 — Hasan kann mit uns kommen. 5 — Die anderen Schüler müssen gehen. 6 — Wir sahen bis jetzt Deutschland. 7 — Er sieht die Bäume, aber die Autos kann er nicht sehen. 8 — kannst du das nicht machen. Lass mich dir helfen. 9 — Dieser Schüler macht seine Hausaufgaben immer 10 — Ich sehe dort einen Stuhl.

B

A Listesi

- 1 — Ein kleiner Hund ist ein Hündchen.
2 — Nachts hören wir das Bellen der Hunde.
3 — Man hörte das Schreien des alten Mannes.
4 — Man hört das Schreien des alten Mannes.
5 — Ich kann das nicht allein tragen. Einer soll mir helfen.

B Listesi

- A — Adam ihtiyar adamın bağırmasını duydu.
B — Küçük bir köpek bir köpektiktir.
C — Bunu yalnız taşıyabilirim. Biri si bana yardım etmesin.
D — Adam yaşlı adamın bağırmasını duyuyor.
E — Yaşlı adamın bağırması duyuluyor.
F — Geceleri köpeklerin havlamalarını duyarız.
G — Bunu yalnız taşıyamam. Biri si bana yardım etsin.
H — Yaşlı adamın bağırması duyuldu.

C

A Listesi

- 1 — Küçük kızın ağlamasını duydu-
nuz mu?
2 — Küçük bir kitap bir kitapçık-
tır.
3 — Bu masacıklar sana mı ait?
4 — Çocuklar annelerinin çağırma-
sını duyuyorlar.

B Listesi

- A — Ein grosses Buch ist ein Buchlein.
B — Die Kinder hören das Rufen ihrer Mutter.
C — Ein kleines Buch ist ein Buchlein.
D — Man hört das Lachen meines Vaters überall.

5 — Babamın gülmesi her yerden duyulur.

E — Gehören diese Tischleine dir?

F — Hörtet ihr das Weinen des kleinen Mädchens?

G — Gehören diese Tischlein dir?

D

Aşağıda verilen Türkçe cümlelerin altındaki dört şıktan hangisinin o cümlenin karşılığı olduğunu bulunuz.

1 — Amcamın bağırması heryerden duyulurdu.

a. Man hört Schreien meines Onkels überall. b. Man hörte das Schreien des Onkels überall. c. Man hörte das Schreien meines Onkels überall. d. Der Mann hörte das Schreien meines Onkels überall.

2 — Bizim köyde sadece bir okul vardır.

a. Wir haben in unserem Dorf nur eine Schule. b. Wir haben in unserem Dorf nur unsere Schule. c. Wir haben in unserem Dorf allein eine Schule. d. Wir hatten in unserem Dorf nur eine Schule.

3 — Birisi odanın içine bir top attı.

a. Man warf ins Zimmer einen Ball. b. Man warf in das Zimmer einen Ball. c. Einer wirft in das Zimmer einen Ball. d. Einer warf ins Zimmer einen Ball.

4 — Temizlikçi kadın odaları topladı ve gitti.

a. Die Putzfrau aufräumt die Zimmer und ging. b. Die Putzfrau aufte die Zimmer raumen und gind. c. Die Putzfrau räumte die Zimmer auf und ging. d. Die Putzfrau räumte die Zimmer und ging auf.

F

Aşağıdaki cümleleri Almancaya çeviriniz.

1 — Hizmetçi kıza odamı toplattırdım.

2 — Bu elbise dolabını annem satın aldırdı.

3 — Burada yıkanılabilir. Su burada temizdir.

LEHRSTÜCK FÜNFUNDSIEBZIG

PERFEKT

Perfekt de **Imperfekt** gibi geçmiş zamanı gösteren bir kiptir. Türkçeye aynı **Imperfekt** gibi çevrilir **Imperfekt**le aralarındaki fark, **Imperfekt**-in hikâyelerde, **Perfektin** ise konuşmalarda kullanılmasıdır. Günlük hayattaki konuşmalarda geçmiş zamanda meydana gelen şeyler hep **Perfekt** kullanılarak belirtilir.

Bu derste önce düzenli fiillerin **Perfektini** inceleyeceğiz. **Perfekt**i yanlış kullanabilmeniz için **haben**'in şimdiki zamandaki çekimini çok iyi bilmeniz gerekir. Onun için daha önce bunu kısaca hatırlatalım:

haben
ich habe
du hast
er, sie, es hat
wir haben
ihr habt
sie haben
Sie haben

Bir fiilin **Perfektini** teşkil etmek için fiilin kökünün önüne **ge-**takısını, arkasına da **-t** harfini ekleriz. Fiilin aldığı bu yeni şekle **Partizip Perfekt** [partitsip perfekt] denir.

Şimdi birkaç düzenli fiilin **Partizip Perfektini** teşkil edelim:

danken	ge-dank-t [gedankt]
fragen	ge-frag-t [gefragt]
führen	ge-führ-t
fehlen	ge-fehl-t
machen	ge-mach-t
hören	ge-hör-t
holen	ge-hol-t
kochen	ge-koch-t
kaufen	ge-kauf-t
lachen	ge-lach-t
lieben	ge-lieb-t

Yukarıda birkaç düzenli fiilin **Partizip Perfektini** görüyorsunuz. **Partizip Perfekt** teşkil ederken **ge-ve-t** takıları fiilin köküne bitişik yazılır, ama yukarıda kökü ve takıları birbirinden kolayca ayırtedebilmeniz için biz bunları ayrı ayrı yazdık.

Kökü **t** harfi ile biten fillerde **Partizip Perfekt** teşkil edilirken son-daki **t** ile köke eklenmesi gereken **-t** arasına bir **e** harfi konur.

antworten	ge-antwort-e-t [geantvortet]
mieten	ge-miet-e-t [gemi:tet]
arbeiten	ge-arbeit-e-t [gearbaytet]

Bazı fiillerin **Partizip Perfekt'i** teşkil edilirken kökün önüne **ge-** takısı eklenmez. Bunlar, **be-**, **ver-**, **er-**, **ge-**, **zer-**, **ent-** takılarıyla başlayan fiillerdir. Bu tip fiillerin **Partizip Perfekt**i köklerinin sonuna bir **-t** eklemek suretiyle yapılır.

bezahlen	bezahl-t
besuchen	besuch-t
verkaufen	verkauf-t
vermieten	vermiet-e-t
erzählen	erzähl-t
eröffnen	eröffn-e-t
gehören	gehör-t
entschuldigen	entschuldig-t

Bunlardan başka **-ieren** ile biten fiillerin **Partizip Perfekt**i de köke **ge** eklemekten yapılır.

rasieren	rasier-t
reparieren	reparier-t

Perfekt, **haben** veya **sein sein** yardımcı fiilleri ve **Partizip Perfekt** yardımıyla yapılır. **Partizip Perfekt**, **Perfekt**, yani bir kip değildir, sadece **Perfektin** teşkil edilmesinde kullanılan bir şekildir.

Örnek olarak **suchen** fiilini alalım ve **Perfektini** teşkil edelim. **Suchen'**in **Partizip Perfekt** **gesucht** şeklindedir. Çekimlenmesi ise şöyle olur:

suchen	aramak
ich habe gesucht	aradım
du hast gesucht	aradın
er hat gesucht	aradı
sie hat gesucht	aradı
es hat gesucht	aradı
wir haben gesucht	aradık
ihr habt gesucht	aradınız
sie haben gesucht	aradılar
Sie haben gesucht	aradınız

Görüldüğü gibi bir fiilin **Perfektini** çekimlemek için aslında **haben** yardımcı fiilinin şimdiki zamanını çekimlemek bunun sonuna da fiilin **Partizip Perfektini** eklemek gerekir. **Partizip Perfekt** her şahıs için aynı kalır, hiçbir değişikliğe uğramaz. Şahıslara göre değişen **haben'**dir. **Haben** burada artık «sahip olmak» anlamını taşımamaktadır, tamamen bir yardımcı fiil görevindedir. **Perfekt** teşkil edilmiş bakımından **Imperfekte** hiç benzememektedir.

Şimdi başka örnekler görelim:

machen	yapmak
ich habe gemacht	yaptım
du hast gemacht	yaptın
er, sie, es hat gemacht	yaptı
wir haben gemacht	yaptık
ihr habt gemacht	yaptınız
sie haben gemacht	yaptılar
Sie haben gemacht	yaptınız

schenken	hediye etmek
ich habe geschenkt	hediye ettim
du hast geschenkt	hediye ettin
er, sie, es hat geschenkt	hediye etti
wir haben geschenkt	hediye ettik
ihr habt geschenkt	hediye ettiniz
sie haben geschenkt	hediye ettiler
Sie haben geschenkt	hediye ettiniz

lernen	öğrenmek
ich habe gelernt	öğrendim
du hast gelernt	öğrendin
er, sie, es hat gelernt	öğrendi
wir haben gelernt	öğrendik
ihr habt gelernt	öğrendiniz
sie haben gelernt	öğrendiler
Sie haben gelernt	öğrendiniz

kleben	yapıştırmak
ich habe geklebt	yapıştırdım
du hast geklebt	yapıştırdın
er, sie, es hat geklebt	yapıştırdı
wir haben geklebt	yapıştırdık
ihr habt geklebt	yapıştırdınız
sie haben geklebt	yapıştırdılar
Sie haben geklebt	yapıştırdınız

lächeln	gülümsemek
ich habe gelächelt	gülümsedim
du hast gelächelt	gülümsedin
er, sie, es hat gelächelt	gülümsedi
wir haben gelächelt	gülümsedik
ihr habt gelächelt	gülümsediniz
sie haben gelächelt	gülümsediler
Sie haben gelächelt	gülümsediniz

schicken	göndermek
ich habe geschickt	gönderdim
du hast geschickt	gönderdin
er, sie, es hat geschickt	gönderdi
wir haben geschickt	gönderdik
ihr habt geschickt	gönderdiniz
sie haben geschickt	gönderdiler
Sie haben geschickt	gönderdiniz

spielen	oyynamak
ich habe gespielt	oynadım
du hast gespielt	oynadın
er, sie, es hat gespielt	oynadı
wir haben gespielt	oynadık
ihr habt gespielt	oynadınız
sie haben gespielt	oynadılar
Sie haben gespielt	oynadınız

zeigen	göstermek
ich habe gezeigt	gösterdim
du hast gezeigt	gösterdin
er, sie, es hat gezeigt	gösterdi
wir haben gezeigt	gösterdik
ihr habt gezeigt	gösterdiniz
sie haben gezeigt	gösterdiler
Sie haben gezeigt	gösterdiniz

weinen	ağlamak
ich habe geweint	ağladım
du hast geweint	ağladın
er, sie, es hat geweint	ağladı
wir haben geweint	ağladık
ihr habt geweint	ağladınız
sie haben geweint	ağladılar
Sie haben geweint	ağladınız

Yukarıdaki örneklerde bir fiilin **Perfektinin** iki kısımdan meydana geldiğini görüyorsunuz: Yardımcı fiil görevindeki **haben** ve fiilin **Partizip Perfekt**i. Çekimlenirken **Partizip Perfekt** bütün şahıslar için aynı kalmaktadır, değişen **haben**'dir.

Perfektin Türkçeye çevrilmesi aynı **Imperfekt** gibi olmaktadır. **Imperfektin** Türkçeye çeşitli şekillerde çevrilebileceğini göstermiştik. Aynı şeyler **Perfekt** için de geçerlidir. Onun için altmışyedinci dersin altıncı sayfasını bir kere daha tekrarlamamız faydalı olur.

Şimdi başka örnekler görelim:

besuchen	ziyaret etmek
ich habe besucht	ziyaret ettim
du hast besucht	ziyaret ettin
er, sie, es hat besucht	ziyaret etti
wir haben besucht	ziyaret ettik
ihr habt besucht	ziyaret ettiniz
sie haben besucht	ziyaret ettiler
Sie haben besucht	ziyaret ettiniz

bestellen	ısmarlamak
ich habe bestellt	ısmarladım
du hast bestellt	ısmarladın
er, sie, es hat bestellt	ısmarladı
wir haben bestellt	ısmarladık
ihr habt bestellt	ısmarladınız
sie haben bestellt	ısmarladılar
Sie haben bestellt	ısmarladınız

verkaufen	satmak
ich habe verkauft	sattım
du hast verkauft	sattın
er, sie, es hat verkauft	sattı
wir haben verkauft	sattık
ihr habt verkauft	sattınız
sie haben verkauft	sattılar
Sie haben verkauft	sattınız

	verbessern	düzeltmek
	ich habe verbessert	düzelttim
	du hast verbessert	düzelttin
er, sie, es	hat verbessert	düzeltti
	wir haben verbessert	düzelttik
	ihr habt verbessert	düzelttiniz
	sie haben verbessert	düzelttiler
	Sie haben verbessert	düzelttiniz

	erzählen	anlatmak
	ich habe erzählt	anlattım
	du hast erzählt	anlattın
er, sie, es	hat erzählt	anlattı
	wir haben erzählt	anlattık
	ihr habt erzählt	anlattınız
	sie haben erzählt	anlattılar
	Sie haben erzählt	anlattınız

	eröffnen	açmak
	ich habe eröffnet	açtım
	du hast eröffnet	açtın
er, sie, es	hat eröffnet	açtı
	wir haben eröffnet	açtık
	ihr habt eröffnet	açtınız
	sie haben eröffnet	açtılar
	Sie haben eröffnet	açtınız

	reparieren	tamir etmek
	ich habe repariert	tamir ettim
	du hast repariert	tamir ettin
er, sie, es	hat repariert	tamir etti
	wir haben repariert	tamir ettik
	ihr habt repariert	tamir ettiniz
	sie haben repariert	tamir ettiler
	Sie haben repariert	tamir ettiniz

Yukarıdaki son örneklerde de **Partizip Perfektleri** köklerine **ge-** eklenmeden yapılan fiillerin çekimlerini görüyorsunuz. Görüldüğü gibi bunlarda da bir değişiklik yoktur.

Bu derste öğrendiklerimizi buraya kısaca toplayalım:

1 — **Partizip Perfekt:** **ge-** + fiilin kökü + **-t**

2 — **be-, ver-, er-, ge-, zer-, ent-** takılarıyla başlayan fiillerin **Partizip Perfektlerinde** başa **ge-** eklenmez. **ieren** ile biten fiillerde de durum aynıdır.

3 — **Perfekt,**

haben + Partizip Perfekt

şeklinde teşkil edilir.

4 — **Perfekt** aynı **Imperfekt** gibi Türkçeye çevrilir. Yalnız **Imperfektin** hikâyelerde, yazılarda kullanılmasına karşılık **Perfekt** konuşmalarda kullanılır.

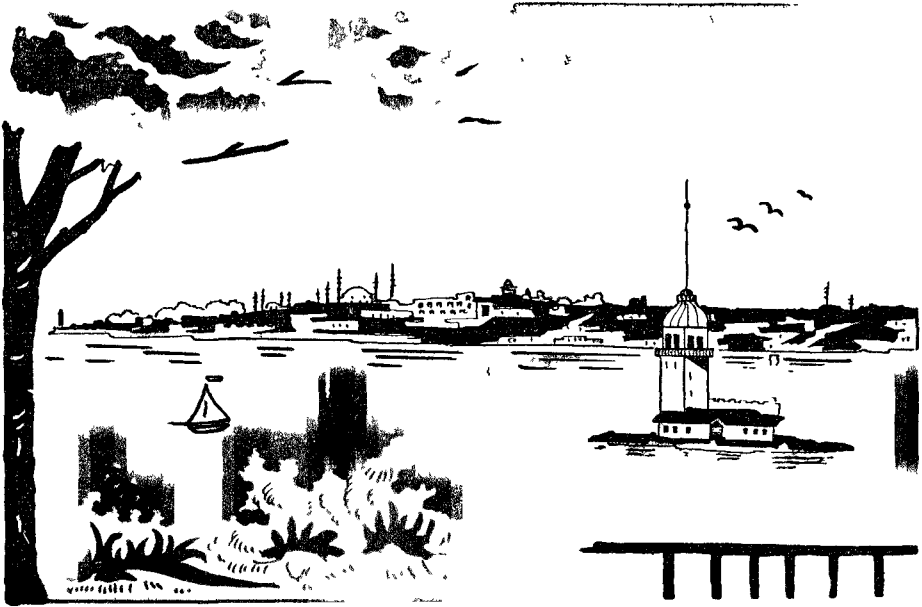
FONO

Correspondence Institute

ALMANCA DERSLERİ

76

LEHRSTÜCK SECHSUNDSIEBZIG

Öğrenilecek kelimeler

ankommen (*)

[ankommen]

kam...an

sich amüsieren

[zih amüzi:ren]

varmak

ankommen'in

Imp.'i

eğlenmek

der Balkon,e

[balko:n]

besichtigen

[bezihtigen]

die Besichtigung,en

[bezihtigung]

balkon

gezmek, dolaş-

mak

gezme, dolaşma

der Bosphorus [bosporus]	Boğaziçi	der Rundgang,..e [rundgang]	tur
dauern [dauern]	sürmek	das Schiff,e [şif]	vapur
der Esel,- [e:zel]	eşek	sogar [zoga:r]	hattâ
der Goldene Horn [goldene horn]	Haliç	das Stockwerk,e [ştokverk]	kat
herrlich [herlih]	şahane, harika	das Ufer,- [u:fer]	kıyı
die Insel,n [inzel]	ada	unbedingt	muhakkak
das Kaffeehaus,..er [kafe:haus]	kahvehane	[unbedingt]	
die Moschee,n [moşe:]	cami	verheiratet	evli
das Museum [muzeum]	müze	[ferhayratet]	
çoğulu: die Museen [muzeen]		vorher [forhe:r]	daha önce
		wahr [va:r]	gerçek

AÇIKLAMALAR

ankommen in

«varmak» anlamına gelen **ankommen** fiili ayrılabilen bir fiildir. Cümle içinde kullanılırken öndeki **an** takısı ayrılır ve cümlenin sonuna gider. **Ankommen, in** önekiyle kullanılır. Bu **in** öneki varılan yeri gösteren ismin önüne getirilir. İsim özel bir isim değilse e- haline konur. Eğer cümlede varılan yer belirtilmiyorsa **in** öneki kullanılmaz.

Mein Bruder wird um neun Uhr ankommen.	Erkek kardeşim saat dokuzda varacak.
Der Autobus kommt in Istanbul an.	Otobüs İstanbul'a varıyor.
Der Zug kam um fünf Uhr in Izmir an.	Tren saat beşte İzmir'e vardı.

nicht mehr

Mehr'in daha önce «daha fazla, çok» anlamına geldiğini görmüştük. Ama bu kelime **nicht mehr** şeklinde kullanılırsa «artık» anlamına gelir.

Ich werde nicht mehr arbeiten.	Artık çalışmayacağım.
Wir können ihn nicht mehr sehen.	Onu artık göremeyiz.
Mein sohn wird nicht mehr in die Schule gehen.	Oğlum artık okula gitmeyecek.

sogar

«hatta» anlamına gelir.

Er bezahlte sogar die Rechnung.	Hatta hesabı (bile) ödedi.
Sie fuhr sogar nach Deutschland.	Hatta Almanya'ya (bile) gitti.
Er kam sogar mit einem Taxi.	Hatta bir taksiyle geldi.

Görüldüğü gibi bazı hallerde cümleye bir de «bile» eklenmesi gerekmektedir.

der Bosphorus, «Boğaziçi» nin, **der Goldene Horn** ise «Haliç» in Almanca larıdır.

besichtigen, «gezmek, dolaşmak» şeklinde Türkçeye çevrilmiştir. Daha çok bir binayı, müzeyi, görülmeye değer yerleri gezip, görmek anlamında kullanılır. «Teftiş etmek, gözden geçirmek» anlamlarına da gelir.

INGE UND DIE ÇELIKELS KOMMEN NACH İSTANBUL

Ahmet, Zeynep und die Familie Müller werden nach zwei Wochen nach Deutschland fahren. Frau und Herr Müller werden nach einigen Tagen von Ankara nach Istanbul kommen; Inge, Ahmet und Zeynep kamen vorher. Hasan Bey und Recep fahren auch mit ihnen nach İstanbul.

Ahmet und Zeynep werden in Deutschland zwei Monate bleiben. Sie bleiben jetzt mit Inge bei der Schwester Hasan Beys. Ahmet und Zeynep lieben ihre Tante sehr. Sie heisst Zehra. Sie hat keine Kinder und liebt Ahmet und Zeynep sehr. Sie lebt in İstanbul allein, denn sie ist nicht verheiratet. Zehra Hanım hat ein grosses Haus in Maçka. Ihr Haus hat fünf Stockwerke.

Sie kamen um zwanzig Uhr in İstanbul an. Die Stadt gefiel Inge sehr. «Ich blieb hier vorher zwei Tage, aber ich konnte nicht viel sehen. Jetzt sehe ich die wahre Stadt,» sagte sie.

Am nächsten Tag fuhren Sie zum Bosphorus. Sie assen in einem kleinen, schönen Restaurant in Sarıyer zu Mittag. Das Restaurant war am Ufer, und sie konnten das andere Ufer sehen. Dann kehrten sie zurück und stiegen in Emirgan aus. Dort tranken sie Tee.

Am dritten Tag fuhren sie zum Goldenen Horn, und Ahmet führte

der Bosphorus [bosporus]	Boğaziçi	der Rundgang,..e [rundgang]	tur
dauern [dauern]	sürmek	das Schiff,e [şif]	vapur
der Esel,- [e:zel]	eşek	sogar [zoga:r]	hattâ
der Goldene Horn [goldene horn]	Haliç	das Stockwerk,e [ştokverk]	kat
herrlich [herlih]	şahane, harika	das Ufer,- [u:fer]	kıyı
die Insel,n [inzel]	ada	unbedingt	muhakkak
das Kaffeehaus,..er [kafe:haus]	kahvehane	[unbedingt]	
die Moschee,n [moşe:]	cami	verheiratet	evli
das Museum [muzeum]	müze	[ferhayratet]	
çoğulu: die Museen [muzeen]		vorher [forhe:r]	daha önce
		wahr [va:r]	gerçek

AÇIKLAMALAR

ankommen in

«varmak» anlamına gelen **ankommen** fiili ayrılabilen bir fiildir. Cümle içinde kullanılırken öndeki **an** takısı ayrılır ve cümlenin sonuna gider. **Ankommen, in** önekiyle kullanılır. Bu **in** öneki varılan yeri gösteren ismin önüne getirilir. İsim özel bir isim değilse **e-** haline konur. Eğer cümlede varılan yer belirtilmiyorsa **in** öneki kullanılmaz.

Mein Bruder wird um neun Uhr ankommen.	Erkek kardeşim saat dokuzda varacak.
Der Autobus kommt in Istanbul an.	Otobüs İstanbul'a varıyor.
Der Zug kam um fünf Uhr in Izmir an.	Tren saat beşte İzmir'e vardı.

nicht mehr

Mehr'in daha önce «daha fazla, çok» anlamına geldiğini görmüştük. Ama bu kelime **nicht mehr** şeklinde kullanılırsa «artık» anlamına gelir.

Ich werde nicht mehr arbeiten.	Artık çalışmayacağım.
Wir können ihn nicht mehr sehen.	Onu artık göremeyiz.
Mein sohn wird nicht mehr in die Schule gehen.	Oğlum artık okula gitmeyecek.

sogar

«hatta» anlamına gelir.

Er bezahlte sogar die Rechnung.	Hatta hesabı (bile) ödedi.
Sie fuhr sogar nach Deutschland.	Hatta Almanya'ya (bile) gitti.
Er kam sogar mit einem Taxi.	Hatta bir taksiyle geldi.

Görüldüğü gibi bazı hallerde cümleye bir de «bile» eklenmesi gerekmektedir.

der Bosphorus, «Boğaziçi» nin, der Goldene Horn ise «Haliç» in Almancalarıdır.

besichtigen, «gezme, dolanma» şeklinde Türkçeye çevrilmiştir. Daha çok bir binayı, müzeyi, görülmeye değer yerleri gezip, görmek anlamında kullanılır. «Teftiş etmek, gözden geçirmek» anlamlarına da gelir.

INGE UND DIE ÇELIKELS KOMMEN NACH ISTANBUL

Ahmet, Zeynep und die Familie Müller werden nach zwei Wochen nach Deutschland fahren. Frau und Herr Müller werden nach einigen Tagen von Ankara nach Istanbul kommen; Inge, Ahmet und Zeynep kamen vorher. Hasan Bey und Recep fahren auch mit ihnen nach Istanbul.

Ahmet und Zeynep werden in Deutschland zwei Monate bleiben. Sie bleiben jetzt mit Inge bei der Schwester Hasan Beys. Ahmet und Zeynep lieben ihre Tante sehr. Sie heisst Zehra. Sie hat keine Kinder und liebt Ahmet und Zeynep sehr. Sie lebt in Istanbul allein, denn sie ist nicht verheiratet. Zehra Hanum hat ein grosses Haus in Maçka. Ihr Haus hat fünf Stockwerke.

Sie kamen um zwanzig Uhr in Istanbul an. Die Stadt gefiel Inge sehr. «Ich blieb hier vorher zwei Tage, aber ich konnte nicht viel sehen. Jetzt sehe ich die wahre Stadt,» sagte sie.

Am nächsten Tag fuhren Sie zum Bosphorus. Sie assen in einem kleinen, schönen Restaurant in Sarıyer zu Mittag. Das Restaurant war am Ufer, und sie konnten das andere Ufer sehen. Dann kehrten sie zurück und stiegen in Emirgan aus. Dort tranken sie Tee.

Am dritten Tag fuhren sie zum Goldenen Horn, und Ahmet führte

Inge zu Pierre Loti in Eyüp. Pierre Loti ist ein berühmtes Kaffeehaus in İstanbul. Man kann von dort den ganzen Goldenen Horn und die Stadt gut sehen. Dann besichtigten sie die Moscheen. Sie gingen zur Süleymaniye und Sultanahmet. Inge machte viele Aufnahmen. Nach der Besichtigung der Moscheen machten sie einen kleinen Spaziergang bis zum Gülhane Park und tranken Tee am Ufer in Sarayburnu.

Inge wollte unbedingt das Topkapı Saray besichtigen. Die Besichtigung des berühmten Museums dauerte zwei Stunden. Inge kaufte dort viele Bilder, denn man darf in diesem Museum keine Aufnahmen machen. Sie fand das Topkapı Saray herrlich und sprach auf dem Rückweg immer davon.

Am vierten Tag fuhren sie zu den Inseln. Sie stiegen in Köprü in ein Schiff ein und kamen nach zwei Stunden in Büyükada an. Auf der Insel machten sie einen Rundgang auf den Eseln. Sie amüsierten sich dabei sehr.

Sie fuhren dann zu den anderen Inseln, Heybeliada, Kınalıda und Burgaz. Am Abend kehrten sie müde nach Hause zurück und gingen schnell ins Bett.

Am Morgen frühstückten sie in dem Balkon des Hauses. Da sagte Inge: «Ich liebe İstanbul sehr und sogar mehr als Deutschland. Ich will jetzt nicht mehr nach Deutschland fahren.»

İNGE VE ÇELİKELLER İSTANBUL'A GELİYORLAR

Ahmet, Zeynep ve Müller ailesi iki hafta sonra Almanya'ya gidecekler. Bayan ve Bay Müller birkaç gün sonra Ankara'dan İstanbul'a gelecekler; Inge, Ahmet ve Zeynep daha önce geldiler. Hasan Bey ve Recep de onlarla İstanbul'a geldi.

Ahmet ve Zeynep Almanya'da iki ay kalacaklar. Şimdi Inge ile Hasan Beyin kız kardeşinin yanında kalıyorlar. Ahmet ve Zeynep halalarını çok seviyorlar. Onun adı Zehra. Çocukları yoktur ve Ahmet ve Zeynep'i çok sever. İstanbul'da yalnız yaşar, çünkü evli değildir. Zehra Hanım'ın Maçka'da büyük bir evi var. Evinin beş katı var.

Saat sekizde (yirmide) İstanbul'a vardılar. Şehir Inge'nin çok hoşuna gitti. «Burada daha önce iki gün kaldım, ama çok göremedim. Şimdi gerçek şehri görüyorum,» dedi.

Ertesi gün Boğaziçine gittiler. Sarıyer'de küçük, güzel bir lokantada öğle yemeğini yediler. Lokanta kıyıdaydı ve onlar diğer kıyıyı görebiliyor-

lardı. Sonra geri döndüler ve Emirgân'da indiler. Orada çay içtiler.

Üçüncü gün Haliç'e gittiler ve Ahmet İnge'yi Eyüp'teki Pierre Loti'ye götürdü. Pierre Loti İstanbul'da meşhur bir kahvehanedir. Oradan bütün haliç ve şehir iyi görülebilir. Sonra camileri ziyaret ettiler (gezdiler). Süleymaniye ve Sultanahmete gittiler ve İnge birçok resim çekti. Camilerin ziyaretinden (gezmesinden) sonra Gülhane Parkına kadar küçük bir gezinti yaptılar ve Sarayburnu'nda kıyıda çay içtiler.

İnge muhakkak Topkapı Sarayını gezmek istiyordu. Meşhur müzenin gezmesi iki saat sürdü. İnge orada birçok resim satın aldı, çünkü bu müzede resim çekilmez. Topkapı Sarayını harika buldu ve dönüş yolunda hep ondan konuştu.

Dördüncü gün adalara gittiler. Köprü'de bir vapura bindiler ve iki saat sonra Büyükada'ya vardılar. Adada eşeklerin üstünde bir tur yaptılar. Bu arada çok eğlendiler.

Sonra diğer adalara, Heybeliada, Kınalıada ve Burgaz'a gittiler. Akşamleyin yorgun eve döndüler ve hemen yatağa gittiler (yattılar).

Sabahleyin evin balkonunda kahvaltı ediyorlardı. O sırada İnge: «İstanbulu çok ve hattâ Almanya'dan daha çok seviyordum. Artık Almanya'ya gitmek istemiyorum,» dedi.

PERFEKT (devam)

Perfektin cümle içinde kullanılmasını öğrenmeden önce gene birkaç fiilin Perfektini çekimleyelim:

fragen	sormak
ich habe gefragt	sordum
du hast gefragt	sordun
er, sie, es hat gefragt	sordu
wir haben gefragt	sorduk
ihr habt gefragt	sordunuz
sie haben gefragt	sordular
Sie haben gefragt	sordunuz
warten	beklemek
ich habe gewartet	bekledim
du hast gewartet	bekledin
er, sie, es hat gewartet	bekledi

wir haben gewartet	bekledik
ihr habt gewartet	beklediniz
sie haben gewartet	beklediler
Sie haben gewartet	beklediniz
antworten cevap vermek	
ich habe geantwortet	cevap verdim
du hast geantwortet	cevap verdin
er, sie, es hat geantwortet	cevap verdi
wir haben geantwortet	cevap verdik
ihr habt geantwortet	cevap verdiniz
sie haben geantwortet	cevap verdiler
Sie haben geantwortet	cevap verdiniz

Perfekt cümle içinde kullanmak çok basittir. Normal olarak fiilin bulunması gereken yere **haben**'in özneye göre çekimlenmiş şekli gelir, **Partizip Perfekt** ise cümlenin en sonunda yer alır.

Ich mache meine Hausaufgaben.	Ev ödevlerimi yapıyorum.
Ich habe meine Hausaufgaben gemacht.	Ev ödevlerimi yaptım.

Bu örnekte özne **ich** olduğu için ikinci yerde **haben**, **habe** şeklinde yer almakta, **Partizip Perfekt**, yani **gemacht** da en sona gitmektedir.

Du besuchst deinen Onkel.	Amcanı ziyaret ediyorsun.
Du hast deinen Onkel besucht.	Amcanı ziyaret ettin.
Er dankt dem Arzt.	Doktora teşekkür ediyor.
Er hat dem Arzt gedankt.	Doktora teşekkür etti.
Sie fragt den Lehrer.	Öğretmene soruyor.
Sie hat den Lehrer gefragt.	Öğretmene sordu.
Wir wohnen in diesem Haus.	Bu evde oturuyoruz.
Wir haben in diesem Haus gewohnt.	Bu evde oturduk.
Ihr arbeitet viel.	Çok çalışıyorsunuz.
Ihr habt viel gearbeitet.	Çok çalıştınız.
Sie spielen mit einem Ball.	Bir toplu oynuyorlar.
Sie haben mit einem Ball gespielt.	Bir toplu oynadılar.
Sie zeichnen schöne Bilder.	Güzel resimler çiziyorsunuz.
Sie haben schöne Bilder gezeichnet.	Güzel resimler çizdiniz.

Bu örneklerde de **Partizip Perfektin** en sonda yer aldığını ve hiç değişmediğini görüyorsunuz. Sadece **haben** özneye göre değişmektedir. Aşağıda bir cümleyi bütün şahıslara göre çekimliyoruz. Böylece bu hususları daha iyi göreceksiniz.

Ich kaufe ein neues Auto. Yeni bir otomobil satın alıyorum.

Ich habe ein neues Auto gekauft. Yeni bir otomobil satın aldım.

Du hast ein neues Auto gekauft. Yeni bir otomobil satın aldın.

Er hat ein neues Auto gekauft. Yeni bir otomobil satın aldı.

Sie hat ein neues Auto gekauft. Yeni bir otomobil satın aldı.

Es hat ein neues Auto gekauft. Yeni bir otomobil satın aldı.

Wir haben ein neues Auto gekauft. Yeni bir otomobil satın aldık.

Ihr habt ein neues Auto gekauft. Yeni bir otomobil satın aldınız.

Sie haben ein neues Auto gekauft. Yeni bir otomobil satın aldılar.

Sie haben ein neues Auto gekauft. Yeni bir otomobil satın aldınız.

Yukarıdaki örneklerde cümlenin öznesi bir şahıs zamiridir. Özne tekil bir isim olursa **haben**'in üçüncü tekil şahısla kullanılan şekli, yani **hat**, özne çoğul olursa veya birden fazla isimden meydana geliyorsa **haben** olduğu gibi aynen kullanılır. Bunları daha önceki konularda da görmüştük. **Partizip Perfekt** tabii ki gene en sonda yer alır.

Die Magd wartet neben dem Tisch. Hizmetçi masanın yanında bekliyor.

Die Magd hat neben dem Tisch gewartet. Hizmetçi masanın yanında bekledi.

Mein Vater kauft einen neuen Anzug. Babam yeni bir elbise satın alıyor.

Mein Vater hat einen neuen Anzug gekauft. Babam yeni bir elbise satın aldı.

Die Schüler beantworten die Fragen des Lehrers. Öğrenciler öğretmenin sorularını cevaplandırıyorlar.

Die Schüler haben die Fragen des Lehrers beantwortet. Öğrenciler öğretmenin sorularını cevaplandırdılar.

Ahmet und Zeynep spielen im Garten. Ahmet ve Zeynep bahçede oynuyorlar.

Ahmet und Zeynep haben im Garten gespielt. Ahmet ve Zeynep bahçede oynadılar.

Der Junge schenkt seiner Schwester ein Buch. Çocuk kızkardeşine bir kitap hediye ediyor.

Der Junge hat seiner Schwester ein Buch geschenkt.

Çocuk kızkardeşine bir kitap hediye etti.

Peter setzt seinen Sohn auf den Stuhl.

Peter oğlunu sandalyeye oturtuyor.

Peter hat seinen Sohn auf den Stuhl gesetzt.

Peter oğlunu sandalyeye oturttu.

Das Mädchen stellt die Mappe auf den Tisch.

Kız çantayı masanın üstüne koyuyor.

Das Mädchen hat die Mappe auf den Tisch gestellt.

Kız çantayı masanın üstüne koydu.

Die Arbeiter schwitzen in der Sonne.

İşçiler güneşte terliyorlar.

Die Arbeiter haben in der Sonne geschwitzt.

İşçiler güneşte terlediler.

Aşağıda **Perfektin** kullanılışını gösteren bir kalıp veriyoruz.

Özne	haben	cümlenin diğer kelimeleri	Partizip Perfekt
Ich	habe	die Tür und das Fenster	geöffnet.
Die Mutter	hat	den Vogel	gefüttert.
Die Kinder	haben	einen Spaziergang	gemacht.
Wir	haben	eine Geschichte	erzählt.
Der Lehrer	hat	die Fehler	verbessert.
Mein Freund	hat	unser Radio	repariert.

Cümlelerin Türkçeleri: 1 — Kapıyı ve pencereyi açtım. 2 — Anne kuşu besledi. 3 — Çocuklar bir gezinti yaptılar. 4 — Bir hikâye anlattık. 5 — Öğretmen yanlışları düzeltti. 6 — Arkadaşım radyomuzu tamir etti.

TEST 38

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Ich gestern viel gearbeitet. 2 — Meine Schwester eine neu Wohnung gemietet. 3 — Klein Kinder dürfen kein Zigaretten rauch 4 — Die Tochter ihr Bücher auf Kleiderschrank gelegt. 5 — Die Frau die Vase auf Nachttisch gestellt. 6 — Wir jene Schuhe vor zwei Tagen verkauft. 7 — Der Student hat ein Glas Bier bestell 8 — Ich unsere Gäste zu Bahnhof geführt. 9 — Fatma Hamm mit dem Verkäufer gehandelt. 10 — Er aus Auto seine Mappe geholt.

B

A Listesi

B Listesi

- 1 — Ich habe die Zeitung auf den Tisch gelegt. A — Bu şehirde oturacağız.
2 — Die Mutter hat die Blumen neben Peters Bett gelegt. B — Bu şehirde oturduk.
3 — Wir werden in dieser Stadt wohnen. C — Bu şehirde oturuyoruz.
4 — Wir wohnen in dieser Stadt. D — Hasta adam meşhur doktoru sordu.
5 — Wir wohnten vor zwei Jahren in dieser Stadt. E — Hasta adam meşhur doktora sordu.
6 — Wir haben vor drei Jahren in dieser Stadt gewohnt. F — Anne çiçekleri Peter'in yatağının yanına koydu.
7 — Der kranke Mann hat den berühmten Arzt gefragt. G — Çocuk açık kapıyı kapattı.
8 — Der Junge hat die geschlossene Tür geöffnet. H — İki sene önce bu şehirde oturduk.
9 — Sie haben eine neue Mappe gekauft. İ — Üç sene önce bu şehirde oturduk.
10 — Die Mutter hat eine gute Suppe gekocht. K — Gazeteyi masanın üstüne koydum.
L — Anne iyi bir çorba pişirdi.
M — Yeni bir çanta satın aldılar.
N — Çocuk kapalı kapıyı açtı.

C

A Listesi

B Listesi

- 1 — Tren saat dörtte Münih'e vardı. A — Der Student hat für das Zimmer 85 Mark bezahlt.
2 — Çocuklar trenden indiler. B — Die Hausfrau hat die Tasse auf den Tisch gelegt.
3 — Boğaziçinde küçük bir gezinti yaptık. C — Ich werde nicht mehr rauchen.

- 4 — Peter akşamleyin öğretmeni- **D** — Die Familie Müller wird nach
ni ziyaret etti. zwei Wochen von der Türkei
abfahren.
- 5 — Öğrenci oda için 85 Mark **E** — Wir haben einen Spaziergang
ödedi. gemacht.
- 6 — Ev hanımı fincanı masanın **F** — Der Zug kommt um vier Uhr
üstüne koyuyor. in Münih an.
- 7 — Kitapları yazı masasının **G** — Ihr habt die Bücher auf den
üstüne koydunuz. Schreibtisch gelegt.
- 8 — Artık sigara içmeyeceğim. **H** — Peter hat am Abend seinen
Lehrer besucht.
- 9 — Büyük şehrin müzelerini ve **İ** — Der Zug kam um vier Uhr in
camilerini ziyaret ettik. München an.
- 10 — Müller ailesi iki hafta sonra **K** — Wir haben die Museen und
Türkiye'den hareket edecek. die Moscheen der grossen
Stadt besucht.
- L** — Die Kinder stiegen aus dem
Zug aus.
- M** — Wir haben am Bosphorus einen
kleinen Spaziergang gemacht.
- N** — Die Hausfrau legt die Tassen
auf den Tisch.

F

- 1 — Aşağıdaki fillerin **Partizip Perfekt**lerini teşkil ediniz:
a. begegnen b. drehen c. brauchen d. bellen e. reinigen f. putzen
g. klopfen
- 2 — **wecken** fiilinin **Perfekt**ini çekimleyiniz.

Test 37'nin yapılmış şekli

- A.** 1 — nur 2 — nur 3 — allein 4 — nur 5 — allein 6 — nur 7 — nur
8 — allein 9 — allein 10 — nur
- B.** 1 — B 2 — F 3 — H 4 — E 5 — G
- C.** 1 — F 2 — C 3 — G 4 — B 5 — D
- D.** 1 — c 2 — a 3 — d 4 — c
- F.** 1 — Ich liess der Magd mein Zimmer aufräumen.
2 — Diesen Kleiderschrank liess meine Mutter kaufen.
3 — Man kann sich hier waschen. Das Wasser ist hier sauber.

LEHRSTÜCK SIEBENUNDSIEBZIG

PERFEKT (devam)

Geçen derslerde düzenli fiillerin **Perfekt** yapılarını incelemiştik. Bu derste düzensiz fiillerin **Perfekt**ini göreceğiz. Düzensiz fiiller adlarından da belli olduğu gibi **Partizip Perfekt** yapılırken daha önce verdiğimiz kurallara uymazlar. Bunlar **Partizip Perfekt**te tamamen değişirler. Bu çeşit fiillerin hem **Imperfekt**leri hem de **Partizip Perfekt**leri listeler halinde verilir. Derslerimizde yeni fiiller verirken bunlardan düzensiz olanlarının altında önce **Imperfekt**lerini, sonra da **Partizip Perfekt**te aldığı şekilleri vereceğiz. Her düzensiz fiilin bu iki şeklini muhakkak iyice öğrenmeniz gerekir.

Örneğin, **sehen** fiilinin düzensiz bir fiil olduğunu biliyoruz. **Imperfekt**te kökü **sah** şeklini alıyordu. **Partizip Perfekt** ise **gesehen** [geze:en] şeklindedir. Şimdi **Perfekt**ini çekimleyelim:

ich habe gesehen	gördüm
du hast gesehen	gördün
er, sie, es hat gesehen	gördü
wir haben gesehen	gördük
ihr habt gesehen	gördünüz
sie haben gesehen	gördüler
Sie haben gesehen	gördünüz

Görüldüğü gibi düzensiz fiillerin de **Perfekt**ini **haben** yardımcı fiili ile aynı düzenli fiiller gibi teşkil edilmektedir. Düzensiz fiillerin **Perfekt**lerinin Türkçeye çevrilisinde ve cümle içinde kullanılmasında da bir değişiklik yoktur.

Aşağıda şimdiye kadar öğrendiğimiz düzensiz fiillerin **Partizip Perfektlerini** veriyoruz. Daha önce (altmışüçüncü ders) vermemize rağmen bunların **Imperfektte** aldığı şekilleri de listeye ekliyoruz. Bu düzensiz fiillerin **Imperfektini** ve **Partizip Perfektini** ancak tereddütsüz bilebileceğiniz bir şekilde ezberlerseniz **Imperfekti** ve **Perfektini** yanlış yapmadan kullanabilirsiniz.

Fiil	Imperfekti	Partizip Perf. i
ankommen (*)	kam ... an	ist angekommen [angekommen]
abfahren (*)	fuhr ... ab	ist abgefahren [abgefa:ren]
sich anziehen (*)	zog sich ... an	(sich) angezogen [(zih) angetso:gen]
aufstehen (*)	stand ... auf	ist aufgestanden [aufgestanden]
aussteigen (*)	stieg ... aus	ist ausgestiegen [ausgesti:gen]
sich ausziehen (*)	zog sich ... aus	ausgezogen [ausgetso:gen]
beginnen	begann	begonnen [begonnen]
bekommen	bekam	bekommen [bekommen]
bleiben	blieb	ist geblieben [gebli:ben]
brechen	brach	gebrochen [gebrochen]
bringen	brachte	gebracht [gebraht]
denken	dachte	gedacht [gedaht]
einsteigen (*)	stieg ... ein	ist eingestiegen [ayngesti:gen]
eintreten (*)	trat ... ein	ist eingetreten [ayngetre:ten]
erhalten	erhielt	erhalten [erhalten]
essen	ass	gegessen [gegessen]
fahren	fuhr	ist gefahren [gefa:ren]
fallen	fiel	ist gefallen [gefallen]
finden	fand	gefunden [gefunden]
fliegen	flog	ist geflogen [geflo:gen]
geben	gab	gegeben [gege:ben]
gefallen	gefiel	gefallen [gefallen]
gehen	ging	ist gegangen [gegangen]
gewinnen	gewann	gewonnen [gevonnen]
haben	hatte	gehabt [gehabt]
hängen	hing	gehangen [gehangen]
heben	hob	gehoben [geho:ben]
heissen	hiess	geheissen [gehaysen]
helfen	half	geholfen [geholfen]
hineingehen (*)	ging ... hinein	ist hineingegangen [hinayngegangen]
kennen	kannte	gekant [gekant]
kommen	kam	ist gekommen [gekommen]

Fiil	Imperfekti	Partizip Perf. i
laufen	lief	ist gelaufen [gelaufen]
lassen	liess	gelassen [gelassen]
lesen	las	gelesen [gele:zen]
liegen	lag	gelegen [gele:gen]
mitfahren (*)	fuhr ... mit	ist mitgefahren [mitgefa:ren]
mitkommen (*)	kam ... mit	ist mitgekommen [mitgekommen]
nehmen	nahm	genommen [genommen]
nennen	nannte	genannt [genannt]
pfeifen	pfiff	gepfeffen [gepfiffen]
raten	riet	geraten [gera:ten]
rufen	rief	gerufen [geru:fen]
schieben	schob	geschoben [geşo:ben]
schlafen	schief	geschlafen [geşla:fen]
schliessen	schloss	geschlossen [geşlossen]
schreiben	schrieb	geschrieben [geşri:ben]
schreien	schrie	geschrien [geşri:en]
schweigen	schwieg	geschwiegen [geşvi:gen]
sehen	sah	gesehen [geze:en]
sein	war	ist gewesen [geve:zen]
singen	sang	gesungen [gezungen]
sitzen	sass	gesessen [gezessen]
sprechen	sprach	gesprochen [gesprohen]
stehen	stand	gestanden [geştanen]
stehlen	stahl	gestohlen [geşto:len]
tragen	trug	getragen [getra:gen]
trinken	trank	getrunken [getrunken]
tun	tat	getan [geta:n]
verbringen	verbrachte	verbracht [ferbraht]
sich verhalten	verhielt sich	sich verhalten [zih ferhalten]
verlassen	verliess	verlassen [ferlassen]
verlieren	verlor	verloren [ferlo:ren]
verstehen	verstand	verstanden [ferştanen]
verwenden	verwendete	verwendet [fervendet]
	verwandte	verwandt [fervant]
waschen	wusch	gewaschen [gevaşen]
werfen	warf	geworfen [gevorfen]
wissen	wusste	gewusst [gevust]
zurückkommen (*)	kam zurück	ist zurückgekommen [tsurükgekommen]

Örnek olarak birkaç düzensiz fiilin **Perfektini** çekimleyelim.

	lesen	okumak
	ich habe gelesen	okudum
	du hast gelesen	okudun
er, sie, es hat	gelesen	okudu
	wir haben gelesen	okuduk
	ihr habt gelesen	okudunuz
	sie haben gelesen	okudular
	Sie haben gelesen	okudunuz

	wissen	bilmek
	ich habe gewusst	bildim
	du hast gewusst	bildin
er, sie, es hat	gewusst	bildi
	wir haben gewusst	bildik
	ihr habt gewusst	bildiniz
	sie haben gewusst	bildiler
	Sie haben gewusst	bildiniz

	schweigen	susmak
	ich habe geschwiegen	sustum
	du hast geschwiegen	sustun
er, sie, es hat	geschwiegen	sustu
	wir haben geschwiegen	sustuk
	ihr habt geschwiegen	sustunuz
	sie haben geschwiegen	sustular
	Sie haben geschwiegen	sustunuz

bir hareket, durum değişikliği gösteren fiiller

Şimdiye kadar gösterdiğimiz bütün örneklerde **Perfekt** **haben** yardımcı fiiliyle teşkil ettik. Ama bazı hallerde **sein** fiili de kullanılır. **Sein** fiilinin şimdiki zamandaki çekimini kısaca hatırlattıktan sonra bu hallerin açıklamasına geçelim:

sein
ich bin
du bist
er, sie, es ist
wir sind
ihr seid
sie sind
Sie sind

Bir yerden ayrılarak herhangi bir yana doğru yapılan bir hareket, bir ilerleyiş veya bir yere doğru gidiş gösteren fiillerin **Perfektini** yaparken **haben** yardımcı fiili yerine **sein** yardımcı fiili kullanılır. Bundan başka bir durum değişikliği, örneğin «erimek» gibi bir durumdan diğer bir duruma geçiş gösteren fiillerin **Perfekt**i de gene aynı şekilde **sein** ile yapılır. Burada bunun herhangi bir hareket değil de yalnız yukarıda belirtildiği gibi, bir yerden veya bir yere doğru bir hareket, bir ilerleme olması gerektiğini özellikle hatırlatırız.

Yukarıda verdiğimiz listeye bakarsanız bazı **Partizip Perfektlerin** önünde **ist** kelimesini görürsünüz. Açıkladığımız sebeplerden ötürü **sein** yardımcı fiili ile kullanılan fiilleri bu şekilde belirttik. Geri kalan bütün hepsi **haben** ile kullanılır.

Tabii ki böyle bir kolaylığı size ancak listesini verdiğimiz düzensiz fiiller için sağlayabiliyoruz. Düzenli fiillerden böyle bir durum gösterenleri siz kendiniz anlamlarına bakarak bulmalısınız.

Örneğin, yukarıdaki listede de göreceğiniz gibi, **abfahren, ankommen, fallen, bleiben, fahren, gehen, kommen, fliegen laufen** fiilleri **sein** yardımcı fiili ile **Perfekt** yapılırlar. Bunların anlamlarını düşünürseniz yukarıdaki açıklamaları daha iyi anlarsınız. Yalnız bunlardan **bleiben** bir istisnadır. Hiçbir hareket, durum değişikliği göstermemesine rağmen gene de **sein** ile **Perfekt** yapılır.

Perfekt yapılırken **sein** yardımcı fiilini alan bu fiillerin **Perfekt**i cümle içinde gene aynı şekilde kullanılır. Yalnız tabii ki ikinci yere (yani normal olarak cümlenin fiilinin bulunması gereken yere) **haben** yerine **sein** yardımcı fiilinin özneye göre çekimlenmiş bir şekli gelir, **Partizip Perfekt** ise gene en sona gider.

Şimdi örnek cümleler vermeden önce bu çeşit fiillerden birkaç tanesinin **Perfektini** teşkil edelim ve çekimleyelim:

fahren	(vasıtayla) gitmek
ich bin gefahren	gittim
du bist gefahren	gittin
er, sie, es ist gefahren	gitti
wir sind gefahren	gittik
ihr seid gefahren	gittiniz
sie sind gefahren	gittiler
Sie sind gefahren	gittiniz

gehen	(yürüyerek) gitmek
ich bin gegangen	gittim
du bist gegangen	gittin
er, sie, es ist gegangen	gitti
wir sind gegangen	gittik
ihr seid gegangen	gittiniz
sie sind gegangen	gittiler
Sie sind gegangen	gittiniz

kommen	gelmek
ich bin gekommen	geldim
du bist gekommen	geldin
er, sie, es ist gekommen	geldi
wir sind gekommen	geldik
ihr seid gekommen	geldiniz
sie sind gekommen	geldiler
Sie sind gekommen	geldiniz

Yukarıda örnek olarak verdiğimiz fiiller hep düzensiz fiillerden. Şimdiye kadar öğrendiğimiz düzenli fiiller arasında **Perfekt** **sein** ile yapılanı yok.

ayrılabilen fiiller

Bu çeşit fiillerin önündeki bir takım takıların ayrıldığını ve en sona gittiğini, geriye kalan fiilin de özneye göre çekimlenerek normal olarak

ikinci yerde bulunduğunu görmüştük. Şimdi bunların **Perfektlerini** öğrenelim.

Ayrılabilen fiil düzensiz bir fiil ise **Partizip Perfektini** listeye bakıp bulabiliriz. Fiilin hareket gösterip göstermemesine göre de **haben** veya **sein** yardımcı fiili ile **Perfektini** teşkil ederiz.

Örneğin, listeden **ankommen** ayrılabilen fiilinin **Partizip Perfektinin** **ist angekommen** şeklinde verildiğini görüyoruz. Buradaki **ist** kelimesi bize fiilin **sein** yardımcı fiiliyle **Perfekt** yapıldığını gösteriyor.

	ankommen	varmak (bir yere)
	ich bin angekommen	vardım
	du bist angekommen	vardın
er, sie, es ist angekommen		vardı
	wir sind angekommen	vardık
	ihr seid angekommen	vardınız
	sie sind angekommen	vardılar
	Sie sind angekommen	vardınız

Einsteigen fiilinin ise **Partizip Perfektini** **ist eingestiegen** şeklinde. Buradaki **ist** kelimesi fiilin gene **sein** yardımcı fiili ile kullanıldığını gösteriyor.

	einsteigen	binmek
	ich bin eingestiegen	bindim
	du bist eingestiegen	bindin
er, sie, es ist eingestiegen		bindi
	wir sind eingestiegen	bindik
	ihr seid eingestiegen	bindiniz
	sie sind eingestiegen	bindiler
	Sie sind eingestiegen	bindiniz

Ayrılabilen fiil düzenli ise **Partizip Perfektini** şu şekilde teşkil ederiz: Öndeki takıyı ayırıp esas fiili buluruz, bu esas fiili normal kurala göre (köke **ge-** ile **-t** ekleyerek) **Partizip Perfekt** haline getirir ve bu **Partizip Perfektin** önüne de önce ayırdığımız takıyı getiririz. Bütün bunların hepsi bitişik yazılır.

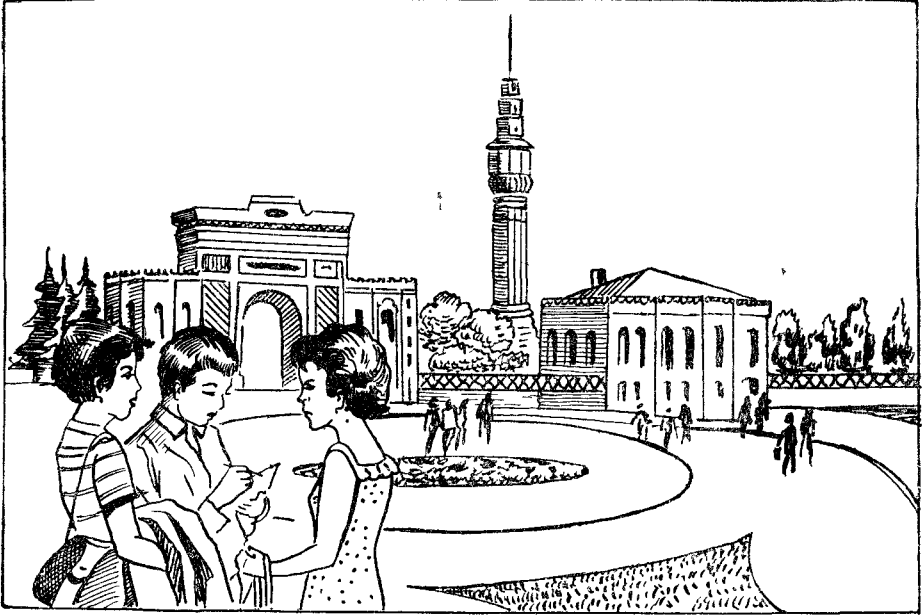
Örneğin, **ausmachen** fiilini ele alalım. Öndeki **aus** takısını ayırdıktan sonra esas fiilin **machen** şeklinde olduğunu görürüz. Bunu kurala göre **Partizip Perfekt** şekline koyarsak **ge-mach-t** halini alır. Bu **Partizip Perfekt**in önüne de öndeki takıyı ekleriz: **ausgemacht**. Görüldüğü gibi bütün bunların hepsi bitişik yazılmaktadır.

ausmachen	söndürmek
ich habe ausgemacht	söndürdüm
du hast ausgemacht	söndürdün
er, sie, es hat ausgemacht	söndürdü
wir haben ausgemacht	söndürdük
ihr habt ausgemacht	söndürdünüz
sie haben ausgemacht	söndürdüler
Sie haben ausgemacht	söndürdünüz

Gene **haben** yardımcı fiili ile kullanılan **aufräumen** fiilinde ise takı **auf**, esas fiil de **räumen**'dir. **Räumen, geräum-t** şeklinde **Partizip Perfekt** yapılır ve önüne **auf** eklenir: **aufgeräumt**.

aufräumen	toplamak
ich habe aufgeräumt	topladım
du hast aufgeräumt	topladın
er, sie, es hat aufgeräumt	topladı
wir haben aufgeräumt	topladık
ihr habt aufgeräumt	topladınız
sie haben aufgeräumt	topladılar
Sie haben aufgeräumt	topladınız

LEHRSTÜCK ACHTUNDSIEBZIG

Oğrenilecek kelimeler

18

die Auskunft,..e [auskunft]	bilgi	besonders [bezonders]	özellikle
bedeuten [bedoyten]	anlamına gelm.	daher [dahe:r]	oradan
die Bedeutung,en [bedoytung]	anlam, önem	erwidern [erwi:dern]	cevap vermek
		frech [freh]	yaramaz

der Fremdenführer,- rehber [fremdenfü:rer]		der Mais [mays] mısır
der Gedeckte Basar Kapalı Çarşı		nennen [nennen] adlandırmak
[gedekte baza:r]		originell [originel] cıjinal
glauben [glauben] inanmak, sanm.		der Pass,..e [pas] pasaport, paso
das Geschenk,e hediye		das Passbüro,s pasaport dairesi
[geşenk]		[pasbü:ro]
herstellen (*) imâl etmek		der Platz,..e [plats] meydan, yer
[he:rşstellen]		die Taube,n [taube] güvercin
herumführen (*) dolandırtmak		der Teil,e [tayl] kısım
[herumfü:ren]		der Tourist,e [turist] turist
hineingehen (*) içeri girmek		sich treffen buluşmak
[hinaynge:en]		[zih treffen]
der Juwelier,e kuyumcu		das Tuch,e [tuh] örtü, bez
[yuveli:r]		die Umgebung,en civar, çevre
interessant enteresan		[umgebung]
[interessant]		ungefähr [ungefe:r] aşağı yukarı
die Lieblingsspeise,n çok sevilen		die Universität,e üniversite
[li:blingsspayze] yemek		[universite:t]
		verboten [ferbo:ten] yasak

AÇIKLAMALAR

Auskunft geben

«bilgi vermek, açıklama yapmak» anlamında kullanılan bir deyimdir.

Der Fremdenführer gab uns	Rehber bize camiler hakkında bilgi
Auskunft über die Moscheen.	verdi.
Der Junge gibt den Touristen	Çocuk turistlere bilgi veriyor.
Auskunft.	
Ich kann Ihnen darüber keine	Size onun hakkında bilgi veremem.
Auskunft geben.	

herumführen

«dolaştırmak» şeklinde Türkçeye çevrilebilir. **In** önekiyle kullanılır.

Ich führe meine Freunde in der	Arkadaşlarımı şehirde dolaştırıyo-
Stadt herum.	rum.
Der Mann führt den Gast in dem	Adam misafiri evinin bahçesinde do-
Garten seines Hauses herum.	laştırıyor.

Mein Vater führt uns mit seinem Auto im Dorf herum.	Babam bizi otomobiliyle köyde doluşturıyor.
Wir haben heute unsere Freunde aus Deutschland in Istanbul herumgeführt.	Bugün Almanya'dan (gelen) arkadaşlarımızı İstanbul'da doluşturdık.

herstellen

«imal etmek, yapmak» anlamlarına gelir. Ayrılabilen bir fiildir.

Wir stellen Stühle her.	Sandalye yapıyoruz (imâl ediyoruz).
Was stellen Sie in diesem Laden her?	Bu dükkânda ne imâl ediyorsunuz?
Mein Vater stellt Schuhe her und verkauft sie.	Babam ayakkabılar imâl ediyor ve onları satıyor.
Man stellt diese Gabeln in Deutschland her.	Bu çatalılar Almanya'da yapılır.

sich treffen

«Buluşmak» anlamına gelir.

Wir wollen uns heute im Kino treffen.	Bu gün sinemada buluşacağız.
Die Schüler treffen sich vor der Schule.	Öğrenciler okulun önünde buluşuyorlar.
Die Touristen haben sich vor dem Bahnhof getroffen.	Turistler istasyonun önünde buluşular.
Wir werden uns in Kadıköy treffen.	Kadıköy'de buluşacağız.

verbringen

«geçirmek» anlamına gelir, ama bu «geçirmek», «vakit geçirmek» anlamındadır.

Wir verbringen unsere Zeit zu Hause.	Vaktimizi evde geçiriyoruz.
Die Çelikels verbringen den Sommer in Istanbul.	Çelikeller yazı İstanbul'da geçiriyor.
Wo willst du den Winter verbringen?	Kışı nerede geçirmek istiyorsun?

Er verbringt sein Leben in diesem k'einen Haus.	Hayatını bu küçük evde geçiriyor.
Die Studenten verbrachten den Abend in einem grossen Restaurant.	Oğrenciler geceyi büyük bir lokantada geçirdiler.
Sie hat ihre letzten Tage in diesem Dorf verbracht.	Son gunlerini bu köyde geçirdi.

bedeuten

«anlamına gelmek» şeklinde Türkçeye çevrilebilir.

Was bedeutet dieses Wort?	Bu kelime ne anlama geliyor?
Was soll das bedeuten?	Bu (da) ne demek?
Das bedeutet «ev» in Türkisch.	Bu Türkçede ev anlamına geliyor.

AHMET, ZEYNEP UND INGE BESICHTIGEN DIE STADT

«Wohin gehen wir heute?» fragte Inge beim Frühstück.

Ahmet antwortete: «Ich werde zum Passbüro gehen und unsere Pässe holen. Du kannst nach dem Mittagessen mit Zeynep zum Topkapı Museum fahren. Wir treffen uns dann dort.»

Sie besichtigten vorher nur einen Teil des Museums.

«Was bedeutet Topkapı in Türkisch?» fragte Inge. «Bedeutet es ungefähr 'die Balltür'?»

«Ach, nein,» erwiderte Zeynep und lächelte. «Man verwendet «top» auch in einer anderen Bedeutung. Eine Kanone nennen wir in Türkisch auch top. Man stellte dort in der Umgebung Kanonen her, glaube ich. Daher kommt dieser Name.»

«Wie heist das weisse Häuschen auf jener kleinen Insel?»

«Das ist Kızkulesi.»

«Warum nennt man es Kızkulesi?»

Ahmet sagte: «In alten Zeiten brachte man dorthin die frechen Mädchen wie Zeynep.»

«Kızkulesi hat mir sehr gefallen. Können wir dorthin fahren?» fragte Inge.

«Nein, das ist verboten,» antwortete Ahmet.

Um zwei Uhr trafen sie sich vor dem Museum und gingen hinein. Ein Fremdenführer führte sie mit den anderen Touristen im Museum herum und gab ihnen Auskunft. Das Museum gefiel ihnen sehr. Der Fremdenführer erzählte ihnen viele interessanten Geschichten. Sie verbrachten dort zwei Stunden.

Dann gingen sie wieder zum Gülhane Park und tranken Tee am Ufer. Da sagte Ahmet: «Nun gehen wir zum Gedeckten Basar.»

Inge fand den Basar sehr originell. Sie verbrachten im Basar viel Zeit. Sie standen besonders vor den Juwelieren viel. Inge kaufte Pfeifen, Vasen, Tuche, Ringe und kleine Geschenke für seine Freunde und Freundinnen in Deutschland.

Sie verliessen den Basar um sechs Uhr.

«Hast du den Beyazıt Platz gesehen?» fragte Ahmet.

«Nein, ich habe ihn nicht gesehen. Und ich habe auch die Universität nicht gesehen,» erwiderte Inge.

So gingen sie nach Beyazıt. Dort kauften sie hinter der Moschee Mais und fütterten die Tauben. Dann setzten sie sich unter einen grossen Baum und tranken wieder Tee. Ahmet kaufte den Mädchen simit.

«Du hast bisher kein simit gegessen, Inge. Das ist unsere Lieblingspeise beim Frühstück. Um fünf Uhr haben wir oft Tee mit simit.»

AHMET, ZEYNEP VE İNGE ŞEHİRİ GEZİYORLAR

«Bugün nereye gidiyoruz?» diye sordu Inge kahvaltıda.

Ahmet: «Ben pasaport dairesine gideceğim ve pasaportlarımızı alacağım. Yemekten sonra Zeynep ile Topkapı müzesine gidebilirsin. Sonra orada buluşuruz.» diye cevap verdi.

Daha önce müzenin sadece bir kısmını gezmişlerdi.

«Topkapı Türkçede ne anlama geliyor?» diye sordu Inge. «Aşağı yukarı top (oyun oynanan) kapı anlamına mı geliyor?»

«Ah, hayır,» diye cevap verdi Zeynep ve gülümsedi. «Top başka bir anlamda da kullanılır. Bir topu (silâh olan) da biz Türkçede top diye adlandırırız. Orada civarda (o civarda)toplar imâl ediliyordu, sanıyorum. Bu ad oradan geliyor.»

«Şu küçük adanın üstündeki beyaz evciğin adı ne?»

«Bu Kızkulesi'dir.»

«O niçin Kızkulesi diye adlandırılıyor?»

Ahmet: «Eski zamanlarda (devirlerde) oraya Zeynep gibi yaramaz kızlar götürülürdü,» dedi.

«Kızkulesi çok hoşuma gitti. Oraya gidebilir miyiz?» diye sordu İnge.

«Hayır, bu yasaktır,» diye cevap verdi Ahmet.

Saat ikide müzenin önünde buluştular ve içeri girdiler. Bir rehber onları diğer turistlerle birlikte müzede dolıştırdı ve onlara bilgi verdi. Müze onların çok hoşuna gitti. Rehber onlara birçok enteresan hikâye anlattı. Orada iki saat geçirdiler.

Sonra gene Gülhane Parkına gittiler ve kıyıda çay içtiler. O sırada Ahmet: «Şimdi Kapalı Çarşıya gidiyoruz.» dedi.

İnge çarşmayı çok orijinal buldu. Çarşıda çok vakit geçirdiler. Özellikle kuyumcuların önünde çok durdular. İnge Almanya'daki erkek ve kız arkadaşları için pipolar, vazolar, örtüler, yüzükler ve küçük hediyeler satın aldı.

Saat altıda çarşmayı terkettiler (ayrıldılar).

«Beyazıt meydanını gördün mü?» diye sordu Ahmet.

«Hayır, onu görmedim. (Ve) Üniversiteyi de görmedim,» diye cevap verdi İnge.

Böylece Beyazıt'a gittiler. Orada caminin arkasında mısır satın aldılar ve güvercinleri beslediler. Sonra büyük bir ağacın altına oturdular ve tekrar çay içtiler. Ahmet kızlara simit satın aldı.

«Şimdiye kadar hiç simit yemedim, İnge. Bu bizim kahvaltıda en sevdiğimiz yiyecektir. Saat beşte ekseriya simitle çay içeriz.»

Perfekt halinde bulunan sorular

Bunlar çok basittir, ama gene de kısaca açıkhyalım bunları. **Perfekt** halinde bulunan bir cümle yardımcı fiilin - **haben** veya **sein**'in - başa ge-

tirilmesiyle soru haline konmuş olur. **Partizip Perfekt** gene en sonda yer alır.

Er hat seine Hände gewaschen.
Hat er seine Hände gewaschen?

Ellerini yıkadı.
Ellerini yıkadı mı?

Sie haben das Fenster geöffnet.
Haben Sie das Fenster geöffnet?

Pencereyi açtınız.
Pencereyi açtınız mı?

Das Kind hat das Licht ausgemacht. Çocuk ışığı söndürdü.
Hat das Kind das Licht ausgemacht? Çocuk ışığı söndürdü mü?

Inge hat heute einen Brief geschrieben.
Hat Inge heute einen Brief geschrieben?

İnge bugün bir mektup yazdı.
İnge bugün bir mektup yazdı mı?

Meine Schwester ist auch mitgefahren.
Ist meine Schwester auch mitgefahren?

Kızkardeşim de birlikte gitti.
Kızkardeşim de birlikte gitti mi?

Der Zug ist um sechs Uhr angekommen.
Ist der Zug um sechs Uhr angekommen?

Tren saat altıda vardı.
Tren saat altıda vardı mı?

Der Gast hat eine Suppe gegessen.
Hat der Gast eine Suppe gegessen?

Misafir bir çorba yedi.
Misafir bir çorba yedi mi?

Der Sohn hat seinem Vater nicht geholfen.
Hat der Sohn seinem Vater nicht geholfen?

Oğul babasına yardım etmedi.
Oğul babasına yardım etmedi mi?

Der Bruder ist gestern nach Deutschland gefahren.
Ist der Bruder gestern nach Deutschland gefahren.

Erkek kardeş dün Almanya'ya gitti.
Erkek kardeş dün Almanya'ya gitti mi?

Du hast dieses Buch gelesen.
Hast du dieses Buch gelesen?

Bu kitabı okudun.
Bu kitabı okudun mu?

Yukarıda Perfekt halinde bulunan cümleler, bunların altında da bunların soru yapılmış şekilleri verilmiştir. Her iki şekli de inceleyiniz.

Perfekt **haben** veya **sein** yardımcı fiili ve **Partizip Perfekt** ile yapılır. Fiilin bir yerden herhangi bir tarafa veya bir yere doğru bir hareket, ilerleme, bir de bir durum değişikliğini gösterdiği hallerde **sein** yardımcı fiili kullanılır. Bütün hareket gösteren fiillerle bu yardımcı fiil kullanılmaz, hareket yukarıda açıklanan şekilde olmalıdır. Diğer bütün hallerde **haben** yardımcı fiili kullanılır.

Perfekt	
haben sein	+ Partizip Perfekt

DÜZENSİZ FİLLERİN ANA ŞEKİLLERİNİ, YANI İMPERFEKT VE PARTİZİP PERFEKTLERİNİ ÇOK İYİ EZBERLEYİNİZ.

TEST 39

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Mein Sohn von dem Baum gefallen. 2 — Diese Schuhe und die Mappe mir sehr gefallen. 3 — Wir mit meinem Bruder nach Ankara gefahren. 4 — Er heute acht Uhr abgefahren. 5 — Dieser Herr in Eskişehir eingestiegen. 6 — Der Vogel auf den Baum geflogen. 7 — Dieses Buch mir mein Vater gegeben. 8 — Die Magd die Speisen noch nicht gebracht. 9 — Ich in ihrem Bauernhof zwei Monate geblieben. 10 — Die Mutter ihre Kinder nach Hause gerufen. 11 — Wir den Winter Erzurum verbracht. 12 — Das Auto noch nicht zurückgekommen. 13 — Er den Korb den Garten getragen. 14 — der Schüler die Fragen Lehrers verstanden? 15 — du viel gelaufen?

B

A Listesi

B Listesi

1 — Das kleine Kind hat dem Deutschen Auskunfft gegeben.	A — Orada buluşabiliriz.
2 — Der Bauer hat seine Gäste mit seinem Traktor herumgeführt.	B — Bu burada imâl edilemez.
3 — Ich werde meine Freunde in unserem Dorf herumführen.	C — Çocuklar hasta arkadaşlarıyla iki saat geçirdiler.
4 — Man kann das hier nicht herstellen.	D — Küçük çocuk Almanca bilgi verdi.
5 — Diese Traktoren hat man in Deutschland hergestellt.	E — Bu traktörler Almanya'da imâl edildi.
6 — Wir können uns dort nicht treffen.	F — Çiftçi misafirlerini traktörüyle dolaştırdı.
7 — Man nennt ihn hier Bob, aber er heisst Robert.	G — Orada buluşamayız.
8 — Die Jungen haben bei ihrem kranken Freund zwei Stunden verbracht.	H — O burada Bob diye adlandırılır, ama onun adı Robert'tir.
	İ — Arkadaşlarımı köyümüzde dolaştırdım.
	K — Çocuklar hasta arkadaşlarının yanında iki saat geçirdiler.
	L — Arkadaşlarımı köyümüzde dolaştıracam.

C

A Listesi

- 1 — Ahmet arkadaşlarını getirdi.
- 2 — Mektuba iki resim koydum (ekledim).
- 3 — Senin çok orijinal resimlerin var.
- 4 — Öğrenci akşama kadar üniversitede çalıştı.
- 5 — Çocuklar müzenin içine girdiler mi?
- 6 — Öğrenci öğretmenine cevap vermedi.
- 7 — Müdür sizin sınıfa geldi mi?
- 8 — Bu evcik niçin Kızkulesi diye adlandırıldı?

B Listesi

- A — Der Schüler hat seinem Lehrer nicht geantwortet.
- B — Ist der Direktor in eure Klasse gekommen?
- C — Ahmet hat seine Freunde gebracht.
- D — Haben die Kinder in das Museum hineingegangen?
- E — Der Student hat bis zum Abend in der Universität gearbeitet.
- F — Sind die Kinder in das Museum hineingegangen?
- G — Warum hat man dieses Häuschen Kızkulesi genannt?
- H — Hat der Direktor in eure Klasse gekommen?
- I — Ich habe in den Brief zwei Bilder beigelegt.
- K — Du hast sehr originelle Bilder.

F

Aşağıdaki fiillerin Perfektini çekimleyiniz:

a. zurückkehren

b. schieben

Test 38'in yapılmış şekli

- A. 1 — habe 2 — hat, e 3 — e, e, en 4 — hat, e, den 5 — hat, den 6 — haben 7 — t 8 — habe, dem 9 — hat 10 — hat, dem (seinem)
- B. 1 — K 2 — F 3 — A 4 — C 5 — H 6 — İ 7 — E 8 — N 9 — M 10 — L
- C. 1 — İ 2 — L 3 — M 4 — H 5 — A 6 — N 7 — G 8 — C 9 — K 10 — D
- F. 1. a — begegnet b — gedreht c — gebraucht d — gebellt e — gereinigt f — geputzt g — geklopft

wecken

ich habe geweckt

du hast geweckt

er, sie, es hat geweckt

wir haben geweckt

ihr habt geweckt

sie haben geweckt

Sie haben geweckt

LEHRSTÜCK NEUNUNDSIEBZIG

PERFEKT (devam)

haben ve sein fiillerinin Perfekti

Perfektin **haben** ya da **sein** yardımcı fiilleri ve **Partizip Perfekt** yardımıyla yapıldığını biliyoruz. Ama **haben** ve **sein** fiillerinin tek başına cümlede kullanılabileceğini de görmüştük. **Imperfekti** öğrenirken bunların çekimlerini özel olarak göstermiştik. Şimdi de **Perfektlerini**, bu kipteki çekimlerini inceleyelim.

Verdiğimiz düzensiz fiiller listesine bakarsak **haben**'in iki ana şeklinin şöyle olduğunu görürüz: **hatte- gehabt**. Bunlardan **hatte Imperfekt**, **gehabt** ise **Partizip Perfekt** şeklindedir. Buna göre **haben**'in **Perfektini** şöyle çekimleriz:

haben	sahip olmak (var)
ich habe gehabt	sahiptim - benim ... vardı
du hast gehabt	sahiptin - senin ... vardı
er, sie, es hat gehabt	sahipti - onun ... vardı
wir haben gehabt	sahiptik - bizim ... vardı
ihr habt gehabt	sahiptiniz - sizin ... vardı
sie haben gehabt	sahiptiler - onların ... vardı
Sie haben gehabt	sahiptiniz - sizin ... vardı

Biz **haben**'i daha daha çok «var» şeklinde Türkçeye çeviriyoruz, ama «sahip olmak» şeklinde çevirmek de mümkündür. Bunun **Perfektinin** yapılışında karışık olan, «sahip olmak» anlamına gelen fiilin bir de yardımcı fiil olarak kullanılmasındadır. Aynı şey **sein** için de söylenebilir.

Düzensiz fiiller listesinde **sein**'ın hizasına bakacak olursak şunları görürüz: **war- ist gewesen**. **War** fiilin **Imperfekti**, **gewesen** ise **Partizip Perfekt**dir. Bu **Partizip Perfekt**in önündeki **ist** kelimesi fiilin **sein** yardımcı fiili ile **Perfekt** yapıldığını gösterir.

sein	olmak
ich bin gewesen	... dim - idim
du bist gewesen	... din - idin
er, sie, es ist gewesen	... di - idi
wir sind gewesen	... dik - idik
ihr seid gewesen	... diniz - idiniz
sie sind gewesen	... diler - idiler
Sie sind gewesen	... diniz - idiniz

Şimdi bunlara örnek cümleler verelim. Her cümlenin üstte şimdiki zamandaki, altında ise **Perfekt**teki şekli verilmiştir. İkisini birbiriyle karşılaştırarak incellerseniz yukarıda anlatılanları daha iyi kavrsınız.

Ich habe einen Photoapparat.	Bir fotoğraf makinem var (sahibim).
Ich habe einen Photoapparat gehabt.	Bir fotoğraf makinem vardı (sahiptim).
Du hast einen Brieffreund.	Bir mektup arkadaşın var.
Du hast einen Brieffreund gehabt.	Bir mektup arkadaşın vardı.
Er hat einen grossen Esel.	Büyük bir eşegi var.
Er hat einen grossen Esel gehabt.	Büyük bir eşegi vardı.
Sie hat lange Haare.	Uzun saçları var.
Sie hat lange Haare gehabt.	Uzun saçları vardı.
Unser Haus hat einen Balkon.	Evimizin bir balkonu var.
Unser Haus hat einen Balkon gehabt.	Evimizin bir balkonu vardı.
Der Arzt hat viele Patienten.	Doktorun birçok hastası var.
Der Arzt hat viele Patienten gehabt.	Doktorun birçok hastası vardı.
Wir haben keine Rasierklinge.	Jiletimiz yok (sahip değiliz).
Wir haben keine Rasierklinge gehabt.	Jiletimiz yoktu (sahip değildik).

Ihr habt einen Bruder.
Ihr habt einen Bruder gehabt.

Bir erkek kardeşiniz var.
Bir erkek kardeşiniz vardı.

Sie haben zwei Schiffe.
Sie haben zwei Schiffe gehabt.

İki gemileri var.
İki gemileri vardı.

**Die Kinder haben keinen
Schreibtisch.**

Çocukların yazı masası yok.

**Die Kinder haben keinen
Schreibtisch gehabt.**

Çocukların yazı masası yoktu.

Diese Bauern haben vier Traktoren. Bu çiftçilerin dört traktörü var.
**Diese Bauern haben vier Traktoren
gehabt.** Bu çiftçilerin dört traktörü vardı.

Sie haben einen schönen Hut.
**Sie haben einen schönen Hut
gehabt.**

Güzel bir şapkanız var.
Güzel bir şapkanız vardı.

Ich bin ein Deutschlehrer.
Ich bin ein Deutschlehrer gewesen.

Bir Almanca öğretmeniyim.
Bir Almanca öğretmeniydim.

Du bist ein fleissiger Schüler.
**Du bist ein fleissiger Schüler
gewesen.**

Çalışkan bir öğrencisin.
Çalışkan bir öğrenciydin.

Er ist ein guter Soldat.
Er ist ein guter Soldat gewesen.

İyi bir askerdir.
İyi bir askerdi.

Sie ist sehr arm.
Sie ist sehr arm gewesen.

Çok fakirdir.
Çok fakirdi.

Meine Mutter ist eine gute Frau.
**Meine Mutter ist eine gute Frau
gewesen.**

Annem iyi bir kadındır.
Annem iyi bir kadındı.

Dieser Mann ist ein Fischer.
**Dieser Mann ist ein Fischer
gewesen.**

Bu adam bir balıkcıdır.
Bu adam bir balıkcıydı.

Wir sind nicht müde.
Wir sind nicht müde gewesen.

Yorgun değiliz.
Yorgun değildik.

Ihr seid nicht hungrig.	Aç değİisiniz.
Ihr seid nicht hungrig gewesen.	Aç değİildiniz.
Sie sind sehr freche Kinder.	Onlar çok yaramaz çocuklar.
Sie sind sehr freche Kinder gewesen.	Onlar çok yaramaz çocuklardı.
Ihre Töchter sind im Garten.	Kızlarınız bahçededir.
Ihre Töchter sind im Garten gewesen.	Kızlarınız bahçedeydi.
Die Servietten sind auf dem Tisch.	Peçeteler masanın üstündedir.
Die Servietten sind auf dem Tisch gewesen.	Peçeteler masanın üstündeydi.
Sie sind ein guter Mann.	İyi bir adamsınız.
Sie sind ein guter Mann gewesen.	İyi bir adamdınız.
Haben Sie ein Auto?	Bir otomobiliniz var mı?
Haben Sie ein Auto gehabt?	Bir otomobiliniz var mıydı?
Hat dein Vater einen grossen Bauernhof?	Babanın büyük bir çiftliği var mı?
Hat dein Vater einen grossen Bauernhof gehabt?	Babanın büyük bir çiftliği var mıydı?
Haben seine Eltern ein Haus in Istanbul?	Ebeveyninin İstanbul'da bir evi var mı?
Haben seine Eltern ein Haus in Istanbul gehabt?	Ebeveyninin İstanbul'da bir evi var mıydı?
Ist euer Vater ein berühmter Arzt?	Babanız meşhur bir doktor mudur?
Ist euer Vater ein berühmter Arzt gewesen?	Babanız meşhur bir doktor muydu?
Bist du krank?	Hasta mısınız?
Eist du krank gewesen	Hasta mıydın?
Hast du einen Onkel?	Bir amcan var mı?
Hast du einen Onkel gehabt?	Bir amcan var mıydı?
Sind das deine Bücher?	Bunlar senin kitapların mı?
Sind das deine Bücher gewesen?	Bunlar senin kitapların mıydı?

können, wollen, müssen, dürfen sollen, lassen, mögen ve Perfekt

Bu çeşit fiillerin kullanılışlarını ve **Imperfekt**lerini oldukça ayrıntılı bir şekilde inceledik. Bu derste bunların **Perfekt** yapıları hakkında göreceğiz.

Bu çeşit fiiller **Perfekt** yapılırken gene **haben** yardımcı fiili kullanılmasına karşılık **Partizip Perfekte** lüzum yoktur. **Können, wollen, müssen,** cinsinden fiil mastar halinde en sona, gene mastar halinde bulunan esas fiilin de arkasına gider; bunun yerine, yani ikinci yere **haben**'in özneye göre çekimlenmiş bir şekli gelir.

Ich will diese Schuhe kaufen.

Bu ayakkabıları satın almak istiyorum.

Ich habe diese Schuhe kaufen wollen.

Bu ayakkabıları satın almak istedim.

Yukarıda örnek olarak **wollen** ile bir cümle yapılmış, altında da bunun **Perfekt**i verilmiştir. İkinci yerde **haben**'in özneye uygun şekli, yani **habe** bulunmaktadır. **Wollen** ise esas fiil **kaufen**'in arkasına, en sona mastar halinde, yani olduğu gibi, hiç değişmeden gitmiştir. Burada **wollen**'in en sonda, esas fiilin ise ondan bir önce yer aldığına dikkat ediniz. Şimdi başka örnekler görelim.

Wir können ihn nicht verstehen.

Onu anlayamıyoruz.

Wir haben ihn nicht verstehen können.

Onu anlayamadık.

Der Gast will einen Spaziergang machen.

Misafir bir gezinti yapmak istiyor.

Der Gast hat einen Spaziergang machen wollen.

Misafir bir gezinti yapmak istedi.

Mein Vater will einen Radioapparat kaufen.

Babam bir radyo satın almak istiyor.

Mein Vater hat einen Radioapparat kaufen wollen.

Babam bir radyo satın almak istedi.

Du musst dich jetzt ausziehen.

Şimdi soyunmak mecburiyetindesin.

Du hast dich ausziehen müssen.

Soyunmak mecburiyetindeydin.

Der alte Mann darf nicht rauchen.

Yaşlı adam sigara içemez.

Der alte Mann hat nicht rauchen dürfen.

Yaşlı adam sigara içemezdi.

Ihr sollt auch die Moscheen besichtigen.	Camileri de görmelisiniz.
Ihr habt auch die Moscheen besichtigen sollen.	Camileri de görmeliydiniz.
Du sollst deinen Lehrer besuchen.	Öğretmenini ziyaret etmelisin.
Du hast deinen Lehrer besuchen sollen.	Öğretmenini ziyaret etmeliydin.
Der Junge kann den Brief nicht lesen.	Çocuk mektubu okuyamıyor.
Der Junge hat den Brief nicht lesen können.	Çocuk mektubu okuyamadı.
Die Kinder dürfen auf der Strasse spielen.	Çocuklar caddede oynayabilirler.
Die Kinder haben auf der Strasse spielen dürfen.	Çocuklar caddede oynayabilirlerdi.
Der Schüler soll dem Lehrer die Übung zeigen.	Öğrenci öğretmene çalıştırmaya göstermelidir.
Der Schüler hat dem Lehrer die Übung zeigen sollen.	Öğrenci öğretmene çalıştırmaya göstermeliydi.
Mein Freund möchte einen Brief schreiben.	Arkadaşım bir mektup yazmak istiyor.
Mein Freund hat einen Brief schreiben mögen.	Arkadaşım bir mektup yazmak istedi.
Der Direktor lässt ein Taxi rufen.	Müdür bir taksi çağırırtıyor.
Der Direktor hat ein Taxi rufen lassen.	Müdür bir taksi çağırırtırdı.
Die Frau lässt die Fenster öffnen.	Kadın pencereleri açtırıyor.
Die Frau hat die Fenster öffnen lassen.	Kadın pencereleri açtırdı.
Der Hund will das Fleisch nicht fressen.	Köpek eti yemek istemiyor.
Der Hund hat das Fleisch nicht fressen wollen.	Köpek eti yemek istemedi.
Er muss seiner Tante helfen.	Teyzesine yardım etmek mecburiyetindedir.
Er hat seiner Tante helfen müssen.	Teyzesine yardım etmek mecburiyetindeydi.
Er kann mit uns nicht ins Kino kommen.	Bizimle sinemaya gelemmez.
Er hat mit uns nicht ins Kino kommen können.	Bizimle sinemaya gelemezdi.

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi ikinci yerde **haben**'in özneye göre çekimlenmiş şekli bulunmaktadır. **Wollen, müssen, können**,... cinsinden fiil ise cümlenin en sonuna mastar olarak yer almaktadır. Cümlenin esas fiili ise gene mastar olarak sondan bir önce bulunmaktadır.

Şimdi bu fiillerle yapılan sorulara bakalım. Bunlarda da gene **wollen, müssen können**,... cinsinden olan fiiller en sonda olur. Soru **Perfekt** sorularda olduğu gibi **haben** yardımcı fiilinin özneye göre çekimlenmiş şekliyle başlar.

Kannst du mir dein Buch geben?	Bana kitabımı verebilir misin?
Hast du mir dein Buch geben können?	Bana kitabımı verebilir miydin?
Lässt dein Vater einen neuen Anzug machen?	Baban yeni bir elbise mi yaptırıyor?
Hat dein Vater einen neuen Anzug machen lassen?	Baban yeni bir elbise mi yaptırdı?
Möchten Sie ein Glas Wein trinken?	Bir bardak şarap mı içmek istiyorsunuz?
Haben Sie ein Glas Wein trinken mögen?	Bir bardak şarap mı içmek istediniz?
Muss ich noch mehr arbeiten?	Daha çok mu çalışmak mecburiyetindeyim?
Habe ich noch mehr arbeiten müssen?	Daha çok mu çalışmak mecburiyetindeydim ?
Können die Touristen den Bahnhof finden?	Turistler istasyonu bulabilirler mi?
Haben die Touristen den Bahnhof finden können?	Turistler istasyonu bulabildiler mi?
Will der Bauer in die Stadt fahren?	Çiftçi şehire gitmek istiyor mu?
Hat der Bauer in die Stadt fahren wollen?	Çiftçi şehire gitmek istedi mi?
Dürft ihr abends ins Kino gehen?	Akşamları sinemaya gidebilir misiniz?
Habt ihr abends ins Kino gehen dürfen?	Akşamları sinemaya gidebilir miydiniz?
Kann dein kleiner Bruder allein bleiben?	Küçük kardeşin yalnız kalabilir mi?
Hat dein kleiner Bruder allein bleiben können?	Küçük kardeşin yalnız kalabilir miydi?
Wollen Sie billige Geschenke kaufen?	Ucuz hediyeler mi satın almak istiyorsunuz?
Haben Sie billige Geschenke kaufen wollen?	Ucuz hediyeler mi satın almak istediniz?

dönüşlü fiiller ve Perfekt

Dönüşlü fiillerin **Perfekt**i hiçbir özel durum göstermez. Normal kurala göre **Perfekt** yapılır; dönüşlü zamirin yeri değişmez. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

Der Vater ärgert sich sehr.	Baba çok kızıyor.
Der Vater hat sich sehr geärgert	Baba çok kızdı.
Der Student zieht sich schnell an.	Öğrenci hemen giyiniyor.
Der Student hat sich schnell angezogen.	Öğrenci hemen giyindi.
Ich rasiere mich mit einer Rasierklinge.	Bir jiletle tıraş oluyorum.
Ich habe mich mit einer Rasierklinge rasiert.	Bir jiletle tıraş oldum.
Setzt sich die Schülerin auf die Bank?	Kız öğrenci sıraya oturuyor mu?
Hat sich die Schülerin auf die Bank gesetzt?	Kız öğrenci sıraya oturdu mu?
Legt er sich auf das Sofa?	Kanapeye yatıyor mu?
Hat er sich auf das Sofa gelegt?	Kanapeye yattı mı?
Wir trocknen uns mit einem Handtuch ab.	Bir havluyla kuruluyoruz.
Wir haben uns mit einem Handtuch abgetrocknet.	Bir havluyla kurulandık.

Aşağıda **wollen, müssen, können, dürfen, sollen, lassen, mögen** fiillerinin **Perfekt**lerini gösteren bir kalıp veriyoruz.

Özne	haben	diğer kelimeler	esas fiil (mastar)	können, wollen,... (mastar)
Ich	habe	ein schwarzes Auto	kaufen	wollen.
Der Mann	hat	seinen Radioapparat	reparieren	lassen.
Der Schüler	hat	in die Schule	gehen	müssen.
Wir	haben	unserem Freund nicht	helfen	können.
Der Sohn	hat	allein in die Stadt	fahren	dürfen.

LEHRSTÜCK ACHTZIG

ÖZET

I

Geçen derslerde öğrendiğimiz en önemli konu **Perfekt**ti. Öğrendiklerimizi bir kere daha kısaca tekrarlayalım burada.

Perfekt, **haben** veya **sein** yardımcı fiili ve **Partizip Perfekt** yardımcı ile yapılır. Fiil, bir yerden herhangi bir yere doğru veya herhangi bir yerden bildiğimiz, gördüğümüz bir yere doğru bir gidiş, ilerleyiş veya bir durum değişmesi gösteriyorsa **Perfekt sein** yardımcı fiili ile yapılır. Diğer bütün hallerde **haben** kullanılır.

Şimdi **Perfekt**in yapılışında en önemli rolü oynayan **Partizip Perfekt** inceleyelim.

Düzenli fiillerin **Partizip Perfekt** fiilin kökünün önüne **ge-**, sonuna da **-t** eklemek suretiyle elde edilir. Şu halde **Partizip Perfekt** kısaca şöyle bir formülle belirtebiliriz:

ge- + fiilin kökü + -t

Örnekler:

klopfen	- ge-klopf-t
reinigen	- ge-reinig-t
lernen	- ge-lern-t
brauchen	- ge-brauch-t
holen	- ge-hol-t

Düzensiz fiillerin **Partizip Perfekt**i ise bu kurala göre yapılamaz. Biz şimdiye kadar öğrendiğimiz düzensiz fiillerin **Partizip Perfekt**lerini bir liste halinde verdik. Bundan sonra da «Öğrenilecek kelimeler» bölümünde yeni öğreneceğimiz düzensiz fiillerin altında **Imperfekt**leriyle **Partizip Perfekt**lerini vereceğiz. **Perfekt**i doğru kullanabilmeniz için bu şekilleri çok iyi ezberlemiş olmanız gerekir.

Örnekler:

sitzen	- gesessen
stehen	- gestanden
schreiben	- geschrieben
sehen	- gesehen

Yukarıdaki örneklerde de düzensiz fiillerin kurala uymadığını görürsünüz. Yalnız hepsinin, çoğunlukla, **-en** ile bittiğine dikkatinizi çekeriz.

Partizip Perfekt teşkilinde özel bir durum gösteren, yukarıda düzenli fiiller için verilen kurala kısmen uyan bazı fiiller vardır.

Be-, ver-, er-, zer-, ge-, ent-, ile başlayan düzenli fiillerin **Partizip Perfekt**ini yaparken köklerinin önüne **ge-** eklenmez. Bunların **Partizip Perfekt**leri sadece kökün sonuna bir **-t** eklemekle elde edilir.

besuchen	- besucht
eröffnen	- eröffnet
verbessern	- verbessert
entschuldigen	- entschuldigt
gehören	- gehört

Bu takılarla başlayan düzensiz fiillerin **Partizip Perfekt**leri de **ge-** ile başlamaz.

beginnen	- begonnen
gewinnen	- gewonnen
verlassen	- verlassen
verlieren	- verloren

Sonları **-ieren** ile biten fiillerin **Partizip Perfekt**i ise gene kökün başına **ge-** eklemeyen yapılır.

reparieren	- repariert
probieren	- probiert
rasieren	- rasiert

PARTIZIP PERFEKT, PERFEKTLERLE KARIŞTIRILMAMALIDIR. HİÇBİR ZAMAN PERFEKTİN YERİNİ TUTAMAZ. SADECE PERFEKTİN YAPILMASINI SAĞLAYAN BİR ŞEKİLDİR.

Partizip Perfektin yapılışını anladıktan ve düzensiz fiillerin Partizip Perfektlerini öğrendikten sonra Perfekt kullanmak çok kolaydır.

Cümlede ikinci, yani fiilin bulunması gereken yere **haben** veya **sein** fiilinin özneye göre çekimlenmiş şekli gelir. **Partizip Perfekt** ise cümlede ikinci, yani fiilin bulunması gereken yere **haben** veya **sein** fiilinin özneye göre çekimlenmiş şekli gelir. **Partizip Perfekt** ise cümlede ikinci, yani fiilin bulunması gereken yere **haben** veya **sein** fiilinin özneye göre çekimlenmiş şekli gelir.

Örnekler:

lachen	gülmek
ich habe gelacht	güldüm
du hast gelacht	güldün
er, sie, es hat gelacht	güldü
wir haben gelacht	güldük
ihr habt gelacht	güldünüz
sie haben gelacht	güldüler
Sie haben gelacht	güldünüz
laufen	koşmak
ich bin gelaufen	koştum
du bist gelaufen	koştun
er, sie, es ist gelaufen	koştı
wir sind gelaufen	koştuk
ihr seid gelaufen	koştunuz
sie sind gelaufen	koştular
Sie sind gelaufen	koştunuz

Yukarıda bir düzenli ve bir de düzensiz bir fiilin çekimini görüyorsunuz.

Perfektin cümle için kullanılışını şöyle bir kalıpla daha iyi belirtebiliriz:

Özne	haben veya sein	cümlenin diğer kelimeleri	Partizip Perfekt
1 — Ich	habe	heute neue Strümpfe	gekauft.
2 — Du	hast	mir kein Heft	gegeben.
3 — Die Kinder	haben	einen alten Ball	gefunden.
4 — Hasan	hat	uns viele Geschenke	gebracht.
5 — Der Arzt	ist	gestern aus Deutschland	gekommen.
6 — Wir	sind	drei Mal nach Deutschland	gefahren.
7 — Die Touristen	haben	im Museum zwei Stunden	verbracht.
8 — Der Student	hat	die Rechnung nicht	bezahlt.
9 — Ich	habe	meine Mappe	verloren.
10 — Er	hat	das Auto nicht	repariert.

Cümlelerin Türkçeleri: 1 — Bugün yeni çoraplar satın aldım. 2 — Bana bir defter vermedin. 3 — Çocuklar eski bir top buldular. 4 — Hasan bize birçok hediye getirdi. 5 — Doktor dün Almanya'dan geldi. 6 — Üç kere Almanya'ya gittik. 7 — Turistler müzede iki saat geçirdiler. 8 — Öğrenci hesabı ödemedi. 9 — Çantamı kaybettim. 10 — Otomobili tamir etmedi.

Bu yukarıdaki kalıpta da ikinci yerde **haben** veya **sein** yardımcı fiilinin özneye uygun bir şekli, en sonda da **Partizip Perfektin** yer aldığı açıkça görülüyor.

Imperfekt daha çok hikâyelerde, yazılarda, **Perfekt** ise konuşmalarında kullanılır. **Perfekt**, Türkçede en iyi di-li geçmiş zamanla karşılanabilir.

Perfektin soru şeklini aşağıdaki kalıpta gösteriyoruz:

Haben veya sein	özne	diğer kelimeler	Partizip Perfekt
1 — Hast	du	meinen Bruder	gesehen?
2 — Sind	Ihre Kinder	in die Schule	gegangen?
3 — Hat	der Arbeiter	die Steine in den Garten	getragen?
4 — Haben	die Schüler	die neuen Wörter	gelernt?

Soruların Türkçeleri: 1 — Erkek kardeşimi gördün mü? 2 — Çocuklarınız okula gittiler mi? 3 — İşçi taşları bahçeye taşıdı mı? 4 — Öğrenciler yeni kelimeleri öğrendiler mi?

Görüldüğü gibi **Perfekt** halinde bulunan bir cümleyi soru yaparken **haben** veya **sein**'i en başa getirmek yeter. **Partizip Perfekt** gene en sonda bulunur.

Wollen, müssen, können, dürfen, ... cinsinden fiillerin cümle içinde biraz değişik kullandıklarını öğrenmiştik. Bunların **Perfektleri** de biraz değişik bir şekilde yapılır.

İkinci yerde gene **haben** veya **sein** fiili bulunur. **Wollen, müssen, dürfen** grubuna ait olan fiil ise zaten en sonda bulunan cümlelerin asıl fiilinin arkasına mastar olarak gider. Aşağıdaki kalıpta bunu daha açıkça göreceksiniz:

özne	haben veya sein	cümlelerin diğer kelimeleri	esas fiil	wollen, müssen,
1 — Meine Mutter	hat	vor zwei Tagen nach Ank	fahren	müssen.
2 — Er	hat	dieses Buch nicht	lesen	dürfen.
3 — Der Junge	hat	nicht in die Schule	gehen	können.
4 — Wir	haben	unseren Freund	sehen	wollen.
5 — Der Beamte	hat	die Touristen	rufen	lassen.
6 — Die Kinder	haben	zu Hause	bleiben	müssen.

Cümlelerin Türkçeleri: 1 — Annem dün Ankaraya gitmek mecburiyetindeydi (mecburiyetinde kaldı). 2 — Bu kitabı okuyamadı (izinli değil). 3 — Çocuk okula gidemedi. 4 — Arkadaşımızı görmek istedik. 5 — Memur turistleri çağırtırdı. 6 — Çocuklar evde kalmak mecburiyetindeydiler (mecburiyetinde kaldılar).

Yukarıdaki kalıpta **wollen, können, ...** cinsinden fiilin en sonda hiç değişmeden bulunduğu ,esas fiilin ondan önce geldiği açıkça görülüyor.

Dönüşlü fiillerin **Perfekt**i bir özellik göstermez. Normal kurala göre teşkil edilebilir.

II

Wollen, können, müssen ve **dürfen**'den sonra **sollen, mögen** ve **lassen**'i de öğrenerek bu gruptaki fiillerin hepsini tamamlamış olduk.

Bütün bu yukarıda saydığımız fiiller cümle içinde aynı şekilde kullanılır: bunların özneye uygun şekli ikinci yere, esas fiil ise en sona gelir. Hepsinin şimdiki zamandaki çekimleri özel durum gösterir. Onun için bunları ayrıca öğrenmek gerekir.

Sollen, Türkçede «Okula gitmeliyim. Evde kalmalısın.» gibi hallerde kullandığımız «-meli, malı» takılarıyla karşılanabilir. **Müssen** de hemen hemen aynı anlamlara gelir, ama aralarında önemli bir fark vardır. **Sollen, müssen**'e nazaran daha hafif bir mecburiyet gösterir.

Wir sollen heute unseren Grossvater besuchen.	Bugün büyük babamızı ziyaret etmeliyiz.
Dein Bruder soll diesen Brief nicht lesen.	Erkek kardeşin bu mektubu okumamalı.
Sie sollten vor dem Bahnhof warten.	İstasyonun önünde beklemeliydiniz.
Du hast mir dein Heft zeigen sollen.	Defterini bana göstermeliydin.

Mögen, Türkçeye «istemek, arzusunda olmak» şeklinde çevrilir. **Wollen** de aynı şekilde Türkçeye çevriliyordu. **Mögen**, daha çok nazik hitaplarda, yemeklerdeki ve alışverişlerdeki konuşmalarda kullanılır. **Imperfekti wollen**'in **Imperfekti**, yani **wollte** ile yapılır.

Die Frau möchte einige Strümpfe kaufen.	Kadın birkaç çorap satıp almak istiyor.
Möchten Sie noch etwas Milch nehmen?	Biraz daha süt almak ister misiniz?
Die Kinder möchten heute einen Ausflug machen.	Çocuklar bugün bir gezinti yapmak istiyorlar.

Lassen, bir işin başkasına yaptırıldığını belirtmek için kullanılır.

Ich lasse einen Anzug machen.	Bir elbise yaptırıyorum.
Der Lehrer lässt die Übungen schreiben	Öğretmen çalışmalarını yazdırıyor.
Wir lassen unser altes Haus verkaufen.	Eski evimizi sattırıyoruz.

Lassen ayrıca «bırakmak» anlamına gelir, ama o zaman cümle içinde bu şekilde değil de normal, herhangi bir fiil gibi kullanılır.

Der Gast liess seinen Hut im Zimmer. Misafir şapkasını odada bıraktı.

Ich lasse meine Bücher zu Hause. Kitaplarımı evde bırakıyorum.

Der Mann hat sein Auto vor dem Garten gelassen. Adam otomobilini bahçenin önünde bıraktı.

Bunlardan başka **sehen, hören, lernen, gehen, helfen** fiilleri de aynı bu gruptaki fiiller gibi kullanılabilirler.

Ich sehe meine Mutter am Fenster sitzen. Annemin pencerenin önünde oturduğunu görüyorum.

Der Junge hörte seine Schwester singen. Çocuk kız kardeşinin şarkı söylediğini duydu.

Die kleinen Kinder haben schreiben lernen. Küçük çocuklar yazmayı öğrendiler.

Mein Freund hilft mir die schwere Mappe tragen. Arkadaşım ağır çantayı taşımama yardım ediyor.

Bu sonuncu yardımcı fiiller (**hören, sehen, lernen,...**) bu görevde kullanılırlarsa **Perfektleri** aynı **wollen, können,...** gibi yapılır.

III

«Oraya denizden gidilir.- Bunlar tahtadan yapılır.» gibi belirli bir öznesi olmayan, genel bir anlam taşıyan ve fiili edilgen olan cümleler Almancada **man** ile yapılır. Bu kelimeyi okunuşları aynı olmasına rağmen **der Mann** kelimesi ile karıştırmamak gerekir. **Man** kelimesinin tam bir Türkçe karşılığı yoktur. Cümlede özne gibi, öznenin yerinde bulunur ve bundan sonra fiilin tekil üçüncü şahısla kullanılan şekli yer alır. Türkçede ise böyle bir kelime yoktur. **Man**'ın cümleye verdiği anlam sondaki fiile eklenen «-lir, -lir» gibi takılarla sağlanmaktadır.

Trinkt man hier viel Bier? Burada çok bira içilir mi?

Man macht diese Schuhe aus Leder. Bu ayakkabılar deriden yapılır.

Man kann diesen Schrank nicht öffnen. Bu dolap açılmaz.

Man hat diesen Radioapparat nicht reparieren können. Bu radyo tamir edilemedi.

Mann isst bei uns in der Türkei viel Brot. Bizde Türkiye'de çok ekmeğin yenilir.

IV

Almancada fiilden isim yapmak çok kolaydır. Fiil aynen alınır, önüne de **das** artikeli getirilir. Fiilden türetilen isimlerin artikeli muhakkak **das** olur ve bunlar çoğulda hiçbir takı almazlar.

rufen çağırmaq	das Rufen,- çağırma
lesen okumak	das Lesen,- okuma
kochen yemek pişirmek	das Kochen,- yemek pişirme
schreien bağırmaq	das Schreien,- bağırma

V

Türkçede «-cik veya -ceğiz» takılarıyla yaptığımız gibi Almancada da bazı takılarla ismi anlam bakımından küçültebiliriz. Bu iş için ismin sonuna **-chen** veya **-lein** eklenir, ismin artikeli de **das** yapılır. Böyle isimler çoğulda hiçbir takı almazlar.

das Heft defter	das Heftchen deftercik
der Esel eşek	das Eselchen eşekcik
das Buch kitap	das Büchlein kitapçık
die Lampe lamba	das Lämpchen lambacık

Böyle bir küçültme yaparken sesli harfleri çoğulda noktalanmış isimler gene aynı harflere nokta alırlar (**das Büchlein-die Bücher**). Bazı isimlerin son harfleri veya heceleri düşer (**die Lampe -das Lämpchen**).

TEST 40

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Wir nach Frühstück einen Ausflug machen wollen. 2 — Die Kinder in Garten gegangen. 3 — Mein Vater nach Izmir gehen müssen. 4 — Die Frau ein Zahnpasta kaufen wollen. 5 — Der kranke Student kein Zigaretten rauchen dürfen. 6 — Die Hausbesitzerin meine sauber Wäsche in den Kleiderschrank gelegt. 7 — Der Bauer in Wald unter ein grossen Baum geschlafen. 8 — Der Zug fünf Minuten Verspätung gehabt. 9 — Meine Mutter neu Vorhänge gekauft. 10 — Letztes Jahr ich bei mein Onkel geblieben. 11 — Das Kind für sein Mutter Rosen gekauft. 12 — Wessen Paket du verloren? 13 — dir mein neu Krawatte gefallen? 14 — Mein Freund von sein Familie ein Brief erhalten. 15 — Der Direktor bis zum Abend in sein Büro arbeiten müssen.

B

A Listesi

- 1 — Mein Sohn hat auch mitkommen wollen.
2 — Man hat dieses Auto kaufen sollen.
3 — Ich habe Ahmet im Garten schlafen sehen.
4 — Der kranke Mann hat die Reise nicht machen dürfen.
5 — Der Lehrer hat den Fehler nicht finden können.
6 — Ich habe den Bauern im Garten arbeiten sehen.
7 — Das Kind hat seinen Vater vor der Tür sprechen hören.
8 — Die Magd hat der Frau den Koffer tragen helfen.
9 — Wir hören den Freund vor dem Haus schreien.
10 — Hasan hat mir den Brief übersetzen helfen.

B Listesi

- A — Çocuk babasının kapının önünde konuştuğunu duydu.
B — Öğretmen yanlışı bulamıyor.
C — Adam bu otomobili satın almalydı.
D — Hizmetçi hanımın bavulu taşımaya yardım etti.
E — Oğlum da birlikte gelmek istedi.
F — Hasan'ın mektubumu tercüme etmesine yardım ettim.
G — Ahmet'in bahçede uyuduğunu gördüm.
H — Öğretmen yanlışı bulamadı.
İ — Bu otomobil satın alınmalıydı.
K — Arkadaşın evin önünde bağırıldığını duyuyoruz.
L — Hasta adam seyahati yapamadı.
M — Çiftçinin bahçede çalıştığını gördüm.
N — Hasan mektubu tercüme etmeye yardım etti.

C

A Listesi

- 1 — Arkadaşım iyi futbol oynayı-bilirdi.
- 2 — Hergün çok çalışmaya mecburdu.
- 3 — Bu bahçede futbol oynanır mı?
- 4 — Küçük çocuk önce yemek yemesini ve içmesini öğrendi.
- 5 — O annesinin konuştuğunu duyuyor ve onu anlamasını öğreniyor.
- 6 — Küçük oğlum ayakta durmasını, oturmasını ve yürümesini öğrendi.
- 7 — Ev hanımı paketleri eve getirtti.
- 8 — Turist trenin istasyona geldiğini gördü.
- 9 — Sinemada konuşulmaz ve sigara içilmez.
- 10 — Arkadaşımla camileri gezemedim, çünkü vaktim yoktu.

B Listesi

- A — Der Tourist hat den Zug in den Bahnhof kommen sehen.
- B — Das kleine Kind hat zuerst essen und trinken lernen.
- C — Man kann im Kino nicht sprechen, und rauchen.
- D — Man darf im Kino nicht sprechen und rauchen.
- E — Können sie in diesem Garten Fussball spielen?
- F — Er hat jeden Tag viel arbeiten müssen.
- G — Ich habe mit meinem Freund die Moscheen nicht besichtigen können, denn ich habe keine Zeit gehabt.
- H — Kann man in diesem Garten Fussball spielen?
- I — Mein Freund hat gut Fussball spielen können.
- K — Mein kleiner Sohn hat stehen, sitzen und gehen lernen.
- L — Die Hausfrau hat die Pakete nach Hause bringen lassen.
- M — Es hört seine Mutter sprechen und lernt sie verstehen.

F

Aşağıdaki fiillerin **Perfekt**lerini çekimleyiniz. Türkçelerini yazmanıza lüzum yoktur.

a. nennen b. bedeuten

Test 39'un yapılmış şekli

- A. 1 — ist 2 — haben 3 — sind 4 — ist, um 5 — ist 6 — ist 7 — hat 8 — hat 9 — bin 10 — hat 11 — haben, in 12 — ist 13 — hat, in 14 — hat, des 15 — bist
- B. 1 — D 2 — F 3 — L 4 — B 5 — E 6 — G 7 — H 8 — K
- C. 1 — C 2 — I 3 — K 4 — E 5 — F 6 — A 7 — B 8 — G
- F.

a. ich bin zurückgekehrt
du bist zurückgekehrt
er, sie, es ist zurückgekehrt
wir sind zurückgekehrt

b. ich habe geschoben
du hast geschoben
er, sie, es hat geschoben

LEHRSTÜCK EINUNDACHTZIG

UM..... ZU

Türkçede aynı şekilde kurulan bir cümle tipi olmadığı için **um** ve **zu** kelimeleriyle yapılan yan cümleciklerin anlaşılması biraz güçtür. «Almanca öğrenmek için okula gidiyorum. — Amcamı ziyaret etmek için Ankara'ya gidiyorum. — Çocuk kapıyı kapatmak için ayağa kalkıyor.» gibi cümlelerde gördüğümüz «için» Almancada bu **um** ve **zu** kelimeleriyle karşılanır. **Um** ve **zu**'nun önek olarak kullanıldıklarını biliyoruz, ama burada artık önek olarak taşıdıkları anlamları kaybetmişlerdir. Bu çeşit cümlelerin Almancaları oldukça değişik bir şekilde kurulur.

Örneğin, «Almanca öğrenmek için okula gidiyorum.» cümlesini ele alalım. Önce cümlenin **um** ve **zu** ile çevrilen kısmını yani yan cümlecği inceleyelim:

um Deutsch zu lernen
Almanca öğrenmek için

Geriye kalan esas cümlecik kısmı «okula gidiyorum» ise Türkçedekinin aksine yan cümlecğin önüne eklenir.

Ich gehe in die Schule, um Deutsch zu lernen.

Okula gidiyorum , Almanca öğrenmek için
Almanca öğrenmek için okula gidiyorum.

Bu tip cümlelerin Türkçelerini iki kısma ayırabiliriz. Bunlardan birisi bir işi niçin yaptığımızı gösterir ve yan cümleciktir. İşte bu bölüm **um** ... **zu** kullanılarak Almancaya çevrilir. Yukarıdaki örnekte «Almanca öğrenmek için» bu iki kısımdan yan cümlecik olanıdır ve **um** ... **zu** yardımıyla Almancaya çevrilmiştir.

Um... zu ile yapılan yan cümleciklerin bir de Almancalarına göz atalım. **Um** ve **zu** kelimeleriyle kurulan yan cümlecik kısmı esas cümlecikten bir virgülle ayrılır ve çoğu zaman esas cümlecğin arkasında yer alır. Türkçede ise durum böyle değildir.

Bir için ne için yapıldığını belirten yan cümlecikteki fiil - yukarıdaki örnekte «öğrenmek» - cümle Almancaya çevrilirken **zu**'dan sonra en son da yer alır ve Türkçedeki gibi hiç değişmeden, yani mastar halinde bulur. Yan cümlecikteki diğer kelimeler **um** ile **zu** arasına konur.

Cümlenin diğer kısmı yani esas cümlecik -yukarıdaki örnekte «okula gidiyorum»- ise normal olarak Almancaya çevrilir.

Şimdi başka örnekler görelim.

Örneğin, «*Amcamı ziyaret etmek için Ankara'ya gidiyorum.*» cümlesi «amcamı ziyaret etmek için» ve «Ankara'ya gidiyorum» olmak üzere iki kısma ayrılabilir. Bunlardan birincisi, bildiğimiz gibi **um... zu** ile Almancaya çevrilir:

um meinen Onkel zu besuchen
amcamı ziyaret etmek için

Görüldüğü gibi bu kısımdaki fiil (ziyaret etmek - **besuchen**) mastar olarak **zu**'dan sonra gelmektedir. Diğer kelime (amcamı - **meinen Onkel**) ise **um** ile **zu** arasında yer almaktadır.

Cümlenin esas cümlecik olan ikinci kısmı, «Ankara'ya gidiyorum», normal olarak Almancaya çevrilir.

ich fahre nach Ankara
Ankara'ya gidiyorum

Bu iki cümlecik bir cümle halinde birleştirilirken Türkçede sonda gelen Almancada başta yer alır ve her iki cümlecğin arasına bir virgül konur.

Ich fahre nach Ankara, um meinen Onkel zu besuchen.
Amcamı ziyaret etmek için Ankara'ya gidiyorum.

Türkçede sonda yer alan kısım Almancada başta bulunmasına rağmen cümle gene normal olarak Türkçeye çevrilir. Bu aklınızı karıştırmamalıdır.

Şimdi daha başka örnek cümleler görelim. Bu cümlelerin kuruluşunu teker teker inceleyiniz.

Der Schüler kauft einen Bleistift, um einen Brief zu schreiben.

Öğrenci bir mektup yazmak için bir kalem satın alıyor.

Der Arzt kauft ein Auto, um noch schneller zu fahren.

Doktor daha hızlı gitmek için bir otomobil satın alıyor.

Yukarıdaki cümleler daha önce örnek olarak verdiklerimizden biraz farklıdır. Daha öncekilerde cümlenin öznesi şahıs zamiriydi. Bunlarda ise birer isim. Cümlenin Türkçesini cümleciklere ayırırken bu aklınızı karıştırabilir. Örneğin, yukarıdaki birinci cümle «öğrenci bir mektup yazmak için» ve «bir kalem satın alıyor» şeklinde değil «bir mektup yazmak için» ve «öğrenci bir kalem satın alıyor» şeklinde cümleciklere ayrılır. Gene ikinci cümle de «daha hızlı gitmek için» ve «doktor bir otomobil satın alıyor» şeklinde iki cümlecige ayrılır. Yani cümlenin öznesi hiçbir zaman bir işin ne için yapıldığını belirten yan cümlecige katılmamalıdır. Cümlenin esas cümlecik kısmı daima tek başına da kullanılabilecek bir cümle meydana getirir, yukarıdaki örneklerde «öğrenci bir kalem satın alıyor» ve «doktor bir otomobil satın alıyor» kısımlarında olduğu gibi.

Der Bauer verkauft seine Tiere, um einen Traktor zu kaufen.

Çiftçi bir traktör satın almak için hayvanlarını satıyor.

Die Mutter geht in die Küche, um das Essen zu holen.

Anne yemeği almak için mutfağa gidiyor.

Wir rufen den Wirt, um die Rechnung zu bezahlen.

Hesabı ödemek için lokantacıyı çağırıyoruz.

Die Kinder gehen ins Kino, um einen guten Film zu sehen.

Çocuklar iyi bir film görmek için sinemaya gidiyorlar.

Der Schüler arbeitet viel, um eine gute Note zu bekommen.

Öğrenci iyi bir not almak için çok çalışıyor.

Wir treffen uns am Nachmittag, um ins Kino zu gehen.
Sinemaya gitmek için öğleden sonra buluşuyoruz.

Der Bruder kauft einige Bücher, um während der Reise zu lesen.
Erkek kardeş seyahat esnasında okumak için birkaç kitap satın alıyor.

Mein Freund bleibt zu Hause, um die Hausaufgaben zu schreiben.
Arkadaşım ev ödevlerini yazmak için evde kalıyor.

Bu **um** ve **zu** ile yapılan cümleler **Imperfekt** veya **Perfekt** halinde de olabilirler. Bu durumda yan cümlecikte bir değişiklik olmaz; **zu**'dan sonra gelen fiil gene mastar halinde bulunur. Sadece diğer kısmın, başta gelen esas cümlecğin fiili değişir, yani **Imperfekt** veya **Perfekt** yapılır.

Mein Onkel fuhr nach Deutschland, um ein neues Auto zu kaufen.
Amcam yeni bir otomobil satın almak için Almanya'ya gitti.

Die Frau kaufte einen Eimer, um Wasser zu tragen.
Kadın su taşımak için bir kova satın aldı.

Das Kind lief in den Garten, um seiner Schwester zu helfen.
Çocuk kızkardeşine yardım etmek için bahçeye koştu.

Der Lehrer hat die Hefte geholt, um sie zu verbessern.
Öğretmen (onları) düzeltmek için defterleri aldı.

Die Gäste haben ein Taxi gerufen, um zum Bahnhof zu fahren.
Misafirler istasyona gitmek için bir taksi çağırdılar.

Der Vater hat eine Zeitung gekauft, um die neuesten Nachrichten zu lesen
Baba en yeni haberleri okumak için bir gazete satın aldı.

Başta gelen esas cümlecğin fiili ayrılabilen bir fiil ise ayrılan takı yalnız esas cümlecğin sonuna konur, yani **um...** **zu** ile kurulan yan cümlecğin önünde, iki cümlecği ayıran virgülden evvel yer alır.

Das Mädchen steht um acht Uhr auf, um in die Schule zu gehen.
Kız okula gitmek için saat sekizde kalkıyor.

Der Junge steigt in Eskişehir aus, um seine Freunde zu besuchen.
Çocuk arkadaşlarını ziyaret etmek için Eskişehir'e iniyor.

Görüldüğü gibi yukarıdaki örneklerde **aufstehen** ve **aussteigen** ayrılabilen fiillerinin **auf** ve **aus** takıları **um**'un önünde virgülden önce yer almaktadır.

Eğer **um** ile başlayan yan cümlecğin fiili ayrılabilen bir fiil ise son-
daki **zu** bu ayrılabilen fiilin takısıyla esas fiili arasına girer ve bunların
hepsi bitişik yazılır.

Ein Schüler steht auf, um das Licht auszumachen.

Bir öğrenci ışığı söndürmek (kapamak) için ayağa kalkıyor.

Mein kleiner Sohn macht jetzt seine Hausaufgaben, um mitzukommen.

Küçük oğlum birlikte gelmek için şimdi ev ödevlerini yapıyor.

Yukarıdaki örneklerde **ausmachen** ve **mitkommen** ayrılabilen fiille-
rinde **zu** kelimesi **aus** ve **mit** takılarıyla esas fiil arasına girmiştir.

Um ile başlayan yan cümlecğin fiili dönüşlü bir fiil ise fiil gene **zu**'-
dan sonra yer alır, dönüşlü zamir (eğer varsa diğer kelimelerle bir-
likte) **um** ile **zu** arasına girer.

Der alte Mann suchte einen Stuhl, um sich zu setzen.

Yaşlı adam oturmak için bir sandalye aradı.

Ich gehe in mein Zimmer, um mich anzuziehen.

Giyinmek için odama gidiyorum.

Die Kinder gehen ins Badezimmer, um sich zu waschen.

Çocuklar yıkanmak için banyoya gidiyorlar.

Cümlelerin başında bulunan esas cümlecikte **können**, **wollen**, **müssen**,...
cinsinden bir yardımcı fiil varsa sonda bulunması gereken cümlelerin esas
fiili **um**'dan önce yer alır.

Der Fischer muss viel arbeiten, um ein Boot zu kaufen.

Balıkçı bir sandal almak için çok çalışmaya mecburdur.

Mein Freund will heute einen Spaziergang machen, um die Moscheen zu besichtigen

Arkadaşım camileri ziyaret etmek için bugün bir gezinti yapmak istiyor.

Yukarıdaki örneklerde cümlelerin esas fiilleri olan **arbeiten** ve **machen** görüldüğü gibi **um**'dan önce yani sırf esas cümlecğin sonunda yer almaktadırlar.

Bundan başka **um...zu** ile kurulan yan cümlecikte de **können**, **wollen**, **müssen**,... cinsinden bir yardımcı fiil bulunabilir. Yardımcı fiil **zu**'dan sonra, esas fiili ise **zu**'dan önce yer alır. Bunlar bitişik yazılmazlar.

Ich schliesse die Tür, um allein arbeiten zu können.

Yalnız çalışabilmek için kapıyı kapatıyorum.

Bu örnekte **können zu**'dan sonra gelmekte, cümlenin esas fiili olan **arbeiten** ise **zu**'dan önce yer almaktadır.

Wir arbeiten, um essen zu können.

Yemek yiyebilmek için çalışıyoruz.

Der Onkel geht in die Stadt um einen Anzug machen zu lassen.

Amca bir elbise yaptırmak için şehre gidiyor.

Du musst in sein Büro gehen, um mit ihm sprechen zu können.

Onunla konuşabilmek için bürosuna gitmeye mecbursun.

Wir müssen viel Geld haben, um ein Auto kaufen zu können.

Bir otomobil satın alabilmek için çok paraya sahip olmaya mecburuz.

Um ile başlayan yan cümlecikte **können**, **wollen**, **müssen**,... cinsinden yardımcı fiillerden en çok **können** ve **lassen** kullanılır.

Der Student sucht eine Putzfrau, um sein Zimmer aufräumen zu lassen.

Öğrenci odasını toplattırmak için bir temizleyici kadın arıyor.

Ich bleibe in der Klasse, um mit dem Lehrer sprechen zu können.

Öğretmenle konuşabilmek için sınıfta kalıyorum.

Daha önceki derslerimizde i-haliyle kullanılan örneklerden **für**'ün de «için» anlamına geldiğini öğrenmiştik. Bununla **um ... zu** kelimelerinin kullanımını karıştırmamak gerekir.

Der Bauer arbeitet für seine Familie.	Çiftçi ailesi için çalışıyor.
Ich kaufe für meine Tochter einen Ball.	Kızım için bir top satın alıyorum.
Dieser Ring ist für dich.	Bu yüzük senin içindir.

Yukarıdaki örneklerde **für**'ün bir isim (veya şahıs zamirinin) önünde bulunduğunu görüyoruz. Bunu daha önce de biliyorduk. **Um ... zu** da ise durum böyle değildir. Oradaki «için» bir fiille birlikte bulunur.

werden fiili

Daha önce **werden**'in bir yardımcı fiil olduğunu öğrendik. Bununla gelecek zaman yapılıyordu.

Ich werde dich morgen besuchen.	Seni yarın ziyaret edeceğim.
Ahmet wird morgen zu uns kommen.	Ahmet yarın bize gelecek.
Der Schüler wird ein neues Heft kaufen.	Öğrenci yeni bir defter satın alacak.
Er wird mir seine Bücher zeigen.	Bana kitaplarını gösterecek.

Werden, yukarıda da görüldüğü gibi, özel bir çekim gösterir.

Werden bu yardımcı fiil görevinden başka tek başına da kullanılabilir ve «olmak» anlamına gelir. Örneğin, **Perfekt** yaparken kullandığımız **haben** ve **sein** yardımcı fiilleri de tek başlarına kullanılabilir. Bunu daha önceki derslerimizde gördük.

Werden'in **Imperfekt** ve **Perfekt** şekilleri, **wurde** ve **ist geworden** şeklindedir. Şimdi bunu cümlelerde kullanalım.

Ich werde krank.	Hasta oluyorum.
Ich bin krank geworden.	Hasta oldum.
Du bist faul geworden.	Sen tembel oldun.
Er will Arzt werden.	Doktor olmak istiyor.

Sie will Lehrerin werden.

Öğretmen olmak istiyor.

Mein Bruder wurde ein berühmter Arzt.

Erkek kardeşim meşhur bir doktor oldu.

Sie ist eine gute Mutter geworden

İyi bir anne oldu.

Er arbeitet viel, um ein guter Lehrer zu werden

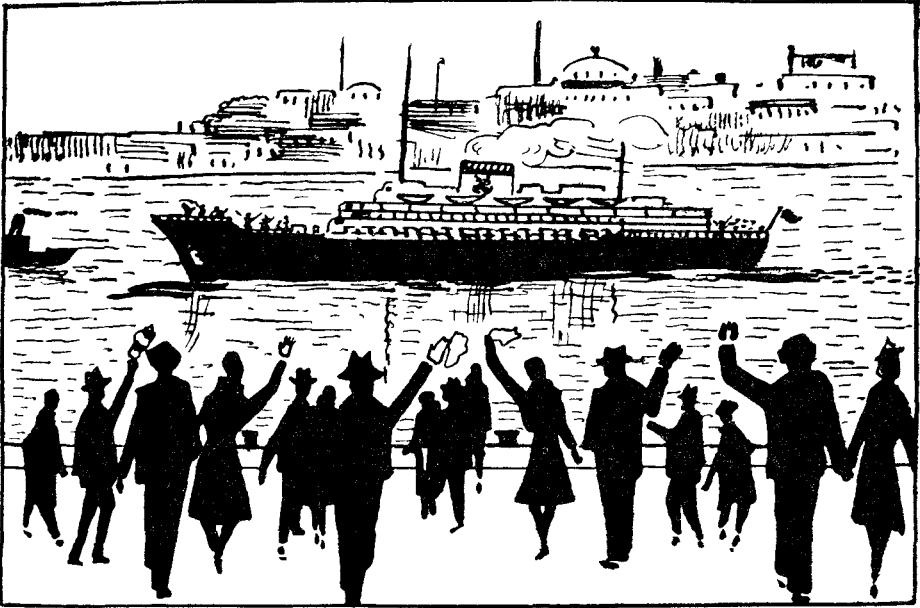
İyi bir öğretmen olmak için çok çalışıyor.

Burada kısaca **um... zu** ile cümleler kurarken dikkat etmemiz gereken hususları sıralayalım:

- 1 — İki cümlecik arasında bir virgül vardır.
- 2 — Virgülden sonra **um** kelimesi gelir.
- 3 — Yan cümleciğin, yani **um** ile başlayan kısmın sonunda **zu** ve bundan sonra da mastar halinde fiil bulunur.
- 4 — **Können, wollen, müssen...** cinsinden yardımcı fiiller **zu**'dan sonra yer alır. Esas fiil o zaman **zu**'dan önce gelir.
- 5 — Ayrılabilen fiillerde **zu** kelimesi ayrılan takıyla esas fiil arasında yer alır. Bunların hepsi birden bitişik yazılır.
- 6 — **Um... zu** ile yapılan cümleleri Türkçeye çevirirken kullandığımız «için» aynı anlama gelen **für** ile karıştırılmamalıdır.

LEHRSTÜCK ZWEIUNDACHTZIG

Öğrenilecek kelimeler

ab [ab]	itibaren	bewohnt [bevo:nt]	meskun
das Ägäische Meer [e:geiʃe me:r]	Ege Denizi	die Dardanellen [dardanellen]	Çanakkale Bo- ğazi
ähneln [e:neln]	benzemek	das Deck, e [dek]	güverte
besinnen [bezinnen]	hatırlamak,	deshalb [deshalb]	onun için
besann, besonnen [bezan] [bezonnen]	düşünmek		

dunkelblau [dunkelblau]	koyu mavi, lâcivert	der Liegestuhl,.. e [li: gestu:l]	şezlong
die Dunkelheit, en [dunkelhayt]	karanlık	Marseille [marsey]	Marsilya
das Gedränge [gedrenge]	kalabalık	das Meer, e [me:]	deniz
erledigen [erle: digen]	halletmek, bitirmek	das Mittelmeer [mittelme:r]	Akdeniz
Frankreich [frankrayh]	Fransa	die Nähe, n [ne:e]	civar, yakınlık
fruchtbar [fruhtbar]	verimli, münbit	Neapel [neapel]	Napoli
das Geschäft, e [geşeft]	iş, dükkan	noch [noh]	daha, henüz
die Geschichte, n [geşihite]	tarih, hikâye	Pompeji [pompeyi]	Pompeyi
der Geschichtsunterricht, e [geşihstunterriht]	tarih dersi	die Prinzinseln [printsinzeln]	Prens adaları (bk. Açıklamalar)
Griechenland [gri:henland]	Yunanistan	selbst [zelbst]	bizzat, kendi, bile
der Hafen,.. [ha:fen]	liman	Sizilien [zitsilien]	Sicilya
hervorsprudeln [herfo:rsprudeln]	fışkırmak	steinig [ştaynig]	taşlı, taşlık
hervorsprudelnd [herfo:rsprudelnd]	fışkıran, fışkı- rarak	Stromboli [stromboli]	Stromboli
höflich [hö:flih]	nazik	der Verwandte, n [vervante]	akraba
die Kajüte, n [kayü: te]	kamara	Vesuv [vezu:v]	Vezüv (önünden)
die Kontrolle, n [kontrolle]	kontrol	vorbeifahren [forbayfa:ren]	geçmek, geçip gitmek
das Land,.. er [land]	memleket, kara	vorbeigefahren [vurbeigefahren]	
die Lava çoğulu: die Laven	lav	der Vulkan, e [vulka:n]	volkan, yanar- dağ
		wahrscheinlich [va:rşaynlih]	herhalde
		der Zollbeamte, n [tsollbeamte]	muhtemel (en)
		die Zollstelle, n [tsollstelle]	gümrük memuru gümrük, gümrük kontrolü yapılan yer

AÇIKLAMALAR

in der Nähe

die Nähe kelimesinin «civar» anlamına geldiğini biliyoruz. Bunu **in** önekini kullanarak **in der Nähe** şeklinde söylersek «civarda, yakında, civarında» anlamlarına gelebilir.

Der Bahnhof ist in der Nähe unseres Hauses.	İstasyon bizim evin yakınındadır (civarındadır).
In der Nähe der Stadt liegen drei Bauernhöfe.	Şehirin civarında üç çiftlik bulunuyor.
Der Laden meines Vaters liegt in der Nähe der Schule.	Babamın dükkânı okulun civarında bulunuyor.
Das Nachbardorf ist in der Nähe.	Komşu köy yakındadır.

deshalb

«Onun için» anlamına gelen bu kelime iki cümleyi birbirine bağladığı gibi tek başına cümle içinde de kullanılır.

Du bist sehr faul, deshalb darfst du nicht mitkommen.	Çok tembelsin, onun için birlikte gelemezsin.
Der Student hat kein Geld, deshalb kann er die Rechnung nicht bezahlen.	Öğrencinin parası yok, onun için hesabı ödeyemez.
Das Wetter war sonnig. Wir machten deshalb einen Spaziergang.	Hava güneşliydi. Onun için bir gezinti yaptık.
Der Mann hatte keine Verwandten in der Stadt, deshalb mietete er ein kleines Zimmer.	Adamın şehirde akrabaları yoktu, onun için küçük bir oda kiraladı.
Mein Kleiderschrank ist sehr klein. Ich lege deshalb meine Wäsche auf einen Stuhl.	Elbise dolabım çok küçüktür. Onun için çamaşırlarımı bir sandalyenin üstüne koyuyorum.

Deshalb iki cümleyi birbirine bağlıyorsa ikinci cümlelerin fiili hemen **deshalb** kelimesinden sonra yer alır.

wahrscheinlich

Daha çok Türkçeye «muhtemelen, muhtemel» şeklinde çevrilir.

Ahmet wird heute wahrscheinlich nicht kommen.	Ahmet muhtemelen bugün gelmeyecek.
In der nächsten Woche machen wir wahrscheinlich einen Ausflug.	Muhtemelen gelecek hafta içinde bir gezinti yapacağız.
Am Donnerstag haben wir wahrscheinlich keine Schule.	Muhtemelen perşembe günü okulumuz yok. (okul tatil).
Meine Schwester wird wahrscheinlich morgen abfahren.	Kız kardeşim muhtemelen yarın hareket edecek.

das Land

Bu kelime Türkçede çeşitli anlamlara gelir.

a. das Land = toprak, tarla, arazi

Das Land hinter diesen Bergen ist sehr fruchtbar.

Bu dağların arkasındaki toprak (arazi) çok verimlidir. (mümbittir).

Dieses Land ist sehr steinig.

Bu arazi çok taşlıdır.

Der Bauer hat ein fruchtbares Land.

Çiftçinin verimli bir arazisi (tarlası, toprakları) var

b. das Land = kara (suyun aksi)

Die Touristen gehen ans Land.

Turistler karaya gidiyorlar (çıkıyorlar).

Das Schiff kam ans Land.

Gemi karaya geldi (vardı).

c. das Land = açık, inşa edilmemiş arazi (şehrin aksi), köy, taşra

Die Familie meines Freundes wohnt auf dem Lande.

Arkadaşımın ailesi köyle (taşrada) oturur.

Der berühmte Arzt verbringt seine Zeit auf dem Lande.

Meşhur doktor vaktini köyde (taşrada) geçiriyor.

Seit drei Jahren leben wir auf dem Lande.

Üç yıldan beri taşrada yaşıyoruz.

d. das Land = memleket, ülke

Das ist das Land meiner Väter.

Bu babalarımın (atalarımın) memleketidir.

Wir wollen eine Reise in ferne Länder machen.

Uzak ülkelere bir seyahat yapmak istiyoruz.

Während unserer Reise werden wir viele Länder sehen.

Seyahatimiz sırasında birçok memleket göreceğiz.

Die Türkei ist ein grosses Land.

Türkiye büyük bir ülkedir.

auf Deck

«güverteye veya güvertede» anlamına gelir. **Das Deck** kelimesi diğer örneklerle de daima **artikelsiz** kullanılır.

Wir machten einen Spaziergang auf Deck.

Güvertede bir gezinti yaptık.

Die Kinder liefen auf Deck, um die Fischer zu sehen.

Çocuklar balıkçıları görmek için güverteye koştular.

Die Frau schläft auf Deck.

Kadın güvertede uyuyor.

das Geschäft

Bu kelime hem «iş» hem de «dükkân» anlamına gelir.

Wie gehen die Geschäfte?

İşler nasıl?

**Ich fahre nach Griechenland,
um einige Geschäfte zu erledigen.**

Birkaç işi halletmek için Yunanistan'a gidiyorum.

**Wegen einiger Geschäfte kann ich
Sie heute nicht besuchen.**

Birkaç iş dolayısıyla bugün sizi ziyaret edemem.

**Mein Onkel eröffnet ein neues
Geschäft in der Hauptstrasse der
Stadt.**

Ancam şehrin ana caddesinde yeni bir dükkân açıyor.

**Das ist das älteste Geschäft des
Dorfes.**

Bu köyün en eski dükkânıdır.

die Geschichte

Bu kelime de Türkçede iki anlama gelir.

Bir kere «hikâye» olarak Türkçeye çevrilebilir.

**Die Grossmutter erzählt den
Kindern viele interessante
Geschichten.**

Büyük anne çocuklara birçok entere-
san hikâyeler anlatıyor.

Wir wissen schöne Geschichten.

Güzel hikâyeler biliyoruz.

Aynı kelime «tarih» anlamına da gelir.

**Wir haben in dem Geschichts-
unterricht die Geschichte der
Türkei gelernt.**

Tarih dersinde Türkiye tarihini öğ-
rendik.

**Er wusste die Geschichte Europas
sehr gut.**

Avrupa tarihini çok iyi bilirdi.

**Ich lese ein Buch über die
Geschichte des Menschen.**

İnsan tarihi (insanlık tarihi) üzeri-
ne bir kitap okuyorum.

Yukarıda, öğrenilecek kelimeler bölümündeki **hervorsprudeln** ve **vorbeifahren** fiilleri ayrılabilen fiillerdendir. **Vorbeifahren** ve **besinnen** düzensiz bir fiildir, iki ana şekli altlarında belirtilmiştir.

Mutti, die Mutler kelimesinin çocuklarca kullanılan başka bir şeklidir. Almancada çok rastlanır.

Marmara Denizindeki, Büyükada, Heybeli, Burgaz ve Kınalıada'ya Almancada **die Prinzinseln** - Prens adaları denir.

AUF DEM WEGE NACH DEUTSCHLAND (1)

Zeynep und Ahmet fuhren vor zwei Tagen mit der Familie Müller nach Deutschland ab. Herr Müller muss aber zuerst in Frankreich einige Geschäfte erledigen und einige Verwandten besuchen. Deshalb fahren sie zuerst mit einem Schiff nach Marseille, dann mit einem Zug nach Paris und von dort nach Deutschland.

Man sah ein grosses Gedränge vor der Zollstelle, aber die Zollbeamten machten die Kontrolle sehr schnell und waren sehr höflich. Sie blieben an der Zollstelle nur fünfzehn Minuten. Dann trugen sie ihre Koffer ins Schiff. Es war ungefähr zwölf Uhr. Ein Mann zeigte ihnen ihre Kajüten.

Nach einer Stunde verliess das Schiff den Hafen. Sie gingen auf Deck; die Müllers wollten Istanbul noch ein letztes Mal sehen. Inge war sehr traurig.

«Wirst du mich noch einmal zu diesem schönen Land bringen, Mutti?» fragte sie ihre Mutter.

«Ich glaube, nächstes Jahr kommen wir wieder,» antwortete Frau Müller.

Inge dankte ihrer Mutter und ging neben Zeynep. «Der Zollbeamte war sehr höflich,» sagte sie. «Wir haben nicht viel gewartet. Und wir haben nur einen Koffer öffnen müssen.»

Sie assen um halb zwei zu Mittag. Nach dem Essen blieben Frau und Herr Müller in ihrer Kajüte, aber die Kinder gingen wieder auf Deck. Sie fanden dort drei Liegestühle und setzten sich. Sie fuhren an den Prinziñseln vorbei.

«Ach... ich erinnere mich an die Namen dieser Inseln,» sagte Inge. «Diese kleine Insel ist Kinalhada, die zweite heisst Burgaz, die dritte ist Heybeli und die vierte nennt man Büyükada. Wie heisst aber jene kleine Insel zwischen Heybeli und Burgaz? Ich kann mich jetzt nicht besinnen.»

«Man nennt sie Kaşıkadası. Sie ist nicht bewohnt. Siehst du, sie ähnelt einem Löffel, und man nennt sie deshalb Kaşıkadası,» erwiderte Ahmet.

Während des Abendessens fuhr das Schiff durch die Dardanellen, und nach drei Stunden waren sie im Ägäischen Meer.

«Jetzt haben wir die Türkei hinter uns. Von jetzt ab wirst du uns

die Namen der Städte und der Länder nennen,» sagte Zeynep zu Inge. «Wo kommen wir morgen an?»

«Ich glaube, wir kommen morgen in Griechenland an und sind um ein Uhr im Mittelmehr. Seine dunkelblaue Farbe wird euch sehr gefallen. Und am nächsten Tag sehen wir Sizilien und am Nachmittag den Vulkan Stromboli. Wahrscheinlich fahren wir bei Dunkelheit vorbei, aber ihr werdet die hervorsprudelnde, rote Lava sehen. Am dritten Tage sehen wir den Vulkan Vesuv. Und ungefähr um zehn Uhr kommen wir in Neapel an.»

«Können wir zu der alten Stadt Pompeji fahren? Sie ist in der Nähe von Neapel, glaube ich,» fragte Ahmet. «Wir haben beim Geschichtsunterricht viel darüber gelesen; ich will sie mal besichtigen.»

«Ich glaube, wir können dorthin fahren. Ich selbst habe Pompeji bisher noch nicht gesehen. Ich frage meinen Vater. Kannst du uns ihre Geschichte erzählen?»

Nach dem Abendessen gingen sie wieder auf Deck, setzten sich in ihre Liegestühle, und Ahmet erzählte die Geschichte Pompejis.

ALMANYA YOLUNDA (1)

Zeynep ve Ahmet iki gün önce Müller ailesiyle Almanya'ya hareket etti. Ama Bay Müller önce Fransa'da birkaç iş halletmek ve birkaç akrabayı ziyaret etmek zorundadır. Onun için önce gemiyle Marsilya'ya, sonra bir trenle Paris'e ve oradan Almanya'ya gidiyorlar.

Gümrüğün önünde büyük bir kalabalık görülüyordu, ama gümrük memurları kontrolü çok çabuk yapıyorlardı ve çok naziktiler. Gümrükte sadece onbeş dakika kaldılar. Sonra bavullarını gemiye taşıdılar. Hemen hemen saat onikiydi. Bir adam onlara kamaralarını gösterdi.

Bir saat sonra gemi limanı terketti. Güverteye çıktılar; Müllerler İstanbul'u son bir defa daha görmek istiyorlardı. Inge çok kederliydi.

«Beni bir kere daha bu güzel ülkeye getirecek misin, anne?» diye sordu annesine.

«Sanıyorum ki, gelecek sene tekrar geliyoruz,» diye cevap verdi Bayan Müller.

İnge annesine teşekkür etti ve Zeynep'in yanına gitti. «Gümrük memuru çok nazikti,» dedi. «Çok beklemedik. Ve sadece bir bavul açmak zorunda kaldık.»

Saat bir buçukta öğle yemeği yediler. Yemekten sonra Bayan ve Bay Müller kamaralarında kaldılar, ama çocuklar tekrar güverteye gittiler. Orada üç şezlong buldular ve oturdular. Prens adalarından geçiyorlardı.

«Ah... bu adaların adlarını hatırlıyorum,» dedi İnge. «Bu küçük ada Kınalıada'dır, ikincisinin adı Burgaz, üçüncü(sü) Heybeli ve dördüncüye Büyükada deniyor. Ama Heybeli ve Burgaz arasındaki şu küçük adanın adı ne? Şimdi hatırlayamıyorum.»

«Ona Kaşıkadası deniyor(diye adlandırılıyor). Meskun değildir. Görüyor musun, bir kaşığa benziyor ve onun için Kaşıkadası diye adlandırılıyor,» diye cevap verdi Ahmet.

Akşam yemeği sırasında gemi Çanakkale Boğazından geçti ve üç saat sonra Ege Denizindeydiler.

«Şimdi Türkiye'yi arkamızda (bıraktık). Şimdiden itibaren bize şehirlerin ve memleketlerin adlarını söyleyeceksin,» dedi Zeynep İnge'ye. «Yarın nereye varıyoruz?»

«Sanıyorum ki, yarın Yunanistan'a varıyoruz ve saat birde Akdenizdeyiz. Lacivert rengi çok hoşunuza gidecek. Ve ertesi gün Sicilya'yı ve öğleyin Stromboli yanardağını göreceğiz. Muhtemelen karanlıkta önünden geçeceğiz, ama fıskıran, kırmızı lavı göreceksiniz. Üçüncü gün Vezüv yanardağını göreceğiz. Ve hemen hemen saat onda Napoli'ye varacağız.»

«Eski şehir Pompeyi'ye gidebilir miyiz? Napoli yakınında, sanıyorum,» diye sordu Ahmet. «Tarih dersinde onun hakkında çok şey okuduk; bir kere gezmek istiyorum.»

«Sanıyorum ki oraya gidebiliriz. Ben kendim (bizzat) şimdiye kadar daha Pompeyi'yi görmedim. Babama sorarım. Bize onun hikâyesini (tarihini) anlatabilir misin?»

Akşam yemeğinden sonra tekrar güverteye gittiler, şezlonglarına oturdular ve Ahmet Pompeyi'nin hikâyesini (tarihini) anlattı.

İMTİHAN 8

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz

- 1 — Der Junge ^{hat} den Spaziergang allein gemacht, denn sein Freund nicht gekommen. 2 — Bis jetzt wir nur Frankreich gesehen. 3 — Unsere Verwandten in dies Stadt eine neu Wohnung gemietet. 4 — Der Student sein Schreibtisch vor zwei Tagen verkauft. 5 — Der Herr die Gäste zu Bahnhof geführt. 6 — Ich aus mein Auto meine Mappe geholt. 7 — Das klein Kind von dem Baum gefallen. 8 — Seine Familie in Frankreich und Griechenland drei Monate geblieben. 9 — du die Fragen Lehrers verstanden? 10 — Meine Mutter ist noch Neapel; sie noch nicht zurückgekommen. 11 — Unser Schiff vier Stunden Verspätung gehabt. 12 — Der alt Mann keine Zigaretten und kein Kaffee trinken dürf 13 — Die Putzfrau das Zimmer Studenten aufräumen müssen. 14 — Letztes Jahr wir Sommer bei unser Tante verbracht. 15 — Der Lehrer Schüler den Brief übersetzen helfen.

B

A Listesi

- 1 — Wie lang ist deine Schwester?
2 — Das Kind fragt seinen Vater nach seinen Büchern.
3 — Die Frau fragt den Verkäufer nach dem Preis des Ringes.
4 — Bisher haben wir von ihm keinen Brief bekommen.
5 — Einer hat dich sehen wollen. Kennst du ihn?
6 — Warum verkauft man hier kein Gemüse?
7 — Der Bauer hat seinen Traktor reparieren lassen.
8 — Mein kleiner Sohn kann allein in die Schule gehen.

B Listesi

- A — Gemi saat altıda Marsilya'ya vardı.
B — Adam burada niçin sebze satmıyor?
C — Küçük bir defter bir defterciktir.
D — Kız kardeşinin boyu ne kadar?
E — Sadece eski arkadaşımızı görmek istedik.
F — Çiftçi traktörünü tamir etti.
G — Çocuk babasına kitaplarından sonra soruyor.
H — Birkaç iş yüzünden misafirlerimle müzeleri gezemedim.
İ — O bize çok yardım etti. Hatta hesabı bile ödedi.
K — Burada niçin sebze satılmıyor?

- 9 — Ein kleines Heft ist ein Heftchen.
- 10 — Das Schiff ist um sechs Uhr in Marseille angekommen.
- 11 — Er hat uns viel Geld gegeben. Er hat sogar die Rechnung bezahlt.
- 12 — Wir haben nur unseren alten Freund sehen wollen.
- 13 — Die Post liegt in der Nähe des Bahnhofs.
- 14 — Während ihrer Reise sahen die Kinder viele schöne Länder.
- 15 — Wegen einiger Geschäfte habe ich mit meinen Gästen die Museen nicht besichtigen können.

- L — Çocuklar seyahatleri esnasında birçok güzel ülkeler gördüler.
- M — Kadın satıcıya yüzüğün fiyatını soruyor.
- N — Birisi seni görmek istedi. Onu tanyor musun?
- O — Çocuk babasına kitaplarını soruyor.
- P — Küçük oğlum yalnız okula gidebiliyor.
- R — Çiftçi traktörünü tamir ettirdi.
- S — Postane istasyonun yakınında bulunuyor.
- T — Şimdiye kadar ondan hiç mektup almadık.

C

A Listesi

- 1 — Geceleri köpeklerin havlaması duyuluyor.
- 2 — Küçük çocuk annesinin seslenmesini (çağırmasını) duymadı.
- 3 — Çocukların şarkı söylemesi her yerden duyulur.
- 4 — İki saat önce Veziv yanardağından geçtik.
- 5 — Hizmetçi fincanları dolaba koydu.
- 6 — Hizmetçi fincanları dolaba koyacak.
- 7 — Hizmetçi fincanları dolaba koyuyor.
- 8 — Balıkçının sandalında oturduğunu gördüm.
- 9 — Muhtemelen ona baba ev ödevlerini yazmasına yardım ediyor.
- 10 — Öğrenciler öğretmenin geldiğini duydular.

B Listesi

- A — Mein Freund fährt nach Deutschland, für besser Deutsch lernen.
- B — Die Schüler haben den Lehrer kommen hören.
- C — Ich fuhr in die Stadt, um mir einen Hut zu kaufen.
- D — Man hat diese Autos in Frankreich hergestellt.
- E — Man hört abends das Bellen der Hunde.
- F — Vor zwei Stunden sind wir an dem Vulkan Vesuv vorbeifahren.
- G — Die Magd hat die Tassen auf den Schrank gelegt.
- H — Die Magd wird die Tassen in den Schrank legen.
- I — Das kleine Kind hat das Rufen seiner Mutter nicht gehört.

F

Aşağıdaki cümleleri Almancaya çeviriniz.

- 1 — Doktor birkaç iş halletmek için Yunanistana' gidiyor (vasıtaıyla).
2 — Fakir işçi kulübesini satmak zorunda kaldı. (Perfekt olacak)

Test 40'ın yapılmış şekli

- A. 1 — haben, dem 2 — sind den 3 — hat 4 — hat, en 5 — hat e 6 —
hat ,en 7 — hat, dem, em 8 — hat 9 — hat, e 10 — bin, em 11 — hat,
e 12 — hast 13 — hat, e, e 14 — hat, er, en 15 — hat, em
- B. 1 — E 2 — İ 3 — G 4 — L 5 — H 6 — M 7 — A 8 — D 9 — K 10 — N

F.	a. nennen	b. bedeuten
	ich habe genannt	ich habe bedeutet
	du hast genannt	du hast bedeutet
er, sie, es	hat genannt	hat bedeutet
wir	haben genannt	haben bedeutet
ihr	habt genannt	habt bedeutet
sie	haben genannt	haben bedeutet
Sie	haben genannt	haben bedeutet

İmtihan 7'nin yapılmış şekli

- A. 1 — es, en, es 2 — es, en 3 — er, du 4 — t, em 5 — dem, des 6 — er
7 — der 8 — en, en, s 9 — des, en, es 10 — es, es 11 — er, 12 — des
13 — des, zu 14 — es, en, en 15 — des, es
- B. 1 — F 2 — İ 3 — H 4 — M 5 — R 6 — B 7 — N 8 — D 9 — A
10 — O 11 — E 12 — P 13 — K 14 — S 15 — G
- C. 1 — F 2 — İ 3 — T 4 — N 5 — R 6 — M 7 — D 8 — S 9 — O
10 — G 11 — C 12 — L 13 — P 14 — E 15 — H
- D. 1 — seiner 2 — kann 3 — dich 4 — wann 5 — standen 6 — abtrock-
nen 7 — dieses 8 — aus 9 — berühmter 10 — man
- F. 1 — Man machte diese Ringe aus Gold.
2 — Der Vater lässt Kaffee kochen.
3 — Ich half dem alten Mann einsteigen.

LEHRSTÜCK DREIUNDACHTZIG

OHNE ZU

Ohne ... zu ile yapılan cümleler de aynı **um ... zu** ile yapılanlar gibidir. Her ikisi de yapı bakımından birbirlerinin aynıdır. **Um ... zu** Türkçeye «için» şeklinde çevriliyordu. **Ohne ... zu** ise fiilin sonuna eklenen bir «-sızın, sizin» takısıyla çevrilebilir. «Öğrenci kitabına bakmaksızın cevap veriyor. — Çocuk bir yanlış yapmaksızın hikâyeleri anlatıyor. — Çocuk kelimeleri bilmeksizin imtihana giriyor.» gibi cümleler hep **ohne ... zu** kullanarak Almancaya çevrilir. Bu cümlelerdeki «bakmaksızın - yapmaksızın - bilmeksizin» fiilleri yerine Türkçede (hatta daha uygun bir şekilde) «bakmadan - yapmadan - bilmeden» de denebilir. Biz derslerimizde bu ikinci şekli tercih edeceğiz.

Şimdi örnek olarak bir cümle alalım ve bunu inceleyelim.

«Bir hata yapmadan hikâyeyi anlatıyorum.» cümlesinde **um ... zu**'da olduğu gibi önce gene esas ve yan cümlecikleri tespit edelim. Burada «bir hata yapmadan» yan cümlecik, «hikâyeyi anlatıyorum» ise esas cümleciktir.

Yan cümlecik:

ohne einen Fehler zu machen

bir hata yapmadan (yapmaksızın)

Esas cümlecik

Ich erzähle die Geschichte

hikâyeyi anlatıyorum

Her ikisini de birleştirerek verilen cümleyi elde etmiş oluruz:

Ich erzähle die Geschichte, ohne einen Fehler zu machen.

Bir hata yapmadan hikâyeyi anlatıyorum.

Yukarıda **ohne ... zu** ile yapılan cümlelerin yapı bakımından **um ... zu** ile yapılanların aynı olduğunu söylemiştik. Şu halde kuralları bir kere de **ohne ... zu** için tekrarlayalım.

Yan cümlecik cümlenin Türkçesinde başta bulunmasına rağmen Almancasında genellikle sonda yer alır. Yan cümlecik ve esas cümlecik birbirlerinden bir virgülle ayrılır.

Virgülden hemen sonra **ohne** kelimesi gelir. En sonda bulunan **zu** kelimesinden sonra gelen fiil daima mastar halinde bulunur. Bu mastar halinde bulunan fiil cümlelerin Türkçesinde «-sızın veya -madan» takısı almış olandır. **Esas cümlecğin** fiili normal olarak çekimlenerek kullanılır. Yan cümlecğe ait diğer kelimeler **ohne** ile **zu** arasında yer alır.

Yan cümlecikte **können, wollen, dürfen,...** cinsinden bir yardımcı fiil varsa bu **zu**'dan sonra yer alır. Yan cümlecğin diğer fiili **zu**'dan önce gelir.

Yan cümlecğin fiili ayrılabilen bir fiil ise **zu** ayrılan takı ile geriye kalan fiil arasına girer ve hepsi bitişik yazılır.

Birkaç cümleyi adım adım kurarak bu söylediklerimizi pekiştirmeye çalışalım.

Örneğin, «Çocuklar ellerini yıkamadan masaya oturuyorlar.» cümlesini ele alalım.

Önce bunun Türkçesini yan cümlecik ve esas cümlecik olmak üzere ikiye ayırırız. «yıkamadan» **ohne ... zu** ile çevrilen yan cümlecğin fiili olacaktır. Şu halde yan cümlecik «ellerini yıkamadan», esas cümlecik ise «çocuklar masaya oturuyorlar» şeklindedir. Cümlenin öznesi olan «çocuklar» kelimesini yan cümlecğe katmak doğru olmaz.

Yan cümlecik şöyle Almancaya çevrilir:

ohne ihre Hände zu waschen
ellerini yıkamadan

Esas cümlecği de şöyle çeviririz:

Die Kinder setzen sich an den Tisch
Çocuklar masaya oturuyorlar.

Bunların ikisini de birleştirerek cümlenin tamamını elde ederiz.

Die Kinder setzen sich an den Tisch, ohne ihre Hände zu waschen.

Çocuklar ellerini yıkamadan masaya oturuyorlar.

Türkçe cümlede cümlenin içinde olan yan cümlecik Almandada bir virgüle esas cümleden ayrılmakta, sona eklenmektedir.

Bir cümle daha inceleyelim. «Tıraş olmadan büroma gidiyorum.» Burada yan cümlecik «tıraş olmadan», esas cümlecik ise «büroma gidiyorum» şeklindedir.

Esas cümlecik:

Ich gehe in mein Büro
Büroma gidiyorum

Yan cümlecik:

ohne mich zu rasieren
tıraş olmadan

Cümlenin tamamı ise şöyledir:

Ich gehe in mein Büro, ohne mich zu rasieren.
Tıraş olmadan büroma gidiyorum.

Şimdi cümleler görelim. Yukarıdaki kuralları örnek cümlelerle karşılaştırarak inceleyiniz.

Das Mädchen geht an die Tafel, ohne die Frage zu beantworten.

Kız tahtaya gidiyor, soruyu cevaplandırmaksızın.

Kız soruyu cevaplandırmaksızın tahtaya gidiyor.

Der Junge kommt in das Zimmer, ohne die Tür zu schliessen.

Çocuk kapıyı kapamadan odaya geliyor.

Der Schüler spricht mit dem Lehrer, ohne aufzustehen.

Öğrenci ayağa kalkmadan öğretmenle konuşuyor.

Das faule Kind geht in sein Zimmer, ohne zu arbeiten.

Tembel çocuk çalışmadan odasına gidiyor.

Der Mann steht auf, ohne die Rechnung zu bezahlen.

Adam hesabı ödemedi ayağa kalkıyor.

Mein Freund nahm das Geschenk, ohne mir zu danken.
Arkadaşım bana teşekkür etmeden hediye aldı.

Ahmet legt sich ins Bett, ohne das Licht zuzumachen.
Ahmet ışığı söndürmeden yatağa yatıyor.

Wir gehen heute in die Stadt, ohne unseren Freund zu besuchen.
Arkadaşımız ziyaret etmeden şehre bugün şehre gidiyoruz.

Du hast die Übungen gelesen, ohne zu verstehen.
Anlamadan çalıştırmaları okudun.

Ali steht auf, ohne dem Lehrer antworten zu können.
Ali öğretmene cevap verebilmeksizin (veremedi) ayağa kalkıyor.

Die Mutter kam nach Hause, ohne Brot zu kaufen.
Anne ekmek satın almadan eve döndü.

Wir sitzen im Zimmer, ohne zu sprechen.
Konuşmadan odada oturuyoruz.

Der Sohn ging ins Kino, ohne seinen Vater zu fragen.
Oğul babasına sormadan sinemaya gitti.

Mein Onkel fuhr nach Deutschland, ohne Deutsch zu lernen.
Amcam Almanca öğrenmeden Almanya'ya gitti.

Der kranke Mann liegt im Bett, ohne etwas zu essen.
Hasta adam birşey yemeden yatakta yatıyor (bulunuyor).

Der Vater gibt die Zeitung seiner Tochter, ohne die neuesten Nachrichten zu lesen.
Baba en yeni haberleri okumadan gazeteyi kızına veriyor.

Ich gehe in die Schule, ohne ein neues Heft zu kaufen.
Yeni bir defter satın almadan okula gidiyorum.

Der Arzt bleibt zu Hause, ohne zu seinem Büro zu gehen.
Doktor bürosuna gitmeden evde kalıyor.

FİLDEN SIFAT YAPMA

Her fiilin sonuna bir -d harfı ekleyerek o fiili **sıfat** yapabiliriz.

schreiben	— yazmak
schreibend	— yazan, yazarak
lachen	— gülmek
lachend	— gülen, gülerек
spielen	— oynamak
spielend	— oynayan, oynayarak
singen	— şarkı söylemek
singend	— şarkı söyleyen, şarkı söyleyerek
bellen	— havlamak
bellend	— havlayan, havlayarak
fragen	— sormak
fragend	— soran, sorarak
antworten	— cevap vermek
antwortend	— cevap veren, cevap vererek
essen	— yemek yemek
essend	— yemek yiyen, yemek yiyerek
helfen	— yardım etmek
helfend	— yardım eden, yardım ederek

Görüldüğü gibi fiilden sıfat elde etmek çok kolaydır. Yalnız bunlar kullanıldıkları yere göre Türkçeye iki şekilde çevrilirler. Eğer böyle fiilden sıfat yapılmış bir kelime bir sıfat tamlamasında geçiyorsa Türkçeye çevrilirken yukarıda verdiğimiz birinci şekiller (yazan, gülen, .) kullanılır. Eğer bu kelime cümle içinde kullanılırsa ikinci şekiller yardımıyla Türkçeye çevrilir.

Mein Freund kommt lachend nach Hause.

Arkadaşım gülerек eve geliyor.

Die Kinder haben singend gearbeitet.

Çocuklar şarkı söyleyerek çalıştılar.

Der Hund läuft bellend hinter dem Auto.

Köpek havlayarak otomobilin arkasından koşuyor.

Der Direktor kam sprechend aus seinem Zimmer.

Müdür konuşarak odasından geldi (çıktı).

Das kleine Kind ging laufend neben seinen Vater.	Küçük çocuk koşarak babasının yanına gitti.
Er sitzt lesend auf seinem Bett.	Okuyarak yatağının üstünde oturuyor.
Die Mutter unseres Freundes kam rufend in den Garten.	Arkadaşımızın annesi seslenerek bahçeye geldi.

Bu türetilen sıfatlar sıfat tamlamalarında kullanılır ve diğer normal sıfatlar gibi ismin çeşitli hallerine sokulabilirler.

der schreibende Schüler	— yazan öğrenci
die lachenden Bauern	— gülen çiftçiler
das spielende Kind	— oynayan çocuk
die singende Frau	— şarkı söyleyen kadın
der bellende Hund	— havlayan köpek
die fragende Schülerin	— soru soran öğrenci (kız)
der fressende Esel	— (yem) yiyen eşek
der beginnende Frühling	— başlayan ilkbahar
die fliegenden Vögel	— uçan kuşlar

Gördüğümüz gibi fiilden türetilen sıfatlar bu çeşit görevlerde bulundukları zaman Türkçeye daha değişik çevrilmektedirler.

Şimdi bunlarla bir sıfat tamlaması yapalım ve çekimleyelim:

der schlafende Fischer	uyuyan balıkçı
den schlafenden Fischer	uyuyan balıkçıyı
dem schlafenden Fischer	uyuyan balıkçıya
des schlafenden Fischers	uyuyan balıkçının
die schlafenden Fischer	uyuyan balıkçılar
die schlafenden Fischer	uyuyan balıkçıları
den schlafenden Fischern	uyuyan balıkçılara
der schlafenden Fischer	uyuyan balıkçıların

Yukarıda sıfat tamlamasının ismin çeşitli hallerine göre çekimlenmiş tekil ve çoğul şekillerini verdik; bu fiilden türetilen sıfatlara normal bir

sıfat muamelesi yapılır, bunlar diğerlerinden hiç ayırt edilmezler.

**Wir helfen dem arbeitenden
Bauern.**

Çalışan çiftçiye yardım ediyoruz.

**Ich sehe den fragenden Lehrer.
Der kommende Winter wird sehr
kalt sein.**

Soran öğretmeni görüyorum.
Gelen kış çok soğuk olacak.

**Dieser schreibende Junge ist mein
Bruder.**

Bu yazan çocuk benim erkek karde-
şimdir.

Siehst du die fliegenden Vögel?

Uçan kuşları görüyor musun?

**Diese spielenden Kinder sind
ungefähr 10 Jahre alt.**

Bu oynayan çocuklar aşağı yukarı
10 yaşındadır.

**Der bellende Hund lässt den Gast
nicht in den Garten.**

Havlayan köpek misafiri bahçeye bı-
rakmıyor.

**Der Direktor sieht den lachenden
Schüler.**

Müdür gülen öğrenciyi görüyor.

SORU KELİMELERİ VE PERFEKT

Soru kelimeleriyle **Perfekt**i kullanmak çok kolaydır. **Perfektin haben** veya **sein** yardımcı fiiliyle yapıldığını biliyoruz. Soruda fiilin bulunması gereken yere bu yardımcı fiiller gelir, **Partizip Perfekt** ise en sonda yer alır.

Was hast du uns gebracht?

Bize ne getirdin?

**Wer hat dem Lehrer kein Heft
gegeben?**

Kim öğretmene (hiç) defter verme-
di?

Was hat die Mutter gekauft?

Anne ne satın aldı?

**Wie haben die Kinder Deutsch
gelernt?**

Çocuklar nasıl Almanca öğrendiler?

**Wann ist der Direktor in die Schule
gekommen?**

Müdür ne zaman okula geldi?

Wann habt ihr den Arzt gerufen?

Doktoru ne zaman çağırdınız?

**Warum hat der Student keine neue
Krawatte kaufen können?**

Öğrenci niçin yeni bir kravat satın
alamadı?

**Warum ist der Grossvater in die
Stadt gegangen?**

Büyük baba niçin şehre gitti?

Wen haben die Touristen gefragt?

Turistler kime sordular?

Wem hat der Vater ein Heft gekauft?	Baba kime bir defter satın aldı?
Wessen Mappe ist ins Wasser gefallen?	Kimin çantası suya düştü?
Wessen Auto hast du repariert?	Kimin otomobilini tamir ettin?
Wo haben sie gewohnt?	Nerede oturdunuz? (ikamet)
Wo haben die Jungen gespielt?	Çocuklar nerede oynadılar?
Wohin hat die Magd den Korb getragen?	Hizmetçi sepeti nereye taşıdı?
Wohin hat die Frau die Briefmarke geklebt?	Kadın pulu nereye yapıştırdı?
Welche Länder habt ihr auf eurer Reise gesehen?	Seyahatinizde hangi memleketleri gördünüz?
Welches Mädchen ist nach Hause gegangen?	Hangi kız eve gitti?
Welcher Freund ist nach Griechenland gefahren?	Hangi arkadaş Yunanistan'a gitti?
Welche Putzfrau hat dein Zimmer aufgeräumt?	Hangi temizlikçi kadın odanı topladı?
Mit wem hat der alte Mann einen Spaziergang gemacht?	Yaşlı adam kiminle bir gezinti yaptı?
Bei wem bist du während meiner Reise geblieben?	Seyahatim sırasında kimin yanında kaldın?
Für wen hat die Magd eine Zeitung gekauft?	Hizmetçi kimin için bir gazete satın aldı?
Zu wem hast du deine Bücher verkauft?	Kitaplarını kime sattın?
Woraus hat man diese Schuhe hergestellt?	Bu ayakkabılar neden imal edildi?
Mit wem macht der Schüler seine Hausaufgaben?	Öğrenci ev ödevlerini kiminle yapıyor?
Von wem hat er diese schönen Bücher bekommen?	Bu güzel kitapları kimden aldı?
Worum haben die Gäste gegessen?	Misafirler neyin etrafına oturdular?

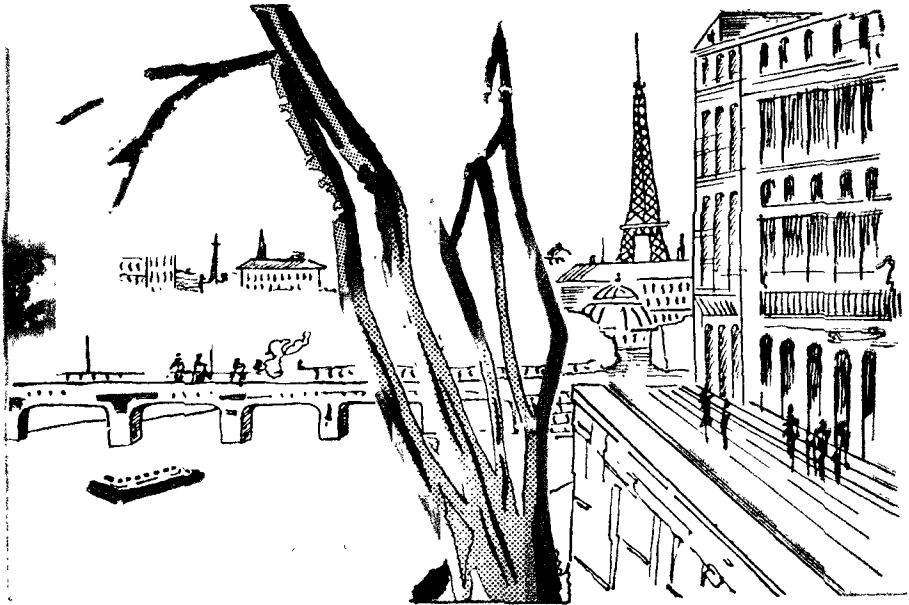
FONO

Correspondence Institute

ALMANCA DERSLERİ

84

LEHRSTÜCK VIERUNDACHTZIG

Öğrenilecek kelimeler

anhaltan (*)

[anhaltən]

hielt ... an, angehalten

[hi:lt an] [angehalten]

durmak

ansehen (*)

[anze:ən]

sah ... an, angesehen mek

[za: an],[angeze:ən]

bakmak,

gözden geçir-

ausgehen (*) [ausge:en]	(dışarı) çık- mak	das Kasino,s [kazi:no]	gazino
ging .. aus, ist ausgegangen [ging aus] [ausgegangen]		kehren [ke:ren]	dönmek
bewegt [beve:gt]	dalgalı, hare- ketli	nächtlich [nehtlih]	gece, geceyle ilgili
die Fahrt,en [fa:rt]	yolculuk, seya- hat	sich niederlassen (*)	oturmak, yer- leşmek
der Fluss,.. e [flus]	nehir	liess ... nieder, niedergelassen [li:s ni:der] [ni:dergelassen]	
das Französisch (e)	Fransızca	der Passagier, e	yolcu
[frantsö:ziş]		[passa:ji:r]	
fühlen [fü:len]	hissetmek	die Schwierigkeit,en	güçlük
das Gemälde,n	tablo	[şvi:rihkayt]	
[gemelde]		stossen [şto:sen]	çarpmak
das Grabmal,..er	mezar, kabir	stiess, ist gestossen [sti:s] [gestossen]	
[gra:bma:l]		der Turm,.. e [turm]	kule
heiter [hayter]	neşeli, canlı, hareketli	zuhören (*)	dinlemek
		[tsuhö:ren]	
das Hotel,s [hotel]	otel		
das Interesse,n	ilgi		
[interesse]			

AÇIKLAMALAR

Okuduğumuz metinde geçen yer isimlerini okunuşlarıyla veriyoruz. Ayrıca bilinen ve önemli yerlerin Türkçede söyleniş şekillerini de ekliyoruz.

Lyons [liyon]	Lyon şehri (Fransa'da)
Capri [kapri]	Kapri adası (Akdeniz'de)
Marseilles [marsey]	Marsilya şehri (Fransa'da)
Montparnasse [monparnas]	Paris'te bir semt
Eiffel [eyfel]	Eyfel kulesi
Seine [sen]	Sen nehri (Paris'ten geçen)
Louvre [luvr]	Paris'te bir müze
Invalides [envalid]	Paris'te bir yer
Place de la Concorde [plas dö lâ konkord]	Paris'te bir yer
Bois de Bologne [bua dö bulon]	Paris'te bir yer

L'Eglise de Notre Dame	Notr Dam klisesi
[legliz dö notr dam]	
Chatelet [şatele]	Paris'te bir yer
Monmartre [monmartır]	Paris'te bir yer
Place Pigalle [plas pigal]	Paris'te bir yer

auf Schwierigkeiten stossen

«Güçlüklerle karşılaşmak» anlamına gelen bir deyimdir.

Die Touristen haben an der Zeilstelle auf Schwierigkeiten gestossen.	Turistler gümrükte güçlüklerle kar- şılaştılar.
Wir haben in Griechenland wegen unserer Pässe auf Schwierigkeiten gestossen.	Yunanistan'da pasaportlarımızdan dolayı güçlüklerle karşılaştık.
Da haben wir auf einige Schwierigkeiten gestossen.	Orada birkaç güçlükle karşılaştık.
Er spricht Deutsch und Fran- zösisch. Deshalb hat er auf seiner Fahrt auf keine Schwierigkeiten gestossen.	Almanca ve Fransızca konuşur. Onun için yolculuğunda hiç güçlük- le karşılaşmadı.

morgen früh

Türkçeye «yarın erkenden» şeklinde çevrilebilir bir deyimdir.

Morgen früh macht meine Klasse einen Ausflug.	Yarın erkenden sınıfım bir piknik yapıyor.
Ich komme dir morgen früh.	Yarın erkenden sana gelirim.
Morgen früh fährt der Zug ab.	Yarın erkenden tren hareket ediyor.

mit grossem Interesse

«Büyük bir ilgiyle» olarak Türkçeye çevrilebilir.

Die Schüler hörten mit grossem Interesse zu.	Öğrenciler büyük bir ilgiyle dinliyor- lardı.
Er las deinen Brief mit grossem Interesse.	Mektubunu büyük bir ilgiyle okudu.

sich niederlassen

«Oturmak, yerleşmek» anlamına gelir.

Ich war sehr müde. Ich liess mich auf das Sofa nieder.	Çok yorgundum. Kanapeye oturdum.
Die Vögel haben sich auf das Feld niedergelassen.	Kuşlar tarlaya oturdular (kondular).
Wir lassen uns in ein Restaurant nieder.	Bir lokantaya oturuyoruz.
Der Arzt hat sich in einem kleinen Dorf niedergelassen.	Doktor küçük bir köye yerleşti.
Wir wollen uns in dieser Stadt niederlassen.	Bu şehire yerleşmek istiyoruz.

? wie lange

«ne kadar uzun, ne kadar müddet» anlamına gelir. Zaman, süre soran bir sorudur.

Wie lange werden Sie in diesem Dorf bleiben?	Bu köyde ne kadar kalacaksınız?
Wie lange sind Sie in Deutschland geblieben?	Almanya'da ne kadar kaldınız?
Wie lange hat er gearbeitet?	O ne kadar çalıştı?

Yukarıdaki fiillerden **anhalt**, **ansehen**, **ausgehen** ve **niederlassen** hem ayrılabilen, hem de düzensiz bir fiildir. Şimdiki zamandaki çekimleri de özel bir durum gösterir. Bunlardan **sehen**, **gehen**, **lassen**'in şimdiki zamandaki çekimlerini biliyoruz ama. Sadece **anhalt**'in çekimini vereceğiz dersin sonunda.

AUF DEM WEG NACH DEUTSCHLAND (2)

Am dritten Tag ihrer Reise kamen sie in Neapel an. Es war ungefähr zehn Uhr. Herr Müller fand ein Taxi, und sie fuhren mit drei anderen Passagieren zu der alten Stadt Pompeji. Alle fanden Pompeji sehr interessant. Ahmet erzählte dort die Geschichte der Stadt. Er sprach Deutsch, und die anderen Touristen hörten ihm mit grossem Interesse zu. Ein Fremdenführer führte sie zum Museum der Stadt. Dort kauften die Kinder

viele Bilder und Postkarten. Einige kleine Mädchen verkauften Bücher und Illustrierten über Pompeji. Sie kauften auch ein Buch über diese alte und interessante Stadt.

Nach einer Stunde kehrten sie zurück nach Neapel. Sie machten kleine Einkäufe und kauften einige Geschenke. Dann sagte Herr Müller: «Kommt, Kinder, lasst uns ins Schiff gehen.»

Am Nachmittag verliess ihr Schiff Neapel. Sie fuhren an Capri vorbei; die See war etwas bewegt.

Am Vormittag des nächsten Tages kamen sie in Marseilles an. Sie fuhren schnell mit einem Autobus zum Bahnhof und stiegen in den Zug nach Paris ein. Der Zug fuhr nach einer halben Stunde ab. In den frühen Stunden des nächsten Tages hielten sie in Lyons an, aber sie blieben dort nicht lange. Der Zug fuhr durch viele Städte und kleine Dörfer. Die kleinen Dörfer und Bauernhöfe erinnerten Ahmet und Zeynep an ihren Bauernhof in der Türkei.

Endlich kam der Zug in Paris an. Sie nahmen ein Taxi und fuhren bis Montparnasse. Herr Müller sprach ein bisschen Französisch, aber der Besitzer des Hotels sprach sehr gut Deutsch. So stiessen sie auf keine Schwierigkeiten.

Sie assen im Restaurant des Hotels zu Abend und gingen aus, um das nächtliche Leben in Paris zu sehen. Zuerst gingen sie zum Eiffelturm und verbrachten eine schöne Zeit an den Ufern des Flusses Seine. Nach diesem langen Spaziergang liessen sie sich in ein Café nieder und tranken Tee mit Milch.

Herr Müller sagte: «Sie sagen: In Paris arbeitet man während des Tages, aber nachts lebt man.»

«Wie lange werden wir in Paris bleiben?» fragte Ahmet.

Herr Müller lächelte und erwiderte: «Wir werden in dieser wunderbaren Stadt nur einen Tag bleiben. Morgen früh gehen wir zum Louvre Museum, um die Gemälden anzusehen. Von dort gehen wir nach Invalides und sehen das Grabmal von Napoleon. Wir können dann einen kleinen Spaziergang bis nach Place de la Concorde machen und dort zu Mittag essen. Nach dem Essen fahren wir vielleicht zu Bois de Boulogne. Nachher besichtigen wir L'Eglise de Notre Dame in Chatelet. Das Abendessen werden wir in unserem Hotel nehmen, und dann gehen wir aus, um die Kasinos in Monmartre und in Place Pigalle zu sehen.»

«Ach, es wird ein heiterer Tag werden,» sagte Frau Müller. «Ich fühle mich von jetzt müde.»

ALMANYA YOLUNDA (2)

Seyahatlerinin üçüncü günü Napoli'ye vardılar. Aşağı yukarı saat ondu. Bay Müller bir taksi buldu ve diğer üç yolcuyla birlikte eski şehir Pompeji'ye gittiler. Hepsi Pompeji'yi çok enteresan buldular. Ahmet orada şehrin tarihini anlattı. Almanca konuşuyordu ve diğer turistler büyük bir ilgiyle onu dinlediler. Bir turist rehberi onları şehrin müzesine götürdü. Orada çocuklar birçok resimler ve kartpostallar satın aldılar. Birkaç küçük kız Pompeyi hakkında kitaplar ve resimli mecmualar satıyorlardı. Onlar da bu eski ve enteresan şehir hakkında bir kitap satın aldılar.

Bir saat sonra Napoli'ye geri döndüler. Küçük alışverişler yaptılar ve birkaç hediye satın aldılar. Sonra Bay Müller: «Gelin, çocuklar, haydi gemiye gidelim,» dedi.

Ertesi gün öğleden önce (ertesi günün öğleden öncesi) Marsilya'ya vardılar. Hemen bir otobüsle istasyona gittiler ve Paris trenine bindiler. Tren yarım saat sonra hareket etti. Ertesi günün erken saatlerinde Lyon'da durdular, ama orada çok uzun kalmadılar. Tren birçok şehirlerden ve küçük köylerden geçti. Küçük köyler ve çiftlikler Ahmet ve Zeynep'e Türkiye'deki çiftliklerini hatırlattı.

Nihayet tren Paris'e vardı. Bir taksi aldılar ve Montparnasse'a kadar gittiler. Bay Müller biraz Fransızca konuşuyordu, ama otelin sahibi çok iyi Almanca konuşuyordu. Böylece hiçbir güçlükle karşılaşmadılar.

Akşam yemeğini otelin lokantasında yediler ve Paris'teki gece hayatını görmek için dışarı çıktılar. Önce Eyfel kulesine gittiler ve Sen nehri kıyılarında güzel bir vakit geçirdiler. Bu uzun gezintiden sonra bir kafe'ye oturdular ve sütle çay içtiler.

Bay Müller: «Paris'te gün boyunca çalışılır, ama geceleri yaşanır, diyorlar,» dedi.

«Paris'te ne kadar kalacağız?» diye sordu Ahmet.

Bay Müller gülümsedi ve «Bu harika şehirde sadece bir gün kalacağız. Yarın erkenden tabloları görmek için Louvre müzesine gideceğiz. Oradan Invalides'e gideceğiz ve Napolyon'un mezarını göreceğiz. Sonra Place de la Concorde'a kadar küçük bir gezinti yapabilir ve orada öğle yemeğini yiyebiliriz. Yemekten sonra belki Bois de Boulogne'a gideriz. Sonra Chatelet'te Notr Dame kilisesini gezeriz. Akşam yemeğini otelimizde alacağız ve sonra Monmartre ve Place Pigalle'daki gazinoları görmek için dışarı çıkarız,» diye cevap verdi.

«Ah, neşeli (canlı) bir gün olacak,» dedi Bayan Müller. «Daha şimdiden kendimi yorgun hissediyorum.»

als

«Bir doktor olarak, işçi olarak, memur olarak» gibi hallerde kullanılan «olarak» kelimesi Almancada **als** ile belirtilir. **Als**'in daha önce sıfatların mukayeselerinde de kullanıldığını görmüştük.

als Arbeiter	işçi olarak
als Arzt	doktor olarak
als Soldat	asker olarak
als Student	öğrenci olarak.

Mein Bruder fuhr als Arbeiter nach Deutschland.	Erkek kardeşim işçi olarak Almanya'ya gitti.
Das Dorf hat keinen Arzt. Er arbeitet dort als Arzt.	Köyün doktoru yok. Orada doktor olarak çalışıyor.
Als Soldat hat er nicht viel Geld.	Asker olarak çok parası yok.

von

«-den, -dan» anlamına geldiğini bildiğimiz bu kelime aynı zamanda isim tamlamaları yapmak için de kullanılır.

der Hafen von Neapel	Napoli limanı
der Hafen von Izmir	İzmir limanı
die Strassen von Istanbul	İstanbul (un) caddeleri
die Häuser von Paris	Paris'in evleri
die Bilder von meinem Bruder	erkek kardeşimin resimleri
Die Gemälden von Picasso gefallen mir sehr.	Picasso'nun resimleri çok hoşuma gidiyor.
Das sind die Bücher von Goethe.	Bunlar Goethe'nin kitapları.
Der Hafen von Istanbul ist sehr gross.	İstanbul limanı çok büyüktür.
Die Strassen von Paris sind sehr sauber.	Paris caddeleri çok temizdir.

um ... zu ve ohne ... zu ile yapılan cümle kalıpları:

esas cümlecik			yan cümlecik			
özne	fiil	diğer kelimeler	, ohne veya um	diğer kelimeler	zu	fiil (master)
Ich	verlasse	das Restaurant	, ohne	die Rechnung	zu	bezahlen.
Der Vater	kauft	einen Ball	, um	seinem Sohn	zu	schenken.
Er	legt	sich ins Bett	, ohne	sich	zu	waschen.
Wir	gehen	in den Garten	, um	mit Ali	zu	spielen.
Er	fährt	nach Paris	, ohne	in Marseilles	zu	bleiben.

Fılden çok kolay sıfat türetilir. Fiilin sonuna sadece bir -d eklemek yeter bu iş için.

schreien
schreiend

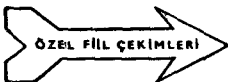
bağırarak
bağırarak, bağırarak

sitzen
sitzend

oturmak
oturan, oturarak

laufen
laufend

koşmak
koşarak, koşarak

ich halte an
du hältst an
er, sie, es hält an
wir halten an

.....

TEST 42

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- 1 — Wie werden Sie der Türkei bleiben? 2 — Der berühmte Arzt sich in einer gross Stadt niedergelassen. 3 — Mein Vater ist Arzt nach Frankreich gefahren. 4 — Er will dort eine lang Zeit bleib 5 — Der Mann verkauft sein Auto, ein Haus zu kauf 6 — Ich stehe früh auf, in Schule zu geh 7 — Hasan bringt seine Freunde nach Hause, sein Mutter zu frag 8 — Das kleine Kind geht ins Zimmer, ohne sein Schuhe reinig 9 — Warum man das mir nicht vorher gesagt? 10 — Bei wem du gestern geblieben?

B

A Listesi

- 1 — Wie lange hast du gestern gearbeitet?
2 — Meine Familie will sich in dieser Stadt niederlassen.
3 — Der laufende Junge fällt in den Fluss.
4 — Ich sehe eine rufende Frau.
5 — Ahmet und Ali kommen singend in den Garten.
6 — Die Schüler kommen in die Schule, ohne die Hausaufgaben zu machen.
7 — Der Mann steigt in den Zug ein, ohne eine Fahrkarte zu kaufen.
8 — Ich arbeite die ganze Nacht, ohne zu schlafen.

B Listesi

- A — Öğrenciler ev ödevlerini yapmadan okula geliyorlar.
B — Ahmet ve Ali şarkı söylerek bahçeye geliyorlar.
C — Bütün gece uyumak için çalışıyorum.
D — Dün ne kadar çalıştın?
E — Yarın ne kadar çalışıyorsun?
F — Seslenen bir kadın görüyorum.
G — Ailem bu şehirde yerleşmek istiyor.
H — Çocuk koşarak nehre düşüyor.
İ — Bütün gece uyumadan çalışıyorum.
K — Adam bir bilet satın almadan trene biniyor.
L — Koşan çocuk nehre düşüyor.

C

A Listesi

- 1 — Bir seyahat yapmak için paramız yok.
- 2 — Bir otomobil satın almak için evini satıyor.
- 3 — Çocuk yüzünü yıkamadan yatağa gidiyor.
- 4 — Öğretmen büyük bir ilgiyle yanlışları düzeltti.
- 5 — İstanbul otobüsleri yeni değildir.
- 6 — Almanya'da erkek kardeşimiz hiçbir güçlükle karşılaşmadı.
- 7 — Gömleğini giymeden bahçeye koştu.
- 8 — Elmayı yıkamadan yedim.

B Listesi

- A — In Deutschland hat unser Bruder auf einige Schwierigkeiten gestossen.
- B — Die Autobusse von Istanbul sind nicht neu.
- C — Der Lehrer hat mit grossem Interesse die Fehler verbessert.
- D — Er lief in den Garten, um sein Hemd anzuziehen.
- E — Wir haben kein Geld, um eine Reise zu machen.
- F — Ich ass den Äpfel, ohne zu waschen.
- G — Das Kind geht ins Bett, um sein Gesicht zu waschen.
- I — In Deutschland hat unser Bruder auf keine Schwierigkeiten gestossen.
- K — Er verkauft sein Haus, um ein Auto zu kaufen.
- L — Er lief in den Garten, ohne sein Hemd anzuziehen.
- M — Das Kind geht ins Bett, ohne sein Gesicht zu waschen.

F

Aşağıdaki cümleleri Almancaya çeviriniz.

- 1 — Bir elbise yaptırmak için şehre gidiyorum.
- 2 — Öğrenci ayağa kalkmadan öğretmene cevap veriyor.
- 3 — Arkadaşlarım beni çağırmadan bahçede oynuyorlar.

LEHRSTÜCK FÜNFUNDACHTZIG

WEIL

Weil [vayl] kelimesiyle de yan cümlecikler yapılır. Böyle **weil** kelimesi ile yapılmış cümleler «niçin» sorusuna cevap verirler, yani sebep gösterirler. Örneğin, «Hasta olduğum için okula gelmedim. - Annem çok yorgun olduğu için hemen yattı. - Babamın işleri çok olduğu için geç saatlere kadar çalışıyor.» gibi cümleler hep **weil** kullanarak yapılır. **Um... zu** ile yapılan yan cümleler de «için» ile Türkçeye çevriliyordu. Ama **weil** ile yapılan yan cümleciklerle **um...zu** ile kurulanlar arasında hem yapı hem de anlam bakımından önemli farklar vardır. Bunları birbirine karıştırmamak gerekir. İleride **weil** ile yapılmış daha çok örnek görünce bu farkı açıkça göreceksiniz.

Bu tip cümleleri Almancaya çevirmeden önce gene yan cümlecik ve esas cümlecik olmak üzere ikiye ayırmak gerekir.

Şimdi böyle bir cümle alalım ve inceleyelim. Örneğin, «Soba iyi ısıttığı için oda sıcaktır.» cümlesinde «soba iyi ısıttığı için» yan cümlecik, «oda sıcaktır» ise esas cümleciktir. Esas cümlecığı kurmak çok basittir:

Das Zimmer ist warm

Oda sıcaktır

Yan cümlecığı kurarken biraz dikkat etmek gerekir. Bunu önce «soba iyi ısıtıyor» şeklinde normal bir cümle olarak kuralım:

der Ofen heizt gut

soba iyi ısıtıyor

Bunu bize lâzım olan şekle çevirmek ise çok basittir. Başına **weil** ekler, cümlelerin fiilini de en sona götürürüz.

C

A Listesi

- 1 — Bir seyahat yapmak için paramız yok.
- 2 — Bir otomobil satın almak için evini satıyor.
- 3 — Çocuk yüzünü yıkamadan yatağa gidiyor.
- 4 — Öğretmen büyük bir ilgiyle yanlışları düzeltti.
- 5 — İstanbul otobüsleri yeni değildir.
- 6 — Almanya'da erkek kardeşimiz hiçbir güçlükle karşılaşmadı.
- 7 — Gömleğini giymeden bahçeye koştu.
- 8 — Elmayı yıkamadan yedim.

B Listesi

- A — In Deutschland hat unser Bruder auf einige Schwierigkeiten gestossen.
- B — Die Autobusse von Istanbul sind nicht neu.
- C — Der Lehrer hat mit grossem Interesse die Fehler verbessert.
- D — Er lief in den Garten, um sein Hemd anzuziehen.
- E — Wir haben kein Geld, um eine Reise zu machen.
- F — Ich ass den Äpfel, ohne zu waschen.
- G — Das Kind geht ins Bett, um sein Gesicht zu waschen.
- I — In Deutschland hat unser Bruder auf keine Schwierigkeiten gestossen.
- K — Er verkauft sein Haus, um ein Auto zu kaufen.
- L — Er lief in den Garten, ohne sein Hemd anzuziehen.
- M — Das Kind geht ins Bett, ohne sein Gesicht zu waschen.

F

Aşağıdaki cümleleri Almancaya çeviriniz.

- 1 — Bir elbise yaptırmak için şehre gidiyorum.
- 2 — Öğrenci ayağa kalkmadan öğretmene cevap veriyor.
- 3 — Arkadaşlarım beni çağırmadan bahçede oynuyorlar.

LEHRSTÜCK FÜNFUNDACHTZIG

WEIL

Weil [vayl] kelimesiyle de yan cümlecikler yapılır. Böyle **weil** kelimesi ile yapılmış cümleler «niçin» sorusuna cevap verirler, yani sebep gösterirler. Örneğin, «Hasta olduğum için okula gelmedim. - Annem çok yorgun olduğu için hemen yattı. - Babamın işleri çok olduğu için geç saatlere kadar çalışıyor.» gibi cümleler hep **weil** kullanarak yapılır. **Um... zu** ile yapılan yan cümleler de «için» ile Türkçeye çevriliyordu. Ama **weil** ile yapılan yan cümleciklerle **um...zu** ile kurulanlar arasında hem yapı hem de anlam bakımından önemli farklar vardır. Bunları birbirine karıştırmamak gerekir. İleride **weil** ile yapılmış daha çok örnek görünce bu farkı açıkça göreceksiniz.

Bu tip cümleleri Almancaya çevirmeden önce gene yan cümlecik ve esas cümlecik olmak üzere ikiye ayırmak gerekir.

Şimdi böyle bir cümle alalım ve inceleyelim. Örneğin, «Soba iyi ısıttığı için oda sıcaktır.» cümlesinde «soba iyi ısıttığı için» yan cümlecik, «oda sıcaktır» ise esas cümleciktir. Esas cümlecigi kurmak çok basittir:

Das Zimmer ist warm

Oda sıcaktır

Yan cümlecigi kurarken biraz dikkat etmek gerekir. Bunu önce «soba iyi ısıtıyor» şeklinde normal bir cümle olarak kuralım:

der Ofen heizt gut

soba iyi ısıtıyor

Bunu bize lâzım olan şekle çevirmek ise çok basittir. Başına **weil** ekler, cümlelerin fiilini de en sona götürürüz.

weil der Ofen gut heizt
soba iyi ısıttığı için

Her iki cümlecığı birleştirerek istenilen cümleyi elde ederiz:

Das Zimmer ist warm, weil der Ofen gut heizt.
Soba iyi ısıttığı için oda sıcaktır.

Burada da yan cümlecik sonda yer almakta, ama yan cümlecığın karşılığı olan Türkçe kısım Türkçe cümlede başta bulunmaktadır.

Bir örnek daha verelim. «Çocuk hasta olduğu için okula gidemiyor.» cümlesinde «hasta olduğu» için yan cümlecik, «çocuk okula gidemiyor» ise esas cümleciktir. Burada yan cümlecikle esas cümlecığı ayırt ederken çok dikkatli olmanızı hatırlatırız.

Esas cümlecik:

Das Kind kann nicht in die Schule gehen
Çocuk okula gidemiyor.

Yan cümlecik:

weil es krank ist
hasta olduğu için

Cümlelerin tamamı ise şöyle olur:

Das Kind kann nicht in die Schule gehen, weil es krank ist.
Çocuk hasta olduğu için okula gidemiyor.

Yan cümlecığı burada olduğu gibi hemen de kurabilirsiniz. Başa **weil** getirip başta özne olmak üzere diğer kelimeleri sıralar ve sona da yan cümlecığın fiilini (yani genellikle «için» den önce gelen fiil) yan cümlecığın öznesine göre çekimleyerek eklersiniz. Ama **weil**'i iyice öğrenene kadar yan cümlecığı ilk örnekteki gibi adım adım kurmanız yararlı olur.

Şimdi de **weil** ile cümleler yapalım.

1. **Wir essen in diesem Restaurant, weil das Essen dort gut ist.**
Orada yemek iyi olduğu için bu lokantada yiyoruz.
2. **Der Schüler bekam eine gute Note, weil er fleissig war.**
Öğrenci çalışkan olduğu için iyi bir not aldı.

3. **Ich ging allein ins Kino, weil du nicht kamst.**

Gelmediğın için yalnız sinemaya gittim.

4. **Hasan ging schnell zu Bett, weil er müde war.**

Hasan yorgun olduğu için hemen yatmaya gitti.

Yukarıdaki son üç cümleinin fiili **Imperfekt** halindedir. Görüldüğü gibi bunların diğçerlerinden bir farkı yoktur. Hem yan ,hem de esas cümleciğın fiilleri **Imperfekt** yapılmıştır. Ama Türkçeye çevrilirken yan cümleciğın **Imperfekt** halinde bulunan fiili geçmiş zaman olarak çevrilemez. Türkçe cümleinin yapısı buna müsait değildir. Yukarıdaki örneklerde «olduğu için, gelmediğın için ve gene olduğın için» yan cümleciklerin fiille-ridir ve bunları geçmiş zamanda Türkçeye çevirmek imkânsızdır.

5. **Ich muss jetzt zum Bahnhof gehen, weil meine Tante kommt.**

Teyzem geldiğı için istasyona gitmeye mecburum.

6. **Der Vater holt einen Arzt, weil sein kleiner Sohn krank ist.**

Baba küçük oğlu hasta olduğu için doktor getiriyor.

7. **Ich kann heute nicht mit dir kommen, weil ich meinem Vater helfe.**

Babama yardım ettiğım için bugün seninle gelemem.

8. **Die Kinder bleiben zu Hause, weil es regnet.**

Yağmur yağdığı için çocuklar evde kalıyor.

9. **Wir ziehen uns im Winter warm an, weil das Wetter kalt ist.**

Hava soğuk olduğu için kışın sıcak giyiniriz.

Bu cümleleri Türkçeleriyle karşılaştırarak inceleyiniz. Bu arada önemli bir konuya dikkatinizi çekeriz. **Weil** ile yapılan yan cümleciğın de muhakkak bir öznesi olur. Bu özne bazen esas cümleciğın öznesinin aynıdır. (2, 4, 7, numaralı örnekler). Bazen de değişikdir, esas cümleciğın öznesi ile ilgisi yoktur. (1, 3, 5, 6, 8, 9 numaralı örnekler). Ama her iki halde de yan cümlecikte muhakkak bir özne vardır.

Yan cümleciğın fiilinin zamanı çoğu zaman esas cümleinin fiilinin zamanına bağlıdır. Yani yan cümleciğın fiili şimdiki zaman ise, esas cümleciğinki de şimdiki zaman, yan cümleciğın fiili **Imperfekt** ise esas cümleciğinki de **Imperfekt**, yan cümleciğın fiili **Perfekt** ise esas cümleciğinki

de **Perfekt** olur. Buna uymayan bazı haller vardır. Yukarıdaki örneklerde **şimdiki zaman** ve **Imperfekt** için örnekler verdik. Şimdi de **Perfekt**i gösterelim.

«Öğrenci çalışmadığı için öğretmene cevap veremedi.» cümlesini **Perfekt** kullanarak Almancaya çevirelim.

Esas cümlecik:

Der Schüler hat dem Lehrer nicht antworten können
öğrenci öğretmene cevap veremedi

Yan cümlecik:

weil er nicht gearbeitet hat
çalışmadığı için

Cümlenin tamamı:

Der Schüler hat dem Lehrer nicht antworten können, weil er nicht gearbeitet hat.
Öğrenci çalışmadığı için öğretmene cevap veremedi.

Perfekt halinde bulunan esas cümlecik normal olarak Almancaya çevrilir. Yan cümlecığı çevirirken **haben** veya **sein** yardımcı fiilini yan cümlecığın öznesine göre çekimleyerek en sona, **Partizip Perfektin** arkasına koyarız. Yukarıdaki örnekte **haben** yardımcı fiili özneye göre çekimlenerek **hat** şeklini almış, ve en sona, **gearbeitet Partizip Perfektinin** arkasına yerleştirilmiştir.

Die Touristen haben auf Schwierigkeiten gestossen, weil sie kein Geld gehabt haben.

Turistler paraları olmadığı için güçlüklerle karşılaştılar.

Ich habe meine Mappe nicht finden können, weil sie unter den Tisch gefallen ist.

Masanın altına düştüğü için çantamı bulamadım.

Mein Bruder hat mit dem Fischer nicht gesprochen, weil er in die Stadt gefahren ist.

Şehre gittiği için erkek kardeşim balıkçıyla konuşmadı.

Ahmet hat Zeynep einen Ring geschenkt, weil sie seine Schuhe gereinigt hat.

Ahmet ayakkabılarını temizlediği için Zeynep'e bir yüzük hediye etti.

Deine Hausaufgabe ist schlecht, weil du die Wörter nicht gelernt hast.
Kelimeleri öğrenmediğin için ev ödevin kötüdür.

Yukarıdaki örnekte yan cümlecikle esas cümlecüğün fiillerinin zamanları değişiktir.

Er ist sehr müde gewesen, weil er im Garten gespielt hat.
Bahçede oynadığı için çok yorgundu.

Die Mutter hat die Kinder gerufen, weil der Vater gekommen ist.
Baba geldiği için anne çocukları çağırdı.

Yan cümlecüğün fiili gelecek zamanda olabilir. O zaman **werden** yardımcı fiilin özneye göre çekimlenmiş şekli en sona, yan cümlecüğün **master** halinde bulunan esas fiilinin arkasına gider.

Wir müssen heute zu Hause bleiben, weil unser Onkel kommen wird.
Amcamız geleceği için bugün evde kalmaya mecburuz.

Bu örnekte gördüğümüz gibi **werden** özneye göre çekimlenmiş ve **wird** şeklinde **master** halinde bulunan esas fiil **kommen**'in arkasında, en sonda yer almıştır.

Ich besuche meinen alten Freund, weil ich ihn nicht mehr sehen werde.
Onu artık görmeyeceğim için arkadaşımı ziyaret ediyorum.

Wir verkaufen unser Radio, weil der Vater ein neues Radio kaufen wird.
Baba yeni bir radyo satın alacağı için radyomuzu satıyoruz.

Yan cümlecüğün fiili ayrılabilen bir fiil olabilir. Böyle hallerde ayrılabilen fiil gene özneye göre çekimlenerek en sona gider. Yalnız önündeki - diğer bütün hallerde ayrılan - takı ayrılmaz, yerinde kalır.

Der Gast nimmt ein Taxi, weil der Zug nach zehn Minuten abfährt.
Misafir tren on dakika sonra hareket ettiği için bir taksi alıyor.

Bu örnekte yan cümlecüğün fiili **abfahren** ayrılabilen fiildir. Bunun esas fiil kısmı **fahren** özneye göre çekimlenmiş ve **fährt** şeklini almıştır. Ama sonda yer alırken önüne gene **ab** takısı eklenmiş, bu takıyla birlikte kullanılmıştır: **abfährt**.

Wir konnten dich nicht besuchen, weil der Autobus vor einer Stunde ankam.

Otobüs bir saat önce vardığı için seni ziyaret edemedik.

Burada ise fiiller **Imperfekt**tir. Yan cümlecığın **ankommen** şeklinde olan fiilinin **Imperfektte kam ... an** olduğunu biliyoruz. Özne üçüncü şahıs olduğu için **kam** kelimesine hiçbir takı eklenmez ve bunu cümlenin sonuna önündeki takısıyla birlikte koyarız: **ankam**. Yani ayrılabilen fiilleri normal birer fiilmiş gibi düşünüyöruz.

Die Mutter geht um acht Uhr zu Bett, weil sie früh aufsteht.

Anne erken kalktığı için saat sekizde yatıyor.

Wir freuen uns sehr, weil unser Bruder heute aus Deutschland zurückkehrt.

Erkek kardeşimiz bugün Almanya'dan döndüğü için çok seviniyoruz.

Ich will eine andere Putzfrau finden, weil sie mein Zimmer nicht gut aufräumt.

Odamı iyi toplamadığı için başka bir temizlikçi kadın bulmak istiyorum.

Der Student kann die Tür nicht öffnen, weil er sich ausgezogen hat.

Öğrenci soyunduğu için kapıyı açamıyor.

Die Kinder freuen sich, weil ihr alter Lehrer zurückkommt.

Eski öğretmenleri geri geldiğı için çocuklar seviniyorlar.

Das Zimmer wird kalt, weil wir das Fenster nicht zumachen.

Pencereyi kapatmadığımız için oda soğuk oluyor.

Yan cümlecikte **wollen, können, müssen**,... cinsinden bir yardımcı fiil varsa bunun özneye göre çekimlenmiş şekli en sonda, yan cümlecığın asıl fiilinden de sonra yer alır.

Er bleibt zu Hause, weil er einem Freund telefonieren muss.

Bir arkadaşına telefon etmeye mecbur olduğu için evde kalıyor.

Der Lehrer ruft Zeynep, weil sie immer schöne Geschichten erzählen kann.

Öğretmen daima güzel hikâyeler anlatabildiğı için Zeynep'i çağırıyor.

Herr Braun hat keine Zeit, weil er nach einer Stunde abfahren will.

Bir saat sonra hareket etmek istediğı için Bay Braun'un hiç vakti yok.

Die Jungen freuen sich, weil sie im Garten spielen dürfen.
Bahçede oynayabilecekleri için çocuklar seviniyorlar.

Weil ile yapılan yan cümlecik baş tarafa da gelebilir. Gene esas cümlecikle arasına bir virgül konur ve bu virgülden sonra hemen esas cümlecğin fiili yer alır. Böyle kısımları yer değiştirmiş bir cümle Türkçeye gene aynı şekilde çevrilir.

Weil ich krank war, kam ich nicht ins Büro.
Hasta olduğum için büroya gelmedim.

Weil der Sohn seinem Vater helfen musste, blieb er zu Hause.
Oğul babasına yardım etmeye mecbur olduğu için evde kaldı.

Bu yukarıdaki örneklerde yan cümlecik cümlenin başına gelmiş, esas cümlecğin fiilleri de (**kam, blieb**) hemen virgülden sonra yer almıştır.

Weil ich kein Geld habe, kann ich die Rechnung nicht bezahlen.
Param olmadığı için hesabı ödeyemem.

Weil die Mutter nicht zu Hause ist, ruft das Kind seine Freunde.
Anne evde olmadığı için çocuk arkadaşlarını çağırıyor.

Weil dieser Film mir sehr gefallen hat, habe ich ihn zweimal gesehen.
Bu film çok hoşuma gittiği için onu iki defa gördüm.

Yan cümlecği ister sonda, ister başta kullanabilirsiniz. Arada hiçbir fark yoktur.

Almancada aynı **weil**'in yerini tutan bir kelime daha vardır. **Da** [da] şeklinde olan bu kelimenin «orada, o zaman» onlamına geldiğini biliyoruz, ama **weil**'in yerini tuttuğu zaman bu anlamı taşımaz artık. Cümle içinde aynen **weil** gibi kullanılır ve Türkçeye aynı **weil** gibi çevrilir. Kısacası **weil** ile aralarında hiçbir fark yoktur. Yukarıda örnek olarak verilen bütün cümlelerde **weil** yerine **da** koyabilirsiniz. Tercümelerinizde **weil** veya **da**'yı kullanmakta serbestsiniz.

Ich werde jetzt etwas essen, da ich hungrig bin.
Aç olduğum için şimdi birşey(ler) yiyeceğim.

Aşağıda **weil** ile kurulan yan cümlecikleri yaparken dikkat edeceğimiz kuralları veriyoruz.

1 — Yan cümlecikte özneye göre çekimlenmiş fiil yan cümleciğin en sonunda yer alır.

weil ich in die Stadt FAHRE - şehre gittiğim için

2 — Yan cümlecik hiçbir zaman tek başına kullanılamaz. Yan cümlecik daima bir esas cümleciğin yanında bulunur.

Bir esas cümlecik ise tek başına bulunabilir.

Esas cümlecik: **Ich kann dich jetzt nicht besuchen.**

Şimdi seni ziyaret edemem.

3 — Yan ve esas cümleciklerin aralarında daima bir virgül vardır.

Ich kann dich jetzt nicht besuchen, weil ich in die Stadt fahre.

Şehre gittiğim için şimdi seni ziyaret edemem.

4 — **Perfekt** ve gelecek zamanda yardımcı fiil (**haben, sein, werden**) özneye göre çekimlenerek yan cümleciğin en sonunda, yan cümleciğin esas fiilinin arkasında yer alır. **Können, wollen, ..** cinsinden yardımcı fiiller de yan cümleciğin en sonunda bulunurlar.

Ich habe dich nicht besuchen können, weil ich in die Stadt gefahren BIN.

Şehre gittiğim için seni ziyaret edemedim.

Ich kann dich jetzt nicht besuchen, weil ich in die Stadt fahren WERDE.

Şehre gideceğim için şimdi seni ziyaret edemem.

Ich kann dich jetzt nicht besuchen, weil ich in die Stadt fahren WILL.

Şehre gitmek istediğim için şimdi seni ziyaret edemem.

5 — Yan cümlecikte ayrılabilen fiillerin takılarıyla esas fiiller ayrılmaz.

Die Kinder freuen sich, weil der Vater heute ZURÜCKKOMMT.

Baba bugün geri geldiği için çocuklar seviniyorlar.

6 — Yan cümlecik önce de gelebilir. O zaman virgülden sonra esas cümleciğin fiili yer alır. Cümlelerin Türkçe anlamında bir değişiklik olmaz.

Weil der Vater heute zurückkommt, freuen sich die Kinder.

7 — **Weil** yerine **da** kelimesi de kullanılabilir. Bütün bu kurallar aynen **da** için de geçerlidir.

Ich kann dich jetzt nicht besuchen, DA ich in die Stadt fahre.

Şehre gittiğim için şimdi seni ziyaret edemem.

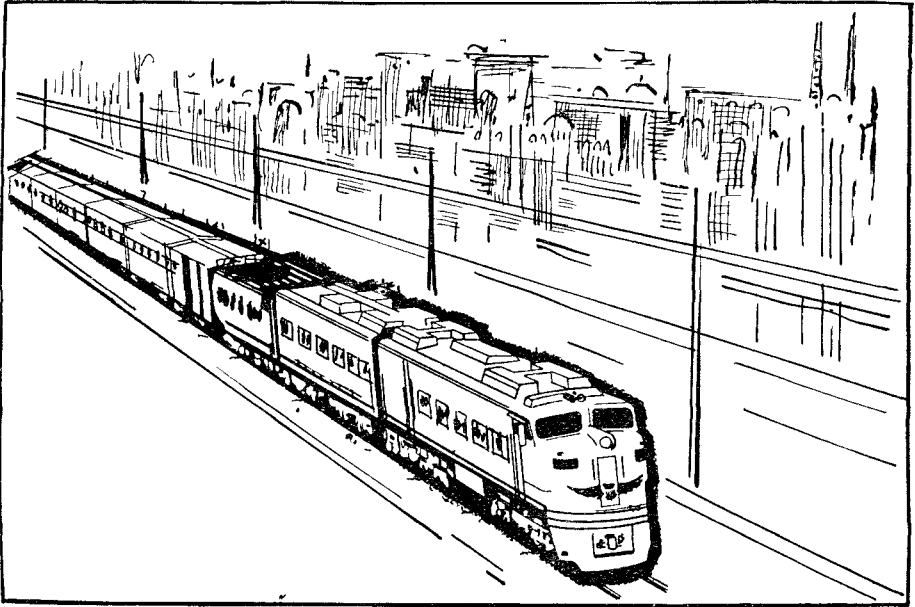
FONO

Correspondence Institute

ALMANCA DERSLER

86

LEHRSTÜCK SECHSUNDACHTZIG

Öğrenilecek kelimeler

die Ankunft,..e [ankunft]	varış	da [da]	için
der Ausländer,- [auslander]	yabancı, turist	die Dunkelheit,en [dunkelhayt]	karanlık
die Buchhandlung,en [buhhandlung]	kitapevi, kitapçı	sich erkundigen [zih erkundigen]	bilgi almak, sormak

falsch [falʃ]	yanlış	modern [modern]	modern
der Franzose,n [frantso:ze]	Fransız (erkek)	der Park,e [park]	park
die Französin,nen [frantsö:zin]	Fransız (kadın)	die Seide,n [zayde]	ipek
das Handtuch,..er [handtuh]	mendil	seiden [zayden]	ipekli
der Hauptbahnhof,..eana [hauptba:nho:f]	istasyon, gar	die Untergrund- bahn,en [untergrundba:n]	metro, yer altı treni
hin und her [hin und he:r]	oraya buraya	sich verspäten [zih ferspe:ten]	gecikmek, rötar yapmak
jemanden [yemanden]	birisini	weil [vayl]	için
leer [le:r]	boş	die Wiese,n [vi:ze]	çayır
die Leute [loyte]	halk, kişi	zusammenrufen (*) [tsuzammenru:fen]	çağırıp toplamak, biraraya
die Linie,n [linie]	çizgi, hat	rief ... zusammen, zusammengerufen [ri:f tsuzammen]	çağırarak
		[tsuzammengeru: fen]	

AÇIKLAMALAR

sich erkundigen

«birisine birşey sormak» anlamına gelir. **Nach** önekiyle kullanılır. Sorulan şeyi gösteren ismin önüne **nach** öneki getirilir ve isim e-haline konur.

Der Direktor erkundigte sich nach dem Namen des fleissigen Schülers. Müdür çalışkan öğrencinin ismini sordu.

Der Ausländer hat sich nach dem Weg zum Hauptbahnhof erkundigt. Yabancı ana istasyona (giden) yolu sordu.

Kendisine birşey sorulan kimseyi gösteren ismin önüne de **bei** öneki getirilir, ve isim gene e-haline sokulur.

Die Mutter hat sich bei dem Lehrer nach den Noten ihres Sohnes erkundigt. Anne öğretmene oğlunun notlarını sordu.

Der Schüler erkundigt sich bei seinem Freund nach den neuen Hausaufgaben. Öğrenci arkadaşına yeni ev ödevlerini soruyor.

Ich erkundige mich bei einem Zollbeamten nach der Zollstelle. Gümrük memuruna gümrüğü soruyorum.

Türkçeye çevrilirken **nach** ve **bei** önekleri esas anlamlarını kaybederler.

Sich erkundigen, aynı zamanda «bilgi almak» anlamına da gelir. Bilgi alınan konuyu gösteren ismin önüne **über** getirilir. **Über** burada «hakkında» anlamındadır. Bilgi alınan kimseyi gösteren ismin önüneyse **gene bei** eklenir.

Der Lehrer hat sich über die neuen Schüler erkundigt. Öğretmen yeni öğrenciler hakkında bilgi aldı.
Ich erkundige mich bei dem Ladenbesitzer über die Preise der Autos. Dükkân sahibinden otomobillerin fiyatları hakkında bilgi alıyorum.
Herr Müller erkundigt sich im Bahnhof über die Züge nach Deutschland. Bay Müller istasyonda Almanya'ya (giden) trenler hakkında bilgi alıyor.
Der Bauer erkundigt sich über die neuen Traktoren. Çiftçi yeni traktörler hakkında bilgi alıyor.

hin und her

«Oraya buraya, bir aşağı bir yukarı» gibi anlamlara gelir.

Die kleinen Katzen laufen im Zimmer hin und her. Küçük kediler odada oraya buraya koşuyorlar (koşuyorlar).
Wir konnten jene Strasse nicht finden und fuhren mit unserem Auto hin und her. O caddeyi bulamadık ve otomobilimizle oraya buraya gittik.
Die Vögel fliegen hin und her. Kuşlar oraya buraya uçuyorlar.

sich verspäten

«Gecikmek, rötar yapmak» anlamlarına gelir.

Weil der Unterricht sehr lange dauerte, verspäteten wir uns. Ders çok uzun sürdüğü için geciktik.
Der Zug hat sich zehn Minuten verspätet. Tren on dakika rötar yaptı.
Habe ich mich viel verspätet? Çok mu geciktim? (geç kaldım)
Das Schiff hat sich nicht verspätet. Gemi rötar yapmadı.
Es ist sieben Uhr. Warum habt ihr euch so verspätet? Saat yedi. Niçin böyle geciktiniz?

der Franzose,n isminin çoğulda sonuna «n» aldığını ve artikelinin **der** olduğunu görüyorsunuz. Onun için bu özel bir durum gösteren bir isimdir. İsmi hallerine sokulurken sonuna hep bir **n** eklenir. Aynı şekilde **der Deutsche,n**; **der Türke,n** isimleri de sonlarına bir **n** alırlar.

Ich kenne diesen Franzosen nicht. Bu Fransızı tanımıyorum.
Ich habe meine Fahrkarte einem Deutschen verkauft. Biletimi bir Alman'a sattım.
Ahmet ist der Sohn eines Türken. Ahmet bir Türkün oğludur.
Der Sohn dieses Deutschen ist in meiner Klasse. Bu Almanın oğlu benim sınıftadır.

Okuduğumuz metinde geçen yer isimlerini okunuşlarıyla veriyoruz:

Jardin du Luxembourg [jarden dü lüksemburg]	° Lüksemburg bahçesi (Paris'te bir park)
Galeries Lafayette [galeri lafayet]	Paris'te bir mağaza
Place de la Nation [plâs dö lâ nasyon]	Paris'te bir meydan
Gare St. Lazare [gar sen lazar]	St. Lazare istasyonu (Paris'te)
Frankfurt [frankfurt]	Frankfurt (Almanya'da bir şehir)
Der Hauptbahnhof Frankfurt [der hauptba:nho:f frankfurt]	Frankfurt istasyonu
Die Fürstenberger Strasse [di: fürstenberger ştrasse]	Frankfurt'ta bir cadde

zusammenrufen ayrılabilen ve düzensiz bir fiildir. İki şekli de altında verilmiştir.

ANKUNFT IN DEUTSCHLAND

Ahmet, Zeynep und die Müllers blieben in Paris noch einen Tag. Die Stadt gefiel ihnen sehr. Herr Müller musste in Paris einige weitere Geschäfte erledigen, und Zeynep wollte den Louvre noch einmal besichtigen.

Herr Müller rief alle zusammen und sagte: «Wir müssen zuerst nach Montparnasse fahren und wollen dann einkaufen gehen. Aber ihr könnt alle ins Museum gehen, und um fünf Uhr treffen wir uns dann im Jardin du Luxembourg. Ahmet kennt schon die Untergrundbahn sehr gut. So könnt ihr allein fahren. Vielleicht stösst ihr auf einige Schwierigkeiten, aber ihr werdet immer einen Deutsch sprechenden Franzosen finden.»

Herr und Frau Müller besuchten einige Bekannten in Montparnasse und gingen in Galeries Lafayette einkaufen. Sie verbrachten in diesem grossen Laden zwei Stunden. Frau Müller kaufte zwei Hüte und einige seidenen Kleider, und Herr Müller kaufte einige Krawatten und Handtücher. Sie waren sehr müde, aber Frau Müller wollte am Ufer der Seine einen Spaziergang machen. Sie kauften einige Gemälden und Bücher in einer Buchhandlung an der Seine. Dann sassen sie in einem kleinen Café und gingen zum Jardin du Luxembourg. Die Kinder waren noch nicht da. So setzten sie sich auf eine Bank und lasen ihre Bücher. Nach einer Stunde kamen die Kinder. Sie waren auch sehr müde.

«Ihr habt euch etwas verspätet,» sagte Frau Müller. «Es ist fast sechs Uhr.»

«Wir haben den Weg verloren,» sagte Inge. Alle lachten. «Wir wollten mit der Untergrundbahn kommen, aber wir haben eine falsche Linie genommen und fuhren zwei Stunden hin und her, um hierher zu kommen.»

«Warum habt ihr nicht jemanden gefragt?» erkundigte sich Herr Müller.

«Ach, wir haben sieben oder acht Leute gefragt,» erwiderte Zeynep. «Fünf von ihnen waren Ausländer wie wir, und die anderen sprachen

nicht Deutsch. Schliesslich fanden wir eine Deutsch sprechende Französin. Wir fragten sie nach dem Weg zum Jardin du Luxembourg, aber sie sagte: 'Könnt ihr mir bitte den Weg nach Place de la Nation zeigen?' und wir alle lachten.»

Sie assen in einem Restaurant im Park zu Abend. Sie kehrten sehr müde ins Hotel und gingen schnell zu Bett.

Am nächsten Morgen nahmen sie um zehn Uhr ein Taxi und fuhren zum Bahnhof Gare St. Lazare. Der Zug nach Frankfurt fuhr in einer halben Stunde ab. Die Müllers wohnten in Frankfurt. Ihr Wohnung war in der Fürstenberger Strasse. Auf der ganzen Fahrt sahen sie immer Wiesen und Wälder, und die Städte waren sehr modern und sauber.

Der Zug kam in der Dunkelheit im Hauptbahnhof Frankfurt an. Dieser war so gross wie Gare St. Lazare. Sie nahmen ein Taxi vor dem Bahnhof und fuhren nach Hause.

ALMANYA'YA VARIŞ

Ahmet, Zeynep ve Müllerler Paris'te bir gün daha kaldılar. Şehir çok hoşlarına gitti. Bay Müller Paris'te birkaç başka iş daha halletmek zorundaydı ve Zeynep Luvr'u bir kere daha gezmek istiyordu.

Bay Müller hepsini bir araya çağırdı ve: «Biz önce Montparnasse'a gitmek zorundayız ve sonra alışverişe çıkmak istiyoruz. Ama siz hepimiz müzeye gidebilirsiniz ve saat beşte sonra Jardin du Luxembourg'da buluşuruz. Ahmet artık yer altı trenini (metroyu) çok iyi tanıyor Böylece yalnız gidebilirsiniz. Belki birkaç güçlkle karşılaşacaksınız, ama daima Almanca konuşan bir Fransız bulacaksınız,» dedi.

Bay ve Bayan Müller Montparnasse'da birkaç tanıdığı ziyaret ettiler ve Galeries Lafayette de alışverişe gittiler. Bu büyük dükkânda iki saat geçirdiler. Bayan Müller iki şapka ve birkaç ipekli elbise satın aldı ve Bay Müller birkaç kravat ve mendil satın aldı. Çok yorgundular, ama Bayan Müller Seine kıyısında bir gezinti yapmak istiyordu. Seine kıyısında bir kitapçıdan birkaç tablo ve kitap satın aldılar. Sonra küçük bir kafe'de oturdular ve Jardin du Luxembourg'a gittiler. Çocuklar daha orada değildiler. Böylece (onun için) bir sıraya oturdular ve kitaplarını okudular. Bir saat sonra çocuklar geldiler. Onlar da çok yorgundu.

«Biraz geciktiniz,» dedi Bayan Müller. «Saat hemen hemen altı.»

«Yolu kaybettik,» dedi Inge. Hepsi güldüler. «Metroyla gelmek istiyorduk, ama yanlış bir hat aldık ve buraya gelmek için bir saat oraya buraya gidip durduk.»

«Niçin birisine sormadınız?» diye sordu Bay Müller.

«Ah, yedi veya sekiz kişiye sorduk,» diye cevap verdi Zeynep. Onlardan beşi bizim gibi yabancıydı ve diğerleri de Almanca konuşmuyordu. Nihayet Almanca konuşan bir Fransız hanım buldular. Ona Jardin du Luxembourg yolunu sordular, ama o: 'Bana Place de la Nation'a (giden) yolu gösterebilir misiniz lütfen?' dedi ve biz hepimiz güldük.»

Parktaki bir lokantada akşam yemeğini yediler. Çok yorgun otele döndüler ve hemen yatağa gittiler.

Ertesi sabah saat onda bir taksi aldılar ve Gare St. Lazare istasyonuna gittiler. Frankfurt treni bir saat içinde kalkıyordu. Müllerler Frankfurt'ta oturuyorlardı. Evleri Fürstenberger Caddesindeydi. Bütün yolculuk boyunca hep çayırlar ve ormanlar gördüler ve şehirler çok modern ve temizdiler.

Tren karanlıkta Frankfurt istasyonuna vardı. Bu Gare St. Lazare kadar büyüktü. İstasyonun önünde bir taksi aldılar ve eve gittiler.

Burada **weil** ile yapılan cümleler için bir kalıp veriyoruz.

a. Yan cümlecik sonda yer alıyor.

esas cümlecik			yan cümlecik				
özne	fiil	diğer kelimeler		weil, da	özne	diğer kelimeler	fiil
Ich	gehe	nach Hause	,	da	ich	hungrig	bin.
Mein Vater	kauft	dieses Auto nicht	,	weil	er	kein Geld	hat.
Ihr Sohn	bleibt	zu Hause	,	da	er	sehr krank	ist.
Der Lehrer	liebt	Ahmet sehr	,	weil	er	viel	arbeitet.
Die Mutter	freut	sich sehr	,	da	der Sohn	ihr Blumen	kaufen will.
Wir	gehen	früh zu Bett	,	weil	wir	früh	aufstehen.

b. Yan cümlecik başta yer alıyor.

yan cümlecik				esas cümlecik			
weil, da	özne	diğer kelimeler	fiil		fiil	özne	diğer kelimeler
Weil	du	fleißig	bist	,	schenke	ich	dir dieses Buch.
Da	mein Vater	nicht hier	ist	,	können	wir	nicht kommen.
Weil	das Schiff	sich	verspätet	,	ärgern sich	die Passagiere.	
Da	der Mann	sein Haus	verkauft	,	gehen	er	ein neues Auto.
Weil	der Film	sehr schön	ist	,	kauft	wir	ins Kino.
Da	der Direktor	keine Zeit	hat	,	können	die Schüler	mit ihm nicht sprechen.

TEST 43

A

- Boş bırakılan yerlere *weil, um, ohne, sondern, aber, denn* koyunuz.
- 1 — Meine Schwester kauft kein Buch, ... ein Heft. 2 — Der Lehrer erzählt eine interessante Geschichte, die Schüler hören nicht zu. 3 — Der Bauer geht in die Stadt, neue Kleider zu kaufen. 4 — Ich antworte dem Lehrer, ... in mein Heft zu schauen. 5 — Der Junge geht nach Hause, ... er seine Mappe dort gelassen hat. 6 — Wir fahren nach Ankara, wir einen Freund sehen wollen. 7 — Sie können jetzt mit ihm nicht sprechen, er ist nicht zu Hause. 8 — Er arbeitet jeden Tag in seinem Büro, heute kommt er vielleicht etwas früh nach Hause. 9 — Ich fahre nicht mit einem Schiff, mit einem Autobus. 10 — Das kleine Kind trinkt Bier, seinen Vater zu fragen. 11 — Der Ausländer besichtigt das Museum noch einmal, die Gemälden ihm sehr gefallen. 12 — Die Gemälden gefallen ihm sehr, die Bücher gefallen ihm nicht. 13 — Ich darf nicht rauchen, ich bin etwas krank. 14 — Du musst einige Minuten warten, ich muss einen Brief schreiben. 15 — Der Vater geht ins Nachbardorf, er sich ein Pferd ansehen wird.

B

A Listesi

B Listesi

1 — Der Arzt hat sich nach dem Namen des kranken Mannes erkundigt.	A — Çocuklar güçlüklerle karşılaştıkları için biraz geciktiler.
2 — Wir wohnen in einem Dorf, weil mein Vater ein Bauer ist.	B — Annem Fransa'da olduğu için erkek kardeşimin yanında kalmaya mecburum.
3 — Da der Student nicht viel Geld hat, isst er zu Hause.	C — Bey en son mecmualar hakkında bilgi alıyor.
4 — Weil mein Bruder in Frankreich ist, muss ich bei meiner Mutter bleiben.	D — Almanya'da çok tanıdığı olduğu için Almanya'ya gidiyor.
5 — Dieser Deutsche und diese Französin sind meine besten Freunde.	E — Doktor hasta adamın ismini sordu.
6 — Da sie in Deutschland viele Bekannten haben, fahren sie nach Deutschland.	F — Erkek kardeşim Fransa'da olduğu için annemin yanında kalmaya mecburum.
7 — Die Kinder haben sich etwas verspätet, weil sie auf Schwiegerkeiten gestossen haben.	G — Babam bir çiftçi olduğu için bir köyde oturuyoruz.
	H — Bu Alman ve bu Fransız (hanım) benim en iyi arkadaşlarımdır.

8 — **Der Herr erkundigt sich über die letzten Illustrierten.**

İ — Almanya'da çok tanıdıkları olduğu için Almanya'ya gidiyorlar.

K — Öğrencinin çok parası olmadığı için evde yemek yiyor.

C

A Listesi

- 1 — Çocuk aç olmadığı için yemek yemiyor.
- 2 — Kedi hasta olduğu için oraya buraya koşuyordu.
- 3 — Kadın giyindiği için kapıyı açamadı.
- 4 — Hava çok sıcak olduğu için pencereleri açtık.
- 5 — Öğrenci arkada oturduğu için tahtayı iyi göremiyordu.
- 6 — Kız birkaç hediye alabilmek için alışverişe çıktı.
- 7 — Çiftlikte yeni traktörler hakkında bilgi aldım.
- 8 — Traktör satın alamayacağımız için dört tane atımız var.

B Listesi

A — **Das Mädchen ging einkaufen, um einige Geschenke kaufen zu können.**

B — **Der Schüler sah die Tafel nicht gut, weil er hinten sass.**

C — **Weil wir keinen Traktor kaufen können, haben wir vier Pferde.**

D — **Das Kind isst nicht, weil es nicht hungrig ist.**

E — **Die Frau kann die Tür nicht öffnen, weil sie sich anzieht.**

F — **Weil sie sich anzog, konnte die Frau die Tür nicht öffnen.**

G — **Die Katze lief hin und her, um krank zu sein.**

H — **Der Schüler konnte die Tafel nicht gut sehen, weil er hinten sass.**

İ — **Ich habe mich in dem Bauernhof über die neuen Traktoren erkundigt.**

K — **Wir haben die Fenster geöffnet, weil das Wetter sehr warm ist.**

L — **Die Katze lief hin und her, weil sie krank war.**

F

Aşağıdaki cümleleri Almancaya çeviriniz.

- 1 — Çiftçi yeni inekler hakkında bilgi almak için şehre gitti.
- 2 — Ali babasını ziyaret etmek için Ankara'ya gitmek istiyor.

Test 42'nin yapılmış şekli

- A. 1 — lange, in 2 — hat, en 3 — als 4 — e, en 5 — um, en 6 — um, die, en 7 — ohne, e, en 8 — e, zu, en 9 — hat 10 — bist
- B. 1 — D 2 — G 3 — L 4 — F 5 — B 6 — A 7 — K 8 — İ
- C. 1 — E 2 — K 3 — M 4 — C 5 — B 6 — İ 7 — L 8 — F
- F. 1 — Ich gehe in die Stadt, um einen Anzug machen zu lassen.
2 — Der Schüler antwortet dem Lehrer, ohne aufzustehen.

LEHRSTÜCK
SIEBENUNDACHTZIG

PLUSQUAMPERFEKT

Plusquamperfekt [pluskvamperfekt] geçmiş zamanı gösteren bir kiptir. Türkçede en iyi mişli geçmiş zamanla karşılanır. Yapılışı çok kolaydır. Gene **haben** ve **sein** yardımcı fiillerinin yardımıyla teşkil edilir, yalnız bu defa bu yardımcı fiillerin **Imperfektleri** alınır.

Önce **haben** ve **sein**'in **Imperfektleri**ni kısaca tekrarlayalım.

haben	sein
ich hatte	ich war
du hattest	du warst
er, sie, es hatte	er, sie, es war
wir hatten	wir waren
ihr hattet	ihr wart
sie hatten	sie waren
Sie hatten	Sie waren

Bildiğiniz gibi **haben** ve **sein** yardımcı fiil olarak kullanıldıkları zaman asıl anlamlarını kaybederler.

Plusquamperfektin yapılışı aynı **Perfekt** gibidir. **Partizip Perfekt** cümle-
lenin en sonunda yer alır, cümle-
nin fiilinin bulunması gereken ikinci yere
de **haben** veya **sein**'in **Imperfektinin** özneye göre çekimlenmiş bir şekli
gelir.

Örneğin, **Wir machen eine grosse Reise.** cümlesini **Plusquamperfekt** yapalım. **Machen** fiilinin düzenli bir fiil olduğunu ve **Partizip Perfektin**in **gemacht** şeklinde yapıldığını biliyoruz. Şu halde **Plusquamperfekt**i şöyle olur:

Wir hatten eine grosse Reise gemacht.
Büyük bir seyahat yapmıştık.

Görüldüğü gibi **haben** yardımcı fiili **Imperfekt** yapılmış, ve özneye göre çekimlenerek ikinci yere getirilmiştir. **Partizip Perfekt** ise en sonda yer almaktadır.

Şimdi daha başka örnekler görelim. Her cümlenin üstte şimdiki zamanı, altta da **Plusquamperfekt**i verilmiştir.

Der Bauer hat einen guten Hund. Çiftçinin iyi bir köpeği var.
Der Bauer hatte einen guten Hund gehabt. Çiftçinin iyi bir köpeği varmış.

Mit diesem alten Autobus fahre ich nicht. Bu eski otobüsle gitmiyorum.

Mit diesem alten Autobus war ich nicht gefahren. Bu eski otobüsle gitmemiştim.

Der Mann meiner ältesten Schwester ist ein berühmter Arzt. En yaşlı (büyük) kız kardeşimin kocası meşhur bir doktordur.

Der Mann meiner ältesten Schwester war ein berühmter Arzt gewesen. En yaşlı kız kardeşimin kocası meşhur bir doktormuş.

Wann kommen die Kinder in Frankfurt an? Çocuklar ne zaman Frankfurt'a varıyorlar?

Wann waren die Kinder in Frankfurt angekommen? Çocuklar ne zaman Frankfurt'a varmışlardı?

Fährt der Zug in einer Stunde ab? Tren bir saat içinde hareket ediyor mu?

War der Zug in einer Stunde abgefahren? Tren bir saat içinde hareket etmiş miydi?

Meine Mutter steht sehr früh auf. Annem çok erken kalkıyor.

Meine Mutter war sehr früh aufgestanden. Annem çok erken kalkmıştı.

Yukarıdaki örnekleri iyice inceleyiniz. **Plusquamperfektin** yapılışının çok kolay olduğunu göreceksiniz.

Wegen des schlechten Wetters waren die Schiffe im Hafen geblieben.
Kötü havadan dolayı gemiler limanda kalmışlardı.

Trotz des schlechten Wetters hatten wir einen Ausflug gemacht.
Kötü havaya rağmen bir gezinti yapmıştık.

Während der Reise haben die Kinder viele Bücher gelesen.
Seyahat sırasında çocuklar birçok kitap okumuşlardı.

Der Junge hatte seiner Mutter statt Blumen einen Hut geschenkt.
Çocuk annesine çiçek yerine bir şapka hediye etmişti.

Während des Essens hatte der Vater nicht geraucht.
Yemek esnasında baba sigara içmemişti.

Ein reicher Kaufmann hatte einmal eine lange Reise gemacht.
Zengin bir tüccar bir kere uzun bir seyahat yapmıştı .

Er war in einer kleinen Stadt ausgestiegen.
Küçük bir şehirde inmişti.

Der Kaufmann hatte dort einen alten Freund besucht.
Tüccar orada eski bir arkadaşı ziyaret etmişti.

Peter hatte den Kaufmann auf der Strasse gesehen.
Peter tüccarı caddede görmüştü.

Der Bauer hatte in der Stadt viele Menschen gesehen.
Çiftçi şehirde birçok insan görmüştü.

Er hatte mir ein Bild seines Veters geschenkt.
Bana kuzeninin bir resmini hediye etmişti.

In den Kinos der Stadt waren die Filme nicht gut gewesen.
Şehrin sinemalarında filimler iyi değilmiş.

Der Lehrer hatte den Namen des Schülers nicht verstanden.
Öğretmen öğrencinin adını anlamamıştı.

Ayrılabilen fiillerin ve **können, müssen, dürfen...** cinsinden yardımcı fiillerin **Plusquamperfekt**teki kullanılışları aynı **Perfekt**teki gibidir. Bu bakımdan bu yeni öğrendiğimiz kipi iyice bilmeniz için **Perfekt**i kusursuz bir şekilde anlamış olmanız gerekir. **Perfekt**le aralarındaki tek fark **haben** ve **sein** yardımcı fiillerinin **Perfekt**te şimdiki zaman halinde, **Plusquamperfekt**te ise **Imperfekt** halinde bulunmasıdır.

Ich hatte gestern nicht in die Schule gehen können.

Dün okula gidememiştim.

Die Kinder hatten in dem Garten spielen dürfen.

Çocuklar bahçede oynayabilmişlerdi.

Wegen des schlechten Wetters hatten wir den ganzen Tag zu Hause bleiben müssen.

Kötü hava yüzünden bütün gün evde kalmaya mecbur olmuştuk.

Wir hatten in Frankfurt auch unseren alten Lehrer besuchen wollen.

Frankfurt'ta eski öğretmenimizi de ziyaret etmek istemiştik.

Mein Sohn hatte mir nicht helfen können.

Oğlum bana yardım edememişti.

Die Touristen hatten in die berühmte Moschee gehen wollen.

Turistler meşhur camiye gitmek istemişlerdi.

Der Direktor hatte ein Taxi kommen lassen.

Müdür bir taksi getirtmişti.

Der Arzt hatte dem kranken Mann nicht mehr helfen können.

Doktor hasta adama daha fazla yardım edememişti.

Sie hatten in der Untergrundbahn eine Französin fragen müssen.

Yeraltı treninde bir Fransız hanıma sormak mecburiyetinde kalmışlardı.

Die Französin hatte ihnen helfen wollen, aber sie hatte nicht helfen können.

Fransız hanım onlara yardım etmek istemişti, ama o yardım edememişti.

Sie hatten mit einem Schiff nach Marseilles fahren müssen.

Bir gemiyle Marsilya'ya gitmek mecburiyetinde kalmışlardı.

Yukarıda **können, müssen, wollen,...** cinsinden yardımcı fiillerle yapılmış **Plusquamperfekt** halinde bulunan cümleler verdik. Görüldüğü gibi bunlar **Perfekte** çok benzemektedirler.

Nasıl Türkçede miş'li geçmiş zaman diğerlerine nazaran az kullanılan bir kipse **Plusquamperfekt** de Almancada az kullanılan bir kiptir. Yalnız bazı muhakkak kullanılmasını gerektiren durumlar vardır.

Aynı zamanda meydana gelmemiş iki olaydan söz ederken iki ayrı zaman kullanılacağı malûmdur .Türkçede o kadar önemli olmayan bu hususa Almancada çok dikkat etmek gerekir.

Olaylardan önce meydana geleni bir geçmiş zaman kipiyle belirtilir. Bu kip Almancada **Perfekt** veya **Plusquamperfekt**dir. Daha sonra meydana gelen olay ise şimdiki zaman veya **Imperfekt** ile belirtilir. Yalnız bu zamanları keyfi seçemeyiz.

Eğer önce meydana gelmiş olan olay **Perfekt** kullanılarak anlatılmışsa, bundan sonra meydana gelen muhakkak **Şimdiki Zaman** kullanılarak anlatılır. Ama önce meydana gelen olay **Plusquamperfekt** ile belirtilmişse sonra meydana gelen olay **Imperfekt** kullanılarak anlatılır.

Şimdi örnekler görelim.

I

II

1. Er kann nicht ins Kino gehen;
Sinemaya gidemez;	sein Vater hat ihm kein Geld
geschickt.
babası ona para göndermedi.
2. Er konnte nicht ins Kino gehen;
Sinemaya gidemedi;	sein Vater hatte ihm kein Geld
geschickt.
babası ona para göndermemişti.
3. Ich gehe um 8 Uhr zu Bett,
Saat sekizde yatağa gidiyorum,	Wenn ich bin sehr früh aufgestanden.
çünkü çok erken kalktım.
4. Ich ging um 8 Uhr zu Bett,
Saat sekizde yatağa gittim,	denn ich war sehr früh aufgestanden.
çünkü çok erken kalkmıştım.

Yukarıdaki örneklerde II numaralı bölümde belirtilen olaylar I numaralı bölümde belirtilenlerden daha önce yapılmışlar, meydana gelmişlerdir. I numaralı bölümde 1 ve 3 numaralı cümleler şimdiki zamandır, onun için II numaralı bölümdeki bunlara bağlı kısımlarda **Perfekt** kullanılmıştır. 2 ve 4 numaralı cümleler **Imperfekt** halindedir, II numaralı bölümün bunlara bağlı kısımlarında onun için **Plusquamperfekt** kullanılmıştır.

Yukarıda söylediklerimizi kısaca şöyle özetleyebiliriz: sonra yapılan işleri gösteren I numaralı bölümde şimdiki zaman ve **Imperfekt** kullanılmış, bunların karşılığında II numaralı önce yapılan işleri gösteren bölümde de **Perfekt** ve **Plusquamperfekt** yer almıştır.

Sonra yapılan işi gösteren kısımda şimdiki zaman ve **Imperfekt** kullanılabileceğini belirtmiştik. Burada **Perfekt**i de kullanabiliriz. O zaman önce yapılan işi gösteren kısımda **Plusquamperfekt** yer alır.

Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

Ich schrieb am Nachmittag einen Brief; vorher hatte ich meine Aufgaben gemacht.

Öğleden sonra bir mektup yazdım; daha önce ödevlerimi yapmıştım.

Mein Onkel fuhr nach München; vorher hatte er im Hotel ein Zimmer gemietet.

Ancam Münih'e gitti; daha önce otelde bir oda kiralamıştı.

Mein Freund ist gestern zurückgekommen; er war im Sommer in Italien gewesen.

Arkadaşım dün geri geldi; yazın İtalya'daydı.

Endlich findet mein Vater sein Buch; er hat es den ganzen Tag gesucht.

Nihayet babam kitabını buluyor; onu bütün gün aradı.

Heute bin ich müde, denn ich bin gestern etwas spät ins Bett gegangen.

Bugün yorgunum, çünkü dün biraz geç yatağa gittim.

Die Kinder freuen sich, denn ihr Vater ist gekommen.

Çocuklar seviniyorlar, çünkü babaları geldi.

Meine Schuhe waren sauber, denn meine Putzfrau hatte sie gereinigt.

Ayakkabılarım temizdi, çünkü temizlikçi kadının onları temizlemişti.

Ich ging in die Schule, denn mein Lehrer hatte mich gerufen.
Okula gittim, çünkü öğretmenim beni çağırmişti.

Der Junge ist nicht ins Kino gegangen, denn er hatte den Film vorher gesehen.
Çocuk sinemaya gitmedi, çünkü filmi daha önce görmüştü.

Das Mädchen kann mit ihren Freundinnen spielen, denn sie hat ihre Aufgaben gemacht.
Kız kız arkadaşlarıyla oynayabilir, çünkü ev ödevlerini yaptı.

Die Mutter konnte die Mappe nicht finden, denn ihr Sohn hatte sie unter das Bett gelegt.
Anne çantayı bulamadı, çünkü oğlu onu yatağın altına koymuştu.

Die Kinder haben sich etwas verspätet, denn sie hatten den Weg verloren.
Çocuklar biraz geciktiler, çünkü yolu kaybetmişlerdi.

Die Frau freut sich sehr, denn ihre Tochter hat ihr Blumen geschenkt.
Kadın çok seviniyor, çünkü kızı ona çiçekler hediye etti.

Wir bleiben nicht in Frankreich, denn letztes Jahr sind wir dort gewesen.
Fransa'da kalmıyoruz; çünkü geçen sene oradaydık.

Der Bauer konnte diesen Traktor nicht kaufen, denn er hatte kein Geld gehabt.
Çiftçi bu traktörü alamadı, çünkü parası yoktu (yokmuş).

Jetzt wohnen wir bei unserem Onkel; vorher sind wir in einem Hotel geblieben.
Şimdi amcamızın yanında oturuyoruz; daha önce bir otelde kaldık.

Hasan Bey kaufte zwei neue Traktoren, denn er hatte seine Pferde verkauft.
Hasan Bey iki tane traktör satın aldı, çünkü atlarını satmıştı.

Der Arzt konnte sein Auto nicht finden, denn sein Sohn war damit in die Stadt gefahren.
Doktor otomobilini bulamadı, çünkü oğlu onunla şehre gitmişti.

Unser Autobus war sehr alt; wir hatten ihn vor zehn Jahren gekauft.
Otobüsümüz çok eskiydi; onu on yıl önce satın almıştık.

Önce meydana gelen olayla sonra meydana gelen olay arasındaki zaman farkı Türkçede Almancadaki kadar önemli değildir. Bu bakımdan bu konunun anlaşılması biraz güç olabilir. Yukarıdaki örnekleri ve açıklamaları iyice incelemeniz çok yararlı olur.

Aşağıda **Plusquamperfektin** kullanımını gösteren bir kalıp veriyoruz:

özne	haben, sein'in Imperfekti	diğer kelimeler	Partizip Perf.
Ich	war	in Italien drei Jahre	geblieben.
Der Junge	hatte	hier auf diesem Stuhl	gesessen.
Mein Vater	hatte	mir dieses Buch	gegeben.
Du	warst	gestern in die Stadt	gefahren.
Wir	hatten	unsere Hände nicht	gewaschen.
Das Kind	war	in die Schule	gegangen.

Bir cümlede ayrı ayrı zamanlarda meydana gelmiş iki olaydan söz ediliyorsa bu olaylar ayrı ayrı kipler kullanılarak belirtilir. Kipler keyfi olarak seçilmez. Aşağıdaki sıra izlenmelidir:

Cümledeki sonra meydana gelmiş olay	önce meydana gelmiş olay		
şimdiki zaman	ise	Perfekt	olur.
Imperfekt	ise	Plusquamperfekt	olur.
Perfekt			

FONO

Correspondence Institute

ALMANCA DERSLERİ

88

LEHRSTÜCK ACHTUNDACHTZIG

Öğrenilecek kelimeler

abbrechen (*)

[abbre:hen]

brach...ab,

[brah ab]

abgebrochen

[abgebro:hen]

kırmak, ko-

parmak, ara

vermek

aufführen (*)

[auffü:ren]

die Aufgabe,n

[aufga:be]

aufmerksam

[aufmerkza:m]

temsil etmek

ödev

dikkatli,

dikkatle

angesehen [angeze:en]	hatırı sayılır	das Märchen,- [merhen]	masal
behalten [behalten]	tutmak, mu-	mitten [mitten]	ortasında
behält, behalten [behi:lt]	hafaza etmek,	öffentlich [öfentlih]	resmi
böse [bö:ze]	kötü, fena	die Puppenbühne,n [puppenbü:ne]	kukla sahnesi
damals [da:mals]	eskiden, o zamanlar	das Puppenspiel,e [puppenspi:l]	kukla oyunu, temsili
der Dichter,- [dihter]	şair, yazar, edib	schrecklich [şreklih]	korkung, feci
das Ding,e [ding]	şey	selbstgemacht [zelbstgemaht]	kendinin yap- tığı
einzig [ayntsig]	tek, bir tek	der Staatsminister,- [şta:tsminister]	bakan
das Erdbeben,- [erdbe:ben]	zelzele	das Stadttheater,- [ştatteater]	şehir tiyat- rosu
die Erde,n [erde]	dünya, top- rak, yer	stehenbleiben (*) [şte:enblayben]	ayakta kal- mak, olduğu yerde kalmak
sich ereignen [eraygnen]	vukua gelmek	blieb...stehen, stehengeblieben [bli:b şte:en]	'
erfinden [erfinden]	icat etmek,	[şte:engebli:ben]	
erfand, erfunden [erfand] [erfunden]	bulmak, uydurmak	sterben [şterben]	ölmek
erlauben [erlauben]	izin vermek	starb, ist gestorben [ştarb] [geştorben]	
ernst [ernst]	ciddi	streng [ştreng]	sıkı, sert
fertig [fertih]	tamam, hazır	das Theater, [teater]	tiyatro
furchtbar [furhtba:r]	korkung	der Tod, [to:d]	ölüm
das Gedächtnis,se [gedehtnis]	hafıza, akıl	die Tragödie,n [tragödie]	trajedi
das Geburtshaus,..er [geburtshaus]	doğduğu ev	das Unglück,e [unglük]	kaza, facia
das Gedicht,e [gediht]	şiiir	vollenden [follenden]	bitirmek, ta- mamlamak
der Gedichtband,..e [gedihtband]	şiiir kitabı	sich vorstellen (*) [forstellen]	tahayyül et- mek
Gott [got]	Allah	die Vorstellung, en [forstellung]	temsil
die Kindheit,en [kindhayt]	çocukluk	die Wange,n [vange]	yanak
das Kinderbuch,..er [kinderbuh]	çocuk kitabı	der Weltkrieg,e [veltkri:g]	dünya savaşı
das Kostüm,e [kostüm]	kostüm	das Werk,e [verk]	eser
die Langeweile [langevayle]	can sıkıntısı	wichtig [vihtig]	önemli
		zerstört [tserştö:rt]	tahrip edilmiş

AÇIKLAMALAR

es gibt

Almancada çok kullanılan bir deyimdir. Türkçeye «var» diye çevrilir. **Haben** fiili ile yapılan cümleleri de «var» şeklinde Türkçeye çeviriyorduk. Ama **haben** ile **es gibt** arasında önemli bir fark vardır. **Haben** ile yapılan cümlelerde varolan şeyin bir şahsa ait olduğu belirtilir, zaten **haben**'in «sahip olmak» anlamına geldiğini ve bu şekilde de çevrilebileceğini biliyorsunuz. Örneğin, «Benim bir bisikletim var. Amcamın büyük bir çiftliği var. Komşumuzun azgın bir köpeği var.» gibi cümleler hep **haben** kullanılarak Almancaya çevrilir, varolan şeyler (bisiklet, çiftlik, köpek) hep bir şahsa aittir. **Es gibt** de ise durum böyle değildir. Varolan şey bir şahsa ait değildir. Örneğin, «Masanın üstünde bir kalem var. Sepette elmalar var. Bahçede köpekler var.» gibi cümlelerde var olan şeyler (kalem, elmalar, köpekler) birisine ait değildir, sadece bir yerde buldukları, durdukları belirtilmektedir. İşte **es gibt** böyle hallerde kullanılır. **Gehen** fiilinin **Imperfekt** **gab** şeklindeydi, bu bakımdan bu deyim **es gab** şeklinde de bulunabilir. O zaman «vardı» anlamına gelir.

Şimdi örnekler görelim.

Es gibt viele Blumen in meinem Korb.	Sepetimde birçok çiçek var.
Es gibt einen Bleistift auf dem Tisch.	Masanın üstünde bir kalem var.
Es gibt viele Bäume in dem Garten.	Bahçede birçok ağaç var.
Es gibt hier eine Vase.	Burada bir vazvo var.

Burada önemli bir hususu daha belirtelim. **Es gibt** ile yapılan cümlelerde varolan şeyi gösteren isim daima *i-* halinde bulunur.

Es gibt einen Esel vor dem Garten.	Bahçenin önünde bir eşek var.
---	-------------------------------

Görüldüğü gibi burada varolduğu belirtilen «eşek» kelimesini gösteren isim Almancada *i-* halindedir, ama Türkçeye *i-* halinde olarak çevrilmez.

In diesem Laden gibt es einen schönen Kanarienvogel.	Bu dükkânda güzel bir kanarya var.
In dem Garten gibt es eine kleine Hütte.	Bahçede küçük bir kulübe var.
In dem Zimmer gibt es einen alten Stuhl.	Odada eski bir sandalye var.

Yukarıdaki örneklerde cümlelerin **es** ile değil de başka kelimelerle de başlayabileceğini görüyorsunuz.

Es gibt ile yapılmış cümlede **nicht** veya **kein**, **keine** varsa, yani cümle olumsuz ise o zaman deyim Türkçeye «yok» şeklinde çevrilir.

Es gibt keine Bücher in diesem Schrank.	Bu dolapta hiç kitap yok.
In dieser Stadt gibt es keinen Arzt.	Bu şehirde (hiç) doktor yok.
Es gibt kein Heft in der Schublade.	Çekmecede hiç defter yok.
Es gibt keine Schuhe in dem Schaufenster.	Vitrinde hiç ayakkabı yok.

Es gibt ile geçmiş zamanda bulunan cümleler de yapılabilir.

Es gab einige Strümpfe unter dem Bett.	Yatağın altında birkaç çorap vardı.
Vor drei Jahren hat es hier einen hohen Turm gegeben.	Üç yıl önce burada yüksek bir kule vardı.
Es gab in dieser Ecke einen Sessel.	Bu köşede bir koltuk vardı.
Es gab keine Volksschule in der Stadt.	Şehirde ilkokul yoktu.
Es hat in meiner Wohnung kein Badezimmer gegeben.	Evimde banyo yoktu.

zur Welt kommen

Türkçeye «dünyaya gelmek» şeklinde çevrilebilen bir deyimdir.

Mein Sohn kam am 2. August 1948 zur Welt.	Oğlum 2 Ağustos 1948'de dünyaya geldi.
Die Tochter ist vor drei Jahren zur Welt gekommen.	Kız üç yıl önce dünyaya geldi.
Ich kam im Jahre 1935 zur Welt.	1935 yılında dünyaya geldim.
Bânu ist am 16. Februar 1951 zur Welt gekommen.	Bânu 16 Şubat 1951'de dünyaya geldi.

behalten

«tutmak, muhafaza etmek» anlamına gelir. «akıl, hafıza» anlamına gelen **das Gedächtnis** kelimesiyle **im Gedächtnis behalten** şeklinde, Türkçeye «aklında tutmak» olarak çevrilebilecek bir deyim meydana getirir.

Er ist ein kluger Junge. Er kann die Wörter gut im Gedächtnis behalten.

O akıllı bir çocuktur. Kelimeleri iyice aklında tutabiliyor.

Der Lehrer kann die Namen der Schüler nicht im Gedächtnis behalten, denn er hat viele Schüler.

Öğretmen öğrencilerin adlarını aklında tutamıyor, çünkü onun birçok öğrencisi var.

Den langen Namen des Franzosen konnte ich nicht im Gedächtnis behalten.

Fransızın uzun adını aklımda tutamadım.

fertig werden

«bitirmek, tamamlamak, halletmek» anlamlarına gelen bir deyimdir. Mit önekiyle kullanılır. Bitirilen şeyi gösteren ismin önüne **mit** öneki getirilir ve isim e- haline konur.

Ich werde immer mit den Aufgaben schnell fertig.

Her zaman ödevleri çabucak bitiririm.

Die Kinder werden mit den Hausaufgaben nicht fertig.

Çocuklar ev ödevlerini bitiremiyorlar.

Der Lehrer wird mit den Übungen fertig.

Öğretmen çalıştırmaları bitiriyor.

Die Putzfrau wird mit dem Waschen fertig.

Temizlikçi kadın yıkamayı bitiriyor.

besuchen

Daha önceleri bu fiilin «ziyaret etmek» anlamına geldiğini öğrenmiştik. Ama **eine Vorstellung besuchen, das Theater besuchen, eine Schule besuchen** gibi deyimlerde kullanıldığı zaman artık bu anlama gelmez, ve sadece «gitmek» olarak çevrilebilir.

Wir besuchten gestern die Vorstellung im Stadttheater.

Dün şehir tiyatrosundaki temsile gittik.

Der Student besucht oft die Theater.

Öğrenci ekseriya tiyatrolara gider.

Mein Sohn besucht noch die Volksschule.

Oğlum daha ilkokula gidiyor.

«Öğrenilecek kelimeler bölümünde verdiğimiz kelimelerden **abbrechen, behalten** ve **sterben**'in şimdiki zamandaki çekimleri özel bir durum gösterir. Bunları dersin sonunda verdik.

Bu okuma parçasının konusu olan ünlü Alman yazarı ve şairi **Johann Wolfgang von Goethe**'nin adı [yohan volfgang fon gö:te] şeklinde okunur.

Bazen sıfat tamlamaları yaparken veya diğer hallerde özel ön isimlerin önlerine artikel konur. Eğer isim bir erkek ismiyse **der**, kadın ismiyse **die** kullanılır. Okuma parçasında da **Wolfgang**'ın önüne **der** konulmuş ve bir sıfat tamlaması yapılarak **der kleine Wolfgang** - küçük Wolfgang şeklinde kullanılmıştır.

Frankfurt am Main, Frankfurt şehrinin diğer bir ismidir. İkisi de kullanılabilir.

«Allah» anlamına gelen **Gott** kelimesi çoğu zaman **artikelsiz** kullanılır. **Artikelli** kullanmak gerektiği zaman (örneğin sıfat tamlamalarında) **der artikeli**ni alır.

JOHANN WOLFGANG VON GOETHE

Aus Goethes Kindheit

Johann Wolfgang von Goethe ist Deutschlands grösster und berühmtester Dichter. Am 28. August 1749 kam er in Frankfurt am Main zur Welt.

Seine Mutter war eine fröhliche Frau. Sie erzählte dem kleinen Wolfgang viele Märchen und Geschichten. Der kleine Wolfgang hörte mit grossen Augen und heissen Wangen aufmerksam zu. Manchmal musste sein Mütterlein mitten im Märchen abbrechen; dann dachte er es selbst weiter. Oft fand er das richtige Ende und freute sich sehr. Später als Junge erfand er selbst Märchen und erzählte sie seinen Freunden. Sie hörten ihm immer gern zu, denn er konnte interessant erzählen und die Freunde konnten sich alles gut vorstellen.

Wolfgang besuchte nur für eine kurze Zeit eine öffentliche Schule. Dann war sein Vater sein wichtigster Lehrer. Wolfgangs Vater war in Frankfurt ein angesehener Mann. Er war ein ernster und strenger Lehrer seines Sohnes. Wolfgang war ein kluger Junge. Er lernte leicht und schnell und behielt alles leicht im Gedächtnis. So war er immer mit seinen Aufgaben bald fertig. Langeweile kannte er nicht. Er las sehr gerne. Weil es aber damals noch keine Kinderbücher gab, las er die Bücher seines Vaters und seines Onkels.

Als kleiner Junge hatte er eine Puppenbühne und führte mit seiner Schwester Cornelia Puppenspiele für die Nachbarkinder auf. Später spielte er in selbstgemachten Kostümen mit seinen Freunden Theater. Oft besuchte er die Vorstellungen im Stadttheater.

Schon früh dachte er über die Dinge des Lebens. In Lissabon ereignete sich ein furchtbares Erdbeben. Er war sechs Jahre alt. Viele

Menschen waren damals gestorben, und von der ganzen Stadt war kein einziges Haus stehengeblieben. Wie konnte Gott, der Herr des Himmels und der Erde, so etwas erlauben? Wie konnte er mit den bösen Menschen so viele gute Menschen in den Tod schicken? Das konnte der kleine Wolfgang nicht verstehen.

Aber Gott schickt den Menschen auch viel Gutes und Schönes. Darüber vergass er das schreckliche Unglück mit der Zeit. Aber oft dachte er über Gott.

Später schrieb Goethe viele Gedichte und andere Werke und erfreute damit die Menschen. Überall kennt man seine Werke.

In Frankfurt kann man noch heute sein Geburtshaus sehen. Es war während des zweiten Weltkriegs zerstört. Die Müllers, Ahmet und Zeynep besuchten am dritten Tag ihrer Ankunft dieses Haus. Ahmet und Zeynep fanden es sehr interessant. Ahmet kaufte dann einen Gedichtband von Goethe.

Goethe lebte später in Weimar als Staatsminister. Dort vollendete er auch sein berühmtestes Werk, die Tragödie «Faust».

Johann Wolfgang von Goethe starb in 1832, im hohen Alter von 83 Jahren, in Weimar.

JOHANN WOLFGANG VON GOETHE

Goethe'nin çocukluğundan

Johann Wolfgang von Goethe Almanya'nın en büyük ve en meşhur yazarıdır. 28. Ağustos 1749 da Frankfurt am Main'da dünyaya geldi.

Annesi neşeli bir kadındı. Küçük Wolfgang'a birçok masallar ve hikâyeler anlatırdı. Küçük Wolfgang büyük (iri) gözlerle ve kızgın yanaklarla dikkatle dinlerdi. Bazen anneciği masalın ortasında ara vermek zorunda kalırdı; o zaman kendi düşünmeye devam ederdi. Ekseriya doğru sonu bulur ve sevinirdi. Sonraları çocukken (çocuk olarak) kendi masallar uydururdu ve onları arkadaşlarına anlatırdı. Onlar onu daima seve seve dinlerlerdi, çünkü enteresan anlatabiliyordu ve arkadaşlar hepsini iyice tahayyül edebiliyorlardı.

Wolfgang sadece kısa bir zaman için resmi bir okula gitti. Sonra babası en önemli öğretmeniydi. Wolfgang'ın babası Frankfurt'ta hatırı sayılır bir adamdı. O oğlunun ciddi ve sert bir öğretmeniydi. Wolfgang akıllı bir çocuktü. Kolay ve çabuk öğrenir ve herşeyi kolayca aklında tutardı. Böylece her zaman ödevlerini kısa zamanda bitirirdi. Can sıkıntısı tanımazdı. Çok seve seve okurdu. (Okumayı çok severdi.) Ama o zamanlar çocuk kitapları olmadığı için o babasının ve amcasının kitaplarını okurdu.

Küçük bir çocuk olarak bir kukla sahnesi vardı ve kızkardeşi Cornelia ile komşu çocukları için kukla temsilleri verirdi (temsil ederdi.) Sonraları kendi yaptığı kostümlerle arkadaşlarıyla tiyatro oynardı. Ekseriya şehir tiyatrosundaki temsillere giderdi.

Daha erkenden hayatın şeyleri hakkında düşündü. Lizbon'da korkunç bir zelzele vukua geldi. Altı yaşındaydı. O zamanlar birçok insan ölmüştü ve bütün şehirden bir tek ev ayakta kalmamıştı. Göğün ve yerin efendisi Allah böyle birşeye nasıl izin verebilirdi? Kötü insanlarla bu kadar iyi iyi insanı da nasıl ölüme gönderebilirdi? Küçük Wolfgang bunu anlayamıyordu.

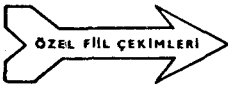
Ama Allah insanlara birçok iyi ve güzel şeyler de gönderir. Bunun üzerine feci faciayı zamanla unuttu. Ama ekseriya Allah hakkında düşündü.

Sonraları Goethe birçok şiirler ve diğer eserler yazdı ve bunlarla insanları sevindirdi. Eserleri her yerde tanınır.

Fränkfurt'ta daha bugün doğduğu ev görülebilir. İkinci dünya savaşı sırasında tahrip edilmişti. Müllerler, Ahmet ve Zeynep varışlarının üçüncü günü bu evi ziyaret ettiler. Ahmet ve Zeynep onu çok enteresan buldular. Ahmet sonra Goethe'nin bir şiir kitabını satın aldı.

Goethe sonraları Weimar'da bakan olarak yaşadı. Orada da en meşhur eseri, «Faust» trajedisini tamamladı.

Johann Wolfgang von Goethe 1832 de, 83 gibi yüksek bir yaşta, Weimar'da öldü.

abbrechen

ich breche...ab
du brichst...ab
er, sie, es bricht...ab
wir brechen...ab
ihr brecht...ab
sie, Sie brechen...ab

behalten

ich behalte
du behältst
er, sie, es behält
wir behalten
ihr behaltet
sie, Sie behalten

sterben

ich sterbe
du stirbst
er, sie, es stirbt
wir sterben
ihr sterbt
sie, Sie sterben

TEST 44

A

Boş bırakılan yerleri doldurunuz.

1 — Er konnte keine Bücher kaufen, denn sein Vater ihm kein Geld geschickt. 2 — Ich muss etwas früh ins Bett gehen, denn ich sehr früh aufgestanden. 3 — Die Jungen freuen sich, denn ihre Freunde gekommen. 4 — Er schrieb am Nachmittage einen Brief; vorher er einkaufen gegangen. 5 — Mein Freund ist letzte Woche zurückgekommen; er im Sommer in Frankreich gewesen. 6 — Ich ging an die Tafel, denn der Lehrer mich gerufen. 7 — Unser Auto ist sehr alt, denn wir es vor zwanzig Jahren gekauft. 8 — Die Kinder dürfen ins Kino gehen, denn sie ihre Aufgaben gemacht. 9 — Der Student lebt bei einem Freund; vorher er in einem Hotel geblieben. 10 — Ich konnte mein Buch nicht finden, denn mein Bruder es mitgenommen.

B

A Listesi

B Listesi

1 — Wer hatte dir dieses schöne Handtuch geschenkt?	A — Kızkardeşim İstanbul'da dünyaya geldi.
2 — Während der Fahrt hatte der alte Mann immer geschlafen.	B — Turistler meşhur müzeyi ziyaret etmek istediler.
3 — Es gibt hier einen grossen Laden.	C — Kim sana bu güzel mendili hediye etmişti?
4 — Es gibt in unserem Dorf zwei grosse Kinos.	D — Odamızda eski bir elbise dolabı var.
5 — Die Touristen hatten das berühmte Museum besichtigen wollen.	E — Onun adı çok uzundur. Kolayca akılda tutulamaz.
6 — Welche Schule besuchen Sie?	F — Evimizde mutfak yoktu.
7 — In unserem Zimmer gab es einen alten Kleiderschrank.	G — Turistler meşhur müzeyi ziyaret etmek istemişlerdi.
8 — Es hat in unserem Haus keine Küche gegeben.	H — İhtiyar adam yolculuk sırasında hep uyumuştur.
9 — Meine Schwester ist in Istanbul zur Welt gekommen.	İ — Burada büyük bir dükkânımız var.
10 — Sein Name ist sehr lang. Man kann es nicht leicht im Gedächtnis behalten.	K — Köyümüzde iki büyük sinema var.
	L — Hangi okulu ziyaret ediyorsunuz?
	M — Odamızda eski bir elbise dolabı vardı.
	N — Hangi okula gidiyorsunuz?
	O — Burada büyük bir dükkân vardı.

B

A Listesi

- 1 — Bizim köyde ortaokul yoktu.
- 2 — Bu aleti babam icat etti.
- 3 — Saat sekize kadar ev ödevlerimi bitiremem.
- 4 — Anne masallar uyduruyor ve onları çocuklarına anlatıyor.
- 5 — Her hafta arkadaşlarımla sinemadaki temsillere giderim.
- 6 — Geçen hafta amcamı ziyaret etmiştim.
- 7 — Oğlum çok akıllıdır. Bütün kelimeleri kolayca aklında tutabilir.
- 8 — Dört yıl önce burada büyük bir park vardı.
- 9 — Doktorun komşu köyde büyük bir çiftliği varmış.
- 10 — Onun erkek kardeşi çok meşhur bir yazarmış.

B Listesi

- A — Mein Sohn ist sehr klug. Er kann alle Wörter im Gedächtnis behalten.
- B — Ich hatte letzte Woche meinen Onkel besucht.
- C — Der Arzt hatte in dem Nachbardorf einen grossen Bauernhof.
- D — Es gab keine Mittelschule in unserem Dorf.
- E — Diesen Apparat hat mein Vater erfunden.
- F — Wir haben in unserem Dorf keine Mittelschule gehabt.
- G — Sein Bruder war ein sehr berühmter Dichter gewesen.
- H — Ich kann bis acht Uhr mit meinen Hausaufgaben nicht fertig werden.
- I — Ich besuche jede Woche mit meinen Freunden die Vorstellungen im Kino.
- K — Vor vier Jahren hat hier einen grossen Park.
- L — Die Mutter erfindet Märchen und erzählt sie ihren Kindern.
- M — Ich kann bis acht Uhr meine Hausaufgaben nicht fertig werden.
- N — Vor vier Jahren gab es hier einen grossen Park.

Test 43'ün yapılmış şekli

- A. 1 — sondern 2 — aber 3 — um 4 — ohne 5 — weil 6 — weil 7 — denn 8 — aber 9 — sondern 10 — ohne 11 — weil 12 — aber 13 — denn 14 — denn 15 — weil
- B. 1 — E 2 — G 3 — K 4 — F 5 — H 6 — I 7 — A 8 — C
- C. 1 — D 2 — L 3 — F 4 — K 5 — B 6 — A 7 — I 8 — C
- F. 1 — Der Bauer ging in die Stadt, um sich über die neuen kühe zu erkundigen.
2 — Ali will nach Ankara fahren, um seinen Vater zu besuchen.

LEHRSTÜCK NEUNUNDACHTZIG

WENN

şart cümleleri

Türkçede olduğu gibi Almandada da şart cümleleri iki kısımdan meydana gelir. Birinci kısım bir şart bildiren kısımdır, ikincisi ise o şart o'duğu takdirde hasıl olacak durumdur.

Ahmet'i görürsem ona bir kitap vereceğim.

Bu cümlede de görüldüğü gibi şartı gösteren kısım «Ahmet'i görürsem» dir. Bu olayın olması halinde kitap verilecek, olmaması halinde ise kitap verilmeyecektir. Kitabın verilmesi işi Ahmet'in görülüp görülmesine bağlıdır. Şu halde bir şart cümlesinde biri şartı ileri süren ve yan cümleciği teşkil eden, diğeri de esas olan iki cümleciğin olması gerekir.

Yukarıdaki örnekte «Ahmet'i görürsem» yan cümlecik, «ona bir kitap vereceğim» ise esas cümleciktir. Daha önce de bazı yan cümlecikler görmüş ve bunlar için bazı genel kurallar vermiştik. Bu kurallar wenn [ven] ile yapılan yan cümlecikler için de geçerlidir. Burada gene bu kuralları kısaca hatırlatalım:

- 1 — Yan cümlecik ve esas cümlecik birbirlerinden bir virgülle ayrılırlar.
- 2 — Yan cümleciğin fiili özneye göre çekimlenerek en sonda yer alır.
- 3 — Yan cümlecikte **haben, sein, werden** veya **können, wollen,...** cinsinden bir yardımcı fiil varsa bu özneye göre çekimlenerek yan cümleciğin en sonunda, yan cümleciğin esas fiilinin arkasında yer alır.
- 4 — Yan cümleciğin fiili ayrılabilen bir fiil ise bunun takısıyla esas fiil kısmı birbirinden ayrılmadan en sonda yer alır.

5 — Yan cümlecik önce de gelebilir. O zaman virgülden sonra esas cümlecik'in fiili yer alır. Cümlenin Türkçe anlamında bir değişiklik olmaz.

Almancada şart bildiren cümlenin zamanı ekseriya şimdiki zamandır ve şartı bildiren bu yan cümlecik'in başında **wenn** [ven] kelimesi bulunur. **Wenn** ile yapılan bu yan cümlecikler yukarıda kısaca sıraladığımız ve daha önceki derslerde örnekler verdiğimiz kurallara uyarlar. **Wenn**, «şayet, eğer, ise, -se, -sa» anlamına gelir.

Ich sehe	görürüm
Ich sehe Ahmet.	Ahmet'i görürüm.
wenn ich sehe...	... görürsem
wenn ich Ahmet sehe...	... Ahmet'i görürsem
wenn ich lerne...	... öğrenirsem
wenn ich Deutsch lerne...	... Almanca öğrenirsem
wenn ich gehe...	... gidersem
wenn ich schreibe...	... yazarsam
wenn er vergisst...	... unutursa
wenn sie kommt...	... gelirse
wenn du gibst...	... verirsen
wenn wir verkaufen...	... satarsak
wenn es regnet...	... yağmur yağarsa
wenn ich Ahmet sehe...	... Ahmet'i görürsem
Ich werde ihm ein Buch geben.	Ona bir kitap vereceğim.
Wenn ich Ahmet sehe, werde ich ihm ein Buch geben.	Ahmet'i görürsem ona bir kitap vereceğim.
wenn ich gehe...	... gidersem
Ich werde sie sehen.	Onları göreceğim.
Wenn ich dorthin gehe, werde ich sie sehen.	Oraya gidersem onları göreceğim.
wenn ich lerne...	... öğrenirsem
wenn ich Deutsch lerne...	... Almanca öğrenirsem
Ich werde nach Deutschland fahren.	Almanya'ya gideceğim.
Wenn ich Deutsch lerne, werde ich nach Deutschland fahren.	Almanca öğrenirsem Almanya'ya gideceğim.

wenn ich schreibe...	... yazarsam
wenn ich einen Brief schreibe...	... bir mektup yazarsam
Wenn ich einen Brief schreibe, freuen sich meine Eltern.	Bir mektup yazarsam ebeveynim sevinir.
wenn er vergisst...	... unutursa
wenn er die Wörter vergisst...	... kelimeleri unutursa
Wenn er die Wörter vergisst, kann er nicht Deutsch lernen.	Kelimeleri unutursa Almanca öğrenemez.
wenn sie kommt...	... gelirse
wenn sie nach Hause kommt...	... eve gelirse
Wenn sie nach Hause kommt, wird sie euch sehen.	Eve gelirse sizi görecek.
wenn du gibst...	.. verirsen
wenn du ihm ein bisschen Geld gibst...	... ona birazcık para verirsen
Wenn du ihm ein bisschen Geld gibst, wird er glücklich sein.	Ona birazcık para verirsen mutlu olacak.
wenn wir verkaufen...	satarsak
wenn wir unser Haus verkaufen...	.. evimizi satarsak
Wenn wir unser Haus verkaufen, kaufen wir einen Traktor.	Evimizi satarsak bir traktör satın alırız.
wenn es regnet...	... yağmur yağarsa
Wir können keinen Ausflug machen.	Piknik yapamayız.
Wenn es regnet, können wir keinen Ausflug machen.	Yağmur yağarsa piknik yapamayız.

Türkçede şart cümlesinin önce, esas cümlecğin sonra söylenmesine karşın Almandada hangisi önce söylenirse söylensin farketmez. Yukarıdaki örneklerde şartı gösteren yan cümlecik önce yer almaktadır. Bu durumda sonra gelen esas cümlecğin fiili hemen virgülden sonra, yani yan cümlecikten hemen sonra yer almaktadır.

Aşağıdaki örneklerde ise esas cümlecik başta yan cümlecik sonda yer almaktadır. Bu durumda esas cümlecğin fiili olduğu yerde kalır. Esas cümlecikte bir değişiklik olmaz, sadece sonuna yan cümlecik eklenir ve aynı şekilde Türkçeye çevrilir.

Wenn ich gehe, sehe ich meinen Bruder.	Gidersem erkek kardeşimi görürüm.
Ich sehe meinen Bruder, wenn ich gehe.	Gidersem erkek kardeşimi görürüm.
Wenn sie die Zimmer aufräumt, kann sie gehen.	Odaları toplarsa gidebilir.
Sie kann gehen, wenn sie die Zimmer aufräumt.	Odaları toplarsa gidebilir.
Wenn du hier sitzt, sehen sie dich.	Burada oturursan seni görürler.
Sie sehen dich, wenn du hier sitzt.	Burada oturursan seni görürler.

Yukarıdaki cümleler size şart cümlelerinin kuruluşu hakkında bir fikir verdiler. Ama biz gene de daha önceki derslerimizde yaptığımız gibi birkaç cümleyi adım adım inceleyerek ve analizini yaparak birlikte kuralım.

Örneğin, «Turist şehirde oda bulmazsa bir köyde kalır.» cümlesini ele alalım.

Yan cümlecik, «turist şehirde oda bulmazsa» şeklindedir. Bunu önce normal bir cümle olarak Almancaya çevirelim.

Der Tourist findet in der Stadt kein Zimmer.

Turist şehirde oda bulmaz (bulmuyor.)

Bu cümleyi yukarıda verilen şart cümlesi haline getirmek için önüne **wenn** getirip fiilini de en sona götürürüz:

wenn der Tourist in der Stadt kein Zimmer findet

turist şehirde oda bulmazsa

Esas cümlecik ise «bir köyde kalır» şeklindedir. Bu gayet kolay Almancaya çevrilir.

Er bleibt in einem Dorf.

Bir köyde kalır.

Her iki cümleciği birleştirirken yan cümlecik önce gelirse esas cümleciğin fiili araya konan virgülden hemen sonra yer alır. Esas cümleciğin diğer kelimeleri bunu takip ederler.

Wenn der Tourist in der Stadt kein Zimmer findet, bleibt er in einem Dorf.

Turist şehirde oda bulmazsa bir köyde kalır.

Yan cümlecik önce geldiği için esas cümlecğin fiili **bleibt** virgülden hemen sonra bulunmaktadır.

Aynı şekilde esas cümlecik önce, yan cümlecik sonra gelebilir.

Der Tourist bleibt in einem Dorf, wenn er in der Stadt kein Zimmer findet.

Turist şehirde oda bulmazsa bir köyde kahr.

Görüldüğü gibi cümlelerin Türkçe anlamında bir değişiklik olmaz. Yalnız Almancası ufak bir değişikliğe uğrar. Yukarıdaki cümle aslında **Er bleibt in einem Dorf, wenn der Tourist in der Stadt kein Zimmer findet.** şeklinde olmalıydı. Ama ilk cümlede **er=0** deyip, bu «0» ile belirtilen kişinin kim olduğu (bu örnekte yani bir turist olduğunu) ikinci cümlecikte belirtmek hoş değildir. Onun için önce gelen esas cümlecikte özne olan **er** yerine **der Tourist** gelir ve bunu takip eden yan cümlecikte de **der Tourist** yerine **er** gelir. Cümlelerin Türkçe anlamında hiçbir değişiklik olmayacağını gene özellikle belirtelim. Böyle bir değiştirme ancak iki cümlecğin de, yani yan ve esas cümleciklerin özneleri aynı olduğu zaman mümkündür. Değişik olduğu zaman böyle bir değiştirme yapılmaz. Şimdi buna bir örnek verelim.

«Amcası gelirse çocuk bir gezinti yapacak.» cümlesini inceleyelim.

Yan cümlecik, «amcası gelirse» şeklindedir. Bunu önce normal bir cümle olarak kuralım.

Sein Onkel kommt.

Amcası gelir. (veya «geliyor»)

Ve sonra önüne **wenn** ekleyip, fiili en sona alarak şart cümlesi haline getirelim.

wenn sein Onkel kommt

amcası gelirse

Şart cümlelerini böyle adım adım kurmanız önceleri çok faydalı olabilir. Alıştıktan sonra cümlelerin şart cümlesini meydana getiren yan cümlecği tespit edip önüne **wenn** getirdikten sonra fiilini de sona koyarak cümleyi hemen kurabilirsiniz.

Esas cümlecik

Das Kind wird einen Spaziergang machen.

Çocuk bir gezinti yapacak.

Her iki cümleyi birleştirerek istenilen cümleyi elde ederiz.

Wenn sein Onkel kommt, wird das Kind einen Spaziergang machen.

Amcası gelirse çocuk bir gezinti yapacak.

Yan cümlecik önce geldiği için esas cümlenin fiili, **wird**, virgülden hemen sonra yer almıştır. **Wird** aslında esas cümlecğin esas fiili değildir, gelecek zamanı teşkil etmek için kullanılan bir yardımcı fiil olduğunu biliyoruz. Ama ikinci yerde bulunduğu için onu virgülün arkasına getiririz. Aynı şey diğer yardımcı fiiller (özellikle **können, wollen, müssen dürfen,...**) için de geçerlidir.

Esas cümlecik önce de gelebilir.

Das Kind wird einen Spaziergang machen, wenn sein Onkel kommt.

Amcası gelirse çocuk bir gezinti yapacak.

İster esas cümlecği, ister yan cümlecği önde kullanmakta serbestsiniz. Yukarıdaki cümlede her iki cümlecğin de özneleri değişik (**sein Onkel** ve **das Kind**) olduğu için özneler değiştirilmemiştir. Böyle bir değişikliğin ancak özneler aynı olduğu zaman ve esas cümlecik başa gelince yapıldığını özellikle belirtiriz.

Son olarak «Arkadaşım beş dakika içinde gelmezse yalnız sinemaya giderim.» cümlesine bakalım.

Yan cümlecik — arkadaşım beş dakika içinde gelmezse

Mein Freund kommt nicht in fünf Minuten.

Arkadaşım beş dakika içinde gelmez. (gelmiyor)

wenn mein Freund nicht in fünf Minuten kommt

arkadaşım beş dakika içinde gelmezse

Esas cümlecik — yalnız sinemaya giderim

Ich gehe allein ins Kino.

Yalnız sinemaya giderim.

Wenn mein Freund nicht in fünf Minuten kommt, gehe ich allein ins Kino.

Arkadaşım beş dakika içinde gelmezse yalnız sinemaya giderim.

Veya

Ich gehe allein ins Kino, wenn mein Freund nicht in fünf Minuten kommt.

Arkadaşım beş dakika içinde gelmezse yalnız sinemaya giderim.

Şimdi daha başka örnekler görelim.

Esas cümlecik yerine bir soru cümlesi veya bir emir cümlesi de gelebilir. O zaman bunu en başta kullanmak doğru olur. Başa gelen bu soru cümlesinde veya emir cümlesinde hiçbir değişiklik olmaz. Şartı gösteren ve **wenn** ile başlayan yan cümlecik bunun arkasına eklenir. Aralarına bir virgül konur.

Was machst du? Dein Freund kann nicht kommen.
Ne yaparsın? Arkadaşın gelemez.

Bunları bir şart cümlesi halinde birleştirirsek:

Was machst du, wenn dein Freund nicht kommen kann.
Arkadaşın gelemezse ne yaparsın?

Kommst du auch zu mir, wenn Peter kommt?
Peter gelirse sen de bana gelir misin?

Wo kann der Student wohnen, wenn er in der Stadt keine Bekannten hat?

Şehirde tanıdıkları yoksa öğrenci nerede oturabilir?

Von wem kannst du Geld bekommen, wenn dein Vater dir kein Geld schickt?

Baban para göndermezse kimden para alabilirsin?

Schreibe die Übungen noch einmal! Du hast sie falsch geschrieben.
Çalıştırmaları bir kere daha yaz! Onları yanlış yazmışsın.

Schreibe die Übungen noch einmal, wenn du sie falsch geschrieben hast!

Yalnız yazdıysan çalıştırmaları bir kere daha yaz!

Nehmt dieses Buch, wenn ihr es lesen wollt!
Okumak isterseniz bu kitabı alın!

Das kleine Kind freut sich sehr, wenn seine Tante ihm ein Geschenk bringt.

Teyzesi ona bir hediye getirirse küçük çocuk çok seviniyor.

Wir können nicht nach Italien fahren, wenn wir keinen Pass haben.
Pasaportumuz yoksa İtalya'ya gidemeyiz.

Bleibe zu Hause, wenn du krank bist!
Hastaysan evde kal!

Ich kann dir keinen Brief schreiben, wenn du mir deine Adresse nicht gibst.

Bana adresini vermezsen sana mektup yazamam.

Wenn Sie den Weg nicht kennen, kann mein Sohn mit Ihnen kommen.

Yolu tanımiyorsanız, oğlum sizinle gelebilir.

Wenn der Schüler die Aufgaben nicht versteht, muss er den Lehrer fragen.

Öğrenci ödevleri anlamazsa öğretmene sormak mecburiyetindedir.

Die Kinder werden zu Hause bleiben, wenn das Wetter schlecht ist.
Hava kötüyse çocuklar evde kalacak.

Wenn ihr den neuen Film noch nicht gesehen habt, musst ihr ihn sehen.

Yeni filmi daha görmediyseniz onu görmelisiniz.

Wir können dich nicht verstehen, wenn du schnell sprichst.
Hızlı konuşursan seni anlayamayız.

Was mache ich, wenn die Zollbeamten meine Koffer kontrollieren?
Gümrük memurları benim bavullarımı kontrol ederlerse ne yaparım?

Wenn der Schüler nicht zum Unterricht kommt, lernt er nichts.
Öğrenci derse gelmezse hiçbirsey öğrenemez.

Die Kinder helfen der Mutter, wenn sie viel Arbeit hat.
Çok işi varsa çocuklar anneye yardım ederler.

Wenn die Grossmutter ein Märchen erzählt, sprechen die Kinder nicht.

Büyük anne bir masal anlatırsa çocuklar konuşmuyorlar.

Die Jungen spielen im Garten, wenn das Wetter schön ist.
Hava güzelse çocuklar bahçede oynarlar.

Wenn ich Herrn Müller heute im Büro sehe, werde ich mit ihm sprechen.

Bay Müller'i bugün büroda görürsem onunla konuşacağım.

LEHRSTÜCK NEUNZIG

ÖZET

I

Son on derste daha çok yan ve esas cümlecikler üzerinde durduk. Bazı yan cümlecikler öğrendik. Burada sırayla bunları tekrar hatırlatalım.

Um ... zu ve **ohne ... zu** ile yapılan yan cümlecikler anlam bakımından birbirlerine benzememelerine rağmen yapı bakımından birbirlerinin aynıdır. Bu yüzden ikisini de bir arada incelemek yararlı olur.

Um ... zu [um tsu] «Sigara içmek için dışarı çıkıyorum. - Yeni filmi görmek için sinemaya gidiyorum.» gibi cümlelerde rastlanan «için» kelimesinin karşılığıdır.

Böyle cümleleri Almancaya çevirmeden önce iki kısma ayırmak faydalı olur. Örneğin, «Çocuk arkadaşlarıyla oynamak için bahçeye gidiyor.» cümlesini «çocuk bahçeye gidiyor» ve «arkadaşlarıyla oynamak için» gibi iki kısma ayırabiliriz. İkinci kısım çocuğun niçin bahçeye çıktığını, yani bir işin niçin yapıldığını gösterir ve **um ... zu** yardımıyla Almancaya çevrilir. Diğer kısım, yani esas cümlecik ise olduğu gibi Almancaya çevrilebilir.

Das Kind geht in den Garten

Çocuk bahçeye gidiyor.

um mit seinen Freunden zu spielen

arkadaşlarıyla oynamak için

İkisini birleştirerek cümlemin tamamını elde ederiz:

Das Kind geht in den Garten, um mit seinen Freunden zu spielen.
Çocuk arkadaşlarıyla oynamak için bahçeye gidiyor.

Bu örnekte gördüğümüz gibi, bir işin niçin yapıldığını gösteren kısmın fiili mastar halinde, yani hiçbir değişiklikliğe uğramadan (Türkçede de olduğu gibi) mastar halinde **zu** kelimesinden sonra yer alır. Bu kısmın diğer kelimeleri ise **um** ile **zu** arasında yer alır. Esas cümlecik ile **um** ile başlayan cümlecik arasında bir virgül bulunur.

Ohne... zu ise «Eve uğramaksızın sinemaya gidiyorum. — Annemi görmeden Avrupa'ya hareket ettim.» gibi cümlelerde görülen «-sizin, -sizin» veya daha çok «-madan, -meden» gibi fiilin sonuna eklenen takılar yardımıyla Türkçeye çevrilir. **Ohne .. zu aynı um ... zu** gibi kullanılır.

Örneğin, «Bir hediye almadan arkadaşımı ziyaret ediyorum.» cümlesini Almancaya çevirelim.

Ich besuche meinen Freund.
Arkadaşımı ziyaret ediyorum.

ohne ein Geschenk zu kaufen
Bir hediye (satın) almadan

Ich besuche meinen Freund, ohne ein Geschenk zu kaufen.
Bir hediye (satın) almadan arkadaşımı ziyaret ediyorum.

Um ... zu ve **ohne ... zu** ile cümle kurarken dikkat etmemiz gereken bazı özel durumları aşağıda sıralayalım.

Yan cümlecikte (**um... zu** ve **ohne... zu** ile başlayan cümlecik) **können, wollen, müssen...** cinsinden bir yardımcı fiil varsa bu **zu**'dan sonra yer alır. Yan cümleciğin esas fiili **zu**'dan önce gelir.

Ich mache schnell meine Aufgaben, um mit meinen Freunden spielen zu können.

Arkadaşlarımla oynayabilmek için çabucak ödevlerimi yapıyorum.

Der alte Mann liegt im Bett, ohne etwas essen zu dürfen.
Yaşlı adam birşey yiyemeden yatakta yatıyor.

Yan cümlecikte ayrılabilen bir fiil varsa **zu** takısı ayrılan takıyla ayrılabilen fiilin esas fiil kısmı arasına girer. Bunların hepsi birden bitişik yazılır.

Das Mädchen geht um acht Uhr ins Bett, um morgen früh aufzustehen.
Kız yarın erken kalkmak için saat sekizde yatağa gidiyor.

Der Mann wartet vor dem Bahnhof, ohne in den Zug einzusteigen.
Adam trene binmeden istasyonun önünde bekliyor.

Um zu ve **ohne zu** ile yapılan cümleler diğer zamanlarda da bulunabilirler. O zaman gene yan cümlecikte bir değişiklik olmaz. Sadece esas cümlecğin zamanı değişir.

Wir fuhren in die Stadt, um neue Kleider zu kaufen.
Yeni elbiseler satın almak için şehre gittik.

Die Kinder sind ins Kino gegangen, ohne ihren Vater zu fragen.
Çocuklar babalarına sormadan sinemaya gittiler.

Ich hatte die ganze Nacht gearbeitet, ohne zu schlafen.
Uyumadan bütün gece çalışmıştım.

II

Weil [vayl] kelimesiyle de başka yan cümlecikler yapılır. **Weil** yerine **da** [da] kelimesi de kullanılabilir. İkisini de «için» şeklinde Türkçeye çevirmek mümkündür. **Um . zu** da böyle Türkçeye çevriliyordu. Ama **weil** ile arasında önemli farklar vardır. **Um zu** ile yapılan yan cümlecğin öznesi yoktur, içindeki fiil mastar halinde bulunur. Bu fiil Türkçeye çevrilirken de aynen mastar olarak kalır. (Okula GİTMEK için erken kalkıyorum.) **Weil** ile yapılan yan cümlecğin ise aşağıdaki örneklerde göreceğimiz gibi bir öznesi vardır ve fiili bu özneye göre çekimlenir.

Weil ile yapılan cümleleri de esas cümlecik ve yan cümlecik olmak üzere iki kısma ayırarak incelemek mümkündür. Yan cümlecik **weil** ile başlar ve fiili sonunda bulunur.

Ich kann keine Bücher kaufen, weil ich kein Geld habe.
Param olmadığı için kitaplar satın alamam.

Weil ich nach Frankreich fahre, besuche ich meine alten Freunde.
Fransaya gittiğim için eski arkadaşlarımı ziyaret ediyorum.

Die Kinder liebten die Grossmutter sehr, weil sie ihnen Märchen erzählte.

Çocuklar, onlara masal anlattığı için büyük annelerini çok severlerdi.

Der Junge dankte seiner Mutter, weil sie sein Zimmer aufräumte.
Çocuk odasını topladığı için annesine teşekkür etti.

Da Herr Schmitt ein berühmter Arzt ist, hat er keine Zeit.
Bay Schmitt meşhur bir doktor olduğu için vakti yok.

III

Wenn [ven] ile yapılan cümlecikler yapı bakımından **weil** ile yapılanların aynısıdır. **Wenn** ile yapılan yan cümlecik bir şart gösterir. Bu kelimeyi «eğer, şayet» veya fiile eklenen «-se, -sa» gibi eklerle Türkçeye çevirmek mümkündür. **Wenn** ile yapılan yan cümlecğin zamanı çoğunlukla şimdiki zamandır.

Wenn sie früh aufstehen, können sie mit dem Zug fahren.
Erken kalkarlarsa trenle gidebilirler.

Wenn dieser Herr ein Arzt ist, kann er uns helfen.
Bu bey bir doktorsa bize yardım edebilir.

Wenn die Äpfel billig sind, kaufe ich drei Kilos.
Elmalar ucuzsa üç kilo satın alırım.

Wenn er ein guter Freund ist, gibt er dir etwas Geld.
İyi bir arkadaşsa sana biraz para verir.

Ich gehe nicht ins Kino, wenn der Film schlecht ist.
Filim kötüyse sinemaya gitmem.

Du kannst kein Deutsch lehren, wenn du kein guter Lehrer bist.
İyi bir öğretmen değilsen Almanca öğretemezsin.

Şimdi hem **weil**, hem **wenn** ve hem de ileride öğreneceğimiz yan cümlecikler için geçerli olan genel kurallar verelim.

- 1 — Yan cümlecğin fiili özneye göre çekimlenerek yan cümlecğin **EN SONUNDA** yer alır. Her yan cümlecğin bir öznesi vardır.

weil ich mit meinen Freunden SPIELE - arkadaşlarımla oynadığım için

wenn die Kinder ihren Vater SEHEN — çocuklar babalarını görürlerse

- 2 — Yan cümlecik hiçbir zaman tek başına kullanılamaz, daima bir esas cümlecğin yanında bulunur. Bir esas cümlecik ise tek başına bulunabilir.
- 3 — Yan ve esas cümleciklerin arasına bir virgül konur.

Weil ich mit meinen Freunden spiele, kann ich nicht kommen.
Arkadaşlarımla oynadığım için gelemem.

Die Kinder werden sich sehr freuen, wenn sie ihren Vater sehen.
Çocuklar babalarını görürlerse çok sevinecekler.

- 4 — **Perfekt, Plusquamperfekt** ve gelecek zamanda (**wenn** çoğunlukla şimdiki zamanla kullanılır) yardımcı fiil (**haben, sein, werden**) özneye göre çekimlenerek yan cümlecğin en sonunda, yan cümlecğin esas fiilinin arkasında yer alır. **Können, wollen, müssen...** cinsinden yardımcı fiiller de yan cümlecğin en sonunda bulunurlar.

Ich gehe nicht in die Schule, weil ich meine Hausaufgaben nicht gemacht HABE.

Ev ödevlerimi yapmadığım için okula gitmiyorum.

Wenn du das Buch noch nicht gelesen HAST, gebe ich es dir.
Kitabı daha okumadıysan sana onu veririm.

Er muss zu Hause bleiben, weil seine Freunde kommen WERDEN.
Arkadaşları geleceği için evde kalmak mecburiyetindedir.

Ich werde mich sehr freuen, wenn du nächste Woche mich besuchen KANNST.

Gelecek hafta beni ziyaret edebilirsen çok sevineceğim.

- 5 — Yan cümlecikte bir ayrılabilen fiil varsa bunun önündeki takısıyla esas fiil kısmı birbirinden ayrılmaz ve gene en sonda yer alır.

Du kannst deinen Onkel sehen, wenn du morgen früh AUFSTEHST.

Yarın erken kalkarsan amcamı görebilirsin.

Weil meine Schwester heute ZURÜCKKOMMT, freue ich mich sehr.

Kız kardeşim bugün geri geldiği için çok seviniyorum.

6 — Yan cümlecik önce de gelebilir. O zaman aradaki virgülden sonra esas cümlecğin fiili yer alır. Cümlenin Türkçe anlamında bir değişiklik olmaz.

Da ich im Sommer in Griechenland war, KONNTE ich dich nicht besuchen.

Yazın Yunanistan'da olduğum için seni ziyaret edemedim.

Ich konnte dich nicht besuchen, da ich im Sommer in Griechenland war.

Yazın Yunanistan'da olduğum için seni ziyaret edemedim.

Ich kaufe neue Schuhe, wenn mein Vater mir Geld schickt.

Babam para yollarsa yeni ayakkabılar satın alırım.

Wenn mein Vater mir Geld schickt, KAUFE ich neue Schuhe.

Babam para yollarsa yeni ayakkabılar satın alırım.

Bunlar yan cümlecikler için verilecek en genel kurallardır. İleride öğreneceğimiz yeni yan cümlecikleri anlayabilmeniz için bunları çok iyi bilmeniz ve anlamış olmanız gerekir.

IV

Plusquamperfekt [pluskvamperfekt] Almancada öğreneceğimiz zamanların sonuncusudur. Şu halde Almancada gelecek zaman, şimdiki zaman, **Imperfekt**, **Perfekt**, **Plusquamperfekt** olmak üzere beş tane esas zaman vardır.

Plusquamperfekt, gene **haben** ve **sein** yardımcı fiilleri ve **Partizip Perfekt** yardımıyla teşkil edilir. Yalnız **haben** ve **sein**'in **Imperfektleri** (**hatte-war**) kullanılır. **Perfekt**le **Plusquamperfekt** arasındaki fark da budur.

Ich hatte einen roten Hut gekauft.

Kırmızı bir şapka almıştım.

Die Kinder hatten ihrem Lehrer gedankt.

Çocuklar öğretmenlerine teşekkür etmişlerdi.

Die Bauern waren in die Stadt gegangen.

Çiftçiler şehire gitmişlerdi.

In Lissabon hatte sich ein Erdbeben ereignet.

Lizbon'da bir zelzele vukua gelmişti.

Goethe hatte viele Werke geschrieben.

Goethe birçok eser yazmıştı.

Hattest du in der letzten Woche mir telefoniert?

Geçen hafta bana telefon etmiş miydin?

Warum waren die kleinen Kinder in den Garten gelaufen?

Küçük çocuklar niçin bahçeye koşmuşlardı?

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi **Plusquamperfekt** Türkçede en iyi miş'li geçmiş zamanla karşılanabilir. **Plusquamperfekt** halinde bulunan bir cümleyi soru yapmak için **Perfekt** de olduğu gibi yardımcı fiili (**hatte - war**) başa getirmek yeter. **Partizip Perfekt** gene en sonda kalır. Diğer soru kelimeleriyle **Plusquamperfekt**i kullanırken normal olarak soru cümlesinde fiilin bulunması gereken yere yardımcı fiilin özneye göre çekimlenmiş şekli gelir. **Partizip Perfekt** gene en sondadır.

Bir cümlede ayrı ayrı zamanlarda olmuş iki olaydan söz ediliyorsa bunlar değişik zamanlar kullanılarak belirtilir. Türkçede o kadar önemli olmayan ve dikkat edilmeyen bu husus Almancada çok önemlidir, bununla ilgili belirli kurallar vardır.

sonra olan olay

önce olan olay

gelecek zaman
şimdiki zaman

ise

Imperfekt

Imperfekt
Perfekt

ise

Plusquamperfekt

olacak şekilde bir sıra izlenir.

V

Aşağıda derslerimizin «AÇIKLAMALAR» bölümünde açıklanmış bazı önemli deyimleri kısaca hatırlatıyoruz.

herstellen

«İmal etmek, yapmak» anlamına gelir. Ayrılabilen bir fiildir.

**Man stellt diese Schuhe aus
Leder.**

Bu ayakkabılar deriden yapılır.

Ich wil' ein Boot herstellen.

Bir sandal imâl etmek istiyorum.

Mein Vater stellt Schuhe her.

Babam ayakkabılar imâl eder

verbringen

«geçirmek (zaman için)» anlamına gelir.

**Ich verbringe den Sommer in
Italien.**

Yazı İtalya'da geçiriyorum.

Wo hast du den Winter verbracht?

Kışı nerede geçirdin?

**Wir verbrachten dort schöne
Tage.**

Orada güzel günler geçirdik.

werden

Werden bir yardımcı fiil olarak kullanıldığı gibi «olmak» anlamına da gelir.

Mein Bruder will Arzt werden.	Erkek kardeşim doktor olmak istiyor.
Sein Sohn wurde ein berühmter Dichter.	Oğlu meşhur bir yazar oldu.
Er ist ein guter Vater geworden.	İyi bir baba oldu.
Ich werde krank.	Hasta oluyorum.

auf Schwierigkeiten stossen

«güçlüklerle karşılaşmak» anlamına gelir. **auf einige Schwierigkeiten stossen** - birkaç güçlükle karşılaşmak; **auf keine Schwierigkeiten stossen** - hiç güçlükle karşılaşmamak gibi şekillerde de kullanılır.

Der Ausländer hat in der Türkei auf Schwierigkeiten gestossen.	Yabancı Türkiyede güçlüklerle karşılaştı.
An der Zollstelle stiessen wir auf einige Schwierigkeiten.	Gümrükte birkaç güçlükle karşılaştık.
Ich spreche gut Deutsch, deshalb habe ich auf keine Schwierigkeiten gestossen.	İyi Almanca konuşurum, onun için hiç güçlükle karşılaşmadım.

mit grossem Interesse

«büyük bir ilgiyle» anlamına gelir.

Die Touristen sehen mit grossem Interesse die Gemälden im Museum an.	Turistler büyük bir ilgiyle müzedeki resimlere bakıyorlar (seyrediyorlar).
Die Studenten hören mit grossem Interesse dem berühmten Dichter zu.	Öğrenciler büyük bir ilgiyle meşhur yazarı dinliyorlar.

es gibt

«var» şeklinde Türkçeye çevrilen bir deyimdir. Almandada çok kullanılır. **Haben** fiili ile karıştırmamak gerekir.

Es gibt einen Bleistift auf dem Buch.	Kitabın üstünde bir kalem var.
Es gab ein Museum neben unserem Haus.	Evimizin yanında bir müze vardır.
Es hat hier vor dem zweiten Weltkrieg einen Bahnhof gegeben.	Burada ikinci dünya savaşından önce bir istasyon vardı.

TEST 45

B

A Listesi

- 1 — Wenn sie wünschen, können sie hier schlafen.
- 2 — Wenn er in München wohnt, lernt er Deutsch in fünf Monaten.
- 3 — Wenn ich Hasan sehe, werde ich ihm dieses Buch geben.
- 4 — Wenn sie in die Schule geht, lernt sie Deutsch.
- 5 — Die Mutter wird neue Schuhe kaufen, wenn sie einkaufen geht.
- 6 — Du kannst nicht eintreten, wenn du nicht etwas früh kommst.
- 7 — Wenn ich gute Noten bekomme, lieben mich meine Eltern sehr.
- 8 — Weil ich gute Noten bekomme, lieben mich meine Eltern sehr.

A Listesi

- 1 — Hastaysan evde kal!
- 2 — İyi Almanca konuşmak istiyorsanız kelimeleri iyi öğrenin!
- 3 — Arkadaşım on dakika içinde gelmezse tiyatroya yalnız gidiyorum.
- 4 — Bize adresini vermezse ona mektup yazmayız.
- 5 — Hans daha evde değilse bekleyeceğiz.
- 6 — Sana bunu vermezsem kimden bir çanta alabilirsin?
- 7 — Arkadaşlarını bulamazsa öğrenci kimin yanında kalır?

B Listesi

- A — Alışverişe giderse anne yeni ayakkabılar satın alacak.
- B — Biraz erken gelersen içeri girebilirsin.
- C — İyi notlar aldığım için ebeveynim beni çok seviyor.
- D — İsterlerse burada uyuyabilirler.
- E — Hasan'ı görürsem ona bu defteri vereceğim.
- F — Biraz erken gelmezsen içeri giremezsin.
- G — Münih'te oturursa beş ayda Almanca öğrenir.
- H — İyi notlar alırsam ebeveynim beni çok sever.
- İ — Okula giderse Almanca öğrenir.
- K — Hasan'ı görürsem ona bu kitabı vereceğim.
- L — İsterseniz burada uyuyabilirsiniz.

C

B Listesi

- A — Von vem kannst du eine Mappe bekommen, wenn ich dir das nicht gebe?
- B — Wenn er uns seine Adresse nicht gibt, können wir ihm keinen Brief schreiben.
- C — Wohin gehst du verlierst deine Geldbörse wenn.
- D — Bleibe zu Hause, wenn du krank bist!
- E — Wenn mein Freund nicht in zehn Minuten kommt, gehe ich allein ins Theater.
- F — Von ven kannst du ein Mappe bekommen, wenn ich dir das nicht gebe?

8 — Para çantamı kaybedersen ne-
reye gidersin?

G — Bei wem bleibt der Schüler,
wenn er seine Freunde nicht
findet?

H — Wenn Hans noch nicht zu
Hause ist, werden wir warten.

İ — Wohin gehst du, wenn du deine
Geldbörse verlierst?

K — Lernt die Wörter gut! Wenn
euch gut Deutsch sprechen
willt.

L — Lernt die Wörter gut, wenn ihr
gut Deutsch sprechen wollt!

E

Aşağıda boş bırakılan yerlere parantez içindeki kelimelerden bu boş-
luğu en iyi tamamlayanını getiriniz. Cevaplar kâğıdına sadece bu keli-
meyi yazınız.

1 — Wenn Sie mit dem Direktor sprechen wollen, (Sie müssen,
werdet ihr, müssen Sie) noch eine Stunde warten.

2 — Wir fahren nach Pompeji, (weil, um, ohne) die alte Stadt zu
besichtigen.

3 — Warte (du, ihr, hiçbiri) vor der Tür, wenn (dein Vater,
du, ihr) nicht eintreten willst.

4 — Mit (dem Bruder, wem, wen, wessen) machst du den Ausflug,
wenn wir nicht kommen können?

5 — Meine Geschwister lieben mich sehr, (weil, denn, sondern,
um, wenn) ich helfe ihnen immer.

6 — Ich wasche jetzt mein Auto; vorher (hatte, hat, bin, war) ich
etwas geschlafen.

7 — Wir konnten ihm jenes Buch nicht geben, denn wir (haben,
hatten, verkauften) es vor zwei Tagen verkauft.

8 — Die Frauen (wollten, wollen, gewollt) nicht nach Antalya
fahren, denn sie waren im letzten Winter dort gewesen.

F

Yukarıdaki cümlelerden ilk üçünü tamamladıktan sonra Türkçeye
geviriniz.

Test 44'ün yapılmış şekli

A. 1 — hatte 2 — bin 3 — sind 4 — war 5 — war 6 — hatte 7 — ha-
ben 8 — haben 9 — ist 10 — hatte

B. 1 — C 2 — H 3 — O 4 — K 5 — B 6 — N 7 — M 8 — F 9 — A
10 — E

C. 1 — D 2 — E 3 — H 4 — L 5 — İ 6 — B 7 — A 8 — N 9 — C
10 — G

LEHRSTÜCK EINUNDNEUNZIG

WENN ALS

Geçen derslerde **wenn** ile yapılan şart cümlelerini görmüştük. **Wenn** ile kurulan yan cümlecikler başka anlamlara da gelebilirler. Bu derste bunları inceleyeceğiz.

«Ankara'ya gittiğim zaman amcama da uğrayacağım. - Onsekiz yaşına girdiğim zaman üniversiteye gideceğim.» gibi cümleler de **wenn** yardımıyla Almancaya çevrilir. **Wenn**, bu cümlelerdeki «zaman» kelimesinin karşılığı olmaktadır.

Bu çeşit zamanla ilgili cümlelerin Almancalarının yapıları aynı şart cümlelerinki gibidir. Şart cümleleri için verdiğimiz kurallar bunlar için de geçerlidir. Bu bakımdan böyle zamanla ilgili cümlelerin yapıları, kuruluşları üzerinde daha fazla durmayıp hemen örneklere geçeceğiz. Ama örneklere geçmeden isterseniz şart cümlelerinin incelendiği seksendokuzuncu dersi bir kere daha tekrarlayabilirsiniz.

Wenn mein Bruder aus Frankreich kommt, werden wir alle zum Bahnhof gehen.

Erkek kardeşim Fransa'dan geldiği zaman (gelirken) hepimiz istasyona gideceğiz.

Wenn ich zur Schule fahre, sehe ich auf der Strasse viele Freunde.

Okula gittiğim zaman (giderken) caddede birçok arkadaşı görüyorum. (görürüm.)

Wenn ich meinen Lehrer sehe, werde ich mit ihm sprechen.

Öğretmenimi gördüğüm zaman onunla konuşacağım.

Wenn unser Onkel uns besucht, freuen wir uns sehr.

Amcamız bizi ziyaret ettiği zaman çok seviniriz.

Wenn der Lehrer uns fragt, antworten wir auf Deutsch.

Öğretmen bize sorduğu zaman Almanca cevap veririz.

Wenn der Winter kommt, fliegen viele Vögel nach Süden.

Kış geldiği zaman (gelince) birçok kuşlar güneye uçar.

Wenn wir Geld haben, werden wir nach Italien fahren.

Paramız olduğu zaman İtalya'ya gideceğiz.

Wir gehen in die Klasse, wenn der Lehrer kommt.

Öğretmen geldiği zaman sınıfa gideriz.

Die Schüler bleiben in der Klasse, wenn es regnet.

Yağmur yağdığı zaman öğrenciler sınıfta kalır.

Daha başka örnekler vermeden önce yukarıdakiler üzerinde biraz duralım. Almanca cümlelerin kuruluşunda hiçbir değişiklik olmadığını görüyorsunuz. Yalnız bu zamanla ilgili cümleleri «zaman» kelimesinden başka şekillerle, yan cümlecğin fiiline eklenen bazı takılar yardımıyla da Türkçeye çevirmek mümkündür. Yukarıdaki örneklerin bazılarında mümkün olan diğer çeviri şekli parantez içinde belirtilmiştir. Örneğin, birinci cümledeki «geldiği zaman» yerine «gelirken, geldiğinde» demek mümkündür, hatta bunlar kulağa daha hoş gelmektedir. Gene aynı şekilde «gittiğim zaman» yerine «giderken», «gördüğüm zaman» yerine «görünce, gördüğümde» gibi çeviriler mümkündür. Bir cümlelerin böyle çeşitli şekillerde Türkçeye çevrilmesi önceleri aklınızı karıştırabilir. Biz örneklerimizde elden geldiği kadar tek çeşit çeviriye bağlı kalmaya çalışacak ve bu cümleleri «zaman» kelimesi yardımıyla Türkçeleştireceğiz. Ama mecburen bunun dışına çıkacağımız haller de olacaktır.

Esas cümlecğin fiilinin çevrilmesinde de çoğu zaman iki ihtimal mümkündür. Bildiğiniz gibi Türkçedeki geniş zaman ve şimdiki zaman Almandada sadece bir tek kiple, bizim şimdiki zaman diye gösterdiğimiz kiple belirtilir. Bu da yukarıda söylediğimiz iki ihtimali ortaya çıkarmaktadır. Örneğin, ikinci cümlede esas cümlecğin fiili «görüyorum» veya «görürüm» şeklinde Türkçeye çevrilebilir. Hangi şeklin uygun olduğuna cümlelerin gelişine ve anlamına bakarak kendinizin karar vermesi gerekir.

Sıfatların mukayeselerini incelerken ve seksendördüncü derste **als** kelimesinin çeşitli kullanılışlarını görmüştük. **Als**, yukarıda verdiğimiz örneklerdeki gibi zamanla ilgili cümleler kurmak için de kullanılır. **Als** ile kurulan bu cümleler gene bir esas cümlecik ve yan cümlecikten meydana gelirler. Yapıları aynı **wenn** ile yapılan cümlelerinki gibidir; **wenn** yerine bu defa **als** gelmiştir. Yan cümlecikler için verdiğimiz bütün genel kurallar **als** ile yapılan yan cümlecikler için de geçerlidir.

Yalnız **als** ile kurulan cümlelerin kullanıldıkları yerler sınırlıdır. Bunlar geçmişte meydana gelmiş bir olayı gösterirler; olay bir kerelikdir, geçmişte bir kere meydana gelmiş ve bitmiştir. Bu nedenle **als** ile yapılan cümlelerde bir geçmiş zaman kipi kullanılacağı aşıkardır. Geçmiş zaman kiplerinden de en çok **Imperfekt** tercih edilir.

Diğer bütün hallerde **wenn** kullanılır.

Als ich am letzten Sonntag nach İzmit fuhr, war das Wetter schön.
Geçen Pazar İzmit'e gittiğim zaman (gittiğimde) hava güzeldi.

Burada belirtilen olay — İzmit'e gitmem — geçen Pazar olmuş bitmiştir ve bir kerelikdir.

Als meine Freunde mich gestern besuchten, freute ich mich sehr.
Dün arkadaşlarım beni ziyaret ettikleri zaman çok sevindim.

Als wir mit dem Zug in Paris ankamen, regnete es sehr.
Trenle Paris'e vardığımız zaman çok yağmur yağıyordu.

Als ich dich gestern besuchen wollte, warst du nicht zu Hause.
Dün seni ziyaret etmek istediğim zaman evde değildin.

Ich sah meine Tante, als ich gestern einen Spaziergang machte.
Dün bir gezinti yaptığım sırada (yaparken) teyzemi gördüm.

Der Arzt kam jeden Tag, als Hasan im Mai krank war.
Hasan Mayıs'ta hasta olduğu zaman doktor her gün geldi.

Als Ali gestern in der Stadt war, ging er ins Kino.
Ali dün şehirde olduğu zaman (şehirdeyken) sinemaya gitti.

Yukarıdaki örneklerde **als** ile yapılan cümlelerin özel bir durum göstermediklerini, **wenn** yerine **als**'ın gelmesiyle meydana geldiklerini görüyorsunuz. Daha ileride öğreneceğiniz yan cümlelerin de yapıları aynı olacaktır; aradaki fark **weil**, **wenn**, **als** gibi yan cümlecığı başlatan kelimenin değişik olmasıdır. Verdiğimiz genel kurallar hepsi için geçerlidir.

Gene yukarıdaki örneklerde olayların geçmişte olup bitmiş, tekrarlanmamış olaylar olduğunu görüyorsunuz.

Bu yeni öğrendiğimiz zamanla ilgili cümlelerde **als** ile **wenn**'i birbirine karıştırmamak gerekir. İkisinin arasındaki farkı kolayca görebileceğiniz bir şema verelim:

olay	geçmiş zaman	şimdiki zaman	gelecek zaman
bir kereliktir	ALS	wenn	wenn
tekrarlanır	wenn	wenn	wenn

Şemanın açıklamasına geçmeden önce «bir kereliktir» ve «tekrarlanır» kelimelerini biraz daha açıklayalım. «Bir kereliktir», her zaman yapılmayan, tekrarlanmayan ve sürmeyen olayları gösterir. Olay bir kere meydana gelir. «Tekrarlanır» ise her zaman, sürekli olarak meydana gelen, sonu gelmemiş olayları belirtmektedir.

Şimdiki zaman ve gelecek zamanda cümlede anlatılan olay ister bir kerelik olsun, ister tekrarlınsın muhakkak **wenn** kullanılır. Fakat geçmiş zamanda (**Imperfekt**, **Perfekt** gibi) **wenn** veya **als**'ın kullanılışı, olayın tekrarlanıp tekrarlanmamasına bağlıdır. Olay tekrarlınsa, her zaman oluyorsa **wenn**, aksi halde **als** kullanılır. Şu halde zamanla ilgili cümlelerin sadece geçmiş zamanda bulunanlarında böyle bir ayrılık görülmektedir; bu nedenle geçmiş zamanda bulunan bu tip bir cümle kurarken önce olayın tekrarlanıp tekrarlanmadığına bakmak gerekir.

Şimdi karışık örnekler görelim.

Wenn Karl seinen Ball brachte, spielten wir immer Fussball.
Karl topunu getirdiği zaman daima futbol oynardık.

Wenn unsere Freunde uns besuchen, freuen wir uns immer.
Arkadaşlarımız bizi ziyaret ettikleri zaman hep seviniriz.

Als mein Grossvater starb, war meine Schwester zehn Jahre alt.
Büyük babam öldüğü zaman kız kardeşim on yaşındaydı.

Als wir in die Schule gingen, konnten wir noch nicht Deutsch sprechen.
Okula gittiğimiz zaman daha Almanca konuşamıyorduk.

Wenn du morgen zu mir kommst, zeige ich dir meine Bilder.
Yarın bana geldiğin zaman sana. resimlerimi gösteririm.

Wenn der Sommer kommt, kehren die Vögel zurück.
Yaz geldiği zaman kuşlar geri dönerler.

Als mein Freund in Deutschland war, lernte er gut Deutsch.
Arkadaşım Almanya'da olduğu zaman (Almanya'dayken) iyi Almanca öğrendi.

Wenn das Wetter schlecht ist, müssen die Schiffe im Hafen bleiben.
Hava kötü olduğu zaman gemiler limanda kalmak zorundadırlar.

Als wir im letzten Sommer nach Frankfurt kamen, regnete es sehr.
Geçen yaz Frankfurt'a geldiğimiz zaman çok yağmur yağıyordu.

Wenn ich sonntags Zeit hatte, spielte ich immer mit meinem Bruder.
Pazarları vaktim olduğu zaman hep erkek kardeşimle oynardım.

Zu wem gehst du, wenn du krank bist?
Hasta olduğun zaman kime gidersin?

Wenn der Onkel von der Reise zurückkam, brachte er immer ein Geschenk mit .

Amca seyahatten döndüğü zaman, hep bir hediye getirirdi.

Wenn die Schüler viele Fehler machen, ärgert sich der Lehrer.
Öğrenciler çok yanlış yaptıkları zaman öğretmen kızıyor.

Wenn mein Vater mir Geld schickt, werde ich eine lange Reise machen.
Babam bana para gönderdiği zaman uzun bir seyahat yapacağım.

Wenn der Student Zeit hatte, ging er immer ins Theater.
Öğrenci vakti olduğu zaman hep tiyatroya giderdi.

Wenn ich müde bin, gehe ich ins Bett.

Yorgun olduğum zaman yatarım.

Als der Mann gestern abend im Theater war, verlor er seine Geldtasche.

Adam dün akşam tiyatrodada olduğu zaman (iken) para çantasını kaybetti.

Wenn die Kinder sechs Jahre alt sind, kommen sie in die Volksschule.

Çocuklar altı yaşında oldukları zaman ilkokula geliyorlar. (gidiyorlar)

Goethe schrieb sein berühmtestes Werk, «Faust», als er in Weimar Staatsminister war.

Goethe Weimar'da bakan olduğu zaman (iken) en meşhur eseri «Faust»u yazdı.

Yukarıdaki örnekleri birbirleriyle karşılaştırarak inceleyiniz. **Wenn** ile yapılan bazı cümlelerin bir şart cümlesi olarak da kullanılabileceğini ve bu şekilde Türkçeye çevrilebileceğini görüyorsunuz. Böyle cümlelerin şart cümlesi mi yoksa zamanla ilgili bir cümle mi olduğunu cümlenin anlamına, söyleniş sebebine bakarak anlarız.

Bir de daha önce öğrendiğimiz ve «ne zaman» anlamına gelen **wann** sorusuyla **wenn** kelimesini karıştırmamak gerekir. Birbirleriyle hiçbir ilgileri yoktur.

fiiller ve önekler

Öğrendiğimiz fiillerin bazıları bir önekle birlikte kullanılıyor ve bu önekten sonra gelen isim i- veya e- halinde bulunuyordu. Böyle fiilleri Türkçeye çevirirken önek genellikle Türkçeye çevrilmiyordu. Cümlenin Türkçesinde bulunmayan bir kelimeyi Almancasına eklememiz gerektiğini düşünürsek önekle kullanılan fiillerin özellikle Türkçeden Almancaya çevirilerde çok güçlükler çıkaracağını anlarız. Bu yüzden bu çeşit fiillerin kullandıkları önekleri ve öneklerin hangi halle kullandıklarını çok iyi bilmeniz gerekir.

Şimdi bildiğimiz bazı fiilleri kullandıkları öneklerle birlikte göstererek örnekler verelim.

denken an i

«düşünmek» anlamına gelir. Düşünülen şeyi gösteren ismin önüne **an** eki getirilir ve isim i-haline sokulur. Yukarıda **an** kelimesinden sonra

gelen «İ» harfi de **an**'dan sonra gelen ismin i-haline sokulacağını göstermektedir. Size öğrenirken ve kullanırken kolaylık olması için böyle örneklerle kullanılan fiilleri öğretirken önekte sonra gelen ismin hangi hale konacağını göstermek için önekin arkasına bir İ, E veya İN harfleri koyacağız. Bunlara özellikle dikkat ediniz.

Der alte Mann denkt oft an seine Kindheit.	İhtiyar adam ekseriya çocukluğunu düşünüyor.
Der Ausländer denkt oft an sein Land.	Yabancı ekseriya memleketini düşünüyor.
Der Bauer denkt immer an seine Familie im Dorf.	Çiftçi daima köydeki ailesini düşünüyor.

sich freuen auf İ

«Sevinmek» anlamına gelen **sich freuen** fiili ileride olacak birşeye sevinildiğini gösteriyorsa **auf** önekiyle kullanılır. Sevinilen şeyi gösteren ismin önüne **auf** öneki getirilir ve isim i-haline konur.

Wir freuen uns auf den Besuch unserer Verwandten.	Akrabalarımızın ziyaretine seviniyoruz.
Die Kinder freuen sich auf die Ferien.	Çocuklar tatile seviniyorlar.
Die Arbeiter freuen sich auf die kommenden Feiertage.	İşçiler gelmekte olan tatil günlerine seviniyorlar.

sich freuen über İ

Sich freuen, halihazırda olan veya geçmişte olmuş birşeye sevinildiğini gösteriyorsa **über** önekiyle kullanılır.

Die Jungen freuen sich über das schöne Wetter.	Çocuklar güzel havaya seviniyorlar.
Die Mutter freut sich über die Blumen.	Anne çiçeklere seviniyor.
Der Schüler freut sich über die gute Note.	Öğrenci iyi nota seviniyor.

warten auf İ

«beklemek» anlamına gelir. Beklenen şeyi gösteren ismin önüne **auf** öneki getirilir ve isim i-haline sokulur.

Wir warten auf den Zug	Treni bekliyoruz.
-------------------------------	-------------------

Das kleine Kind wartet vor der Tür auf seinen Vater.

Wir warten im Park auf unseren Freund.

Ich werde vor dem Bahnhof auf Ahmet warten.

Küçük çocuk kapının önünde babasını bekliyor.

Parkta arkadaşımızı bekliyoruz.

İstasyonun önünde Ahmet'i bekliyeceğim.

Warten, çok kullanılan bir fiildir, ama Almanca öğrenen Türklerin çoğu bu fiili kullanırken **auf** önekini unutmakta ve yanlış yapılmaktadır.

sich ärgern über İ

«Kızmak» anlamına gelir. Kızılan şeyi gösteren ismin önüne **über** öneki getirilir ve isim i-haline sokulur.

Die Touristen ärgern sich über das schlechte Wetter.

Der Lehrer hat sich über den Schüler geärgert.

Warum ärgerst du dich über ihn?

Turistler kötü havaya kızıyorlar.

Öğretmen öğrenciye kızdı.

Niçin ona kızılıyorsun?

Son örnekte önekten sonra gelen şahıs zamirlerinin de değiştiğini görüyorsunuz. Önek i-haliyle kullanılıyorsa i-halindeki şahıs zamirleri, önek e- haliyle kullanılıyorsa e- haliyle kullanılan şahıs zamirleri önekten sonra yer alır.

beginnen mit E

«Başlamak» anlamına gelir. Başlanan şeyi gösteren ismin önüne **mit** getirilir ve isim e-haline sokulur.

Der Schüler beginnt mit den Hausaufgaben.

Die Kinder beginnen mit dem Spielen.

Der Unterricht beginnt mit dem Lesen der Übungen.

Öğrenci ev ödevlerine başlıyor.

Çocuklar oynamaya başlıyorlar.

Ders çalışmalarının okunmasıyla başlıyor.

Burada bazı hallerde **mit** öneki Türkçeye çevrilmektedir.

Yukarıda anlamlarını da tekrar hatırlatarak bazı fiillerin kullanıldıkları önekleri gösterdik. Bunları iyice öğreniniz. İleriki derslerimizde bu diziyi sürdüreceğiz.

LEHRSTÜCK ZWEIUNDNEUNZIG

Öğrenilecek kelimeler

die Abteilung,en

[abtaylung]

der Affe,n [affe]

der Aufstieg,e

[aufsti:g]

bölüm

maymun

yükseliş

bedeutend

[bedoytend]

sich befinden

[zih befinden]

befand, befunden

[befand], [befunden]

önemli

bulunmak

beide [bayde]	ikisi, her ikisi	Indien [indien]	Hindistan
der Berg,e [berg]	dağ	der Löwe,n [lö:ve]	aslan
betreten [betreten]	girmek	die Maschine,n	makina
betrat, betreten [betrat]		[maşi:ne]	
die Börse,n [börze]	borsa	die	kalabalık
der Besuch,e [bezuħ]	ziyaret	Menschenmenge,n	
die Brücke,n [brüke]	köprü	[menşenmenge]	
die Chemie [hemi:]	kimya	die Messe,n [messe]	fuar
chemisch [he:miş]	kimyevi	miteinander	birbirleriyle,
der Einwohner, -	sakin	[mitaynander]	birbirini (e)
[aynvo:ner]	(nüfus)	der Papagei, en	papağan
der Elefant, en	fil	[papagay]	
[elefant]	eng [eng]	reg [re:g]	canlı, hareketli
die Fabrik, en	fabrika	sich reihen [rayen]	dizilmek
[fabrik]		riesig [ri:zig]	dev, çok büyük
die Farbe,n [farbe]	renk	die Schlange,n	yılan
die Ferien [ferien]	tatil	[şlange]	
(yalnız çoğuldur)		die Sicherheit, en	güven, emniyet
der Fisch,e [fiş]	balık	[ziherhayt]	
die Fläche,n [flehe]	yüzey, yüz	der Tiger, - [ti:ger]	kaplan
	ölçüm	töten [tö:ten]	öldürmek
fließen [fli:sen]	akmak	verbunden	bağlı
floss, ist geflossen [flos] [geflossen]	[ferbunden]	verdanken	borçlu olmak
der Flughafen, ..	hava alanı	[ferdanken]	
[flu:gha:fen]		der Verkehr	trafik
frei [fray]	hür	[ferke:r]	
sich fürchten vor E	korkmak	verschieden	çeşitli
[zih fürhten for]		[fersi:den]	
das Gebäude, -	bina	die Verwaltung, en	idare
[geboyde]		[fervaltung]	
gefährlich [gefe:rlih]	tehlikeli	vielstöckig	çok katlı
das Geräusch,e	gürültü	[fi:lştökig]	
[geroyş]		von jeher	öteden beri
giftig [giftig]	zehirli	[fonye:her]	
das Glas,.. er [gla:s]	cam, bardak	der Wächter [vehter]	bekçi
der Handel [handel]	ticaret	das Werk,e [verk]	eser, tesis
die Handelsstadt,..e	ticaret şehri	woher [vohe:r]	nereden
[handelsgtat]		zählen [tse:len]	saymak
die Haut,..e [haut]	deri	der Zoo,s [tso:]	hayvanat bahçesi
herrschen [herşen]	hüküm sürmek	der Zuschauer, -	seyirci
jemanden	birisini	[tsu:şauer]	
[ye:manden]			

AÇIKLAMALAR

Okuma parçasında geçen yer isimlerinin okunuşları:

Höchst [hökst]

Frankfurt'un bir bölgesi

Taunus [taunus]

Frankfurt civarında bir dağ

Woher

«nereden» anlamına gelen bir soru kelimesidir.

Woher kommst du?

Nereden geliyorsun?

**Woher hat er dieses Buch
genommen?**

Bu kitabı nereden aldı?

Woher kommt dieser Zug?

Bu tren nereden geliyor?

Woher kommen die Kinder?

Çocuklar nerden geliyor?

sich befinden

«bulunmak» anlamına gelir.

**Die Katze befindet sich unter
dem Baum.**

Kedi ağacın altında bulunuyor.

**Der Hügel befindet sich hinter dem
Bauernhof.**

Tepe çiftliğin arkasında bulunuyor.

Wo befindet sich der Berg?

Dağ nerede bulunuyor?

**Unser Haus befindet sich in der
Nähe der Schule.**

Evimiz okulun yakınında bulunuyor.

betreten

«girmek» anlamına gelir. Girilen yeri gösteren isim i-halinde bulunur. Ama Türkçeye e-halinde olarak çevrilir.

Der Lehrer betritt die Klasse.

Öğretmen sınıfa giriyor.

Der Vater betrat das Haus.

Baba eve girdi.

**Die Kinder haben den Garten
betreten.**

Çocuklar bahçeye girdiler.

Die Magd hat das Zimmer betreten. Hizmetçi odaya girdi.

die Ferien

«tatil» anlamına gelir. Yalnız çoğul halde bulunan bir kelimedir.

Was willst du in den Ferien machen? Tatilde ne yapmak istiyorsun?

Wo warst du in den Ferien? Tatilde neredeydin?

Die Schüler freuen sich auf die Ferien. Öğrenciler tatile seviniyorlar.

sich fürchten vor

«korkmak» anlamına gelir. **Vor** önekiyle kullanılır. Korkulan şeyi gösteren ismin önüne **vor** getirilir ve isim e-haline konur.

Das kleine Mädchen fürchtet sich vor dem Hund. Küçük kız köpekten korkuyor.

Wir fürchten uns vor den Pferden. Atlardan korkuyoruz.

Der Junge fürchtet sich vor seinem Vater. Çocuk babasından korkuyor.

in Sicherheit

«emniyette» anlamına gelir.

Bei Tieren sind dort in Sicherheit. Hayvanlar orada emniyettedir.

Die Kinder sind bei uns in Sicherheit. Çocuklar bizim yanımızda emniyettedir.

Sie werden in diesem Bauernhof in Sicherheit sein. Bu çiftlikte emniyette olacaksınız.

erzählen von E

«anlatmak» anlamına gelir. Anlatılan şeyi gösteren ismin önüne **von** getirilir, isim e-haline sokulur.

Der alte Mann erzählt von seiner Kindheit. İhtiyar adam çocukluğunu anlatıyor.

Die Kinder erzählen von ihrer Reise. Çocuklar seyahatlerini anlatıyorlar.

Hunderte von ... Tausende von ...

«yüzlerce», «binlerce» anlamına gelir. Bu kadar çok olan isim çoğul halde e-haline sokularak **von** kelimesinin arkasına eklenir.

Wir sahen Hunderte von Pferden auf dem Feld. Tarlada yüzlerce at gördük.

In einem Krieg sterben Tausende von Menschen. Bir savaşta binlerce insan ölür.

IM ZOO

Herr Müller erzählte beim Frühstück von Frankfurt. Ahmet und Zeynep hörten mit grossem Interesse zu.

«Ich glaube, die Stadt hat eine Fläche von 7000 km² und über 650000 Einwohner. Frankfurt war von jeher eine Handelsstadt. Sie verdankt ihren Aufstieg alten Kaufmannsfamilien. Frankfurt wurde eine bedeutende Börsen- und Messestadt. Jetzt stehen dort vielstöckige Büro- und Verwaltungsgebäude. Im Westen der Stadt-besonders in Höchst-liegen riesige chemische Werke und grosse Maschinenfabriken. Im Norden befindet sich der Berg Taunus. Am Fusse des Berges reihen sich viele Städte. Sie sind durch einen regen Verkehr eng mit Frankfurt verbunden. Durch die Stadt fliesst der Main. Die beiden Ufer des Flusses sind durch mehrere Brücken miteinander verbunden. Wir haben einen grossen Flughafen und einen Zoo in unserer Stadt. So, wenn ihr wünscht, können wir heute den Zoo besichtigen.»

Die Kinder wollten den Zoo unbedingt sehen. Der Frankfurter Zoo war sehr gross. Die Zoos in Istanbul und in den anderen Städten der Türkei waren viel kleiner.

Sie fuhren mit einem Autobus bis zum Zoo und stiegen davor aus. Herr Müller kaufte fünf Eintrittskarten. Es gab dort eine grosse Menschenmenge. Sie wollten zuerst die Fische sehen. Sie sahen Fische aus verschiedenen Ländern. Ein Wächter sagte: «Einige Fische sind sehr giftig.»

Nach der Abteilung der Fische gingen sie zu den Löwen und Tigern. Ein Wächter warf Fleischstücke in die Käfige. Die Löwen und die Tiger hatten die meisten Zuschauer.

In der Nähe der Löwen befanden sich die Affen. Sie spielten in ihren Käfigen. Die Kinder lachten und amüsierten sich dort viel.

Die Abteilung der Vögel war auch sehr gross. Man konnte dort Vögel aus allen Teilen der Welt sehen. Im Papageienhaus herrschte ein grosses Geräusch. Hunderte von Papageien sprachen und schrien. Man konnte sie nicht gut verstehen, aber einer schrie: «Dummer Hans! Bring mir etwas Frucht! Dummer Hans! Dummer Hans!.» Ein Wächter kam neben sie und sagte: «Hans ist der Name des Direktoren. Dieser Papagei und der Direktor sind keine guten Freunde.»

Die meisten Schlangen schliefen, als sie das Schlangenhaus betraten. Manche Schlangen lagen in Glasgehäusen.

«Sind diese Sch'angen giftig?» fragte Zeynep einen Wächter.

«Nein, nur einige sind giftig. Es gibt sehr wenige giftige Schlangen in der Welt, aber man fürchtet sich vor den Schlangen. Woher kommen Sie?»

«Wir sind aus der Türkei,» antwortete Zeynep.

«Die meisten Schlangen in Ihrem Land sind nicht giftig.»

«Haben Sie hier sehr giftige Schlangen?» fragte Zeynep.

«Jene kleine Schlange mit der grün - gelb - roten Haut kann in zwei Minuten einen Elefanten töten.»

«Hat sie bisher jemanden getötet?» fragte Frau Müller.

«Ja, sie hat einen Mann getötet. Man hat sie mit einem Schiff aus Indien gebracht. Ein Mann auf dem Schiff hat die Farbenstreifen auf seiner Haut zählen wollen. Er hat sie gezählt, aber hat keine Zeit gehabt, um das Ergebnis seinen Freunden zu sagen.»

«Man füttert hier die Tiere gut, aber ich glaube, sie sind im Zoo nicht glücklich,» sagte Inge.

«Ja, aber der Wald ist für die kleinen Tiere sehr gefährlich. Sie sind hier nicht frei, aber sie leben hier in Sicherheit. Die meisten kleinen Tiere leben im Wald nur einige Jahre, aber hier leben sie noch länger. Und die meisten Tiere hier kennen das Leben im Walde nicht. Sie sind hier zur Welt gekommen,» sagte Herr Müller.

HAYVANAT BAHÇESİNDE

Bay Müller kahvaltıda Frankfurt'u anlattı. Ahmet ve Zeynep büyük bir ilgiyle dinlediler.

«Sanıyorum, şehrin 7000 km² lik bir yüzölçümü ve 650000 den fazla nüfusu var. Frankfurt ötedenberi bir ticaret şehriydi. Yükselişini eski tüccar ailelerine borçludur. Frankfurt büyük bir borsa ve fuar şehri oldu. Şimdi şehrin içinde çok katlı büro ve idare binaları var (duruyor). Şehrin batısında - özellikle Höchst'te - dev kimyevi tesisler ve makina fabrikaları bulunuyor. Şehrin kuzeyinde Taunus dağı bulunuyor. Dağın eteğinde birçok şehir dizilidir. Onlar canlı bir trafikle sıkı sıkıya Frankfurt'a bağlılar.

Şehrin içinden Main akıyor (geçiyor). Nehrin her iki kıyısı birçok köpürülerle birbirine bağlanmış. Şehrimizde büyük bir hava alanımız ve hayvanat bahçemiz var. İsterseniz bugün hayvanat bahçesini ziyaret edebiliriz.»

Çocuklar hayvanat bahçesini muhakkak görmek istiyorlardı. Frankfurt'taki hayvanat bahçesi çok büyüktü. İstanbuldaki ve Türkiye'nin diğer şehirlerindeki hayvanat bahçeleri çok daha küçüktüler.

Bir otobüsle hayvanat bahçesine kadar gittiler ve hayvanat bahçesinin önünde indiler. Bay Müller beş bilet satın aldı. Orada büyük bir kalabalık vardı. Önce balıkları görmek istiyorlardı. Çeşitli memleketlerden balıklar gördüler. Bir bekçi: «Birkaç balık çok zehirlidir,» dedi.

Balıkların bölümünden sonra aslanlara ve kaplanlara gittiler. Bir bekçi kafeslere et parçaları atıyordu. Aslanlar ve kaplanlar en çok seyirciye sahiptiler.

Aslanların yakınında maymunlar bulunuyor. Kafeslerinde oynuyorlardı. Çocuklar orada çok güldüler ve eğlendiler.

Kuşların bölümü de çok büyüktü. Orada dünyanın bütün bölümlerinden kuşlar görülebilirdi. Papağan evinde (bölümünde) büyük bir gürültü hüküm sürüyordu. Yüzlerce papağan konuşuyor ve bağıyordu. Onlar iyi anlaşlamıyordu, ama biri: «Aptal Hans! Bana biraz meyva getir! Aptal Hans! Aptal Hans!» diye bağıyordu. Bir bekçi yanlarına geldi ve: Hans müdürün ismidir. Bu papağan ve müdür iyi arkadaş değiller,» dedi.

Yılan evine (bölümüne) girdikleri zaman yılanların çoğu uyuyordu. Bazı yılanlar cam evlerde (muhafazalarda) bulunuyorlardı.

«Bu yılanlar zehirli mi?» diye sordu Zeynep bir bekçiye.

«Hayır, sadece birkaçı zehirli. Dünyada çok az zehirli yılan vardır, ama yılanlardan korkulur. Nereden geliyorsunuz?»

«Türkiye'deniz,» diye cevap verdi Zeynep.»

«Memleketinizdeki yılanların çoğu zehirli değildir.»

«Burada çok zehirli yılanlarınız var mı?» diye sordu Zeynep.

«Şu, yeşil, sarı ve kırmızı derili küçük yılan iki dakikada bir fili öldürebilir.»

«Şimdiye kadar birisini öldürdü mü?» diye sordu Bayan Müller.

«Evet, bir adamı öldürdü. Onu bir gemiyle Hindistan'dan getirdiler.

Gemide bir adam derisindeki renk hatlarını saymak istemiş. Onları saymış, ama neticeyi arkadaşlarına söyleyecek vakti olmamış.»

«Hayvanlar burada iyi besleniyor, ama sanıyorum, hayvanat bahçesinde mutlu değiller,» dedi İnge.

«Evet, ama orman küçük hayvanlar için çok tehlikeli. Burada hür değiller, ama burada emniyette yaşıyorlar. Küçük hayvanların çoğu ormanda sadece birkaç yıl yaşıyor, ama burada daha uzun yaşıyorlar. Ve buradaki hayvanların çoğu ormandaki hayatı tanımıyorlar. Burada dünyaya gelmişler,» dedi Bay Müller.

2. sahifeden devam: Kelimeler

das Ergebnis, se	netice, sonuç
[ergebnis]	
das Gehäuse, n	muhafaza
[gehoyze]	
der Streifen, -	hat, çizgi
[ştrayfen]	

betreten

ich betrete
du betrittst
er, sie, es betritt
wir betreten
ihr betretet
sie, Sie betreten

TEST 46
İMTİHAN 9

A

Boş bırakılan yerlere wenn veya als koyunuz.

- 1 — die Kinder ihn sahen, lachten sie immer. 2 — Wir spielten immer im Garten, das Wetter schön war. 3 — meine Mutter starb, war ich neun Jahre alt. 4 — Ich gebe dir jene Hefte, du morgen zu mir kommst. 5 — wir von ihm etwas Geld bekommen, werden wir neue Schuhe kaufen. 6 — ich im letzten Winter nach Ankara kam, konnte ich dich dort nicht finden. 7 — Was machst du, krank bist? 8 — der Fischer gestern in der Stadt war, verlor er seinen Karren. 9 — Der Lehrer ärgert sich, die Schüler die Hausaufgaben nicht machen. 10 — die Touristen in Lissabon ankamen, war das Wetter sehr schön. 11 — Der Mann sah einen alten Freund, er in der letzten Woche nach Eskişehir fuhr. 12 — du gestern im Theater warst, besuchte ich dich zweimal. 13 — Die Kinder bleiben zu Hause, es regnet. 14 — wir letztes Jahr neben dem Kino wohnten, brachte uns dieser Fischer einmal einige Fische. 15 — Ich werde mich sehr freuen, du mir einen Brief schreibst.

B

A Listesi

- 1 — Die Kinder kommen singend in den Garten.
2 — Die alte Frau steigt in den Zug ein, ohne eine Fahrkarte zu kaufen.
3 — Der laufende Junge fällt in den Fluss.
4 — Er geht in das Badezimmer, um sein Gesicht zu waschen.
5 — Während unserer Reise haben wir auf keine Schwierigkeiten gestossen.
6 — Die Zuschauer hörten mit grossem Interesse dem Papageien zu.
7 — Da der Bauer nicht viel Geld hat, kann er kein neues Feld kaufen.
8 — Wir wollen nach Griechenland wahren, weil wir dort viele Verwandten haben.

B Listesi

- A — Kim kızına bu otomobili hediye etmişti?
B — Bu makinayı amcam icat etti.
C — Seyirciler büyük bir ilgiyle papaganı dinlediler.
D — Hangi okula gidiyorsunuz?
E — Adı çok uzun olduğu için kolayca akılda tutulamaz.
F — Çiftçinin çok parası olduğu için yeni bir tarla satın alabilir.
G — Bu makinayı amcam icat etmişti.
H — Hangi okulu ziyaret ediyorsunuz?
İ — Orada çok akrabamız olduğu için Yunanistan'a gitmek istiyoruz.
K — Saat beşe kadar ödevlerimi bitirebilirim.
L — Çiftçinin çok parası olmadığı için yeni bir tarla satın alamaz.

- 9 — Die Touristen besichtigen das Museum noch einmal, weil sie sich die Bilder ansehen wollen.
- 10 — Mein Vater ging in die Stadt, weil er mir einen Anzug kaufen wollte.
- 11 — Diese Maschine hatte mein Onkel erfunden.
- 12 — Ich kann bis fünf Uhr mit meinen Aufgaben nicht fertig werden.
- 13 — Wer hatte deiner Tochter dieses neue Auto geschenkt?
- 14 — Welche Schule besuchen Sie?
- 15 — Weil er einen langen Namen hat, kann man sich nicht leicht an ihn erinnern.
- 16 — Weil sein Name sehr lang ist, kann man ihn nicht leicht im Gedächtnis behalten.
- M — Yüzünü yıkamak için banyoya gidiyor.
- N — Çocuklar şarkı söyleyerek bahçeye geliyorlar.
- O — Koşan çocuk nehre düşüyor.
- P — Saat beşe kadar ev ödevlerimi bitiremem.
- R — Yaşlı kadın bilet almadan trenine biniyor.
- S — Çocuk koşarak nehre düşüyor.
- T — Seyahatimiz sırasında güçlüklerle karşılaşmadık.
- U — Resimleri seyretmek istedikleri için turistler müzeyi bir kere daha ziyaret ediyorlar.
- V — Çocuklar şarkı söylemek için bahçeye geliyorlar.
- W — Babam bana bir elbise satın almak istediği için şehre gitti.

C

A Listesi

- 1 — Bizim oturma odamızda eski bir radyo vardı.
- 2 — Bizim oturma odamızda eski radyomuz vardı.
- 3 — Kitabımı bulamadım, çünkü yatağın altına düşmüştü.
- 4 — Öğleden sonra bir mektup yazdı; daha önce okuldaydı.
- 5 — Kızlar seviniyorlar, çünkü kız arkadaşları geldi.
- 6 — Hasan'ı görürsem onunla konuşacağım.
- 7 — Hesabı ödeyemezsen kimden para alabilirsin?
- 8 — Almanya'da tanıdıklarını bulamazsa genç adam nerede kalacak?
- 9 — İyi Almanca konuşmak istiyorsanız ev ödevlerinizi yapınız!
- 10 — Amcan geliyorsa evde kal!

B 1

- A — Die Pferde fürchten sich von den bellenden Hunden und laufend in den Wald.
- B — Die Mädchen freuen sich, denn ihre Freundinnen waren gekommen.
- C — Die Mädchen freuen sich, denn ihre Freundinnen sind gekommen.
- D — Als ich gestern in deinen Laden kam, konnte ich dich nicht sehen.
- E — Wenn ich gestern in deinen Laden kam, konnte ich dich sehen.
- F — Es gab ein altes Radio in unserem Wohnzimmer.
- G — Wenn ich Hasan sehe, werde ich mit ihm sprechen.
- H — Wenn die alten Freunde sich trafen, gingen sie in ein Restaurant und tranken.

- 11 — Dün senin dükkânına geldiğim zaman seni göremedim.
- 12 — Eski arkadaşlar buluştukları zaman hep bir lokantaya gider ve içerlerdi.
- 13 — Vaktim olduğu zaman sinemadaki temsillere giderim.
- 14 — Amca çocuklara seyahatlerini anlatıyor.
- 15 — Atlar havlayan köpeklerden korkuyorlar ve ormana koşuyorlar.
- İ** — Ich konnte mein Buch nicht finden, denn es ist unter das Bett gefallen.
- K** — Von wem kannst du Geld bekommen, wenn du die Rechnung nicht bezahlen kannst?
- L** — Wir hatten ein altes Radio in unserem Wohnzimmer.
- M** — Am Nachmittag schrieb er einen Brief; vorher war er in der Schule.
- N** — Ich konnte mein Buch nicht finden, denn es war unter das Bett gefallen.
- O** — Wo wird der junge Mann bleiben, wenn er in Deutschland seine Bekannten nicht findet?
- P** — Macht eure Hausaufgaben, wenn ihr gut Deutsch sprechen wollt!
- R** — Der Onkel erzählt den Kindern von seiner Reise.
- S** — Am Nachmittag schrieb er einen Brief; vorher war er in der Schule gewesen.
- T** — Bleibe zu Hause, wenn dein Onkel kommt!
- U** — Wenn ich Zeit habe, besuche ich die Vorstellungen im Kino.
- Ü** — Machen Sie Ihre Hausaufgaben, wenn Sie gut Deutsch sprechen wollen!
- V** — Die Pferde fürchten sich vor den bellenden Hunden und laufen in den Wald.

E

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri parantez içindeki kelimelerden uygun olan bir tanesiyle tamamlayınız. Cevaplar kâğıdına sadece bu kelimeyi yazınız.

- 1 — (während, wenn, wegen, als) meiner Reise durch die Wälder habe ich viele Elefanten gesehen.

- 2 — Der Student konnte das Zimmer nicht mieten, (als, wenn, weil, denn, sondern) er hatte kein Geld gehabt.
- 3 — Der Sommer kommt. Alle Schüler freuen sich (über, auf, für, den) die Ferien.
- 4 — (als, wenn, während, deshalb) mein Vater in die Stadt kam, ass er immer in diesem Restaurant.
- 5 — Wir konnten in der Stadt kein Haus mieten; (sondern, deshalb, weil) wollen wir (für, ohne, zu, auf, bei) einem Bekannten bleiben.
- 6 — (als, wenn, weil, aber, nicht, hiçbiri) meine Grossmutter starb, ... (bin, war, gewesen ,habe) ich sechs Jahre alt.

İmtihan 8'in yapılmış şekli

- A. 1 — hat, ist 2 — haben 3 — haben, er, e 4 — hat, en 5 — hat, dem 6 — habe, em 7 — e, ist 8 — ist 9 — hast, des 10 — in, ist 11 — hat 12 — e, hat, en 13 — hat, des 14 — haben, dener 15 — hat, dem
- B. 1 — D 2 — O 3 — M 4 — T 5 — N 6 — K 7 — R 8 — P 9 — C 10 — A 11 — yok 12 — E 13 — 14 — L 15 — H
- C. 1 — E 2 — İ 3 — S 4 — F 5 — M 6 — H 7 — R 8 — P 9 — T 10 — B 11 — D 12 — yok 13 — C 14 — O 15 — K
- E. 1 — während 2 — für 3 — man 4 — müssen, wollen 5 — zu spielen 6 — aber 7 — deshalb 8 — ist
- F. 1 — Der Arzt fährt nach Griechenland, um einige Geschäfte zu erledigen.
2 — Der arme Arbeiter hat seine Hütte verkaufen müssen.

Test 45'in yapılmış şekli

- B. 1 — L 2 — G 3 — K 4 — İ 5 — A 6 — F 7 — H 8 — C
- C. 1 — D 2 — L 3 — E 4 — B 5 — H 6 — A 7 — G 8 — İ
- E. 1 — müssen Sie 2 — um 3 — hiçbiri, du 4 — wem 5 — denn 6 — hatte 7 — hatten 8 — wollten
- F. 1 — Müdürle konuşmak istiyorsanız (isterseniz) bir saat daha beklemek zorundasınız.
2 — Eski şehri gezmek için Pompeyi'ye gidiyoruz.
3 — İçeri girmek istemiyorsan kapının önünde bekle!

LEHRSTÜCK DREIUNDNEUNZIG

DER DIE DAS

Şimdiye değin bu kelimelerin artikel olarak kullanılışlarını gördük. Ama bunlarla da yan cümlecikler yapılabilir. **Der, die, das** kelimeleri cümle içinde bir isimden sonra gelerek, o ismin anlamını genişleten, o isim hakkında bilgi veren yan cümlecığı başlatırlar ve bu cümlecığı esas cümlecığı bağlarlar. Bu durumda bunların verdiği anlam «ki o» şeklindedir.

Daha kolay anlaşılması için, içinde bu yeni anlamıyla kullanılmış **der, die, das** kelimeleri bulunan cümlelerin Türkçe karşılıklarını Almancalarından önce görelim, sonra da aynı cümlelerin Almancalarına geçelim.

İçinde «ki o» anlamına gelen **der, die, das** kelimelerinden biri bulunan cümlelerin Türkçeleri şöyledir:

Öğretmen bir adamdır, ki o öğretir.
Hizmetçi bir kadındır, ki o odaları temizler.

Ama bu cümleleri anlamlarına bir zarar vermeden daha düzgün bir şekle sokmak mümkündür.

Öğretmen bir adamdır, ki o öğretir. Öğretmen öğreten bir adamdır.
Hizmetçi bir kadındır, ki o odaları temizler. Hizmetçi odaları toplayan bir kadındır.

Bu son şekilleri daha çok tercih edilir ve kulağa daha hoş gelir.

Şimdi bu cümlelerin Almanca larını yapalım. Görüldüğü gibi bu cümlelerde iki bölüm vardır. Birincisi «ki o» dan önce gelen bölüm, yani esas cümlecik, ikincisi ise «ki o» ile başlayan bölüm, yani yan cümlecik. İlk bölümün Almancasını yapmak çok kolaydır.

Ein Lehrer ist ein Mann...
Eine Magd ist eine Frau...

Öğretmen bir adamdır...
Hizmetçi bir kadındır. .

İkinci bölüm ise yan cümlecik olduğuna göre yan cümlecik kurallarına uygun olarak kurulur. Yani fiili en sondadır, esas cümlecikten bir virgüle ayrılır, v.s.

der lehrt
die die Zimmer reinigt

ki o öğretir.
ki o odaları temizler.

Şimdi bu iki cümleciği birleştirerek cümleyi tamamlayalım.

Ein Lehrer ist ein Mann, der lehrt.
Eine Magd ist eine Frau, die die
Zimmer reinigt.

Öğretmen bir adamdır, ki o öğretir.
Öğretmen öğreten bir adamdır.
Hizmetçi bir kadındır, ki o odaları temizler.
Hizmetçi odaları temizleyen bir kadındır.

Yukarıda dikkatimizi çeken noktaları sıralayalım.

Der, die, das kelimelerinden biriyle başlayan yan cümlecik genellikle bir isimden sonra gelir. Yan cümleciğin **der, die, das** kelimelerinden hangisiyle yapılacağı bu ismin artikeline bakılarak tespit edilir. Eğer **der, die, das**'ın biriyle başlayan yan cümleciğin bağlı olduğu ismin artikeli **der** ise, yan cümlecik de **der** ile, **die** ise yan cümlecik **die** ile veya **das** ise yan cümlecik de **das** ile başlar. Yukarıdaki örneklerde yan cümlecik **der Lehrer** ve **die Magd** isimlerine bağlıdır, onların arkasından gelir. **Der Lehrer** isminin artikeli **der** olduğu için de arkasından gelen yan cümlecik **der** ile başlamıştır. **Die Magd** kelimesinden sonra gelen yan cümlecikte aynı şekilde **Magd** kelimesinin artikeli **die** olduğu için **die** ile başlamıştır. Bazı hallerde yan cümleciğin bağlı olduğu bu isim yalın halde değil de, i, e veya in-hali gibi hallerde bulunabilir. O zaman gene yalın haldeki artikeli alınır; bulunduğu hal nazarı itibare alınmaz. İsim çoğul haldeyse çoğul isimlerin artikeli daima **die** olduğu için yan cümlecik de **die** ile başlar.

Der, die, das ile yapılan yan cümleciklerin bir özneleri yoktur. Yanında buldukları isme bağlıdırlar. Esas cümlecikten bir virgülle ayrılırlar.

Burada dikkatı çeken başka bir husus da şudur: Türkçe cümlemizde «ki o» kelimesini kullandığımız takdirde Türkçe cümle Almancasına çok benzemektedir. Türkçe cümleyi daha düzgün bir şekle soktuğumuz zaman, yani «ki o» kelimesini çıkarınca, bu cümle ile karşılığı olan Almanca cümle arasında biraz değişiklik olmaktadır. Bu tip cümleleri Türkçeye çevirirken «ki o» ile yapılan şekli değil de, diğer düzgün şekli seçmeniz doğru olur. Bizim bu derste «ki o» deyimini kullanmamız **der, die, das** ile yapılan yan cümleciklerin daha kolay ve daha iyi öğrenilmesi içindir.

Ein Bauer ist ein Mann..

der

auf dem Feld arbeitet

Çiftçi bir adamdır

ki o

tarlada çalışır

Ein Bauer ist ein Mann, der auf dem Feld arbeitet.

Çiftçi bir adamdır, ki o tarlada çalışır.

Çiftçi tarlada çalışan bir adamdır.

Die Putzfrau ist eine Frau...

die

die Zimmer aufräumt

Temizlikçi (kadın) bir kadındır ..

ki o

odaları toplar

Die Putzfrau ist eine Frau, die die Zimmer aufräumt.

Temizlikçi (kadın) bir kadındır, ki o odaları toplar.

Temizlikçi (kadın) odaları toplayan bir kadındır.

Wir haben ein Auto...

das

schnell fahren kann

Bizim bir otomobilimiz var...

ki o

hızlı gidebilir

Wir haben ein Auto, das schnell fahren kann.

Bizim bir otomobilimiz var, ki o hızlı gidebilir.

Bizim hızlı gidebilen bir otomobilimiz var.

Das sind die Bücher...
die
meiner Schwester gehören

Bunlar kitaplardır...
ki onlar
benim kızkardeşime aittir.

Burada **die Bücher** gibi çoğul bir isme bağlı olduğu için **die**'yi «ki o» olarak değil de «ki onlar» şeklinde çevirdik.

Das sind die Bücher, die meiner Schwester gehören.
Bunlar kitaplardır, ki onlar benim kızkardeşime aittir.
Bunlar benim kızkardeşime ait olan kitaplardır.

Yukarıda her üç artikel ve çoğul isimler için birer örnek verdik. Bunları iyice inceleyiniz.

Bu örneklerde yan cümlecğin fiilinin hangi şahsa göre çekimlendiğine bakınız. Yan cümlecğin bağlı olduğu isim tekil haldeyse fiil tekil üçüncü şahsa göre çekimlenir, yani yan cümlecğin bağlı olduğu ismi özne farzedip fiili ona göre çekimleyebiliriz. Bu isim çoğul haldeyse fiil çoğul üçüncü şahsa göre çekimlenir.

Şimdiye kadar verdiğimiz örneklerde baştan **der, die** veya **das**'a kadar olan bir esas cümlecik ve **der, die, das**'tan başlayıp sona kadar süren bir yan cümlecik olmak üzere iki bölüm gördük. Bazen bu **der, die, das** kelimeleriyle yapılan yan cümlecik esas cümlecğin ortasında da yer alır. Aşağıdaki ilk örneklerde kolayca görülebilmesi için bu ortaya giren yan cümlecği büyük harflerle yazıyoruz.

Der Herr, DER IN DIESEM ZIMMER SITZT, ist ein Arzt.
Bey, Kİ O BU ODADA OTURUYOR, bir doktordur.
Bu odada oturan bey bir doktordur.

Das Mädchen, DAS EINEN BRIEF SCHREIBT, ist meine Tochter.
Kız, Kİ O BİR MEKTUP YAZIYOR, benim kızımdır.
Bir mektup yazan kız benim kızımdır.

Die alte Frau, DIE GESTERN UNS BESUCHTE, ist eine Lehrerin.
Yaşlı kadın, Kİ O DÜN BİZİ ZİYARET ETTİ, bir öğretmendir.
Dün bizi ziyaret eden yaşlı kadın bir öğretmendir.

Die Studenten, DIE DIESE BÜCHER LESEN, können Deutsch lernen.
Öğrenciler, Kİ ONLAR BU KİTAPLARI OKURLAR, Almanca öğrenebilirler.

Bu kitapları okuyan öğrenciler Almanca öğrenebilirler.

Yukarıdaki örneklerde de gördüğümüz gibi **der, die, das** ile yapılan yan cümlecik bağlı olduğu ismin hemen arkasından gelmektedir ve şimdiye kadar öğrendiğimiz yan cümleciklerin aksine esas cümlecğin ortasında da yer alabilir.

Bu tip cümlelerde **der, die, das** ile başlayan yan cümlecği Türkçeye «ki o» ile değil de daha düzgün bir ifadeyle çevirdiğimiz zaman bu bölümün Türkçesinin nasıl olacağını yukarıdaki örneklerde gördük. Bunları daha iyi görmemiz, inceleyebilmeniz için sadece **der, die, das** ile başlayan bölümleri ele alarak Türkçe karşılıklarını veriyoruz.

der lehrt	(ki o öğretir) öğreten
die die Zimmer reinigt	odaları temizleyen
der auf dem Feld arbeitet	tarlada çalışan
die die Zimmer aufräumt	odaları toplayan
das schnell fahren kann	hızlı gidebilen
die meiner Schwester gehören	kız kardeşime ait olan
die die Tische tragen können	masaları taşıyabilen
der jeden Tag Bier trinkt	her gün bira içen
die das Fenster öffnet	pencereyi açan
die das Fenster öffnete	pencereyi açan (açmış olan)
die das Fenster geöffnet hat	pencereyi açan (açmış olan)
die das Fenster öffnen wird	pencereyi açacak (olan)
das in Şişli wohnt	Şişli'de oturan
die morgens früh aufstehen	sabahları erken kalkan
der nachmittags einen Spaziergang machte	öğleden sonraları bir gezinti yapan

Yukarıda her üç artikel ve çoğul isimler için örnekler verdik. Bunları iyice inceleyiniz.

Bu örneklerde yan cümlecğin **der, die, das** ile başlamasının Türkçeye çevrilirken hiçbir rol oynamadığını görüyorsunuz. Aynı şekilde yan cümlecğin fiili şimdiki zaman, **Imperfekt, Perfekt** halinde bulunsa da Türkçeye aynı şekilde çevrilebilmektedir. Fiilin belirttiği geçmiş zaman Türkçede belirtilememektedir. Bunlar bu çeşit cümleleri Türkçeden Almancaya çevirirken çok dikkat etmeniz gereken hususlardır. Kolayca yanlış yapabilirsiniz.

Der, die, das ile başlayan yan cümleciklerin Türkçe cümlede düzgün bir ifadeyle ne durumda olduğunu inceledikten sonra şimdi tam cümleleri ve bunların «ki o» kullanılmadan Türkçeye çevrilmiş şekillerini inceleyelim.

Der Junge, der Deutsch lernt, ist Ahmets Freund.
Almanca öğrenen çocuk Ahmet'in arkadaşıdır.

Der Soldat, der gestern hierher kam, ist Rezepts Bruder.
Dün buraya gelen asker Recep'in erkek kardeşidir.

Die Kinder, die früh aufstehen, werden mit uns kommen.
Erken kalkan çocuklar bizimle gelecekler.

Diese Bücher und Hefte gehören einem Studenten, der heute abfährt.
Bu kitaplar ve defterler bugün hareket eden bir öğrenciye aittir.

Diese Bücher und Hefte gehören einem Studenten, der gestern abfuhr.
Bu kitaplar ve defterler dün hareket eden (etmiş olan) bir öğrenciye aittir.

Diese Bücher gehören einem Studenten, der morgen abfahren wird.
Bu kitaplar yarın hareket edecek (olan) bir öğrenciye aittir.

Daha önceki örneklerde de gördüğümüz gibi yan cümlecğin fiili çeşitli zamanlarda bulunabilir. Bu zamanın esas cümlecğin fiilinin zamanı ile aynı olması veya ilgili olması gerekmez.

Hast du den Mann, der gestern uns besucht hat, gesehen?
Dün bizi ziyaret eden adamı gördün mü?

Der Bleistift, der auf dem Stuhl liegt, ist nicht grün.
Sandalyenin üstünde bulunan kalem yeşil değildir.

Sind die Schuhe, die vor der Tür stehen, sauber?
Kapının önünde duran ayakkabılar temiz midir?

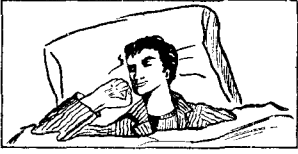
Sie brachten einen Fremdenführer, der Französisch sprach.
Fransızca konuşan bir rehber getirdiler.

Ahmet hat viele Freunde, die sehr fleissig sind.
Ahmet'in çok çalışkan (olan) birçok arkadaşı var.

**Die Frau, die vor der Tür steht, ist Das ist der Mann, der uns Briefe
Frau Grün. bringt.**

Kapının önünde duran kadın Bayan Bu bize mektuplar getiren adamdır.
Grün'dür.

Sie sehen einen jungen Mann, der in seinem Bett schläft.

Yatağında uyuyan genç bir adam görüyorsunuz.

Der Herr, der zum Autobus läuft, hat eine Mappe in der Hand.

Otobüse koşan beyin elinde bir çanta var.

WO

Daha önce «nerede» anlamına geldiğini öğrendiğimiz **wo** kelimesiyle de yukarıdakilere benzeyen cümleler yapmak mümkündür. O zaman **wo**, «ki orada» anlamına gelir. Gene önce Türkçe cümleleri ele alalım ve sonra bunların Almanca'larına geçelim.

Yatak odası bir yerdir, ki orada uyuruz.

Bahçe bir yerdir, ki orada çocuklar oynarlar.

Bu cümleleri de daha düzgün bir şekle sokabiliriz.

Yatak odası bir yerdir, ki orada uyuruz.

Yatak odası uyuduğumuz bir yerdir.

Bahçe bir yerdir, ki orada çocuklar oynarlar.

Bahçe çocukların oynadığı bir yerdir.

Şimdi bunların Almanca'larına geçelim. Bunlar da yan cümlecik kurallarının çoğuna uyarlar, sonda veya esas cümlecğin ortasında yer alabilirler ve muhakkak bir isme bağlıdır. **Der, die, das** ile yapılan yan cümleciklerden farkları bir özneye sahip olmalarıdır.

Der Garten ist ein Ort... Bahçe bir evdir...
wo ki orada
die Kinder spielen çocuklar oynar

der Ort,..er [ort], «yer» anlamına gelir.

Der Garten ist ein Ort, wo die Kinder spielen.
Bahçe çocukların oynadığı bir yerdir.

Ein Schlafzimmer ist ein Ort... Bir yatak odası bir yerdir...
wo ki orada
wir schlafen biz uyuruz

Ein Schlafzimmer ist ein Ort, wo wir schlafen.
Bir yatak odası uyuduğumuz bir yerdir.

Ein Bahnhof ist ein Ort, wo man auf die Züge wartet.
Bir istasyon trenlerin beklendiği bir yerdir.

Ein Büro ist ein Ort, wo die Beamten arbeiten.
Bir büro memurların çalıştığı bir yerdir.

Wir gingen in einen Wald, wo es viele Affen gab.
Birçok maymunların olduğu bir ormana gittik.

Sie räumten das Zimmer, wo der Lehrer schlief, auf.
Öğretmenin uyuduğu odayı topladılar.

Ein Dorf ist ein Ort, wo die Bauern leben.
Bir köy çiftçilerin yaşadığı bir yerdir.

Das ist der Garten, wo sie den Löwen getötet haben.
Bu aslanı öldürdükleri bahçedir.

Ein Restaurant ist ein Ort, wo man etwas essen kann.
Bir lokanta birşey(ler) yenebilecek bir yerdir.

Wir fahren heute nach Frankfurt, wo wir drei Jahre gewohnt haben.
Bugün üç yıl oturduğumuz Frankfurt'a gidiyoruz.

Das sind Läden, wo du billige Bücher kaufen kannst.
Bunlar ucuz kitaplar satın alabileceğin dükkânlardır.

Sie gingen in ein Restaurant, wo die Ausländer Tee tranken.
Yabancıların çay içtiği bir lokantaya gittiler.

LEHRSTÜCK VIERUNDNEUNZIG

Öğrenilecek kelimeler

das Abenteuer,- [abentoyer]	macera	aufwachen (*) [aufvahan]	uyanmak
der Ast,...e [ast]	dal	wachte...auf, aufgewacht [vahte auf] [aufgevaht]	
aufsteigen (*) [aufstayer]	binmek	angebunden [angebunden]	bağlanmış
stieg...auf, ist aufgestiegen [ʃti:g auf] [ist aufgeʃti:gen]			

sich ändern	değişmek	der Kirchturm,..e	kilise kulesi
[zi:h endern]		[kirhturm]	
die Baumspitze,n	ağaç tepesi	langsam [langza:m]	yavaş, yavaşça
[baumspittse]		der Ort,..er [ort]	yer
bedeckt [bedekt]	örtülü, kaplı	die Pistole,n	tabanca
besorgt [bezorgt]	endişeli	[pisto:le]	
binden [binden]	bağlamak	plötzlich [plötslih]	aniden, birden
band, gebunden		Polen [po:len]	Polonya
[band] [gebunden]		reiten [rayten]	atla gitmek, ata
durchschiesen	ateş ederek	ritt, ist geritten	binmek
[durhşi:sen]	delmek, kopar-	[rit] [ist geritten]	
durchschoss,	mak	Russland [rusland]	Rusya
durchschossen [durhşos][durhşossen]		rutschen [rutşen]	kaymak
einfach [aynfah]	basit, sade	scheinen [şaynen]	ışımak,
einschlafen (*)	uykuya dalmakschien,		pırdamak
[aynşla:fen]		ist geschienen [şi:n] [ist geşi:nen]	
schlif...ein, ist eingeschlafen		schiesen [şi:sen]	ateş etmek,
[şli:f ayn] [ist ayngişla:fen]		schoss, geschossen	vurmak
das Eis [ays]	buz	[şos] [geşossen]	
entdecken [entdeken]	keşfetmek	das Schloss,..er [şlos]	saray
erstaunen [erştaunen]	şaşırmak	schmelzen [şmeltsen]	erimek
der Erzähler,-	hikâyeci,	schmolz,ist geschmolzen	
[ertse:ler]	anlatıcı	[şmolts] [ist geşmoltsen]	
der Exportladen,..	eksport	der Schnee [şne:]	kar
[exportla:den]	dükkanı	schneien [şnayen]	yağmak (kar)
die Ferne,n [ferne]	uzak, uzaklar	die Sehenswürdig-	görülecek yer
fest [fest]	sıkı, sağlam	keit, en [ze:ensvürdihkayt]	
geschehen [geşe:en]	olmak	spazieren	gezmek
geschah,ist geschehen		[şpatsi:ren]	
[geşa:] [ist geşe:en]		die Spitze,n	tepe, uç
das Gewehr,e	tüfek	[şpittse]	
[geve:r]		der Staub [ştaub]	toz
herunter [herunter]	aşağıya	steigen [ştaygen]	binmek, inmek
herunterhängen (*)	aşağıya sark-	stieg,ist gestiegen	
[herunterhengen]	mak	[şti:g] [ist geşti:gen]	
hing...herunter, heruntergehangen		der Schütze,n [şüttse]	avcı, nişancı
[hing herunter][heruntergehangen]		tief [ti:f]	derin
heulen [hoylen]	ululamak	tapfer [tapfer]	cesur
hinauf [hinauf]	yukarıya	trauen [trauen]	itimat etmek,
der Jäger,- [ye:ger]	avcı		güvenmek
der Kirchplatz,..e	kilise meydanı	türkisch [türkiş]	Türk
[kirhplats]			

der Wanderer,- [vanderer]	gezgin	die Weser [ve:zer]	Almanya'da bir nehir
wirklich [virklih]	doğru, gerçek	der Wolf,..e [volf]	kurt
wiehern [vi:hern]	kişnemek	der Zügel,- [tsü:gel]	dizgin

AÇIKLAMALAR

spazieren gehen

«gezmeye gitmek» anlamına gelir. Çok kullanılan bir deyimdir. **Spazieren** cümleinin en sonunda yer alır.

Die Kinder gingen spazieren.	Çocuklar gezmeye gittiler.
Heute wollen wir ein bisschen spazieren gehen.	Bugün biraz gezmeye gitmek istiyorumuz.
Wann sind sie spazieren gegangen?	Onlar ne zaman gezmeye gittiler?
Willst du mit mir spazieren gehen?	Benimle gezmeye gitmek istiyor musun?
Ich gehe jetzt spazieren.	Şimdi gezmeye gidiyorum.

entdecken erfinden

Daha önce **erfinden**'in «icat etmek» anlamına geldiğini öğrenmiştik. **Entdecken** ise «keşfetmek» anlamına gelir. İkisini de birbirleriyle karıştırmamak gerekir. **Erfinden**, dünyada o zamana kadar bilinmeyen bir şeyi bulmak, icat etmektir. Bir makina, bir araç, gibi. **Entdecken** ise dünya üstünde varolan, ama bilinmeyen bir şeyi bulmaktır. Aralarında ki bu farka her zaman dikkat ediniz.

Mein Vater hat eine neue Maschine erfunden.	Babam yeni bir makina icat etti.
Der Wanderer entdeckt ein neues Land.	Gezgin yeni bir memleket keşfetti.

Tag und Nacht

«gece gündüz, durmadan» gibi anlamlara gelen ve birşeyin sürekli olarak meydana geldiğini gösteren bir deyimdir.

Es regnete Tag und Nacht.	Gece gündüz durmadan yağmur yağdı.
Der Schüler arbeitete Tag und Nacht.	Öğrenci gece gündüz durmadan çalıştı.

schneien

«Yağmak» anlamına gelir. Kar için kullanılır. Kullanılışı yağmur için kullanılan **regnen** kelimesinin aynısıdır. **Es** kelimesiyle birlikte cümlede bulunur.

Es schneit.	Kar yağıyor.
Es hat geschneit.	Kar yağdı.
Es schneite Tag und Nacht.	Gece gündüz durmadan kar yağdı.
In der Türkei schneit es nicht so viel.	Türkiye’de o kadar çok kar yağmaz.
Es schneit hier seit einer Woche.	Burada bir haftadan beri kar yağıyor.
Hat es hier viel geschneit?	Burada çok kar yağdı mı?

Görüldüğü gibi **schneien** ile yapılan cümlelerde «kar» anlamına gelen **der Schnee** kelimesi hiç geçmemektedir.

in der Ferne

«uzakta» şeklinde Türkçeye çevrilebilir bir deyimdir.

Man sah ein Dorf in der Ferne.	Uzakta bir köy görülüyordu.
In der Ferne sahen wir die Lichter des Schiffes.	Uzakta geminin ışıklarını gördük.
Ich sehe den Kirchturm in der Ferne.	Uzakta kilise kulesini görüyorum.
Man hört das Bellen der Hunde in der Ferne.	Uzakta köpeklerin havlaması duyuluyor.

scheinen

«pırıldamak, ışıldamak» anlamına gelen bu kelime **die Sonne** - güneş ile kullanılıncaya başka anlamlara da gelebilir.

Die Sonne scheint.	Güneş açıyor. (açtı)
Die Sonne scheint auf den Balkon.	Güneş balkona vurdu.
Die Sonne schien auf mein Gesicht.	Güneş yüzüme vurdu.

Şu halde **scheinen**, yalnız güneş için olmak üzere «açmak ve vurmak» anlamlarına da gelmektedir.

geschehen

«olmak, vukua gelmek» şeklinde Türkçeye çevrilebilir. Ekseriya **es** ile kullanılır.

Was ist geschehen?	Ne oldu?
Es geschah ein furchtbares Unglück.	Korkunç bir kaza oldu.

reiten

«atla gitmek, ata binmek» anlamlarına gelir.

Ich kann gut reiten.

İyi ata binebilirim.

Der Bauer ritt in die Stadt.

Çiftçi atla şehre gitti.

EINE GESCHICHTE

Ahmet und Zeynep gingen oft allein spazieren. Sie hatten schon die meisten Sehenswürdigkeiten der Stadt gesehen.

Einmal wollten sie zum Bahnhof gehen. Sie sahen auf dem Weg zum Bahnhof viele türkische Exportläden und die Büros von THY. Am Bahnhof gab es kleine Läden, wo man Geschenke kaufen konnte. Ahmet kaufte ein schönes Taschenmesser mit Bildern aus Frankfurt. Dort sprachen sie mit einigen türkischen Arbeitern.

Nach diesem langen Spaziergang waren sie sehr müde. Sie setzten sich in ein Café nieder, um etwas zu trinken. Dort kannten sie einen alten Herren, der lange Jahre in der Türkei geblieben war. Sie sprachen mit ihm eine lange Zeit, und er erzählte ihnen dann die folgende Geschichte:

«Der Baron von Münchhausen lebte vor zweihundert Jahren auf einem Schloss an der Weser. Er hatte viele Reisen gemacht und viel gesehen. Er war ein tapferer Soldat, ein guter Jäger, ein grosser Wanderer und ein guter Erzähler. Seinen Freunden, die ihn gern besuchten, erzählte er immer von seinen Abenteuern. Die meisten Abenteuer waren nicht wirklich, aber sie sind sehr lustig. Ich glaube, in der Türkei sind die Geschichten von Nasreddin Hoca sehr berühmt. Der Baron von Münchhausen ist unser Nasreddin Hoca. Jeder Deutsche kennt seine Abenteuer.

Der Baron von Münchhausen war von einer langen Reise zurückgekehrt. Er rief wieder seine Freunde und erzählte:

Ich hatte meine Reise nach Russland trotz des kalten Wetters im Winter gemacht, weil in dieser Zeit dort die Wege besser sind. Ich dachte: «Bei Schnee und Eis sind die Wege dort besser als bei Staub und Regen.» Mit meinem Pferd ritt ich durch Polen. Die Nacht kam, und noch immer konnte ich kein Dorf und keine Stadt entdecken.

Es hatte Tag und Nacht geschneit, und jetzt lag das ganze Land unter tiefem Schnee. Weil ich den ganzen Tag geritten war, war ich sehr

müde. Ich stieg vom Pferd und band es an einer Baumspitze fest. Sie ragte aus dem Schnee hervor. In der Ferne hörte ich hungrige Wölfe heulen. Wegen der Wölfe nahm ich meine Pistolen unter den Arm, legte mich in die Nähe meines Pferdes und schlief ein.

Als mir die Sonne am Morgen ins Gesicht schien, wachte ich auf. Ich war sehr erstaunt und traute meinen Augen nicht, denn ich lag mitten in einem Dorf auf dem Kirchplatz.

Mir ging es gut. Aber wegen meines Pferdes war ich besorgt. Ich konnte es nicht finden. Als ich es plötzlich über mir wiehern hörte, sah ich hinauf. Das Pferd war an der Kirchturmspitze angebunden und hing von dort herunter.

Wie hatte das geschehen können? Ganz einfach!

Das Dorf war ganz mit Schnee bedeckt gewesen. Plötzlich hatte sich das Wetter geändert, und der Schnee war während der Nacht langsam geschmolzen. So war ich mit dem schmelzenden Schnee langsam auf die Erde zurückgekommen. Mein Pferd hatte ich aber nicht an einen Ast gebunden, sondern an die Kirchturmspitze.

Wie sollte ich jetzt das Pferd herunterholen?

Ich dachte nicht lange. Ich bin ein guter Schütze. Mit meiner Pistole konnte ich aber nicht so weit schießen. So nahm ich statt der Pistole mein Gewehr und durchschoss die Zügel des Pferdes. Da rutschte es langsam am Kirchturm herunter.

Als es unten angekommen war, stieg ich auf und ritt weiter.»

Die Geschichte gefiel den Kindern sehr. Sie dankten dem alten Herrn und gingen nach Hause.

BİR HİKÂYE

Ahmet ve Zeynep ekseriya yalnız gezmeye gidiyorlardı. Artık şehrin görülecek yerlerinin çoğunu görmüşlerdi.

Bir keresinde istasyona gitmek istiyorlardı. İstasyona giden yolda birçok Türk eksport mağazası ve THY (Türk Hava Yolları) bürolarını gördüler. İstasyonda hediyeler satın alınabilecek küçük dükkânlar vardı. Ahmet Frankfurt'tan resimlerle (süslü) güzel bir çakı aldı. Orada birkaç Türk işçiyle konuştular.

Bu uzun gezintiden sonra çok yorgundular. Birşey içmek için bir ka-

feye oturdular. Orada uzun yıllar Türkiye'de kalmış yaşlı bir beyi tanıdılar. Onunla uzun bir zaman konuştular ve o onlara sonra aşağıdaki hikâyeyi anlattı:

«Baron von Münchhausen [baron fon münhhauzen] ikiyüz yıl önce Weser nehri kenarında bir sarayda yaşadı. Birçok seyahat yapmış ve çok görmüştü. Cesur bir asker, iyi bir avcı, büyük bir gezgin ve iyi bir anlatıcı (hikâyeci) idi. Onu seve seve ziyaret eden arkadaşlarına daima maceralarını anlatırdı. Maceraların çoğu doğru değildi, ama çok neşeliydiler. Sanıyorum, Türkiye'de Nasreddin Hoca'nın hikâyeleri çok meşhurdur. Baron von Münchhausen bizim Nasreddin Hocamızdır. Her Alman maceralarını tanır (bilir).

Baron von Münchhausen uzun bir seyahatten dönmüştü. Gene arkadaşlarını çağırды ve anlattı:

Rusya'ya seyahatimi soğuk havaya rağmen bu zamanda orada yollar daha iyi olduğu için kışın yapmışım. Düşündüm: «Karda ve buzda orada yollar toz ve yağmurdakinden daha iyidir.» Atımla Polonya'dan geçtim. Gece geldi ve daha hâlâ bir köy ve bir şehir keşfedemiyordum.

Gece gündüz durmadan kar yağmıştı ve şimdi bütün arazi derin bir karın altında bulunuyordu. Bütün gün ata bindiğim için çok yorgundum. Attan indim ve onu bir ağaç tepesine sıkıca bağladım. O (ağaç tepesi) kardan dışarı çıkıyordu. Uzakta aç kurtların ulduğunu duydum. Kurtlardan dolayı tabancalarımı kolumun altına aldım, atımın yanına yattım ve uykuya daldım.

Sabahleyin güneş yüzüme vurduğu zaman uyandım. Çok şaşırılmışım ve gözlerime inanamadım, çünkü bir köyün ortasında kilise meydanında yatıyordum.

Ben iyiydim. Ama atımdan dolayı endişeliydim. Onu bulamadım. Birden onun üzerimde kişnediğini duyduğum zaman yukarıya baktım. At kilise kulesinin tepesine bağlanmıştı ve oradan aşağıya sarkıyordu.

Bu nasıl olabilmişti? Çok basit!

Köy tamamen karla örtülü imiş. Birden hava değişmişti ve kar gece esnasında yavaşça erimişti. Böylece eriyen karla yavaşça ben de yere geri gelmişim. Atımı ama bir dala değil, kilise kulesinin tepesine bağlamışım.

Şimdi atı nasıl aşağıya almalıydım?

Uzun düşünmedim. İyi bir nişancıyım. Tabancamla ama o kadar uzağa ateş edemezdim. Böylece tabanca yerine tüfeğimi aldım ve atın diz-

ginlerini ateş ederek kopardım. O zaman o yavaşça kilise kulesinden aşağıya kaydı.

Aşağıya vardığı zaman bindim ve yoluma devam ettim.»

Hikâye çocukların çok hoşuna gitti. Yaşlı beye teşekkür ettiler ve eve gittiler.

i-halinin ölçü bildiren görevde kullanılması

Zamanın süresi, bir ağırlığın, hacmin değeri i-hali yardımıyla belirtilir Almandaca.

Ich habe EINEN MONAT in diesem Bu otelde bir ay oturdum.

Hotel gewohnt.

Warten Sie bitte EINEN AUGEN- Lütfen bir saniye bekleyiniz!

BLICK!

Wir sehen ihn JEDEN SONNTAG. Onu her pazar görürüz.

Er sitzt DEN GANZEN TAG in Bütün gün odasında oturuyor.
seinem Zimmer.

Görüldüğü gibi yukarıdaki cümlelerde zamanı bildiren kelime i-halinde bulunmaktadır. Ama cümle Türkçeye çevrilirken bu isim i-halinde olarak çevrilmez. Türkçe cümlede yalnız halde bulunur.

Die Strasse ist EINEN
KILOMETER lang.

Cadde bir kilometre uzunluğundadır.

Diese Wand ist EINEN METER
hoch.

Duvar bir metre yüksektir (yüksekliğindedir.)

Der Korb war EINEN ZENTNER
schwer.

Sepet elli kilo ağırlığındaydı.

Yukarıda da ağırlık ve uzunluk değerlerinin bildirilişinde bunları gösteren kelimelerin i-halinde bulduklarını görüyoruz.

Burada şimdiye kadar öğrenmediğimiz, yukarıda adı geçen birkaç uzunluk ve ağırlık ölçüsünü verelim: **der Meter** [me:ter] - metre; **der Kilometer** [kilome:ter] - kilometre; **der Zentner** [tsentner] - elli kilo Türkiye'de olmayan bir ölçü); **das Kilo** [ki:lo] - kilo

TEST 47

A

Boş bırakılan yerlere der, die, das veya wo koyunuz.

- 1 — Ich weiss nicht, er bleibt. 2 — Der Junge, dort unter dem Baum schläft, ist mein Bruder. 3 — Ein Arzt ist ein Mann, den Kranken hilft. 4 — Ein Kino ist ein Ort, wir Filme sehen können. 5 — In dem Park, wir auf unseren Freund gewartet haben, hat es viele Bänke gegeben. 6 — Die Kinder, ihre Hausaufgaben gemacht haben, können nach Hause gehen. 7 — Die Frau, dir geholfen hat, ist meine Lehrerin. 8 — Den Fischer, uns jeden Tag Fische bringt, kennen wir seit sieben Jahren. 9 — Das Haus, in der Nähe der Schule liegt, gehört meinem Onkel. 10 — Das Bild, an der Wand hängt, habe ich gestern gekauft. 11 — Kennst du das Haus, Goethe seine Kindheit verbracht hat? 12 — Der Garten, wir Fussball spielen, ist nicht so gross. 13 — Das Zimmer, ... wir sitzen, ist unser Wohnzimmer. 14 — Der Arzt untersucht die Kinder, krank sind. 15 — Die Bauern, kein Geld haben, können keinen neuen Traktor kaufen.

B

A Listesi

- 1 — Ich kenne den Mann, der dich gestern besuchte.
2 — Ist das Hotel, wo du bleibst, in der Hauptstrasse der Stadt?
3 — Der Schüler, der Tag und Nacht arbeitet, bekommt eine gute Note.
4 — Die Tische, die im Garten stehen, sind sehr alt.
5 — Die Boote, die meinem Vater gehören, sind gelb.
6 — Ein Hotel ist ein Ort, wo man die Nacht verbringen kann.
7 — In dem Laden, der neben unserem Haus liegt, kannst du billige Anzüge finden.
8 — Die Frau, die gestern in die Schule kam, ist Hasans Mutter.
9 — Wo sind die Jungen, die das gemacht haben?

B Listesi

- A — Bunu yapan çocukların bulunduğu yer neresidir?
B — Babama ait olan sandallar sarıdır.
C — Dün okula gelen kadın Hasan'ın annesidir.
D — Dün seni ziyaret eden adamı tanıyorum.
E — Weimar'da ölen Goethe meşhur bir yazardır.
F — Meşhur bir yazar olan Goethe Weimar'da ölmüştür.
G — Bahçede duran masalar çok eskidir.
H — Bunu yapan çocuklar nerededir?
İ — Gece gündüz durmadan çalışan öğrenci iyi bir not alıyor.
K — Senin kaldığın otel şehrin ana caddesinde midir?
L — Çok eski olan masalar bahçede duruyor.
M — Otel gecenin geçirilebileceği bir yerdir.

10 — Goethe, der ein berühmter Dichter ist, ist in Weimar gestorben.

A Listesi

- 1 — Yazı geçirebileceğimiz bir köy biliyorum.
- 2 — Birçok hayvanlar gördüğümüz hayvanat bahçesi Frankfurt'tadır.
- 3 — Bana bu kitabı veren adam arkadaşımın amcasıdır.
- 4 — Bahçemizde oynayan kızlar Ali'nin kız kardeşleridir.
- 5 — Gezgin dağlarda eski bir şehir keşfediyor.
- 6 — Köy şehirden bir kilometre uzaklıktadır.
- 7 — Biletleri satın almak için bir gün beklemek zorundasınız.
- 8 — Bavullarımızı kontrol eden gümrük memuru çok naziktir.
- 9 — İzmir'e gidecek yolcular saat sekizde limanda olmalılar.
- 10 — Büyük bir volkan gördüğümüz Napoli'de sadece üç saat kaldık.

- N — İyi bir not alan öğrenci gece gündüz durmadan çalışıyor.
O — Evimizin yanında bulunan dükkânda ucuz elbiseler bulabilirsin.

C

B Listesi

- A — Das Dorf ist von der Stadt einen Kilometer weit.
B — Die Passagiere, die nach İzmir fahren werden, sollen um acht Uhr am Hafen sein.
C — Ich weiss ein Dorf, wo wir den Sommer verbringen können.
D — Der Zollbeamte, der unsere Koffer kontrolliert, ist sehr höflich.
E — Der Zollbeamte, der sehr höflich ist, kontrolliert unsere Koffer.
F — Der Zoo, wo wir viele Tiere gesehen haben, ist in Frankfurt.
G — Das Dorf ist von der Stadt ein Kilometer weit.
H — Der Mann, der mir diese Bücher gab, ist der Onkel meines Freundes.
İ — Der Wanderer entdeckt auf den Bergen eine alte Stadt.
K — Der Wanderer erfindet auf den Bergen eine alte Stadt.
L — Sie müssen einen Tag warten, um die Fahrkarten zu kaufen.
M — Sie müssen einen Tag warten, weil die Fahrkarten kaufen.
N — Die Mädchen, die in unserem Garten spielen, sind Alis Schwester.
O — Wir blieben in Neapel, wo wir einen grossen Vulkan gesehen haben, nur drei Studen.

F

Aşağıdaki cümleleri Almancaya çeviriniz.

- 1 — Şu sınıfta oturan kız öğretmenimizin kızıdır.

LEHRSTÜCK FÜNFUNDNEUNZIG

DASS .

Dass [das] kelimesiyle de yan cümlecikler yapılır. Bunu sonu bir tek **s** ile biten **das** ile karıştırmamak gerekir. **Dass** Almanca kitapların çoğunda **ß** harfi kullanılarak yazılmıştır. Ama biz bazı baskı güçlükleri yüzünden bu harfi kullanamayacağız ve yerine iki tane **s** koyacağız.

Dass, Türkçeye «ki» şeklinde çevrilebilir. **Dass** ile yapılan cümlelerin gene bir esas cümlecik ve bir de yan cümlecik bulunur. **Dass** ile başlayan bu yan cümlecik daha önceden iyice bildiğimiz yan cümlecik kurallarına uyar.

Örneğin,

Biliyorum, ki arkadaşım yarın geliyor.

Öğretmen görüyor, ki öğrenciler çok çalışıyor.

Duydum, ki dün sinemaya gittin.

gibi cümleler hep **dass** kullanılarak Almancaya çevrilebilir. Bu cümlelerin Türkçelerini Almancaya çevirmek kolay olsun, Almancaları kolay anlaşılımsın diye bu şekilde verdik. Aslında Türkçede bu şekiller kullanılmaz ve kulağa hiç hoş gelmez. Bu cümleler daha düzgün şekillere sokulabilir. Şöyle ki:

Biliyorum, ki arkadaşım yarın ge- Arkadaşımmın yarın geldiğini biliyo-
liyor. rum.

Öğretmen görüyor, ki öğrenciler Öğretmen öğrencilerin çok çalıştığı-
çok çalışıyor. nı görüyor.

Duydum, ki dün sinemaya gittin. Dün sinemaya gittiğini duydum.

Yukarıdaki cümlelerde «biliyorum», «öğretmen görüyor» ve «duydum» esas cümlecığı meydana getirir. Bunlar gayet kolay Almancaya çevrilir.

Ich weiss...

Biliyorum...

Der Lehrer sieht...

Öğretmen görüyor...

Ich habe gehört...

Duydum...

Yan cümlecığı ise önce şöyle cümleler halinde düşünebiliriz:

Mein Freund kommt morgen.

Arkadaşım yarın geliyor.

Die Schüler arbeiten viel.

Öğrenciler çok çalışıyor.

Du bist ins Kino gegangen.

Sinemaya gittin.

Bunları esas cümlecikle birlikte kullanmak için başlarına **dass** getirilir. **Dass** getirdiğimiz zaman bu cümlelerde görülen tek değişiklik fiillerinin en sona gitmesidir. **Dass** ile başlayan yan cümlecığı bu şekilde kurduktan sonra esas cümlecikten bir virgülle ayırırız.

... **dass mein Freund morgen kommt.**

... ki arkadaşım yarın geliyor.

... **dass die Schüler viel arbeiten.**

... ki öğrenciler çok çalışıyor.

... **dass du ins Kino gegangen bist.**

... ki sinemaya gittin.

Ich weiss, dass mein Freund morgen kommt.

Biliyorum, ki arkadaşım yarın geliyor.

Arkadaşımın yarın geldiğini biliyorum.

Der Lehrer sieht, dass die Schüler viel arbeiten.

Öğretmen görüyor, ki öğrenciler çok çalışıyor.

Öğretmen öğrencilerin çok çalıştığını görüyor.

Ich habe gehört, dass du gestern ins Kino gegangen bist.

Duydum, ki dün sinemaya gittin.

Dün sinemaya gittiğini duydum.

Esas cümlecığın kolay kurulduğunu biliyoruz. Burada önemli olan yan cümleciktir. Onun için aşağıda bazı yan cümlecikler veriyoruz. Bunlar hem «ki» kullanarak, hem de düzgün şekilde Türkçeye çevrilmiştir. İleride böyle cümleleri «ki» kullanmadan Türkçeye çevireceğimize göre bu örneklerde düzgün şekilden Almancaya geçişe dikkat ediniz.

- ... dass **das Wetter morgen schön** ... ki hava yarın güzeldir
ist ... havanın yarın güzel olduğunu
- ... dass **meine Schwester heute** ... ki kızkardeşim bugün öğleyin
nachmittag kommt geliyor.
 ... kızkardeşimin bugün öğleyin geldiğini
- ... dass **du am Sonntag ins Theater** ... ki pazar günü sinemaya gidiyor-
gehst sun
 ... pazar günü sinemaya gittiğini
- ... dass **die Kinder in ihrem Zimmer** ... ki çocuklar odalarında şarkı söy-
singen lüyorlar
 ... çocukların odalarında şarkı söylediklerini
- ... dass **man hier nicht rauchen** ... ki burada sigara içilemez
darf ... burada sigara içilemeyeceğini
- ... dass **Ahmet schnell laufen kann** ... ki Ahmet hızlı koşabilir.
 ... Ahmet'in hızlı koşabildiğini
- ... dass **unsere Nachbarn ihr altes** ... ki komşularımız eski evlerini sat-
Haus verkauft haben tılar
 ... komşularımızın eski evlerini sattıklarını
- ... dass **sein Vater schwer krank ist** ... ki babası ağır hastadır
 ... babasının ağır hasta olduğunu
- ... dass **er für sein Pferd besorgt** ... ki atı için endişeliydi
war ... atı için endişeli olduğunu
- ... dass **das Mädchen sich auf der** ... ki kız köprüünün üstünde bulunuyor
Brücke befindet ... kızın köprüünün üstünde bulunduğunu
- ... dass **es morgen nicht schneit** ... ki yarın kar yağmaz
 ... yarın kar yağmayacağını
- ... dass **die Bauern sich vor den** ... ki çiftçiler kurtlardan korkuyor-
Wölfen fürchten lar
 ... çiftçilerin kurtlardan korktuğunu
- ... dass **er alle Fische gekauft hat.** ... ki o bütün balıkları sattı
 ... onun bütün balıkları sattığını

Şimdi bunlardan sonra tam cümleler inceleyelim.

Meine Mutter hat geschrieben, dass meine Schwester morgen kommt.

Annem yazdı, ki kızkardeşim yarın geliyor.
Annem kızkardeşimin yarın geldiğini yazdı.

Ich weiss, dass du am Mittwoch ins Kino gehst.
Biliyorum, ki çarşamba günü sinemaya gidiyorsun.
Çarşamba günü sinemaya gittiğini biliyorum.

Wir wissen, dass er sein bester Freund ist.
Onun onun en iyi arkadaşı olduğunu biliyoruz.

Hasan erzählte uns, dass er mit seinem Freund an die See fahren will.
Hasan bize arkadaşıyla deniz kenarına gitmek istediğini anlattı.

Ich habe gehört, dass unser Lehrer krank ist.
Öğretmenimizin hasta olduğunu duydum.

Er wusste nicht, dass ich einen Bruder hatte.
Benim bir erkek kardeşim olduğunu bilmiyordu.

Ich habe in einem Buch gelesen, dass es in Afrika viele Elefanten gibt.
Bir kitapta Afrika'da çok fil olduğunu okudum.

Die Mutter hört, dass die Kinder in ihrem Zimmer singen.
Anne çocukların odalarında şarkı söylediklerini duyuyor.

Wir wussten nicht, dass man hier nicht rauchen darf.
Burada sigara içilemeyeceğini bilmiyorduk.

Der Junge sieht, dass seine Freunde sich auf der Brücke befinden.
Çocuk arkadaşlarının köprüünün üstünde bulduklarını görüyor.

Der Bauer erzählt seinem Sohn, dass er seinen Traktor verkauft hat.
Çiftçi oğluna traktörünü sattığını anlatıyor.

Sie wissen, dass ich kein Geld habe.
Param olmadığını biliyorsunuz.

OBWOHL

Obwohl [obvo:l] kelimesiyle de bir yan cümlecik yapılıdır. **Obwohl** genellikle Türkçeye «rağmen» şeklinde çevrilir.

Obwohl ile yapılan yan cümlecikler de yan cümlecik kurallarına uyarlar. **Obwohl** ile yapılan yan cümlecik başta veya sonda bulunabilir.

Örneğin, «Yorgun olmamıza rağmen bütün gün çalışıyoruz.» gibi bir cümleyi Almancaya çevirelim. Burada «Yorgun olmamıza rağmen» yan cümlecik, «bütün gün çalışıyoruz» ise esas cümleciktir. Esas cümlecik çok kolay kurulur:

Wir arbeiten den ganzen Tag.
Bütün gün çalışıyoruz.

Yan cümlecigi ise önce şöyle kuralım:

wir sind müde
yorgunuz

Obwohl kullanarak cümlecigin için «rağmen» anlamını katarsak cümle:

obwohl wir müde sind
yorgun olmamıza rağmen

şeklinde olur. Cümlenin tamamı ise şöyledir:

Obwohl wir müde sind, arbeiten wir den ganzen Tag.
Wir arbeiten den ganzen Tag, obwohl wir müde sind.
Yorgun olmamıza rağmen bütün gün çalışıyoruz.

Şimdi de **obwohl** ile yapılmış bazı yan cümlecikler ve Türkçelerini görelim.

obwohl er krank ist...
obwohl er sich verspätet hat...
obwohl die Magd sich vor dem Hund fürchtet...
obwohl hier kein Wasser fließt...
obwohl wir keine Tische herstellen...

hasta olmasına rağmen...
gecikmesine rağmen...
hizmetçi köpekten korkmasına rağmen...
burada su akmamasına rağmen...
masa imal etmememize rağmen...

obwohl diese Frau keine Kinder hat...	bu kadının çocukları olmamasına rağmen...
obwohl sie noch nicht lesen können...	daha okuyamamalarına rağmen...
obwohl seine Kindheit hier vergangen ist...	çocukluğu burada geçmesine rağmen...
obwohl die Zollbeamten sehr streng waren...	gümrük memurları çok sıkı olmasına rağmen...
obwohl es im Zoo viele Tiere gibt...	hayvanat bahçesinde birçok hayvan olmasına rağmen...

Şimdi de tam cümleler görelim.

Obwohl dieser Mann sehr reich ist, ist er nicht glücklich.

Bu adam çok zengin olmasına rağmen mutlu değildir.

Obwohl ich wenig Geld habe, bin ich glücklich.

Az param olmasına rağmen mutluyum.

Der Schüler bekam eine schlechte Note, obwohl er den ganzen Tag gearbeitet hatte.

Bütün gün çalışmış olmasına rağmen öğrenci kötü bir not aldı.

Yukarıda son örnekte görüldüğü gibi yan cümlecğin fiili çeşitli zamanlarda bulunabilir. Ama Türkçeye çevrilirken bu zamanlar bu kadar çeşitli bir şekilde çevrilmez. Yani Türkçe cümlede geçmiş zaman, şimdiki zaman durumu belirtilemez. Bu örnekte de fiil Türkçeye «çalışmasına» şeklinde çevirmek gerekirdi. Ama yan cümlecikte fiil **Plusquamperfekt** halinde bulunduğuna göre bu geçmiş zaman durumunu belirtmek için fiil «çalışmış olmasına» şeklinde çevrilmiştir.

Obwohl ich Deutsch in der Schule gelernt habe, kann ich es noch nicht gut sprechen.

Almancayı okulda öğrenmiş olmama rağmen daha (henüz) iyi konuşmuyorum.

Obwohl er wusste, dass das Auto teuer war, hat er es gekauft.

Otomobilin pahalı olduğunu bilmesine rağmen onu satın aldı.

Wir gingen spazieren, obwohl es regnete.

Yağmur yağmasına rağmen gezmeye gittik.

Obwohl der Student wenig Geld hat, bleibt er in einem Hotel.

Öğrencinin az parası olmasına rağmen bir otelede kalıyor.

Obwohl die Übung leicht ist, machen die Schüler viele Fehler.
Çalıştırma kolay olmasına rağmen öğrenciler çok yanlış yapıyor.

Obwohl ich ihm viele Briefe geschrieben habe, habe ich von ihm keine Antwort bekommen.
Ona birçok mektup yazmama rağmen, ondan bir cevap almadım.

Obwohl mein Vater nicht müde ist, geht er früh zu Bett.
Babam yorgun olmamasına rağmen erken yatmaya gidiyor.

Ich kann mit dir nicht kommen, obwohl ich keine Hausaufgaben habe.
Ev ödevlerim olmamasına rağmen seninle gelemem.

Obwohl der Mann keine Zeit hat, will er seinem Freund helfen.
Adamın vakti olmamasına rağmen arkadaşına yardım etmek istiyor.

Obwohl es schneit, ist das Wetter nicht so kalt.
Kar yağmasına rağmen hava o kadar soğuk değildir.

Obwohl der Zoo der Stadt sehr gross ist, hat er keinen Löwen.
Şehrin hayvanat bahçesi çok büyük olmasına rağmen aslanı yok.

Mein Vater fährt jeden Morgen mit einem Autobus in die Stadt, obwohl er ein Auto hat.
Babam bir otomobile sahip olmasına rağmen her sabah bir otobüsle şehre gidiyor.

Obwohl sein Haus neben seinem Büro ist, isst er in einem Restaurant zu Mittag.
Evi bürosunun yanında olmasına rağmen bir restoranda öğle yemeğini yiyor.

Der alte Mann geht nicht zum Arzt, obwohl er krank ist.
İhtiyar adam hasta olmasına rağmen doktora gitmiyor.

Obwohl er arm ist, hat er viele Freunde.
Fakir olmasına rağmen birçok arkadaşları var.

Obwohl dieser Mann ein berühmter Dichter ist, kennt man ihn hier nicht gut.
Bu adam meşhur bir yazar olmasına rağmen burada iyi tanınmıyor.

Dass ile yapılan cümle kalıbı:

esas cümlecik				yan cümlecik			
özne	fiil	diğer k.	,	dass	özne	diğer kelimeler	fiil
Ich	weiss	—	,	dass	er	morgen	kommen wird.
Der Vater	hörte	—	,	dass	die Kinder	in ihrem Zimmer	sangen.
Der Bauer	erzählte	uns	,	dass	die Wölfe	Menschen	fressen.
Es	ist	wichtig	,	dass	du	morgen mich	besuchst.
Wir	wissen	—	,	dass	er	nicht schnell	laufen kann.

Cümlelerin Türkçeleri: 1 — Yarın geleceğini biliyorum. 2 — Baba çocukların odalarında şarkı söylediklerini duydu. 3 — Çiftçi bize kurtların insan yediklerini anlattı. 4 — Yarın beni ziyaret etmen önemlidir. 5 — Onun hızlı koşamadığını biliyoruz.

Obwohl ile yapılan cümle kalıbı:

yan cümlecik				esas cümlecik			
obwohl	özne	diğer kelimeler	fiil	,	fiil	özne	diğer kelimeler
Obwohl	ich	nicht reich	bin	,	leben	wir	in der Stadt.
Obwohl	ich	wenig Geld	habe	,	gehe	ich	jede Woche ins Kino.
Obwohl	Hasan	ein Bauer	war	,	konnte	er	gut Deutsch sprechen.
Obwohl	wir	ihn nicht	besuchen	,	kommt	er	immer zu uns.
Obwohl	er	ein guter Mann	ist	,	hilft	er	dem armen Jungen nicht.

Yan cümlecik sonda da yer alabilir. Bunun için ayrıca bir kalıp vermiyoruz.

Cümlelerin Türkçeleri: 1 — Zengin olmamama rağmen şehirde yaşıyoruz. 2 — Az param olmasına rağmen her hafta sinemaya gidiyorum. 3 — Hasan bir çiftçi olmasına rağmen iyi Almanca konuşabiliirdi. 4 — Onu ziyaret etmememize rağmen o daima bize geliyor. 5 — İyi bir adam olmasına rağmen fakir çocuğu yardım etmiyor.

Son derslerde yeni öğretilen kelimelerin sayısı oldukça yükselmiştir. Eskiden ortalama 20-25 kelime verirken şimdi bunun iki misline çıkmış bulunmaktayız. Öğretilenlerin hepsi sizin için çok gerekli kelimelerdir. Onun için burada kelimeleri çalışmak için daha fazla zaman ayırmanızı ve bunları iyice öğrenmeden diğer derse geçmemenizi özellikle hatırlatırız.

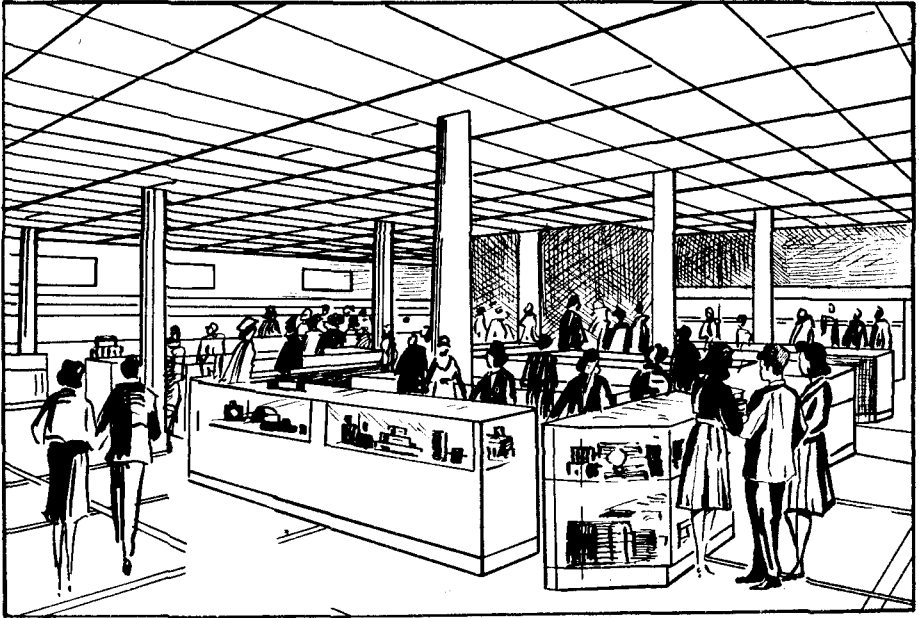
FONO

Correspondence Institute

ALMANCA DERSLERİ

96

LEHRSTÜCK SECHSUNDNEUNZIG

Öğrenilecek kelimeler

anhaltan (*)

[anhaltən]

hielt.. an, ist

angehalten [hi:lt an]

[ist angehalten]

durmak

bitten [bittən]

bat, gebeten

[ba:t] [gebe:ten]

breit [brayt]

rica etmek

geniş, enli

das Erdgeschoss,e [erdgeşos]	zemin katı	melden [melden]	haber vermek
ganz [gants]	bütün, tam, çokder	niedrig [ni:drig]	alçak
genügen [genü:gen]	yetmek	Polizist,en [politsist]	polis
das Gerät,e [gere:t]	alet, araç	der Pullover, - [pullofer]	kazak
gleich [glayh]	eşit, hemen	der Regenmantel,.. [re: genmantel]	yağmurluk
die Grossmarkt- halle,n [gro:smarkthalle]	büyük hal binası	der Rock,..e [rok]	etek
das Halstuch,e [halstuh]	kaşkol	die Rückfahrt,e [rükfa:rt]	dönüş
die Haltestelle,n [halteştele]	durak	der Schaffner, - [şafner]	biletçi
die Herrenabtei- lung,en [herrenabtaylung]	erkekler bölümü	die Schärpe,n [şerpe]	eşarp
der Kaufhof,..e [kaufho:f]	herşey satan mağaza	schauen [şauen]	bakmak
der Kinderwagen, - [kinderva:gen]	çocuk arabası	die Strassen- bahn,en [ştra:senba:n]	tramvay
die Kiste,n [kiste]	sandık	treffen [treffen]	rastlamak
der Lautsprecher, - [lautspreher]	hoparlör	traf, getroffen [tra:f] [getroffen]	
		verschieden [ferşi:den]	çeşitli

AÇIKLAMALAR

Aşağıda parçada geçen yer isimlerini okunuşlarıyla birlikte veriyoruz:

München [münhen]	Münih
Wien [vi:n]	Viyana
Hertie [herti:]	Münih'te herşey satan bir mağaza
Merkür [merkül]	Münih'te bir binanın adı
Salzburg [zaltsburg]	Bir şehir. Münih'te bir otel adı
Karlsplatz [karlsplats]	Münih'te bir meydan

sich verabschieden von E

«Vedalaşmak» anlamına gelir. Vedalaşılan kimseleri gösteren ismin veya isimlerin önüne **von** getirilir ve bunlar e-haline sokulur.

Der Junge verabschiedet sich von seiner Mutter. Çocuk annesiyle vedalaşıyor.

Ich habe mich von meinen Freunden verabschiedet. Arkadaşlarımla vedalaştım.

Die Schüler verabschieden sich von dem Lehrer. Öğrenciler öğretmenle vedalaşıyorlar.

Er hat sich von mir verabschiedet. O benimle vedalaştı.

Von «-den, -dan» anlamına gelmesine rağmen Türkçeye «ile» şeklinde çevrilmektedir. Bu örneklerle kullanılan fiillerde önekin anlamı bu şekilde değişebilir.

glauben

Daha önce «inanmak» anlamına geldiğini öğrenmiştik. Ama bazı hallerde «sanmak» şeklinde de kullanılır.

Ich glaube, dass morgen das Wetter schön wird. Yarın havanın güzel olacağını sanırım.

Wir glauben, dass er wieder kommen wird. Yarın tekrar geleceğini sanırsınız.

Ich glaube, Ahmet hat das gemacht. Sanıyorum, bunu Ahmet yaptı.

verboten

«yasak» anlamına gelir.

Rauchen ist verboten.

Es ist hier verboten.

Laufen ist verboten.

Sigara içmek yasaktır.

O burada yasaktır.

Koşmak yasaktır.

treffen

«rastlamak» anlamına gelir. Rastlanılan kişiyi gösteren isim i-haline konur.

Ich habe gestern meinen Onkel getroffen.

Dün amcama rastladım.

Wir trafen dort viele Türken.

Orada birçok Türke rastladık.

Ich treffe im Kino einen alten Freund.

Sinemada eski bir arkadaşına rastlıyorum.

Treffen şimdiki zaman çekiminde de özel bir durumu gösterir. Çekimi dersin sonunda verilmiştir.

bitten

«rica etmek» anlamına gelir. Rica edilen kimseyi gösteren isim i-haline konur.

Ich bitte meinen Vater.

Babama rica ediyorum.

Zeynep bittet den Polizisten.

Zeynep polise rica ediyor.

Wen bittest du?

Kime rica ediyorsun?

Bu i-hali Türkçeye e-hali olarak çevrilmektedir.

bitten um İ

Bitten, um önekiyle kullanılır. Birisinden rica edilerek istenilen şeyi gösteren ismin önüne **um** getirilir ve isim i-haline konur.

Ich bitte meinen Vater um einen neuen Ball.

Babamdan bir yeni top rica ediyorum.

Zeynep bittet den Polizisten um ein Taxi.

Zeynep polisten bir taksi rica ediyor.

Wen bittest du um eine Zigarette?

Kimden bir sigara rica ediyorsun?

KAUFHÖFE IN MÜNCHEN

Herr Müller musste wegen einiger Geschäfte nach München fahren. Er nahm Zeynep und Ahmet auch mit. Zeynep und Ahmet verabschiedeten sich von Frau Müller und Inge, denn sie wollten nicht mehr nach Frankfurt zurückkehren. Sie wollten von München nach Wien fahren und von dort in die Türkei zurückkehren.

Die Stadt war ganz modern und sauber. Sie gefiel ihnen sehr. Die Strassenbahnen fuhren ganz schnell, und der Schaffner meldete von einem Lautsprecher den Namen jeder Haltestelle. Sie erstaunten sich sehr, als sie eine Frau mit einem Kinderwagen und viele Herren mit ihren Koffern in die Strassenbahn einsteigen sahen. Das war dort nicht verboten. Die Strassenbahnen waren sehr gross und hatten breite Türe.

Herr Müller und die Kinder blieben in Salzburg Hotel. Es ist in der Nähe des Hauptbahnhofs. In den Läden, die sich in Merkur befanden, trafen sie viele Türken. Merkur ist ein grosses Gebäude in der Nähe des Hauptbahnhofs.

Auf dem Weg zum Karlsplatz sahen sie die Grossmarkthalle. Als sie dort Kisten aus der Türkei sahen, freuten sie sich sehr.

An einem anderen Tag gingen sie einkaufen. Herr Müller konnte nicht mit ihnen kommen. Es gab in München viele Kaufhöfe. Der berühmteste Kaufhof war Hertie, der in der Nähe des Hauptbahnhofs lag.

Das Gebäude war sehr hoch und hatte viele Stockwerke. Sie begannen mit dem Erdgeschoss. Hier gab es verschiedene Küchen- und Gartengeräte. Dann gingen sie zum ersten Stock. Das war die Herrenabteilung.

Sie blieben dort lange. Ahmet kaufte einen Regenmantel für sich und ein Halstuch für seinen Vater. Die Preise waren sehr niedrig. Zeynep wollte auch für ihren Vater ein Geschenk kaufen. Sie fand eine schöne Pfeife und kaufte sie.

Dann gingen sie zu den anderen Stockwerken. Zeynep kaufte zwei Röcke, eine Bluse und einen Pullover für sich und zwei Schärpen für ihre Mutter. Obwohl sie wenig Geld bei sich hatten, kauften sie noch einige Geschenke für Hatice und einige Freunde.

«Ich glaube, das genügt für heute. Wenn wir noch einige Geschenke kaufen, werden wir kein Geld für die Rückfahrt haben,» sagte Ahmet.

«Aber Ahmet, hier ist alles so billig. Das sind in der Türkei sehr teuer,» erwiderte Zeynep.

İhre Hände waren voll mit Paketen. Sie konnten kein Taxi finden.

«Mit diesen Paketen können wir in einen Autobus nicht einsteigen,» sagte Ahmet. «Wir müssen ein Taxi finden.»

«Aber, wie können wir ein Taxi finden? Sie halten nicht an.»

«Lass es mir! Das können nur die Männer machen. Warte dort an der Ecke! Ich komme gleich,» sagte Ahmet.

Zeynep ging an die Ecke und wartete und wartete. Die Pakete waren ziemlich schwer, und sie war sehr müde. Nach ungefähr zwanzig Minuten kam Ahmet zurück.

«Ich habe kein leeres Taxi finden können. Wir müssen etwas warten.»

«Gut,» sagte Zeynep. «Nimm diese Pakete. Ich werde gehen und *einen Polizisten bitten, dass er uns ein Taxi findet. Ich sage ihm, dass wir Touristen sind. Die Polizisten sind oft höflich zu den Damen.*»

Ahmet nahm die Pakete. Sie ging zu dem Polizisten und sprach mit ihm einige Minuten.

Zeynep kam lächelnd zurück. Sie sagte: «Er wird uns ein Taxi finden.»

Nach ungefähr zwei Minuten waren sie in einem Taxi. «Was können die Männer noch machen, Ahmet?» fragte Zeynep. Aber Ahmet wollte nicht zuhoren und schaute aus dem Fenster hinaus.

MÜNİH'TE (HER ŞEY SATAN) MAĞAZALAR

Bay Müller birkaç iş dolayısıyla Münih'e gitmek zorundaydı. O Zeynep ve Ahmet'i de birlikte aldı. Zeynep ve Ahmet, Bayan Müller ve İngile veda laŐtılar, unku artık Frankfurt'a dönmek istemiyorlardı. Münih'ten Viyana'ya gitmek ve oradan da Türkiye'ye geri dönmek istiyorlardı.

Şehir çok modern ve temizdi. O onların çok hoşuna gitti. Tramvaylar çok hızlı gidiyorlardı ve bileti her durağın adını hoparlörden haber veriyordu. Bir hanımın bir ocuk arabasıyla ve birçok beylerin bavullarıyla tramvaya bindiğini gördükleri zaman çok ŐaŐırdılar. Bu orada yasak değildi. Tramvaylar çok büyüktü ve geniş kapıları vardı.

Bay Müller ve ocuklar Salzburg otelinde kaldılar. O garın yakının-

dadır. Merkür'de bulunan dükkânlarda birçok Türke rastladılar. Merkür garın yakınında büyük bir binadır.

Karlsplatz'a giden yolda büyük hal binasını gördüler. Orada Türkiye'den sandıklar gördükleri zaman çok sevindiler.

Başka bir günde alış verişe gittiler. Bay Müller onlarla gelemiyordu. Münih'te birçok herşey satan mağazalar vardı. En meşhur mağaza garın yakınında bulunan Hertie idi.

Bina çok yüksekti ve birçok katı vardı. Zemin kattan başladılar. Burada çeşitli mutfak ve bahçe aletleri vardı. Sonra birinci kata gittiler. Bu erkek bölümü idi.

Orada uzun zaman kaldılar. Ahmet kendi için bir yağmurluk ve babası için bir kaşkol satın aldı. Fiyatlar çok alçaktı. Zeynep de babası için bir hediye satın almak istiyordu. Güzel bir pipo buldu ve onu satın aldı.

Sonra diğer katlara gittiler. Zeynep kendi için iki eteklik, bir bluz ve bir kazak ve annesi için iki eşarp satın aldı. Yanlarında az para olmasına rağmen Hatice ve birkaç arkadaş için birkaç hediye daha satın aldılar.

«Sanıyorum, bugünlük yeter. Birkaç hediye daha satın alırsak dönüş için paramız olmayacak,» dedi Ahmet.

«Ama Ahmet burada herşey öyle ucuz ki. Bunlar Türkiye'de çok pahalı,» diye cevap verdi Zeynep.

Elleri paketlerle doluydu. Taksi bulamıyorlardı.

«Bu paketlerle bir otobüse binemeyiz,» dedi Ahmet. «Bir taksi bulmak zorundayız.»

«Ama nasıl bir taksi bulabiliriz? Durmuyorlar.»

«Onu bana bırak! Bunu yalnız erkekler yapabilir. Orada köşede bekle! Hemen geliyorum,» dedi Ahmet.

Zeynep köşeye gitti ve bekledi ve bekledi. Paketler oldukça ağırdılar ve o çok yorgundu. Aşağı yukarı yirmi dakika sonra Ahmet geri geldi.

«Boş taksi bulamadım. Biraz beklemek zorundayız.»

«İyi,» dedi Zeynep, «Al bu paketleri. Gideceğim ve bir polise bize bir taksi bulmasını rica edeceğim. Turist olduğumuzu söylerim ona. Polisler ekseriya bayanlara naziktirler.»

Ahmet paketleri aldı. O (Zeynep) polise gitti ve onunla birkaç dakika konuştu.

Zeynep gülümseyerek döndü. O: «Bize bir taksi bulacak,» dedi.

Aşağı yukarı iki dakika sonra bir taksinin içindeydiler. «Ahmet, erkekler daha ne yapabilir?» diye sordu Zeynep. Ama Ahmet dinlemek istemiyordu ve pencereden dışarı baktı.

treffen

ich treffe
du triffst
er, sie, es trifft
wir treffen
ihr trefft
sie, Sie treffen

anhaltten

ich halte...an
du hältst...an
er, sie, es hält...an
wir halten...an
ihr haltet...an
sie, Sie halten...an

TEST 48

B

A Listesi

- 1 — Obwohl der Bauer kein Geld hat, kauft er zwei Traktoren.
- 2 — Ich weiss, dass ich heute keine gute Note bekommen kann.
- 3 — Obwohl das Wetter schlecht war, machten wir einen Ausflug.
- 4 — Das Auto, das vor dem Kino liegt, gehört meiner Tante.
- 5 — Das Zimmer, wo wir schlafen, ist nicht so gross.
- 6 — Wo sind die Bilder, die ich dir gegeben habe?
- 7 — Ich glaube, dass ich morgen nicht früh aufstehen kann.
- 8 — Die Jungen, die in unserem Garten spielen, sind nicht meine Freunde.
- 9 — Wir wissen, wo dein Rock liegt.
- 10 — Er glaubt, dass er die Übung ohne Fehler geschrieben hat.

A Listesi

- 1 — Arkadaşım beni görmesine rağmen benimle konuşmadı.
- 2 — Küçük çocuk babasından bir top rica ediyor.
- 3 — Hasta doktordan bir sigara rica etti.
- 4 — Yarım öğretmeninle konuşamayacağımı biliyorum.
- 5 — Ona yardım edebileceğimi sanıyorum.
- 6 — Münih'te kalacağımı söylüyor.

B Listesi

- A — Yarım erken kalkacağımı sanmıyorum.
- B — Sinemanın önünde duran otomobil benim teyzeme aittir.
- C — Sana verdiğim resimler nerede?
- D — Bahçede oynayan çocuklar benim arkadaşlarımdır.
- B — Çiftçinin parası olmamasına rağmen iki traktör satın alıyor.
- G — Çalıştırmayı yanlış yazdığına inanıyor.
- H — Hava kötü olmasına rağmen bir gezinti yaptık.
- İ — Biz biliyoruz, senin etekliğin nerede bulunuyor.
- K — Bahçede oynayan çocuklar benim arkadaşlarım değildir.
- L — Bugün iyi not alamayacağımı biliyorum.
- M — Uyduğumuz oda o kadar büyük değildir.
- N — Etekliğinin nerede bulunduğunu biliyoruz.

C

B Listesi

- A — Er sagt, dass er in München bleiben wird.
- B — Ich weiss, dass ich morgen mit deinem Lehrer nicht spreche.
- C — Der Student verabschiedete sich von seiner Familie und fuhr nach Frankreich ab.
- D — Obwohl mein Freund mich gesehen hat, hat er mit mir nicht gesprochen.
- E — Herr Hoffman erzählt, dass er mit seiner Frau eine Reise machen will.

- 7 — Oğlum çok yorgun olmasına rağmen ev ödevlerini yapıyor. F — Obwohl mein Freund mich gesehen hat, er mit mir nicht gesprochen hat.
- 8 — Kız çocuk çok küçük olmasına rağmen ağır kovayı taşıyabiliyor. C — Das kleine Kind bittet seinen Vater um einen Ball.
- 9 — Öğrenci ailesiyle vedalaştı ve Fransa'ya hareket etti. H — Das kleine Kind bittet von seinem Vater einen Ball.
- 10 — Bay Hoffman karısıyla bir seyahat yapmak istediğini anlatıyor. İ — Ich weiss, dass ich morgen mit deinem Lehrer nicht sprechen kann.
- K — Das Mädchen kann den schweren Eimer tragen, obwohl es sehr klein ist.
- L — Der Kranke bat den Arzt um eine Zigarette.
- M — Ich glaube, dass ich ihm helfen kann.
- N — Obwohl mein Sohn sehr müde ist, macht er seine Hausaufgaben.

E

Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerleri parantez içindeki kelimelerden en uygun olanıyla tamamlayınız.

- 1 — Ich konnte meine Tochter nicht mitbringen, (obwohl, dass, weil, wenn, als) sie krank war.
- 2 — Wir kennen jenen Arzt (mit, von, vor, seit, nach) zwei Jahren.
- 3 — Die Kinder arbeiten den ganzen Tag, (ohne, um, weil, da, sondern) aufzustehen.
- 4 — Der Student denkt immer (neben, für, an, hiçbirsey) seine Familie.
- 5 — Der Film beginnt (hinter, mit, bei, ohne) den Nachrichten.
- 6 — Meine Familie freut sich (zu, an, über, hiçbiri) den Besuch unserer Bekannten.

Test 47'nin yapılmış şekli

- A. 1 — wo 2 — der 3 — der 4 — wo 5 — wo 6 — die 7 — die 8 — der 9 — das 10 — das 11 — wo 12 — wo 13 — wo 14 — die 15 — die
- B. 1 — D 2 — K 3 — İ 4 — G 5 — B 6 — M 7 — O 8 — C 9 — H 10 — F
- C. 1 — C 2 — F 3 — H 4 — N 5 — İ 6 — A 7 — L 8 — D 9 — B 10 — O
- F. 1 — Das Mädchen, das in jener Klasse sitzt, ist die Tochter unseres Lehrers.
(Jenes Mädchen, das in der Klasse sitzt, ist die Tochter unseres Lehrers.)
- 2 — Die Stadt, wo jener Zoo liegt, ist in Italien.
(Die Stadt, wo sich jener Zoo befindet, ist in Italien.)

LEHRSTÜCK
SIEBENUNDNEUNZIG

AKTIV PASSIV

Bir cümlede özne varsa ve bu özne cümledeki fiilin gösterdiği işi yapıyorsa bu cümle **Aktiv** [akti:f] bir cümledir.

Bir cümlede özne yoksa, sadece birisi tarafından yapılan iş ve bu yapılandan etkilenen şey varsa bu cümle **Passiv** [passi:f] bir cümledir.

Şimdi bu iki cins cümleyi ele alarak aralarındaki farkı, kullanılma yerleri ve nasıl teşkil edildiklerini öğrenelim.

Şimdiye kadar derslerimizde hep bilinen bir öznenin yaptığı işin ifadesi olan cümlelerin teşkilini gördük. Kısaca şimdiye kadar görmüş olduğumuz cümleler hep **Aktiv** cümlelerdi.

Ahmet öffnet die Tür.

Ahmet kapıyı açıyor.

Bu cümlede işi yapan «Ahmet», yapılan iş ise kapının açılmasıdır. Bu cümle **Aktiv** bir cümledir, çünkü öznesi vardır ve fiili yapan bu öznedir.

Passiv cümlelere geçmeden önce bunların Türkçelerini ele alalım:

Otomobilim sık sık çalınır.

Bir ev soyuldu.

Bir çocuk eziliyordu.

Odalar süprülecek.

Gökyüzünde garip bir cisim görüldü.

Hırsız yakalandı.

Bu memlekette Almanca konuşulur.

Mektuplar postaneye gönderilir.

Hemen farkedileceği gibi bu cümlelerde işleri kimin yapmış olduğu söylenmemiş, sadece yapılan iş verilmiştir. Fiiller de şimdiye kadar görmeye alışık olduğumuz şekilde «çalar, soydu, eziyordu, süpürecek, gördü, yakaladı, konuşur, gönderir» şeklinde değil, «çalınır, soyuldu, eziliyordu, süpürülecek, görüldü, yakalandı, konuşulur, gönderilir» şeklindedir.

Passiv cümlelerde özne bulunmaması, öznenin ya bilinmemesinden veya önemli olmamasındandır. Önemli olan sadece yapılan iş ve bu işten etkilenen nesnedir. Bu cümlelerde fiillerden önce gelen isimler birer özne değil, fiilden etkilenen isimler, yani dilbilgisi deyimiyile nesnelerdir.

Söylediklerimizi kısaca özetleyelim:

İki tip cümle vardır. Birincisi işi yapanın yani öznenin (önemli olduğu için bulunduğu) cümleler.

Ahmet kapıyı açtı.

Çocuklar Almanya'ya gitti.

Hatice tabağı kırdı.

Almanca dilbilgisinde bu tip cümlelere **Aktiv** cümleler denir.

Diğer tip cümleler ise, biraz önce örneklerini vermiş olduğumuz, örnekleri (belli veya önemli olmadığı için) bulunmayan cümlelerdir.

Bardaklar kırıldı.

Masa temizlendi.

İnge sinemada görüldü.

Almanca dilbilgisinde bu tip cümlelere **Passiv** cümleler denir.

Bu arada çok önemli bir hususu belirtelim: Almancada **Passiv** cümleler aynen Türkçede olduğu gibi yapılan işin işi yapandan daha önemli olduğu hallerde kullanılır. Yoksa, bazı dilbilgisi kitaplarının verdiği gibi, **Aktiv** cümlelerin **Passiv** hale çevrilmesi dili normalin dışına zorlamak olacağından yanlıştır. Bir söz **Aktiv** bir cümleyle söylenmesi uygun geli-

yorsa **Aktiv** cümleyle söylenmeli, **Passiv** cümle daha uygunsa **Passiv** cümleyle söylenmelidir. Hiçbir zaman **Aktiv** cümleyle söylenecek bir sözü **Passiv** cümle haline sokup söylememelidir. Biz **Passiv**'in iyice anlaşılması için sadece bu derste bile bile bu hatayı yapacağız, ama siz kaçınmalısınız.

Aktiv ve **Passiv** cümlelerin kullanılış yerlerini ve önemlerini öğrendikten sonra **Passiv** cümlelerin Almancada nasıl yapıldıklarını görelim.

Passiv cümlelerde kullanılan fiiller, fiillerin **Partizip Perfektleri**yle **werden** yardımcı fiilinin birlikte kullanılmasıyla meydana gelirler.

schreiben
geschrieben werden

yazmak
yazılmak

öffnen
geöffnet werden

açmak
açılmak

schliessen
geschlossen werden

kapamak
kapanmak

mieten
gemietet werden

kiralamak
kiralanmak

machen
gemacht werden

yapmak
yapılmak

fangen
gefangen werden

yakalamak
yakalanmak

sehen
gesehen werden

görmek
görölmek

suchen
gesucht werden

aramak
aranmak

Şimdi de **Passiv**'in cümle içindeki kullanımını görelim.

Werden yardımcı fiili cümlelerin ilk kelimesine göre çekimlenir, **Partizip Perfekt** ise cümlelerin en sonunda yer alır.

Der Brief wird geschrieben.	Mektup yazılıyor.
Das Fenster wird jetzt geöffnet.	Pencere şimdi açılıyor.
Die Tür wird geschlossen.	Kapı kapanıyor.
Die Rechnung wird nicht bezahlt.	Hesap ödenmiyor.
Diese Tür wird um acht Uhr geöffnet.	Bu kapı saat sekizde açılır.
Der Hund wird in der ganzen Stadt gesucht.	Köpek bütün şehirde aranıyor.
Dieses Zimmer wird jeden Morgen gereinigt.	Bu oda her sabah temizlenir.
Dieses Zimmer wird jeden Morgen nicht gereinigt.	Bu oda her sabah temizlenmez.
Wird dieses Zimmer jeden Morgen gereinigt?	Bu oda her sabah temizlenir mi?
Unser Haus wird heute verkauft.	Evimiz bugün satılıyor.
Unser Haus wird heute nicht verkauft.	Evimiz bugün satılmıyor.
Wird unser Haus heute verkauft?	Evimiz bugün satılıyor mu?

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi **Passiv** bir cümleyi soru yapmak için **werden** fiilini başa getirmek yeter. Cümleyi olumsuz yapmak için de **nicht** kelimesinin kullanıldığını görüyorsunuz.

Die Hausaufgaben werden jetzt gemacht.	Ev ödevleri şimdi yapılıyor.
Werden die Hausaufgaben jetzt gemacht?	Ev ödevleri şimdi yapılıyor mu?
Die Hausaufgaben werden jetzt nicht gemacht.	Ev ödevleri şimdi yapılmıyor.

Die Bücher werden in diesem Büro übersetzt. Kitaplar bu büroda tercüme edilir.

Passiv cümleleri Türkçeye çevirirken gene **werden** yardımcı fiiliyle yapılan gelecek zaman ile karıştırmamak gerekir.

Ich werde heute ins Kino gehen. Bugün sinemaya gideceğim.
Mein Vater wird mir einen Ball kaufen. Babam bana bir top satın alacak.
Die Schüler werden in der Klasse bleiben. Öğrenciler sınıfta kalacaklar.

Görüldüğü gibi gelecek zaman **werden** yardımcı fiili ile yapılır, ama en sona fiilin kendisi, hiçbir değişikliğe uğramadan gelir. **Passiv**'de ise fiilin **Partizip Perfekt** şekli en sonda bulunur.

Şimdiye kadar örnek verdiğimiz **Passiv** cümleler hep şimdiki zaman halindeydiler. Bunları **Imperfekt**, **Perfekt** ve **Plusquamperfekt** haline getirmek mümkündür. Bunun için sadece **werden** fiilinde bir değişiklik yapmak gerekir. **Werden**'in diğer iki şekli için düzensiz fiiller listesine bakacak olursak **wurde** ve **ist geworden** şeklinde olduğunu görürüz. **Passiv** bir cümleyi **Imperfekt** yaparken **wurde** kullanırız. **Perfekt** yaparken ise **ist geworden** kullanılır. Yalnız burda dikkat edilmesi gereken bazı ufak önemli noktalar vardır: **ist** normal olarak fiilin bulunması gereken ikinci yere gider, **geworden** ise **worden** [vorden] şeklini alır ve en sonda bulunan **Partizip Perfektin** de arkasında yer alır. **Plusquamperfektte** ise herşey aynı **Perfektteki** gibidir, yalnız **ist** yerine **war** kullanılır.

Diese Übungen werden in der Klasse geschrieben. Bu çalıştırmalar sınıfta yazılıyor.

Diese Übungen wurden in der Klasse geschrieben Bu çalıştırmalar sınıfta yazıldı.

Diese Übungen sind in der Klasse geschrieben worden. Bu çalıştırmalar sınıfta yazıldı.

Diese Übungen waren in der Klasse geschrieben worden. Bu çalıştırmalar sınıfta yazılmıştı.

Yukarıda, **Imperfektde** **werden** yerine **wurden** (**diese Übungen**'e göre çekimlenerek) gelmiş, **Partizip Perfekt** ise gene aynı kalmıştır. **Perfekt** yapılırken ikinci yere **sind** (çoğul olan **diese Übungen** yüzünden) gelmiş ve sonda ise önce **Partizip Perfekt** sonra da **worden** yer almıştır. **Plusquamperfekt**, **sind** yerine **waren** kullanılmasıyla meydana gelmiştir.

Passiv cümlelerde zamanlar için örnek vermeden önce önemli bir husus daha öğretmek istiyoruz.

Bu çeşit cümlelerde işin kimin tarafından yapıldığı belirtilebilir. Örneğin,

Mektup babam tarafından yazılıyor.

Evimiz bir öğrenci tarafından kiralandı.

Pencere bir öğrenci tarafından kapandı.

gibi cümlelerde işi yapan kimseler «tarafından» kelimesi yardımıyla belirtilmektedir. Almancada bu **von** kelimesi ile söylenir. **Von**'un daha önce «-den, -dan» anlamlarına geldiğini öğrenmiştik, ama burada bu anlamlarını kaybeder ve «tarafından» şeklinde Türkçeye çevrilir. İşin kimin tarafından yapıldığını belirtmek istiyorsak o şahsı gösteren ismin önüne **von** önekini getirir, ismi e-haline sokarız.

von meinem Vater	babam tarafından
von einem Studenten	bir öğrenci tarafından
von einem Schüler	bir öğrenci tarafından
von unserer Mutter	annemiz tarafından
von einem Bauern	bir çiftçi tarafından

Der Brief wird von meinem Vater geschrieben. Mektup babam tarafından yazılıyor.

Der Brief wurde von meinem Vater geschrieben. Mektup babam tarafından yazıldı.

Der Brief ist von meinem Vater geschrieben worden. Mektup babam tarafından yazıldı.

Der Brief war von meinem Vater geschrieben worden. Mektup babam tarafından yazılmıştı.

Unser Haus wird von einem Studenten gemietet. Evimiz bir öğrenci tarafından kiralanıyor.

Unser Haus wurde von einem Studenten gemietet. Evimiz bir öğrenci tarafından kiralandı.

Unser Haus ist von einem Studenten gemietet worden.

Evimiz bir öğrenci tarafından kiralandı.

Unser Haus war von einem Studenten gemietet worden.

Evimiz bir öğrenci tarafından kiralanmıştı.

Passiv halindeki cümleleri gelecek zamana sokmak için sona bir werden eklenir.

Die Aufgaben werden von einem Freund gemacht werden.

Ödevler bir arkadaş tarafından yapılacaktır.

Der Brief wird von meinem Vater geschrieben werden.

Mektup babam tarafından yazılacaktır.

Die Fehler werden von dem Lehrer verbessert.

Yanlışlar öğretmen tarafından düzeltiliyor.

Die Fehler werden von dem Lehrer verbessert werden.

Yanlışlar öğretmen tarafından düzeltilecek.

Die Fehler wurden von dem Lehrer verbessert.

Yanlışlar öğretmen tarafından düzeltildi.

Die Fehler sind von dem Lehrer verbessert worden.

Yanlışlar öğretmen tarafından düzeltildi.

Die Fehler waren von dem Lehrer verbessert worden.

Yanlışlar öğretmen tarafından düzeltilmişti.

Die Hefte werden dem Lehrer von den Schülern gegeben.

Defterler öğretmene öğrenciler tarafından veriliyor.

Diese Kleider sind mir von meiner Mutter geschickt worden.

Elbiseler bana annem tarafından gönderildi.

Die Fahrkarte war dem Passagier von einem Beamten gegeben worden.

Bilet yolcuya bir memur tarafından verilmişti.

Dieser Ball wurde mir von meinen Freunden geschenkt.

Bu top bana arkadaşlarım tarafından hediye edildi.

Die neuen Übungen werden bis Freitag gemacht werden.

Yeni çalıştırmalar Cumaya kadar yapılacak.

Der Junge ist von dem alten Mann nach seiner Adresse gefragt worden.

Çocuğa yaşlı adam tarafından adresi soruldu.

Passiv için kısaca şu formülü verebiliriz:

WERDEN + PARTIZIP PERFEKT

Aşağıda **Passiv** cümleler için bir kalıp veriyoruz. Bu kalıp yalnız şimdiki zaman, gelecek zaman ve **Imperfekt** halinde bulunan **Passiv** cümleler için geçerlidir.

zamani	özne	werden	diğer kelimeler	Part. Perfekt
şim. zam.	Das Auto	wird	von meinem Onkel	repariert.
şim. zam.	Sein Boot	wird	heute in der Stadt	verkauft.
gel. zam.	Die Zimmer	werden	in zwei Tagen	gereinigt werden.
gel. zam.	Der Koffer	wird	von dem Beamten	kontrolliert werden.
Imper.	Die Tür	wurde	von meinem Sohn	geschlossen.
Imper.	Die Blumen	wurden	von meiner Tochter	geschickt.

Cümlelerin Türkçeleri: 1 — Otomobil amcam tarafından tamir ediyor. 2 — Sandalı bugün şehirde satılıyor. 3 — Odalar iki gün içinde temizlenecek. 4 — Bavul memur tarafından kontrol edilecek. 5 — Kapı öğlum tarafından kapatıldı. 6 — Çiçekler kızım tarafından gönderildi.

Aşağıdaki kalıp ise **Perfekt** ve **Plusquamperfekt** halinde bulunan **Passiv** cümleleri gösteriyor:

zamani	özne	sein fiili	diğer kelimeler	Part. Perf. + worden
Perf.	Die Pfeifen	sind	vor zwei Stunden	verkauft worden.
Perf.	Der Tisch	ist	vor die Tür	gestellt worden.
Plusq.	Das Kind	war	von seinem Vater	gesehen worden.
Plusq.	Die Stadt	war	von einem berühmten Dichter	besucht worden.

Cümlelerin Türkçeleri: 1 — Pipolar iki saat önce satıldı. 2 — Masa kapının önüne kondu. 3 — Çocuk babası tarafından görülmüştü. 4 — Şehir meşhur bir yazar tarafından ziyaret edilmişti.

FONO

Correspondence Institute

ALMANCA DERSLERİ

DÜZENSİZ FİLLER LİSTESİ

Sizlere bütün düzensiz fiillerin hepsini birden kapsayan tam bir liste sunabilmek amacıyla burada derslerimizde geçmeyen bazı fiiller de verilmiştir. Eğer fiilin kökü şimdiki zamanda çekimlenirken değişiyorsa bu mastar şeklinin yanında parantez içinde verilmiştir. Parantez içindeki şekil fiilin üçüncü tekil şahsa göre çekimlenmiş şeklidir.

Mastar	İmperfekt	Partizip Perfekt
abbrechen (*) (bricht ab)	brach ... ab	hat, ist abgebrochen
abfahren (*) (fährt ab)	fuhr ... ab	ist abgefahren
anhalten (*) (hält an)	hielt ... an	angehalten
ankommen (*)	kam ... an	ist angekommen
sich anziehen (*)	zog sich ... an	angezogen
aufstehen (*)	stand ... auf	aufgestanden
aufsteigen (*)	stieg ... auf	ist aufgestiegen
ausgehen (*)	ging ... aus	ist ausgegangen
sich ausziehen (*)	zog sich ... aus	ausgezogen
austeigen (*)	stieg ... aus	ist ausgestiegen
aussehen (*)	sah ... aus	ausgesehen
befehlen (befiehlt)	befahl	befohlen
befinden	befand	befunden
beginnen	begann	begonnen
beissen	biss	gebissen
bekommen	bekam	bekommen
behalten	behielt	behalten
besinnen	besann	besonnen
besitzen	besass	besessen
bestehen	bestand	bestanden
betreten (betritt)	betrat	betreten

Mastar	Imperfekt	Partizip Perfekt
binden	band	gebunden
bitten	bat	gebeten
bleiben	blieb	ist geblieben
braten (brät)	briet	gebraten
brennen	brannte	gebrannt
bringen	brachte	gebracht
denken	dachte	gedacht
dürfen (darf)	durfte	gedurft
einsteigen (*)	stieg ... ein	ist eingestiegen
einschlafen (*) (schläft ein)	schief ... ein	eingeschlafen
eintreten (*)	tritt ... ein	ist eingetreten
erhalten (erhält)	erhielt	erhalten
erfinden	erfand	erfunden
erschrecken (erschrickt)	erschrack	ist erschrocken
essen (isst)	ass	gegessen
fahren (fährt)	fuhr	ist gefahren
fallen (fällt)	fiel	ist gefallen
fangen (fängt)	fang	gefangen
finden	fand	gefunden
fliegen	flog	ist geflogen
fliehen	floh	ist geflohen
fliessen	floss	ist geflossen
fressen (frisst)	frass	gefressen
frieren	fror	hat, ist gefroren
geben (gibt)	gab	gegeben
gefallen (gefällt)	gefiel	gefallen
gehen	ging	ist gegangen
gewinnen	gewann	gewonnen
geschehen (geschieht)	geschah	ist geschehen
haben (hat)	hatte	gehabt
halten (hält)	hielt	gehalten
hängen	hing	gehangen
heben	hob	gehoben
heissen	hiess	geheissen
helfen (hilft)	half	geholfen
hineingehen (*)	ging ... hinein	ist hineingegangen
kennen	kannte	gekant
können	konnte	gekonnt
kommen	kam	ist gekommen
lassen (läuft)	liess	gelassen
laufen	lief	ist gelaufen

Mastar	Imperfekt	Partizip Perfekt
lesen (liest)	las	gelesen
liegen	lag	gelegen
mitfahren (*) (fährt mit)	fuhr ... mit	ist mitgefahren
mitkommen (*)	kam ... mit	ist mitgekommen
müssen (muss)	musste	gemusst
nehmen (nimmt)	nahm	genommen
nennen	nannte	genannt
pfeifen	pfiff	gepfiffen
raten (rät)	riet	geraten
reiten	ritt	ist geritten
rennen	rannte	ist gerannt
rufen	rief	gerufen
scheinen	schien	geschienen
schieben	schob	geschoben
schliessen	schoss	geschossen
schlafen (schläft)	schief	geschlafen
schlagen (schlägt)	schlug	geschlagen
schliessen	schloss	geschlossen
schmelzen (schmilzt)	schmolz	ist geschmolzen
schneiden	schnitt	geschnitten
schreiben	schrieb	geschrieben
schreien	schrie	geschrien
schweigen	schwieg	geschwiegen
schwimmen	schwamm	ist geschwommen
sehen (sieht)	sah	gesehen
sein (ist)	war	ist gewesen
singen	sang	gesungen
sitzen	sass	gessen
sprechen (spricht)	sprach	gesprochen
springen	sprang	ist gesprungen
stehen	stand	gestanden
stehlen (stiehlt)	stahl	gestohlen
steigen	stieg	ist gestiegen
sterben	starb	ist gestorben
stossen (stösst)	stiess	gestossen
streiten	stritt	gestritten
tragen (trägt)	trug	getragen
treffen (trifft)	traf	getroffen
trinken	trank	getrunken
tun	tat	getan
überschreiten	überschritt	überschritten

Mastar**Imperfekt****Partizip Perfekt**

verbinden	verband	verbunden
verbringen	verbrachte	verbracht
vergehen	verging	ist vergangen
vergessen (vergisst)	vergass	vergessen
verhalten (verhält)	verhielt	verhalten
verlassen (verlässt)	verliess	verlassen
verlieren	verlor	verloren
verschwinden	verschwand	ist verschwunden
verstehen	verstand	verstanden
verwenden	verwendete	verwendet
	verwandte	verwandt
wachsen (wächst)	wuchs	ist gewachsen
waschen (wäscht)	wusch	gewaschen
werden (wird)	wurde	ist geworden
werfen (wirft)	warf	geworfen
wissen (weiss)	wusste	gewusst
zerreißen	zerriss	hat, ist zerrissen
ziehen	zog	gezogen
zurückkommen (*)	kam ... zurück	ist zurückgekommen

LEHRSTÜCK ACHTUNDNEUNZIG

Öğrenilecek kelimeler

das Andenken , —	hatıra	bauen [bauen]	inşa etmek
[andenken]		zum Beispiel	örneğin
die Armee ,n	ordu	[tsum bayşpi:l]	(meselâ)
[arme:]		bleich [blayh]	soluk, renksiz
auslachen (*)	alay etmek,	das Datum [da:tum]	tarih
[auslahen]	gülmek	die Daten [da:ten]	tarihler

sich drehen [zih dre:en]	dönmek	ottomanisch [ottoma:niş]	Osmanlı (sıfat)
erreichen [errayhen]	yetişmek	der Platz,..e [plats]	yer, meydan
farbig [farbig]	renkli	der Rummelsplatz,..e [rummelsplats]	luna park
fliessen [fli:sen]	akmak	die Schlange,n [şlange]	kuyruk, yılan
floss, ist geflossen [flos] [ist geflossen]		schmücken [şmüken]	süslemek
fühlen [fü:len]	hissetmek	der Schwan,..e [şva:n]	kuğu
genau [genau]	tam	schwimmen [şvimmen]	yüzmek
die Haltestelle,n [haltestelle]	durak	schwamm, ist geschwommen [şvam] [ist geşvommen]	
hell [hel]	aydınlık	die Seite,n [sayte]	kenar, sayfa
hinunter [hinunter]	aşağıya	die Statue,n [statue]	heykel
der Ingenieur,e [injenö:r]	mühendis	der Teich,e [tayh]	havuz
das Karussell,e [karusel]	atlı karınca	umzingeln [umtsingeln]	kuşatmak
die Mitte,n [mitte]	orta	wählen [ve:len]	seçmek
der Musiker, — [mu:ziker]	müzisyen	der Weisswein [vaysvayn]	beyaz şarap
der Ottomane,n [ottoma:ne]	Osmanlı	weltberühmt [veltberü:mt]	dünyaca meşhur

AÇIKLAMALAR

Metinde geçen yer adlarını okunuşlarıyla birlikte veriyoruz:

Wien [vi:n]	Viyana
der Opera Platz [opera plats]	Viyana'da bir meydan
Bristol Hotel [bristol hotel]	Viyana'da bir otel
die Donau [donau]	Tuna nehri
Grinzing [grintsing]	Viyana'da bir yer
Beethoven [be:tho:fen]	Beethoven
der Südbahnhof [zü:dba:nho:f]	Viyana'da bir istasyon

Metinde geçen luna parkla ilgili kelimeler:

der Rummelsplatz [rummelsplats]	luna park
das Karussell [karussel]	atlı karınca
die elektrische Autofahrt [elektrise autofa:rt]	çarpışan otomobiller
Russische Rad [russise ra:d]	dönme dolap

zum Beispiel

Türkçeye «örneğin, meselâ» şeklinde çevrilir. Kullanılışı aynen Türkçedeki gibidir. Kendisinden sonra bir virgül konur ve sonra cümle bağlar. Ama cümlenin içinde de kullanılabilir. Çoğu zaman **z.B.** şeklinde kısaltılarak kullanılır.

Zum Beispiel, meine Kinder sind sehr fleissig.	Örneğin, benim çocuklarım çok çalışkandır.
Zum Beispiel, nimm dieses Heft und schreib meinen Namen!	Örneğin, bu defteri al ve benim adımlı yaz!

berühmt mit E

Bazı fiiller nasıl bir önekle birlikte kullanılıyorsa, önekle kullanılan sıfatlar da vardır. «Meşhur» anlamına gelen **berühmt** sıfatı **mit** önekiyle kullanılır. Bir şey nesiyle meşhursa o meşhur olduğu şeyi gösteren ismin önüne **mit** getirilir ve isim e-haline konur.

Sait Faik ist berühmt mit seinen Geschichten.	Sait Faik hikâyeleriyle meşhurdur.
Grinzing ist berühmt mit seinem Weisswein.	Grinzing beyaz şarabıyla meşhurdur.
Diese Stadt ist berühmt mit ihren Moscheen und Museen.	Bu şehir camileri ve müzeleriyle meşhurdur.

voll von E

«Dolu» anlamına gelen **voll** sıfatı **von** önekiyle kullanılır. Birşeyin dolu olduğu maddeyi gösteren ismin önüne **von** getirilir ve isim e-haline konur.

Das Zimmer ist voll von Kindern.	Oda çocuklarla dolu.
Der Eimer war voll von Wein.	Kova şarapla doluydu.
Der Autobus war voll von Schülern.	Otobüs öğrencilerle doluydu.

Von'dan sonra çoğu zaman **artikel** gelmez.

Burada önekleri iyi bilmenin ne kadar önemli olduğunu görüyoruz. Önekleri durmadan tekrar etmeniz sizin için çok yararlı olur.

gegen Abend

Türkçeye «akşama doğru» diye çevrilen bir deyimdir. **Gegen** ve diğer zaman gösteren kelimelerle böyle deyimler yapmak mümkündür.

gegen Morgen	sabaha doğru (karşı)
gegen Nachmittag	öğleden sonraya doğru (karşı)
gegen Mittag	öğleye doğru
gegen 5 Uhr	saat beşe doğru
gegen 8 Uhr	saat sekize doğru

zu ile yapılan yan cümlecikler

Örneğin «Arkadaşım mektupları yazmaya başladı. — Seyahat etmeye vaktim yok. — Ödevlerimi yapmaya çalışıyorum.» gibi cümlelerde «yazmaya, seyahat etmeye, yapmaya» gibi sözler Almandaca **zu** kullanılarak söylenir. Bu fiillerin mastar halleri cümlenin en sonuna gider, önlerine de **zu** eklenir. Bu en sona giden fiile bağlı başka kelimeler varsa o zaman **ana cümlecik** yan cümlecikten bir virgülle ayrılır. Örneğin ilk cümlede «yazmaya» şeklindeki fiile bağlı kelime «mektupları» dir.

Mein Freund begann die Briefe zu schreiben.	Arkadaşım başladı mektupları yazmaya
Mein Freund begann, die Briefe zu schreiben.	Arkadaşım mektupları yazmaya baş- ladı.
Wir beginnen zu arbeiten.	Çalışmaya başlıyoruz.

Arbeiten'e bağlı hiç kelime olmadığı için **zu arbeiten** diğer kısımdan virgülle ayrılmamıştır.

Die Grossmutter hat begonnen, eine Geschichte zu erzählen.
Büyükanne bir hikâye anlatmaya başladı.

Er hat keine Zeit zu reisen.
Seyahat etmeye vakti yok.

Ich wünsche, morgen lange zu schlafen.
Yarın uzun uyumayı (uyumak) istiyorum.

Öğrendiğimiz bazı kelimeler başka anlamlara da gelebilirler. Örneğin, **die Schlange**: yılan, kuyruk; **die Seite**: sayfa, kenar; **der Platz**: meydan, oturma yeri anlamlarına gelebilir.

Metinde **Russische Rad** kelimesi kısaltılarak çoğu yerde sadece **das Rad** şeklinde kullanılmıştır.

IN WIEN

Zeynep und Ahmet trafen in München einen Freund ihres Vaters. Er war ein Ingenieur und wollte am nächsten Tag nach Wien abfahren. Sie verabschiedeten sich von Herrn Müller und fuhren mit ihm nach Wien. Es war ein schöner Tag, und alle Strassen waren gut und sauber. Auf den beiden Seiten der Strasse gab es hohe Berge, die mit Wäldern bedeckt waren.

Gegen Abend kamen sie in Wien an. Wien war eine schöne und grosse Stadt. Die Strassen waren ganz hell. Hasan Beys Freund fand ein gutes Hotel in der Nähe des Opera Platzes. Es hiess Bristol. Sie assen im Restaurant des Hotels zu Abend und gingen dann zu Bett.

Am nächsten Tag machten sie mit dem Ingenieur einen langen Spaziergang. Er zeigte ihnen die «yeniçeri» Statue, die an der Ecke eines hohen Gebäudes lag.

«Diese Statue wurde den ottomanischen Armeen zum Andenken gebaut. Ihr wisst, dass die Ottomanen vor vielen Jahren die Stadt umzingelt haben. Ich kann mich jetzt an das genaue Datum nicht erinnern.»

«Ich glaube, im Jahre 1529», sagte Ahmet.

Sie stiegen in einen Autobus voll von Touristen und fuhren zu einem Hügel ausserhalb der Stadt.

«Die ottomanischen Armeen kamen bis zu diesem Hügel. Sie umzingelten die Stadt viele Monate lang,» sagte ein Fremdenführer. Von diesem Hügel konnten sie die ganze Stadt und die Donau, die durch Wien fliesst, sehen.

Als sie zurückkehrten, hielten sie in Grinzing an. Der Ingenieur trank ein Glas Weisswein, aber die Kinder tranken nur Tee mit Milch.

«Dieser Ort ist berühmt mit seinem Weisswein. Auf dieser Strasse gibt es viele Läden, die Weisswein verkaufen. Manche berühmte Musiker, wie zum Beispiel Beethoven, kamen oft hierher, um Wein zu trinken. Ihr könnt Bilder dieser Musiker kaufen und euren Freunden schicken. Man verkauft sie hier überall.»

Ahmet kaufte einige Postkarten und schickte sie zu den Müllers, seinem Vater und seiner Mutter und zu einigen Freunden in der Türkei. Es gab ein grosser Park in der Nähe. Es war voll von farbigen Blumen und hohen Bäumen. Der Ingenieur machte dort mit seinem Photoapparat

viele Aufnahmen von den Kindern. Auf den kleinen Teichen in dem Park schwammen weisse Enten und Schwäne.

«Wir müssen jetzt den Autobus erreichen,» sagte der Ingenieur. Sie gingen schnell zur Haltestelle und stiegen in den Autobus, der in die Stadt fuhr.

Am Nachmittag besuchten sie den weltberühmten Rummelsplatz von Wien.

Die elektrische Autofahrt und das grosse Karussell gefiel den Kindern sehr.

Da sagte der Freund ihres Vaters: «Nun gehen wir zum grössten Russischen Rad von Europa. Es ist 65 Meter hoch.»

Vor dem Rad, das mit farbigen Lichtern geschmückt worden war, gab es eine lange Schlange. Sie kauften ihre Eintrittskarten und stiegen ein. Zeynep wählte einen Platz in der Mitte. Das Rad begann, sich langsam zu drehen. Sie schauten hinunter; die Menschen unten waren ganz klein.

«Ich kann nicht mehr hinunterschauen,» sagte Zeynep. Ich fühle mich nicht gut.

«Mädchen sind immer so,» sagte Ahmet. «Schliess deine Augen und du wirst dich dann gut fühlen!»

Zeynep schloss ihre Augen und schaute nicht mehr hinunter. Der Ingenieur und Ahmet lachten Zeynep aus.

Nach zehn Minuten hielt das Rad an. Sie stiegen aus.

«Wie fühlst du dich jetzt?» fragte der Ingenieur Zeynep.

«Danke, gut. Aber Ahmet, du hast ein bleiches Gesicht. Bist du krank?»

«Nein, nein, es geht mir gut,» antwortete Ahmet. Aber sein Gesicht war sehr bleich, und der Ingenieur und Zeynep setzten ihn auf einen Stuhl. Zeynep wusch sein Gesicht mit kaltem Wasser. Sie mussten wegen Ahmet etwas früh den Rummelsplatz verlassen.

Am Morgen fuhren sie zum Südbahnhof. Der Südbahnhof war grösser und moderner als die Bahnhöfe in Deutschland. Die Kinder kauften ihre Fahrkarten. Der Freund ihres Vaters verliess dann Wien und fuhr nach Italien.

Die Kinder blieben in Wien noch einen Tag. Während dieser Zeit kauften sie einige Geschenke für ihre Eltern und Freunde in der Türkei.

VİYANA'DA

Zeynep ve Ahmet Münih'te babalarının bir arkadaşına rastladılar. O bir mühendisti ve ertesi gün Viyana'ya gitmek istiyordu. Bay Müller'le vedalaştılar ve onunla Viyana'ya gittiler. Güzel bir gündü ve bütün caddeler iyi ve temizdi. Caddenin her iki yanında ormanlarla örtülü yüksek dağlar vardı.

Akşama doğru Viyana'ya vardılar. Viyana güzel ve büyük bir şehirdi. Caddeler çok aydınlıktı. Hasan Bey'in arkadaşı Opera meydanının yakınında güzel bir otel buldu. Bristol adındaydı. Otelin lokantasında akşam yemeğini yediler ve sonra yatmaya gittiler.

Ertesi gün mühendisle uzun bir gezinti yaptılar. O onlara yüksek bir binanın köşesinde bulunan yeniçeri heykelini gösterdi.

«Bu heykel Osmanlı ordularının hatırasına (anmak için) inşa edilmiş. Birçok yıllar önce Osmanlıların şehri kuşattıklarını biliyorsunuz. Tam tarihi şimdi hatırlıyamıyorum.»

«Sanırım, 1529 yılında,» dedi Ahmet.

Turistlerle dolu bir otobüse bindiler ve şehrin dışında bir tepeye gittiler.

«Osmanlı orduları bu tepeye kadar geldiler. Şehri birçok aylar boyunca kuşattılar,» dedi bir rehber. Bu tepeden bütün şehri ve Viyana'dan akan (geçen) Tuna nehrini görebiliyorlardı.

Dönerlerken Grinzing'de durdular. Mühendis bir bardak beyaz şarap içti, ama çocuklar sadece sütle çay içtiler.

«Bu yer beyaz şarabıyla meşhurdur. Bu caddede beyaz şarap satan birçok dükkân vardır. Örneğin Beethoven gibi bazı meşhur müzisyenler ekseriya buraya şarap içmeye gelirlerdi. Bu müzisyenlerin resimlerini satın alabilir ve arkadaşlarınıza gönderebilirsiniz. Burada onlar her yerde satılır.»

Ahmet birkaç kartpostal satın aldı ve onları Müllerlere, babasına, annesine ve Türkiye'deki birkaç arkadaşına gönderdi. Yakında büyük bir park vardı. Renkli çiçeklerle ve yüksek ağaçlarla doluydu. Mühendis orada fotoğraf makinesiyle çocukların birçok resimlerini çekti. Küçük havuzlarda beyaz ördekler ve kuğular yüzüyordu.

«Şimdi otobüse yetişmeliyiz.» dedi mühendis. Hemen durağa gittiler ve şehire giden otobüse bindiler.

Öğleden sonra Viyana'nın dünyaca meşhur luna parkını ziyaret ettiler.

Çarpışan otomobiller ve büyük atlı karınca çocukların çok hoşuna gitti.

O sırada babalarının arkadaşı: «Şimdi Avrupa'nın en büyük dönme dolabına gidiyoruz. 65 metre yüksekliğindedir,» dedi.

Renkli ışıklarla süslenmiş dönme dolabın önünde uzun bir kuyruk vardı. Giriş biletlerini aldılar ve bindiler. Zeynep ortada bir yer seçti. Dönme dolap yavaşça dönmeye başladı. Aşağıya baktılar; aşağıdaki insanlar çok küçüktüler.

«Daha fazla aşağıya bakamıyacağım,» dedi Zeynep. «Kendimi iyi hissetmiyorum.»

«Kızlar hep böyledir,» dedi Ahmet. «Gözlerini kapa ve kendini iyi hissedeceksin!»

Zeynep gözlerini kapadı ve artık aşağıya bakmadı. Mühendis ve Ahmet Zeynep'e güldüler.

On dakika sonra dönme dolap durdu. İndiler.

«Kendini şimdi nasıl hissediyorsun?» diye sordu mühendis Zeynep'e.

«Teşekkür ederim, iyi. Ama Ahmet, senin yüzün soluk (bembeyaz). Hasta mısın?»

«Hayır, hayır, iyiyim,» diye cevap verdi Ahmet. Ama yüzü çok soluktu ve mühendis ve Zeynep onu bir sandalyeye oturtular. Zeynep onun yüzünü soğuk suyla yıkadı. Ahmet yüzünden luna parkı biraz erken terk etmek zorunda kaldılar.

Sabahleyin Südbahnhof'a gittiler. Südbahnhof, Almanya'daki istasyonlardan daha büyük ve daha moderndi. Çocuklar biletlerini aldılar. Babalarının arkadaşı sonra Viyana'yı terketti (ayrıldı) ve İtalya'ya gitti.

Çocuklar Viyana'da bir gün daha kaldılar. Bu zaman sırasında ebeveynleri ve Türkiye'deki arkadaşları için birkaç hediye satın aldılar.

TEST 49

B

A Listesi

- 1 — Dieses Buch wird von meinem Sohn gelesen.
- 2 — Mein Auto wurde vor einer Woche verkauft.
- 3 — Mein Auto wurde von einem reichen Arzt gekauft.
- 4 — Dieses Land ist mit seinen Löwen berühmt.
- 5 — Der Garten war voll von Kindern.
- 6 — Wo ist er gesehen worden?
- 7 — Der Junge ist in einem Park von einem Polizisten gesehen worden.
- 8 — Der Lehrer beginnt, die Übungen zu kontrollieren.

B Listesi

- A — O nerede görüldü?
- B — Bu memleket aslanlarıyla meşhurdur.
- C — Otomobilim bir hafta önce satıldı.
- D — O nerede görecek?
- E — Oğlum bu kitabı okuyacak.
- F — Öğretmen çalıştırmaları kontrol etmeye başlıyor.
- G — Çocuk bir parkta bir polis tarafından görüldü.
- H — Otomobilim zengin bir doktor tarafından satıldı.
- İ — Bahçe çocuklarla doluydu.
- K — Bu kitap oğlum tarafından okunuyor.
- L — Bahçe çocuklar tarafından doluydu.
- M — Otomobilim zengin bir doktor tarafından satın alındı.

C

A Listesi

- 1 — Köpek koşmaya başladı.
- 2 — Bu ev bir mühendis tarafından kiralandı.
- 3 — Bavulum nazik bir gümrük memuru tarafından açıldı.
- 4 — Viyana Osmanlılar tarafından kuşatılmıştı.
- 5 — Komşumuz dün gece öldürüldü.
- 6 — Ekseriya meşhur müzisyenler tarafından ziyaret edilen lokanta o kadar büyük değildir.

B Listesi

- A — Unser Nachbar wurde gestern abend getötet.
- B — Meine Mappe, die ich einem Freund gegeben habe, ist gefunden worden.
- C — Meine Mappe, die gefunden worden ist, habe ich einem Freund gegeben.
- D — Der Hund begann zu laufen.
- E — Der Hund lief zu beginnen.
- F — Mein Koffer ist von einem höflichen Zollbeamten geöffnet worden.

- 7 — Bir arkadaşa verdiğim çantam iki gün önce bulundu.
8 — Bu çantalar deriden yapılıdır.

- G — Wien ist von den Ottomanen umzingelt worden.
H — Diese Mappen werden aus Leder gemacht.
İ — Das Restaurant, das oft von berühmten Musikern besucht wird, ist nicht so gross.
K — Wien war von den Ottomanen umzingelt worden.
L — Dieses Haus wurde von einem Ingenieur gemietet.

E

Aşağıdaki cümlelerin bir kısmı **Perfekt**, bir kısmı ise **Passiv**'dir. Bunlarda boş bırakılan yerleri bu hususu göz önüne alarak tamamlayınız.

- 1 — Dieser Brief von meinem Vater gekommen. 2 — Die Mutter heute morgen das ganze Haus gereinigt. 3 — Die Stühle in den Garten gestellt. 4 — Ich von meiner Tante ein schönes Geschenk bekommen. 5 — Diese Autos in der Türkei hergestellt. 6 — Der verlorene Sohn gefunden worden. 7 — Diese Eier ich von einem Bauern gekauft. 8 — Der Traktor von einem Ingenieur gekauft.

F

Aşağıdaki cümleleri Almancaya çeviriniz.

- 1 — Bu ev benim babam tarafından inşa edildi. (**Perfekt**)
2 — Top komşumuzun bahçesinde bulundu. (**Imperfekt**)
3 — Mutfağın kapısı ev hanımı tarafından kapanıyor.

Test 48'in yapılmış şekli

- B. 1 — E 2 — L 3 — H 4 — B 5 — M 6 — C 7 — yok 8 — K 9 — N
10 — G
C. 1 — D 2 — G 3 — L 4 — İ 5 — M 6 — A 7 — N 8 — K 9 — C
10 — E
E. 1 — weil 2 — seit 3 — ohne 4 — an 5 — mit 6 — über

LEHRSTÜCK NEUNUNDNEUNZIG

ZAMANLAR

Burada şimdiye kadar öğrendiğimiz bütün zamanları bir kere daha tekrarlayacağız. Almandada bunlardan başka zaman yoktur.

GELECEK ZAMAN

Gelecek zaman, **werden** yardımcı fiiliyle yapılır. **Werden**, cümlenin öznesine göre çekimlenerek ikinci yerde bulunur, cümlenin esas fiili ise en sona gider. **Werden**, çekimlenirken özel bir durum gösteren bir fiildir. Çekimini kısaca hatırlatalım ve gelecek zaman için örnek cümleler verelim:

	werden
ich	werde
du	wirst
er, sie, es	wird
wir	werden
ihr	werdet
sie	werden
Sie	werden

Ich werde am Bahnhof warten.

Du wirst sie in der Schule sehen.

**Er wird seinem Sohn einen Ball
schenken.**

**Sie wird jetzt ihre Aufgaben
schreiben.**

İstasyonda bekliyeceğim.

Onları okulda göreceksin.

Oğluna bir top hediye edecek.

Şimdi ödevlerini yazacak.

Es wird nach einer Stunde kommen.	Bir saat sonra gelecek.
Wir werden uns nicht waschen.	Yıkanmayacağız.
Ihr werdet im Sommer nach Deutschland fahren.	Yazın Almanya'ya gideceksiniz.
Sie werden in Ankara ihren Onkel besuchen.	Ankara'da amcalarını ziyaret edecekler.
Sie werden diesen Mann wieder sehen.	Bu adamı tekrar göreceksiniz.
Der Lehrer wird die Frage beantworten.	Öğretmen soruyu cevaplandıracak.
Die Kinder werden zu Hause bleiben.	Çocuklar evde kalacaklar.

soru

Werde ich diese Übungen schreiben?	Bu çalıştırmaları yazacak mıyım?
Wirst du heute einen Spaziergang machen?	Bugün bir gezinti yapacak mısın?
Wird er Wasser trinken?	Su içecek mi?
Werden wir unseren Freund besuchen?	Arkadaşımızı ziyaret edecek miyiz?
Werdet ihr einen Affen kaufen?	Bir maymun satın alacak mısınız?
Werden sie morgen früh aufstehen?	Yarın erken kalkacaklar mı?
Werden Sie bei Ihrem Vater bleiben?	Babanızın yanında mı kalacaksınız?
Wann werden die Ärzte wieder kommen?	Doktorlar ne zaman tekrar gelecekler?
Wer wird mir einen Bleistift geben?	Kim bana bir kalem verecek?

ŞİMDİKİ ZAMAN

Fiillerin köküne aşağıda verdiğimiz takıları eklemek suretiyle meydana getirilir:

ich	du	er	sie	es	wir	ihr	sie	Sie
-e	-st	-t	-t	-t	-en	-t	-en	-en

Bazı fiillerin şimdiki zaman yapılırken köklerinde bir değişiklik olur. Bunların çekimlerini şimdiye kadar derslerin sonunda özel olarak verdik. Ama onlar da sonlarına gene bu takıları alırlar. Örneğin, **fahren**, **treffen**, **geschehen**, **gefallen**, **erhalten** bu cins fiillerdendir.

Ich schreibe einen Brief.	Bir mektup yazıyorum.
Du läufst in den Wald.	Ormana koşuyorsun.
Er wartet auf ein Taxi.	Bir taksi bekliyor.
Sie trinkt Milch.	Süt içiyor.
Wir spielen in dem Garten der Schule.	Okulun bahçesinde oynuyoruz.
Ihr kennt meinen Onkel nicht.	Amcamı tanıımıyorsunuz.
Sie lieben ihre Lehrerin sehr.	Öğretmenlerini çok seviyorlar.
Sie haben ein schönes Haus.	Güzel bir eviniz var.
Unser Bruder zieht sich jetzt an.	Erkek kardeşimiz şimdi giyiniyor.
Die Mutter handelt mit dem Verkäufer.	Anne satıcıyla pazarlık ediyor.
Die Jungen helfen dem alten Mann.	Çocuklar yaşlı adama yardım ediyorlar.

Burada önemli bir noktayı belirtmek isteriz: Almanca şimdiki zaman, Türkçede hem şimdiki zaman kipi, hem de geniş zaman kipiyle karşılaşılır. Bu, cümlenin gelişine ve çoğu zaman sizin isteğinize bağlıdır. Örneğin yukarıdaki cümlelerin hepsi geniş zaman kipiyle de Türkçeye çevrilebilirdi. Yalnız cümlede bir işin her zaman yapıldığını, tekrarlandığını gösteren kelimeler (sabahları, akşamları, her yıl, her hafta, her gün, gibi) varsa geniş zamanı kullanmak şarttır.

Mein Vater geht abends früh zu Bett.	Babam akşamları erken yatağa gider.
Die Kinder gehen jeden Tag in die Schule.	Çocuklar her gün okula giderler.
Jedes Jahr fahren wir nach Italien.	Her yıl İtalya'ya gideriz.
Es regnet hier morgens.	Burada sabahları yağmur yağar.

soru

Lerne ich Französisch?	Fransızca öğreniyor muyum?
Hörst du zu?	Dinliyor musun?
Arbeitet er mit seinem Vater?	Babasıyla çalışıyor mu?
Schläft sie unter dem Baum?	Ağacın altında uyuyor mu?
Sitzt es auf dem gelben Stuhl?	Sarı sandalyenin mi üstünde oturuyor?
Verbessern wir die Fehler gut?	Yanlışları iyi düzeltiyor muyuz?
Wartet ihr auf eure Schwester?	Kız kardeşinizi mi bekliyorsunuz?
Verstehen sie die Fragen?	Soruları anlıyor musunuz?

Kennen Sie den Direktor jener Schule?	Şu okulun müdürünü tanıyor musunuz?
Welcher Schüler arbeitet nicht?	Hangi öğrenci çalışmıyor?
Wen besucht der Student sonntags?	Öğrenci pazarları kimi ziyaret eder?
Wessen Bücher verkaufst du?	Kimin kitaplarını satıyorsun?

IMPERFEKT

Imperfekt [imperfekt], geçmiş zamanı gösteren bir kiptir. Daha çok hikâyelerde kullanılır. **Imperfekt** ve bundan sonra öğreneceğimiz kipleri incelerken fiilleri düzenli ve düzensiz fiiller olmak üzere ikiye ayırmak gerekir. Düzenli fiiller fiilin köküne aşağıda verdiğimiz takıları eklemek suretiyle **Imperfekt** yapılır. Düzensiz fiillerin **Imperfektleri** ise özel listelerden bulunur.

ich	du	er	sie	es	wir	ihr	sie	Sie
-te	-test	-te	-te	-te	-ten	-tet	-ten	-ten

Ich spielte mit meinen Freunden.	Arkadaşlarımla oynadım.
Du reparieretest unser Auto.	Bizim otomobilimizi tamir ettin.
Er zeigte mir seine Hefte.	Bana defterlerini gösterdi.
Sie erzählte uns eine Geschichte.	Bize bir hikâye anlattı.
Es arbeitete auf dem Feld.	Tarlada çalıştı.
Wir antworteten dem Lehrer.	Öğretmene cevap verdik.
Ihr fragtet einen Ausländer.	Bir yabancıya sordunuz.
Sie warteten vor dem Kino.	Sinemanın önünde beklediniz.
Sie kauften viele Geschenke.	Birçok hediye satın aldınız.
Der Bauer verkaufte seinen Traktor.	Çiftçi traktörünü sattı.
Die Magd räumte die Zimmer auf.	Hizmetçi odaları topladı.
Die Fischer reinigten die Boote.	Balıkçılar sandalları temizledirler.

Düzensiz fiillerde ise fiilin **Imperfekt**i için listelere bakılır. Listede **Imperfekt** için bulunan şekle şahıslara göre şu takılar eklenir:

ich	du	er	sie	es	wir	ihr	sie	Sie
—	-st	—	—	—	-en	-t	-en	-en

(Yukarıdaki (-) fiilinin köküne bu şahıslarda takı eklenmediğini gösterir.)

Ich wusch meine Haare. Saçlarımı yıkadım.

Du hattest einen blauen Hut.
Er brach das Fenster.
Es schrieb einen Brief.
Es lief in die Hütte.
Wir schlieften auf einem Sofa.
Ihr sasst hinter dem Baum.
Sie lagen in der Bücherregal.
Sie blieben in diesem Hotel.

Mavi bir şapkan vardı.
Pencereyi kırdı.
Bir mektup yazdı.
Kulübeye koştu.
Bir kanepede üstünde uyuduk.
Ağacın arkasında oturdunuz.
Kitaplıkta bulunuyorlardı.
Bu otele kaldınız.

Türkçede geçmiş zamanı gösteren çeşitli kipler vardır. Almancada bütün bunların hepsini bir tek **Imperfekt** ile ifade etmek mümkündür. Bunun için **Imperfekt** -geçmiş zaman olmak şartıyla- çok çeşitli şekillerde Türkçeye çevrilebilir.

soru

Fuhr ich um acht Uhr ab?
Kamst du heute an?
Verbrachte er den Winter in
Griechenland?

Saat sekizde mi hareket ettim?
Bugün mü vardın?
Kışı Yunanistan'da mı geçirdi?

Verlor sie ihre Mappe?
Warf es den Stein gegen seinen
Freund ?

Çantasını mı kaybetti?
Taşı arkadaşına karşı mı attı?

Wussten wir seinen Namen?
Schosst ihr den Hund mit diesem
Gewehr?

Adını biliyor muyduk?
Köpeği bu tüfekte mi vurdunuz?

Schrien sie wegen der Schlange so
viel?
Sprachen Sie über die Moscheen?

Yılandan dolayı mı bu kadar çok
bağırıldılar.
Camiler hakkında mı konuştunuz?

Wann schmolz der Schnee?
Wer stellte diese Vase auf den
Schrank?
Wessen Geld fiel in den Eimer?

Kar ne zaman eridi?
Kim bu vazoyu dolabın üstüne
koydu?
Kimin parası kovaya düştü?

Mein Vater las ein Buch.

Babam bir kitap okudu.
Babam bir kitap okuyordu.
Ellerimizi yıkadık.

Wir wuschen unsere Hände.

Ellerimizi yıkıyorduk.
Arkadaşlarıyla alay etti.
Arkadaşlarıyla alay ediyordu.

Er lachte seine Freunde aus.

PERFEKT

Perfekt [perfekt] de geçmiş zamanı gösteren bir kiptir. Daha çok konuşmalarda kullanılır.

Perfekt, haben veya **sein** yardımcı fiili ve **Partizip Perfekt** yardımıyla yapılır. Düzenli fiillerin **Partizip Perfektleri** köklerinin önüne ge- takı- sını arkasına da -t takısını eklemek suretiyle elde edilir. Düzensiz fiille- rin **Partizip Perfektleri** için ise düzensiz fiiller listesine bakmak gerekir.

Cümlede ikinci yere **haben** veya **sein**'in özneye göre çekimlenmiş bir şekli gelir, **Partizip Perfekt** ise en sonda yer alır.

Ich habe mit deinem Lehrer gesprochen.	Öğretmeninle konuştum.
Du hast mich nicht gesehen.	Beni görmedin.
Er hat drei Stunden geschlafen.	Üç saat uyudu.
Sie ist hier einen Monat geblieben.	Burada bir ay kaldı.
Er hat alle Kartoffeln gegessen.	Bütün patatesleri yedi.
Wir sind gestern in die Stadt gefahren.	Dün şehre gittik.
Ihr habt diesen Stuhl hergestellt.	Bu sandalyeyi imal ettiniz.
Sie sind nach Hause gegangen.	Eve gittiler.
Sie haben eine gute Geschichte erzählt.	İyi bir hikâye anlattınız.
Die Frau hat alle Gabeln und Löffel gewaschen.	Kadın bütün çatalları ve kaşıkları yıkadı.
Mein Vater hat viel gewartet.	Babam çok bekledi.
Es hat heute morgen viel geregnet.	Bu sabah çok yağmur yağdı.
Das Mädchen hat den Gästen die Tür geöffnet.	Kız misafirlere kapıyı açtı.
Der Sohn hat das Fenster geschlossen.	Oğul pencereyi kapadı.

soru

Habe ich dir dieses Buch gegeben?	Sana bu kitabı ben mi verdim?
Hast du meine Katze gesehen?	Benim kedimi gördün mü?
Hat er den Zoo in Frankfurt besucht?	Frankfurt'taki hayvanat bahçesini gezdi mi?
Ist sie in die Türkei gekommen?	Türkiye'ye geldi mi?

Hat es die Übungen verstanden?	Çalıştırmaları anladı mı?
Haben wir deine Bilder gesehen?	Senin resimlerini gördük mü?
Habt ihr dem Direktor gedankt?	Müdüre teşekkür ettiniz mi?
Sind sie in einem Hotel geblieben?	Bir otelde mi kaldılar?
Haben Sie die Koffer kontrolliert?	Bavulları kontrol ettiniz mi?
Wann sind sie in Istanbul angekommen?	Ne zaman İstanbul'a vardınız?
Warum ist der Schüler zu Hause geblieben?	Öğrenci niçin evde kaldı?
Wen hat der Arzt im Kino gesehen?	Doktor sinemada kimi gördü?

PLUSQUAMPERFEKT

Plusquamperfekt [pluskvamperfekt], **Perfekte** çok benzeyen bir kiptir. Türkçeye miş'li geçmiş zaman şeklinde çevrilir.

Plusquamperfekt, gene **haben** veya **sein** yardımcı fiili ve **Partizip Perfekt** ile kurulus. Yalnız **haben** ve **sein** fiilinin **Imperfekt**i kullanılır. **Perfekt** ile arasındaki fark budur.

Ich hatte meinem Vater geholfen.	Babama yardım etmiştim.
Du warst in die Klasse gelaufen.	Sınıfa koşmuşsun.
Er war in die Wälder gegangen.	Ormanlara gitmişti.
Sie hatte mit ihrem Bruder einen Ausflug gemacht.	Erkek kardeşi ile bir piknik yapmıştı.
Es hatte mich nicht gehört.	Beni duymamıştı.
Wir waren dort drei Jahre geblieben.	Orada üç yıl kalmıştık.
Ihr hattet die Wörter nicht gelernt.	Kelimeleri öğrenmemiştiniz.
Sie hatten die Geschichten nicht gelesen.	Hikâyeleri okumamıştılar.
Sie hatten ein grosses Zimmer gemietet.	Büyük bir oda kiralamıştınız.
Die Tante hatte von ihrem Sohn einen Brief bekommen.	Teyze oğlundan bir mektup almıştı.
Der Tourist hatte den Hut probiert.	Turist şapkayı prova etmişti (denemişti).
Der Arzt hatte sich nicht rasiert.	Doktor tıraş olmamıştı.
Die Kinder hatten ihre Freunde gerufen.	Çocuklar arkadaşlarını çağırmışlardı.

soru

Hatte ich die Rechnung bezahlt? Hesabı ödemiş miydim?

Hattest du die Stadt besichtigt?	Şehri gezmiş miydin?
War er im Museum geblieben?	Müzedede mi kalmıştı?
Hatte sie früh aufgestanden?	Erken mi kalkmıştı?
Hatte es in seinem Auto gesessen?	Otomobilinde mi oturmuştu?
Hatten wir das Boot dieses Mannes gestohlen?	Bu adamın sandalını mı çalmıştık?
Hattet ihr euer Pferd gesucht?	Atınızı mı aramıştınız?
Hatten sie die Schlüssel gefunden?	Kaseyi bulmuş muydunuz?
Hatten Sie sich in den Sessel gesetzt?	Koltuğa mı oturmuştunuz?
Welche Bücher hattest du verkauft?	Hangi kitapları satmıştın?
Welchen Mann hatte der Vater dem Arzt geschickt?	Hangi adamı baba doktora göndermişti?
Wer war gestorben?	Kim ölmüştü?

EMİR KİPİ

Fiilin köküne **-e, -t ve -en Sie** eklemek suretiyle yapılır. Emir cümlelerinde ünlem işaretini unutmamak gerekir. Ayrılabilen fiillerin ayrılan takıları emir cümlelerinde de en sona gider.

Frage!	Sor!
Fragt!	Sorun!
Fragen Sie!	Sorunuz!
Sprich!	Konuş!
Sprecht	Konuşun!
Sprechen Sie!	Konuşunuz!

Sprechen fiilinin şimdiki zamanda çekimlenirken kökünün değiştiğini biliyoruz. Emir kipinde de birinci şahısta bu değişmiş kök, takı eklenmeden kullanılır. Kökü değişen diğer fiiller için de durum aynıdır.

Vergiss!	Unut!
Vergesst!	Unutun!
Vergessen Sie!	Unutunuz!
Fahr ab!	Hareket et!
Fahrt ab!	Hareket edin!
Fahren Sie ab!	Hareket ediniz!

LEHRSTÜCK HUNDERT

ÖZET

I

Seksen dokuzuncu derste **wenn** ile şart cümleleri yapıldığını öğrenmiştik. Ama daha sonraki derslerde **wenn** ile başka çeşit yan cümleciklerin de yapılabileceğini öğrendik. **Als** kelimesiyle de aynı şekilde, aynı yapıda yan cümlecikler kurulabiliyordu. Bunlarda **als** ve **wenn** genellikle «zaman» şeklinde Türkçeye çevrilir. Yalnız **wenn** ile **als**'ın kullanıldığı yerler arasında önemli bir fark vardır. Bunu şu şemayla kısaca belirtebiliriz:

olay	geçmiş zaman	şimdiki zaman	gelecek zaman
bir kereliktir	ALS	wenn	wenn
tekrarlanır	wenn	wenn	wenn

Yukarıdaki şemada sadece geçmiş zamanda bulunan yan cümlecikler kurarken **als** ve **wenn** kelimelerinden hangisini seçeceğimize dikkat etmemiz gerektiğini görüyoruz. Diğer zamanlarda hep **wenn** kullanılır. Eğer geçmiş zamanda olmuş, bitmiş bir kerelik olayın sözü ediliyorsa **als**, aksi halde **wenn** yan cümlecigi başlatır.

Burada bu yan cümleciklerin kuruluşu üzerinde daha fazla durmadan hemen örneklere geçeceğiz, çünkü yan cümlecik kuruluşları ve kuralları üzerinde fazlasıyla durduk ve bunlar da bu kurallara göre teşkil edilirler.

Wir gehen nach Hause, wenn unsere Mutter uns ruft.
Annemiz bizi çağırdığı zaman eve gidiyoruz.

Unsere Mutter ruft uns, wenn der Vater nach Hause kommt.
Annemiz bizi baba eve geldiği zaman çağırır.

Wenn ich Geld habe, werde ich meiner Mutter ein Geschenk kaufen.
Param olduğu zaman anneme bir hediye satın alacağım.

Wenn es schneit, müssen die Schiffe im Hafen bleiben.
Kar yağdığı zaman gemiler limanda kalmak zorundadır.

Wenn die Schüler viele Fehler machen, verbessert der Lehrer sie.
Öğrenciler çok hata yaptıkları zaman öğretmen onları düzeltiyor.

Als meine Grossmutter starb, war mein Bruder elf Jahre alt.
Büyük annem öldüğü zaman erkek kardeşim onbir yaşındaydı.

Als unser Onkel im letzten Winter nach Ankara fuhr, schneite es sehr.
Amcamız geçen kış Ankara'ya gittiği zaman çok kar yağdı.

Als ich gestern einen Spaziergang machte, traf ich einen Freund.
Dün bir gezinti yaptığım zaman (yaparken) bir arkadaşına rastladım.

Als der Bauer letzte Woche in die Stadt ging, besuchte er die Museen.
Çiftçi geçen hafta şehre gittiği zaman müzeleri ziyaret etti.

Als veya **wenn** ile başlayan yan cümlecik esas cümlecikten önce veya sonra gelebilir.

II

Daha önce **artikel** olarak kullanıldığını bildiğimiz **der, die, das** kelimeleriyle de yan cümlecikler yapılır. Bu çeşit yan cümlecikler bir ismin arkasından gelirler ve bu isme bağlıdır. O ismin anlamını genişletirler, ve onun hakkında bilgi verirler.

Der, die, das ile yapılan yan cümlecikler Türkçeye «ki o» şeklinde çevrilebilir. Ama bu kulağa hoş gelen bir çeviri değildir, daha çok bu çeşit yan cümleciklerin Almanca yapılarının Türkçede anlaşılması için kullanılır.

Balıkçı bir adamdır, ki o balıklar Balıkçı balıklar yakalayan (tutan)
yakalar. bir adamdır.

«Ki o» ile Türkçeleştirilmiş her cümleyi daha düzgün bir şekle getirmek mümkündür. Biz daha çok bu düzgün şekilleri tercih edeceğiz.

Yan cümlecikte **der**, **die**, **das** kelimelerinden hangisini kullanacağınızı şu şemaya bakarak hemen hatırlayabilirsiniz:

yan cümlecğin bağı olduğu ismin artikeli	yan cümlecğin başladığı kelime
DER	DER
DIE	DIE
DAS	DAS

Der, **die**, **das** ile başlayan yan cümlecik cümleinin ortasında da yer alabilir.

Der Fischer ist ein Mann, der Fische fängt.
Balıkçı balıklar yakalayan bir adamdır.

Der Junge, der die Tür geschlossen hat, ist mein Sohn.
Kapıyı kapayan çocuk benim oğlumdur.

Diese Koffer gehören dem Mann, der dieses Zimmer gemietet hat.
Bu bavullar bu odayı kiralaayan adama aittir.

Die Schuhe, die vor der Tür stehen, sind nich neu.
Kapının önünde duran ayakkabılar yeni değildir.

Das Mädchen, das in dem Karussell sitzt, ist meine kleine Tochter.
Atlı karıncada oturan kız benim küçük kızımdır.

Wir wohnen in dem Haus, das neben dem Kino liegt.
Biz sinemanın yanında bulunan evde oturuyoruz.

Ich suche einen Freund, der diese Übungen schreiben kann.
Bu çalıştırmaları yazabilecek bir arkadaş arıyorum.

III

Gene daha önce «nerede» anlamına geldiğini öğrendiğimiz **wo** kelimesiyle de bu türde yan cümlecikler yapılır. Bu yan cümlecikler de bir isimden sonra gelir ve o isim hakkında bir açıklama yaparlar.

Yapıları aynı **der, die, das** ile yapılan yan cümlecikler gibidir.

Die Küche ist ein Zimmer, wo die Mutter die Speisen kocht.
Mutfak annenin yiyecekleri pişirdiği bir odadır.

Ein Dorf ist ein Ort, wo die Bauern leben.
Bir köy çiftçilerin yaşadığı bir yerdir.

Das ist der Rummelsplatz, wo sich das grösste Karussell der Welt befindet.
Bu dünyanın en büyük atlı karıncasının bulunduğu luna parktır.

Wir besuchten einen Zoo, wo es viele Elefanten gab.
Birçok fillerin olduğu bir hayvanat bahçesini ziyaret ettik.

Die Kinder gingen in einen Kaufhof, wo sie viele Geschenke kauften.
Çocuklar birçok hediyeler satın aldıkları bir (herşey satan) mağazaya gittiler.

Ihr seht das Hotel, wo wir während unserer Kindheit geblieben sind.
Çocukluğumuz sırasında kaldığımız oteli görüyorsunuz.

IV

Dass [das] ile yapılan yan cümlecikler Türkçeye «ki» kelimesi yardımıyla çevrilebilir. Ama daha düzgün bir çeviriyle «ki» kelimesi ihmal edilebilir.

Örneğin,

Biliyorum ki, luna parka gidiyorsun.
Luna parka gittiğini biliyorum.

Dass ile yapılan yan cümlecik, yan cümlecik kurallarına uyar. O bakımdan yapılışı pek bir özellik göstermez. Genellikle cümlenin sonunda yer alır ve bilindiği gibi esas cümlecikten bir virgülle ayrılır.

Ich glaube, dass mein Sohn mit euch nicht kommen wird.
Oğlumun sizinle gelmeyeceğini sanıyorum.

Sie wissen, dass mein Vater seinen Traktor im letzten Jahr verkauft hat.
Babamın traktörünü geçen sene sattığını biliyorsunuz.

Wir haben gehört, dass unser Grossvater krank ist.
Büyük babamızın hasta olduğunu duyduk.

Meine Verwandten haben geschrieben, dass sie nach einer Woche kommen.
Akrabalarım bir hafta sonra geldiklerini (geleceklerini) yazdılar.

Der Junge sieht, dass das Mädchen sich auf der Brücke befindet.
Çocuk kızın köprüünün üstünde bulunduğunu görüyor.

Seine Mutter hat gehört, dass wir gestern ins Kino gegangen sind.
Annesi dün sinemaya gittiğimizi duydu.

Mein Freund sagt mir, dass er jetzt nicht kommen kann.
Arkadaşım bana şimdi gelemeyeceğini söylüyor.

V

Obwohl [obvo:l] kelimesi de bir yan cümlecik yapımında kullanılır.
Böyle yan cümlecikler Türkçeye «rağmen» ile çevrilebilir.

Obwohl das Kind kein Geld hatte, ging es auf den Rummelsplatz.
Çocuğun parası olmamasına rağmen luna parka gitti.

Obwohl dieses Mädchen keinen Vater hat, ist es sehr fleissig und klug.
Bu kızın babası olmamasına rağmen o çok çalışkan ve akıllıdır.

Obwohl der Arzt keine Zeit hat, will er seinem Sohn helfen.
Doktorun vakti olmamasına rağmen oğluna yardım etmek istiyor.

Obwohl die Übung leicht ist, machen die Schülerinnen viele Fehler.
Çalıştırma kolay olmasına rağmen kız öğrenciler birçok yanlış yapıyor.

Obwohl der Lehrer die Fehler verbessert, machen die Schüler wieder Fehler.
Öğretmen yanlışları düzeltmesine rağmen öğrenciler gene yanlış yapıyorlar.

Obwohl es schneit, spielen die kleinen Kinder im Garten.
Kar yağmasına rağmen küçük çocuklar bahçede oynuyor.

Obwohl dieser Bauer sehr reich ist, ist seine Familie nicht glücklich.
Bu adam zengin olmasına rağmen ailesi mutlu değildir.

Obwohl wir gestern abend nicht geschlafen haben, arbeiten wir den ganzen Tag.
Dün akşam uyumamamıza rağmen bütün gün çalışıyoruz.

VI

Örneğin, «Atlı karınca dönmeye başladı. Çocuk kalemini aramaya başladı.» gibi içinde iki fiil bulunan cümleler Almancaya **zu** kullanılarak çevrilir. Bu iki fiilden birisi diğerini açıklayıcı görevdedir. Bu açıklayıcı görevde olan fiil mastar halinde en sona gider, önüne de **zu** kelimesi getirilir. Eğer bu fiile bağlı başka kelimeler varsa bunlar **zu**'dan önce yer alır ve esas cümlecikten bir virgülle ayrılırlar.

Das Karussel hat begonnen, sich zu drehen.
Atlı karınca dönmeye başladı.

Der Junge begann, seinen Bleistift zu suchen.
Çocuk kalemini aramaya başladı.

Ich beginne, ein neues Buch zu lesen.
Yeni bir kitap okumaya başlıyorum.

Wir haben keine Zeit zu sprechen.
Konuşmaya vaktimiz yok.

VII

Geçen derslerde öğrendiğimiz en önemli konulardan biri de Aktiv ve Passiv'dir. Bunların yapılması gayet kolay, yalnız Türkçede anlaşılması biraz güçtür.

Bir cümlede özne varsa ve bu özne cümledeki fiilin gösterdiği işi yapıyorsa bu cümle Aktiv bir cümledir.

Bir cümlede özne yoksa, sadece birisi tarafından yapılan iş ve bu yapılandan etkilenen şey varsa bu cümle Passiv bir cümledir.

Aktiv cümleler:

Çocuk kapıyı çalıyor.
Çiftçi yağ satıyor.
Bir araba yaptım.

Passiv cümleler:

Kapı çalındı.
Odalar temizlendi.
Pencereler silindi.

Passiv, **werden** yardımcı fiili ve **Partizip Perfekt** yardımıyla yapılır. Cümlede ikinci yere **werden** gelir. **Partizip Perfekt** ise en sonda yer alır. Pasiv cümlede işin kimin tarafından yapıldığı Türkçede «tarafından» kelimesi kullanılarak belirtilir, Almancada ise bu **von** yardımıyla söylenir. İş yapan kimseyi gösteren isim **von**'dan sonra gelir.

Passiv cümleler çeşitli zamanlarda bulunabilir. **Imperfekti** için **werden** yerine bunun **Imperfekti wurde**, **Perfekt** için **ist** (ikinci yere) ve **worden** (**Part. Perfektin** arkasına), **Plusquamperfekt** için **war** (ikinci yere) ve **worden** (**Part. Perfektin** arkasına) kullanılır.

Şimdiki zaman:

Die Aufgaben werden in der Klasse Ödevler sınıfta yapılıyor.
gemacht.

Gelecek zaman:

Die Aufgaben werden in der Ödevler sınıfta yapılacak.
Klasse gemacht werden.

Imperfekt:

Die Aufgaben wurden in der Ödevler sınıfta yapıldı.
Klasse gemacht.

Perfekt

Die Aufgaben sind in der Klasse Ödevler sınıfta yapıldı.
gemacht worden.

Plusquamperfekt:

Die Aufgaben waren in der Ödevler sınıfta yapılmış.
Klasse gemacht worden.

Die Speisen werden von der Magd gekocht.

Die Mappe wird von einem kleinen Jungen gesucht.

Das Auto wurde von einem alten Mann gesehen.

Das Boot ist von einem Fischer gekauft worden.

Die Eintrittskarten waren von meinem Vater verkauft worden.

Yiyecekler hizmetçi tarafından pişiriliyor.

Çanta küçük bir çocuk tarafından aranıyor.

Otomobil yaşlı bir adam tarafından görüldü.

Sandal bir balıkçı tarafından satın alındı.

Giriş biletleri babam tarafından satıldı.

VIII

Bazı fiiller öneklerle birlikte kullanılır. Geçen derslerde öğrendiğimiz bu çeşit fiilleri sıralıyalım. Bu arada birkaç tane yeni fiil de öğretelim:

denken an İ

(birşeyi) düşünmek

sich freuen auf İ

(birşeye) sevinmek (gelecekte olacak)

sich freuen über İ

(birşeye) sevinmek (geçmişte olmuş)

warten auf İ

(birşeyi) beklemek

sich ärgern über İ

(birşeye, birisine) kızmak

beginnen mit E

(birşeye) başlamak

sich fürchten vor E

(birşeyden, birisinden) korkmak

erzählen von E

(birşeyi, birisini) anlatmak

sich verabschieden von E

(birisiyle) vedalaşmak

bitten um İ

(birşey) rica etmek

fragen nach E

(birşey) sormak

sich wundern über İ

(birşeye) şaşırarak

danken für İ

(birşeye) teşekkür etmek

kämpfen für İ

(birşey için) savaşmak

» **gegen İ**

(birşeye karşı) savaşmak

TEST 50

A

Boş bırakılan yerlere **aus, mit, für** öneklerinden birini ve eğer gerekiyorsa doğru **artikeli** koyunuz.

- 1 — Der Stuhl ist Eisen. 2 — Ich esse Löffel .3 — Mein Vater sucht eine Wohnung Onkel. 4 — Er schreibt Bleistift. 5 — Die Mutter schneidet das Brot Taschenmesser. 6 — Die Frau macht ein Hemd Kind. 7 — Meine Mappe ist Leder. 8 — Diese Pfeife ist Gold. 9 — Ich hole ein Glas Wasser Grossvater. 10 — Du arbeitest Freund.

B

A Listesi

- 1 — Die Zeitung wird von dem Vater gelesen.
- 2 — Der Apfel wurde von dem Kind gegessen.
- 3 — Der Anzug wird von dem Onkel gekauft.
- 4 — Das Lied wird von dem Jungen gesungen.
- 5 — Die Aufgabe ist von dem Schüler gelernt worden.
- 6 — Das Fenster wurde von dir geöffnet.
- 7 — Das Haus war von diesen Männern gebaut worden.
- 8 — Die Suppe wird von der Magd gebracht werden.
- 9 — Der Stein ist von dem Kind ins Wasser geworfen worden.
- 10 — Ein Unglück wird schnell vergessen.

B Listesi

- A — Çorba hizmetçi tarafından getirilir.
- B — Ödev öğrenci tarafından öğrenildi.
- C — Pencere sana açıldı.
- D — Gazete baba tarafından okunuyor.
- E — Bir kaza (felâket) hemen unutulacak.
- F — Ev bu adamlar tarafından yapılmıştı.
- G — Çorba hizmetçi tarafından getirilecek.
- H — Elma çocuk tarafından yendi.
- İ — Pencere senin tarafından açıldı.
- K — Taş çocuk tarafından suya atıldı.
- L — Ev bu adamlar tarafından yapıldı.
- M — Elbise amca tarafından satın alınıyor.
- N — Bir kaza (felâket) hemen unutulur.
- O — Şarkı çocuk tarafından söyleniyor.

C

A Listesi

- 1 — Fakir baba yeni bir ev satın almak için sabah akşam durmadan çalışmak zorundaydı.

B Listesi

- A — Ich stellte einen Stuhl neben den Tisch, weil ich meinem Freund einen Brief schreiben wollte.

- 2 — Küçük çocuk bahçede oynarken (oynadığı zaman) büyük bir kaza oldu.
- 3 — Arkadaşıma bir mektup yazmak istediğim için masanın yanına bir iskemle koydum.
- 4 — Yarın hava güzel olursa bir piknik yapacağız.
- 5 — Senin bir erkek kardeşin olduğunu bilmiyordum.
- 6 — Hava soğuk olmasına rağmen çocuklar bahçede oynuyorlar.
- 7 — Anne para çantasını kaybetmesine rağmen birkaç hediye daha satın alıyor.
- 8 — Dün senin hakkında bilgi alan adam bir gümrük memurudur.
- 9 — Masanın üstünde duran vazolar kızıma aittir.
- 10 — Kışı Paris'te geçireceğimi sanıyorum.
- B** — Ich stellte einen Stuhl neben den Tisch, um ich meinem Freund einen Brief schreiben zu wollen.
- C** — Ich glaube, dass ich den Winter in Paris verbringen werde.
- D** — Der arme Vater musste Tag und Nacht arbeiten, um ein neues Haus zu kaufen.
- E** — Der Mann, der sich gestern nach dir erkundigte, ist ein Zollbeamter.
- F** — Der Zollbeamte, der sich gestern nach dir erkundigte, ist ein Mann.
- G** — Wenn das kleine Kind im Garten spielte, geschah ein grosses Unglück.
- H** — Die Vasen, die auf dem Tisch stehen, gehören meiner Tochter.
- İ** — Wenn das Wetter morgen schön ist, werden wir einen Ausflug machen.
- K** — Als das kleine Kind im Garten spielte, geschah ein grosses Unglück.
- L** — Obwohl die Mutter ihre Geldbörse verloren hat, kauft sie noch einige Geschenke.
- M** — Ich wusste nicht, dass du einen Bruder hattest.
- N** — Obwohl das Wetter kalt ist, spielen die Kinder im Garten.

Test 49'un yapılmış şekli

B. 1 — K 2 — C 3 — M 4 — B 5 — İ 6 — A 7 — G 8 — F

C. 1 — D 2 — L 3 — F 4 — K 5 — A 6 — İ 7 — B 8 — H

E. 1 — İst 2 — hat 3 — werden (wurden) 4 — habe 5 — werden (wurden) 6 — ist (war) 7 — habe 8 — wird (wurde)

F. 1 — Dieses Haus ist von mir gebaut worden.
2 — Der Ball wurde in dem Garten gefunden.
3 — Die Tür der Küche wird von der Hausfrau geschlossen.

LEHRSTÜCK HUNDERTEINS

SIFATLARDAN İSİM YAPMA

Uygun olan bütün sıfatlardan isimler türetebiliriz. Bu türetme çok basittir. Yalnız önce sıfat tamlamalarının çekimlerini kısaca hatırlatalım:

der alte Mann	—	ihtiyar adam
den alten Mann	—	ihtiyar adamı
dem alten Mann	—	ihtiyar adama
des alten Mannes	—	ihtiyar adamın

Burada «ihtiyar adam» yerine sadece «ihtiyar» da diyebiliriz ve böylece sıfattan bir isim türetmiş oluruz. Bunun için **Mann** kelimesini çıkarmak, sıfatın ilk harfini artık bir isim olduğu için büyük yazmak gerekir.

der Alte	—	ihtiyar
den Alten	—	ihtiyarı
dem Alten	—	ihtiyara
des Alten	—	ihtiyarın

Sıfattan türetilen isimlerin normal isimlerden farkları sonlarına aldıkları takılardır. Bunlar sıfat tamlaması yapılırken aldıkları takıları aynen muhafaza ederler. Şimdi de çoğuluna bakalım:

die alten Männer	—	ihtiyar adamlar
die alten Männer	—	ihtiyar adamları
den alten Männern	—	ihtiyar adamlara
der alten Männer	—	ihtiyar adamların

die Alten	— ihtiyarlar
die Alten	— ihtiyarları
den Alten	— ihtiyarlara
der Alten	— ihtiyarların

Bu şekiller «ihtiyar»la kastettiğimiz kişi bir erkek olursa kullanılır. Ama bir kadın olursa o zaman çekim ve aldıkları takılar daha değişik olur.

die alte Frau	— ihtiyar kadın
die alte Frau	— ihtiyar kadını
der alten Frau	— ihtiyar kadına
der alten Frau	— ihtiyar kadının

Bunlarda **Frau** kelimesini atarak gene isimler yapabiliriz. Bu isimler de Türkçeye gene «ihtiyar» olarak çevrilir, ama gerek **artikel**, gerekse isme eklenen takılar bize bu «ihtiyarın» kadın olduğunu gösterir.

die Alte	— ihtiyar
die Alte	— ihtiyarı
der Alten	— ihtiyara
der Alten	— ihtiyarın

Bunların çoğulu ise şöyle olur:

die alten Frauen	— ihtiyar kadınlar
die alten Frauen	— ihtiyar kadınları
den alten Frauen	— ihtiyar kadınlara
der alten Frauen	— ihtiyar kadınların

die Alten	— ihtiyarlar
die Alten	— ihtiyarları
den Alten	— ihtiyarlara
der Alten	— ihtiyarların

Yukarıda gösterilen yolu takip ederek sıfatlardan isimler türetebilirsiniz. Yalnız ismin artikkeline, yani kadın veya erkek olmasına, alacağı takılara çok dikkat etmeniz gerekir.

der Kranke — hasta (erkek)	die Kranken — hastalar
den Kranken — hastayı	die Kranken — hastaları
dem Kranken — hastaya	den Kranken — hastalara
des Kranken — hastanın	der Kranken — hastaların
der Reiche — zengin (erkek)	die Reichen — zenginler
den Reichen — zengini	die Reichen — zenginleri
dem Reichen — zengine	den Reichen — zenginlere
des Reichen — zenginin	der Reichen — zenginlerin
die Arme — fakir (kadın)	die Armen — fakirler
die Arme — fakiri	die Armen — fakirleri
der Armen — fakire	den Armen — fakirlere
der Armen — fakirin	der Armen — fakirlerin

İsimlerin önüne **artikel** yerine **ein, eine** konmak istenirse bu sıfattan türeme isimler değişik bir şekil alırlar. Çünkü önünde **ein, eine** bulunan bir isimle yapılan sıfat tamlamalarında sıfatın, yukarıda gördüğümüz sıfat tamlamalarına nazaran daha değişik takılar aldığını biliyoruz.

ein kranker Mann — hasta bir adam
einen kranken Mann — hasta bir adamı
einem kranken Mann — hasta bir adama
eines kranken Mannes — hasta bir adamın

Bunların isimleri ise şu şekildedir:

ein Kranker — bir hasta
einen Kranken — bir hastayı
einem Kranken — bir hastaya
eines Kranken — bir hastanın

Bir kadın için ise takılar şöyledir:

eine dicke Frau — şişman bir kadın
eine dicke Frau — şişman bir kadını
einer dicken Frau — şişman bir kadına
einer dicken Frau — şişman bir kadının

eine Dicke	—	bir şişman
eine Dicke	—	bir şişmanı
einer Dicken	—	bir şişmana
einer Dicken	—	bir şişmanın

Bunlar cümle içinde normal isimler gibi kullanılırlar.

Der Kranke muss im Bett liegen.	Hasta yatakta yatmak mecburiyetindedir.
Der Kranke darf keine Zigaretten rauchen.	Hasta sigara içemez.
Die Ärzte helfen dem Kranken.	Doktorlar hastaya yardım ediyor.
Die Dicken sind oft sehr lustige Menschen.	Şişmanlar ekseriya çok neşeli insanlardır.
Kennen Sie die Kleine dort?	Oradaki küçüğü (kız) tanıyor musunuz?
Sie ist die Tochter der Alten.	İhtiyarın (kadın) kızıdır.

Çekimlenirken özel durum gösteren isimler

Derslerimizin başında bu isimlere birkaç defa değinmiştik. Burada gene hepsini topluca ele almak istiyoruz.

Genellikle artikeli **der** olan ve çoğulda **-n** veya **-en** takısı alan isimlerin çoğu ismin çeşitli hallerine sokulurken özel bir durum gösterirler. Bunlar bütün hallerde (**i, e, in**) sonlarına çoğulda aldıkları takıları alırlar. Örneğin, **der Jungen,n** ismini ele alalım.

der Junge — çocuk	die Jungen — çocuklar
den Jungen — çocuğu	die Jungen — çocukları
dem Jungen — çocuğa	den Jungen — çocuklara
des Jungen — çocuğun	der Jungen — çocukların

Çoğulları ise normal şekilde çekimlenir. Şimdi böyle özel bir durum gösteren bütün isimleri (öğrendiklerimizden) sayalım.

der Bauer,n — çiftçi
der Löwe,n — aslan

der Deutsche,n	— Alman
der Beamte,n	— memur
der Elefant, en	— fil
der Franzose,n	— Fransız
der Gedanke,n	— düşünce
der Herr, en	— bey, efendi
der Mensch, en	— insan
der Name,n	— isim
der Narr, en	— soytarı, palyaço
der Neffe,n	— yeğen
der Nachbar,n	— komşu
der Patient, en	— hasta, müşteri
der Papagei, en	— papağan
der Soldat, en	— asker
der Student,en	— öğrenci
der Schütze,n	— avcı, nişancı
der Verwandte,n	— akraba
der Bekannte,n	— tanıdık
der Zollbeamte,n	— gümrük memuru

Bunların yanı sıra bu kurala uymayan birkaç isim öğrendik.

der Traktor,en - traktör; **der Direktor,en** - müdür; **der Kartoffel,n** - patates

Yukarıda saydıklarımızdan **der Name** ve **der Gedanke** in-halinde bir istisna teşkil ederler ve

des Namens
des Gedankens

şeklinde bulunurlar.

Bunlardan başka dersin başına öğrendiğimiz bütün sıfatlardan türeme isimler özel bir durum gösterirler. (Sadece **artikelleri der** olanlar tabii).

Der Beamte, der Deutsche, der Verwandte, der Bekannte isimleri **ein** ile kullanıldıkları zaman

ein Beamter — bir memur **ein Verwandter** — bir akraba
ein Deutscher — bir Alman **ein Bekannter** — bir tanıdık

şeklinde olur, yani sonlarına bir **r** alırlar.

MEMLEKET ADLARI

Almancada memleket ve şehir adlarının çoğu artikelsiz kullanılır. Yalnız yanlarında bir sıfat bulunduğu zaman, yani kendileriyle bir sıfat tamlaması yapılacağı zaman artikel alırlar. Çoğu **das** artikeliyle kullanılır.

Bazı memleket isimleri **die** artikelini alırlar ve daima artikelle kullanılırlar. (**die Türkei, die Schweiz**)

Aşağıdaki listede önce memleketin adı, bu ülkede yaşayanlara verilen ad ve bu ülkeyle ilgili sıfat verilmiştir. Türkçede memleketin adıyla sıfat arasında bir fark yoktur, ama Almancada buna dikkat etmek gerekir.

Ägypten [egüpten], Mısır	der Ägypter [egüpter], Mısırlı	ägyptisch [egüptiş] Mısır
Afghanistan [afganistan], Afganistan	der Afghane [afga:ne], Afganlı	afghanisch [afga:niş] Afganistan
Albanien [alba:nien], Arnavutluk	der Albaner [alba:ner], Arnavut	albanisch [alba:niş] Arnavut
Belgien [belgien], Belçika	der Belgier [belgier] Belçikalı	belgisch [belgiş] Belçika
Bulgarien [bulga:rien], Bulgaristan	der Bulgare [bulga:re], Bulgar	bulgarisch [bulga:riş] Bulgar
China [ki:na:], Çin	der Chinese [kine:zø], Çinli	chinesisch [kine:ziş] Çin
Dänemark [de:nemark], Danimarka	der Däne [de:ne], Danimarkalı	dänisch [de:niş] Danimarka
Deutschland [doytçland] Almanya	der Deutsche [doytçe], Alman	deutsch [doytçe] Alman
England [england], İngiltere	der Engländer [englender] İngiliz	englisch [engliş] İngiliz
Finnland [finland], Finlandiya	der Finne [finne], Finli	finnisch [finniş] Fin

Frankreich [frankrayh], Fransa	der Franzose [frantso:ze], Fransız	französisch [frantsö:ziş] Fransız
Griechenland [grihenland], Yunanistan	der Grieche [gri:he], Yunanlı	griechisch [gri:hiş] Yunan
Holland [holland], Hollanda	der Holländer [hollender], Hollandalı	holländisch [holl'endiş] Hollanda
Indien [indien], Hindistan	der Inder [inder], Hindistanlı	indisch [indiş] Hint
der Irak [irak] Irak	der Iraker [iraker], Iraklı	irakisch [ira:kiş] Irak
der Iran [i:ran], İran	der Iraner [ira:ner], İranlı	iranisch [ira:niş] İran
Israel [izrael], İsrail	der Israelier [izraelier], İsrailli	israelisch [izraeliş] İsrail
Italien [ita:lien], İtalya	der Italiener [italye:ner], İtalyalı	italienisch [italye:niş] İtalyan
Japan [japa:n], Japonya	der Japaner [japa:ner], Japonyalı, Japon	japanisch [japa:nisch] Japon
Jordanien [yorda:nien], Ürdün	der Jordanier [yorda:nier], Ürdünlü	jordanisch [yorda:niş] Ürdün
Jugoslawien [yugosla:vien], Yugoslavya	der Jugoslawe [yugozla:ve], Yugoslavyalı	jugoslawisch [yugosla:viş] Yugoslav
Norwegen [norve:gen], Norveg	der Norweger [norve:ger], Norveçli	norwegisch [norve:giş] Norveg
Österreich [österrayh], Avusturya	der Österreicher [österrayher], Avusturyalı	österreichisch [österrayhiş] Avusturya
Pakistan [pakista:n], Pakistan	der Pakistaner [pakista:ner], Pakistanlı	pakistanisch [pakista:niş] Pakistan
Polen [po:len], Polonya	der Pole [po:le], Polonyalı	polnisch [polniş] Polonya
Rumänien [rume:nien], Romanya	der Rumäne [rume:ne], Romanyalı	rumänisch [rume:niş] Romanya

Schweden [ʃve:den], İsveç	der Schwede [ʃve:de], İsveçli	schwedisch [ʃve:diʃ] İsveç
die Schweiz [ʃvayts], İsviçre	der Schweizer [ʃvaytser], İsviçreli	schweizerisch [ʃvaytseriʃ] İsviçre
die Sowjetunion [sovyetunion], Sovyetler Birliği	der Sowjetbürger [sovyetbürger] Sovyet vatandaşı	sowjetisch [sovye:tiʃ] Sovyet
Russland [rusland] Rusya	der Russe [russe], Rus	russisch [russiʃ] Rus
Spanien [spa:nien], İspanya	der Spanier [ʃpa:nier], İspanyalı	spanisch [ʃpa:niʃ] İspanyol
Syrien [sü:rien], Suriye	der Syrer [sü:rer], Suriyeli	syrisch [sü:riʃ] Suriye
die Tschechoslowakei [çehoslovakay], Çekoslovakya	der Tschechoslowake [çehoslova:ke] Çekoslovakyalı	tschechoslovakisch [çehoslova:kiʃ] Çek
die Türkei [türkay], Türkiye	der Türke [türke], Türk	türkisch [türkiʃ] Türk
Ungarn [ungarn], Macaristan	der Ungar [unga:r], Macar	ungarisch [unga:riʃ] Macar
die Vereinigten Staaten (von Amerika), (Amerika) Birleşik Devletleri,	der Amerikaner [amerika:ner], Amerikalı	amerikanisch [amerika:niʃ] Amerikan

Sifat olarak verdiğimiz kelimeler ilk harfleri büyük yazılırsa o memlekette konuşulan lisanı gösterirler.

Englisch - İngilizce; **Deutsch** - Almanca; **Türkisch** - Türkçe, **Spanisch** - İspanyolca; **Ungarisch** - Macarca; **Russisch** - Rusca; **Chinesisch** - Çince gibi.

Sprechen Sie Französisch?

Fransızca konuşuyor musunuz? (biliyor musunuz?)

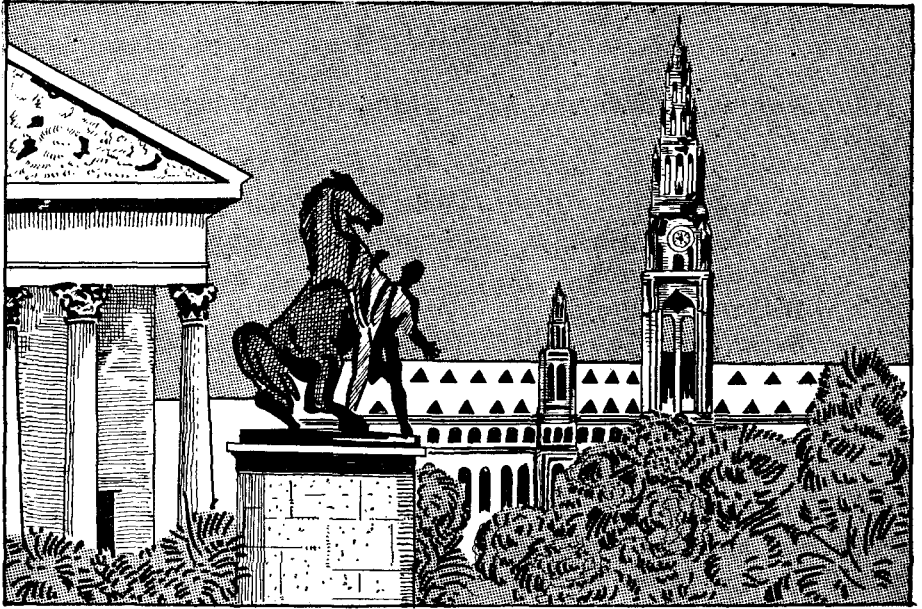
Nein, ich kann nur Bulgarisch sprechen.

Hayır, yalnız Bulgarca konuşabiliyorum.

Er spricht gut Italienisch.

İyi İtalyanca konuşuyor.

LEHRSTÜCK HUNDERTZWEI

Öğrenilecek kelimeler

anschauen (*)

[ansau:n]

aufgeregt

[aufgere:gt]

der Boden,..

[bo:den]

bakmak

heyecanlı

yer, toprak

der Brunnen,-

[brunnen]

dunkelblau

[dunkelblau]

die Geldbörse,n

[geldbörze]

çeşme

koyu mavi

para çantası

die Grenze,n [grentse]	sınır	das Sandwich,s [sanviç]	sandviç
die Mark,- [mark]	mark (Alman parası)	schütteln [şütteln]	sallamak
sich nähern [ne:hern]	yaklaşmak	selber [zelber]	kendi
die Person,en [perzo:n]	şahıs, kişi	der Sock,..e [zok]	çorap
der Pullover,- [pullofer]	kazak	die Tasse,n [tasse]	fincan
der Reisende,n [rayzende]	yolcu	traurig [traurig]	acıklı, kederli
die Rückkehr [rükke:r]	dönüş	überschreiten	geçmek
		[ü:bersgrayten]	
		unmöglich	imkânsız
		[unmö:glih]	
		der Wagen,- [va:gen]	araba, vagon
		die Ware,n [va:re]	mal
		die Wollware,n	yün eşya
		[volva:re]	

AÇIKLAMALAR

Okuyacağınız metinde geçen yer isimlerini okunuşlarıyla birlikte veriyoruz.

Graz [grats]	Avusturya'da bir şehir
Maribor [maribor]	Yugoslavya'da bir şehir
Zagreb [tsagreb]	» » »
Belgrad [belgra:d]	» » »
Sofia [sofya]	Bulgaristan'da bir şehir
Athen [athe:n]	Atina
Pithion [pityon]	Yunanistan'da bir kasaba

auf Türkisch

«Türkçe» anlamına gelen **Türkisch** kelimesinin önüne **auf** önekini getirerek herhangi birşeyi Türkçe sorduğumuz, anlattığımız belirtilir. **Türkisch** böyle durumlarda tek başına kullanılamaz. Aynı şey **Deutsch**, **Französisch** gibi diğer lisanlar için de söz konusudur.

Ich fragte den Mann auf Türkisch nach dem Weg in die Stadt. Adama Türkçe şehre giden yolu sordum.
Dann fragte ich ihn auf Deutsch, aber er antwortete wieder nicht. Sonra ona Almanca sordum, ama o gene cevap vermedi.
Die Schüler erzählen die Geschichte auf Deutsch. Öğrenciler hikâyeyi Almanca anlatıyorlar.

die meisten....

Türkçeye «... çoğu» şeklinde çevrilebilir. Boş bırakılan yere gelen isim mutlaka çoğul halde bulunmalıdır.

die meisten Ärzte	doktorların çoğu
die meisten Autos	otomobillerin çoğu
die meisten Tiere	hayvanların çoğu

Die meisten Bauern in diesem Dorf haben keinen Traktor.	Bu köydeki çiftçilerin çoğu bir traktöre sahip değildir.
Die meisten Schüler dieser Schule sind arm.	Bu okulun öğrencilerinin çoğu fakirdir.
Die meisten Waren sind in der letzten Woche gekauft worden.	Malların çoğu geçen hafta satın alındı.

aussehen wie....

«... e benzemek» olarak Türkçeye çevrilir. **Wie**'den sonra boş bırakılan yere neye benziyorsa onu gösteren isim getirilir.

Er sieht wie ein armer Bauer aus.	Fakir bir çiftçiye benziyor.
Der Junge sieht wie ein Affe aus.	Çocuk maymuna benziyor.

Bu fiil **wie** kelimesi olmadan da kullanılır. O zaman daha çok «... gibi görünmek» şeklinde Türkçeye çevrilir.

Du siehst krank aus.	Hasta gibi görünüyorsun.
Die Mutter sah traurig aus.	Anne kederli görünüyordu.
Der Mann sieht sehr alt aus.	Adam çok yaşlı gibi görünüyor.

aufgeregt werden

«Heyecanlanmak» olarak çevrilir.

Ich werde aufgeregt.	Heyecanlanıyorum.
Die Mutter wurde aufgeregt, denn ihr Sohn kam.	Anne heyecanlandı, çünkü oğlu geliyordu.

Immer kelimesi, sıfatların kıyaslanmasında öğrendiğimiz gibi bir sıfatın bu kıyaslamalarda aldığı ikinci şekille birlikte kullanılırsa sıfatın önüne «gittikçe» kelimesi eklenir.

immer aufgeregter	- gittikçe heyecanlı;
immer grösser	- gittikçe büyük;
immer berühmter	- gittikçe meşhur;
immer reicher	- gittikçe zengin

RÜCKKEHR IN DIE TÜRKEI

Am nächsten Morgen stiegen die Kinder in den Zug nach Istanbul ein. Der Zug war voll von Reisenden, aber Zeyneps und Ahmets Plätze waren bei dem Fenster, und ihre Abteilung war für nur vier Personen.

Der Zug fuhr durch Graz und überschritt nach drei Stunden in Maribor die jugoslawische Grenze. Hier stiegen Zollbeamten in den Zug ein. Sie zeigten ihnen ihre Pässe und Koffer. Einige Beamten sprachen Türkisch, und das freute die Kinder sehr.

Der Zug fuhr durch Zagreb und kam am Nachmittag in Belgrad an. In einem kleinen Gasthaus in der Nähe des Bahnhofs assen sie zu Abend. Es wurde langsam kalt. Als sie zu ihrem Zug zurückgingen, sah Zeynep ein kleines Mädchen. Sie schaute Zeynep mit traurigen Augen an. Ihre Kleider waren sehr alt, und sie hatte keine Schuhe. Zeynep öffnete ihre Geldbörse und wollte diesem armen Mädchen einige Mark geben, aber sie schüttelte ihren Kopf. Sie schaute zu den Sandwichs in ihren Händen. Zeynep gab ihr ein Sandwich. Die Kleine lächelte und nahm es. Sie sagte etwas, aber Zeynep konnte sie nicht verstehen.

Dann sagte Ahmet: «Ich glaube, sie dankt dir für das Sandwich. Warum gibst du ihr nicht alle Sandwichs?»

Zeynep gab der Kleinen alle Sandwichs. Sie nahm das Paket, sagte lächelnd etwas und begann zu laufen.

In Belgrad kamen noch mehrere Reisenden. Der Zug war ganz voll. Es war unmöglich, von einem Wagen zum anderen zu gehen. So mussten sie bis der bulgarischen Grenze in ihrer Abteilung bleiben.

Sofia ähnelte mit seinen Häusern und Brunnen wie die meisten jugoslawischen Städte den türkischen Städten. Es gab dort auch einige Moscheen. Die meisten Zollbeamten waren sehr höflich und sprachen sehr gut Türkisch. So stiessen die Kinder auf keine Schwierigkeiten.

Im Bahnhof von Sofia frühstückten sie und tranken drei Tassen Tee.

Als Zeynep und Ahmet in einem sehr kleinen Kaffeehaus sassen, kamen einige Bauern neben sie und wollten ihnen die Waren in ihren Körben verkaufen. In den Körben gab es Wollwaren, wie Söcke und Pullover, Taschenmesser und kleine Geldbörsen, die sie selber herstellten. Ahmet kaufte einige Geldbörsen und nahm aus seiner Tasche einige bulgarische

Münzen, aber die Bauern wollten türkische Münzen mit Atatürks Bilder haben.

«Warum wollt ihr türkische Münzen haben?» fragte Ahmet auf Türkisch.

«Unsere Töchter machen Halsbänder mit diesen Münzen. Sie sind in unserem Dorf teurer als die goldenen Halsbänder. Wir sind Türken,» sagte einer der Bauern auf Türkisch.

So gaben Zeynep und Ahmet alle türkischen Münzen, die sie bei sich hatten, den Bauern. Die Bauern nahmen das Geld und dankten wieder und wieder.

Nach einer Stunde verliess ihr Zug den Bahnhof von Sofia. Er hielt in anderen Städten nicht mehr an. Als sie in Pithion an der griechischen Grenze ankamen, mussten sie dort lange auf den Zug aus Athen warten. Dieser Zug brachte Reisenden, die nach Istanbul fahren wollten.

Als man sich Edirne näherte, wurden die Kinder immer aufgeregter. Als sie am Morgen türkische Dörfer und Türken sahen, freuten sie sich sehr. Da sahen sie die Selimiye Moschee, die auf einem Hügel in Edirne lag.

Nach ungefähr sechs Stunden wurden die ersten Häuser von Istanbul gesehen. In der Sonne ähnelte sie einer goldenen Stadt. Sie sah wie ein Gemälde mit Moscheen und Türmen aus. Das Marmara Meer war dunkelblau.

Nun waren sie sehr aufgereggt; sie konnten nicht sprechen. Nach zwanzig Minuten kam der Zug in Sirkeci an. Ahmet und Zeynep stiegen mit ihren Koffern aus und suchten ihren Vater und ihre Mutter. Zeynep sah sie zuerst. Sie legte ihren Koffer auf den Boden und lief zu ihnen.

«Mutter! Vater! Wie geht es euch? Wir haben euch sehr vermisst.»

Bald war sie in den Armen ihrer Mutter. Mutter und Tochter küssten einander und weinten. Dann kam Ahmet mit den Koffern. Er küsste die Hände seines Vaters und seiner Mutter, und sie küssten Ahmet.

So verliessen sie den Bahnhof und stiegen in ein Taxi ein. Alle sprachen und lachten mit Tränen in ihren Augen.

TÜRKİYE'YE DÖNÜŞ

Ertesi sabah çocuklar İstanbul'a (giden) trene bindiler. Tren yolcularla doluydu, ama Zeynep ve Ahmet'in yerleri pencerenin yanındaydı ve kompartmanları sadece dört kişilikti.

Tren Graz'dan geçti ve üç saat sonra Maribor'da Yugoslav sınırını geçti. Burada trene gümrük memurları bindiler. Onlara pasaportlarını ve bavullarını gösterdiler. Birkaç memur Türkçe konuşuyordu ve bu çocukları çok sevindirdi.

Tren Zagreb'den geçti ve öğleden sonra Belgrad'a vardı. İstasyonun yakınındaki küçük bir lokantada akşam yemeğini yediler. Hava yavaş yavaş soğuyordu. Trenlerine dönerken Zeynep küçük bir kız gördü. Kedirli gözlerle Zeynep'e bakıyordu. Elbiseleri çok eskiydi ve ayakkabıları yoktu. Zeynep para çantasını açtı ve bu fakir kıza birkaç mark vermek istedi, ama o başını salladı. Onun (Zeynep'in) elindeki sandviçlere bakıyordu. Zeynep ona bir sandviç verdi. Küçük gülümsedi ve aldı onu. Birşeyler dedi, ama Zeynep onu anlayamadı.

Sonra Ahmet: «Sanıyorum, sandviç için sana teşekkür ediyor. Ona niçin bütün sandviçleri vermiyorsun?» dedi.

Zeynep küçüğe bütün sandviçleri verdi. O paketi aldı, gülümseyerek birşeyler dedi ve koşmaya başladı.

Belgrad'ta daha fazla yolcular geldi. Tren tamamen doluydu. Bir vagonun diğerine gitmek imkânsızdı. Böylece Bulgar sınırına kadar kompartmanlarında kalmak zorunda kaldılar.

Sofya Yugoslavya şehirlerinin çoğu gibi evleri ve çeşmeleriyle Türk şehirlerine benziyordu. Orada birkaç cami de vardı. Gümrük memurlarının çoğu çok nazikti ve çok iyi Türkçe konuşuyordu. Böylece çocuklar hiçbir güçlükle karşılaşmadılar.

Sofya istasyonunda kahvaltı ettiler ve üç fincan çay içtiler.

Zeynep ve Ahmet çok küçük bir kahvehanede otururlarken birkaç çiftçi yanlarına geldi ve onlara sepetlerindeki malları satmak istediler. Sepetlerde kendilerinin imal ettiği çoraplar ve kazaklar gibi, yün eşyalar,

çakılar ve küçük para çantaları vardı. Ahmet birkaç para çantası satın aldı ve cebinden birkaç Bulgar parası çıkardı, ama çiftçiler (üzerlerinde) Atatürk'ün resimleri olan Türk paraları istiyorlardı.

«Niçin Türk paraları istiyorsunuz?» diye sordu Ahmet Türkçe.

«Kızlarımız bu paralarla kolyeler yapıyorlar. Onlar bizim köyümüzde altın kolyelerden daha pahalıdır. Biz Türküz,» dedi çiftçilerden biri Türkçe.

Böylece Zeynep ve Ahmet yanlarında bulunan bütün Türk paralarını çiftçilere verdiler. Çiftçiler parayı aldılar ve tekrar tekrar teşekkür ettiler.

Bir saat sonra trenleri Sofya'yı terketti (ayrıldı). Başka şehirlerde artık durmadı. Yunan sınırında (ki) Pityon'a vardıkları zaman orada uzun (zaman) Atina'dan gelen treni beklemek zorunda kaldılar. Bu tren İstanbul'a gitmek isteyen yolcuları getiriyordu.

Edirne'ye yaklaşıldığında çocuklar gittikçe heyecanlanıyorlardı. Sabahleyin Türk köylerini ve Türkler gördükleri zaman çok sevindiler. Edirne'de bir tepe üzerinde bulunan Selimiye camiini gördüler o sırada.

Hemen hemen altı saat sonra İstanbul'un ilk evleri görüldü. Güneşte altın bir şehre benziyordu. Camileri ve kuleleriyle bir tabloya benziyordu. Marmara Denizi koyu maviydi.

Şimdi çok heyecanlıydılar; konuşamıyorlardı. Yirmi dakika sonra tren Sirkeci'ye vardı. Ahmet ve Zeynep bavullarıyla indiler ve babalarını ve annelerini aradılar. Önce Zeynep gördü onları. Bavulunu yere koydu ve onlara koştı.

«Anne! Baba! Nasılsınız? Sizi çok özledik.»

Kısa bir zaman sonra annesinin kollarındaydı. Anne ve kız birbirlerini öpüyor ve ağlıyorlardı. Sonra bavullarla Ahmet geldi. Babasının ve annesinin ellerini öptü, onlar da Ahmet'i öptüler.

Böylece istasyondan ayrıldılar ve bir taksiye bindiler. Hepsi gözlerinde yaşlar konuşuyor ve gülüyordu.

Was der Deutsche Sagt Wie der Deutsche Spricht

meslekler

Meslekleri belirten isimlerin çoğu **der** artikelini alırlar. Eğer bu meslekle uğraşan bir hanımdan bahsetmek istiyorsak mesleği gösteren ismin artikelini **die** yapıp, sonuna **in** eklememiz gerekir.

der Bäcker,-: fırıncı
der Schneider,-: terzi
der Frisör,-: berber
der Elektriker,-: elektrikçi
der Tischler,- marangoz
der Maurer,-: duvarcı
der Metzger,-: kasap
der Fleischer,-: kasap
der Schuhmacher,-: ayakkabıcı
der Schuster,-: ayakkabıcı
der Uhrmacher,-: saatçi
der Drucker,-: matbaacı

der Lehrer,-: öğretmen
der Arzt,..e: doktor
der Rechtsanwalt,..e: avukat
der Richter,-: hakim
der Ingenieur,e: mühendis
der Architekt,en: mimar
der Maler,-: ressam
der Fotograf,en: fotoğrafçı
der Bildhauer,-: heykeltıraş
der Schauspieler,-: artist
der Soldat,en: asker
der Offizier,e :subay

Bunlar hanımlar için ise:

die Bäckerin,nen; die Schneiderin,nen; die Ärztin,nen; die Schauspielerin, nen gibi şekiller alırlar. Anlamları gene aynı kalır.

TEST 51

B

A Listesi

- 1 — Jetzt bin ich seit zwei Wochen in München.
- 2 — Ich habe mit meinem Freund Hans ein Zimmer gemietet.
- 3 — Morgens fahre ich mit einem Autobus zur Universität.
- 4 — Der Weg, der durch einen Park geht, ist sehr schön.
- 5 — Hans kommt immer zu Fuss zu der Universität.
- 6 — Nach dem Unterricht gehen Hans und ich zum Essen in ein Gasthaus, das in der Nähe der Schule liegt.
- 7 — Dort gibt es gutes und nicht teures Essen.
- 8 — Danach machen wir einen kleinen Spaziergang im Garten der Universität.
- 9 — Abends arbeite ich oft zu Hause, aber manchmal gehe ich auch ins Kino.
- 10 — Die Tage werden im Winter immer kürzer.

B Listesi

- A — İçinden bir yol geçen park çok güzeldir.
- B — Dersten sonra Hans ve ben üniversitenin yakınında bulunan bir lokantaya yemeğe gidiyoruz.
- C — Ondan sonra üniversitenin bahçesinde küçük bir gezinti yapıyoruz.
- D — Günler kışın gittikçe uzuyor.
- E — Parkın içinden geçen yol çok güzeldir.
- F — Şimdi iki haftadan beri Münih'teyim.
- G — Sabahları bir otobüsle üniversiteye gidiyorum.
- H — Akşamları ekseriya evde çalışırım, ama bazen sinemaya da gidiyorum.
- İ — Günler kışın gittikçe kısalıyor.
- K — Günler kışın tekrar daha kısa olur.
- L — Arkadaşım Hans ile bir oda kiraladım.
- M — Orada iyi ve pahalı yemek vardır.
- N — Akşamları ekseriya evde çalışırım, çünkü bazen sinemaya da giderim.
- O — Hans daima yürüyerek okula gelir.
- P — Orada iyi ve pahalı olmayan yemek vardır.

C

A Listesi

- 1 — Bu ihtiyarın (kadın) oğlu bir mimardır.
- 2 — Bu şehirde dört İngiliz avukat vardır.

B Listesi

- A — Ich kenne den Metzger, den in unserer Strasse einen Laden hat, nicht.
- B — Die Kleine sieht krank aus.

- 3 — Bu odada kalan hasta (erkek) bir artisttir.
 4 — Turist memura Almanca soruyor.
 5 — Küçük (kız) hasta gibi görünüyor.
 6 — Amcan bir file benziyor.
 7 — Bu şehirde ayakkabıcıların çoğu fakirdir.
 8 — Caddemizde dükkânı olan kasabı tanımıyorum.
 9 — Hava gittikçe soğuyor.
 10 — Atlı karınca gittikçe daha hızlı dönüyor.
- C — Das Wetter wird immer kälter.
 D — Der Sohn dieses Alten ist ein Architekt.
 E — Die meisten Schuster in dieser Stadt sind arm.
 F — Es gibt vier englische Rechtsanwälte in dieser Stadt.
 G — Die Kleine sieht krank aus.
 H — Der Tourist fragt den Beamte auf Deutsch.
 İ — Der Sohn dieser Alten ist ein Architekt.
 K — Der Kranke, der in diesem Zimmer bleibt, ist ein Schauspieler.
 L — Das Karussell dreht sich immer schneller.
 M — Dein Onkel sieht wie ein Elefant aus.
 N — Der Tourist fragt den Beamten auf Deutsch.
 O — Die Kranke, die in diesem Zimmer bleibt, ist ein Schauspieler.

F

Aşağıdaki cümleleri Almancaya çeviriniz.

- 1 — Berber iyi İngilizce ve İsveççe konuşuyor.
 2 — Zenginlerin çok parası olmasına rağmen onlar mutlu değiller.
 3 — Arkadaşımın bir terzi olan annesi gittikçe daha zengin oluyor.

Test 50'nin yapılmış şekli

- A. 1 — aus 2 — mit, dem (einem) 3 für, den (veya mit, dem) 4 — mit, dem (einem) 5 — mit, dem (einem) 6 — für, das (ihr) 7 — aus 9 — für, den (meinen) 10 — mit, dem (deinem)
- B. 1 — D 2 — H 3 — M 4 — O 5 — B 6 — İ 7 — F 8 — G 9 — K 10 — N
- C. 1 — D 2 — K 3 — A 4 — İ 5 — M 6 — N 7 — L 8 — E 9 — H 10 — C

LEHRSTÜCK HUNDERTDREI

einer

«Birisi, biri» şeklinde Türkçeye çevrilebilir. Bu kelime ismin diğer hallerine de sokulabilir. O zaman şu şekilde bulunur:

Yalnız H.	einer [ayner] - birisi, biri
İ - Hali	einen [aynen] - birisini, birini
E - Hali	einem [aynem] - birisine, birine
İN - Hali	(kullanılmaz)

Cümledeki yeri ve kullanılışı aynı bir isim, zamir gibidir.

Einer hat meine Schuhe gestohlen.	Birisi benim ayakkabılarımı çaldı.
Kennen Sie einen, der mir helfen kann?	Bana yardım edebilecek birini tanıyor musunuz?
Gestern fragte mich einer nach den neuen Büchern.	Dün bana birisi yeni kitapları sordu.
Ich habe die neuen Bücher einem gegeben, aber ich kann mich jetzt nicht daran erinnern.	Yeni kitapları birisine verdim, ama şimdi hatırlayamıyorum.

jemand

Bu kelime de **einer** gibi «birisi» şeklinde Türkçeye çevrilir ve ismin çeşitli hallerine konabilir. [jemand] olarak okunur.

Yalın H.	jemand [yemand] - birisi, biri
İ - Hali	jemanden [yemanden] - birisini, birini
E - Hali	jemandem [yemandem] - birisine, birine
İN - Hali	(pek kullanılmaz)

Er hat jemandem einen Brief geschrieben.	Birisine bir mektup yazdı.
Jemand hat meinem Vater ein Geschenk geschickt.	Birisi babama bir hediye yollamış.
Kennen Sie in diesem Dorf jemanden?	Bu köyde birisini tanıyor musunuz?
Jemand hat sein Heft nicht gegeben.	Biri defterini vermedi.
Jemand weint vor der Tür.	Biri kapının önünde ağlıyor.
Die Mutter spricht mit jemandem.	Anne birisiyle konuşuyor.
Der Tourist fragt jemanden.	Turist birisine soruyor.
Er kauft diese Halsbände und Ringe für jemanden; wir kennen ihn nicht.	Bu kolyeleri ve yüzükleri birisi için satın alıyor; biz onu tanımıyoruz.

niemand

Türkçeye «kimse, hiç kimse» şeklinde çevirmek mümkündür. İsmi çeşitli hallerinde şu halleri alır:

Yalın H.	niemand [ni:mand] - kimse, hiç kimse
İ - Hali	niemanden [ni:manden] - kimseyi, hiç kimseyi
E - Hali	niemandem [niemandem] - kimseye, hiç kimseye
İN - Hali	(kullanılmaz)

Niemand kennt diesen Mann.	Hiç kimse bu adamı tanımiyor.
Niemand räumt die Zimmer auf.	Kimse odaları toplamıyor.
Ich sehe dort niemanden.	Orada hiç kimseyi görmüyorum.
Du darfst niemanden töten.	Hiç kimseyi öldüremezsin.
Wir können jetzt niemanden rufen.	Şimdi kimseyi çağıramayız.
Er hat niemandem etwas gesagt.	Hiç kimseye birşey söylemedi.
Das Kind zeigt seine Bilder niemandem.	Çocuk resimlerini hiç kimseye göstermiyor.

einander

Çeşitli şekillerde Türkçeye çevrilir. Öğrendiğimiz diğer belirsiz zamirler gibi ismin hallerine sokulamaz. Kullanıldığı yere göre «birbirimizi, birbirlerini, birbirimize, birbirlerine,...» gibi «birbir» kelimesinin sonuna çeşitli takılar ekleyerek ortaya çıkarılan bu kelimelerin hepsi Almandada **einander** [aynander] ile karşılanır.

Die Jungen helfen einander.

Çocuklar birbirlerine yardım ediyorlar.

Sie kennen einander nicht.

Birbirlerini tanımıyorlar.

Die Schwestern halfen immer einander.

Kız kardeşler birbirlerine daima yardım ettiler.

Çoğu zaman **einander**, bir önekle birleştirerek kullanılır.

gegeneinander [ge:genaynander]	— birbirleriyle,
miteinander [mitaynander]	birbirlerine karşı, karşı karşıya
füreinander [füraynander]	— birbirleri için
nebeneinander [ne:benaynander]	— yan yana

Die Katzen kämpfen miteinander.

Kediler birbirleriyle savaşıyorlar.

Die Schüler sprechen miteinander.

Öğrenciler birbirleriyle konuşuyorlar.

Der Verkäufer legte die Bilder nebeneinander.

Satıcı resimleri yan yana koydu.

Die Kinder stehen hintereinander.

Çocuklar arka arkaya duruyorlar.

Die Menschen leben füreinander.

İnsanlar birbirleri için yaşarlar.

irgend

Irgend [irgend], belirli olmayan, herhangi birşeyi gösterir. Birtakım kelimelerle birlikte kullanılır.

irgendwer [irgendve:r]	- herhangi biri
irgendwie [irgendvi:]	- herhangi bir şekilde
irgendwann [irgendvan]	- herhangi bir zamanda
irgendwo [irgendvo:]	- herhangi bir yerde
irgend etwas	herhangi birşey
[irgend etvas]	

Görüldüğü gibi **irgend** daha çok «herhangi» anlamına gelmektedir.

Irgendwo habe ich das gelesen.

Herhangi bir yerde bunu okudum.

Irgendwann haben wir ihn gesehen.

Herhangi bir yerde onu gördük.

Wir müssen ihm irgend etwas schenken.

Ona herhangi birşey hediye etmek zorundayız.

Irgendwer hat mir das gesagt.

Herhangi birisi bunu bana söyledi.

Irgendwie musst du ihm helfen.

Herhangi bir şekilde ona yardım etmek zorundasın.

YER GÖSTEREN KELİMELER

Şimdiye kadar öğrendiğimiz yer gösteren kelimeleri yenileriyle birlikte bir liste halinde veriyoruz.

Nerede?	Nereye?	Nereden?
hier - burada	hierhin - buraya	von hier - buradan
dort - orada	dorthin - oraya	von dort - oradan
da - orada	dahin - oraya	von da - oradan daher - oradan
draussen - dışarıda [drausen] aussen - dışarıda [ausen]	nach draussen dışarıya hinaus - dışarıya nach aussen - dışarıya	von draussen - dışarıdan von aussen - dışarıdan
drinnen - içeride [drinnen] innen - içeride [innen]	nach drinnen - içeriye hinein - içeriye	von drinnen - içeriden von innen - içeriden
oben - yukarıda	nach oben - yukarıya hinauf - yukarıya	von oben - yukarıdan
unten - aşağıda	nach unten - aşağıya hinunter - aşağıya	von unten - aşağıdan
vorn - önde	nach vorn - öne	von vorn - önden
hinten - arkada	nach hinten - arkaya	von hinten - arkadan
links - solda rechts - sağda	nach links - sola nach rechts - sağa	von links - soldan von rechts - sağdan
drüben - karşıda [drü:ben]	nach drüben - karşıya hinüber - karşıya	von drüben - karşıdan herüber - karşıdan

hin ve her

Hin [hin] ve **her** [he:r] kelimelerine çeşitli önekler (özellikle **auf**, **an**, **neben**,... gibi hem e, hem de i-haliyle kullanılan önekleri) ekleyerek yer gösteren kelimeler yapabiliriz.

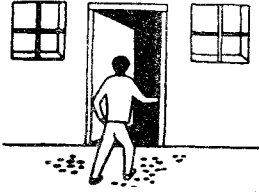
Hin, yapılan hareket konuşandan ve olayı seyredenden uzaklaştığı zaman kullanılır.

Her ise hareket konuşana veya olayı seyredene doğru olduğu zaman kullanılır.

hinaus [hinaus] - heraus [heraus] - dışarı, dışarıya
hinein [hinayn] - herein [herayn] - içeri, içeriye
hinauf [hinauf] - herauf [herauf] - yukarı, yukarıya
hinab [hinab] - herab [herab] - aşağı, aşağıya
hinunter [hinunter] - herunter [herunter] - aşağı, aşağıya
hinüber [hinü:ber] - herüber [herü:ber] - karşıya

Bunlar **hin** ve **her** ile yapılan yer bildiren kelimelerin en çok kullanılanlarıdır. Yukarıdaki listede **hin** ve **her** ile yapılan kelimelerin ikisinin de Türkçeye aynı şekilde çevrildiğini görüyorsunuz. Örneğin, **hinaus**, birisinin bizden uzaklaşarak dışarı çıktığı zaman kullanılır. Gene aynı şekilde Türkçeye çevrilen **heraus** ise birisi dışarı çıkarak bize doğru geldiği zaman kullanılır. Almandada bu farka çok dikkat etmek gerekir.

Der Junge ruft zum Fenster seines Freundes hinauf.	Çocuk yukarı arkadaşının penceresine sesleniyor.
Klaus! Klaus! Komme herunter!	Klaus! Klaus! Aşağıya gel!
Klaus sieht hinunter auf die Strasse.	Klaus aşağıya caddeye bakıyor.
Er ruft: «Warte! Ich komme sofort hinunter!»	O: «Bekle! Hemen aşağıya geliyorum!» diye sesleniyor.
Klaus holt Bücher aus seiner Tasche heraus.	Klaus çantasından dışarı kitaplar çıkarıyor. (alıyor).
Sie sehen einen Freund und rufen über die Strasse hinüber.	Bir arkadaşı görüyorlar ve cadde üzerinden karşıya sesleniyorlar.

Er geht hinein.
İçeriye gidiyor.

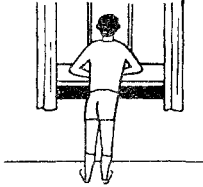
Er kommt herein.
İçeriye geliyor.

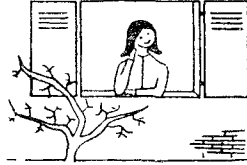
Die Katze sieht hinunter.
Kedi aşağıya bakıyor.

Die Maus sagt: «Komm herunter!»
Fare: «Aşağıya gel!» diyor.

Hans schaut hinaus.
Hans dışarıya bakıyor.

Helga schaut heraus.
Helga dışarıya bakıyor.

belirsiz yer gösteren kelimeler

nereye?	nereye	nereden?
anderswo [andersvo:] başka bir yerde	anderswohin [andersvohin] başka bir yere	anderswoher [andersvohe:r] başka bir yerden
irgendwo [irgendvo:] herhangi bir yerde	irgendwohin [irgendvohin] herhangi bir yere	irgendwoher herhangi bir yerden
nirgendwo hiçbir yerde	nirgendwohin hiçbir yere	nirgendwoher hiçbir yerden

belirsiz bir zaman gösteren kelimeler

a. aradan çok zaman geçmiştir:

einst [aynst] - bir zamanlar; **ehemals** [e:ema:ls] - eskiden, vaktiyle; **einmal** [aynma:l] - bir zamanlar, bir varmış bir yokmuş

b. aradan oldukça çok zaman geçmiştir:

damals [da:mals] - o zamanlar; **jemals** [ye:mals] - bir zamanlar; **anfangs** [anfangs] - önceleri; **früher** [frü:her] - eskiden; **zuerst** [tsuerst] önce, önceleri

c. aradan çok uzun bir zaman geçmemiştir:

neulich [noylih] - geçenlerde, son günlerde; **unlängst** [unlengst] - kısa bir zaman önce, yakın zamanda; **bereits** [berayts] - henüz; **kürzlich** [kürtslih] - kısa bir zaman önce; **gestern** [gestern] - dün

d. olay çok kısa bir süre önce olmuştur:

soeben [soe:ben] - demin; **eben erst** [e:ben erst] - demin, az önce; **gerade** [gera:de] - az önce, tam

e. olay şimdi oluyor:

jetzt [yetst] - şimdi; **augenblicklich** [augenbliklih] - şu anda; **heute** [hoyte] - bugün; **heutzutage** [hoyttsuta:ge] -bu günlerde

f. olay bir süre sonra olacak:

bald [bald] - pek yakında, kısa bir zaman sonra; **nächstens** [nekstens] -pek yakında, bu günlerde; **künftig** [künftig] -gelecekte, ileride, müstakbel; **dann** [dan] - sonra; **später** [spe:ter] -sonra; **nachher** [nahhe:r] -ondan sonra

g. olay sonunda olacak:

schliesslich [şli:slih] -nihayet; **endlich** [endlich] -nihayet, sonunda

gene bazı zaman gösteren kelimeler

seit heute: bugünden itibaren **seit einem Jahr:** bir yıldan beri
seit gestern: dününden beri (itibaren) **seit Jahren:** yıllardan beri
seit Montag: pazartesiinden beri **seitdem:** o zamandan beri
seit dem Morgen: sabahtan beri **seit damals:** eskiden beri
seit dem Herbst: sonbahardan beri **seit kurzer Zeit:** kısa bir zamandan beri

bis gestern: dünne kadar	oft: ekseriya
bis heute: bugüne kadar	meistens: çoğu zaman
bis morgen: yarına kadar	mehrmals [me:rmals]: çok defa
bis Montag: pazartesiye kadar	selten [zelten]: nadiren
bis zum Herbst: sonbahara kadar	manchmal: bazen
bis jetzt: şimdiye kadar	hin und wieder: arada sırada
jeden Tag: her gün	ab und zu: arada sırada
alle Tage: bütün günler	stündlich: saatte, saatlik
alle zwei Tage: iki günde bir	täglich: günde, günlük
alle drei Tage: üç günde bir	wöchentlich: haftada, haftalık

Bu dersin başından beri verdiğimiz bu kelimeler Almancada çok sık kullanılan, bu bakımdan çok önemli kelimelerdir. Son olarak verdiklerimize örnek cümleler vermiyoruz. Çünkü bazılarını zaten daha önceden tanıyoruz, yenileri ise cümle içinde normal bir şekilde kullanılırlar ve bir özellik göstermezler. Bütün bunları iyice bilmeniz ifade kabiliyetinizi iyice arttıracaktır.

heceleri ayırmak

- 1 — heceler genellikle söylendikleri gibi ayrılırlar:
der Aus-län -der; zu-rück-keh-ren
- 2 — tek harfler ayrılmaz (iki ayrı hece olmasına rağmen)
Ofen (O-fen yanlıştır); **Abend** (A-bend yanlıştır); **oben** (o-ben yanlıştır).
- 3 — yan yana bulunan birkaç sesli harften sonuncusu diğer satıra geçer:
Was-ser; kom-men; Wet-ter; war-ten; furcht-bar
- 4 — **pf, ng, nk, ck, dt, sp, tz** tam ortadan ayrılır:
kämp-fen; sin-gen; Kat-ze; ck ayrılırken **kk** kabul edilir: **Zuk-ker**
- 5 — **ss, ch, sch, th** tek bir harf gösterdikleri için ayrılmaz. Bunlardan başka **st** ayrılmaz.
Stra-sse; la-chen; wa-schen; ko-sten; reis-ten

FONO

Correspondence Institute

ALMANCA DERSLER

104

LEHRSTÜCK HUNDERTVIER

ALMANCA KURSUNU BİTİRİRKEN...

Elinizde bulunan bu yüzdördüncü dersle birlikte Almanca kursumuz sona ermiş oluyor. Burada derslerimizin hazırlanmasında izlenen metod ve bundan sonraki çalışmalarınız üzerinde duracağız.

Fono'nun diğer dersleri gibi Almanca kursunun hazırlanmasında da önce öğrencilerin her yaştan, her meslekten, her seviyeden kişiler oluşu göz önünde tutulmuştur. Gerek konuların seçiminde ve sıralanışında, gerekse açıklamaların yapılışında, örneklerin verilışinde uygulanan yöntem orta okul, lise, yüksek okul öğrencisinden profesörüne kadar, esnaf, teknisyen, asker, sekreter, mühendis gibi çeşitli mesleklere bağlı kişileri tam anlamıyla tatmin edecek niteliktedir.

Derslerin test şeklinde hazırlanmış çalıştırmaları, bütün öğrenilen bilgilerin kullanılmasını gerektiren cümle, soru, test biçimleriyle öğrencilere öğrendiklerini uygulama, kontrol etme, tekrarlama imkânını sağladıkları için derslerin vazgeçilmez birer parçalarıdır. Test şeklinde hazırlanmış bu çalıştırmalar yardımıyla ilkokul mezunu veya ilkokulu bitirmemiş, sadece okuma bilen köylü, işçi arkadaşı, sayfalar dolusu çalıştırmaları yazacak vakitleri olmayan iş adamları Almanca bilgilerini dört, beş dakika içinde cevaplandırılacak testlerle pekiştirebilecek, iyi yazma bilmeme, zaman darlığı gibi engellere rağmen uygulama yapma sorununu kökünden çözümlenmiş olacaklardır. Test metodu uygulanmayan diğer

kurslarımızda öğrencilerin bize gönderdikleri çalışmalara bakarak saptadığımız oldukça düşük derse katılma, ilgi oranının Almanca kursunda geçen yıl yüzde doksan, başarı oranının ise yüzde seksen civarında olduğunu övünerek bildiririz.

Derslerimizin kelime bilgisi zengin değildir. Amacımız kursa başlar-ken belirttiğimiz gibi az kelime öğretmek, ama öğretilenlerin de iyice bilinmesini ,hatırda kalmasını sağlamaktır. Daha fazla kelime öğrenmek için size yardımcı araç olarak gönderdiğimiz iki sözlüğe başvurabilirsiniz. Oldukça geniş kapasiteli bu iki sözlük başlangıçta sizin her türlü ihtiyacınıza cevap verecek niteliktedir.

Derslerin sonunda verdiğimiz kalıplar, kısa özetler ve her on derste bir tekrarlanan özetlerle oldukça geniş Almanca dilbilgisini kaba çizgilerle kalıplaştırmak, özetlemek gibi güç bir ödevi başarmaya çalıştık. Derslerini düzgünce, aksatmadan çalışmış bir öğrenci kursu bitirdikten sonra bu özetler, kalıplar sayesinde bütün öğrendiklerini bir iki saat gibi kısa bir zamanda tekrarlayıp hatırlayabilir.

Sağlam bir gramer temeli kuracak derslerde pratik öğretime de önem verilmiştir. Ayrıca bunlara Almanya'daki şartları, yaşayışı gösteren kelimeler, okuma parçaları, cümleler, bilgiler eklenmiştir.

Kurs hiç veya çok az Almanca bilenler için hazırlanmıştır. Bu gibi kimselere oldukça ileri bir Almanca bilgisi verilmeye çalışılmaktadır. Başlarda uzun bir zaman yeni konular anlatılırken bunlarda sözü geçen eski konular kısaca yeniden hatırlatılmış ve bundan sonra derse girilmiştir. Ama sonraları ise yavaş yavaş bu kısa tekrarlar kaldırılmıştır. Bu bakımdan yeni bir konuyu iyi anlamak için öncekileri çok iyi öğrenmiş, hazmetmiş olmanız şarttır.

Bundan sonra bir «İleri Almanca» kursumuz olmadığı için bu kursumuz böyle ileri bir kursun görevlerinden bazılarını yüklenmiştir. Yani Almanca bilgisini daha ileriye götürmek isteyen bir öğrenciye, okuyacağı kitaplar, izleyeceği ileri kurslar için gerekli temel bu yüzdört derste fazlasıyla mevcuttur.

Burada özellikle bir kitap tavsiye etmeyeceğiz. Şimdiden sonra yapacağımız en iyi çalışma dersleri sürekli olarak tekrarlamaktır. Bu arada derslerin pratik ve konuşulan, canlı Almancaya yakın bir kısmı olan «Açıklamalar»ı iyice inceleyiniz. Gözünüzden kaçmış birçok bilgi farkedeceksiniz. Başka yabancı kitaplar bulanlar ise akıllarını fazla karıştır-

mamak şartıyla bunlardan çalışabilirler. Bizim, konuları, kelimeleri, deyimleri veriş tarzımız sayesinde bu kitapların metodlarını yadırgamayacak, bunları oldukça kolay anlayabileceksiniz.

Dersler, yabancılara Almanca öğretmek amacıyla yazılmış bütün kitaplar incelenerek hazırlanmış, Türkler için olduğu bütün çalışmalarda göz önünde tutulmuştur. Böylece Türklere, her türlü sorunlarını karşılayarak Almanca'yı tam bir şekilde öğretebilecek, uzun, ayrıntılı Türkçe açıklamalarıyla, kısacası metoduyla Türkiyede eşi olmayan bir eser armağan etmiş olmaktan şeref duyarız.

Almanca bazı gramer terimleri

Kursumuzu yabancı kitaplardan da yararlanarak izleyen öğrencilerin bu çalışmalarını kolaylaştırmak amacıyla şimdiye kadar öğrendiğimiz gramerle ilgili kelimelerin Almancalarını vermeyi uygun bulduk.

das Substantiv,e [substanti:f]	:	isim
das Verb,en [verb]	:	fiil
das Adjektiv,e [adyekti:f]	:	sıfat
der Satz,..e [satts]	:	cümle
der Fragesatz,..e [fra:gesatts]	:	soru cümlesi
das Subjekt [subyejt]	:	özne
das Objekt [obyekt]	:	nesne
der Artikel [artikel]	:	artikel (der, die, das)
das Alphabet [alfabe:t]	:	alfabe
der Nominativ [nominati:f]	:	yalın hal
der Akkusativ [akkusati:f]	:	i-hali
der Dativ [da:ti:f]	:	e-hali
der Genitiv [geniti:f]	:	in-hali

die Präposition,en [prepozitsyo:n]	:	önek
die Komparation,en [komparatsyo:n]	:	mukayese
das Modalverb,en [moda:lverb]	:	können, wollen gibi fiiller
die Deklination,en [deklinatasyon]	:	çekim
der Singular [zingula:r]	:	tekil
der Plural [plura:l]	:	çoğul
das Personalpronomen,- [perzɔna:lprono:men]	:	şahıs zamiri
das Possessivpronomen,- [possessi:fprono:men]	:	mülkiyet zamiri
das reflexive Verb,en [refleksi:fe verb]	:	dönüştü fiil
der Imperativ [imperati:f]	:	emir kipi
das Präsens [pre:zens]	:	şimdiki zaman
das Imperfekt [imperfekt]	:	geçmiş zaman (di-li), Imperfekt
das Perfekt [perfekt]	:	Perfekt
das Plusquamperfekt [pluskvamperfekt]	:	Plusquamperfekt (miş-li)
das Futur [futu:r]	:	gelecek zaman
der Nebensatz,..e [ne:bensatz]	:	yan cümlecik
der Hauptsatz,..e [hauptsatz]	:	esas cümlecik
das Hilfsverb,en [hilfsverb]	:	yardımcı fiil
der Relativsatz,..e [relati:fsatz]	:	bağlı cümlecikler (der, die,, das ile yapılan)

Bu yukarıdaki listeyi öğrenmeniz gerekli değildir. Ama yabancı kitaplar da okumak isteyenlere çok faydalı olacaktır.

INHALTSVERZEICHNIS İÇİNDEKİLER

ders

- 1 GİRİŞ - TELAFFUZ - Alman Alfabesi
- 2 **DER, DIE, DAS - EIN, EINE - ALMANCA CÜMLE KURULUŞU - Was ist das?**

- 3 OLUMSUZ CÜMLE - SORU CÜMLESİ - SONDERN - ODER
4 ÇOĞUL YAPMA - SIND DA..?
5 SIFATLAR - SIFAT TAMLAMALARI - WIE
6 OLUMSUZ CÜMLE - SIFAT TAMLAMALARI
7 ŞAHIS ZAMİRLERİ - SEIN fiili - soru hali - olumsuz hal - şahıs
zamirlerinin kaldırılması - WIEVIEL
8 WER - EIN BILD (metin) - und - İSİMLERİN YERİNE ŞAHIS
ZAMİRİ KULLANILMASI
9 WELCHER, WELCHE, WELCHES - DIESER, DIESE, DIESES
ve JENER, JENE, JENES - KISALTIKMIŞ ÇOĞUL EKLERİ
10 ÖZET
11 MÜLKİYET SIFATLARI - mülkiyet sıfatlarının Türkçeye çev-
rilmesi - Şahıs zamirleri ve mülkiyet sıfatları - Şahıs zamirleri ve
mülkiyet sıfatlarının kaldırılması
12 EINE STRASSE (metin) - İ-HALİ
13 FİLLER - FİLLERDE ZAMAN - ŞİMDİKİ ZAMAN
14 ŞİMDİKİ ZAMAN (devam) - EMİR HALİ
15 HABEN
16 özel isimlerle isim tamlaması - Mädchen, Tochter ve Junge, Sohn
- D IE FAMILIE ÇELİKEL (metin) - HABEN (devam) - DIE
ZAHLEN (sayılar)
17 EMİR HALİ - FİLLER (devam)
18 trinken, rauchen - Herr, Frau, Fräulein - EIN WOHNZIMMER
(metin) - OLUMSUZ EMİRLER ve CÜMLELER - SORU CÜM-
LELERİ
19 İ-HALİ (devam) - DIE TAGE
20 ÖZET
21 E-HALİ
22 EIN BAUERNHAUS (metin) - işaret ve mülkiyet sıfatlarının
e-hali
23 ŞAHIS ZAMİRLERİNİN İ-HALİ - WEN
24 aber - warum - EIN TELEFONGESPRÄCH (metin) - ŞAHIS
ZAMİRLERİNİN E-HALİ - WEM
25 Şahıs zamirlerinin i- ve e-hallerinin cümle içindeki yerleri -IN,
AUF, UNTER
26 IN DEM SPEISEZIMMER (metin) - NEBEN, HINTER, VOR
27 AN, ÜBER, ZWISCHEN - setzen, stellen, legen ve sitzen, stehen,
liegen - hängen
28 wo, wohin - heissen - WO IST YUSUF? (metin) - ÖNEKLERE
GENEL BAKIŞ
29 DENN - DIE ZAHLEN - WIE ALT...? - Ein Spiel
30 ÖZET

- 31 **DIE UHR** (saat) - **Um wieviel Uhr?** - **wann** - çeşitli saat soruş şekilleri - saatle ilgili kelimeler ve deyimler
- 32 ayrılabilen fiiller - **AHMET** (metin) - **UHR ODER STUNDE?** - **DIE ZEITEN** - zamanla ilgili cümleler ve sorular
- 33 **SORU KELİMELERİYLE YAPILAN SORULAR** (genel bakış)
- 34 **mit** - **Freund, Freundin** - **viele** - **ZEYNEP** (metin) - **KÖNNEN** - soru - **können** ve soru kelimeleri
- 35 **İN HALİ** ve **İSİM TAMLAMALARI** - **WESSEN** - **bitte, bitte sehr nach** - **einige** - **Gemüse, Fleisch** - **FATMA ÇELİKEL** (metin) - **İN-HALİ** ve **İSİM TAMLAMALARI** (devam)
- 37 İşaret sıfatlarının in-hali - Özel durum gösteren isimler ve in-hali - **Wie geht es.....?** - **Es geht gut. (schlecht)**
- 38 şimdiki zaman ve geniş zaman - **HASAN ÇELİKEL** (metin) - Sorular, cümleler
- 39 **WOLLEN** - soru - **MÜSSEN** - soru - **wollen, müssen** ve soru kelimeleri
- 40 **ÖZET**
- 41 **DÜRFEN** - **ALMANCADA CÜMLE KURULUŞU**
- 42 **der Schüler, der Student** - an önekinin çeşitli anlamları, **am Ende** - **IN DER KLASSE** (metin) - **von** - konuşmalar
- 43 **DÖNÜŞLÜ FİLLER** - **Die Tage und die Monate**
- 44 **alle** - **lehren** - **IM BAHNHOF** (metin) - **DÖNÜŞLÜ FİLLERİN EMİR HALİ** - **DÖNÜŞLÜ FİLLERLE YAPILAN SORULAR** - **DÖNÜŞLÜ FİLLER** ve **SORU KELİMELERİ**
- 45 **können, wollen, müssen, dürfen** ve dönüşlü fiiller - **seit** - **aus** - **Die Familie**
- 46 **gefallen** - **ZEYNEP ERZÄHLT WIEDER EINE GESCHICHTE** (metin) - **zu** - **bei**
- 47 **E-HALİYLE KULLANILAN ÖNEKLERE GENEL BAKIŞ** - e-haliyle kullanılan öneklerle cümleler ve sorular
- 48 **schmecken** - **die Türkei** - **BEIM FRÜHSTÜCK** (metin) - **DANE-BEN** - **DARAUF,...** - **Die Mahlzeiten**
- 49 **GELECEK ZAMAN**
- 50 **ÖZET**
- 51 **SIFAT TAMLAMALARI** (işaret ve mülkiyet sıfatlarıyla)
- 52 **über** - **IM KINO** (metin) - **SIFAT TAMLAMALARININ İ-HALİ**
- 53 **SIFAT TAMLAMALARININ E-HALİ, SIFAT TAMLAMALARININ İN-HALLERİ**
- 54 kısaltılmış cümleler - **nicht so** - **INGE GEHT ZUR ZEYNEPS SCHULE** (metin) - **SIFAT TAMLAMALARININ YALIN, İ-, E- ve İN-HALLERİNE GENEL BAKIŞ** (şema)
- 55 **SIFATLARIN MUKAYESESİ**

- 56 für - kosten - **FATMA HANIM UND FRAU MÜLLER GEHEN EINKAUFEN** (metin) - SIFATLARIN MUKAYESESİ (devam)
- 57 İ-HALİYLE KULLANILAN ÖNEKLER - **MORGEN UND AM ABEND** (metin)
- 58 **DIE BESTE REKLAME** (metin) - metin üzerine sorular ve cevaplar - Cümleler
- 59 ÖNEKLERDEN TÜRETİLEN SORU KELİMELERİ - Sorular
- 60 ÖZET
- 61 **IMPERFEKT - GEÇMİŞ ZAMAN**
- 62 sich erinnern an - erinnern an - bis - **HERR UND FRAU MÜLLER FAHREN NACH ANKARA** (metin) - **IMPERFEKT** - zaman gösteren kelimeler
- 63 **IMPERFEKT** (devam)
- 64 bekommen, erhalten, nehmen, holen - das Mal - letzt - **EIN BRIEF VON INGE MÜLLER** (metin) - mektup başlangıçları ve bitişleri
- 65 **IMPERFEKT** (devam) - sein ve haben fiillerinin Imperfektleri - Cümleler - yönler
- 66 einen Ausflug machen - voll von - das Wetter - regnen - **INGE MÜLLER BEKOMMT EINER BRIEF VON ANNA GRÜN** (metin) - dönüşlü fiillerin Imperfektleri - ayrılabilen fiillerin Imperfektleri
- 67 können, wollen, müssen, dürfen yardımcı fiillerinin Imperfektleri - Imperfektin Türkçeye çevrilmesi - immer, oft, manchmal, selten, nie
- 68 eines Tages - zurückkommen - **INGE GEHT EINKAUFEN** (metin) - metin hakkında sorular ve cevaplar - Sorular ve cevaplar
- 69 İN-HALİYLE KULLANILAN ÖNEKLER - erste, zweite, dritte, vierte,...
- 70 ÖZET
- 71 sollen - mögen - lassen - sehen, hören, lernen, gehen, helfen
- 72 boy sorma ve söyleme - fragen nach - bisher - einer - **SELMA SCHREIBT EINEN BRIEF AN INGES FREUNDIN** (metin) - man - Cümleler ve Sorular
- 73 CÜMLELER - FİLDEN İSİM YAPMA - KÜÇÜLTME - **ZIMMER ZU VERMIETEN** (metin)
- 74 nur, allein - **HOCHZEIT IM DORFE** (metin) - Metin hakkında sorular ve cevapları
- 75 **PERFEKT**
- 76 ankommen in - nicht mehr - sogar - **INGE UND DIE ÇELIKELS KOMMEN NACH ISTANBUL** (metin) - **PERFEKT** (devam)
- 77 **PERFEKT** (devam) - düzensiz fiiller listesi - ayrılabilen fiillerin Perfektleri
- 78 Auskunft geben - herumführen - herstellen - sich treffen - ver-

- bringen** **bedeuten** - **AHMET, ZEYNEP UND INGE BESICHTIGEN DIE STADT** (metin) - **Perfekt** halinde bulunan sorular.
- 79 **PERFEKT** (devam) - **haben** ve **sein** fiillerinin **Perfekt**i - **können, wollen, müssen...** ve **Perfekt** - dönüşlü fiiller ve **Perfekt**
- 80 **ÖZET**
- 81 **UM...ZU** - **werden** fiili
- 82 **AÇIKLAMALAR - AUF DEM WEGE NACH DEUTSCHLAND**
(1) (metin)
DEM WEGE NACH DEUTSCHLAND (1) (metin)
- 83 **OHNE ... ZU** - **FÜLDEN SIFAT YAPMA** - **SORU KELİMELE- Rİ VE PERFEKT**
- 84 **AÇIKLAMALAR - AUF DEM WEG NACH DEUTSCHLAND**
(2) (metin) - **als** - **von**
- 85 **WEIL** - yan cümlecik kuralları
- 86 **AÇIKLAMALAR - ANKUNFT IN DEUTSCHLAND** (metin) -
- 87 **PLUSQUAMPERFEKT**
- 88 **es gibt** - **zur Welt kommen** - **behalten** - **fertig werden** - **JOHANN WOLFGANG VON GOETHE** (metin)
- 89 **WENN** (şart cümleleri) **ALS**
- 90 **ÖZET**
- 91 **WENN, ALS** - fiiller örnekler
- 92 **AÇIKLAMALAR - IM ZOO** (metin)
- 93 **DER, DIE, DAS** (bağlı cümlecikler) - **WO** (bağlı cümlecikler)
- 94 **AÇIKLAMALAR - EINE GESCHICHTE** (metin) i -halinin ölçü bildiren görevde kullanılması
- 95 **DASS - OBWOHL**
- 96 **AÇIKLAMALAR - KAUFHÖFE IN MÜNCHEN** (metin)
- 97 **AKTIV, PASSIV**
- 98 **AÇIKLAMALAR - IN WIEN** (metin)
- 99 **ZAMANLAR** (genel bakış)
- 100 **ÖZET**
- 101 **SIFATTAN İSİM TÜRETME - MEMLEKET ADLARI**
- 102 **AÇIKLAMALAR - RÜCKKEHR IN DIE TÜRKIE** (metin)
- 103 **BELİRSİZ ZAMİRLER** (**einer, jemand, niemand, einander, ir- gend** - **YER GÖSTEREN KELİMELE**R - **hin** ve **her** - belirsiz yer gösteren kelimeler - belirsiz zaman gösteren kelimeler - bazı za- man gösteren kelimeler - hecelere ayırmak
- 104 **ALMANCA KURSUNU BİTİRİRKEN...** - Almanca bazı gra- mer terimleri - **INHALTSVERZEICHNIS - İÇİNDEKİLER**

Not: Yukarıdaki listede çoğu yerde «AÇIKLAMALAR» bölümünde anla- tılanları teker teker belirttik. Ama bunların sayılarının fazla oldu- ğu hallerde hepsini ayrı ayrı koymayıp, sadece «AÇIKLAMALAR» yazdık.

...

Test 52
İMTİHAN 10

A

Boş bırakılan yerlere der, die, das, wo, dass, obwohl koyunuz.

- 1 — Der Herr, dort vor der Tür steht, ist ein Verwandter von mir.
2 — Der Garten, wir Fussball spielen, ist nicht so gross. 3 — Das Kind hat in einem Buch gelesen, es in Frankfurt einen grossen Zoo gibt. 4 — Wir wissen, du mittwochs in der Schule bleibst. 5 — Ich gebe dem armen Jungen eine Mark, ich bei mir nicht viel Geld habe. 6 — Das Hotel, meine Freunde im letzten Sommer geblieben sind, gehört meinem Onkel. 7 — seine Kindheit hier vergangen ist, kennt er die Stadt nicht gut. 8 — Ich wusste nicht, dein Vater gestorben war.

Boş bırakılan yerlere werden, sein, haben fiillerinden birini koyunuz.

- 9 — Die Übungen in der Klasse gemacht. 10 — Mein Vater dieses Haus von einem Arzt gekauft. 11 — Alle Zimmer heute morgen aufgeräumt worden. 12 — Meine Familie von der Stadt in die Berge gefahren. 13 — Der Ring nicht wieder gefunden. 14 — Wir diese Waren von einem Bekannten gekauft. 15 — Das Mädchen von seinem Vater in dem Park gesehen worden.

B

A Listesi

- 1 — Das Auto war voll von Büchern.
2 — Grinzing ist berühmt mit seinem Weisswein.
3 — Ömer Seyfettin ist ein bekannter, türkischer Dichter. Er ist mit seinen Geschichten berühmt.
4 — Die Reisenden verabschieden sich von ihren Verwandten.
5 — Ich glaube, dass er dich morgen wieder besuchen wird.
6 — Der junge Ingenieur hat eine neue Maschine erfunden.
7 — Willst du mit mir spazieren gehen?

B Listesi

- A — Evimiz şehirden bir kilometre uzakta olan bir köydedir.
B — Benimle gezmeye gitmek istiyor musun?
C — Kaybettiğimiz bavullar bir Bulgar tarafından bulundu.
D — Genç mühendis yeni bir makina keşfetti.
E — Şehrin dışında oturan ihtiyar hergün buraya geliyor.
P — Güneş yüzüme vurdu.
G — Otomobil kitaplarla doluydu.
H — Yolcular akrabalarıyla vedalaşıyorlar.
İ — Bir Bulgar tarafından bulunan bavulları kaybettik.

- 8 — Die Sonne schien auf mein Gesicht. K — Ömer Seyfettin tanınmış bir Türk yazardır. O hikâyeleriyle meşhurdur.
- 9 — Es geschah gestern ein furchtbares Unglück. L — Mektubu yanlışsız yazdığına inanıyor.
- 10 — Das Mädchen, das dort auf dem Elefanten sitzt, ist meine Tochter. M — Grinzing beyaz şarabıyla meşhurdur.
- 11 — Die Alte, die jeden Tag hierher kommt, wohnt ausserhalb der Stadt. N — Konuşmamamıza rağmen birbirimize ekseriya rastlıyoruz.
- 12 — Unser Haus ist in einem Dorf, das von der Stadt einen Kilometer weit ist. O — Dün korkunç bir kaza oldu.
- 13 — Obwohl wir uns oft treffen, sprechen wir nicht miteinander. P — Yarın seni tekrar ziyaret edeceğine inanıyorum.
- 14 — Er glaubt, dass er den Brief ohne Fehler geschrieben hat. R — Orada filin üstünde oturan kız benim kızımdır.
- 15 — Die Koffer, die wir verloren haben, sind von einem Bulgaren gefunden worden. S — Genç mühendis yeni bir makina icat etti.
- T — Birbirimize ekseriya (sık) rastlamamıza rağmen birbirimizle konuşmuyoruz.
- U — Yarın seni tekrar ziyaret edeceğini sanıyorum.
- U — Hergün buraya gelen ihtiyar şehrin dışında oturuyor.
- V — Mektubu yanlışsız yazdığını sanıyor.

C

A Listesi

- 1 — Atlar çiftçiye karşı (doğru) koşmaya başladılar.
- 2 — Defterler müdür tarafından kontrol edildi.
- 3 — Otobüsün kapıları biletçi tarafından açılmıştı.
- 4 — Hans'ın hasta olduğunu duyduk.
- 5 — Evi üniversitenin yakınında olmasına rağmen otomobiliyle üniversiteye geliyor.
- 6 — Yağmur yağmasına rağmen misafirler bahçede oturuyor.
- 7 — Bir orman birçok hayvanların olduğu bir yerdir.

B Listesi

- A — Ich lerne Deutsch, weil ich in Deutschland arbeiten will.
- B — Wir sind in dem Zoo, wo wir eine grosse Schlange gesehen haben, eine lange Zeit geblieben.
- C — Ich bat den Reisenden, der neben mir sass, um eine Zigarette.
- E — Wann schmolz der Schnee?
- F — Die Pferde begannen, gegen den Bauer zu laufen.
- G — Die Tante begann, eine neue Geschichte zu erzählen.
- H — Die Hefte sind von dem Direktor kontrolliert worden.

- 8 — Yanımda oturan yolcudan bir sigara rica ettim. I — Die Pferde begannen, gegen den Bauern zu laufen.
- 9 — Büyük bir yılan gördüğümüz hayvanat bahçesinde uzun bir zaman kaldık. K — Ich bat von dem Reisenden, der neben mir sass, eine Zigarette.
- 10 — Otto hasta olduğu için sinemaya gidemiyor. L — Die Tür wird von einer jungen Magd geöffnet.
- 11 — Almanya'da çalışmak istediğim için Almanca öğreniyorum. M — Die Türe des Autobusses sind von dem Schaffner geöffnet worden.
- 12 — Kar ne zaman eridi? N — Otto kann nicht ins Kino gehen, um er krank zu sein.
- 13 — Kapı genç bir hizmetçi tarafından açılıyor. O — Wir haben gehört, dass Hans krank ist.
- 14 — Teyze yeni bir hikâye anlatmaya başladı. P — Ein Wald ist ein Ort, wo es viele Tiere gibt.
- 15 — Anne ve baba çocuklarının çok çalıştıklarını görüyorlar. R — Obwohl sein Haus in der Nähe der Universität liegt, kommt er mit seinem Auto zur Universität.
- S — Die Türe des Autobusses waren von dem Schaffner geöffnet worden.
- T — Obwohl die Gäste in dem Garten sitzen, regnet es.
- U — Otto kann nicht ins Kino gehen, weil er krank ist.
- Ü — Obwohl es regnet, sitzen die Gäste in dem Garten.

E

Boş bırakılan yerlere uygun önekler koyunuz.

- 1 — Der Sohn denkt den Sommer. 2 — Der Ausländer hat den Engländer dem Weg zum Bahnhof gefragt. 3 — Die Kinder fürchten sich den Tigern. 4 — Die jungen Herren verabschiedeten sich ihren Eltern. 5 — Die Frau dankt mir die schöne Geldbörse. 6 — Der Vater ärgert sich seinen Sohn. 7 — Die Reisenden haben eine lange Zeit den Zug nach Ankara gewartet. 8 — Der Arzt kämpft die Krankheiten. 9 — Die Schüler freuen sich die Ferien. 10 — Der Dichter erzählt in dieser Geschichte seiner Kindheit.

F

Aşağıdaki cümleleri Almancaya çeviriniz.

- 1 — Baçede otururken Orhan'ı gördük.
2 — Saray yaşlı bir avukat tarafından satın alındı.

İmtihan 9'un yapılmış şekli

- A. 1 — wenn 2 — wenn 3 — als 4 — wenn 5 — wenn 6 — als 7 — wenn 8 — als 9 — wenn 10 — als 11 — als 12 — als 13 — wenn 14 — als 15 — wenn
- B. 1 — N 2 — R 3 — O 4 — M 5 — T 6 — C 7 — L 8 — İ 9 — U 10 — V 11 — B 12 — P 13 — A 14 — D 15 — E
- C. 1 — F 2 — L 3 — N 4 — S 5 — C 6 — G 7 — K 8 — O 9 — Ü 10 — T 11 — D 12 — H 13 — U 14 — R 15 — A
- E. 1 — während 2 — denn 3 — auf 4 — wenn 5 — deshalb, bei 6 — als, war

Derslerimiz burada bittiği için bu imtihanın cevaplarını da hemen burada vermek zorundayız. Sizlerden imtihanı bu yapılmış şekle bakmadan cevaplandırmanızı rica ederiz.

İmtihan 10'un yapılmış şekli

- A. 1 — der 2 — wo 3 — dass 4 — dass 5 — obwohl 6 — wo 7 — obwohl 8 — dass 9 — werden (wurden) 10 — hat 11 — sind (waren) 12 — ist 13 — wird (wurde) 14 — haben 15 — haben 15 — ist (war)
- B. 1 — G 2 — M 3 — K 4 — H 5 — U 6 — S 7 — B 8 — F 9 — O 10 — R 11 — Ü 12 — A 13 — T 14 — V 15 — C
- C. 1 — İ 2 — H 3 — S 4 — O 5 — R 6 — Ü 7 — P 8 — C 9 — B 10 — U 11 — A 12 — E 13 — L 14 — G 15 — D
- E. 1 — an 2 — nach 3 — vor 4 — von 5 — für 6 — über 7 — auf 8 — gegen 9 — auf 10 — von
- F. 1 — Als wir im Garten sassen, sahen wir Orhan.
2 — Das Schloss wurde von einem alten Rechtsanwalt gekauft.
(» ist » gekauft worden.)

Test 51'in yapılmış şekli

- B. 1 — F 2 — L 3 — G 4 — E 5 — O 6 — B 7 — P 8 — C 9 — H 10 — İ
- C. 1 — İ 2 — F 3 — K 4 — N 5 — G 6 — M 7 — E 8 — A 9 — C 10 — L
- F. 1 — Der Frisör spricht gut Englisch und Schwedisch.
2 — Obwohl die Reichen viel Geld haben, sind sie nicht glücklich.
3 — Die Mutter meiner Freundin, die eine Schneiderin ist, wird immer reicher.